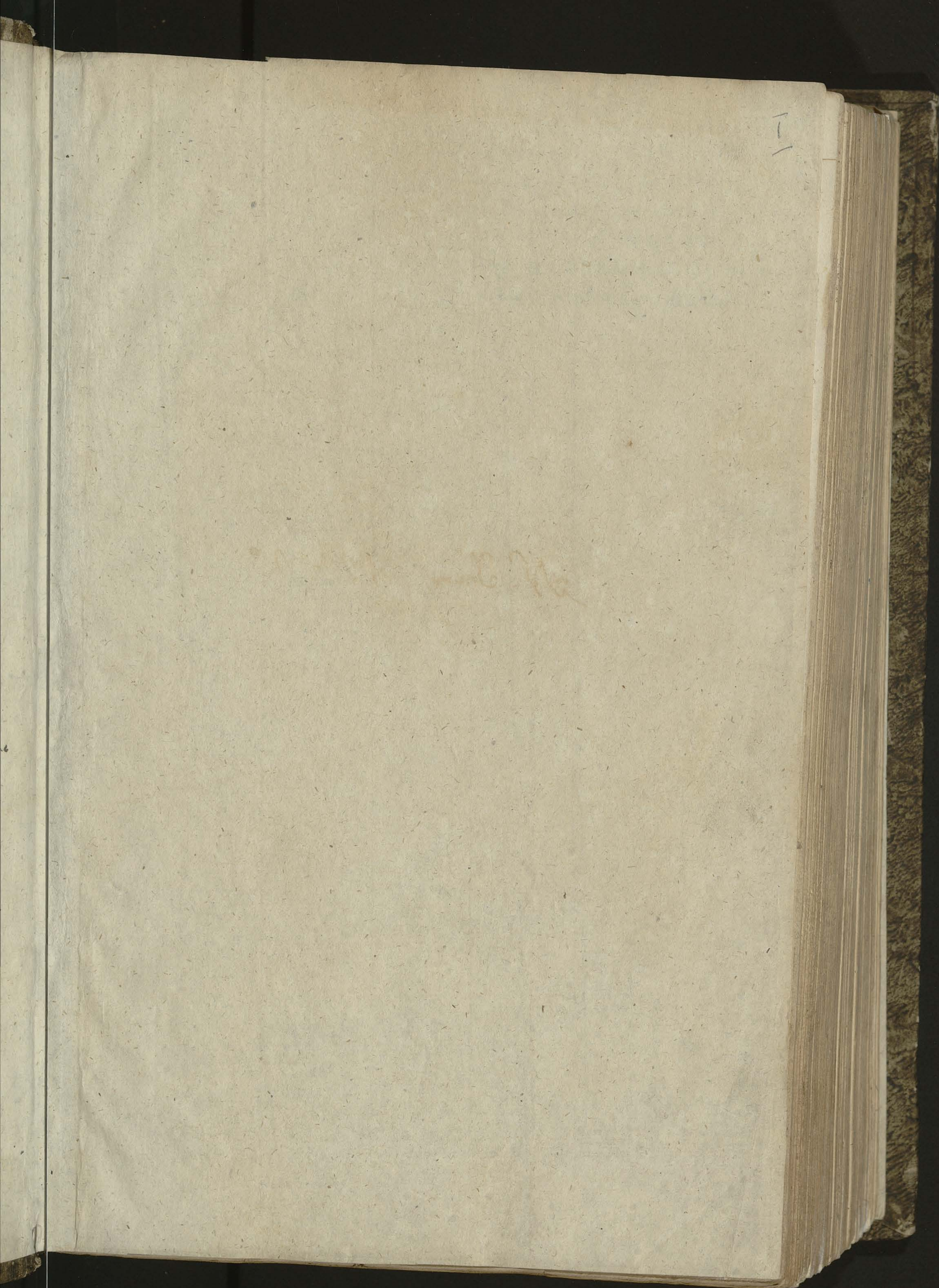
Warschau d. 16 Februar [illegible]

[illegible]

A.

distinctiones exemplorum veteris
et novi testamenti et tractatus
Sancti Bernhardi et in
fine tractatus vii sigillorum
dn y Collegio domus
Canonistarum legatus

[illegible]

Palatim specialiter deputatus Dilecto nobis in xpo Johanni Gregorij de Walitze presbiter Gneznen

arrestant comodi et honoris Sane ide dns Stephanus sacri lateranen Schothaczew clerico Poznanien dioc

meria Romanoꝝ Regis et semp Augusti et Bohemie Regis et Imperialis Palacij Comes Palatin

notat quam tenor inferius continetur corpali Juramto recepto concessit nobis per easdem lras plenam et libera

u post diligetem Examinatom ad dictu fuisti repertus sufficiens et ydoneus recepto cite prius corporali Juram

habellionatus Officio per pennam Calamarium atqꝫ cartham que tuc in manibus nris tenebamus et per osculum

net fiducialit habeatur recursus Et ut omia et singula que ad officium Thabellionatus spectat et pertinet exe

ersis et singulis pns Privilegium seu publicu Instrm inspecturis Nobilis Stephanus de Quatrarijs Cuius

us fore condita nisi esset hij per quos Jura ipa hominibus redderent Et ne diuturnitas tpm ea que inter contrahetes a

alibuit aduenit quibus Judiciarij actus hoim per psonas autenticas et ydoneas legittie exercerent et fieret contract

viro dum Johanne Jatussy de Walicze presbitm Gnezneu dioc in nra pntia pptz hoc psnalit constitutu nobis

Augusti et Bohemie Regis Illustrissim dn in huiuus aget per suas patentes lras infrascripti tenoris non viciatas

creadis Notar seu Thabellionibz publicis ac legittimade Bastrandis grose concessas Judicatus et Notariat seu

a Curte in ptibus suis et presertim ultra montanis dumtaxat viginti personas ydoneas et sufficien quas duxerit elige

aut Spurij aut ex quocuqꝫ alio dampnato coitu nati extiterit legittimare eosqꝫ ad omnia Jura legittima restitue et

et est talis **Wenceslaus dei gra Romanoꝝ Rex** semp augustus et Bohemie Rex Nobilib Nicolao

maiestate cu sole cottidie relucere debeat iugiter aliquid agere quo Regalis nomis gla possit attolli Illud tn thezauris

inspectionis industria palam et indubitata fiducia obtinen vos animo deliberato et de certa nra sciencia sacri lateranen Pala

emunitatib consuetudinib graciis et indultis ubiqꝫ locorum uti frui et gaudere possitis quibꝫ ceteri lateranen Palac

Notarios publicos faciendi et creandi ac eos cum penna et calamario prout modus est de huiusmodi thabelliot officio Inuest

na Instituta et a Thabellionibz et Judicibz ordinarijs tempore Creationis institucion infrascripta recipiendi Juramenta

sto et Bohemie Regi Illustrissimo dno nro graciosissimo et omnibz successoribz eius Romanoꝝ Imperatoribz seu

stra seu contract quoscuqꝫ non scribam in papiro seu carta ueteri sed membrana noua et munda Testameta codicillos et

iusticia publicare Causas miserabilium personarum necnon Pontes Hospitalia et emendatores uiarum publicarum

Judicis ordinarij erit in hec uerba Ego iuro et promitto quod fidelis ero Serenissimo principi et dno dno Wences

rantibz neqꝫ unqm ero in consilio ubi periculum eoꝝ tractabit Bonum et salut eoru promouebo et dampna eoru pro

hoc Regio statuen edicto quod Thabelliones seu Judices ordinarij per nos creati facti et instituti modo quo premittit

et vigore Preterea Curte Romanoꝝ regia predca cum concedimus et largimur uobis auctem et ptatem expressam

Baronum dumtaxat exceptis Etiam uocatis uel non uocatis quorum interest seu interesse poterit in uita seu post

gulos publicos et priuatos admitti ad instar aliorum qui sunt de legittimo matrimonio procreati et quod uitute

ad successionem bonorum huiusmodi Non obstantibz legibus Imperialibus siue consuedinibz quibuscuqꝫ Quibꝫ et

lli ergo hoim liceat hanc nre creationis constitucion decreti et ordinacion pagina infringere seu ei quouis ausu

ut irremissibiliter incursurum Quarum medietate Regali nro Erario siue fisco residuam vero ptem Iniuriam

no Die quinta Marcij Regnorum nrorum Anno Bohemie quadragesimosexto Romanoꝝ tricesimotercio Nos

eqꝫ ad huiusmodi Thabellionat et Judicatus Officia exercenda sufficiente esse reperimus post diligetem de eo

us Thabellionatus et Judicatus Officijs per eum in manibz nris corporaliter prestito debite fidelitatis Juram

arrata Thabellionat et Judicatus officia Curte Imperiali predca concessimus et concedimus pntes

que tuc in nris manibz tenebamus ut est moris Inuestimus de officijs memoratis et ad patris ostium

ublicitas qm priuatas in Judicio et extra ubicuqꝫ locorum exemplandi copiandi scribendi publicandi et in pu

maridi Consciendi et publicandi Appellaciones et protestacionij insup et Excepcion in Judicijs et ex faciendi et conscribe

intatum qm quorumlibet negociorum recipiendi scribendi conficiendi et publicandi cu ptate tutores et curatores dandi

et singula faciendi prosequendi et exercendi que ad supradca Thabellionat et Judicatus officia quolibet de

ntia ubilibet locorum ac terrarum libere licite et pacifice exercendi Adiecto apud dnm Johannez tamqꝫ ad Notarium

iendo ubicuqꝫ locorum stetur firmit et credatur et ads eis plena fides adhibeatur Forma aut Juramti nobis

nen Dioc Juro et promitto quod fidelis ero sacrosancte Romane Eccli ac sacro Imperio et Serenissimis principib

m consilio ubi periculum eoru tractabit Bonum et salut eorum promouebo Dampna eorum pro mea possibili

iarum Hospitalium Orphanorum Viduarum et aliarum personarum que requiram et ero fauorabilis atqꝫ benignus

se poterit seu obesse exercebo fidelit Testamta codicillos et quascuqꝫ decedencium uoluntates necnon dicta testium

Hospitalia et emendacion uiarum publicarum omni tpe promouebo et memorata mea officia exercebo fidelit et le

ide et benemeritis comercia digna prestare Igitur supplicacionibz prefati dni Johannis Jatussy in ea pte nob

onu pntes autem plenariamqꝫ ptatem quod viginti personas ydoneas et sufficien clericos Eciam si ipe omnis dignit

ntia Notarij publici et testium fidedignorum facienda abiles et ydoneos ad Thabellionatus seu Notariat

ordinos seu Thabelliones publicos creandos et p eas et eorum qualibet quos sup nomine corpalit prestito Juramento

Distinctiones exemplorum veteris et novi testamenti secundum ordinem alphabeti per fratrem [illegible] de Senis ordinis fratrum heremitarum sancti Augustini edite

De abstinentia et ieiunio capitulum primum

Abstinentia est { meriti augmentativa, sapientie acquisitiva, religiositatis ostensiva, carnis refrenativa, victorie impetrativa, orationis auxiliativa, indulgentie optentativa, exempli demonstrativa.

Abstinentia primo auget merita et virtutes. Ideo voluit dominus parentes nostros primos non omni cibo uti in paradiso sed ab aliquo abstinere, ut per obedientiam et abstinentiam amplius mererent. Genesis ii. Propter eandem causam precepit dominus filiis Israel quod a multis animalibus abstinerent. Levitici xi. **Abstinentia** secundo valet ad habendam sapientiam. Nam Moyses ieiunavit et propter abstinentiam et ieiunium a domino meruit legem recipere. Exodi xxxiiii. Helyas ut liberius et sapientius prophetaret dicebatur auriga(?) terre et celi, qui petiit a vidua Sareptena buccellam panis et aquam. iii Reg. xvii. Et nondum quod corvi pascebant Helyam carnibus bis in die, sed angelus pane et aqua semel tantum. iii Reg. xix. 3 R° 17
Danieli propter eius abstinentiam ostendit deus mirabiles visiones. Daniel x. Et eidem propter ieiunium revelatum est misterium passionis et incarnationis domini nostri Ihesu Christi. Daniel ix. xi
Anna vidua in ieiuniis domino serviebat die ac nocte, ideo prudenter meruit prophetare de Christo. Luce ii. **Abstinentia** tertio valet ad religiositatis ostensionem. Ideo clerici et religiosi precipue debent abstinere. Nazareus et vir qui debebat domino consecrari ab omni eo quod inebriari potest abstinebat. Numeri vi. In horum figura commendat abstinentiam Rechabitarum a domino qui noluerunt bibere vinum sicut pater eorum mandaverat. Jeremie xxxv.
Rechabitarum Jer. 36 — Cibum(?) abstinuit Johannes baptista qui fuit religiosus primus in novo testamento, cuius cibus erat locusta et mel silvestre. Mt. iii. Propter eius Johannis abstinentiam dicebat ipse Christus: non manducans neque bibens. Mt. xi. Mittens discipulos dominus ad predicandum dixit: edentes et bibentes que apud illos sunt, ut scilicet debent esse contenti appositis nec petant delicata. Luce x. Petrus volens ostendere quod religiosi discipuli ebrii non essent, dixit esse horam tertiam, ostendens quod non est conveniens religiosis et clericis ante tertiam manducare nec bibere. Act. ii. Act. 2

Abstinentia quarto est carnis refrenativa. Ideo abstinendum est ab esu carnium maxime religiosis et clericis qui debent carnem suam precipue refrenare. Unde uxor Ieroboam vadens ad Achiam prophetam tulit panem et mel, carnes autem non legitur obtulisse. iii Reg. xiiii. Pulmentum et panes, sed non carnes, per Abacuc dominus Danieli transmisit, ut Daniel a carnibus abstineret. Danielis xiiii. Consultum fuit ad abstinentiam carnium quod dominus Ihesus multiplicavit panes et pisces et numquam carnes, de quibus panibus et piscibus plures plures saciavit. Mt. xiiii. Marci vi. viii. Joh. vi. Luce xi. Non legimus salvatorem comedisse carnes nisi de agno paschali, sed de piscibus comedit et discipulis dedit. Luce xxiv et Joh. xxi. Populo autem iudaico tamquam carnali et de carne murmuranti dedit carnem, licet in eorum malum. Numeri xi. Exodi xvi. **Abstinentia** quinto prebet victoriam in temporalibus et spiritualibus bellis. Ideo uxori Manue concepture Sampsonem fortissimum pugnatorem angelus abstinentiam indixit. Judicum xiii. Cum trecentis viris aquam lambentibus et temperate bibentibus liberavit dominus populum Israel. Judicum vii. Observavit causam populus Israel consistens in castris, nullus comedit nisi Jonathas contra preceptum patris. i Reg. xiiii. Propterea rex Juda victoriam habuit. Judith viii. Philistei debellantur, filii Israel et [illegible] ceperunt. i Reg. vii. Per quod filii Israel plenitudinem(?) et ieiunaverunt et habuerunt victoriam. i Reg. vii. Salvator ut cum dyabolo pugnaturus ieiunavit et ipsum in tribus temptationibus superavit. Mt. iiii. **Abstinentia** sexto iuvat orationem. Ideo dixit Thobias: bona est oratio cum ieiunio. Thobie xii.

ut via et p(ro)p(he)ta(m) dicit eis
predicavit Esdras ieiuniu(m) Cu(m) no(n) petituri e(ss)ent a domino viam rectam Esdre viij° Filij isr(ae)l
timentes potenciam holofernis ieiunaverunt sub et p(ro)p(ter) hu(n)c modu(m) oravit Judith iiij° In hui(us)
figura hester locatura regi assuero ieiunavit cu(m) ancillis et mardocheo Hester iiij° Qui(a) il-
lu(m) valet abstinencia ut homo possit vigillare et orare no(n) potera(n)t Mt xxvi Absti-
nencia Septimo meretur indulgenciam peccatorum Ideo temperavit suum penam
achab qua condempnatus fuerat p(ro)pter ieiuniu(m) quod fuerat iij Reg(um) xxi Niniuites sue
subversionem civitatis peperit quia a maximo usque ad minimu(m) omnes se ieiunio affligere(n)t
Jone iij° Abstinencia Octavo est exempli demonstrativa Ideo abstinere debet
homo p(ro)pter aliorum exemplu(m) Nam david desideratam aquam de bethleem ablatam
sibi bibere noluit labere Ut exemplum abstinere alijs demonstraret ij Reg(um) xxiij° Eleazar
maluit occidi q(uam) vetita manducare Ut aliis exemplu(m) abstinere demonstraret ij Ma-
cha vj Septem fratres cum ipsorum p(ro)pria matre sub variis cruciatibus voluit recipe cum de esu
sacrilego manducare Ut alij similia perpetrarent ij Macha vij Petrus qu(a)nq(ua)m ieiuna-
verat tamen immunda noluit manducare Ut exemplu(m) ingluuie aliis demonstraret Act x

Capitulum Secundum de acceptione munerum

Acceptio munerum vendit libertatis obsequiu(m) p(er)vertit veritatis iu-
dicium. Nutrit p(er)dicionis flagiciu(m) p(ro)fert symonie viciu(m) licet ad dei s(er)viciu(m) valet
si sit munus p(ro)prium Accipere no(n) debet homo munera p(er) i(m)p(er)fect(a) s(er)vicij q(uia)
simia vendens Ideo Abraham noluit accipere ulla que ei obtulit Rex Sodo-
morum p(ro) victoria quam fecerat de inimicis suis ne s(er)vicium dei vende(re) videret(ur) Gen xiiij Na-
Magister milicie regis babilonis non accepit jeremie munera p(ro) liberacione ipsius sed
dedit ei munuscula et dimisit Jeremie x(?)l Daniel reddidit Baltazar munera p(ro)mittenti
Cum videret pro expositione scripture Munera tibi sint et donaria domus tue alteri da Danielis v
ait
Acceptio munerum pervertit iudiciu(m) et veritatem Ideo Balaam a nunciis balaach
acceptis muneribus contra iusticiam maledicere p(o)p(u)lo dei satagebat Numeri xxij Munera
que Siba obtulit fuit causa q(uod) david suam p(er)am tulit contra Miphiboseth ij Reg(um) xvj
Menelaus Menelaus p(ro)pter vasa aurea que dedit Andronico contra iusticiam fecit Oniam occidi
et p(ro)pter pecuniam qua ptolomeo p(ro)misit evasit ipse et fecit accusatores occidi ij Macha iiij° 2 Ma 4
Propter peccuniam quam custodes sepulcru(m) xp(ist)i acceperu(n)t a p(ri)ncipibus sacerdotu(m) mentiti sunt corpus xp(ist)i
furtivum ab ap(osto)lis fuisse sublatum Mt xxviij Felix p(re)ses tenebat paulum in vinculis
quia sperabat ab eo pecuniam habere obtinere Act xxiiij Acceptio munerum
Eglon
Excecat et mittit p(er)dicionem Nam aioth p(er) munera que dedit Eglon Regi Moab ipsum p(er)di-
tum occidit Judicum iij° Dalida Sampsonem tradidit philisteis p(ro)pter munera que recept(a)
ab eis Judic(um) xvi P(ro)pter munera missa Benadab regi Syrie rupit fedus quod fecerat
cu(m) rege isr(ae)l eum invadens iij Reg(um) xv ij paralipp(omen)o(n) xvi Muneribus Triphonis decept(us)
est Jonathas remittens fratres et fuit p(ro)dicione occisus j Macha xij Menelaus accepta
pecunia a lasone ipsum p(ro)pria nequiter supplantavit ij Macha iiij° Acceptio mune-
rum Causa est Symonie Ideo de filijs Samuelis sacerdotes dei declinaverunt post
avariciam et susceperunt munera j Reg(um) viij Giezi graviter accepit munera p(ro) sanacione
Naaman accepit et lepram iiij Reg(um) v P(ro)pter munera que p(ro)misit Jason Anthiocho
summum sacerdotiu(m) occupavit ij Macha iiij° Symon magus voluit spiritum s(an)c(tu)m pecunia
emere Act viij° Accipere possunt munera deo s(er)vientes
et pauperes a divitibus ad placandum deum Nam figura Jacob misit fratri suo
munera ut placaret eu(m) Gen xxxij Munera obtulerunt filij isr(ae)l ad opus thabernaculi quando

optulit moysi Exodi xxxvi In signum quod munera danda sunt deo Dedit regina Saba
Salomoni c xx milia thalenta auri iii Reg x In cuius signum Naaman iudei pauperibus largita
sunt munera Hester x In signum etiam Jonathas dedit munera Allexandro et invenit graciam
coram eo i Machab x Accipi non debent munera de alieno sed de proprio si deo sit placitum David
enim noluit offerre sacrificium de munere alieno ii Reg xxiiii Propter achan spoliata domo domini
et David misit munera regi assiriorum sed nichil et ipsa munera profuit ii Paralip xxviii Ma-
gi apertis thesauris suis non alienis sed aurum thus et mirram domino obtulerunt Mt ii Duo mi-
nuta paupercule vidue proprio quesita labore a domino omnibus muneribus preferuntur Luce xxi 21

Capitulum tercium de accidia et negligencia

Accidie vicium requirit reprehensionem post transgressionem propter occasionem
sequitur punicionem Accidiosi reprehendendi sunt et sollicitandi a prelatis domini p-
latis Ideo Jacob accidiosos filios increpavit et sollicitavit dicens Cur negligitis Gen xlii
xxii Propter hanc causam precepit Ezechias levitis ut essent solliciti quia negligentes essent ii
Paralip xxix Redarguit dominus in sua parabola ociosos et remunerat operantes Mt xx Dormie-
bat Jonas sopore gravi gubernator navis redarguit eum Jone i Redarguit dominus discipulos
discipulos qui secum una hora non poterant vigilare Mt xxvi et Marci inter xiv Accidia
est quasi mater omnium peccatorum Unde filii Israel manducantes panem angelorum attediati et accidio-
si murmurantes cibos Egypti viles desiderare ceperunt Ibi patet quod accidia fuit eis causa
murmuracionis et concupiscencie carnalis desiderii et mediatim Num xi Tempore belli manens David
ociosus in domo adulterium commisit et homicidium perpetravit ii Reg xi Cum dormirent homines
per seminacionem boni seminis inimicus superseminavit zizaniam peccatorum Mt xiii Accidia
est causa spiritualis et corporalis mortis Ideo Zizara iacens opertus pallio clavo confossus
est in tempore Jahel uxore obedienti Judicum iiii Sampson dormiens super genua Dalide
fuit captus cathenatus et mortuus Judic xvi Cum Abner negligenter custodivit
Saul poterat eum David occidere si voluisset i Reg xxvi Isboseth dormiens super lectum
a principibus latronum est occisus ii Reg iiii Accidiosos punivit deus Gravatus namque
cepit populus itineris et laboris omnium locutus est contra dominum et Moysen dicens Anima nostra
nauseat super cibo isto levissimo Ideo misit deus serpentes ignitos qui populum occidebant
Num xxi Virgines dormientes et lampadibus accensis lucidi operibus non lucentes a sponso
celestium nupciarum sunt expulse Mathei vicesimo quinto

Capitulum quartum de adoracione dei

Adorandus est deus et colendus
- Cum donorum oblacione
- Cum bonorum oracione
- Cum templorum fabricacione
- Cum credendorum ordinacione
- Cum adversorum tolleracione
- Cum ydolorum detestacione

Adorandus est deus et colendus in muneribus bonis Ideo duobus fratribus
fidelibus adorantibus et sacrificantibus deo respexit dominus
ad Abel et ad eius munera et non ad Caym quia ille obtulerat meliora Gen iiii Para-
vit Abraham unicum filium offerre domino super montem in holocaustum Gen xxii Postquam
precepit dominus Moysi ut ipse et Aaron et leviti ascenderent et adorarent . . vitulos
obtulerunt Exodi xxiiii Salomon abiit ut immolaret mille hostias et ibi apparuit
ei deus iii Reg iii Magi intrantes domum adorabant puerum et munera obtulerunt Ideo
ergo debent facere xpiani iam regnanti si gentiles sic fecerunt puelo vagienti Math ii
Adorandus est deus in oracione vocis orando Unde Enos filius Seth
fuit primus qui orando cepit invocare nomen domini Gen iiii Salomon stetit ante

altare et expendens manus genu flexus adorauit iij Reg viij Jesus adorauit dominum orans
et dicens domine si vis potes me mundare Mt viij Mater filiorum zebedei accessit ad yhesum do-
rans et petens aliquid ab eo Mt xx° **Ad adorandum deum debent**
fabricari ecclesie et altaria ideo Noe edificavit altare domino et de mundis animalibus et de
volucribus obtulit holocaustum Gen viij Cum apparuisset dominus abrahe edificavit ibi altare
domino ut adoraret eum Gen xij Jacob fecit altare domino qui apparuit ei quando fugiebat
ab Esau fratre suo Gen xxxv Precepit dominus ad eius cultum fieri thabernaculum et orari Exo 25
Adorare debet homo in fide recte credendo ideo abraham videns tres viros
tres vidit et unum adorauit ut certam fidem ostenderet trinitatis Gen xviij Elchana tante fi-
dei erat quod ascendebat de civitate sua statutis diebus ut adoraret deum in Sylo j Reg j°
Rex david fideliter cultum cultu dei in sacerdotibus et cantoribus amplificavit j Paralip xvi°
Cecus natus illuminatus a domino ait credo domine et procidens adorauit eum Johannis ix°
Adorandus est deus in tribulacionibus et periculis ut ab ipsis homines liberentur
ideo filii israel afflicti in egipto audientes quod dominus respexit afflictionem eorum proni adora-
uerunt in terra Exodi iiij° Cum dixisset dominus de percussione filiorum egipti inclinatus populus
adorauit Exodi xij Offerente samuele sacrificium liberatus est populus a tribulacione phili-
steorum j Reg vij Reversi filii israel de captivitate babilonis die ac nocte confitebantur domino
Neemie ix° Cum audisset Job nuncios verba dicentium sibi perdicionem corruens in terram adorauit dominum
dicens nudus egressus sum Job j **Adorandus est deus** solus et non
aliqua creatura ideo primum preceptum decalogi fuit Non adorabis deos alienos non facies
et sculptile Exo xx° Manue volens sacrificare angelo angelus dixit si vis offerre
sacrificium offeras illud deo Judicum xiij Cum irent filii israel ad vitulos aureos Thobias
fugiebat consortia eorum et ibat in Jerusalem ad templum et ibi adorabat dominum deum israel Tho j°
Cum iussum esset prohibitum quod nullus peteret aliquid ab aliquo deo vel homine nisi a rege Da-
niel tribus temporibus adorauit dominum Daniel vi Populus lystre voluit adorare paulum
et barnabam qui prohibuerunt eos Act xiiij° Angelus prohibuit iohannem cum vellet eum
ne se adoraret sed solum deum Apocalipsis xx ij° et

iii°

Capitulum tercium de adulacione

Adulatores in adulacionibus querunt complacenciam sepius displi-
cenciam tendunt ad infamiam Adulatores loquuntur ea non solum que credunt pla-
cere audientibus eos ideo eorum complices populo placere volentes dixerunt Insufflant nobis le-
uite xxvj Absolon ut cariorem in curia patris se haberet quibuslibet complacere dicebat ambulis videntur
michi sermones tui recti falsi prophete dicebant achab iij Reg xxij prospera de bello futuro
sic ei complacere credebant consiliarii Assueri adulantes iij Reg xxij ei dixerunt Hester
iusta est indignacio cum in tempore eius vasthi regina parere debuisset Hester j
Amici Aman volentes ei complacere dixerunt iube parari excelsam trabem et Hester v°
Athenis proditor volens placere demetrio dixit perdidit Judas amicos tuos j Machab vij
Herodi impio acclamabat populus vox dei et tu dessedens complacere Act xij **Adu-
latores** displicent sapientibus quibus placere credebant per suas blandicias Nam
adolescens nuncians david mortem saul iniam sibi credens ei placere fuit eius
missione occisus ij Reg j Duo latrones qui occiderunt ysboseth et attulerunt ca-
put eius ei placere credentes displicuerunt multum et ab eo similiter occisi sunt ij Reg iiij°
Adulatores in facie laudant et in absencia detrahunt et infamant Non quorum
consuetudinem Salvator ne recedentibus discipulis Johannis cepit Johannem multiplicat que
dare quem in eius presencia non laudauit Mt xj Pharisei volentes ihesum capere in sermone et pacta ipi
presencia

detrahere presumpsit ysaac laudare cepit dñtes magis simma qr vera erat et via dñi v'it detres

Capitulum sextum De Ambicione et Ambiciosis

[in margin: xxi]

Ambiciosi sunt alienorum honorum detractores innocentum sanguinis effuso-
res presumptuosi fauoris pactatores. Lito regiminis desertores. pphanam symoni
fautores. turpi cultus zelatores. Ambicio causat detractores nam ambiciosi ideo aliis
detrahunt vt ipsi magis appareant. Sic dathan et abiron ambientes dominium. psalm. detra-
hebant moysi dicentes nobis est dnus et c. Num. xvi et xvi. Absolon ambiens regnum
detrahebat patri dicens. Causam tuam video mihi sermones tui et c. sed non est qui audiat
constitutus a rege. ij Reg. xv. Alchimus volebat fieri summus sacerdos coram demetrio detrahebat
j machab. vij. Ambiciosi non timent sanguinem effundere et multa mala committere
vt liberius valeant dominari. Vnde Abimalech callide procurauit eligi per amicos in dominum
qui propterea lxx occidit. et multa mala fecit. Judic. ix. parabola ioathe de ramno rencteli
qua ambiciosorum mala corum opera declarauit. Judic. ix. Jeroboam ambiciosus pessime re-
gnauit et multa mala commisit. iij Reg. xi. Ptolomeus vt obtineret regnum symonem et eius
filium occidit j machab. xv. Ambiciosi semper magna et presumptuosa de se loquuntur
ideo Baal presumptuose dicebat. Vtinam daret aliquis populum istum in manum meam et aufferret
de medio Abimelech quod non fecit. Judic. ix. Elevabat se Adonias dicens. Ego regnabo quod non
euenit propterea vt dicebat. iij Reg. j. Nabuchodonosor dixit cogitationem suam in eo esse vt omnem
terram suo imperio subiugaret. Judith. j dicebat Nicanor faciam mihi nomen et gloriabor et glorificabor Nomen
in regno et debellabo et c. j machab. iij. Ambiciosorum dominium cito transit diuino iudi-
Ambri cio. Ideo Zambri qui occidit dominum suum vt regnaret post eum septem diebus tantum regnauit. iij Reg.
xvj. Ptolomeus regnum Alexandri voluit occupare ambiciose sed parum gauisus est quia die
tercia defunctus est. Ambiciosi vt plurimum sunt symoniaci. ij machab. v. Nam quia
Jason summum sacerdocium ambiebat. ideo promisit Anthiocho ccc lx talenta argenti et alia multa
tamen modico tempore functus est hoc honore. Et Menelaus qui ipse ad Anthiochum missus
fuit in se dein sacerdocium retorquens. ij machab. iiij. Symon magus ambiciens potestatem dandi
spiritum sanctum voluit illam pecunia obtinere. Act. viij. Ambiciosi et superbi plus
dolent de paucis qui eis non obediunt et eos non honorant. Talis fuit Aman qui plus do-
lebat de Mardocheo cum adorare nollet quam letaretur de aliis qui eum omnes adorabant. Hest. v.

Capitulum Septimum De Amicicia

Amici habere debent Commune gaudium familiare colloquium Aliene tedium
fidele obsequium salubre consilium. Amici communiter debent sibi gaudia et omnia
temporalia et spiritualia bona. Ideo laban vocatis amicis fecit rachaeli nuptias et despo-
sauit. Gen. xxix. Diligebat dauid ionathas sicut animam suam et expoliauit se tunica sua et de-
[in margin: ca Nepoti suo Jacob] dit ei. j Reg. xviij. In huius signum laudauit dnus villicum iniquitatis et consulit nos facere amici-
ciam de mamona iniquitatis eius bona nostra communicando. Luc. xvi. Patens est exemplum posuit
saluator in de illo qui vadit media nocte ad amicum et sibi petit panes commodari. Luce xi.
Amici debent simul habere de suis negociis secretum colloquium. Ideo loquebatur dnus moysi
de agendis sicut solet loqui homo cum amico. Exo. xxxiij. Conuocauit Aman superbus ad se amicos suos et exposuit
eis magnitudinem diuiciarum et filiorum. Hest. v. Tres amici Job venerunt consolari eum et loqui
secum. Job ij. Saluator noster cum dilexisset suos qui erant in mundo in fine dilexit eos et fatetur
eis sermonem familiariter locutus est eis. Joh. xiij. Amici debent esse fideles et vnus aliud
nunquam deserere sed vivus et sepultus vnicuique se iungere. Ideo Ruth dixit Noemi Ne michi aduerseris
ut relinquam te et vbi stabis stabo. Ruth j. Fidelis amicicia sed indiscreta fuit armigeri Saul

mortuus est cum eo i Reg ultimo. Dixit Abner ad David fac mecum amicicias et erit manus
2 R 2 mea tecum ii Reg iii. Cusi fidelis amicus David non dereliquit eum sed dissipavit consilium
Achytofel contra eum ii Reg xv. Fideles amici erant Eleazaro fidem corporis qui cum consule-
bant ne pateretur ii Machabeorum vi. **Amicicia** malorum destituenda est que sepe trahit
ad malum. Ideo propheta Yehu dixit ad Iozaphat: hiis qui oderunt dominum amicicia iungeris
et cum eis amicicia iungeris. Ideo iram dei merebaris ii Paralipomenon xix. Alchimus proditor fecit
amicum Demetrium gratavit eum adversus Iudam et fiet emulus eius. Prodidit Iudas amicos suos
ob i Machabeorum vii. xiiii. Duo pessimi homines Herodes et Pylatus facti sunt amici in morte Christi
Luce xxiii. **Amicicia** conthrenda est cum bonis et viris competentibus et sapientibus
ideo rex Allexander scripsit Ionathe: Audivi quod potens sis et optas esse amicus meus i Macha-
beorum x. Bonos amicos habuit Paulus qui rogaverunt eum sedere in theatro Actuum xix.

Capitulum octavum de amore dei

Amor dei misericordiam obtinet. Scripturam complet preceptorum. Amor dei facit
misericordiam obtinere. Ideo dante dominus legem Moysi dixit: Ego dominus faciens misericordiam
hiis qui diligunt et custodiunt precepta Exodi xx. Ob hanc causam per x repetita mandata
dixit Moyses: Diliges dominum deum tuum. Et ideo hic preposuit ut si in aliquo preceptorum offen-
damus per dilectionem dei misericordiam habeamus Deuteronomii vi, Iosue xxii. **Amor dei** pre-
ceptum principium et finis est omnium mandatorum. Ideo dixit Moyses populo: Quid petit deus
a te nisi ut ambules in viis eius et diligas eum Deuteronomii x. Iosue eciam per aliam mo-
nicionem dixit populo: Diligite dominum deum vestrum. Qui facit conclusionem omnium preceptorum Iosue xxiii.
Paulus dixit: Si quis non amat deum anathema sit. Ad Corinthios ultimo. Alias nullum preceptum
servavit i Corinthiorum xvi. Hoc est eciam quod Paulus dixit: Si linguis hominum loquar et angelorum
etc. Ubi ostendit quod nullum bonum fieri potest sine dilectione dei et ipsa habita non facit homo malum i Corinthiorum xiii.

Capitulum nonum de amore proximi

Amare debemus proximum spiritalem effundendo oracionem singularem, ostendendo
dilectionem salutarem, compaciendo compassionem. Amor proximi ostendit esse verus qui pro
eo orans eciam si sit malus vel eciam inimicus. Ideo Abraham sollicite et devote oravit deum
ut parceret Sodomitis, quod fuit signum magne dilectionis Genesis xviii. Tantam dilectionem erga
proximos habuit Moyses quod orans pro eis dicebat deo: Aut dimitte eis hanc noxam aut
dele me de libro etc. Exodi xxxii. Dominus eciam monuit nos orare pro proximis non solum ami-
cis sed eciam inimicis. Orate pro persequentibus vos Matthei v. **Amare** debet homo proximum sicut
se ipsum. Ideo reprehensus est graviter Cayn qui dixit se non esse custodem fratris sui. Genesis iiii.
Leviticus xix. Moyses ita dilexit quemlibet de populo sicut se ipsum ut optaret quemlibet prophetizare
sicut ipse licet in hoc honor suus diminui videretur Numeri xi. Voluit ipse Moyses magis diminui
populum quam sibi dominus promittebat. Anima sua sicut quemlibet de populo diligebat Numeri xiiii. Iona-
1 R 18 the colligata erat amore David et dilexit eum sicut animam suam i Reg xviii. **Amare**
debet homo proximum ostendendo et compassionem in adversitatibus. Nam filii Israel pro occisione filiorum
Beniamin compacientes fleverunt Iudicum xxi. Eciam propheta David ostendit compassionem dilectionis
inimico in planctu Saulis ii Reg i. Ostendit eciam eciam in filio licet malo rebelli quem
in morte Absolon ii Reg xviii. **Amare** debet homo proximum subveniendo ei in ne-
cessitatibus suis. Ideo magnam dilectionem habuit Neemias ad filios transmigracionis in multis
quibus amicabiliter fecit eos Neemie v. Thobias eciam multum proximos diligebat qui
illis multa beneficia conferebat Thobie i. Hunc amorem Samaritanus probatur a domino
habuisse ostenditur qui vulnerato et semivivo multa beneficia largitus est Luce x. **Amare**
debet homo proximum in iniurias dimittendo. In Matthei xviii proprius Christus dixit Petro: Dimitte
fratri tuo non tantum septies sed usque septuagesies septies Matthei. Amare debet homo proximum iniurias

dimittendo peccata sicut christus fecit et sanctus Stephanus qui non solum dimisit iniurias
sed eciam pro suis persecutoribus oravit Luc. xxiii Actuum septimo.

Capitulum decimum de amore carnalis consanguinei

Amor carnalis consanguinitatis non debet impedire bonorum distribucionem
dolorum mitigacionem et iniuriorum punicionem Amor carnalis consanguineis non debet prelatus bona
ecclesiastica et alia distribuere sed solum amore virtutis et virtutis ideo Moyses distribuens levitis
boves et plaustra nullum dedit filiis carnalis sibi carne propinquis Numeri vii Non legimus
Moysen aliquod dedisse officium aliquod de filiis suis Exo. levitici Numeri deutro. ex toto cum
gratiam Moyses rogavit deum ut populo suo provideret de duce ydoneo nullum tamen de filiis
Nra 21 aut de consanguineis nominavit Num. xxvii Johannes et Iacobus Jacobum christi fratres non dimisit
caput ecclesie sed solum petrum Johannis xxi Amari non debent tam consanguinei ut
nimius dolor de morte eorum generetur Ideo Hely audiens mortem filiorum non est visus multum
merere sed solum de capcione arche i Reg. iiii David eciam mortuum filium parvulum non ploravit
sed pocius gaudium demonstravit ii Reg. xii Ioab increpavit David de nimio fletu in
morte Absolon filii sui ii Reg. xviii Mater illa mirabilis septem filios mori videns non 2 Reg. 20
ostendit dolorem sed eos mirabiliter confortavit ii Machabeorum vii Amari sic moderate de-
bent consanguinei ut eis semper preferantur divina Ideo Iudei secundum Mathatiam plus
timebant de templo et de divinis quam de uxoribus et filiis eorum ii Machabeorum xv Loquente
Ihesu ad turbas cum quidam diceret adesse matrem eius et fratres respondit Quae est mater mea et
qui sunt fratres mei Quicumque fecerit voluntatem patris mei qui in celis est ipse meus frater
soror et mater est Math. xii Amor carnalis consanguinitatis impedit consolaciones
divinas Ideo dixit christus Petro Caro et sanguis non revelavit tibi Unde quod caro impedit
revelaciones Propter hanc causam dicebat Paulus apostolus ad Gal. i Cum placuit ei qui segregavit
me ex utero matris mee non acquievi carni et sanguini ad Gal. i°

Capitulum undecimum de angelis bonis

Angeli boni sunt revelatores secretorum liberatores innocencium regulatores
precium eruditores nescientium propugnatores afflictorum increpatores delinquen-
tium confortatores penitencium vel afflictorum incitatores orancium introductores decedencium
Angeli boni revelant et annunciant secreta que debent contingere et evenire ut si-
des adhibeatur Ideo apparuit angelus Abrahe et ergo cum familiariter se habuit re-
velantes et plura secreta Gen. xviii° Revelavit angelus uxori Manue conceptum
Sampsonis et vitam quam eum agere oportebat Et hec eadem uxori et viro simul postmodum
revelavit Iudicum xiii Revelavit angelus Helie quod nunciaret nunciis Ozie quod de lectulo
sue infirmitatis descendere non debebat Danieli sunt multa et magna misteria iiii Reg. i
revelata per angelos Daniel ix° Zacharie apparuit angelus conceptum et vitam precursoris an-
nunciavit et revelavit Luc. i Marie Magdalene et sociis angeli revelaverunt christum a mor-
tuis surrexisse Math. xxviii Marci xvi Luc. xxiiii Johannis xx Ascensum et adventum angeli re-
velaverunt apostolis in die ascensionis Act. i Johanni angelus revelavit duo Johanni civitate
divina gloria secretorum Apocalypsis per totum Angeli boni liberant et adiuvant in periculis
et maxime innocentes Ideo angeli hospitati sunt ad Loth cum de periculo Sodome qua erat immo
cencius evenientes Gen. xix Raphael qui fuit dux Thobie cum a pisce devoracionis Thobiam
liberavit eciam uxorem eius a demonio et patrem ab oculorum cecitate medicavit Thobie vi
et xi Descendit angelus cum Azaria et sociis eius in fornacem et eos de medio liberavit
Daniel iii Carcerato Petro angelus astitit et lumen refulsit et eum de carcere liberavit Act. xii
Angeli boni regulant et dirigunt homines ut non pereant sed mereantur Ideo angelus revelat

Raphael

Abraham prohibens ne filium interficeret et occideret Gen. xxii. Stetit angelus in via contra Balaam
qui sedebat super asinam et prohibuit ne populo dei malediceret Numeri xxii. Revelat
angelus Joseph Mariam coniugem suam volenti occulte dimittere prohibens dimissionem et causam
incognitam eius ostendens Mt i. **Angeli boni** docent et erudiunt ignorantes
In cuius figura vidit Jacob scalam et angelos ascendentes et descendentes per eam sig-
nificabant viam eundi ad celum in qua docet angeli per vitam contemplativam ascendere
et descendere ad compassionem proximorum Gen. xxviii. Apparuit unus de Seraphin Ysaye
et mundavit labia eius calculo instruens ad loquendum Isa. vi. Docuit angelus pasto-
res invenire Christum dominum puerum natum in Bethleem pannis panniculis involutum
Luc. ii. Instruxit angelus accipe Mariam Joseph et puerum et fuge in Egiptum. Que fuit
figura nostri ut accipientes amaritudinem penitentie et salutarem Christum puritatem mundum
quem nos persequitur fugiamus Mt ii. **Angeli boni** pugnant pro nobis nos ab inimicis
spiritualibus et corporalibus defendendo. Deo angelus domini stetit inter castra Egiptiorum et populum
Israel defendens eum Exo. xiiii. Plures boni angeli erant cum Eliseo ad defendendum eum
mali cum adversarius ad nocendum ut Eliseus puero demonstravit iiii Reg. vi. Cum magna
pugna esset inter Judam Machabeum et Thimotheum apparuerunt de celis quinque angeli se-
dentes in equis armis Machabeum et populum defendentes ii Machab. x. Apparuit angelus
precedens Judam et comitum eius in veste candida in Machab. ii. **Angeli boni** pu-
niunt et increpant delinquentes. Sic increpavit angelus filios Israel qui amicitiam fecerunt
cum Chananeis divina beneficia immemorata Judic. ii. Numerato populo a David angelus
domini extendit manum super populum ut disperderet eum et vidit David angelum cedentem et ait
Ego sum qui peccavi. Percussit angelus domum Eliodori ii Reg. xxiiii qui templum despoliare
volebat ii Machab. iii. Herodem volentem recipere divinos honores percussit angelus domini et
consumptus a vermibus expiravit Act. xii. **Angeli boni** confortant et consolantur
timidos et afflictos in tribulatione ne deficiant. Sic angelus confortavit Gedeon animans
eum ad pugnam et ne deficeret de triumpho victoriam repromisit Judic. vi. Cum Agar
et tribulata cum filio apparuit angelus et confortavit eam Gen. xxi. Fugientem Heliam a fa-
cie Jezabel angelus cibo reficiens confortavit eum iii Reg. xix. Cum recessit temptator acces-
serunt angeli et ministrabant ei Mt iiii. Transtulit angelus Abacuc de Judea in Babilo-
nem ut confortaret Danielem in lacu leonum Daniel xiiii. Orante Christo tristi a se-
taliacem passionis apparens angelus invisibilis eum confortavit Luc. xxii. **Angeli boni**
invitant et sollicitant iacentes et torpentes ad bonum. Sic angelus domini apostolos
eductos de carcere invitavit ut surgite et loquimini ad plebem Act. v. Apparuit angelus
Philippo et invitavit eum ut iret qui videns in illo itinere eunuchum convertit Act.
viii. Invitavit angelus et sollicitavit Cornelium ut iret ad Petrum qui vadens fidem
Christi et baptismum suscepit Act. x. **Angeli boni** deducunt homines ad portum
salutis vite eterne animas deducendo. In cuius figura redempti Jacob ad patrem suum
occurrerunt angeli et dedixerunt eum secum Gen. xxxii. Post hanc tempus dixit dominus
populo Ecce mitto angelum meum qui precedit te etc. et servet et introducat in terram promis-
sionis Exo. xxiii. Raphael angelus sub huius figura reduxit Thobiam ad patrem Thob. xi.
Ultimo dixit Judith custodivit me angelus hinc euntem ibi commorantem et inde reverten-
tem Judith xiii. Factum est ut moreretur mendicus et portaretur ab angelis in sinum Abrahe Luc. xvi

Capitulum duodecimum de angelis malis

Angeli mali sunt servorum tormentatores, adulterorum punitores, viciorum
introductores, adulatorum elatores, divinorum formidatores. Angeli mali tormen-
tant fideles. In cuius figura legitur quod spiritus dei malus exagitabat Saul. Sed dum spiritus domini

qua ptate dei pt quod^am pt .i. Reg. xvi. Sic tormentavit Job in rebus filiis et carne
ipsa permissione divina Job .i. Filia Chananee a demonio male vexabatur quam xpus
miraculose liberavit Mt. xv. Sic eciam vexabatur ab eo ille demoniacus qui spumabat et
stridebat dentibus Mr. ix. Luc. ix. **Angeli mali** habent ptatem super luxuriosos
adulteros et male viventes coniugio Unde legitur accidit vii viris filie Raguel qui introi-
bant ad eam sicut equus et mulus non amore prolis sed ardore libidinis Thobie vi. propter
hanc causam dicitur dominus de maria magdalena vii demonia eiecisse que luxurie vacans
operibus ptatem dyaboli possidebat Luc. viii. Mr. xvi. **Angeli mali** omnem defectum
inducunt in homine incredulo Quod significant illi demoniaci de quibus dicitur Mt. viii.
petinerunt a domino demones intrare in porcos propter immundiciam possessorum ab eis Luc. viii.
Ideo vocatur a domino spiritus immundus qui aliquando propter penitenciam recedens aut assumit vii spiritus
nequiores se Luc. xi. faciunt eum homines cecum a sui cognicione et mutum ad confessionem Mt. xii.
et Luc. xi. **Angeli mali** mendaces sunt et mendacia proferunt et si aliquando vera
dicunt seu vera falsis inmiscent Ideo audiri non debent propter quod salvator in laudes eorum
renuit et ipsos tacere fecit licet ipsi tunc veritatem dicerent Luc. iiii^o. **Angeli mali**
virtute divina circumventi quam ipsi nunc eam potuisse cognoscentes Unde salvator in octo de-
moniacos liberavit .i. in c. de miraculis dei hic eodem ope. c. xliiii. Paulus in hac virtu-
te mantem puellam quam spiritus phitonicus possidebat Act. xvi. Eciam deinde in no-
mine domini et pauli volebant demonia eicere demoniacus in eos insilivit et confudit Act. xix^o.

Capitulum terdecimum De anime immortalitate

Anime immortalitatem probat exemplum virorum decedencium lectorum amicorum
confessorum credencium mortuorum surgencium laborum permanencium beatorum assurgencium.
Anime eciam immortalitas probatur per exempla personarum defunctorum que in alia vita vivere
leguntur Ideo dicitur de Abraham appositus est ad populum suum ex quo probatur quod in alia vita
habet populum scilicet eos qui in hac vita bene vixerunt sic et ipse vixit et sic dicitur de Ysaac et
Jacob Gen. xxv^o. 35^a et 49° Appares dominus moysi dixit Ego sum deus Abraham Ysaac et
Jacob Exo. iii. Per quod probat salvator resurrectionem mortuorum dicens Non est deus mortuorum sed
vivorum Mt. xxii. Dominus reddidit duplicia Job omnium que possidebat et tamen non habuit nisi vii
filios et tres filias sicut prius ut dicit Gregorius in moralibus hii fuerant mortui vivere apparebat
Job xlii. Et frequenter legimus in libris Regum dormivit cum patribus suis Ex quibus videtur plura
eorum vivere post mortem et esse resurrecturos sicut apparet de dormientibus Cant. ce. vii.
defunctorum damnatorum collectum tam boni quam mali in alio seculo dicentes Nos
insensati vitam eorum estimavimus insaniam et Ecce quomodo computati sunt inter filios dei Sapie. v.
Anime immortalitatem probant loca eciam animabus specialiter deputata scilicet infernus et regnum
paradisi Ideo cum Jacob crederet Joseph mortuum esse dixit Descendam ad filium meum in
dolore ad inferos Gen. xxxvii^a Fratres Joseph dixerunt Nos fratres sumus quos unus pater genuit qui
adhuc vivit ille quem mortuum estimabant Alius minimus cum patre nostro est alius non
est super terram Gen. xlii. De Chore et complicibus eius dicitur Descenderunt vivi ad infernos
Nu. xvi^o. et per hoc ostendit quod male in secundo vivat secundum animas inmortales Nu. xvi^o.
Cum Absalon interiisset David lacrimabiliter planxit eum ut dicit Aug. in de doctrina christiana
non orbitatem filii doluit sed noverat in quas penas tam impia et parricidalis anima
torqueretur Nam pro alio filio qui innocens erat pro quo egrotante affligebatur moriente
letatus est ii Reg. xii. Thobias dixit filii sanctorum sumus et vitam illam expectamus quam
deus daturus est hiis qui fidem suam non mutant Tho. ii^o. De Nabuzardan dicitur infernus
conturbatus est in adventu tuo Ysa. xiiii. **Anime** immortalitatem ostendit fides credencium
confessorum sapiencium Unde cum Saul non credidisset Samuelem secundum animam vivere non eum
suscitare petiisset i Reg. xxviii. Hanc fidem tenens dicebat Thobias precipe in pace recipi spiritum

meum. Thobie iii°. Fidelis Eleazar suadentibus sibi edit manus dei nec viuus nec defunctus effugiam. ii Machab. vi. Ex viuit fidelis in statu credencium colligitur animas viuere post hanc vitam. ii Machab. vii. **Anime** immortalitatem probat resuscitacio mortuorum veteris testamenti et noui. Primo Helyas resuscitauit puerum hospite sue. Sed non redijt anima pueri huius in corpus eius quae nisi vixisset non potuisset in corpus intrare. iii Reg. xvii. Item Heliseus non suscitasset filium Sunamitis nisi anima eius viuisset. iiii Reg. iiii. Tercio suscitauit Christus adolescentem defunctum cum ad se vocaret vocans surge imperauit. Luc. vii. Puellam mortuam dormientem appellat quam tamquam de sompno excitauit suscitatam. Mar. v. Lazarum quatriduanum tamquam viuum vocauit Lazare veni foras. Joh. xi. **Anime** immortalitatem probat testimonium veritatis que mentiri non potest scilicet illud Christi dicentis discipulis: Nolite timere eos qui occidunt corpus animam autem non possunt occidere. Mat. x. Item per verba eius resurrectionem probantibus Mat. xxii. Mar. xii. Item parabola eius de Lazaro et diuite ostendit animas viuere post vitam hanc. Luc. xvi. Consilium quod est facite vobis amicos de mamona iniquitatis vt cum defeceritis recipiant vos. Ergo anima post hanc vitam eterna thabernacula possidebit. Luc. xvi°. **Anime immortalitatem** probat sanctorum testimonia qui fuerunt a spiritu sancto dati. Primo Salomon ait Reuertatur puluis ad terram suam et spiritus ad deum qui dedit illum. Eccl. xii. Stephanus cum lapidabatur dicebat Domine Jhesu Christe suscipe spiritum meum. Act. vii. Paulus ait Si terrestris domus nostra corrumpitur habemus domum non manufactam in celis. ii Cor. v. Item Cupio dissolui et esse cum Christo quod multo melius esset. Quod si anima non viueret [illegible]. Ad Philippenses primo.

Capitulum quintumdecimum De apparicionibus factis a deo

Apparuit deus aliquando nescientibus instruendo, delinquentibus corrigendo, se quentibus promittendo, confligentibus defendendo, non credentibus asserendo, pacientibus reficiendo, diligentibus comperiendo. Apparuit aliquando deus vt instrueret nescientes et amoneret eos. Sic ante peccatum apparuit et locutus est ad Adam instruens et amonens vt de ligno vetito manducaret. Gen. ii. Apparuit et Noe et instruxit vt faceret archam et modum et ordinacionem demonstrauit. Gen. vi. Apparuit Abraham et de liberacione ducatu et terra et cognacione [illegible]. Gen. xii°. Apparuit multociens ipsum de liberacione [illegible] et instruxit de [illegible] ipsi instruendo. Exo. iii°. Apparuit et eidem et ipsum instruxit de missione. Gen. i. Sic fecit Josue cum multociens apparuit instruendo eum. Apparuit et spiritus sanctus in linguis igneis vt discipulos ardentes instrueret predicare. Act. ii. Apparuit dominus et Petro orans et eum de gentibus instruxit. Act. x. Apparuit et Paulo et eum amonuit vt sic in [illegible] predicaret sicut predicaret et Rome. Act. xxiii°. **Apparuit aliquando deus** ad corrigendum delinquentes. Sic post peccatum apparuit dominus Ade et Eue et serpenti penas et malediccionis infligens pro peccato. Gen. iii°. Sic apparuit Cayn post homicidium eum redarguens de [illegible]. Gen. iiii°. Post sompnum apparuit Abimelech de [illegible] quam tulisset. Gen. xx. Apparuit Salomoni vt eum duce de [illegible] sceleribus increparet. iii Reg. xi°. Cum appropinquaret Saulus Damasco vt caperet christianos apparuit ei dominus in luce de celo prostrauit cecauit redarguit et correxit eum. Act. ix°. **Apparuit aliquando** promittendo [illegible] querentibus et sequentibus se. Sic apparuit Abraham dicens [illegible] [illegible]. Apparuit dominus et Salomoni dicens postula quid vis et dabo tibi [illegible] tuo dabo terram hanc. Gen. xii. Apparuit dominus et Salomoni dicens postula quod vis et dabo tibi. Cum peteret sapienciam a domino et quod peciit impetrauit. iii Reg. iii°. **Apparuit quandoque dominus** ad defendendum. Sic multociens apparuit Jacob qui fratris iracundiam fugiebat et eum defensurum promisit. Gen. xxviii. Quando David debebat committere bellum se consulebat dominum qui se apparebat et iudicabat ei promittendo auxilium et iuuando. i Reg. xxiii et xxviii°. **Apparuit** dominus aliquando ad testificandum veritatem vt increduli crederent. Sic super Christum baptizatum columba visa est et paterna vox audita est: Hic est filius meus dilectus. Mat. iii°. In transfiguracione vt discipuli crederent apparuit

Et [illegible]

operibus suis in nube et per vocem testificans xpm filium dei esse act. ja. Apparuit aliquan-
dus ad consolandum afflictos Sic apparuit in resurrectione ... mostrando mirabiles visiones Gen xxviij
Sic xpus post suam resurrectionem apparuit marie magdalene primo afflicte deinde petro deinde duobus
discipulis euntibus postea aliis congregatis act. i. luc. joh. ult. Stephano in sua passione ostendit
celos apertos et ei apparuit xpm stantem a dextris virtutis dei ad eius consolationem ostendit Actuum vij°
Apparuit aliquando dominus ad temptandum et ad probandum Sic apparuit abrahe temptans eum ut
tolleret filium et super unum montium offeret illum in holocaustum Gen xxij Apparitiones et revelationes
angelorum quere supra capitulo secundo

Capitulum quindecimum de aspectu incauto

Aspectus incautus est peccatorum transgressus lascivorum intensius Aspe-
ctus incautus est causa transgressionis peccatorum Nam prima mulier quia incaute po-
mum aspexit transgressa est preceptum domini cum vicium letalis incurrendo Gen iij° Cum Cham
verenda patris incaute inspexit transgressus honorem patris preceptum incurrit desolationis vicium et in-
currit maledictionis defectum Gen ix° Timuit Abraham ne ex tanto aspectu homicidium
sequeretur ideo dixit Sare uxori sue cum viderint te Egipcii occident me et te reservabunt Gen
xij Dyna volens respicere incaute mulieres regionis illius fuit violata a Sychem unde
multa homicidia sunt secuta Gen xxxiiij Herodes qui saltatricem aspexit incaute promisit
et nequiter implevit mat. xiiij mar. vi Aspectus incautus accendit et fovet lasci-
vie luxuriam et maxime aspectus pulcritudinis mulierum Nam videntes filii dei filias
hominum eo quod essent pulcre uxores quas elegerant acceperunt Gen vi similiter xxxviij Judas quia
Thamar aspexit in bivio exarsit in libidinem et cum ea nuru sua peccavit Gen xxxviij
Vidit david lavantem mulierem se et cum ea adulterium peccavit ij Reg xj Holofernes videns
judith pulcram et ornatam ab eius pulcritudine fuit captus Judith x° Videbant duo senes
susannam quotidie in pomerio ambulantem et in eius concupiscentiam exarserunt Daniel xiij° 12

Capitulum sedecimum de astucia et calliditate

Astuti sunt demoniorum imitatores fratrum deceptores amicorum simula-
tores subditorum oppressores iniuriorum ... et delictorum zelatores Astuti
sunt imitatores dyaboli Cum in primis ... fuit astucie et calliditatis et hoc in presenti qui
erat callidior cunctis animantibus terre qui primam mulierem sua seduxit astucia et callide non est
aggressus virum in quo maior prudencia residebat Gen iij° Cum sathan coram deo viri Sathan
et sanctitati job non potuit derogare eum callide decipere voluit omnia auferendo et inimicos
simul venire faciendo ut multiplicato dolore causas per impaciencia frangeret Job i. Astuti sunt
deceptores fratrum suorum et aliorum personarum se novas vias et subtilitates inveniunt ad deci-
piendum Sic laban multociens voluit jacob deludere sicut in uxore sicut in mercede et se astucia
ab eo querendo Gen xxix et xxx filii jacob voluerunt astute patrem decipere mittentes ei tunicam intinctam
in sanguine ut crederet filium a bestia devoratum Gen xxxvij Gabaonite novas astucias
josue et filiis israel prodiderunt Josue ix Varum crustum fecerunt pro pane veterato ut eum in
vobis caperent et monstraverunt mendacium Job ix Astuti sunt simulatores fingentes
se esse quod non sunt Nam fratres dyne callide deceperunt Sychem et populum civitatis religionem
et amiciciam simulantes Gen xxxiiij Sedechias propheta baal fecit sibi cornua ferrea unde
prophetam se simulans et fefellit regem achab dicens his cornibus Syriam ventilabis iij Reg
xxij Callide cogitaverunt principes ministrantes se velle honorare xpm dicentes magister scimus quia
verax es mat xxij volentes eum capere in sermone Sic fecerunt cum adduxerunt ei mulierem
in adulterio deprehensam Joh viij° Astuti sunt tyrannum inveniendes astucias ut
subditores et alios deprimant et occidant Sic pharao diversas cogitavit astucias ut filios
israel opprimeret Exo i. Callide voluit Saul facere occidi David simulans se velle eum generum
precio

xj
1/
13

eius dare et filiam uxorem / i Reg xviij Scelerata iezabel nonne inuenit astuciam ut vi-
neam auferret naboth et eum occidi faceret sine culpa / iij Reg xxj / Athalia ut regnare
posset omne semen regium callide interfecit / iiij Reg xj / Herodes tyrannus callide cogitauit quo-
modo xpum inter querendo a magis inueniret occideret / Mat ij / **Astucias bel-
les** inuenerunt multi ut possent vnus aliud superare Sic philistei cogitauerunt callide ne
faber ferrarius inueniretur in israel ne fabricaret arma vel gladios et sic eos facile supe-
rent / i Reg xiij / Astute inimicus Rabsaces loquebatur alta voce ut audiret populus qui
erat super muros et timeret et traderet ciuitatem / iiij Reg xviij / Satrape persarum inuidentes da-
nieli astute ordinauerunt quod rex faceret decretum tale quod sciebat danielem facturum / Sic ipsi
regem coegerunt mittere penam mortis / Daniel vj / Callide quoddam miraculum paulo in
ciuitate lystris ubi paulus voluit populi adorare ut deus fuit peccata paulus lapidatus
Act xiiij / Iudei paulum callide volebant educi quem ipsi quamuis erat occidere / Act xxiij
Astute intiuntur eorum scelera occultare facta in figura aliquo velamine bonitatis
ne cognoscantur / Sic dauid astute voluit celare adulterium per tectum quod misit per vino ut
cum uxore quiesceret et dormiret / ij Reg xj / Nephandus astuciam tenuit amon qui volens
violare sororem sub specie egritudinis iniquitatem celauit / ij Reg xiij / Ambicionem regni
astute celabat Absalon sub pretextu iudicii dicendo causantibus videntur mihi sermones tui
boni et iusti sed non est qui te audiat a rege constitutus / ij Reg xv / Sub specie sacrificii fecit
Ieroboam vitulos aureos ne fieret sacrificium in israel et regnum ad domum dauid reuertetur
ut patet iij Reg xij / Duo senes sub pretextu iudicii iniquitatem possessorum celauerunt / Daniel xiij

Capitulum decimum septimum De auaricia et Cupiditate

Auari Sunt pulgiores malum sequentes thesaurus peccatum appe-
tentes iudicium iniusticia peruertentes Sacrilegium nequiciam permittentes proditores
nequiciam committentes per intentum usurariam sustinentes Auari et amatores diuiciarum
sunt dyscoli et litigiosi / Sub omni figura Kayn qui inuidia possessionis fratrem suum necare
intendit / Gen iiij / Propter inuidiam contendiarum Abraham et loth non poterunt habitare simul
propter pastores iurgia / Gen xiij / Propter hanc causam saluator non voluit se intromittere
de diuisione terre hereditatis Cum super hac fuerat requisitus / Luc xij / Complectate ysaac
pastores sui et pastores gerarorum iurgia inceperunt / Gen xxvj / Auari nunquam tranquille
faciunt sed semper acquirere et aggregare intendunt In cuius figura de Kayn edificasse ciui-
tatem et non abel / Auaricia sicut et pauperes fuit noluit hic ciuitatem sed futuram inquirimus Heb xiij
Gen iiij° Obtenta victoria de Arphaxat Nabuchodonosor statim alia regna cepit
Iudith j / Adolescentis diuitis qui se interrogabat ad plura recessit tristis a domino cum audiret
quod non solum plura non acquireret sed relinqueret acquisita / Mat xix / Contra illos qui bo-
na talia aggregare intendunt dicit xpus similitudinem diuitis cuius ager fructus vberes afferebat
Luc xij / Propter auariciam questuariorum quam amplius volebant acquirere filiam que ut paulus
fuit vexata / Act xv / Auaricia volens congregandi argentum seditionem in paulum
concitauit / Act xix / **Auari cupiditate** ducti pretium recipiunt iudicium et
veritatem in falsitatem commutant / Ideo dixit Jetro moysi Elige tibi homines deum
timentes qui oderint auariciam etc / Exodi xviij / Balaam seductus auaricia bene dic-
tionem populi in maledictionem commutat / Num xxij / Filii Samuelis secuti sunt auariciam
et iudicium peruerterunt / i Reg viij / Auaricia Achab fuit causa quod falsi testes fuerunt pro-
ducti contra eum / iij Reg xxj / Propter pecuniam corrupti custodes sepulcri domini dicere sunt docti
quod xpi corpus per discipulos sit sublatum / Mat xxviij / Felix preses qui a paulo pecuniam non
recepit ipsum restituere libertati / Act xxiiij° **Auari Scelera et symonias**
committunt Giezi sacrilegus et nephandus et vltra modum oblationes requirunt Iudi

non sunt hodie religiosi clerici qui oblaciones faciant ipsos prohibent. Ecce qui templi fecerat
opifices faciebant Exo. xxxvi Giezi vendidit curacionem Naaman quia Eliseus fecerat
gratis. Primo regum v iiii Reg. v. Menelaus propter pecuniam quam promisit Andronico summum
sacerdocium accepit ii Machab. iiii Sacerdotes propter avariciam permittebant in templo vendi
oves et boves Ioh. ii. **Avari propter suam cupiditatem** multociens incurrunt
mortem Nam Achor cupiditate ductus tulit de anathemate ideo fuit ad mortem
condempnatus Iosue vii Nabal quia nuntiis David nimis fuit avarus se totam
substanciam et vitam perdidit nisi per largitatem et prudenciam uxoris evasisset i Reg. xxv
Ecce ma Semei ancilla querit servos regni sui fecit eum Salomon occidi iii Reg. ii propter
hanc causam dixit Iudas cum militonibus suis non gavisus est spolia que bello con-
nos est q. d. Alis facilis occidendi i Machab. iiii Obsidentes turres corrupti pecuniam di-
miserant quosdam ideo sunt occisi ii Machab. x **Avari** ut pecuniam habeant prodiciones com-
mittunt et amicos supplantant amicus Nam Dalida propter pecuniam tradidit Sampsonem qui
plus se diligere credebat Iudic. xvi Iudas Scarioth propter cupiditatem decime quam perdidit
de unguento Christum tradidit et vendidit et quo multa bursica recepit Ioh. xii **Ava-
ri sunt gravius** puniendi a prelato et gravius puniuntur a deo Nam prima occasio
reprobacionis Saul videtur fuisse cupiditas qua fuit in preda Amalech i Reg. xv Supplicavit
alios per vestibus et gratiis Iecenias qui inceperat ii Rec. v Ptholomeus vituperavit
Allexandrum qui regnum per avariciam accepit i Machab. xi Neribe pertis est dives
qui de micis panis Lazaro pauperi fuit avarus Luc. xvi Emptores bonorum et malorum mo-
bilium et immobilium sunt exclusi a cena magna quia deus vocavit Luc. xiiii Terribiliter fuit
punita avaricia Ananie et Zaphire per Petrum apostolum Actuum quinto.

Capitulum decimum octavum de audicione verbi dei

Audiri debet verbum dei Cum fidelitate credendi sinceritate retinendi assidue
adimplendi voluntate petendi sine impietate resistendi Audiri debet verbum dei
Cum credulitate in fide ideo Aaron cum locutus fuisset verba domini ad populum credidit omnis
populus et proni adoraverunt Exo. iiii Post adventum spiritus sancti multi qui audierunt crediderunt
et crevit ecclesia Act. iiii Gentes audientes quod Paulus et Barnabas predicabant gavisi sunt
et crediderunt Act. xiii Intrante Paulo in synagogas audierunt multi cum aviditate et cre-
diderunt Act. xvii **Audiri debet** verbum dei cum reverencia et devocione cordis et
gestus ideo Eglon rex statim surrexit de solio cum Aioth dixit Verbum domini habeo ad te o rex
magnam reverenciam adhibens verbo dei Chelin Deum timens ut tenetur dicere Iudic. iii
Loquere domine quia audit servus tuus i Reg. iii Legit Esdras verba legis a mane usque ad vesperas
et aures populi erant erecte Esdre viii Sedens Maria soror Marthe que sedens secus pedes
domini audiebat verbum oris eius Luc. x Loquebatur Ihesus docens in templo et omnis populus suspen-
sus erat audiens verbum illius Luc. xix Respondentes se discipuli de ignorancia cognitos Christi
dicebant ad invicem Nonne cor nostrum ardens erat dum loqueretur nobis in via Luc. xxiiii
predicante Philippo in Samaria intendebant turbe debite hiis que dicebantur ab eo Act.
viii **Audiri verbum dei** non sufficit nisi homo impleat opere id quod audit ideo
dixit populus Moysi una voce Omnia verba que locutus est dominus faciemus Exo. xxiiii Iob di-
xit Domine auditu auris audivi te et per penitencia ago penitenciam in favilla et cinere Iob xlii
Herodes licet pessimus audiebat Iohannem et audito eo multa faciebat Mar. vi In fine sermonis
in monte dixit Ihesus Omnis qui audit verba mea et facit assimilabitur viro sapienti qui edificat
domum suam supra firmam petram Mat. vii Mulier Dum beatus venter qui te portavit dixit Ihesus beati
qui audiunt verbum dei et custodiunt illud Luc. xi Estote factores verbi et non auditores quia
si quis auditor est Iacobi i. **Audita verbi dei quum fit peccatorem** ab errore
vie sue ideo dixit dominus Ieremie Noli subtrahere verbum Iere. xxvi Si forte convertantur et audiant

verbum predicationis Jone perdurant usque ad rectum et cum eis et plurimi p'a predicatores p
in naucula petri et alii relictis omnibus secuti sunt eum Luc. v. Videntes discipuli quod predica-
tionem contempnebant infideles dixerunt multitudini Non est equum nos relinquere verbum dei
et ministrare mensis et tunc ille mense erant pauperum et viduarum ut audirent quod predicacio verbi dei
ad homines prevalet operibus misericordie corporalis Act. vi Eunuchus audivit verbum dei a phi-
lippo gratiosa et baptizatus est Act. viii predicante petro et Cornelio angelo Cornelius quidam
Act. x Lydia purpurea ad predicationem pauli est gratiosa Act. xvi paulo loquente de resurrectione
mortuorum dyonisius areopagita credidit Act. xvii **Audire verbum dei** nolunt in-
fideli et incorrigibiles ne convertantur ideo dixit dominus per ysaye filii fili non me audivit quo-
li audiet me pharao Exo. viii Rex achab noluit audire amplius prophetiam qui non prophetat
nisi malum sed ipse merebatur hic iii Reg. xxii Dixit dominus Ezechieli domus israel noluit
audire te quia noluit audire me quia domus exasperans est Ezech. iii Judei obtura-
verunt aures suas ut non audirent Stephanum et audientibus dissecabantur cordibus suis cum
audissent Act. vii Audit quam paulus de resurrectione predicaret recedebat eis Act. xvii

Capitulum decimum nonum de Aviditate mulierum

Avide sunt mulieres ad vetitorum perpetrationem ad filiorum procreationem ad gem-
torum procurationem ad sublimiorum cumulacionem ad secretorum revelacionem ad receptorum
vindicationem ad gaudiorum cumulationem **Avide sunt** mulieres de sibi prohibitis et amplius
desiderant vetita ideo prima mulier de cetris fructibus comedisse non legitur sed eos desiderasse
desiderant vetita ideo prima mulier de gressu fructibus comedisse non legitur ... Gen. iii Uxor loth contra prohibitionem
sed solum vetitum accepit tulit et viro dedit comedendum Gen. iii Uxor loth contra prohibitionem
voluit post tergum respicere versa est in statuam salis Gen. xix Dyna contra licentiam patris et fratris
voluit videre mulieres regionis et oppressa est a sychem Gen. xxxiv de illis que volunt videri vide-
et videre ab eis Gen. xxxix Domina cui serviebat Joseph quia faciebat adulterium a
naturali lege prohibitum avide sollicitavit eum Gen. 39 **Avide sunt habere** filios ut
careant sterilitatis opprobrio ideo Sara desiderabat ita filios quod prius voluit abraham
habere credens de se numquam posse concipi Gen. xvi filie loth prius voluit habere filios de
patre suo quam ex eis carere Gen. xix Rachel videns se prolem fecundam marito dixit da mihi liberos
aliquin moriar Gen. xxx Anna desiderio habendi filios flebat et non sumebat cibum i Reg.
iii. Mulier desiderabat filium illa mulier ... que rapuit alienum iii Reg. iii **Avide sunt
mulieres** de prefectibus et de prosperitatibus filiorum ideo mulier Sunamitis voluit ire
ad helizeum pro suscitatione filii quamvis vir eius plenam licentiam non concessisset ei iiii Reg.
iiii Uxor Thobie quotidie respiciebat viam ut videret filium prope venientem Tho. x Mulier
chananea fervide desiderabat filie sanitatem que dum pro ea pluries rogavit et opprobria
sustineret non destitit donec quod peteret impetravit Mat. xv. Mater filiorum zebedei sic avida
fuit de filiorum prosperitate quod ad Christum accessit et petiit filios exaltari Mat. 20 **Avide sunt
mulieres** habere gloriam et possessiones ideo Axa filia Caleph obtinuit terram magnam
quia suspirans affectissime postulavit Josue xv. Ita concupivit Jezabel vineam Naboth
quod fecit eum iniuste lapidari iii Reg. xxi Athalia concupiscens gloriam et possessionem regni omne
semen regium occidit ... iam abscondito iuvante iii Reg. xi **Avide sunt mulieres**
scire secretum virorum et quanto magis eis occultantur eo amplius ea scire desiderant licet
nullum secretum contineat unde uxor Sampsonis institit quod ei Sampson revelavit
secretum et problematis solutionem quam pluribus noluit revelare que eum pro ea prodidit Judic.
xiiij Dalida sua importunitate devicit Sampsonem ut ei secretum panderet sue fortitudinis
quod statim philisteis pro ea revelavit Judic. xvi **Avide sunt mulieres** de vindicta
recipiendum unde Hester non fuit contenta amotione suspensione et quaque cede virorum occisionum
sed fecit in crastinum ceteros trucidari Hest. ix Herodias sic desiderabat vindictam de Johanne
que magis elegit petere caput Johannis dimidium regni Mar. vi ponit exemplum de vidua

que multum fuit molesta iudici ut eam de adversario vindicaret Luce xviii Audi de similiter
facta gaudia sui cordis exprimere et aliis revelare unde interrogata Rebecca si vellet ire
cum servo Abrahe ad maritum suum Ysaac volens gaudens non dixit si placet vobis sed letanter
dixit vadam Gen xxiiii° puella nomine Rode pre gaudio non aperuit Petro sed Petrum adesse
letanter clamavit interstantibus nunciare Actuum duodecimo

De Baptismo Capitulum vicesimum

Baptismus christianorum est demonstratus in figuris baptismus figuratus fuit
prophetatus in scripturis in antiquis figuris Nam roboratus christi virtus figuratus fuit
per mare rubrum in quo filii Israel liberati sunt a pharaone et dyabolo cum suis sequacibus est submersus
Exo xiiii per aquam Elizeus misit sal et [illegible] sanavit iiii Reg ii
Septena loco Naaman in Jordane qui cum mundavit a lepra significabat vii spiritus sancti dona
mundantia hominem baptisatum iiii Reg v Baptismus prophetatus fuit in scripturis
a prophetis antiquis et novis Nam de eo prophetavit Ezechiel dicens effundam super vos aquam
mundam et mundabimini Ezechiel xxxvi Johannes baptista omnium prophetarum predicavit baptismum
et incepit eum et christi baptismum prophetice initiavit Matt iii Baptismum consecravit et approbavit
christus qui baptisatus est a Johanne spiritus sanctus apparuit in specie columbe ut aquis virtutem
tribueret salutarem Matt iii Precepit christus baptismum fieri de necessitate cum dixit Nisi quis renatus
fuerit ex aqua et spiritu sancto non intrabit in regnum celorum Joh iii Predicare eos voluit christus baptismum
et formam baptisandi tradidit dicens baptisantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti Matt xxviii
et Mar xvi In baptismo et fide dixit christus esse salutem unde dicitur Qui crediderit et baptizatus
fuerit salvus erit Marci ult.

De benedictione dei ad homines Capitulum xxi

Benedictio dei recipitur a iunctorum preceptorum observatoribus preceptorum sui executoribus
flagellorum eius supportatoribus [illegible] operatoribus devotorum dilecti hospitatoribus
Benedicit deus consistentibus in matrimonio ad filios procreandos Sic benedixit Ade et Eve dicens Cre-
scite et multiplicamini Gen i Benedicit deus obedientibus preceptis eius Deus dixit ad
Abraham Egredere de terra tua etc benedicam et magnificabo nomen tuum Gen xii Salvator
ascensurus in celum eduxit discipulos in Bethaniam in montem oliveti quibus obedientibus
elevatis manibus benedixit eis Luce xxiiii Benedicit deus tribulatis tribulationes pa-
cienter portantibus Sic dixit deus ad Abraham de Ysmaele electo et tribulato Ecce bene-
dicam ei et augebo et multiplicabo eum valde Gen xvii Job pacienti benedixit deus et restituit
ei duplicia magis quam prius Job xlii Benedicit dominus bonis et iuste operanti-
bus augendo eis bona temporalia et spiritualia Sic benedixit Ysaac et ibat proficiens Gen xxvi°
Jacob luctans cum angelo dixit non dimittam te nisi benedixeris michi Gen xxxii Operibus
manuum Job benedixit et possessio eius crevit in terra Job i° Desideranda est illa benedictio quam
dominus datura est iustis et bene operantibus in die iudicii dicens Venite benedicti patris mei Mat xxv
Benedicit deus recipientibus sanctos homines vel sanctorum reliquias in ho-
spicio suo Sic dixit Jacob ad Laban Modicum habuisti antequam venirem ad te et nunc dives
factus es et benedixit tibi deus propter adventum meum Gen xxx Propter Joseph benedixit dominus do-
mui Egypti et multiplicavit in omnibus Gen xxxix° Habitavit archa domini in domo Obe-
dedom et tribus mensibus et benedixit dominus Obededom et domui eius ii Reg vi

De benedictione qua benedixit homo deo Capitulum xxii

Benedicere homo debet deo pro suscepcione [illegible] acquisicione illustra-
cionis adepcione perfectionis promocione [illegible] effusione oracionis [illegible] ereccione
tribulacionis et cognicione retribucionis Benedicere homo debet deo post [illegible] victoriis corpora-
libus et spiritualibus Melchisedech [illegible] Abrahe propter victoriam quam habuerat de quatuor
regibus dominum post obtenta victoria benedixit Gen xiiii° Obtenta victoria de Zizara Del-
bora et Barach cantaverunt dicentes Qui sponte obtulistis animas vestras de Israel ad periculum benedicite domino

fecisse

Iudic. v. P(ro) victoria qua(m) h(abu)it david de Golia d(icitu)r fecisse psalmu(m) Benedict(us) d(omi)n(u)s deus meus q(ui) docet. 13
ps. cxliii. Ozias princeps vidit iudith cu(m) capite holofernis d(omi)n(u)m benedixit. Iudith xiii. Ob victoria(m) et edificato altari sub iuda machabeo p(o)p(u)lus benedixit deu(m). i machab. iiii. Heliodoro volenti spoliare templu(m) divinit(us) flagellato benedixerunt o(mne)s deu(m). ii machab. iii.

Benedic(er)e homo deb(et) deo p(ro) acquisita vel acquirenda sapi(enti)a. Ideo cu(m) audisset hiram verba salomonis ait Benedict(us) deus qui dedit david filiu(m) sapientem. iii reg. v. Cu(m) agnovisset Esdras levit(as) ut instruerent p(o)p(u)lu(m) benedixit ip(s)e et p(o)p(u)lus. Neem. viii. Thobias instruens filiu(m) et sapi(enti)am docens int(er) cet(er)a dixit ei: O(mn)i t(em)p(or)e benedic deu(m). Tob. iiii. Daniel qui accepit sapi(enti)am et revelatio(n)em a deo ait Benedictus deus qui dedit sapi(enti)am. Daniel ii.

Benedic(er)e deb(et) ho(mo) deo p(ro) p(er)fectione magni op(er)is boni. Dic(itu)r salo(mon) edificato templo benedixit deo qui dedit gratia(m) complendi op(us) s(uum). d(icens) Benedictus deus isr(ae)l qui locutus est ad p(at)rem meu(m) david et complevit. iii reg. viii. Completa muro templi Ier(usa)l(e)m sub Esdra et Neemia dixerunt levite: Surgite et benedicite deo v(est)ro ab eterno et usq(ue) in eternu(m). Neem. ix. Completa purificatione s(ecundu)m legem moysi accepit ih(esu)m et benedixit deum d(icens): Nunc dimittis servum tuum d(omi)ne etc. Luce ii.

Benedic(er)e deb(et) homo deo i(n) electione et p(ro)motione boni prelati et iusti principis. Ideo facto principe Salomone ad ostendend(um) quod sequit(ur) benedixit David d(icens) Benedictus deus. i paralip. xxix. Videns Esdras animu(m) Artaxersis regis esse bonu(m) dixit Benedictus deus etc. Esdre viii.

Benedic(er)e deb(et) ho(mo) deo in oratione et maxime in ecclesia. Ideo Sara filia Raguelis orando dixit Benedictu(m) nomen tuu(m) deus qui cu(m) iratus fueris mis(ericordi)am facis. Thob. iii. Post ascensione(m) domini erant in templo discipuli orantes et benedicentes deu(m). Luc xxiiii.

Benedic(er)e deb(et) homo deo pro evasione tribulationu(m). Ideo Raguel et uxor eius benedix(er)unt deo d(icentes) Benedicimus te d(omi)ne deus isr(ae)l quia no(n) ut putabamus contigit nobis quemadmodum putabamus. Thob. viii. Ananias et socii eius in flamma fornacis benedixerunt deo et filii Nabuchodonosor post eoru(m) liberatione(m) deum pl(uri)m(um) benedix(er)unt. Dan. iii. Petrus ap(osto)l(u)s tribulationes dixit Benedictus deus et pat(er) d(omi)ni n(ost)ri ih(es)u xpi qui s(ecundu)m magna(m) m(isericordi)am suam... i Pet. i.

Benedic(er)e deb(et) homo deo p(ro) receptis beneficiis. Ideo Raphael solliciter monuit Thobiam et filium eius ut p(ro) receptis beneficiis gr(ati)as referendo benedicerent deum et omnia eius mirabilia enarrarent. Thob. xii. Recuperato visu et auditis sermonibus Raphael d(omi)n(u)m Thobias benedixit. Thobie xi. Machabeus et qui cu(m) eo erant videntes auxiliu(m) a deo sibi missu(m) benedixerunt d(omi)n(u)m. ii machab. x. Zacharias recepta p(ro)le et soluto vinculo lingue eius p(ro)phetavit d(icens) Benedictus d(omi)n(u)s deus isr(ae)l etc. Luce i.

De benedictione qua ho(mo) benedicit homini. Cap(itulum) xxiii.

Benedicere debet homo bellatoribus victoribus, senioribus pignorib(us), conviventib(us) sanctioribus, hospitum cultoribus, prelatoribus inferioribus et p(ro) iustitia pugnantib(us). Ideo Achior benedixit autoribus. Benedic(er)e deb(et) homo p(ro) his hominib(us) et p(ro) iustitia pugnantib(us). Gen. xiiii. Melchisedech benedixit Abraham revertenti a victoria qui fuerat p(ro) iustitia pugnatus. Iudic. v. Ozias princeps p(ro) victoria habita de Zizara d(icitu)r Benedicta int(er) mulieres Iahel. Iudic. v. Ozias princeps pr(op)t(er) victoriam habita(m) de Holoferne dixit ad iudith que decapitaverat holofernem Benedicta es tu filia a d(omi)no deo excelso p(re) o(mn)ib(us) mulieribus. Iudith xiii.

Benedic(er)e debet homo filiis et eis impertiri benedictionem. Hic benedixit Isaac Iacob d(icens) Det tibi deus de rore celi et de pinguedine terre habundantiam. Gen. xxvii. Esau dixit pr(ater) eius: In pinguedine terre et rore celi erit benedictio tua. Gen. xxvii. Iacob benedixit filio suo Ioseph et duob(us) filiis eius d(icens) Benedicat deus pueris istis. Gen. xlviii. Iacob benedixit filiis suis. Gen. xlix. Raguel benedixit filiam suam tradens ei in modum benedixit omnib(us) filiis suis. Gen. xlix. Raguel benedixit filiam suam et impleat benedictionem. Thobie viii. Thobie d(ixit) Deus sit vob(iscu)m qui coniungat vos et impleat benedictionem. Thobie vii.

Benedic(er)e et salutare debet homo hospites suos. Hic pharao p(er) Ioseph introduxit Iacob patrem suum benedixit et interrogavit eum de te(m)p(or)e vite sue. Raguel osculatus Thobiam. Gen. xlvii. hospitem suum p(re) gaudio flevit et ait Benedictio tibi sit fili mi quia boni et optimi viri es filius. Thobie vii. Similimodo Luc. i. venit Maria ad domum Elizabeth dixit Benedicta tu inter mulieres et benedictus fructus ventris tui. Luce i. Benedic(er)e debet

plati subditos suos. Ideo dixit dominus Moysi: Sic benedicetis filiis Israel: Benedicat tibi dominus et cu-
stodiat te. Num. vi. Extendens manum Aaron ad populum benedixit eis. Levit. ix. Non solum
boni prelati sed etiam mali debent benedicere populo suo. Ideo dixit Balaam ad benedicendum ductus: Sic be- dicitur sed
nedictionem prohibere non possum. Num. xxiii. Convertit Salomon faciem suam et benedixit Ecclesie. Israel et
omnis Ecclesia stabat. iii Reg. viii. Cum David obtulisset holocausta benedixit populo in nomine
domini. i Paralip. xvi. **Benedicere debent** pauperibus et benefactoribus suis. Ideo dixit Moy-
ses populo: Non pernoctabit apud te pretium pauperis ut dormiens in vestimento benedicat tibi.
Deuteron. xxiiii. Noemi videns quod Booz benefecisset Ruth nurui sue paupere et vidue benedixit
ei dicens: Benedictus sit a domino quia gratiam quam prestiterat vivis prestavit et mortuis. Ruth ii.
Benedicere debet homo bene operantes et sancta opera facientes. Ideo Iosue dixit Rubenitis
Gadditis et [illegible] Vos fecistis omnia que precepit Moyses et benedixit eis. Iosue xxii. Quia Ruth
caste vixerat et bona fuit operata, Booz benedixit ei. Ruth iii. Heli sacerdos benedixit Elchane
et uxori eius orantibus et offerentibus in templo. i Reg. i. Nunciatum est David quod viri Iabes
Galaad sepelissent Saul mortuum, dixit quoque ad eos: Benedicti vos a domino qui fecistis
misericordiam hanc. Secundi Reg. ii. **De benignitate dei ad suos**
et confidentia servorum ad eum. Capitulum xxiiii

Benignus est deus exorantibus pro alienis delictis, tollerantibus et ab eis astutiis operantibus celi totius aspectus detectantibus, sed effectus devictis penitus peccantibus et a scelus relictis, exortantibus morbi penis afflictis. Benignus est deus orantibus pro peccatoribus. Unde Abrahe petenti a domino ut parceret Sodomitis, qui ad multa fiducia loquebatur, sibi benigne reddit. Et quamvis Abraham visus fuisset hominibus importunus, dominus ei quod petebat benigne concessit. Gen. xviii. Dixit dominus Moysi: Cerno quod populus iste dure cervicis est; dimitte me ut irascatur furor meus et deleam eos. Qui benigne dixit: [illegible] me tenes orando pro eis. Exo. xxxii. [illegible] dicebat [illegible] pro populo quem volebat peccata delere. **Benignus est deus** tribulationem sustinentibus. Ideo fugienti Iacob fratrem suum dominus benigne apparuit et revertentem benigne ab insidiis liberavit. Gen.
307 xxviii et xxxii. Loquebatur dominus Moysi ut amico et eum a detractoribus sepius liberavit. Num.
31 xii. Helie angustiato fame panes et carnes dei benignitate ferebant. iii Reg. xvii. Helie
[illegible] fesso et tribulato deus panem et aquam per angelum destinavit. iii Reg. xix. Cum Azaria
et sociis eius in fornace vidit Nabuchodonosor similem filio dei. Atque deus sic est cum tribulatis
qui sustinent patienter. Dan. iii. Danieli posito in lacu leonum deus benigne misit et prandium
per Abacuk de longinquo. Dan. xiiii. Petrum fluctuantem dominus benigne de fluctibus liberavit.
Mat. xiiii. Discipulis de Christi recessu tristes spiritum suum promisit et dedit. Ioh. xiiii. Act. ii. Stephano
in tribulatione martirii dominus benigne celum apertum et Ihesum ostendit. Act. vii. Iohannem
exulantem in Pathmos deus est multis consolationibus et revelationibus consolatus. Apoc. primo.
Benignus est deus instantibus et recte vincentibus. Ideo Iacob qui in fidelitate fiducia
dicebat: Non dimittam nisi benedixeris michi. Gen. xxxii. [illegible] dixit dominus [illegible]
[illegible] in toto corde quesierit eum. ii Paralip. xv. Misit dominus benigne angelum suum Ra-
phaelem qui Thobiam duxit incolumem et reduxit. Thob. v. Exaudivit dominus vocem 7 demo[illegible]
innocentis Susanne et benigne eam ab iniustis senibus liberavit. Dan. xiii. [illegible]
Christi imitationem Christus benigne discipulis murmurantibus compatiebatur. Mat. xxiii. Discipulos ...
Christus benigne defendit [illegible] passionis [illegible] nec [illegible] [illegible] abire voluit. Io.
Benignus est deus fidelibus pro iustitia eos confortando et adiuvando. Ideo
obedivit dominus voci Iosue, dum soli diceret Gabaon ne moveatur. Iosue x. Gedeoni dedit
[illegible] in vellere quod de hostibus victoriam optineret. Iudic. vi. Machabeus et qui cum illo
erant [illegible] a domino auxilium receperunt. ii Machab. xi. **Benignus est dominus peccatoribus**
et specialiter volentibus penitere. Ideo benigne pepercit David confitenti peccatum suum a Nathan
[illegible] reprehensus. ii Reg. xii. Licet peccata David pervenire multiplicat, in domino multociens
pepercit ei. iii Reg. ia. [illegible] dominus [illegible] qui recepit [illegible] iuste [illegible] punitur

lucc

Ione ix° Statim post vocacionem Mathei benigne ad peccatores inclinauit. Luce vii Magdalene pro peccatis pepercit et phariseo murmurante eam defendit. Luce xv Exemplum ypi de filio prodigo maximam ypi benignitatem ad peccatores ostendit. Luce xix Zacheus publicanus qui Christum cupiebat videre benigne fuit a domino visitatus. Luce xxiii Latronem penitenti et a ypo petenti memoriam sui in breui promisit tecum paradisum. Luce xxiiii Thomam non credentem non repulit sed se tangi et palpari promisit. Joh xx Paulum persecutorem benigne prestauit pie et quiete. Act ix°

Benignus est deus debilibus et infirmis eos sanando. Nam cum ibat ihesus sanans omnem languorem et infirmitatem. Math iiii Si non posset (?) infirmi ad eum accedere non potuissent. Math viii leprosum dicentem Domine si vis potes me mundare extendens manum tetigit et mundauit. Math ix° Mulier sanguinifluxa longe mundata se tangi permisit ipsam quam sanauit. Mathei nono et ce.

De blasphemia in deum Capitulum vicesimum quintum

Blasphemi acerbitatem punicionis subimittitur. Iniquitatem transgressionis committitur. Benignitatem correctionis obmittitur. Sublimitatem elacionis promittitur. Malignitatem detractionis inmittitur. Blasphemi in deum grauiter puniuntur etiam in presenti et in inuisibili pro hoc committitur. Nam filius mulieris israhelite qui blasphemauerat deum iussu domini lapidatus. Leuitici xxiiii Vir dei dixit ad regem Israel Quia dixerat Syri deus montium est dominus et non deus vallium dabo omnem multitudinem grandem in manum tuam. iii Reg xx Quia multum displicuerunt deo blasphemie Sennacherib regis assiriorum percussit dominus C lxxx v milia hominum de exercitu suo. iiii Reg xix Blasphemi grauiter peccando transgressi sunt et grauiter deum sua iniquitate impugnant. Ideo dixit Hely filiis suis Si peccauerit vir in virum placari potest deus ei si autem in dominum quis orabit pro eo. I Reg ii Quia multum accusauit petrum dauid Nathan quia fecerat inimicos blasphemare nomen domini. ii Reg xii Nam petrum (?) excogitacionem vestiuit impii a Jezabel qui blasphemaret ut faceret Naboth lapidari. iii Reg xxi

Blasphemi correctionem magistri arguunt et videtur eis tanto peiores sunt et blasphemant amplius propter quam causam prohibuit Ezechias ne populus responderet blasphemiis Rapsacis. iiii Reg xviii Ysa xxxvi Cum arguerent Jeremias populum feminas quia sacrificabant dijs alienis responderunt verbum domini non audiemus sed sacrificabimus regine celi. Jerem xliiii

Blasphemia ex magna superbia et elacione trahit originem. Ideo superbi sunt qui blasphemant et maiores se deo reputant. Nam Nabuchodonosor dixit tribus pueris Quis est deus qui eripiat vos de manu mea. Hec autem dicebat quia statuam auream eius adorare nolebant. Dan iii° Holofernes indignatus quia Achior dixerat quod non poterant quia dauid dixit quia israhelitas (?) a deo defendentur a deo ostendam tibi quod non sit deus nisi nabuchodonosor. Judith vi Dicitur 2 Mach (?) Nicanor est deus potens in celo qui iubet custodire sabbatum. Dixit et ego potens in terra qui iubeo sumere arma. ii Machab xv°

Blasphemant deum incredulli et infideles detractores dei in spiribus (?). Vnde ad Christum eiecisset demonium pharisei blasphemabant dicentes In Belzebub etc. Luce xi Contradicebant paulo Judei hys que a paulo dicebant blasphemantes. Act xiii Pendente ypo in cruce pretereuntes blasphemabant mouentes capita sua et dicentes vach qui destruis templum dei et in triduo reedificas etc. Math xxvii

De Castitate et Continencia Capitulum vicesimum sextum

Castitas sociorum malignitate amittitur. Flagellorum acerbitate diminuitur. Fructuum vtilitate diligitur. Relictorum sublimitate acquiritur. Castitas in societate bonorum et perditur in societate malorum. In anima (?) signum putans (?) in paradiso cum (?) fuerunt casti sed peccatum sunt eiecti quia sunt in terra cognouit Adam vxorem suam. Gen iiii° Donec Dyna fuit ad prem (?) et fratres casta fuit sed exiens videns mulieres facta est corrupta. Gen xxxiiii

Castitatem frangentes contra preceptum dei grauiter puniuntur. Nam cum Sichem violasset Dynam filiam Jacob fratres eius

Sychem et priam et polim interfecerunt Gen xxxiiii per debellacionem Madianitarum misit Moyses
corruptas mulieres et virgines reservari Num xxxi Amon propter defloracionem Thamar ab Ab-
salone in convivio est occisus ii Reg xiii propter violacionem uxoris levite plurimi de tribu Benjamin
sunt occisi Judic xix Castitas cara est et diligenda et sic debet homo pene et morti
exponere ut eam custodiat ideo Joseph licet esset juvenis et solicitaretur a domina maluit incar-
cerari quam perdere castitatem Gen xxxix Judas qui castus non erat diligebat in aliis castitatem
ideo decastatus est fornicationem Thamar Gen xxxviii Sic diligebat Sara castitatem ut
diceret Tu scis domine quia numquam concupivi virum Tho iii Susanna quando fuit molestata
a senibus sed ut famam et vitam exposuit castitati Dan xiii Maria non est oblita votum
castitatis teneri licet angelus diceret ei quod de ea filius dei nasceretur Luc i Castitatem
maxime debent servare sacerdotes et ministri Christi dei cuius rei figura est quod mundi debent
esse a mulieribus qui panes sacerdotales manducant i Reg xxi Unde cum Sunamitis volebat
Elizeo loqui mittebat ei Giezum puerum suum vitans conspectum mulieris iiii Reg iiii propter
illud quod Christus dicit quod in alio seculo neque nubent neque nubentur sed erunt sicut angeli dei
audivit quod vita ministrorum dei in terra debet esse casta ut sequatur vitam celestem [illegible] et Mathei xxii [illegible] Digni-
ficatio est castitatis plane et clare quod Stephanus est inclinabiliter positus Act vi Caste de-
bent vivere relicte et vidue inter alias mulieres et quia castitas est eis difficilior
propter expertas voluptates ad eam servandam debent intendere ieiuniis et orationibus Ideo Ju-
dith per mortem mariti sui non cognovit alium sed ad puellis suis clausa morabatur habens
cilicium super lumbos et ieiunans cunctis Judith viii Anna vidua fuit casta que steterat
cum viro suo annis septem et vidua stetit ad annos lxxxiiii Que non discedebat de templo
ieiuniis et orationibus vacans Luce ii Castitas sola non sufficit ad salu-
tem sine aliis virtutibus et bonis moribus Quod ostenditur in parabola de decem virginibus
ubi dicitur fuit virgines fatue exclusi quoque fuit sapientes introducte Exclusi autem sunt vo-
lunt caste et virgines fuit oleum tamen bonorum operum non habebant Mathei xxv

De casu peccati Capitulum vicesimum septimum

Casu peccati cadunt aliqui existimati boni a vulgaribus et dotati donis singula-
ribus Cadunt in peccatum aliqui veri boni et reputati sancti Ideo qui se existimat
stare videat ne cadat Nam ceciderunt primi parentes licet essent in innocencia siti in loco
tam eminenti et deo sibi propinqui Gen iii Loth qui bonus fuerat ut maius esset
a Sodomis cum duabus filiabus cadit in peccatum Gen xix David qui fuit electus a deo
secundum cor suum peccato in quibus cadit dum per adulterium proditionem et homicidium in suum sibi
fidelem peccavit ii Reg xi Judas Scarioth et Petrus qui erant socii et discipuli Christi
unus tradidit et alter negavit Joh xviii Cadunt aliqui homines do-
tati multis donis quibus se tueri debebant Nam angeli ceciderunt qui fuit creati
in celo dotati donis pluribus nullam habentes materiam ad peccandum inclinatam Isa-
ie xiiii Salomon dotatus sapientia cadit qui cum amaret alienas mulieres ydola adorat
iii Reg xi Fortissimus Sampson qui in mandibula asini mille viros occiderat
et portavit portas civitatis deceptus mulierem cadit excecatus et moritur Judic xvi

De confessione peccatorum Capitulum vicesimum octavum

Confessionem peccatorum efficiat detecta accusacio insiat erecta desperacio
acquirit accepta litigacio consulit incepta tribulacio confitetur accepta turbacio Con-
fessio peccatorum debet esse accusatoria et nullus debet excusare peccatum Ad quod move-
bat deus Adam ut recognosceret et accusaret peccatum sed ipse retraxit (retorsit) quemadmodum
in deum eam mulierem et illa in serpentem Gen iii Reprehensus David a Na-
than peccatum suum patenter et humiliter est confessus ii Reg xii Humiliter confessus est et recognovit
peccatum mactatus populi et obtulit se pene portande ii Reg xxiiii Veniebat ad Johan-
nem Juda confitens peccata sua Mat iii In hoc signum dicit Christus Lazaro [illegible] Ite ostendite vos sacerdotibus

Act iii

luce xviij Voluntate paulo nulla veniebat confitentes peccata sua act xix° **Confessio** peccatorum debet
esse cum proposito non peccandi ideo pharaoni dicenti peccavi domino non profuit illa confessio quia
non intendebat desistere a peccato licet relinquere dimittere cordis sui exodi ix° Similiter audivit Saul
cum reprehenderet eum Samuel de inobediencia ad deum j Reg xv Sed quia David ex toto
corde peccavi dixit cum intencione velitus non peccandi dixit ei Nathan transtulit deus peccatum a te
ij Reg xij **Confessionem induat** aliquis tribulatus et afflictus Cum eum homo tribula
cogitat quod pro peccatis suis patitur et deus conteretur ideo deus pro peccatis multiplicate sunt infirmitates
eius postea accelerauerunt scilicet ad confessionem afflicti ps° Preponentes dixerunt moysi peccavimus quia
locuti sumus contra te num xxj Confessi filij israel a philisteis et filijs amon confessi sunt dicentes
peccavimus iudic x° **Confiteri debent** homines quantumcumque iusti et se peccatores confiteri
et reputare Exemplo Neemie dicentis ego et domus patris mei peccavimus iniquitatem fecimus Nee° j°
Tres pueri qui ita sancte inter Caldeos vixerunt et pro quibus deus tanta miracula fecerat
humiliter confitebantur dicentes peccavimus iniquitatem fecimus Dan iij° Orans daniel qui erat vir
iustus dicebat confitendo peccavimus Dan ix° Septem fratres qui pro deo sustinuerunt martirium dixe-
runt hec patimur quia peccavimus ij Machab vij°

De Confidencia et magnanimitate Capitulum .XXIX.

Confidenter debent homines delinquentes pluribus arguendos Audientes
adhibere referendo impingentes tolerabiliter affligendo vagantes edocere dissidendo obsequie-
tes obedientibus separando **Confidens et securus** et audax debet homo esse ad arguenda vicia et
peccata Ideo Moyses et Aaron ut arguunt pharaonem Exo v Audacter et confidenter sed discrete
Nathan reprehendit David de peccato ij Reg xij Helyas confidenter reprehendit Achab dicens Non
ego turbavi israel sed tu iij Reg xviij Stephanus confidenter et audacter arguebat iudeos de pec-
catis dicens dura ceruice et incircumcisis cordibus vos spiritui sancto resistitis act vij Paulus pontifex
coram dicens Nos ... **Confidens debet homo** refre-
... Elimam magum arguit increpauit Act xiij°
et annunciare audientibus que audienda sunt ideo Helyas confidenter retulit Ochozie regi Hec
dicit dominus de lectulo super quem ascendisti non descendes sed morte morieris iiij Reg j Helyzeus
homo magne confidencie dixit ad Ioram regem Quid michi et tibi est iiij Reg iij
Confidenter et audacter debent homines pugnare pro iusticia et in pluribus pusilla-
nimes animare Sic Ezechias confidenter bellatores ad pugnam confortabat ij paralip xxxij Magne
constancie fuit Neemias qui ab inimicis non potuit obtineri Nee vj Iudith fuit valde ma-
gnanima quando iuit ad decipiendum holofernem Iudith x° Iudas dixit fratribus timentibus multitudinem
hostium absit ut fugiamus j Machab ix° pugnauit Ionathas fratres fugerunt sed videntes eum
fortiter pugnare reuersi victoriam habuerunt j Machab xj° **Confidenter debet homo** loqui
et predicare publice veritatem ut timore vel pro aliqua causa declinare ab ea Sic Mardocheus
non declinauit a veritate diuini cultus adorando Aman et confidenter verbum loquebatur regine
Hester iiij° Ieremias illuminatus a domino audacter confitebatur iudeis veritatem in ex... Iohannes ix°
Petrus qui prius ad vocem ancille Christum negauerat recepto spiritu sancto sic confortatus est ut audacter
coram toto populo vel collegio confiteretur eum act iiij Magnus et audax fuit paulus
predicando coram magistratibus et omnibus et coram multis iudicibus veritatem Act 16. 19 . 21
Confidens debet homo petere magnum quod iustum est Sic confidenter peciit Bersabee
a David quod Salomon filius eius regnaret iij Reg j Audacter licet indiscrete peciit mater
filiorum zebedei pro filijs eos sedere cum Christo Mat xx° Magna confidencia mulieris Chananee filie
liberacionem a domino postulauit Mat xv° Ioseph audacter introiuit ad pylatum et peciit corpus
ihesu Mat xxvij **Confidenter et audacter** debet se homo parare ad obediendum
Christo et ... Sic Thomas volens obedire Christo dicit Eamus in iudeam ibis
... alijs discipulis dixit Eamus et nos et moriamur cum illo Ioh xj Petrus dixit concitatis
... obedire deo oportet magis quam hominibus Act v. De hac materia quere plura capitulo de forti... 16 ...

De Compassione habenda ad proximos Capitulum Tricesimum

Compati debent homo incarceratus liberando. Tribulatus confortando, ca(l)amitatis deplorando, fatigatus sublevando, obstinatus supportando, viduas consolando, necessitatis adiuvando, repudiatis dando, infirmatis visitando, peregrinus hospitando. Compati debet homo captivis et eos posse liberare. Sicut Abraham audiens captivum esse Loth ei compaciens vocavit et vilit(er) inivit cum redimendo Gen. xiiii. Filii Israel ducta multa mulierum et puerorum captivorum sentes (?) vestierunt et remiserunt eos ii Paralip. xxviii. Thobias in illud compaciebat captivis pascens et redimens eos Thob. i°. Abimelech compaciens Jeremie misso in lacum petivit liberare eum. Darius rex audiens Jeremie xxxviii Danielem in lacu leonum esse pro dolore dormivit macerato Dan. xiiii.

Compati debet homo hominibus tribulatis et consolari eos verbis et factis. Sic Ruben et Judas compacientes Joseph nitebantur liberare eum Gen. xxxvii. Cum Jezabel persequeretur prophetas Abdias compaciens abscondit eos et cibavit iii Reg. xviii. Hester audita tribulatione populi sui compaciens eis se morti opposuit ut liberaret eos Hest. vii. Discipuli compacientes Chananee tribulate pro filia eius pro auditione dominum rogaverunt Matth. xv. Ut vidit Jhesus Mariam flentem propter mortem Lazari tribulantem compaciens ei flevit et Lazarum a mortuis suscitavit Johannis xi°. Pendens Jhesus in cruce sentit compassionem de matre quam videbat in anima cruciari Joh. xix°.

Compati debet homo fatigatis et eos refocillare si potest. Ideo Gedeon compaciens sociis fatigatis postulavit panes eis Judicum viii. David compaciens lassis sociis non volentis ire ad bellum et venientibus ad sarcinas constituit quod esset equa pars eorum sicut bellatorum i Reg. xxx°.

Compati debet homo mortuis et qui sunt in statu malo. Unde cum contritus esset in iniuriam pro filiis Israel compacientes filii Benjamin et coram Domino amare flevit licet ab eis fuerint graviter et enormiter offensus Judic. xxi. Doluit David de occisione Absolon compaciens ei sciens eum esse dampnatum ii Reg. xviii. Antiochus licet esset malus audiens a Roma iniuste esse occisum compaciens flevit ii Machab. iiii°.

Compaciendum est relictis et viduis eos consolando. Ideo Helyas benignus accepit verba vidue Sareptane et ei compaciens filium resuscitavit iii Reg. xvii. Propterea compassus est Helyzeus vidue debitis obligate oleum augmentando iiii Reg. iiii°. Magnum dolorem sentit Onias sacerdos quod vidit ab Eliodoro expoliare templum in quo erant reposita pupillorum ii Machab. iii. Videns Jhesus flentem viduam compaciens consolatus est eam et eius filium mortuum suscitavit Luc. vii. Petrus videns flentes viduas pro morte Thabite que alebat eos eis compaciens suscitavit Thabitam ut eis iterum alimenta preberet Act. ix°.

Compati debet homo singulari (?) patrie et nationis in ea quando videt eam esse in periculo vel in malo statu. Ideo Neemias audiens miserabilem statum Jerusalem flevit diebus multis et tandem auxilium et consilium accepit oportunum Neem. i. Magnam compassionem sentit Jeremias de destructione civitatis sue plorans et ululans super eam Tren. per totum. Salvator videns civitatem Jerusalem destruendam flevit compaciens super illam Luc. xviii.

Compati debet homo pauperibus et talibus penuriatis et eis in necessitatibus subvenire. Ideo dicebat Job: oculus audiens beatificabat me eo quod pauperem liberassem Job xxix. Multum facit ad compaciendum pauperibus quod discepturus futuri iudicii solum de operibus misericordie fiet (?) hospitibus et necessitatibus pauperibus et egenis Matth. xxv. Misertus est Dominus turbe que eum comitabatur triduo et ita pauperes erant quod non haberent ad manducandum et eis compaciens eos de quinque panibus saciavit Matth. xv, Marci viii, Luc. vi.

Compati debet homo infirmis et eos fovere (?) per unum de hiis. Compassus est Samaritanus homini vulnerato alligavit ea vulnera et vinum et oleum imponens Luc. x°. Contra divitis epulonis non est compassus Lazaro ulceroso ideo sepultus est in inferno Luc. xvi. Christus compassus est socru (?) surdo et muto qui ingemuit et sanavit eum Marci vii. Quoniam Christus ex compassione infirmos sanavit unde de miraculis Ca(pitu)lo 8. 8. Matth. xii.

82 **Compati debet homo** peregrinis et eos recipere hospicio et sustentare quod per sic compassus est Abraham angelis quos credebat esse homines peregrinos Gen. xviii. Loth est compaciens peregrinis angelos quos credebat esse homines in hospicium introduxit Gen. xix. Duo discipuli euntes in Emaus compacientes peregrino ad hospicium coegerunt Luc. [ult.] Quomodo autem recipiendi sunt peregrini et cum compassione caritatiue tractandi. Quere de peregrinis capitulo centesimo per totum.

ast 17

Judicium

De consiliis bonis Capitulum tricesimum primum

Consiliis acquiescendum est angelorum velut erudientium, Comitorum similiter amo-
nientium, priorum salubriter erudientium, doctorum fideliter consulentium, ad vsorum velut
doctorum. Consiliis angelorum et sanctorum acquiescendum est, ideo legitur quod angeli dederunt bonum
consilium loth et vxori eius, et quia vxor non servavit consilium in statuam salis divino iudicio est
conversa Gen. xix°. loth quia etiam statim non ascendit in montem sicut angeli consuluerunt duplicem
necessitatem incurrit, quia ad duabus civitatibus fugiebat Gen. xix°. **Consiliis bonis** pa-
rentum et carnis amicorum non acquiescentes perierunt vel mala acciderunt eis. Sic generi loth
quia non crediderunt loth socero suo cum illis de Sodoma perierunt Gen. xix. Ruben consuluit fra-
tribus quod Joseph redderent patri suo qui acquiescere noluerunt Gen. xxxvij. Unde sicut Ruben
non crediderunt eius consilio ideo venit super eos tribulatio Gen. xlij. Filii Israel bonum consuluerunt
filiis Beniamin super commisso scelere, qui quia non crediderunt super prefato scelere perierunt Iudic.
xx. Bonum consilium tribuit Pylato vxor eius sed ipse non credidit et Christum occidit Joh. xix°.
Consiliis sapientum standum est, ideo dicebat Thobias Consilium a sa-
piente require Thob. iiij°. Qui non credit consilio sapientis perit sicut filii Israel quia non credide-
runt Moysi sapienti et ex precepto domini non ascendebant ideo victi et occisi fuerunt Num. xiiij°. Robo-
am quia non tenuit consilium sapientum et secundum de suo populo perdidit x tribus iij Reg. xij. Nabu-
chodonosor sapiencia dei plenus bonum consilium dicebat Daniel quod elemosinis peccata redimeret
sed ipse non credidit et ideo in bestiam est mutatus Dan. iiij°. Josephus et Azarias non credi-
derunt consilio Iude sapientis et ideo perierunt j Machab. v. **Consiliis amicorum**
et sociorum fidelium standum est. Unde fidele consilium dabat Achior Holoferni cum quo
... sed quia ipse non credidit a femina est occisus Judith v. Sedechias quia non cre-
didit in captivitatem, sed quia ipse non credidit et sibi timuit mortem incidit Jer. xxxviij°. Judas ad paucos pugnaturus
credidit consilio pravo ut sibi timuit mortem incidit j Mach. ix°. **Consilium non solum**
cum multis non credidit sociis ideo victus fuit j Machab. ix°. Consilium non solum
amicorum sed etiam inimicorum tenendum est si est vtile. Unde Achab non credidit Abner ut eum
desisteret persequebatur ipsum persequens lancea est perforatus ij Reg. ij°.

De consiliis malis Capitulum tricesimum secundum

Consilium malum procedit a feminis decipientibus, a regibus male loquentibus, a cupidis lucra querentibus,
a subditis adulantibus, a sapientibus vana dicentibus. Quod detestandum est eis. Unde Eva male
consilium malum procedit a mulieribus malis. Unde detestandum est eis. Unde Eva male
consuluit et persuasit viro quod de fructu ligni vetiti manducaret Gen. iij°. Domina cui serviebat
Joseph consuluit Joseph et suadebat ei ut perderet castitatem Gen. xxxix. Mulieres suis persuasionibus
bus pervertebant cor sapientissimi Salomonis ut ydola adoraret iij Reg. xi. Mulier excelse
consilium ingressi viam domini Achab impulit eum male agere iij Reg. xxi. Stultum consilium
dedit Jezabel vxor ipsi, sed ipse stultus et sapiens non acquievit ei Job ij°. Herodias consilium dedit
dabat vxor ipsi ... nichil aliud peteret nisi caput Johannis Mat. xiiij Marci vi. **Consi-**
Herodiadis filie sue quod nichil aliud peteret nisi caput Johannis, et eos tunc faciunt in
lium malum dant aliqui subditi suis principibus et prelatis, et eos tunc faciunt in
scandalum et malum suis populis. Israel male consuluit Aaron ut faceret eis vitulum
conflatilem quem adorarent, et ideo quibus Aaron stulte credidit et scandalum sibi fuit Exo.
xxxij. Artaxersis persuasus a subditis emulis iudeorum prohibuit fieri opus templi Esdre
iiij°. Filii Aaron male suggesserunt Regi suo ut dehonestaret nuncios David, propter quod inter
ipsos reges scandalum fuit et homicidium quamplurimum ij Reg. x°. **Consilium malum**
dant homines perversi ut faciant illos cadere in peccatum, vel peccatum, sicut Balaam consuluit Ba-
lach quod filios Israel faceret fornicari et ita incurrerent iram dei Num. xxxi°. Jonadab amicus consilium
dedit Amon ut violaret Thamar sororem suam ij Reg. xiij. Unde Amon pravum consilium

ei ut patet sufficienter per exempla predicta. Hest. v. In diebus anthiochi aliqui pravi de filiis israel prestabant
Opec serunt alieni deos domini. i. Macha. i. Item cum esset paulus et barnabas in magno honore consi
maliuoli persuaserunt populo lapidare eos. Act. xiiii. **Consilium malum dat** aliqua
do sapientes mundani quorum deus stultam facit sapientiam. Sic nephandum consilium dedit achi
tofel absoloni et tamen erat illis diebus eius consilium quasi consilium dei et ita sapiens erat quod omnis cre
debat in consiliis ipsius demum. ii. Reg. xvi. Sapientes consiliarii pharaonis dederunt consilium iniquum
contra xii peccatores populi et sapientes consuluerunt sedechie quod occidet ieremiam. Ie. xxxviii. 38 ad ma
lam suggestionem et consilium satrapum principum decretum statuit rex prostrandi dan. vi. Consi
lium malum dant homines cupidi propter avariciam. Sic menelaus magistro consilium dedit
andronico quod Oniam sacerdotem occideret ut ipse eius sacerdotium et reddita possideret. ii. Machab. iiii.
... propter quaestum persuaserunt magistratibus ut sternerent paulum virgis cedi. Actuum xvi.

De consolacione divina capitulum tricesimum tercium

Consolatur deus humiliter obsequentes, viliter patientes, salubriter penitentes,
fideliter confligentes, hostiliter subsistentes, utiliter incedentes. Consolatur deus obsequen-
tes et obedientes mandatis eius. Unde patriarcham abraham qui exivit de terra sua ad mandatum domini
deus diversis consolacionibus consolatus est cum apparicionibus multis. Gen. xv. 17. 18. Filii israel
qui de egipto ad dei preceptum exeuntes ei obedientes fuerunt ut satisfacerent ei in deserto assistit
deus consolacione qua pluit illis manna ad manducandum. Exo. xvi. **Consolatur dominus**
tribulatos post tempestatem tribulacionis dans tranquillum consolacionis. Iuxta illud quod dice-
bat propheta. Secundum multitudinem dolorum meorum consolaciones tue letificaverunt animam meam. Sic eo
fugientem iacob a facie fratris sui deus multiplici consolatione consolatus est eum. Gen. xxviii. Moysi vigilan-
ti in deserto apparuit deus consolans eum quem accidit ei in domo pharaonis. Exo. iii. Luctum iudeorum
deus convertit in gaudium quod per hester fuerunt de tanto periculo liberati. Hest. ix. Notabile est quod filii
israel tempore tribulacionis scilicet captivitatis babilonice plures habuerunt prophetas quam tempore salomonis
in quo fuerunt in magna prosperitate scilicet hieremiam in iudea ezechielem et danielem in cal-
dea. Paulus senciebat etiam multas consolaciones in tribulacionibus suis unde dicebat sicut ha-
bundant passiones in nobis ita per christum habundat consolatio nostra. ii. Cor. i. Iohannes tribula-
tus et exul in pathmos plures revelaciones et consolaciones habuit quam in prosperitate. Apoc.
primo. **Consolatur deus pacientes** in multis temptacionibus et iniuriis que
in penitencia accidunt. Sic in figura moyses qui ieiunavit in monte xl diebus fuit divina
consolacione recreatus. Exo. xxxiiii. 28. Sic in cuius etiam figura heliam in torrente ieiunantem corvi
per divinam consolacionem vespere et mane pascebant. iii. Reg. xvii. 18 Salvator discipulos consistentes
in navi que pericula fluctuat in medio maris eo quod haberent ventum contrarium ingressus ad eos in
navim est eos consolatus multipliciter. Mar. vi. Paulus eos volens consolari eos et confortare qui
erant secum in navi similiter in vento contrario ait. Et astitit angelus dei cuius sum in hac nocte dicens ne
timeas paule. Ecce donavit tibi deus omnes qui navigant tecum. Act. xxvii. 27 **Consolatur deus** pugnantes
pro fide et iusticia adiuvando et consolando eos in pugna. Sic consolatus est iosue dicens noli timere
non dimittam te confortare et esto robustus. Iosue i. Machabeus et qui cum eo erant vide-
tes adiutorium sibi missum a domino et ducem letati et confortati sunt nimis et prevaluerunt.
ii. Macha. xi. **Consolatur deus** corporaliter et spiritualiter obsessos ab hostibus et carceri
mancipatos. Sic consolatus est ezechiam regem obsessum quod misit per angelum multa milia
pugnatorum et sic fuit ab obsidentibus liberatus. iiii. Reg. xix. Filius israel obsessos ab olofer-
ne in bethulia consolatus est victoria quam per manum femine habuerunt. Iudith. xiii. Petrum
inclusum in carcere consolatus est misso de celo nuncio frangens vincula aperiens carcerem et libe-
rans eum. Act. xii. Paulum solum dimittit in custodia gladii per visionem suam deus qui ultra
consolatus. Act. xx. iii. **Consolatur deus** iustos utilia opera facientes. Sic consolatus
est thobiam a cecitate et saram a demonio liberavit. Tho. iiii. Danielem iustum bis positum

in lacu leonum per angelum et abacuk est dominus consolatus Dan. vi. Item susannam que adulterio
noluit consentire iniuste dampnatam consolatus est dominus per danielem eam ab iniqua sententia libe-
rando Daniel xiii. Impleuit dominus promissum consolatorem apostolis cum spiritum sanctum misit Act. ii.
De ecclesia in toto orbe que edificabatur in timore domini et consolacione spiritus sancti Actuum nono

De contemplacione et illustracione mentis Ca^m xxxiiii

Contemplantur deum et illustrantur penitentes in religione Existentes
ab occupacione Recedentes a congregacione residentes in placacione abstinentes a quies-
cacione Consistentes in ordine pacientes in tribulacione Contemplantur deum et illustrantur ab eo
vere religiosi qui relicta patria et parentela vadunt in terram religionis sibi a domino demonstra-
tam ut ibi liberius contemplentur In cuius figura primus egressus est abraham de terra sua
et cognacione sua et venit in terram quam monstrauerat illi deus Gen. xii. Helye fugienti
a facie iezabel i. religioso a facie carnalitatis ostensum est quod dominus non erat in spiritu grandi
scilicet superbie quam religiosus reliquid pro obediencie humilitatem nec in commocione auaricie quam reli-
quid pro voluntariam paupertatem nec in igne luxurie quam reliquit per oppositam castitatem
sed in sibilo aure tenue i. in quiete contemplacionis iii Reg. xix. Johannes tamquam sequestrato reli-
gioso a conuersacione mundana et in deserto vitam heremiticam inchoauit xpistum venientem baptizare
gressus a conuersacione mundana ... vidit celos ap-
ertos et spiritum in aquas multas i. in multos populos predicando monstrare meruit Vidit celos ap-
tos vocem patris audiuit et spiritum sanctum vidit in columbe specie figuratum Act. iii^o Johanni
duo te eandem vitam ducenti in pathmos insula solitaria sunt secreta celestia reuelata
Apok. primo Contemplantur viri mente et corpore quieti Quies ... solitarii non
discurrentes nec vagabundi In cuius figura Esau vir vagans non habuit benediccionem primam
dat dominus contemplantibus Sed Jacob qui domi remansit ad contemplandum multas habuit visiones
a domino Gen. xxvii [22] ipse Jacob requiescens super lapidem pro solis occasu vidit scalam cele-
stem angelos atque deum Gen. xxviii. Sara cum ancillis suis ascendit in superiori habita-
culo ut contemplaretur quiecius et oraret Thobie iii^o Daniel ingressus est domum suam et
... reuelatum Dan. ii^o Notabile est quod maria que quiete sedebat ad
deuocionem ... marthe que instabat ei Luc. x. Cum paulus quietus oraret in superiori
parte domus ... gentiles non esse abiciendos Act. x Contemplantur volentes
domino reuelatum est ei ... remotos esse Isaac habitans in terra australi relicta fa-
milia egressus est ad meditandum in agro Gen. xxiiii^o post transitum familie Jacob remansit
solus et voluit orare pro filio ... remansit solus et contemplatus cum angelum luctatus
... Gen. xxxii ... qui voluit orare pro filio ... remansit solus et clausit
... Exo. ... David contemplaturus dicebat quis michi dabit pennas sicut
columbe et volabo et requiescam ... dimissa turba ascendit solus in montem
solus orare ut daret nobis exemplum fugiendi turbas cum volumus contemplari Mat. xiiii^o
Contemplantur deum prelati boni debite prelacionis officium gerentes In cuius figura
... contemplatus est deum in flamma rubi i. prelatus
... ad interiora deserti contemplatus est deum ... Exo. iii^o
... ad ... in flamma ... dominum contemplatum Exo. iii^o pater ducens
... ad ... contemplacionis doctrina Exo. xix^o prelatus
moyses quod esset in populo ... qui ad deum pertinet i. in contemplacionis ... faciem ad faciem ut amicus amico
Loquitur deus in contemplacione sicut loquebatur moysi ... ingressus est in templum ad deponendum altare contemplaturus
Exo. [32] ... Zacharias offerens sacrificium ... Contemplantur deum non capulam et ebriosi scilicet ieiuna-
est angelum ... Luc. i. ... non manducaret et aquam non biberet stetit
... xl diebus ... non manducauit ... contemplatus cum angelum ... in monte domino contemplando Exo. [33] ... Helyas ieiunans contemplatus cum angelum ... in monte domini ambulauit iii Reg. xix. Sara ut
cum spirituali ... cum quo usque ad montem domini ambulauit ... non manducans neque bi-
berens ... orationi et contemplacioni vacaret tribus diebus ieiunauit non manducans neque bi-
bens Thobie iii Danieli ieiunanti et abstinenti in cuius contemplacioni ... reuelata

visiones Dan ijo. Ad salvatorem nam post ieiunium accesserunt angeli ministrantes Mat iiijo. Pau-
lus prostratus et obcecatus ieiunans post triduum vidit mirabiles visiones Act ixo. Et iterum credit raptus
fuisse usque ad tercium celum ubi se vidisse et audisse archana dei Actuum ixo. Contemplari
debet homo deum orando et ipsum in certis horis debitis collaudando Contemplari
Samuelem dormientem in templo i. dominum in ecclesia summus contemplatorius in angustia
cantus dum ter vocavit j Reg 3o. Dum cantaret psallentes cum Heliseo facta est super eum ma-
nus domini et prophetavit iiij Reg iijo. Ex quo apparet quod non solum psallentes deo sed et audientes deum psaltes
contemplantur iiij Reg iijo. Venit angelus Danieli oranti Egressus sum ut docerem te et intelligeres
Dan ixo. Orantibus apostolis in die pentecostes descendit spiritus sanctus et illustravit eos Act ijo.
Contemplantur deum tribulati pro liberacione tribulacionum. Sic contemplabatur Judith que
videns tribulacionem civitatis sue ingressa oratorium in humere se prosternens contemplando orabat
Judith viij. Hester videns populum suum in tanta tribulacione et periculo positum depositis vestibus
regiis induit vestes luctus et fletus contemplans pro liberacione populi oravit Hester iiijo. Ezechie
stante in medio captivorum facta est super eum manus domini Ezechielis primo

De correctione fraterna capitulum tricesimum quintum

Corrigendi sunt fratres et proximi [illegible] contemptum misericordi cum discretione
arguendi sine lesione resistendi cum affectione diligendi [illegible] procurandi
exhortacione persuadendi in contemplacione diligendi. Correctio fraterna est opus misericordie et pietatis
spiritualis et est opus magis meritorium quam misericordia corporalis quia per misericordiam corporalem lucratur
homo vitam corporis proximi sed per istam lucratur vitam anime. Ideo Abraham proximum
monuit ad Abimelech facere secundum misericordiam statum incepit eum Gen xxi. Nunquam misericordiam
fecerunt Ruben et Judas arguentes fratres suos volentes interficere Joseph quia fratres retraxerunt
ab homicidio et Joseph conservaverunt vitam Gen xxxvij. Fineas et socii misericordiam egerunt
quando arguerunt fratres suos qui edificaverunt altare in scandalum filiorum Israel et eos quibus
misericordiam susceperunt Josue xxij. Misericordiam dupliciter fecit Jonathas in reprehendendo patrem
quia patrem temperavit et David salvavit j Reg xixo. Preceptum regulam mie de correctione
fraterna dedit dominus Petro dicens Si peccaverit in te frater tuus etc. Si te audierit lucratus es fratrem
tuum etc. Mat xviij. Correctio et reprehensio fraterna fieri debet discrete benigne et caritative et
talis correctio reducat ad misericordiam errantes seu reducat errantes ad viam veritatis et pacis. Sic
benigne et discrete Abraham compescuit iurgium quod erat inter pastores Loth et suos Gen xiij.
Non cum furore arguit Nathan David ut diceret pessime fecisti quia adulterium et
homicidium perpetrasti sed cum discrecione assumpta similitudine congrua illa que fuit eius verba ovis
eius et convertit eum ij Reg xij. Mulier una de filiis prophetarum reprehensura Israel discretam si-
militudinem proposuit arguendo iij Reg xx. Benigne reprehendit Judith cives suos et fecit
eos ab incepto proposito removeri Judith viijo. Sancta Petrus arguendo discrete quosdam
irridentes apostolos ideo convertit eos Act ijo. Post conversionem claudi audivit Petrus quibusdam cor-
culpam benigne aliqualiter excusavit eos et dulcia verba dixit ita quod quinque milia hominum
sunt conversi Act iiijo. Paulus discrete et benigne arguens Romanos convertit eos Rom ijo. Qui
discrete arguebat peccantes episcopos quos reprehendendo de malis que faciebat semper memo-
rabat bona que operabant ut non desperarent sed confortavit Apoc ijo. Correctio et re-
prehensio non prodest desperatis resistentibus correctioni immo deteriores fiunt. Ideo tales dimitten-
di sunt et habendi ut publicani et ethnici iuxta sententiam salvatoris Mat xviijo. Sanctus be-
nigne et dulciter reprehendebat Loth Sodomitas sed ipsi obstinati non audiebant Gen xix.
Hebreus iurgans cum reprehendente a Moyse in iniuriosa verba prorupit Exo ij. Filii Israel
reprehenderunt filios Beniamin de scelere perpetrato in uxorem levite et voluerunt punire
malos sed ipsi contempserunt ideo perierunt Judic xx. Abner arguebat Asael de prosecucione
sui sed ipse contempsit ideo periit ij Reg ijo. Christus arguebat et increpabat phariseos tam-
quam illuminatus a domino sed illi obstinati exceciti sunt Joh 9. Corrigentes et arguentes

Petro Exo 18

bonos et corrigibiles diligunt et honorant ab eis et correcti meliores fiunt. Ideo moyses re-
prehensus a petro quod stulte laborem consumaret quamuis tantus homo esset consilium illius tamen hominis non
despexit sed omnia implens dilexit eum et amplius honorauit. Exo. **Corrigendi sunt**
diuini cum zelo in furore et dure et acriter increpandi. Ideo helyas cum magno zelo arguebat
dicens achab: ipsum dominus quod deus est dominus sequimini eum. iii Reg. xviii. Grandi feruore et zelo rep-
rehendit helizeus regem israel crudelitate et contemptu. iiii Reg. iii. Iohannes baptista cum magno
feruore dicebat phariseis progenies viperarum. Mat. iii. Luc. iii. Multa audacia et zelo aliam
reprehendit arguebat iohannes herodem dicens non licet tibi tollere uxorem fratris tui. Mat. xiiii. Vnus
de latronibus qui pendebat in cruce cum magno zelo alium reprehendit. Luc. xxiii. Stephanus
positus in consilio iudeorum feruore et audacia increpauit eos. Actuum vii. **Corrigere debent**
prelati subditos suos eos de quibus viciis singulariter arguere quia vita subditorum requirit de
manibus prelatorum. debent enim eos reprehendere de presumpcione. Sicut sacerdotes resistunt ozie volenti
offerre incensum arguentes eum et dicentes non est tibi officium adolere. ii Paralip. xxvi. Item debent eos
arguere et corrigere si non obseruant iura et statuta ecclesie. Sicut reprehendit filios transmigracionis qui
duxerunt contra legem filias alienarum alienigenarum. i Esdre ix et x. Item debent reprehendere de violacione
festorum sicut arguebat neemias sabbatum omnia desecrantes. Nee. xiii. Item debent eos arguere de me-
dacio. sicut petrus ananiam arguit et saphiram. Act. v. Debent et increpare subditos de malo con-
silio quod alii retrahant a bono. Sicut paulus helymam magum durius redarguit qui proconsulem a fide
auertere
intebat. Act. xiii. Reprehendere eos symoniacos debent. sicut petrus redarguit symonem volentem emere
spiritum sanctum. Act. viii. Item debent eos reprehendere de peccato carnis. sicut apostolus reprehendit corinthios qui
de secularibus negociis litigabant. i Cor. v. Item de incontinencia ita commissa. sicut paulus eosdem
de incontinencia corripuit. i Cor. vi. Magis debent eos arguere de errore contra fidem. sicut paulus
eosdem de errore contra resurrectionem. i Cor. xv. Multum debent increpari subditi si non reuerentur hono-
rancius prelatos. sicut paulus reprehendit eosdem quod a falsis apostolis omnia sustinebant et ipsum non
honorabant. ii Cor. xi. Item arguendi sunt subditi qui post ingressum religionis vel spiritualis
vite volunt adhuc eis tenere de seculari vita. sicut paulus arguit galatas qui post receptionem euangelii
legis obseruanciam tenere volebant. Gal. iii. Item debent prelati arguere subditos ociosos et curiosos
sicut paulus thessalonicenses reprehendit. ii Thess. iii. **Corrigendi sunt** ebriosi et crapulati
non in ipsa ebrietate et crapula quia tunc non habent sensus claros sed obstinatos sed cum crapulam
vel vinum digesserint. Cuius exemplum habemus in sapiente abigail qui volens reprehendere
nabal noluit aliquid dicere statim post prandium sed expectabat tempus oportunum sicut vinum digessisset. i
Reg. xxv.

De Curiositate humana Capitulum xxxvi

Curiositatem sectantes diligenter aggressionem sapientie cupiunt accessionem
euidencie. Appetunt oculorum curiositatem eligunt monitorum peniteciam. Curiosi desi-
derant semper noua scire bonum et malum verum frequens audiunt ~~et malum verum frequens audiunt~~ et in ea scia apparere. Ideo pre-
cedunt semper noua scire bonum et malum verum frequens audiunt primum apparet et ex-
ma mulier que desideraret scire bonum et malum. Discipulorum curiositatem scire volencium tempus restituendi regnum
israel presumptio contempsit. Gen. iii. Actum i. Curiosi sunt volunt videre magna
israel reprehendit dominus dicens. Non est vestrum nosse tempora etc. Actuum i. Curiosi sunt volunt videre magna
et noua aliquando in corum periculum. Nam dyna volens videre nouitates mulierum regionis
illius capta et corrupta est. Gen. xxxiiii. Iudei videntes Christum miracula facere manifesta ad-
huc signa de celo querebant. Luc. xi. Herodes curiose desiderabat videre ihesum ut signum aliquod
videret ab eo. Luc. xxiii. **Curiosi** cupiunt apparere precedebat magnum quod est contra mandatum dei.
Ideo precepit dominus populo ne in montem ascenderet. Et alia non sapiunt et bonos non tangerent. Exo. xix.
Item et Oze. Ozias
condempnauit dominus nulla curiositate intrare sanctuarium nisi prius omnia inuoluerent. Num. iiii.
Rex iuda voluit adolere incensum ut videtur fungi posse officio sacerdotis. ii Paralip. xxvi. De
curiositate processit quod symon magus baptizari voluit. quia videbat signa que faciebat philippus

et ea adoptacionem facere cupiebat. Actuum viij°. **Curiositatem** admonet et predicat et in-
ducit ad penitenciam adtendentibus et bonis viris quia frequenter contingit et curiositatem relinquunt. Predi-
cante paulo in Epheso multi qui fuerant curiosa sectati obtulerunt libros et eos coram
omnibus combusserunt. Actuum xix°. Reprehendit apostolus quosdam thessalonicenses curiose et inquiete
ambulantes et nichil operantes. 2 Thess. iij°. Adolescentiores viduas monet apostolus esse
vitandas quia frequenter sunt vage curiose et verbose. 1 Thimot. v.

Capitulum tricesimum septimum De decimis et primiciis

Decime considerantur quantum ad qualitatem offerencium, dignitatem congregacionis et
eorum modum. Decime considerande sunt quantum ad status personarum que eas reddere pro-
mte celeritatis obligantur. Ubi sciendum est quod decimas dare Ecclesiarum rectoribus debet quilibet
quantumcumque magnus et potens. et hoc facere liberaliter et integre. et de melioribus rebus. Sic melchi-
sedech qui fuit potentissimus Rex Salem obtulit abrahe tamquam dei vicario decimas omnium que
habebat. Gen. xiiij°. Decet quod homo decimas quia deus eum custodit, pascit, vestit et dirigit.
Sic cum perget iacob. et votum vovit dicens. Si fuerit deus meus et custodierit me in via qua
ambulo. et dederit michi panem ad vescendum et vestimentum quo operiar. Reversusque fuero in
domum patris mei prospere cunctorum que dederit michi decimas offeram. Gen. xxviij°. Cito et non
tarditate debent decime tribui. Unde dominus precepit dicens. Decimas et primicias non tardabis. Exo. 22.
De melioribus et nobilioribus rebus debent decime et primicie tribui. Sic est precepit dominus dicens. Num. 18.
A fidelibus debent ad ecclesias vel templa portari. vel eorum precium. eciam si sacerdotes non petant.
Sic cum precepit dominus dicens decimam frumenti vini et olei. et primogenita de armentis et ovibus
dabis domino deo tuo in loco quem elegerit ut invocetur in eo nomen illius. Cum autem longior fuerit
via et locus quem elegerit dominus non poteris ad eum portare. hec omnia vendens. et in precium redi-
ges portabisque manu tua. et proficisceris ad locum quem elegerit dominus deus tuus. Deutro. xiiij°.
Vota vestra singulare verbum cum non solveretis decimas in [illegible] seu ultimus Malachye libro in
decimis. **Decimas** recipientes debent esse electi. Unde fructus qui non debent superflua [illegible]
sed deo vacare. et decimis et oracionibus debent esse contenti. Sic cum precepit dominus dictum est ad Aaron
pro cum igitur decimas tradiderunt omnium que possidebant filii israel in terra eorum nichil possidebitis
inter eos quia ego pars et hereditas tua. Numeri xviij°. Pro sacerdotes recipientes decimas dominus mandavit de-
cime et alii ecclesiastici redditus pertinent pauperibus pupillis et viduis. Sic cum sacerdotibus
a domino dicitur levitis. quia aliam non habet partem neque possessionem. et peregrini et pupilli et
vidue que intra portas tuas sunt comedant tecum et saturabuntur. et benedicat tibi dominus deus
tuus. Deutro. xiiij. Sacerdotes qui recipiunt decimas debent vacare divinis et non temporalibus [illegible].
Sic Ezechias commisit deo placita sacerdotes instruxit dicens vos elegit dominus ut stetis coram
eo et ministretis illi colatis eum et cremetis incensum. Quod ipsi sacerdotes prelaciones impleverunt in
2 Paralip. xxix°.

De derisione et contemptu Capitulum tricesimum octavum

Derident et derisoribus mediatores malorum affectionum Operatores scelerum
operacionum Supportatores diversarum tribulacionum Predicatores scelerum contemptacionum
derisores derident pacificos. et suis derisionibus attendunt eos [illegible] ad nocendum qui pre
non habebant materiam ad nocendum eis. Sic viri derident sadoch Gedeonem et quia
Sochoth
antes ei induxerunt eum ad nocendum eis qui prius nocere volebant. Judith viij°. Nabal
[illegible] contempsit david et pueros eius qui fuerant sub pace [illegible] gracia et derisiones inter-
esse illorum illatas nisi preparuerit Abigael et eius verba pacificata fuisset. 1 Reg. xxv. Pu-
niendi sunt pueri a parentibus ne derideant senes pacificos. quia pueri qui deridebant
Elizeo dicentes ascende calve pueri sunt ab eo devorati a bestiis qui alio [illegible] pueri
mortuo eum a mortuis suscitavit. iiij Reg. ij°. **Derident mali** bonos et peccatores
iuste operari volentes. Sic nicol videns david ludentem ante archam derisit eum arthaz
dicens. qui gloriose hodie facit rex. ij Reg. vj. Sanabach et thobias deridebant

edificantes mundos quam plurimum / mali derident bonos qui bonis operibus tamquam vivis lapidibus
edificant fideliter ecclesiam super petram id est christum Nee 4 iiij Inimici videns holocausta offerre et
redebat offerentes ea / ij Mach vij derident positi in prosperitate tribulatos positos in adversitate
quod maximum malum est Sic cecato Thobia parentes et cognati deridebant eum dicentes ubi
est spes tua pro qua elemosinas faciebas Thob iijo Job afflictum in rebus filiis et persona
deridebat uxor dicens benedic deo et morere Job ijo Salvator in tempore sue afflictionis in passio-
ne multas derisiones recepit / ut daret exemplum tribulatis non curandi derisiones hominum
mundanorum / Act xxxijo luc xxiijo **Derident hodie** predicatores missi a deo ad pre-
dicandum et a plebis quia veritatem dicunt et predicant in cuius figura filii Israel deriserunt
nuncios quos ad eos instruendos miserat Ezechias / ijo palip iij Sic et deridebat populus
prophetas missos a domino qui eis annunciabant veritatem / ij palip xxxvj / Iudei deridebant
apostolos predicantes et loquentes variis linguis dicentes eos esse musto plenos quos spiritus sanctus
repleverat suis donis / Act ijo

De detractoribus et malignis cap. xxxix

Detractores sunt scitatis malignatores
felicitatis indignatores
veritatis prunitores
iniquitatis occasiones
sublimitatis elationes
credulitatis negatores et ...

Detrahunt viri pessimi quia
viris bonis solum comalitia
pusionem eis cum multa au-
dacia multa falsa crimina impo-
nentes Sic dina cui fruebatur
Joseph inique detraxerat detrahit
ei apud virum suum imponens ei quod eam opprimere voluisset Gen xxxviij / Pharao detraxit
Moysi dicens cui dubium est quod pessime non cogitavit Exo 10 Peiores tales sunt Balaam
qui populo dei nec detrahere ut malediceret voluit Num xxijo Aman pessime detraxit et male-
dixit Hester imponens ei mitigatorem? virorum Thob iijo Senes illi pessimi post suam maliciam
zizaniam innocentem turpiter diffamabant Dan xiij Symon male loquebatur de Onia
provisore civitatis et defensore gentis / ij Machab iiijo Falsi testes detraxerunt Stephano dicentes
homo iste non cessat loqui / Act vijo **Detractio vicium est** prandorum singularis qui
aliorum felicitatibus invidentes diffamant eos ut opprimant eos Sic principes invide-
tes David detraxerunt ei apud Achis / j Reg xxixo Emuli edificacionis Iherusalem archetest Artaxersi
ut faceret opus intermitti detrahentes eis / Esdre iiijo principes populi detraxerunt Iheremie apud
Sedechiam regem invidentes ei / Iheremie xxxviijo Viri caldei invidia moti accusa-
verunt iudeos detrahentes eis coram rege Dan iijo Satrape Darii invidentes feli-
citati Daniel ei coram Dario Dan vjo Pharisei invidentes Christo in multoque detraxerunt quod cum
publicanis et peccatoribus manducaret Mt xo luc vo Paulo plures commendia detractum est
coram Galione / Act xviijo A quibusdam iudeis in templo Act xxiijo Athenis a phariseis
Act xxiijo **Detractores** sunt puniti a deo et in presenti Nam locuta est Maria de-
trahens Moysi modica occasione assumpta sed statim secuta est pena lepre / Num xijo
filii Israel detraxerunt sic provisionis in manna continua multis contra videntur eam sed
mortui sunt ab hostibus et pestibus in deserto / Num xiiijo propter detractionem Chore et compli-
cum eius multi homines sunt occisi / Num xvj **Detractio** et accusatio causa est ho-
micidiorum et malorum / Nam occasione detrahencium referentes Sauli quod Abimelech confor-
tavit David occidit Saul viros lxxxv induentes quod loth et mulieres et parvulos / j Reg xxij
Principes filiorum Amon detrahentes nunciis David pro eius piorum in incertum eius / et
fuit causa contrarie et belli et discordie debellacionis et homicidiorum multorum / ij Reg 10
Symon prepositus templi suis revelacionibus malis faciebat templum dei spoliare / ij Machab
ijo Mala verba et detractoria quorumdam fecerunt Paulum capi et verberari / Act vj **Detractio**
a superbia et ambicione procedit Nam volentes se exaltare et alios deprimere detrahunt eis

Sic Absalon ambiciens regnum patri detrahebat ei dicens Non est qui te audiat consti-
tutus a rege ij Reg. xv. Aman superbus quia non adorabatur a Mardocheo omnibus iudeis de-
traxit coram rege Hest. iij. Alchimus qui volebat fieri summus sacerdos coram Demetrio detrahe-
bat Judith i Machab. vij. **Detractores** non debent audiri nec verbis eorum adhibenda
est fides Nam quia David nimis cito credidit sibi verbis Siba in Miphiboseth suo domino detrahen-
ti quem non debebat audire iniquum dedit consilium contra eum ij Reg. xvj. Saul fuit allegatus
rex qui viros pestilentes qui conveniunt adversus Jonathan detrahentes ei et interpellantes contra
contra eum in illatione voluit auscultare i Machab. i. **Detractores** semper convertunt bona i Machab. x
in mala vel dicunt mala intencione facta Nam si ieiunas te dicit ypocritam si comedis vo-
ratorem si quiescis pigrum si ambulas inquietum si taces stultum si loqueris presumptuosum
si erogas te dicit vane glorie cupidum si non erogas asserit te avarum Ideo de Johanne
Baptista nimium ieiunante dicebant quidam detractores demonium habet de Christo autem comedente dice-
bant ecce homo vorax et potator vini Mat. xj. Visis miraculis de ceco nato dixerunt pharisei
Tu discipulus illius sis qui maledictus veniat hodie super nos Johannis ix. Eiecto
demonio et loquente muto quidam detrahentes ipsa miracula putabant quod in Beelzebub prin-
cipe demoniorum eiciat demonia Luce xj.

De discordia litis et rixe Capitulum quadragesimum

Discordie oriuntur
- Ex invidia fraternitatis
- Ex avaricia cupiditatis
- Ex eminencia sublimitatis
- Ex fraudulencia carnalitatis
- Ex torpulencia gulositatis
- Ex abstinencia fidelitatis

Discordie multociens oriuntur ex invi-
dia quod patet in prima discordia que
fuit inter Cayn et Abel quia movit
pro invidia quia munera Abel deo
placuit Gen. iiij. Occiso a David
philisteo et audita cantantibus Saul
percussit mille et David decem milia Saul motus invidia quia plures dabant David quam
sibi David fuit per eam persecutus i Reg. xviij. In turba erat dissensio de Christo Nam dicentibus
quibusdam quia bonus est aliis autem non sed seducit turbas Joh. vij.
Aliqui ex invidia discordant religiosi Sic baptizato Cornelio a Petro disceptabant adversus
illum qui erant de circumcisione fideles invidentes ei quia gentiles fuerant Act. xj. **Discor-
die aliquando** ex avaricia propter temporalem substantiam Nam propter multam substantiam quam habebat
Abraham et Loth facta est discordia inter pastores eorum Gen. xiij. Quia Jacob decepit Esau
in hereditate et benedictione paterna facta est discordia maxima inter eos Gen. xxvij. Propter
avariciam et tenacitatem Nabal facta est discordia inter David et eum sed prudencia
et largitate Abigael fuit illa discordia sedata i Reg. xxv. **Discordie oriuntur**
multociens ex superbia et ambicione dominii Nam quia reges Sodomorum recesserunt
a servitute Codorlaomor factum est bellum de quattuor regibus contra quinque Gen. xiiij. Ex hoc
procedit non pugnavit Abimelech cum Ysaac propter puteum maris Exo. xvij. Inter Abime-
lech et Sichem viros qui male faciunt cum principe facta est magna discordia Ju-
dic. ix. Nimis prava discordia facta est inter Absalon et David propter superbiam Absalon
ij Reg. xv. Propter superbiam et duram responsionem quam fecit Roboam populo divisum est regnum
iij Reg. xij. Contencio inter discipulos quis eorum videtur esse maior videtur ex superbia
processisse Luc. xxij. **Discordie** fiunt frequenter propter mulieres vel propter luxuriam Nam viri
Sodomite vallaverunt domum Loth in qua erant angeli in humana specie ut libidine vaca-
rent Gen. xix. Occasione Dine quam Sichem oppressit facta est magna discordia inter duos
germanos ij Reg. xiij et multa homicidia sunt secuta Gen. xxxiiij. Propter uxorem levite pes-
sime abusi inter filios Benjamin et filios Israel est maxima discordia suscitata Judic.
xx. Propter uxorem Sampsonis alteri traditam facta dissensio inter eum et philisteos
Judic. xv. Quia Amon violavit Thamar facta est discordia inter duos germanos

ii Reg. xii. **Discordie oriuntur** aliquando ex ambitione. Sic accidit de filiis Israel qui iurgati
sunt contra Moysen propter defectum potus Exo. xvi. Attediati filii Israel magna ira contra
Moysen et Aaron et deum iurgati sunt propter potum ad aquas contradictionis Num. xx. **Discor-** 21
dia et dissensio in disputatione pro inveniendo veritate vel defendenda fide in fidelibus
bonis bona est. Ideo Paulo et Barnaba predicantibus Iconii divisa est civitas. Nam quia
quidam erant cum Iudeis, quidam cum apostolis defenderunt Act. xiiii°. Ut per Paulum iusta
et per Barnabam vera instrueretur propter Phariseos facta est discordia inter discipulos Act. xv. Cum
exclamasset Paulus in consilio de resurrectione mortuorum iudicor, facta est dissensio inter
Saduceos et Phariseos Act. xxiii. **Discordes** et rixantes debent prelati et maiores
arguere ad pacem et concordiam exemplis et sermonibus provocare. Sic Moyses corripuit rixantes
Hebreos admonens Exo. ii. Mulieres rixantes propter infantem vivum Salomon prudenter et ad
iusticiam quievit iii Reg. iii. Contentionem discipulorum quis esset maior sedavit Christus per sue
humilitatis exemplum Luce xxii. Iudeos litigantes admonens quod Christus posset eis dare
carnem ad manducandum Salvator multis exhortationibus et suasionibus sedavit Ioh. vi°.

De duricia et obstinatione Capitulum xl primum

Duri et obstinati { verbis utilibus non infunduntur / signis sublimibus non convertuntur / Audiunt similibus si corriguntur }

Duri et obstinati per verba in malo
et predicatione non emolliuntur. Sic duri
lapides super quibus si cadat aqua non
emollescunt nimis. Sic Heli duos filios corripuit sed non profuit i Reg. ii°. Samuel
patris exemplo populo frequentes admonens regem et voluntatem dei nec potuit eos ab eorum duricia
revocare i Reg. viii. Nec per verba prophetie admonens nec per beneficia David largiens cor
durum Saulis potuit emollire i Reg. 18. Nabal ita fuit durus quod ad dulcia verba nuncii
David flecti non potuit i Reg. xxv. Multa verba dixit Abner ad Asael ut non persequeretur eum
sed ipse non assensit et occisus fuit ii Reg. ii. Nuncii Ezechie instruebant et predicabant viris Iuda
sed ipsi indurati sunt et subsannabant ii Paralip. xxx°. **Duri et obstinati** quantumcumque
videant signa et mirabilia fieri non propter hoc mollescunt mentes. Sic induratum
est cor Pharaonis quod per nulla signa que Moyses demandato domini faciebat emolliri
poterat ad credendum Exo. 7. 8. 9. Iudei qui comprehenderunt Christum durissimi et obstinati
fuerunt quia neque per signa prostrationis eorum neque per Malchi sanationis auricule moti sunt
ad iniquitatem tantam Luce xxii Ioh. xviii. **Duri et obstinati** non solum arguentes sunt
monitoribus sed etiam reprehendentes peiores fiunt. Nam durior fuit Pharao post moni-
tionem domini quam fuerat prius Exo. vii°. Obstinati Iudei Stephanum catholicum in-
crepantem eos crudeliter occiderunt ii Paralip. xxiv. Stephanus increpavit Iudeos de eorum
duricia ipsum occiderunt nequiter lapidantes Act. vii septimo.

De Ecclesia vel templo et reverentia ei exhibenda ca. xl ii

Ecclesia dei materialis est { Sine pictura edificanda / Summa letitia de edificanda. Ubi flagicia non demenda est / ad officium sit visitanda. Et plebis voce sit predicanda }

Ecclesia cum sollicitudine et fervore edificanda. Ideo fervidior et diligentior fuit Salomon
in edificatione templi quam in edificatione sue domus. Nam templum prius incepit et prius
complevit, quia templum fecit in vii annis et domum propriam tamen xiii consummavit iii Reg. vi. 3 R 6
Magnam curam habuit David de edificatione ecclesie quando precepit filio quod edificaret sibi do-
mum in psalm quam post dedicavit i Esdre i° Iudei post edificaverunt templum quam
muros civitatis licet haberent inimicos propinquos i Esdre 3°. **Ecclesia** edi-
ficata debet solenniter et cum gaudio consecrari in toto vel in parte sicut altare
Ideo magnam sollempnitatem fecit Salomon in templi dedicatione iii Reg. viii°
viii

Exo v usque ad x ca.

i Esdre an annos

Obtenta victoria de inimicis judei dixerunt Ecce contriti sunt inimici nostri qui conturbaverunt templum ascendamus innovare nunc et emundare sancta .i. dedicare ecclesias, ut adhuc de suis domibus faciunt mentionem. i machabeorum iiii°. Multum homo debet timere violacionem dedicatarum ecclesiarum, Nam judei pugnando cum nicanore plus timebant de violacione templi quam de filiis et uxoribus. ii machabeorum capitulo xv°. Ecclesia dedicata debet esse libera et gaudere privilegio libertatis ut salvaret confugientes ad eam ne aliquis occideretur. Ideo precepit Joiadas pontifex ut athalia educeretur extra templum et non occideretur in templo. iiii Regum xi. Rex demetrius constituit ut quicumque ad templum confugerit in omni maleficio liber esset. i machabeorum x. Judei quamvis grandi odio persequerentur paulum tamen propter reverenciam templi et libertatem ecclesie eum in templo occidere noluerunt. Actuum xxi.

Ecclesiam debet homo intrare mundus a peccato. In cuius figura dixit dominus moysi facias labium eneum ad lavandum/et missa aqua lavabunt in eo aaron et filii eius manus suas et pedes, cum ingressuri sunt tabernaculum testimonii. Per manus intelligo operaciones, per pedes vero affecciones. Exodi xxx°. Propter hanc causam non licebat nisi puris et mundis intrare templum et tangere vasa eius. Numeri iiii°. Et nomatum ecclesiam decebat mundicia. Ideo Christus mundavit [illegible] templum eiciens vendentes et ementes oves et boves et columbas qui templum reddebant immundum. Matthei xxi° Luce xix°.

Ecclesiam debet homo sepe visitare et specialiter cum horas canonicas deo reddites et oraciones privatas et psalmos effundentes. Ideo commendatur Thobias qui frequenter ibat ad templum orans dominum. Thobie i. Instruendi sunt pueri ut ecclesiam visitent et frequentent exemplo Christi qui xl die a sua nativitate voluit a matre ad templum deferri et duodecimus in medio doctorum sunt in templo repertus. Luce ii°. Petrus et Johannes ascendebant in templum ad horam oracionis nonam quando sanatus est claudus. Actuum iii°. Eunuchus candacis regine commendatur qui de ethiopia veniebat in Ierusalem ad visitandum sacra loca [illegible] ut [illegible] ab eis non legunt ut frequentant ecclesiastica [illegible]. Actuum viii°. Ecclesiam debet homo frequenter intrare et ibi predicaciones et documenta audire que, et quas prelati debent populo annunciare detestando vicia, virtutes laudando. Exemplo Christi qui in templo pluries predicavit. Matthei xxi. xxvi. Luce xix. Johannis vi. Angelus apostolis dixit in quo carcere erant Ite et loquimini in templo verba vite. Actuum v.

De Electione prelatorum Capitulum xl tercium

Electionem prelatorum
- Semper oracio debet precedere
- dei signacio solet succedere
- iustificacio debet accedere
- sanctificacio vult antecedere

Sed maliciato solet [illegible] sed devota oracio debet precedere ut deus eligencium corda illuminet ad vocandum eligendum. Sic nos instruit Moyses qui moriturus ante electionem alterius prelati orabat dicens provideat deus hominem qui sit super multitudinem hanc. Numeri xxvii°. Post mortem Josue consuluit dominum populus ut diceret quis dux et rector [illegible] judicum i°. Apostoli cum deberent eligere alium loco Jude orantes dixerunt Tu domine qui nosti corda omnium ostende quem elegeris. Actuum i. consuluerunt filii israel dominum

Eligit dominus aliquem prelatum [illegible] ad eligendum revelat. Et iste sunt optime electiones. Sic precepit dominus moysi dicens tolle virgas et pone in tabernaculo [illegible], quod dum factum fuerit invenit virgam aaron germinasse in signum electionis divine. Numeri xvii. De revelacione et mandato domini specialiter elegit Samuel david et eum unxit in regem. i Regum xvi. Ordinavit et revelavit dominus quod Josue filius Nun in prelacionem succederet moysi. Numeri xxvii. Barnabam et paulum dominus per revelacionem elegit dicens segregate michi paulum et barnabam in opus ad quod eos assumpsi. Actuum xiii°.

Eligendi debent esse boni et iusti ut iuste et pacifice populum regant. Tales dixit Jethro moysi esse eligendos. Elige sapientes et timentes deum in quibus sit veritas et oderunt avariciam et sic electi sunt. Exodi xviii°. Saul quando electus fuit erat bonus et non erat in filiis israel melior eo. i Regum ix. Post mortem saul illi de tribu Juda elegerunt david in regem suum. ii Regum ii°. Appropinquante morte david dixit

de filiis meis elegit dominus Salomonem sedere in regem sapientem qui instruxit eos paralip.
Jethro xxviii Respondit Jethro: Elige meliorem de filiis domini mei Ihesus in iii Reg. x Vocavit Ihesus
discipulos suos et elegit ex eis duodecim meliores quos vocavit apostolos Luc. vi Elegerunt
apostoli Stephanum virum plenum fide et spiritu sancto Actuum vi Elige debet electores
in prelatum hominem non infirmum sed fortem qui possit eos contra corporales et spirituales hostes de-
fendere et prelationis onera magnanimiter supportare. Ideo Moyses videns mediantibus quibus
significabant demones superare populum dei nullum vidit de omni tribu fortissimum qui posset
resistere inimicis elegit Num xiii Videntes filii Israel quod Gedeon strenue pugnaret dixerunt do-
minare tu nobis et eum in ducem et principem elegerunt Judic viii Maiores natu de
Jepte Galaad elegerunt Jephte fortissimum pugnatorem ut pugnaret pro eis Judic xi et impetret eis
Amon quod dixit Jonathe Judas defunctus est et ei similis non est te eligimus hodie
pro eo in principem ad bellandum bellum nostrum i Machab ix Eligunt aliqui prelati
et principes mali divino iudicio in dampnum eorum et mali populi eligentes Sicut Abimelech
qui pravavit elegi per amicos sed pessime successit utrisque Judith ix Terribili dei iudicio
factus rex Jeroboam super x tribus qui fuit occasio quod populus recederet a cultu dei iii Reg xii° xi

De exhortatione bona capitulum xl quartum

Exhortatio bona et predicatio solet
Contemptientes non irritare
Audientes honorare
Morientes liberare
Excitantes revocare
Delinquentes castigare
Pacientes confortare
Proficientes obsecrare
Negligentes incitare
Resurgentes animare
Non credentes revocare et

Exhortatio et predicatio ob-
stinatis non prodest quia quotior
exhortatio sine meliori prudentia
est efficax nam Caym exhor-
tante ... voce dei non
destitit a cepta nequicia
sed Abel occidit Gen iiii° So-
domite cum amonerentur a Loth
male viderunt et pessime agere
voluerunt Gen xix Hortatus est Abner ~~et Samuel~~ Azael sed ipse obstinatus non acquievit ideo ab
eo occisus fuit ii Reg ii Clerici Ezechie exhortati sunt filios Israel sed ipsi obstinati deri-
serunt eos ii Paralip iii° Sicut hortabatur Daniel Nabuchodonosor quod elemosinis peccata redimeret
sed nichil ei profuit Dan iiii° Exhortationes bone audientibus non displicent et eas sequen-
tibus multum prosunt et bene accidit eis Sicut bene accidit Jacob qui acquievit exhortatio-
nibus matris qua primatum benedictionem accepit Gen xxvii° Sicut Naaman exhortati sunt
eum ut crederet verbis Elizei qui acquievit et in Jordane bene cessit Filii Joseph quia
crediderunt exhortationibus Ruben et Jude ne Joseph interficerent quia fuit postea
ab inopia sublevati et tandem multipliciter exaltati Gen xxxvii Item Naaman
exhortati sunt eum ut crederet verbis Elizei qui acquievit et in Jordane se lavit et sanitatem
recepit iiii Reg v Thobie bene accidit quia credidit exhortationibus Raphael quia visum
recepit et redivit Thob. vi° Exhortatio bona quoque liberat hominem a mor-
talibus et a magnis periculis Nam exhortatio quam fecit soror Moysi filie pharaonis ut
mulier hebrea nutriendo puerulo vocaretur liberavit Moysen a morte qui non sugebat
ubera egipciacas mulierum Exo ii° Bona exhortatio qua fecit Abigael ad David liberavit Na-
bal a morte i Reg xxv Exortatio Mardocheus exhortatus est Hester ut rogaret regem pro
populo populum a periculo liberavit Hester viii° Abimelech exhortatus est Sedechiam liberavit
Jeremiam de carcere Jerem xxxviii Exhortatio bona laborem et fatigationem di-
minuit et recreationem tribuit fatigatis Nam per exhortationem qua fecit Jethro Moysi ut
iudices meliores statueret et ipse non stulto labore consumeretur diminuta est labor et fati-
gatio Moysi Exo xviii Confirmantes templum in regno de captivitate reversos hortabantur

Abdyeus et zacharias et reficiebant eos in laboribus suis Esdre v°. Desiderans Neemias edificare muros Jerusalem hortatus est optimates et magistratus dicens surgamus et edificemus et alle- viatus est labor et confortate sunt manus eorum Neemie ij°. **Exhortatio bona** re- trahit a peccato iam in proposito posito consistentes. Sic exhortatio Abygael retraxit David a pecca- to homicidii ad quod paratus fuit in Nabal. j Reg. xxv. Quamdiu vixit Joiada qui exhortabatur

Joas Joas regem Juda tamdiu Joas fuit bonus, sed eo mortuo factus est pessimus. Exhortatio enim illius eum retrahebat a malo qui quod non habuit postea exhortationem ruit in omne peccatum. iiij Reg. xij. ij Paralip. xxiiij°. Ad exhortationem Neemie usurarii reddiderunt usuras et eas amplius non tulerunt. Nee. v°. Johanne Baptista exhortante populum multi confitebantur et baptizabantur confitentes peccata. Luc. iij. **Exhortatio bona** tribulatos confortat et tribulationes portare leviter adiuvat. Ideo Thobias perrexerat ad omnes in captivitate positos exhortans eos. Tho- bie j°. Tribulato Job venerunt tres amici eius ad hortandum eum. Job ij°. Cum pueri illorum vij fratrum in satagine torquerentur, tamen ad invicem se hortabantur dicentes Deus aspiciat. ij Machab. vij. **Exhortatio bona** maxime parentum ad filios facit eos esse bonos. Ideo summope debent studere parentes filios et filias exhortari. Sic parentes uxoris Thobie monuerunt eam honorare so- ceros, diligere maritum, regere familiam, gubernare domum et se ipsam irreprehensibilem exhibere. Thobie x. Mathatias moriturus cum filios suos confortaret, exhortatus est ad agendum viriliter pro lege Domini, quam exhortationem ipsi optime servaverunt. j Machab. ij°. **Exhortatio bona** incitat et adiuvat homines ad bonum et ad virtutes. Sic Judith sua exhortatione animavit viros de Bethulia ad resistendum Holofernem viriliter et ad placendum Deo. Judith viij°. Judas Machabeus hor- tabatur et animabat populum sermonibus bonis. ij Machab. xv. Paulus et Barnabas exhortaba- ntur fratres et animabant ut permanerent in fide. Act. xiiij°. Exhortationes in predicationibus debent predicatores facere libenter. Tum quia hoc officium a Deo iniungitur, tum quia etiam per ipsas infideles et peccatores ad Deum convertuntur. Ideo precipitur eis Ysa. lviij. Clama ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam et annuncia populo meo scelera eorum et domui Jacob peccata eorum. Ysa. lviij. Jeremias primo de officio predicationis excusavit se, postea Deo precipiente consensit. Jeremie j°. Factum est verbum Domini ad Jonam ut iret et predicaret in Ninive, qui licet prius fugerat postea obedivit. Jone j°. Mi- sit Salvator discipulos dicens predicate dicentes appropinquabit regnum celorum. Mt. x. Exprobrata discipulorum incredulitate, Jesus dixit predicate evangelium omni creature, qui crediderit et baptizatus fuerit salvus erit. Mar. xvi. **Exhortatio** predicationis utilis est, quia per eam peccatores et infideles ad Deum convertuntur. Sic predicatio Jone convertit Ninivitas qui propter peccata subito perire debebant. Jone iij°. Petrus in pe- thecosten sic efficaciter predicavit quod fere tria milia hominum conversi sunt ad Christum. Act. ij°. Ad aliam pre- dicationem Petri tot crediderunt quod factus est numerus credentium v milia. Act. iiij°. Non debent sacer- dotes tedere predicare longum sermonem, nec auditores audire, dummodo sermo sit utilis. Nam quadam vice predicavit Paulus usque ad noctem mediam, ubi quidam adolescens oppressus sompno cecidit et mortuus est, quem Paulus descendens suscitavit et iterum predicationem resummens usque ad diem predicavit. Actuum xx°.

De fallaciis mulierum capitulum xl quintum

Fallacies mulieres intendunt: Curiositatis deceptionem, Vilitatis subversionem, Carnalitatis attentionem, Cupiditatis repletionem, Vel pravitatis compassionem.

Fallaces sunt mulieres ut seducant ho- mines ad omne vicium, et quia per viciam gule cetera vicia introducuntur, ideo de vi- cio gule primo homines seducendo deci- piunt et ad spirituales et corporales miserias. Nam occasione Eve seductus est primus homo ut vetitum fructum comederet, quo morte corporalem et spiritualem incurrit. Gen. iij°. Dyspiciens placere, quo labore Jahel invitavit ad potum et fraudulenter aquam petenti lac dedit, de cuius potatione sopitum per eam mortem incurrat. Judicum iiij°.

Judicum

Fallaces sunt mulieres decipiendo mendacijs quibus multum in fallendo utuntur. Unde
Sara non solum homines sed deum voluit fallere dicens non risi Ge 18. Unde cum sint mendacijs ad-
dunt aliquando lacrimas fere mulieres ut eius credatur. Sic uxor Sampsonis fundebat lacrimas
dicens odisti me simulans se viris diligere cum secretum postea revelavit quem postea fallens tradi-
dit in manus Judicum xv. Fallacias multas inveniunt mulieres ut viros ad luxuriam trahant
et sic ad suas voluptates alliciant. Nam filie Loth cum viderent alios decepissent eo quo patrem
talis decepit quod eum ad luxuriam et incestum dupliciter provocavit Gen xix°. Domina cui servie-
bat Joseph fallere eum per luxuriam voluit sed nequivit Gen xxxix. Eciam decepit populum muli-
eres moabitide consilio Balaam [?] Numeri xxv. Judith licet optima intencione Holofernem
per affectionem luxurie decepit Judith x. Herodias per libidinem sic dementavit Herodem ut Johannem
quem reputabat iustum faceret decollari Marci vi. Fallacias invenerunt mulieres avaricia et cu-
piditate attracte. Sic Rachel que per avariciam furata fuerat ydola patris sui cum patri insultus
suppellectile Jacob scrutanti patrem pulcra ad invencionem delusit Gen xxxi. Raphina que
pecuniam furata fuerat credit petivit sub viris decipere sed ipsa divina capta est ultionem
Exodi v. Fallunt eciam mulieres iniquos viros volentes aliis nocere de compassione et pie-
tate defendendo de eorum manibus innocentes. Sic obstetrices deceperunt Pharaonem vo-
lentem interficere filios pueros filiorum Israel Exodi i. Raab exploratores abscondit et eos ad mor-
tem querentes arte delusit Josue ii°. Michol fecit David fugere a Saule querente eum occidere et
posuit simulacrum super lectum et sic patrem delusit et David liberavit i Reg 19. Mulier ab-
scondit nuncios David et os putei deposuit velamen et sic salvavit eos et querentes delusit
ii Reg xvii.

De fide ad deum capitulum xl sextum

Fides ad deum

Commendatorum perfectorum ordinem
miraculorum possessionem extendentem
inimicorum obiectione attenditur
anima signorum oppositionem defenditur
in devotorum salvacionem pendentur
predicatorum instructione intenditur
incredulorum negacionem pretenditur

Fidem habentes magnam et deo creden-
tes in sacra scriptura multipliciter commen-
dantur ut eorum exemplo credamus. Nam
credidit Abraham deo et reputatum est ei
ad iusticiam Gen xv. Sampson de ma-
gna fide commendat apostolus dicens fide
Moyses grandis effectus est et cetera. Et
plures de fide commendat Hebre xi. Mariam virginem Elizabeth salutans commendavit de fide dicens
beata que credidisti et cetera Luce i. Commendavit salvator fidem Centurionis dicens Non inveni tantam
fidem in Israel Mathei viii°. Credentes commendat dominus dicens esse eos beatos. Beati enim qui non viderunt
et crediderunt ei Exodi xiiii. Magi videntes stellam miraculose eis monstratam receperunt
magnam et novam fidem venientes de longinquo adorare parvulum puerum ipsum cre-
dentes sive esse deum Mathei ii°. Viso miraculo de claudo per Petrum et Johannem sanato
factus est numerus credencium quinque milia Actuum iiii°. Paulus et Cornelius modo ...
viso miraculo est conversus Actuum ix°. Proconsul credidit videns Elymam magum per
Paulum miraculose excecatum Actuum xiii. Fidei ascribitur victoria ipsa est enim que
triumphat de hostibus iuxta illud Gedeon ac Sampson Iepte David Samuel et prophete
per fidem vicerunt regna Hebre xi. Johannes ait Hec est victoria que vincit mundum fides nostra
i Johannis v. Cum magna fide dixit Jonathas armigero suo non est deo difficile salvare
vel in multis vel in paucis qui postea victoriam reportavit i Reg xiiii. Magne fidei dixit
in multis vel in paucis quia non est apud te ulla distancia utrum in paucis auxilieris an in pluribus
Verbum Asa domine non est apud te ulla distancia utrum in paucis auxilieris an in pluribus
et bellans victor extitit ii Paralip xiiii. Simile dixit Judas Machabeus sociis suis timentibus
et extitit triumphator i Machabeorum iii°. Fides facit homines securos in omni periculo et
aufert omnem timorem. Ideo dixit Josaphat exercitui suo Credite in domino deo et securi eritis
ii Paralip xx. Esdras veniens in Iherusalem per periculosam viam noluit petere adiutorem seu con-
ductum a rege sed cum fide magna ad deum cum ieiunijs et oracionibus se direxit. Cum fide magna

deus noster pugnabit pro nobis et nos sicut fecimus opera Neemie iiii° Cum magna securitate dixe-
runt regi tres pueri deus potest nos eripere de manu tua Dan iii° Ex habundancia fidei et ma-
gna securitate congressus est Juda contra illos vii fratres qui paciebantur pro legibus conservandis ii Machab vii
Fides operatur miracula sine fidem habentes miracula operantur et recipiunt per fidem vel
dixit Christus si habueritis tantum fidem quantum granum synapis dicetis huic monti vade etc. Mittens
Christus discipulos ad predicandum in alia dixit eis signa eos qui crediderint hec sequentur in nomine
meo demonia eicient linguis loquentur novis etc. ~~Mittens etiam discipulos ad predicandum in alia~~
dixit Mr ult' Miracula recipit fidem habentes Ideo dominus propter fidem centurionis famulum sanat Matth
viii° Miraculum ergo vale Christianis fides ipsa si tanto paralitico valuit aliena quia peccatorum
sanitatem recepit Luc v Mulier chananea magnam propter fidem habuit sanitatem filie impetravit
Mt xv° Credens pater filii lunatici dixit Credo domine adiuva incredulitatem meam Paulus
videns quendam qui numquam ambulaverat habentem fidem sanavit eum Act xiiii Fides sal-
vat sive facit homines salvari Ideo mulier sanguinis fluxum paciens ait intra se si tetigero tan-
tum fimbriam vestimenti eius salva ero Et dixit ei Christus confide filia fides tua te salvam fecit
Mt ix° Magna fuit fides Magdalene propter quam Christus dixit ei fides tua te salvam fecit va-
de in pace Luc vii Custos carceris in quo erat Paulus et Silas videns terre motum et carceres
apertos dixit quid me oportet facere ut salvus fiam Dixerunt crede in Christum et salvus eris Act
xvi Fides instruit et instruere debent predicatores verbi dei populum audientem et ad ea
inducere non credentes Nam predicante Petro in penthecosten tria milia hominum crediderunt Act
ii° Multi samaritani crediderunt in predicatione Philippi Act viii° Multi cipri et cirenei
loquebantur ad grecos et multi conversi sunt ad fidem Actuum xi° Fidem non habentes vel
habentes modicam debent puniri et reprehendi Ideo Zacharias fidem verbis angeli non adhibuit
et ab angelo taciturnitate punitus Luc i Comminatur illos dominus de patria sua propter carentiam fidei
subtrahendo miracula et virtutes non ostendit Mt xiii° Reprehendit Salvator Petrum modice fidei
quare dubitasti Mt xiiii° Thomam eciam non credentem arguit dominus Noli esse incredulus sed fidelis Joh xx°

De magna fide mulierum xl septimum

Fides mulierum magna est — Femina more virorum sic extollitur / verbis sanctorum sic absconditur / Eo credendum corda premoneat — Fides sanctarum mulierum in sacra
scriptura extollitur et laudatur Nam
commendat apostolus fidem Raab que
non periit cum incredulis suscipiens nuncios Josue exploratorum in pace Hebr xi° Josue
ii° Commendatur Ruth de fide que dixit populus tuus populus meus Ruth i° Redarguitur Za-
charias de incredulitate ab angelo Sed Elizabeth commendatur de fide qua fideliter credidit
Luc i° Commendatur virgo Maria ab Elizabeth quia credidit angelo nuncianti Luc i De re-
surreccione domini multos viros legimus dubitasse sed de mulieribus nullam Sed apparuit
primo Marie Magdalene et illa credens et currens apostolis fideliter nunciavit Mt xxviii°
Mr xvi Fidem habent mulieres sancte credendo verbis sanctorum virorum et eis fidem plenariam
adhibendo Sic vidua Sareptana verbis Helie fidem adhibuit licet ille rem difficilem
postulasset iii Reg xvii° Alia mulier vidua debitis obligata verbis Helizei adhi-
buit plenariam fidem vasa mutuo accepit et oleum multiplicatum accepit iiii Reg iiii° Sic
eciam Lidia purpuraria a Paulo instructa et baptizata cum omni familia sua fuit Act xvi
Fides confesse sunt mulieres sancte ut videlicet ore confiterentur Nam corde creditur ad iusticiam
ore autem confessio fit ad salutem Ro x Quidam creatorem et septem ... confitebatur illa mulier
que vii filios ad moriendum pro dei legibus animavit ii Machab vii° Anna prophetissa confite-
batur dominum et loquebatur de ipso omnibus audientibus Luc ii° Mulier Samaritana fidem
confessa est de Christo quia Messias venit qui dicitur Christus Joh iiii° Confessio fidei Marthe sororis fuit

confessionem fidei petri, qui dixit Tu es christus filius dei vivi. Phi ij° de fide mulieris sanguino-fluae cananee et magdalene et earum confessione quere supra.

De fidelitate servanda homini Capitulum xl octavum

Fideles debent esse homines { Obediencia vera prestando / Benivolencia se diligendo / In presidencia bene regendo / Plenum fida in consulendo / Et conventa pacta tenendo }

Fideles debent esse servi dominis suis et iniuncta sibi imposita perimplere. Sic Eleazar servus Abrahe fideliter egit sibi commissum a domino quando iuit pro Rebecca uxore eius Gen. xxiiij°. Jacob fideliter servivit Laban pascendo fideliter et sollicite greges eius Gen. xxxi. Erga dominum suum Joseph fideliter se habuit quando uxorem eius vigentem tangere recusavit Gen. xxxix. Noluit David percutere dominum suum persequentem eum ad mortem post eum j. Reg. xxiiij. Armiger Saul fideliter licet indiscrete se habuit qui noluit vivere post mortem eius j Reg. xxxi. Viri Jabes fideliter se habuerunt quod dominum suum licet malum honorifice sepellierunt j Reg. xxxi. Urias fideliter noluit esse in deliciis quamdiu Joab cum capitaneis in castris morarentur licet esset a David ut requiesceret stimulatus ij Reg. xj. Joab fuit duci suo valde fidelis qui non capiendo civitatem non sibi sed suo domino desideravit ascribi ij Reg. xij. Tres viri nobilissimi viriliter defendunt dominum suum assistentes et aquam de cisterna de Bethleem cum magno periculo portaverunt j Paralip. xj.

Fidelitatem debent viri se servare amici et in tribulationibus alterutrum se iuvare. Sic Jonathas indicavit David fideliter patrem suum et ipsum quantum potuit consolavit j Reg. xx°. Dixit David Abimelech amico suo Non timeas et ne paveas quia qui querit animam meam querit animam tuam mecumque servaberis j Reg. xxij. Cum fugeret David Absolon dixit Ethai: Vivit dominus in quocumque loco fueris domine sive in vita sive in morte ibi ero servus tuus et ubi plus tua et plus mea ij Paralip. xiij.

Fideles debent esse prelati subditis suis et eos more boni pastoris et non mercenarii defensare. Iterum fideliter egit Joiada pontifex cum Joas filio parvo licet ille male recognovit postea et ingratus iiij Reg. xij, Paralip. xx. Onias pontifex fideliter laboravit custodire deposita viduarum et pupillorum quod Simon voluit per Heliodorum templo domini fraudare spoliari ij Machab. iij.

Fideles debent esse homines in consiliis et fidele dare consilium indigentibus. Sic Joseph fideliter se habuit erga Pharaonem in consilio quod ei dedit per quod famem totius provincie reparavit Gen. xli. Viri David dederunt ei fidele consilium dicentes Tu unus pro x milibus computaris ij Reg. xviij. Alia est vice fideliter consulunt David ne exeat ad prelium ne lucerna Israel extinguatur ij Reg. xxi. Discreti et fidele consilium dederunt Paulo quidam de Asia ne sederet in theatro Act. xix.

Fidelitas servanda est in promissis ut quod homo ex pacto vel liberaliter promittit studeat fideliter observare. Sic et Raab fideliter se habuit cum exploratoribus quos salvare promisit fidem tenuit Josue ij. Josue est fideliter se habuit erga Raab salvando eam Josue vj. Contra Gabaonithe se fideliter fecerunt sicut Josue et populus eius facta pacta eis fideliter servavit contra hostes eos fideliter et viriliter defendendo Josue x°.

postea

De filiis erudiendis Capitulum xl nonum

Filii erudiendi sunt a parentibus { Cum reverencia deum timere / Summa diligencia mala cavere / Cum complacencia mores habere }

Filii erudiendi sunt sermone et exemplo ad diligendum et timendum deum, qui si non faciunt, pereunt mala morte. Nam quia filius mulieris Israelite de viro egipcio fuerat male instructus, sicut plures tales sepius filii mali sunt quia male a puericia instruuntur, blasphemavit deum qui postea fuit a populo de precepto domini lapidatus Levitici xxiiij. Precepit dominus filiis Israel ut docerent filios suos magna que fecerat eis ut ipsi deum magnificarent et honorarent Deutero. iiij. Sollicitus erat Job de filiis suis ne forte deum offenderent offerens pro eis domino sacrificium ad

placand(um) p(rov)erb(iorum) xxx(?) vij filio(rum) filios inmabilit(er) instruxit p(er) (ver)b(a) que dei ca(n)t(a)t(?) ij machab(eorum) vij
Filij instruendi s(un)t et reprehendendi et corrigendi de viciis que co(m)mittunt. Sic iacob
increpauit filiu(m) suu(m) ioseph reuelante(m) sompnia de ambicione et sup(er)bia q(ua) videbat(ur)
p(at)re(m) et m(at)rem et fr(atr)es dei(?) Gen(esis) xxxvij arguebat iacob filios suos de negligencia q(uam) ubi
fuit negligit(?) re(?) Gen(esis) xlij Contra(?) hely male corripuit filios. Ide(o) et ip(s)e cu(m) eis sunt puniti
1 Reg(um) viij Contumax filius et p(ro)teruus qui p(ro)pt(er) p(at)ris monita no(n) dimittit p(ecca)ta p(re)cipit(ur) a
duo lapidari Deut(eronomii) xxj Adonias quia no(n) fuit correctus a p(at)re cu(m) p(ro) sup(er)bia(m) volebat re-
gnare fuit a Salomone occisus iij Reg(um) xij **Filij instruendi** sunt et docendi bonos mo-
res et op(er)ari virtutes Sic dauid app(ro)pinquans ad morte(m) instruxit filiu(m) suu(m) Salomonem
de regimine bono qu(i)a regnare debebat p(ost) eum 1 Paralip(omenon) xxviij Omni t(em)p(o)re op(or)tet docere p(at)re(m)
filiu(m) b(e)n(e) age(re) Nam thobias docuit filiu(m) ab infancia Thob(ie) 1° p(re)cia docuit eu(m) i(n) iuuentute
Thob(ie) iiij° et p(ost)modu(m) in morte Thob(ie) xiiij° Parentes multu(m) tenentur instruere filios cu(m) nupti(i)s
eos tradunt ut b(e)n(e) se moribus h(ab)eant Sic parentes Sare monuerunt eam honorare socros di-
ligere maritu(m) gubernare domu(m) regere familiam et se p(re)stare irreprehensibile(m) Thob(ie) 1° Contra parentes
Susanne cum essent iusti b(e)n(e) induxerunt ea(m) i(dc)o noluit adulterio co(n)sentire Dan(ielis) xiij°
Mathathias instruxit filios viriliter age(re) dans eis bonu(m) co(n)siliu(m) fi(l)ij eo(rum) i(n) duce(m) et aliu(m) co(n)sultore(m)

De fortitudine bona et strenuitate cap(itulum) M(?) f(?) 1 Machab(eorum) ij

Fortes et strenui d(ebe)nt e(ss)e
- Con(tra) potentes ad superandum
- p(ro) pace vincentes ad ascendendu(m)
- p(ro) veritate agentes ad affligendu(m)
- bella regentes ad agendu(m)
- p(er)uenientes ad adimplendu(m)
- p(er)uenientes(?) ad resistendu(m)
- et pacientes ad sustinendum

Fortes debent esse et strenui vi(ri) potentes ad subueniendu(m) et ad iuuandu(m) in periculis et pl(ur)ib(us) succumbentes Talis fuit fortitudo Abrahe qui audiens captu(m) e(ss)e Loth fr(atr)em suu(m) et debellatis q(ui)n(que) regibus reduxit Loth cu(m) b(o)n(is) s(ui)s et(c)
Gen(esis) xiiij° Saul viriliter et vitualit(er) et potenter succurrit viris iabes obsessis a Naas et
liberauit eos 1 Reg(um) xj Placa(?) strenue regnu(m) de manu Athalie arripuit p(ro)tectores Joas
paruulo electo p(ro) eum a regno Et ipsa(m) in regem regni q(uo)d illa abstulerat co(n)uauit iiij
Reg(um) xj[12] et ij Paralip(omenon) xxiij[23] Fortem strenuu(m) et audace(m) reddit hominem puritas co(n)sciencie
ad dicendu(m) et agendu(m) secure Sic iacob no(n) timens ad p(ro)gressio dixit ad Laban q(ua) obulpa(?)
mea et(c) Gen(esis) xxxj[33] p(ro)pt(er) puritatem iacob cu(m) femine eminuit lucta(tu)s cu(m) angelo dixit
angelus ei si contra deum fortis fuisti q(ua)nto magis contra homines p(re)ualebis Gen(esis) xxxij
p(ro)pt(er) puritatem ~~iacob~~ Moyses purus et innocens viriliter et audacter stetit cora(m) pharaone
redarguens eum Exo(di) v Judith quia puram et bona(m) intenc(i)o(n)em habebat co(n)tra Holofernem
magnam fortitudinem demonstrauit Judith x(i) et xiij **Fortes s(un)t viri** bellatores viri
et strenui p(re)liantes maxime in(?) s(an)c(t)o bellum Sic phinees cu(m) xij milibus pugna-
torum madianitas multi(tu)dine debellauit et p(ro) homines et mulieres occidit xxx
milia virginu(m) duxit captiuas n(on) aliquis de suis mortuus est in bello Num(eri) Caleph dixit
q(uod) ita fortis erat ad bellandum in octuagesimo anno sicut fuerat in xl Josue xiiij Num(eri) 31
Gedeon in tribus viris max(ime) (con)fortatus fuit Dixerat eni(m) angelus ei Dominus tecum
virorum fortissime Et p(ost) hoc in hac fortitudine liberat(us) est Sed qui(a) vir(tu)s formidolosus
dissipat ceteros Ideo dixit Gedeon exercitu(i) suo qui formidolosus est reuertatur Judicum vi[6] Judith(?)
vij Sampson multa fortia co(n)tra philisteos in pluribus locis et plures occidit Judicum
xv et xvj Dauid fortit(er) strauit leonem et vrsum in heremo et Goliam philisteum
in bello 1 Reg(um) xvij **Fortit(er)** hij de p(ar)te p(re)liati sunt xij pueri ex p(ar)te Dauid
cu(m) xij ex p(ar)te Isbosech ij Reg(um) ij Viriliter p(er)cussit duos reges et Jesu Ozie et
p(ro)phetas Baal iiij Reg(um) ix et x Fortem reddunt co(n)fortatores pusillanimu(m) et dura
exercitatio Ideo Caleph et Josue viriliter (con)fortauit ceteros Assecuturos(?) et

possideamus et Num. xiij et lx Moyses dixit ad Josue Confortare et esto robustus tu intro-
duces populum etc. Deut. 31. Ingens Josue ad bellum astabat in fronte contra et confortabat
alios sequentes Josue viij. Capitis quoque regibus dixit Josue principibus ponite colla vestra
super colla eorum et nolite timere Josue x. Zoroth precepit confortavit populum dicens Sequimini me
tradidit dominus inimicos nostros nobis Judith iiij. Judas Machabeus hortabatur milites suos
et animabat eos ad bellum j Mach. 3 et 8. Fortis et audax debet esse vir bella-
tor ad promerendum Nam secundum cultum maximus est premium qui premium magnum cum la-
bore augetur qui potest dare primos ictus Sic ivit David ad castra Saulis cum uno milite
et abstulit scyphum et lanceam eius j Reg. xxvj. Jonathas cum solo armigero ivit in
philisteos et percussit filiis Israel victoriam habuit j Reg. xiiij. Tres milites David for-
tissimi irruerunt in castra philistinorum et diruerunt eos ij Reg. xxiij. Judas Machabeus
viriliter sustinuit et ivit in hostes suos j Mach. v. Eleazarus audacter ivit in kolosum elephate
et occidit eum licet ipse sit mortuus j Mach. vj. Machabeus et socii more leonum irru-
erunt in hostes et inimicorum suorum multitudinem occiderunt ij Mach. xvij. Fortis est
inexpugnabilis qui strenue et viriliter resistit licet aliquid promittat Ideo filii Israel armati
recesserunt de terra Egypti ut se ab insequentibus tuerentur Exod. xiij. Filii Israel una manu
construebant et in alia tenebant gladium ut resisterent inimicis Neemie x. Audientes filii
Israel potenciam Holofernis viriliter paraverunt se ad resistendum ei Judith iiij. Magna forti-
tudinem habuit Matathias ad resistendum hostibus iniquorum j Mach. ij. Fortitudo perfectis-
sima est tollerans adversitatem Unde plinius de iiij° fetheo quod fortitudo est considerata periculorum
susceptio et laborum perpessio. Hec fortitudo apud deum et homines laudabilis est. Tres
socii Danielis audacter et fortiter tollerabant fornacem dicentes Regi Deus potest nos eripere
de camino Daniel iij°. Fortiter sustinuit Job multa pericula rerum ablationem filiorum
occisionem et proprii corporis lesionem Job j. Eleazarus et illi vij fratres cum matre eorum penas
viriliter sustinuerunt ~~lapides et sic de aliis~~ ij Mach. vij. Stephanus fortitudine plenus
viriliter sustinuit lapides Et sic de aliis multis dici potest Actuum septimo

De fortitudine mulierum Capitulum .l. primum

Fortes sunt aliquando mulieres — Ad virorum liberationem; Adversariorum tollerantiam; Ad amoris demonstrationem —
Fortes sunt mulieres inventae in periculis ad salvandum viros et se aliquando periculis exponentes Nam Debbora
se sua fortitudine populum liberavit quia Barach noluit contra hostes ire nisi ipsa consulente
nisi ipsa cum eo pergeret ad bellandum Judith iiij°. Viriliter salvavit Abigail vi-
rum suum a morte et dissipatione bonorum j Reg. xxv. Magno periculo exposuit se
Hester ut populum a lata sententia liberaret Hest. vj. Judith fuit in magno periculo ut Holo-
fernem occideret et populum liberaret obsessum Fortes eciam inventae sunt mulieres ad susti-
nendum adversa Ideo dixit Judith j°. Booz ad Ruth que erat vidua de terra sua
egressa sciat omnis populus mulierem te esse virtutis Ruth iij°. Graviter infirmitatem tulit Sara
filia Raguelis fortiter ut anathema impetravit inde(?) Thob. iij°. Mater vij filiorum
valde fuit fortis sustinendo tormenta duplicia in filiis et in se ij Mach. vij. In
passione filii Maria fuit fortissima quia stabat iuxta crucem gladius pertransivit eius
animam secundum vaticinium Symeonis Luc. ij Johannis xix. Fortem facit mulierem
amor inflammans ita ut calefacto igne amoris ~~sicut leonibus qui rapiunt~~
filios nil pertimeat quod occurrat Unde inveniuntur mulieres que amore filiorum
successisse leonibus qui rapiebant filios earum esse leguntur Sic magna fuit fortitudo
et audacia Marie Magdalene que amore et successa in passione affuit videns ar-
matos et crudelissimos nec expavit Tercio ad sepulcrum venit vallatum custo-
dibus recedentibus discipulis non recedebat Audax esse videbat demonstrando amorem

domine si tu sustulisti eum dicito michi Johannis 20

De fortitudine malorum Capitulum LII

Fortes sunt homines mali { ad defendendum innocenciam / inferendum violenciam / postponendum reverenciam }

Fortes sunt mali ad nocendum innocentibus et ut eis amplius noceant se multis periculis exponentes, perquemodum sive pessimo invadunt sicut fuit Caym qui insurrexit in fratrem innocentem et occidit eum, sed ipse postea similiter est occisus Gen iiii. Abimelech multum laboravit occidendo fratres suos lxx sed ipse etiam periit mala morte Judicum ix. Multis laboribus et periculis se exposuit Saul persequendo David, sed tamen sua nequicia non profecit i Regum xviii. Absolon volens patrem expellere a regno non nocentem sed subditorem sibi multos labores assumpsit periculis se multis exposuit et tandem male finivit ii Regum xvii et xviii. Multum laboravit Herodes volens Christum innocentem occidere et ob hoc occidit pueros innocentes Mathei ii. Plures quam xl iudei venerunt se non quesituros donec occiderent Paulum Actuum xxiii. **Fortes sunt mali** ad movendas contendendas contenciones et bella se et suos multis laboribus exponendo. Sic multum laboraverunt illi quatuor reges qui per magnam stragem hominum debellaverunt regem Sodomorum et Loth in captivitatem duxerunt Gen xiiii. Terras multas deambulavit et devastavit Holofernes multa bella preliando et tamen una mulier decapitavit cum omnem exercitum suum malum Judith per totum. De hac materia require plura in hoc codice capitulo c. lxxx et xxix et xii. **Fortes sunt mali** homines volendo se contra deum erigere contra divina munera. Ideo Jeroboam multum laboravit ut posset avertere populum a domo David et a cultura dei iii Regum xii. Anthiochus multum laborem sustinuit ut cultum dei destrueret in Iudea et tandem de pompa sua confusus in aliena terra est miserabiliter defunctus ii Machabeorum ix. Non solum prudentes sed etiam prudentiores et sapientiores sunt filii huius seculi filiis lucis. Nam aliis discipulis dormientibus Judas traditor proditorem Christi sollicite vigilavit Mathei xxvi. Principes sacerdotum multa sollicitudine fatigati ut nomen Christi possent extinguere nam custodes sepulcri corrumpebant pecunia ut corpus Christi dicerent esse sublatum Mathei xxviii. Discipulos vero idem principes mandaverunt ut in nomine Jhesu aliquid loquerentur Actuum iiii.

De Graciis reddendis Deo Capitulum L tercium

Gracie sunt reddende deo { pro gratuitorum receptione / gratifica peccatorum expiacione / amicifica uxorum delectacione / magnifica filiorum adeptione / celsifica infirmorum sanacione / deifica ciborum sumptione pacifica }

Gracie reddende sunt deo pro individuali multitudine beneficiorum que a deo recepimus. Ideo Jacob per multa beneficia que a deo habundanter receperat ditatus et plenus liberis et omnibus bonis deo agebat gracias dicens domine minor sum cunctis miseracionibus tuis Gen xxxii. Audiens David factam sibi graciam et multa beneficia sibi promissa gracias humiliter egit ii Regum vii. Daniel pro multis beneficiis que a deo receperat benedixit deum dicens sit nomen domini benedictum Danielis ii. Paulus apostolus pro beneficiis sibi impensis et collatis et fidelibus et omnes homines ad agendas gracias agebat deo [illegible] gracias inducebat dicens Sine intermissione orate in omnibus gracias agite Romanorum i Ephesiorum v i Thessalonicensium v.

Gracie sunt reddende deo singulariter pro ereptione et liberacione periculorum et tribulacionum. Ideo voluit dominus ut liberacionis filiorum Israel de servitute pharaonis nunquam recederet ab eorum memoria dicens Erit quasi signum in manu tua Exodi xiii. Postquam filii Israel liberati transito mari rubro gracias egerunt dicentes Cantemus domino gloriose Exodi xv. Tres pueri benedicebant deum in fornace de ignis medio liberati Danielis iii. Scripsere iudei et plures cum [illegible] de magnis a deo liberati magnifice gracias agunt Machabeorum.

Gracie reddende sunt deo pro impetracione seu recepcione filiorum honorum dicit lauda[illegible]

Anna dum pp̄ria quā recepit ablata sterilitatis obprobrio i Reg i pro Salomone dixit benedictus dominus qui dedit David filium sapientissimum iii Reg v pro concepcione filii dei in se beata virgo laudat dominum
Magnificat anima mea dominum luc i Gracie referende sunt deo pro sanitate recepta de in-
firmitatibus corporis in se vel in aliis Sic cum thobias recuperasset visum ipse et uxor eius et noti eius
glorificaverunt dominum Thob. xi Turbe videntes paraliticum curatum a domino glorificabant deum qui dedit
potestatem talem hominibus mat ix pro vita et sanitate adolescentis accepit omnes timor et glorifica-
bant omnes deum luc vii unus de x leprosis curatus a domino reversus est ad magna voce glorificans
deum luc xvii claudus sanatus a petro surrexit ambulans et exiliens et laudans deum
act iii Gracie reddende sunt deo pro victualibus que deus gerdit homini ad sustenta-
cionem vitam corporalem pascit Sic religiosi faciunt exemplo xpi et apostolorum et nos debemus cum
sumpcioni tibi facere sit quia ipse est qui paret escam nobis et omni carni manum sua aperiens
et implens omne animal benedictione Sic fecit xpus cum multiplicacione panum quum voluit turbam
pascere in deserto quia suspexit in celum gratias agens mat xiiii post cenam est laudare deum
et gratias referre debemus ei qui nos saciavit et pavit et escam timentibus se dedit Exemplo xpi
et apostolorum qui post cenam dicitur ympno gratias reddiderunt cum exierunt in montem oliveti mat
xxvi pro spacio spiritualis et angelica tibi facere Exemplo et consecracione et comunione magne deo
agende sunt gracie Exemplo xpi qui accepit panem gratias agens mat xxvi

De Gratitudine hominibus servanda Capitulum l iiii

Gratus debet esse homo
- liberantibus virtuose
- laborantibus operose
- dona dantibus copiose
- declarantibus serose
- amicantibus graciose

Gratus debet esse homo ei qui eum de aliquo periculo liberavit vel in aqua tribulacione iuvit Sic gratus fuit abrahe rex Sodomorum quia liberaverat eum et populum suum de preda quorum regum offerens ei omnia spolia sed ille sic liberalis no-
luit accipere Gen xiiii Quia moyses liberavit filias Jethro de manu pastorum Jethro sic
ei gratus recipiendo eum in domum et dando ei filiam in uxorem Gen ii Josue bene remunerat
Raab quia liberaverat exploratores spoliatores suos ab hostibus Josue vi Cum Gedeon liberasset populum
Gratus dixit ei populus tu nos domine et esto princeps noster Judic viii Thobias gratus fuit
Raphaeli quem putabat hominem qui liberaverat patrem a cecitate uxorem a demonio et ipsum
a devoracione piscis offerens ei multa Thob. xii Naaman liberatus a lepra multa munera
obtulit Eliseo licet ipse omnia renuisset iiii Reg v Gratus debet esse homo laborantibus
ei et fatigantibus se in eius servicio sibi ut deus retribuendo Deo Abraham ablata a rege
Sodomorum licet pro se tamquam liberalis respuerit voluit tamen ut socii partem prede reciperent
qui secum fuerant fatigati Gen xiiii Dixit laban ad Jacob Numquid frater meus es gratis
servies michi quid volo esse ingratus Deo dabo tibi mercedem Gen xxix Benedixit et David
viros Jabes qui laboraverunt ii Reg ii Helyas assumptus in paradisum ad sepelie-
ndum Saul bene remunerat helizeum qui serviebat ei iiii Reg ii Gratus debet esse homo
illis quibus se obligatur donec retribuerit eis Deo laban videns pocula que servus
abrahe dederat Rebecce sorori sue dixit ei ingredere benedicte domini cur foris stas et
paravit ei hospicium Gen xxiiii Quia regina Saba multa dona donaverat Salomoni
retribuit ei Salomon sic gratus iii Reg iiii Helyas post bona recepta a vidua Sarep-
tana filium eius mortuum suscitavit iii Reg xvii Helizeus bene remunerat mulierem Sunamitem
apud quam invenerat hospitale impetrando ei filium et suscitando defunctum iiii Reg iiii Ple-
ne recognoscebat pauca collata sibi Rufina dicens hic angelum dei recepisti me Gall iii
Gratus debet esse homo instruentibus et consulentibus ei Quia aut consolatoribus patribus
et doctoribus non possumus equalencia reddere vel esse nimis grati Sic pharao multum
fuit gratus Joseph qui eius visionem interpretatus docuit et consuluit in agendis Gen xli

Josue vi

Nabucho[dono]r et Baltazar grati fuit daniel p[ro]p[ter] eruditio[n]e[m] Dan. vj. **Grati debe[n]t e[ss]e ho**
minib[us] et eor[um] he[re]dibus ideo quia tenentur fuit amico et bn[ficium] se fecit ad filios ip[s]i[us] p[ro]p[ter]
e[u]m quesceit amicu[m] sua[m] queret amicu[m] mea[m] j. Reg. xx. Dixit david ad abimelech cui[us] pat[er] mortuus erat p[ro]p[ter] eo Mane mecu[m]
amicia et gratia patris sui ij. Reg. x. Rexcebit david misit seth g[ra]tiam
De Gula et ebrietate cap[itul]u[m] l. v.

Gule vicium sol[et]
Adducere temptaco[n]em dem[onis]
Inducere pollucio[n]em mentis
Inducere teracio[n]em morib[us]
Seducere subu[er]sio[n]em clerici
Abducere religione[m] / ueci[um]
Producere occasione[m]

Gule viciu[m] in temptacio[n]e d[omi]na s[ed] p[ri]mo obtinet locu[m] Nam quia comedere et bibere sunt de nec[essita]te n[atu]re d[iabo]l[u]s ibi laqueu[m] temptaco[n]is abscondit sibi esse uatz audit Sic eni[m] p[ri]mo de gule vicio p[ri]mu[m]
homine[m] in paradiso tempta[vi]t Gen. iij. P[ri]ma temptacio filiorum ip[s]i[us] fuit de potu et cibo Exo. xvj.
et 16 volens d[iabo]l[u]s salua[torem] temptari p[ri]mo de gula qua[m] de alio p[e]cc[at]o temptare eu[m] p[re]sumpsit
Mat. iiij. **Gule vicium** nutrit et nutrit luxuria[m] Nam s[ecundu]m g[re]gor[ium] ventris et genitalia sunt p[ro]pinqua ideo ventre meo estuante deforis spumat in libidinem hinc e[st] q[uod]
loth qui bonus fuit in Sodomis inebriatus ad p[ro]prias filias p[er]uenit et duplex ice-
stum commisit Gen. xix. In huius signu[m] dictu[m] est q[uod] sp[iritu]s inmu[n]d[u]s i[d est] temptacio inmunda luxurie
habitabat in gulosis hominib[us] iuxta p[re]ter Sepulcra patres e[t] gustant core et peacunt
demones intoie in porcos i[d est] temptaciones luxurie in gulosos Luc. viij. **Gule vi-
cium** homine[m] infatuat et dementat ita ut sepius et quid agere debeat no[n] cognoscat Nam
Noe quia erat vir p[er]f[ectu]s inebriatus sic dementatus est ut p[ro]posita omni verecundia denu-
datus iaceret Gen. ix. Esau stultus et demens factus est qui p[ro]pter lentis edulium vendidit
p[ri]mogenita sua sibi Gen. xxv. In questione triu[m] sapientu[m] de fortitudine dixit vnus vinum
p[re]ualet omnibus qui bibit illud p[re]ualet s[ed] in mutando de sapiente in stultu[m] Esdre 3.
p[ro]pter ysayas dicit Vestierunt p[re] ebrietate absorpti sunt a vino ysa. xxviij. **Gule viciu[m]**
deordinat homine[m] in ludis in cibis et in op[er]ib[us] malis ideo q[uia] sedit p[o]p[u]l[u]s manducare
et bibere et surrexerunt ludere et vitulum adorare Exo. xxxij. In epulis fuit ho[m]i[n]es loquaces
res et inordinati auditores ideo sumente et epulas et pocula maledicebat Abime-
lech Iudic. ix. De inordinato p[o]p[u]lo dicit Comederunt et saturati sunt et impinguati et
prouocauerunt te ad iracundia[m] s[ed] p[ro]pter inordinacio[n]em eor[um] Isa. ix. De inordinacione gu-
le s[e]c[un]d[u]m ysa. dicit Vocauit deus ad fletu[m] et ad planctu[m] et ecce gaudium et leticia occidere
vitulos iugulare arietes comedere carnes et bibere vinum Comedamus et bibamus cras
eni[m] moriemur ysa. xxviij. p[ro]pter inordinacio[n]es filiorum quas fecerant in epul[is] Job offerebat cot-
tidie holocausta Job j. p[ro]pter inordinata v[er]ba dicta in epulis diues epulo cruciaba[tur]
in lingua Luc. xvj. **Gule viciu[m]** et si detestabile est in omnib[us] gentib[us] in
clericis in religiosis magis est detestandu[m] ideo dixit deus ad Aaron vinum et omne q[uo]d
inebriare p[ot]est no[n] bibetis tu et filij tui qu[an]do intrabitis thabernaculum Leuit. x. De gule vicio
arguuntur filij hely sacerdotis qui in thabernaculo seruiebant quia nolebant accipere carnes
coctas s[ed] crudas ut sibi eas lacius p[re]pararent j. Reg. ij. Johannes bapt[ist]a qui fuit p[ri]mus
colens s[e]c[un]d[u]m religiosorum inchoans vitam bibebat aqua[m] et obgeiu[m] erat locuste et
mel silvestre Mat. iij. Religiosi et clerici qui sunt circa diuina officia vigilare si gule
deseruiat attendat ad ap[osto]los dei quor[um] ocli p[ro]pter cena[m] sic erant grauati a sompno ut
no[n] possint vna hora vigilare cu[m] deo Mat. xxvj. **Gule viciu[m]** multoci[e]ns
est occasio mortis Nam sub capitulo Sisara[m] ...apulum p[ro]pter crapula[m] perierunt hinc est
q[uod] philistei epulentib[us] et letantib[us] domu[m] cecidit sup[er] eos Iudic. xvj. Amon fuit
ab absolone in conuiuio occisus frondulet ij. Reg. xiij. Comedit Jonathas modic[um]
mellis contra preceptu[m] patris et fuit adiudicatus ad morte[m] j. Reg. xiiij. Benadab rex Sirie

temulentus fuit propinatis ad mortem fugatus iiii Reg. xvi. Propter ebrietatem holofernes judith
opportunitatem habuit occidendi eum Judith xiii. Filiis job vescentibus et bibentibus vinum domus
cecidit super eos Job i. Rursus est Aman a convivio letus et statim fuit cum x filiis crucifixus
Hester v. Item ptholomeus convivio Symonem sacerdotem et cum ibidem cum duobus filiis interfecit i Machab. xvi.
In convivio natalis herodis fuit prophetes baptista impie decollatus Mathei xiiii. Marci vi

De homicidiis Quinquagesimum sextum Capitulum

Homicidia committuntur
- Abundancium iniquitate
- Defendencium nobilitate
- Cupiencium sublimitate
- Lascivientium carnalitate
- Despiciencium potestate
- Exercentium sub equitate
- Ex delinquencium peccati pessimitate

Homicidium aliquis perpetrat ex invidia quia
cum homo videt illum cui invidet prosperari
invidet et ne amplius prosperetur. Sic Cayn
fratrem suum abel solum ex invidia
interfecit Gen. iiii. Tanta erat invidia
Saulis ad occidendum David quod cum
ipsum non valens occidere occidit Abimelech
quia confortaverat eum et occidit etiam illos sacerdotes cum mulieribus et parvulis eorundem
i Reg. xxii. Judei occiderunt salvatorem solum propter invidiam. Sciebat enim pylatus quod per invi-
diam etc. Mathei xxvii. **Homicidium aliquis** facit propter defensionem. Occidit enim aliquis ali-
quem aliquando propter defensionem suam vel alterius. Sic Moyses occidit egyptium calumpniantem
fratrem hebreum ut defenderet fratrem suum Exo. ii. Aliquis homo occidit aliquem pro defensione
populi vel gentis sue. Sic David occidit Goliam pro defensione populi israel cui ille plurimum
insultabat i Reg. xvii. Occidit Abner Asael persequentem eum ad occidendum licet volentem
a persecutione desistere ii Reg. ii. **Homicidia aliqui** faciunt propter superbiam et ambicionem
dominii. Sic Abimelech occidit lxx fratres suos ut ipse solus dominium obtineret Judic.
ix. Zambri occidit Zalam dominum suum ut regnaret pro eo iii Reg. xvi. Athalia tanta
libidine dominandi exarsit quod omne semen regium interfecit iiii Reg. xi. Sellum conjuravit
contra zachariam dominum suum et interfecit eum ut regnaret pro eo iiii Reg. xv. Ptholomeus occidere
fecit Allexandrum regem ut regnum quod desiderabat obtineret i Machab. xi. **Homicidia
multa** exercent proditores et proditorie. Sic Joab misso nuncio ut Abner veniret pacifice
loqueretur cum eo percussit eum in inguine et occidit ii Reg. iii. Idem Joab veniens
ad David cum Amasa salutans eum quasi osculum desiderans percussit eum proditorie et occidit ii Reg. xx.
Tryphon Jonatham et duos filios eius cum recepisset pro deliberacione ipsius centum
talenta argenti a Symone fratre suo occidit i Machab. xiii. Ptholo-
meus ... Symonem sacerdotem et duobus filiis eius quod eos libere desiderans in
quo convivio eos proditorie interfecit i Machab. xvi. **Homicidia fiunt aliquando
iuste**. Cum occiduntur homines convicti coram congruentibus culpis. Nam quia Zebee
et Salmana fratres Gedeonis occiderant ab eo iuste et racionabiliter occisi sunt. Nam omnis
qui acceperit gladium gladio peribit Mathei xxvi. Judic. viii. ii Reg. i. Quia Joab duos
viros proditorie occidit scilicet Abner et Amasa ipsum interfici Salomon mandavit occidi
iii Reg. ii. Duo senes pessimi qui Susannam condempnaverunt morte iuste fuerunt a
populo lapidati Dan. xiii. Anania et Saphira duo mentientes deo et petro subito abie-
runt Act. v. **Homicidium valde deo** displicet quia anima vivit et ipsum clamat
legitur punivisse. Nam homicidium Cayn punivit ante et ... erat adhuc
prohibitio lege scripta Gen. iiii. Ut ostenderet deus quod ipse homicidium abhorreret et homicidium
abhorrere debere sub figure velamine carnem cum sanguine prohibuit manducare. Levit.
Homicidia in anima debent reputari occisi. Ideo rebecca timens ne Esau occideret Jacob
dicebat Cur utroque orbabor filio una die unum scilicet in corpore reliquum in anima
Gen. xxvii. Tantum offendit deum effundendo iniquum sanguinem quod non david quia ipse effuderat

sed Salomon etiam fabricat iii Reg. vii Secunda propheta fecit zachariam iniuste occidi conuenit fuit
punita quia dira passione occisa non est tradita terre sepulture ii paralipomenon xxiiii **Luxuria**
est sepe propter luxuriam propter quam tamen in sacra scriptura que in gestis antiquorum multi
leguntur occisi nam propter luxuriam Sychen defloratus dinam ipse cum patre et populo est occisus
Gen xxxiiii Ozasion vxoris leuite incredibili vocata libidine occisa est magna multitudo
iudicum xx Dauid ut liberius vacaret libidini fecit vriam sibi fidelem occidi ii Reg xi Am-
mon propter luxuriam quam commisit in Thamar ab Absolone infra conuiuium occisus est ii Reg
xiii Adonias quia vxorem patris petiit in vxorem fuit a Salomone fratre suo interfectus iii Reg ii

De honore parentum Capitulum l septimum

Honorare debemus parentes
- Cis loquendo cum reuerencia
- Cis parendo cum obediencia
- Curam gerendo in diligencia
- Non sustinendo ipsos reddendo
- Fructum querendo de complacencia
- Deum timendo de negligencia

Honorare debemus primo patrem et matrem eis reuerenciam exhibendo scilicet reuerenter loquendo et verbis omnibus de eis honorabilia referendo. Sic Salomon honorauit Bersabee matrem suam, quia surrexit de solio
in eius aduentum et fecit solium poni matri sue iuxta se iii Reg ii. Thobias inter alia
que dedit filio documenta dixit honorem habebis matri tue Thob. iiii. Expelleret Christus
de templo dixit vendentes nolite facere domum patris mei &c. Ioh. ii. volens Christus ostendere
quod patrem in minimis et omnibus honoraret per eiectorem demoniorum dixit Ego honorifico patrem
meum Ioh. viii. Christus omnia opera que faciebat patri attribuebat ostendens quo patri honorare
debemus Ioh. x. **Honorare debemus secundo** parentes eorum preceptis et in omnibus obsequendo.
Quia non obedientes preceptis eorum malam mortem subierunt. Ideo filii Heli quia non obedie-
runt ei ut a malis desisterent animam suam amiserunt i Reg. iiii. Ionathas quia non
obediuit preceptis patris sui contra eius mandata modicum mellis comedit sine morte fuit ad-
iudicatus i Reg. xiiii. Puer Christus descendit in Nazareth cum parentibus et erat subditus illis
Luc. ii. Obedire debent filii parentibus secundum voluntatem eorum dato quod verbis non exprimant. Ideo Christus
sciens quod erat de voluntate matris ut pauperibus imponeret adhibere aquam mutauit in vinum
licet mater eius non diceret vinum non habent Ioh. ii. **Honorare debemus parentes**
de rebus in vita et in morte curam habendo in necessitatibus subueniendo. Ideo Dauid in magna
necessitate constitutus curam de parentibus habuit et ipsa Regi Moab diligentiam commendauit i Reg. xxii.
Thobias senior dixit filio suo Cum acceperit deus animam meam corpus meum sepeli et
honorem habebis matri tue Thob. iiii. Pendens Christus in cruce matrem suam dilecto suo commen-
dauit. Ex quo apparet quantam sollicitudinem de ipsa gerebat in vita qui de ea in tali articulo
cogitabat Ioh. xix. **Honorare debemus parentes** eos in nullo contristando. Licet eos
aliquando possimus contristare. Sicut Esau licet esset malus et fratrem suum vellet occidere non tamen
vincere patrem voluit hoc facere ne contristaret eum unde dicebat Venient dies luctus patris mei et
interficiam fratrem meum Gen. xxvii. Timens Iudas contristare patrem ad magnam
penam se obligauit cum dixit ad Beniamin Si non reduxero eum tibi ero peccati reus coram te
omni tempore Gen. xliii. Videns Ioseph quod Iudas cum tanta tristicia accepit verba eius quod non affi-
ceret verba Ruben dicens Duos filios meos interfice si non reduxero eum tibi Gen. xlii. xx
Iudas cum supplicaret Beniamin ait non possum redire ad patrem meum absente puero
ne calamitatis patris mei causa existam Gen. xliiii. **Honorare debemus parentes**
propter fructum consequendum. Nam alicui alii precepto dei non adiecit premium fructibus nisi
soli precepto de honore parentum dicens Honora patrem tuum et matrem tuam ut sis longeuus super
terram et qui maledixerit patri uel matri morte moriatur Exo. xx. Secunda Sem et Iaphet
patrem denudatum honorauerunt accipientes cum eius benedictionem tempore merue[runt]

Gen xi Rubinus prius magne reputacionis erat quam jacob et Esau, postea fuida tibi contendebant
Gen xxvii Cham quia patrem non honoravit sed derisit paciuit maledictionem vidit Gen ix
Jacob dixit ad Ruben non crescas quia ondisti cubile patris tui et dehonorasti et dehonestasti
eum Gen xlix **Honorare debemus** parentes ut dicitur in diccione fugiamus et vbi vnq
qua eos parentes non honorantibus in prius granavit precepit eum dominus per moysen d. Si genuit
quis filium contumacem et lapidibus obruet eum populus deutro xxi Reddidit dominus ma-
lum in amalech quod fecit cum patre suo Judic ix Absolon pessime persequtus est patrem, ideo
fuit morte pessima interfectus 2 Reg xv et xviii duo filii Senacherib occiderunt eum
sed neuter eorum regnum habuit quod debebant hereditem possidere iiii Regum xix

De humilitate Capitulum quinquagesimum octavum.

Humiliari debemus
- In peticione divinorum
- In familiaritate divorum
- In gubernacione subditorum
- In visione inferiorum
- In religione electorum
- In exaltacione priorum
- In reputacione minorum
- In dispensacione laudatorum
- In sumpcione exemplorum

Humiliari debemus deo in oracione pete-
do loquendo humiliter ei et ergo mittens et
et humiliter fruendo Sic Abraham deo
humiliatus loquebatur d. loquar ad dominum
meum cum sim pulvis et cinis Gen
xviii Gedeon humiliter locutus est angelo
misso a deo dicens familia mea est
minima Judic vi David Nathan venit ad Da-
vid ex parte dei David humiliter se habuit
ad eum ii Reg vii destructe domus David populus locutus est domino humiliter se accusando d.
ego sum qui peccavi ii Reg iiii Magna humilitas fuit in magis qui procidentes a-
doraverunt dominum puerum iacentem Mat ii **Humiliari debet homo** dominis temporalibus et
eis diligenter servire et reverenciam exhibere ideo dixit angelus ad Agar Revertere ad dominam tuam
et humiliare sub manibus eius Gen xvi Multum se humiliavit David domino suo Saul
quem debuit sicut generum eius i Reg xxiiii Similiter quando Saul persequebatur eum humiliat
se dicens persequeris pulicem unum et canem mortuum i Reg xxvi Amphiloseth nunc
accusatus a servo et iniuste exheredatus a domino humiliter loquebatur ii Reg xix **Humiles
debent esse prelati** Non se ambiciose prelacionibus ingerendo sicut nunc subdunt humiliter
recusando ideo Moyses sicut quinques excusavit antequam ducatum populi vellet recipere sed
ad ultimum deo volente et iubente suscepit Exodi 18 Non debent prelati ex superbia negocia
ex suo capite facere sed humiliter consilium querere subditorum Jetro consulenti sibi salubriter non de-
dignatus est suo capite facere sed humiliter consilium querere subditorum Non debet esse prelati totum velle sibi superbe sed alii humiliter prestare Nam
precepit Exo xviii Non debet esse prelati totum velle sibi superbe sed alii humiliter presentare Nam ductor
licet Moyses populi ducatum habuit a domino Rogavit tamen Obab ut secum veniret et doctor populi
esset Num x Multum debent homines humiliter recipere placacionibus ut in Gedeone qui licet electus
esset Judic viii Non debet velle prelati salutaciones in foro
in dominum noluit tamen in populo dominari Non debet velle prelati salutaciones in foro
et hominum genuflexiones ante se sustinere et ut deus adorari Nam Petrus non adoravit a Cor-
nelio ait Surge et ego homo sum sicut tu Act x Sic Ecclesie fecerunt Paulus et Barnabas
Act xiiii **Humilis debet esse homo** in videndo omnia non sapiens superbiam apostolus
Rom xii Sic fecit Jacob loquens de Esau humi-
lio servus fecit nam et servo dominus suscitat fidelem Nam et Jacob loquens de Esau hu-
milis videbat Ideo compescuit iram eius Gen xxxiii Roboam humiliter et benigne vidisset
nequaquam x tribus populi perdidisset iii Reg xii preceptum quinquagenaria non est consumpta
ab igne quia humiliter loquebatur iiii Reg i Mulier Chananea humiliter vidit
vasa Christi que apostoli videbant assimilans se catello de micis mense domini impetravit sanitatem
filie impetravit Mat xv Sciens quod a domino verum diligeret eum plus aliis vidit
Petrus humiliter Domine tu omnia scis quia amo te Non dixit plus aliis sicut semper dixit Amo
Johannis xxi **Humiles debent esse** religiosi precibus fratribus exemplo priorum

Obab

religiosorum veteris novi et veteris testamenti, Helye scilicet et Johannis baptiste. Primo namque debent
de se humiliter non superbe sentire et se viles et humiles reputare, sicut Johannes qui dicebat non
sum dignus corrigiam calciamenti eius solvere Joh. i°. Secundo debent de se humiliter loqui sicut Johannes
dicebat Ego vox clamantis in deserto Joh. i. Tercio debent vestibus non pomposis sed humiliter
indui, quia qui mollibus induuntur in domibus regum sunt. In cuius signum Johannes erat indutus
tunica de pilis camelorum Mat. iii°. De Helya similiter dicitur quod erat precinctus zona pellicea circa
lumbos iiii Reg. i. Quarto debent humiliter et non laute pasci. Nec inveniuntur in deserto
cum filii Israel dixerunt utinam mortui essemus in terra Egypti, in qua sedebamus super ollas
carnium Exo. xvi. Sed fuit contentus victu tenui cum Johannes cuius cibus erat locuste et mel
silvestre Mat. iii°. Helye etiam in huius signum angelus solum aquam et panem subcinericium
ministravit iii Reg. xix°. Quinto humiliter debent querere victum. Nec cum superbia exhibere
mendicare, quia Helyas famulus dei a vidua Sareptana buccellam panis humiliter postu-
lavit iii Reg. xvii. Sexto debent humiliter habitare non in altis domibus et excelsis palaciis
sed in locis solitariis et desertis. Ideo dicitur quod Johannes habitavit in deserto Luc. i. **Humi-**
liantes se a domino exaltantur iuxta salvatoris sententiam dicentis: Qui se humiliat exaltabitur.
In cuius signum Saul ita humilis erat quod diceret cum armis super regnum Israel fuit a domino exaltatus
i Reg. x. Veniens Heliseus ad Jordanem primo percussit aquas in pallio dicens et non est aqua
divisa, sed superbe agebat, sed quando nomen Helye per modum invocavit humiliter sic exaltatus
est quod spiritum Helye habuit dupliciter. Propheta fuit et miracula michi iiii Reg. ii. Deserti 2
filii Israel per Holofernem humiliaverunt se et sunt per victoriam exaltati Judith x°. Petro dicenti 8
humiliter Christo Exi a me domine quia homo peccator sum, huic et Christus officium apostolatus primi-
sit Luc. v. Optimam regulam humilitatis et eius exaltacionis audit salvator dicentis: Cum vocatus
fueris ad nuptias recumbe in novissimo loco Luc. xiiii°. **Humiliari se debet**
homo quantumcumque sit magnus. Prima nota superatur capitis. Quanto maior es humilia
te in omnibus. Unde est quod Hester regina abhominabatur signum superbie Hest. xiiii. David
licet iam unctus esset in regem tamen victualia fratribus humiliter deferebat i Reg. xvii.
Propheta magnus Jeremias cum esset vocatus propheta dicebat humiliter Nescio loqui Jeremie i.
Joseph iustus et castus reputans se indignum coniugio virginis voluit eam occulte di-
mittere Mat. i. Johannes ad quem sitientes credentes Christus dicebat Non sum dignus corri-
giam Joh. i. Beata Maria tam venerabiliter salutata et mater dei pronunciata ait Ecce
ancilla domini Luc. i. **Humilis debet esse homo.** Quod aqua bona facit
ut nullum velit inde ventis vane glorie vel ab omnibus laudari. Nam Christus publi-
ca sua miracula prohibebat dici ut patet in lepre mundato Mat. viii°. et de duobus ce-
cis liberatis Mat. ix. et de surdo et muto sanato Mar. vii. et de sua transfiguracione Mat. xvii.
Ad fugiendum iactanciam et vanam gloriam de bonis que agimus et humiliter ...
multum valet exemplum de pharyseo superbo et humili publicano in templo orantibus
Luc. xviii. Petrus loquens humiliter miraculum de claudo sanato sibi attribuere noluit sed
illud attribuit domino Jhesu Christo Act. iii°. **Humilitas hominis** meretur indulgenciam
peccatorum. Nam Achab nequissimus audiens penam sibi debitam per prophetam humiliatus
est et eius penam dominus transtulit iii Reg. xxi. Roboam et eius principes humiliati sunt
et dominus mitigavit sententiam per prophetam ii Paralip. xii. Ezechias humiliatus est ideo non venit
ira dei in diebus illius ii Paralip. xxxii. Nabuchodonosor humiliatus recognovit statum suum
et ideo ad pristinum statum est deductus Dan. iiii°. Quia vero Ninivite humiliati sunt
non est civitas eorum subversa Jone iii. Maria Magdalene que non ad caput sed ad pedes
Christi accessit humiliter peccatorum suorum veniam impetravit Luc. vii. **Humilitatis**
exemplum habemus a Christo in triplici statu scilicet nativitatis vite et mortis. In
nativitate enim fuit humilis quia nasci voluit in pauperi civitate et humili scilicet Nazareth

Unde dixit Nathanael A Nazareth potest aliquid boni esse Joh. i. Tercio quia de humili matre
nata, unde ipsa respexit humilitatem ancille sue Luc. i. Quarto quia in humili loco reclinatus
quia in presepio Luce ii°. De humilitate Christi vite nunc dicitur quia de hac plura exempla
apparuit in humilitate eius maxime quando lavit pedes discipulorum Joh. xiii. De morte autem et
redemptione quod fuit humillima. Caruit enim omnibus que superbi querunt scilicet affluencia terrene
leticia prosperitate, sapientia mundanorum, fama prelatorum, victoria inimicorum, turba famulorum et nobi-
litate amicorum. Econtra Christus sustinuit septem valde humillima que sunt contraria, quia in
passione fuit vestitu spoliatus, in cruce vulneratus, iniustus reputatus, pluries diffa-
matus, corporaliter victus, a discipulis relictus, et ab hiis qui amici esse debebant crucifixus.
Hoc patet Mathei xxvi Marci xv Luce xxii Johannis xix.

De iactancia et gloriacione capitulum l nonum

Iactatores conveniunt
- Alios despiciendo detrahendo
- pompis se ipsos extollendo
- demum se ab aliis obloquendo
- in factis deficiendo a dicendo

Iactatores aliorum facta et personas despiciunt et seipsos extollunt. Sic Galaad dicebat Quis est Abimelech et quis est Sichem
ut serviamus ei. Utinam daret aliquis populum istum sub manu mea q. d. Ego magis
facerem Judic. ix. Grandia verba dixit Rapsaces princeps regis Assiriorum ad regem Ezechiam
extollens suum dominum et seipsum, iiii Reg. xviii. Contra despicientes ipsos et alios iacta-
tores proposuit Christus parabolam de publicano se accusante et phariseo se extollente et alium
despiciente Luc. xviii. Despiciebant pharisei cecum illuminatum et se extollentes dicebant
In peccatis natus es et doces nos Joh. ix. Arrogans dixit Pilatus Christo Nescis quia potestatem
habeo crucifigere te Joh. xix. **Iactatores** ex superbia pompatica magna loquuntur
ex humilitate ipsius ea de quibus iactari potest tacet. Sic Sampson qui inermis interfecit leonem
probitatem suam parentibus noluit indicare Judic. xiiii°. Contrarium est iactatoris se de futuris.
Nam Adonias elevabatur dicens Ego regnabo et tamen non regnavit, iii Reg. i. Benadab
rex Syrie pompose locutus est regi Israel per nuncios, sed bene responsum est ei iii Reg. xx. A-
man superbus pompose se iactavit quod solus ad reginam prandebat qui fuit per modicum
v et vii / suspendio condempnatus Hest. vii°. Nabuchodonosor in aula deambulans dicebat
cum superbia et pompose Nonne hec est civitas quam edificavi michi Dan. iiii°. Cu-
m humiliati superbi tamen se iactare non desinunt. Sicut Anthiochus tempore fugatus
adhuc se superbe iactabat ii Mach. ix. **Iactatores** non solum se super homines
extollunt sed eciam aliquid super deum. Ideo dicitur de Nabuchodonosor Dicebas in
corde tuo In celum ascendam super astra exaltabo solium meum Ysa. xiiii. Idem
Nabuchodonosor dixit sociis Danielis Quis est deus qui eripiat vos de manu mea
Daniel iii. Dicentibus Judeis est deus potens in celis qui iussit celebrari sabba-
tum, inquit Nichanor Et ego potens in terra qui iubeo sumi arma, ii Machab. xv.
Cum sic se iactant sepe mentiuntur et minantur. Dyabolus qui se iactavit plura pos-
sidere quam deus dixit Christo Hec omnia dabo tibi si cadens adoraveris me Mat. iiii°.
Eodem Luca scribit quod iactavit se dicens Hec michi tradita sunt et cui volo do illa
Luc. iiii°. **Iactatores multa dicunt** et pauca faciunt. Iuxta illud
Parturiunt, sepe minima faciunt qui magna minantur. Immo et plurimum confunduntur
et deficiunt. Sic Goliath se iactando invitabat alios ad singulare certamen
qui bellum David parvulo fuit a parvo puero superatus i Reg. xvii. Holofernes iacta-
vit se coram Achior quod ipsum occideret et filios Israel superaret qui vilis fuit a fe-
mina interfectus Judith i et xiii. Nicanor iactavit se dicens Faciam in ... et debellabo Judeos

sed ipse sunt pauca debellatus i machabeorum Demetrius superbia et iactancia sua misit ad ionathan
sed cito ei male successit i machabeorum x Nicanor iactavit se dare pro uno thalento xc mancipia
iudeorum sed ipse succumbens in prelio victus fuit ii machabeorum viii° petrus iactans se cum christo mori
qui pauca ante vocem femine ter negavit matthei vicesimo sexto

De ydolatria capitulum sexagesimum

Ydolatrie faciunt homines
Timiditas ac tepiditas obscurans plaatorum
Calliditas et adherencia lasciviorum
Cupiditas et complacencia sacerdotum
Timiditas et excellencia superborum
Iniquitas et causa reproborum

Ydolatrie facit aliquando primi absencia et pusillanimitas plaatorum Nam videns populus quod moram faceret Moyses in monte cum domino ut esset cum eis dixerunt ad aaron fac nobis deos qui precedant nos qui pusillanimis timens insultum populi fecit eis conflatilem vitulum quem ipsi paucis adorare ceperunt Exo xxxii Mortuo Josue filio Nun filii israel fecerunt malum in conspectu dei dereliquerunt dominum deum patrum suorum et fecerunt ydola iudicum ii° **Ydolatriae facit homines** luxuria et voluptas gravis mulierum Nam fornicatus est populus israel cum filiabus Moab que vocaverunt illos ad sacrificia sua et illi adoraverunt ydola de eorum sacrificiis comedentes Numeri xxv Cum esset senex Salomon depravatum est cor eius per mulieres ut sequeretur deos alienos nec erat perfectum cor illius coram domino iii Reg xi **Ydolatrie facit homines** societas mala vel malum aliorum exemplum Nam non suffecit Achab regi israel ut ambularet in peccatis Jeroboam sed eciam fecit Baal et adoravit eum iii Reg xvi Translati filii israel in assirios collocate sunt diverse gentes in civitatibus Samarie et una queque fecit deum suum et cum deum colerent coram diis alienis secundum consuetudinem gencium serviebant iiii Reg xvii **Ydolatriae facit homines** eorum superbia Terrena sepe reputat se equales vel maiores deo Sic holofernes indignatus contra Achior qui commendabat potenciam dei hebreorum dixit se ostensurum quod non esset deus nisi Nabuchodonosor Judith vi Darius rex persarum precepit quod nullus peteret aliquid ab aliquo deo quam se deum ostenderet parere Dan vi Nabuchodonosor fecit statuam auream et ex superbia precepit ut omnes gentes adorarent eam Dan iii° **Ydolatriae facit homines** animi pravitas et ipsa malicia Sic Roboam excogitato consilio fecit ex nequicia duos vitulos aureos adorari pro deo iii Reg xii Edificaverunt viri iuda excelsa et statuas ydolorum iii Reg xiiii Cessit super colles et subter arbores excelsas malicia eius et statuas ydolorum iiii Reg xviii Sennacherib reversus est in niniven et occisus est a filiis eius in templo ex ipsa malicia sua adoravit ydola iiii Reg xix Manasses rex iuda extruxit aras Baal et omnem celi miliciam adoravit iiii Reg xxi Babilonii quoque adoraverunt ydolum bel per tria subiuncta adoraverunt draconem Dan xiiii Anthiochus iussit edificare aras et ydola ex sua malicia terrarum
22 i machabeorum i Manente paulo athenis incitabatur spiritus eius videns civitatem ydolatrie deditam iniitis admonuit de natura dei esse dolendum Act xvii ex malicia ydolatrie

De impaciencia et murmure capitulum lx primum

Impacientes et murmuratores sunt
Subiacentes in correctionibus diuorum
Cuncticantes in capulacionibus emulorum
Inuidentes consolacionibus aliorum
Prestantes impulsionibus adversorum
Resistentes instructionibus piorum
Excellentes ab necessitatibus filiorum

Impacientes sunt sepe et subditi ad correctiones et verba dominorum et plaatorum aliquid sic Agar ancilla Sare non ferens correctionem domine sue recessit impaciens sed est ab angelo monitione reversa Gen xvi Filii israel dixerunt Moysi plaato eorum impacientes iudicet dominus inter te et nos Exo v° Filii israel impacientes dixerunt Moysi Nunquid non erant sepulcra Exo xiiii Videns populus quod moram faceret Moyses ut eos de verbis domini posset instruere impaciens dixerunt

ad Aaron fac nobis deos qui precedant nos Exo xxxij Ancilla filie Raguelis impaciens
infelis increpacionem eius valde contumeliose sustinuit Tho iij Impacientes et
murmuratores sunt homines gulosi non valentes pati aliquem defectum esce et potus Nam
impaciens populus Israel murmuravit pro defectu potus Exo xv Murmuraverunt populi propter de-
fectum cibi Exo xvj Gulosi carnes habentes multa murmurare eciam non desinunt Sic filii Israel
habentes magna et gloriosa a domino adhuc murmurabant pro sua cecitate Exo xvj
propter defectum potus et sicut idem filii Israel ad aquas contradictionis murmurare ceperunt Num xx
Recordabantur filii Israel carnium de Egypto sed de misera servitute in qua fuerunt meror
non faciebat nec quod fuerunt divino adiutorio liberati Exo xvj Impacientes
et murmuratores sunt homines mundi de aliqua felicitate et bono proximi multum displi-
cet deo Ideo populus murmurans contra Aaron et de eius commoditate statim egressus est ignis a domino
et devoravit extrema castrorum Num xj pro tabernaculo morte Chore et complices eius adhuc
plus murmurans murmuravit Num xvj Discumbente domino in domo Mathei phariseorum
mundi murmurare ceperunt quod cum peccatoribus manducaret Luc xv Similiter fecerunt cum in domo
Zachee principis publicanorum divertit Luc xix Operarii murmurabant adversus patremfamili-
as quia laboratoribus modico tempore sicut largus esset Mt xx Fecerunt filii Zebedei mundi festa
sub indignacione intrare nolebat Luc xv Principes sacerdotum audientes pueros clama-
ntes osanna filio David indignati sunt contra Christum Luc xix Impacientes sunt
homines iracundi Qui nesciunt aliquid paciencie portare et aliqui impacientes sunt in dap-
num eorum Sic Achitofel videns suum consilium dissipatum ira et indignacione commotus abiens laqueo
se suspendit ij Reg xvij Quia dum locuti sunt filii Juda, x tribus irate recesserunt ab eis ij
Reg xix Grecia quia videbat viduas suas in cotidiano ministerio despici pati adversa Hebreos
murmurare ceperunt Act vj Impacientes sunt aliqui illi qui instruunt et docent
et vitas manifestant eis Quia habentes oculos obtenebratos ex erroribus illuminari recusant
Sic uxor Thobie cum instrueret abeo ne manducaret furtivum impaciens murmurando sustinuit
Tho ij Disputantes et maxime qui superantur ab evidentibus veritatem clamant et impacien-
tes sunt Sic Eliphaz Themanites a Job plura signa impaciencie sustinuit Job xxij Quod Eleazarus
in vitate instruebat eos qui eum diligerant impacientes sunt quidam in Arachis et pharisei au-
dientes Lazarum illuminatum a Christo disputantem et convincentem eos impacientes maledixerunt
ei Joh ix Audientes Judei verba Stephani dissecabantur in cordibus suis Act vij Impa-
cientes sunt homines superbi Qui non audire nequeunt verba que eorum voluntati repugnant
Nam cum represisset legem Achior Holofernes tulit impaciencie Judith v Sic fuit superbus Aman
quia Mardocheus non adorabat eum preter reputans aliorum omnium gloriam mortem omnium Ju-
deorum procuravit Hest iij Nabuchodonosor audiens quod tres pueri nollent statuam eius adorare qua
superbe erexerat in ira et furore impaciens iussit eos poni in fornacem Dan iij Herodes
audiens Christum regem in Bethlehem esse natum per superbiam dominandi impaciens fecit innocentes
pueros interfici Mt ij De ingratitudine beneficiorum Capitulum lx ij

Ingratus est homo { De beneficiis largientis sponte / De pueris sumptibus lucidis facte / De perpetuis eunte pompe / In amiciciis non vincti sorte }

Ingrati sunt homines deo sua beneficia oblivioni tradentes ut de ipsis
gracias referentes sed cum ipsum of-
fendentes Sic filii Israel qui educti de
manu de servitute Egypti fecerunt vitulum aureum adorantes Exo xxxij Cito obliti sunt beneficiorum
dei filii Israel quia fastidiebant manna et murmurabant Num xj Reprehendit angelus populos
ingratos beneficia divina eis ad memoriam reducendo Judic ij Sublimatus deus probatum
super x tribubus et ille populo dei cultum interdixit iij Reg xiij Amasias divino
auxilio superaverat hostes et tunc postea idola adoravit ij Paralip xxv Dixit dominus

de populo ingrato filios emitim et exaltavi ipsi autem spreverunt me ysa. i. Multas ingratitudines ostenderunt agricole domino vinee cuius servos et filium occiderunt quam dominus pharizeis recitat in exemplum mat. xxi. **Ingrati sunt homines** aliqui hominibus eis fideliter servientibus in quocumque servicio seu instruendo. Sic ingratus fuit prepositus pincernarum adversus joseph qui interpretationibus prosperitatis sui immemor est oblitus gen. xl. Laban multociens voluit fallere jacob ei fideliter servientem gen. xxxi. Multa servicia receperat saul a david et tamen eum occidere intendebat i. reg. xviii. et xix. Valde fuit ingratus david urie servo suo fideli cui tradidit litteras sue mortis ii. reg. xi. **Ingratus est homo** aliquis homini liberanti eum de magno periculo immo multociens tales liberati intendunt destruere liberantes. Nam david liberavit et salvavit habitantes ceille et ipsi eum in manum saul inimici eius tradere voluerunt i. reg. xxiii. Postquam david pepercit absolon fratricidium eius de periculo liberavit, eum absolon contra persecutus est ii. reg. xv. Sic jonathas viros qui liberaverunt demetrium qui postea alienati venerunt eum i. macha. x. Dominus vinee pepercit persequentibus servos qui postea filium suum occiderunt mat. xxi. De decem mundatis a lepra novem fuerunt ingrati luc. xvii. Magistri ingrati de liberatione puelle a demonio fuerunt paulum contra persecuti act. xvi. **Ingratus est homo** aliquis amicis honorantibus eum et puro corde diligentibus retribuendo contraria. Sic filii amon pro honore recepto et servos david ad eos amicabiliter destinatos pro honore vituperium reddiderunt ii. reg. x. Valde ingratus fuit david amicicie jonathe quando filios eius heredidate privavit iniuste ii. reg. xvi. Non est recordatus rex juda nec et amicicie quam ad eum joiada sacerdos habuerat quando zachariam filium eius necari fecit ii. paralip. xxiv. Herodes honoraverat regem israel tamquam amicum et tamen ipso eum sine causa decapitari precepit iiii. regum vi.

De inimicicia et odio Capitulum .xx. tercium

Inimicicia et odium ...
- iniquitate acquirit procedente
- cupiditate inquirit appetente
- malignitate perquirit invidente
- carnalitate exquirit invadente
- adversitate capit arguente
- cum pietate dominus impascente

Inimicicias permittit deus fieri et odia contra ipsos propter peccatum eam causa est inimicicia quam sequitur statim post peccatum primorum parentum posuit deus inimicicias inter serpentem et mulierem et inter utriusque semen gen. iii. Tres inimicos suscitavit dominus salomoni propter peccatum quippe ader idumeum et rezon filium heliade et jeroboam iii. reg. xi. Cum filii israel peccarent coram domino insurrexerunt inimici contra eos judic. x. Judeis peccantibus holofernes obsedit sed penitentes sunt mirabiliter liberati judith per totum. Occasione peccati diabolus dicitur inimicus noster quia per se eius est inimicus quia in se odio dei habemus de quo dicitur diliges amicum tuum et odio habebis inimicum tuum mat. v. **Inimicicie et cupiditate** rerum temporalium oriuntur. Nam inter pastores habree et loth facte sunt inimicicie propter multam substanciam utriusque gen. xiii. Irati sunt pastores gerare cum pastoribus ysaac eo locupleto ideo appellavit nomen illius putei ad inimicicias gen. xxvi. Oderat esau jacob propter hereditatem et dicebat venient dies luctus patris mei et interficiam eum gen. xxvii. **Inimicicia et odium** oriuntur aliquando ex invidia. Nam invidentes fratres joseph quod a patre plus ceteris amaretur oderunt eum nec poterant ei quicquam pacifice loqui gen. xxxvii. Egipcii oderunt filios israel et affligebant eos quia crescebant et multiplicati erant valde exo. i. Videns saul quod david prudenter ageret et populus eum diligeret ei factus est inimicus i. reg. xviii. **Inimicicia magna** surgit ex luxuria. Nam propter deflorationem dine facta est inimicicia inter filios jacob et sichem gen. xxxiiii. Invidebat apud sampsonem lacrimas uxor eius et propter eam ablatam sibi factus est inimicus omnibus philisteis judic. xv. Propter uxorem levite facta est inimicicia magna inter filios israel et filios benjamin judic. xx. Judicio dei fit ut post carnalem amorem sequatur odium ut patet in amon et thamar ii. reg. xiii. **Inimicicia et odium**

portant aliquando homines mali reprehendentibus eos et loquentibus veritatem Nam cum helyas argueret achab pro iniquitate morte naboth dixit et Inuenisti me inimicum tuum iii Reg xxi Dixit achab ad prophetam de michea propheta Ego odi illum quia non prophetat mihi nisi malum licet diceret veritatem iii Reg xxii de hac materia que infra multa exempla de veritate que adinuenit patet c 13 & **Inimicicias dum homo** fugere et quietus esse cum inimico pacificari et ut pacem cito inueniat non nimis offendere Nam iephte pacificatus est cum galaadites qui eum expulerant et pugnauit pro eis Iudic xi Noluit dauid nimis offendere inimicos qui fecit duos latrones occidi qui ei caput abstulerant Miphiboseth inimica ii Reg iiii° ~~Simon occidit~~ Reformauit Triphon quando Symon in dolo petebat argentum et pueros misit sibi fecit ne fieret inimicicia magna i Machab xiii Reprehendendi sunt qui propter bonas causas cum suis non faciunt pacem nunc Eum propter mortem domini herodes et pylatus facti sunt amici qui prius fuerant inimici Luce xxiii°

Inimicias devictis et superatis diuina vel humana virtute debet homo psallere et deo gratias referre in cima signum Thon rex audiens quod dauid inimicos suos ad eum et deo gratias referre in cima signum filium suum misit gratias egit ii Reg viii Amputato capite holofernis dixit Iudith laudate dominum qui interfecit inimicos Iudith xiii Submersis egipciis dixit Moyses Cantemus domino gloriose et Exo xv Raguel et Anna laudauerunt deum qui ab eis exclusit tenebras Tob viii Machabei obtenta victoria hympnis et confessionibus dominum laudabant i Mach iiii ii Mach x Ihesus Confessi sunt i Machab iiii de hac materia que quere multa de c 22 et c & De discordia

De intencione recta habenda in opere Capitulum lxiiii

Intencio in opere facit estimacionem quod proficit opus acceptari si deficit hec occultari si latuerit requirit indicari quod voluit debet regulari quod meruit

Intencio imponit finem operi et indicat quantum opacio valeat Nam opus de se non indicatur sed diuersas intenciones sequitur effectum vicii et virtutis Nam Cayn occidit Abel et peccauit quia ex inuidia et mala intencione fecit Dauid interfecit Goliath et meruit quia ex iusticia et intencione populum defendendi Gen iiii° i Reg xvii Abraham et Sara riserunt in promissione filii sed risus abrahe fuit commendabilis quia ex leticia et risus sare reprehensibilis quia processit ex incredulitate Gen xvii et xviii pharao dixit peccaui non tamen veniam meruit similiter et Iudas Scarioth dixit Dauid dixit peccaui et deus ei pepercit quia rectam intencionem habuit Exo ix Mat xx ii Reg xii Non solum enim opera diiudicantur intencionibus est vetus et nouum sed solum est ab eo Nam idem fecit dixit et non a parauit et hic meruit et idem dixit peccaui confitendo et pena habuit Exo xvii Iohannis xx° Multiplex intencio quia habebant turbe in sequendo christum variabant sequelam ad ... cia et virtutes Nam quidam sequebantur eum ut viderent obseruacionem et hii erant peccania et virtutes Nam quidam sequebantur eum ut de panibus eius saciarentur de vtraque dicebant Luce xxiii Quidam sequebantur eum ut audirent verbum eius ut edificarentur ab eo Luce v Curiositas intencionis vi Alii ut audirent verbum eius ut edificarentur ab eo Luce v Iohannis vi Alii ut ... recio ... intencio sulcipiendo virile pater zacheus fecit mereri salutem Luce xix° **Intencio et voluntas** reputatur pro facto si possibilitas non affuit operandi Deo quidam dixit bonam affeccionem dauid de templo edificando licet ipse noluit quod edificaretur premium ii Reg vii Rodius intencio quod occidit pueros fuit occidere christum licet non potuit deo reputata voluntas Nam ita peccauit acsi occidisset eum Mat ii Vnde causa dicit ... non dixit Ihesus Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam mechatus est Mathei v. **Intencio celatur** ab opere non ab intencione. Nam dauid misit ad Vriam vt veniret et requiesceret Non propter eius quietem sed ut suum peccatum per occultaret ii Reg xi Ornauit se Iudith vt solent facere lasciue mulieres que in ornatu non ex libidine sed ex

utrumque intencione latente prout scilicet defendendi precessit iudith x. Secundo intencio eorum
occidendi xpm et tamen eam sub adulatorio pallio absconditur capitulo vi. Intencio hominis que
agnitur ab eo non sicut ut debet de facili indicat vtrum sit bona vel mala magis manifestatur
bigamus ideo debet intencionem tali operis in bonam partem quite nam filii ruben et Gad
edificaverunt altare bona intencione quod filii israel in optimam partem intelligebant iosue xxii
Mardocheus non adorabat Amon credebat quod fieret contemptu quod tamen fiebat quia creatura
nolebat facere reverenciam creature hester iii. presbiteri duo duobus testes illi malum ab eo
ne quod fiebat fecerunt diffamaverunt in tota terra illa licet tamen arguens transgressores quia
optima faciunt intencionem capitulo ix. Intencionis laude in ope dedit xps totaliter
quia scilicet intencionem bonam ex hoc vel bona faciendo vel mala sustinendo quod cum intencionalem
debent referri ad xpm ideo dixit beati eritis cum vos oderint et maledixerint homines propter
nomen meum capitulo v. luc vi. Similis regula habetur cum dicit omnia dedit patri et
qui reliquerit domum vel agros etc. capitulo ix. Elemosinam dare ieiunare orare precepit dominus
non intencione placendi hominibus sed deo qui videt in abscondito et in intencione remunerat operantem mathei v. et vii

De Invidia et Emulacione Capitulum lx quintum

Invidia et emulacio:
- Mortis doloribus dat occasionem
- Summis honoribus mortem dat
- Bonis doctoribus indignacionem
- Detractoribus oblocucionem
- Propinquioribus perturbacionem
- Operatoribus retrocessionem
- Dei cultoribus inducit lesionem

Invidia cum sit est spiritualis et corporalis mortis ita scribitur Sap. ii Ex invidia dyaboli mors introivit in orbem terrarum quia videns dyabolus esse hominem in statu felici et ad illum locum posse ascendere de quo ceciderat doluit temptavit
et vicit et homo utramque mortem simul tunc accepit Gen iii. Cayn motus invidia
occidit fratrem suum Abel quia vidit eius munera accepta deo Gen iiii. Invidia caret sola miseria sed potius in diviciis et honoribus invidet ab invidis aspicientibus
innumerabiles coram divicias et honores Nam quia deus benedixerat ab hoc invidebat
ei palestini Gen xxvi propter honorem que dabant mulieres cantantes ad david dicentes
Saul percussit mille et david x milia invidia cepit saul david et persequi innocentem
1 Reg xviii videntes satrape et principes quod daniel eos in honoribus superabat contra eum
moti invidia querebant occasionem Dan vi principes sacerdotum audientes xpm honorari
a pueris osanna clamantibus et videntes eius magna miracula indignati sunt conveniunt
contra eum capitulo xxi luc xix audientes pontifices lazarum suscitatum et credentes
propter xpm moti invidia collegerunt consilium Ioh xi. Invidetur sapientibus
et docentibus bona ab hiis qui nesciunt vel bona docere nolunt Nam videns Achitofel quod doctrina Chusi et consilium eius doctrine sue et consilio prevalet motus invidia laqueo se suspendit ii Reg xvii petro et iohanne loquentibus et docentibus populum sacerdotes
dolebant quod illi populum instruebant Act iiii audientes iudei verba sapientie et doctrine
que stephanus loquebatur dissecabant in cordibus et stridebant dentibus in illum. Pharisei
invidus invidia qui viderunt turbas et crediderunt Act xiii iudei repleti sunt zelo contradicentes
hiis ut paulum et barnabam docentes audirent detinuerunt xiii. Invidi non valentes se sociare licet valentes despiciunt illos quibus fuerunt similes, noce
invidiam communicat et destruit velud canes latrantes cum alius cum alius vocem
non possunt hic aliquis proditor iude contra demetrio compendia dethebat ysaia
xiiii. Invidia non parcit attinentibus et propinquis quin eis rendeat Nam
Rachel sterilis sorori sue fecunde invidit Gen xxx Maria soror moysi et Aaron
frater eius contra moysen invidia moti sunt Num xii fratres filii ysrael videntes fratrem suum

a pre eius honore receptum indignaliter intrare nolebat. Luc. xv. Discipuli qui
canit spirituales fieri petunt illud Act. xviii. omnes qui vos fieri estis audientes peccabitis et p
habere velle sedere ad dexteram et sinistram x fuit commendia indignati Act. ii. **Invidi**
autem petunt iniuriam impedire bona que ab aliis sunt bonorum operatores multis
tormentantes. Nam edificantibus templum filiis Israel pro reditu gentes invidentes eis
eos multipliciter vexaverunt Esdre iiii et v. Audientes Sara Balac et Thobias quod venisset
homo qui quereret prosperitatem filiorum Israel contristati sunt valde invidia eorum edificantes
Nee ii. Eum et Thessalonicensibus multi crederent Iudei invidentes concitaverunt turbas
Act. xvii. **Invidi autem** fugere boni viri cum vir ad eum et aliquos stimulent.
Nam cum duo viri prophetarent in castris Iosue qui eis invidebat quia mox et di-
sciplorum aliorum iniuriam invidere doctrine dixit ad Moysen domine mi prohibe eos. At
ille cum dixit — emularis pro me licet ad prophetandum iniuria potuit verbis eius sed
desiderabat quelibet prophetare de ipsis Num. xi. Fugit Iohannes baptista invidia quia
desiderabat et discipuli filii mortui invidia quod Christus baptizabat et turbe sequebantur eum
et dixerunt ei discipuli sui mori invidia quod Christus baptizabat et turbe sequebantur eum
respondit in hoc gaudium meum impletum est Iohannis iii.

De ypocrisi et simulacione Capitulum lxvi.

Ypocrite et simulatores	Gentes decipiunt bo simulantes Gentes accipiunt fraudes detestantes Gentes suscipiunt morte quiriantes	Ypocrite et simulatores inveniunt se aliquam decepcionem nisi decipientes

simulacionibus suis. Sic Amon simulavit languorem ut sororem suam Thamar
ad se venire faceret ut eam deciperet et opprimeret violenter ii Reg. xiii. Gyezi simulat
dominum suum vestibus indigere ut Naamanem deciperet et ipse acciperet vestimenta iiii Reg.
v. Appolonius pacem inire sollempnitatibus sabbatum simulavit et sic eos decipiens
arma sumpsit et multos neque trucidavit i Machab. v. Pharisei verba placida di-
cebant salvatori volentes eum capere in sermone Mat. xxii. Non solum homines sed deum
ypocrite credunt decipere ideo Petrus non reputavit Symonem magum acceptum coram
deo Act. viii. **Ypocrite** accipiunt spinas et detestantur fodes. r. timet sibi a peccatis
minoribus et detestantur ea ideo de eis dicit dominus qui sunt colantes culicem et deglutientes
camelum Mat. xxiii. Pharisei noluerunt intrare pretorium pilati ut non contami-
narentur Christum eadem die occidere non timentes Iohannis xviii. Archisinagoga nolebat sab-
batum custodiri a populo ne sanitates acciperet sed non timebat defendere deum dicendo ei
et populum a bono opere subtrahendo Luc. xiii. **Ypocritas punit** deus dentibus male
dicendi reprehensionum et flagellorum et sic sunt a prelatis et predicatoribus arguendi. Nam uxor
Ieroboam que de viri consilio mutato habitu aliam simulabat achias propheta de manda-
to domini multas maledictiones et flagella simul cum morte filii minavit iii Reg. xiiii.
Dominus divina iusticia specialiter iniquum detestet ut scribitur Psalmus viii ut singulariter ve
spiritualiter ypocritis multiplicat comminatur. Ve vobis scribe et pharisei ypocrite Mat. xxiii. Ma-
nifestam ypocrisim Ananie et Zaffire Petrus acriter increpando punivit Act. v. Helimas
magum Paulus de ypocrisi graviter increpavit Actuum tredecimo.

De ira dei contra delinquentes Capitulum lxvii.

Irascitur deus	Non obsequentibus eius preceptis diis sculptilibus manufactis laudes tacentibus per iram receptis de ingratitudine rebus ineptis presidentibus pace subiectis	Irascitur deus contra inobedientes preceptis eius. Sed notandum quod sicut dicit Augustinus xv de civitate dei ira dei non est perturbatio eius sed iudicium quo irrogatur pena peccatis. Cogitacio vero eius

et recogitacio mutandaret racio est in mutabilis racio Iratz eum sic comenta-
tur sicut sin penit(us). Unde est de omnibus omnino rebus tam fixa sua, qui ita mig-
si non vitiatur scriptura eciam verbis nosse quodammodo familiaritatem insinuabit omni qui ita puta fz
quibus volt esse consultum ut peccat supplicites, excitat negligentes, quod non faceret
si non se prius intimaret et quodam modo descenderet ad iacentes. Hec Aug(ustinus). Deus irasc(itur)
hoc modo irascitur contra inobedientes, sicut irata contra Moysen nolentem recipe ducatum
populi quem iniunxerat ei dominus. Exo. iiii°. Contra Egiptos nolentes obedire deo populum
dimittendo iratus est deus. Unde ait Misisti iram tuam etc. Exo. xv. Unde inobedienciam
populi et Moysi iratus est dominus contra eum ad quas condiciones. Unde ipse dixit Iratus
est michi dominus propter vos. Deutro. i°. Filiis Israel quia non obedierant tollentes de
anathemate iratus est deus. Josue vii. Dixit Josias magnus furor domini stillavit
super nos quia non obedierunt patres nostri. ii Paralip. xxxiiii. Consulite domini super nos. Deus
tunc iram dei, eum attercius pagaminus dixit, omnia secundum legem dei fiant ne
forte exurgat ira eius in nobis. Esdre viii° etc. **Irascitur dominus** ydolatris eligentibus
ydolorum aras. Iratus est dominus Salomoni eo quod aversa esset mens eius a domino
qui deos adorauerat alienos. iii Reg. xi. Propter peccatum ydolatrie iratus est dominus contra Israel
et tradidit eos in manum aspicientibus. iiii Reg. xiii. Per angulos et ydolatriam irrita-
verunt dominum filii Israel et dominus iratus est eis. iiii Reg. xvii. Ioab et principes eius fuerunt
sculptilibus et facta est ira domini contra eos. ii Paralip. xxiiii. Incredulis qui ydolatre sunt.
tantum super quos descendit ira dei. Unde qui credit in filium dei habet vitam eternam.
qui autem incredulus est ira dei manet super eum. Johannis iii°. **Irascitur deus** contra
ingratos qui accepta beneficia non recognoscentes penam malis cumulant. Unde iratus
est contra Amasiam qui divino auxilio in bello superaverat ydumeos et attulit
deos eorum et adoravit. ii Paralip. xxv. Ezechias non retribuit iuxta beneficia domini
sed elevavit cor suum contra deum et facta est ira dei super Judam et Jerusalem. ii Paralip.
xxxii. Unde ingratum et ingrata cum dominus tot et tanta dimisisset noluit misereri
ingrato. Ideo iratus dominus tradidit eum tortoribus torquendum. Mat. xviii. Judeis non re-
cognoscentibus graciam qua Christus curabat infirmos sed observantibus si curaret in sabbato
ut accusarent eum, iratus est saluator super cecitate eorum. Marc. iii. Contra invitatos
ingratos nolentes ire ad cenam sed invitos persequentes iratus dominus perdidit homicidas
et civitatem illorum succendit. Luc. xiiii. **Irascitur deus** contra peccatores diversorum vi-
ciorum. Unde iratus est contra populum suum propter peccatum Jude qui desiderio carnium estuabat. Num.
xi. De gulosis etiam dicitur concupiverunt et saturati sunt provocaverunt te ad iram. Deut.
ix. Propter peccatum murmuracionis egressa est ira a deo et plaga descendit. Num. xvi. Propter
luxuriam iratus est dominus super populum fornicantem cum filiabus Moab. Num. xxv. Tractan-
tes eukaristiam indigne timeant iram dei. Unde Ozam quia indigne tetigit ar-
cham dei iratus dominus percussit eum et mortuus est. ii Reg. vi. Quia Josaphat socia-
verat se Achab peccatori dixit ei Jehu: Iram domini merebaris. ii Paralip. xix. Contra non
loquentes recte deum irascitur ut iratus est contra Eliphat socios quia coram Job loquebantur non
recta. Job xlii. Consultum timenda est ira dei illa que eveniet peccatoribus in die iudicii
de qua dicitur: Dicent montibus cadite super nos et abscondite nos ab ira dei. Apok. vi.

Iram dei debent placare a populo orationibus sacrificiis et obsecracionibus. Unde
frater Moyses dicens Cur domine irascitur furor tuus etc. Exo. xxxii. Oracionem ecclesie placato
domino Moyses et Aaron ceciderunt dicentes fortissime deus spirituum tuum uno peccante contra
omnes ira tua deseviet. Num. xvi. Propter hanc causam constituit rex Josaphat in Juda duces
iudices et principes, i. temporales et spirituales prelatos dicens eis: Dicite populo ut non peccent
ne ira dei veniat super eos. Secundum Paralipomenon duodecimo etc.

De ira hominum per zelum Capitulum lxviii

Irascuntur homines
- bono zelo contra dei mandata non adimplentes
- inordinata vita viventes
- cum obstinata mente degentes
- vel perpetrata sunt punientes

Irascuntur prelati non obedientibus preceptis dei vel mandatis ecclesie. Et secundum

quod ira per zelum est irasci contra

vicia et non contra homines. Quia xxiii augustinus Sic diligendi sunt homines ut eorum non dili-
gantur errores. Aliud est enim amare quod facti sunt aliud odisse quod faciunt. Sic moyses
cum pharao nollet acquiescere precepto domini ut dimitteret populum exiuit ab eo iratus. Exo. xi.
Precepit dominus populo quod nullus de mane usque ad mane comederet quibusdam autem non
sinantibus in fratres. Quibus iratus est moyses. Exo. xvi. Elizeus iratus contra Ioas qui
cum percussisset terram sagitta stetit et a deo fuerat imperatum. iiii Reg. xiii. Irascuntur
boni viri maxime prelati qui vident inordinate viventes infringere obseruancias
et cerimonias ordinatas. Sic moyses videns populum inordinate ludentem et vitu-
lum adorantem iratus fregit thabulas et confregit. Exo. xxxii. Cum requisisset moyses et re-
perit hircum pro peccato combustum qui debebat comedi contra eleazar et ythamar est iratus
Levit. x. Irascuntur boni viri contra homines obstinatos in malo qui nec amonitionibus
nec exhortationibus corriguntur. Sic moyses videns obstinatam rebellionem chore
et compliciam eius iratus est et nichilominus per eos dampnauit. Num. xvi. Considerans pha-
raonis obstinatam maliciam, patris sui contra david in ira furoris sui de mensa surrexit
i Reg. xx. Respexit dominus in ira obstinatos iudeos qui obseruabant eum si curaret in
sabbato. Mar. iii. Irascuntur iudices contra reos ut eos puniant. Quia secundum Crisostomum
Tolle iram et districtio non constat iudicia non procedunt iusticia vel non corriguntur.
Sic audita david parabola nathan iratus aduersus hominem dixit vivit dominus quod
filius mortis est. ii Reg. xii. Neemias propter usuras quas exercebant optimates iratus
increpauit eos Nee. v. Audita contumelia ab hester de aman rex asuerus de conuiuio
surrexit iratus. Hester vii.

De ira hominis per odium Capitulum lxix

Irascuntur mali ex invidencia
- ad felicitatem alterius
- vel auctoritatem ad iniquitatem
- extollencia ad raparum
- vel negligencia ad utilitatem

Irascuntur invidi contra innocentes per odium et invidiam. Sic iratus est Caym contra fratrem suum abel. Ve-
hemens et cadit vultus eius.

Gen. iiii. Audiens saul commendari david iratus est et suspicabatur eum. i Reg. x-
viii. Invidi eciam irascuntur contra excusantes illos quibus inuident. Nam cum
Ionathas excusaret david iratus est saul in pergo contra eum. i Reg. xx. Cum an-

Sanaballat dissit [illegible] balat quod muro populum edificaret commotus est iratus. Neemie iiii.
Audiens antiochus prelia et victorias iude machabei iratus est. Machabe. iii.
Irascuntur mali contra bonos qui non possunt ad malum eos adducere vel a bono
retrahere. Sic iratus est balaac contra balaam quia noluit maledicere populo dei. Num.
xxiiii. Iratus est multum holofernes contra achior quia eum a laude dei hebreorum retrahere
non valebat. Iudith v. Samaritani et eorum consortes iratus contra ob insticiam se esse dicentes
Ebrun-tes esdr. iiii. Contemptores irati sunt quia filios israel impedire in edificatione non vale-
bant eos edificare videntes. Machabeorum. i. Audientes eleazari audacter eius
concionem in ira gressi sunt contra eum. ii Machabeorum vi. Post concionem verba septem
Tyrannus antiochus ira magna. ii Machabeorum vii. Artifices argentarii contra paulum
suum accensi est antiochus ira magna. Irascuntur tyranni superbi contra subditos innoce-
repleti sunt ira. Act. xix. Irascuntur tyranni superbi contra subditos et alios spoliant et occa-
siones querentes causam ubi causa non est vel subditos et alios spoliant et occi-
dant. Sic iratus est achab contra naboth ut vineam eius appeteret et cum iniuste

facit lapidari iiij reg. xiiij. Sennacherib fugiens plagam quam intulerat ei deus iratus multos iudeos occidit thobie i. Holofernes iratus est ira magna audiens quod iudei defendere se parabant iudith v. Irata est aman contra mardocheum et iudeos quorum occasione nolentium ei divinos honores [illegible] impendere hester iij. Nabuchodonosor in ira magna precepit omnes sapientes perire quia nesciebant sompnium revelare danielis ij°. Idem nabuchodonosor in furore iussit tres pueros proici in fornacem ignis danielis iij. Videns anthiochus quod non posset expugnare persipolim irata est ira magna ij machabeorum ix. **Irascuntur mali** contra instruentes eos et reprehendentes eos et consulentes iuste dicit pro salubre consilium helisei naaman iratus recedebat iiij reg. v. Asa iratus contra ananiam prophetam reprehendentem eum ij paralip. xvi. Ozias rex iratus est contra sacerdotes et minabatur eis quia reprehendebant eum ut adoleret incensum ij paralip. xxvi. Dicente thobia videte ne furtivus sit edus. Uxor eius irata respondit thobie ij°. Principes iuda contra ieremiam predicantem veritatem irati eum in carcerem posuerunt ieremie xxxvij. Audiente christo veritatem illius de nazareth repleti sunt omnes in synagoga ira luce iiij°. **Irascuntur homines** videntes vel credentes se despici vel sibi illudi dicit irati sunt viri ad effraym quia amasias a suo exercitu eos separavit ij paralip. xxv°. Ionas contra deum se despici quia ninive civitas subversa in edificationem [illegible] est iratus Ione iiij°. Herodes videns quia illusus esset a magis iratus est valde mathei ij°. c. [illegible]

Capitulum lxx. De iudiciis dei occultis

Iudicium dei occultum est

- Bonum elicere de nocentibus
- Penas adducere se diligentibus
- Magna subire dure degentibus
- Posse deficere stare credentibus
- Mala remittere male agentibus
- Benedicere iam penitentibus

Iudicium dei occultum est ut sinat aliquid contingere quo nobis videtur male fieri ut inde aliquod bonum magne utilitatis eliciat sed tunc nobis non potuit esse manifestum. Nam sciebat deus hominem peccaturum et factus est ab eo peccabilis cum potuisset esse impeccabilis providit deus quid boni occasione illius culpe sequeretur scilicet incarnatio filii dei [illegible] hystoria gen. i. ij. iij. et luc. i. Venditus est ioseph a fratribus suis sed secuta est liberatio egipti et omnium circumstancium regionum gen. xxxvij et [illegible]. Sepe subtraxit laban mercedem iacob sed fuit iacob voluntate dei ditatus gen. xxx. Exulavit moyses de egipto sed [illegible] dei habuit visiones et adductor populi fuit a deo princeps constitutus exo. ij. **Penas adducere** iudicio dei occulto permittit deus iustos aliquando flagellari in mundo ut si quid habent rubiginis flagelli percussione perficiant. Nam angelus filios israel educens de egipto longo tempore eos flagellari permisit exo. xv. Civitatem sanctam et populum in tantam percussionis deductionem dimisit ab assiriis devastari iiij reg. xxv°. Thobias per nimie opera luminis est privatus thobie ij. Mirabantur [illegible] plus videntes eum [illegible] flagellari. Prophanatum est per anthiochum venerabile templum et dei fideles populi interfecti i machabeorum i. Tempore anthiochi epyphani prophanatum est templum iherusalem destructa et multi boni viri tracti crudeliter et occisi. Exquo deus eliciunt multorum [illegible] quorum dei [illegible] et multorum occasione sunt multa mala augmentata i machabeorum vi. Iudas ionathas et symon fratres fidelissimi a deo [illegible] sunt occisi i machabeorum ix. xij. xiij. Eleazarus vir bonus et senex et illi vij fratres sunt [illegible] ij machabeorum vij. Maria purissima cum puero salvatore coacta fuit fugere in egiptum mathei ij. Occisi sunt innocentes ab herode sed [illegible] abscondito [illegible] fuit [illegible] mathei ij. Iohannes baptista [illegible] ab herode nequissimo decollatus est marci vi. Ihesus innocens in passione ab iniquis sustinuit multa que [illegible] mathei xxvij. Stephanus et apostoli et alii de novella ecclesia diversa sustinuerunt tormenta actuum [illegible]. Paulus fuit pluries carceratus et cesus ut a predicatione cessaret. Et tamen hoc factum est voluntate divina ut inde multas utilitates efficeret. Nam in vinculis pauli

cavit exempla virtutum reliquit et melius docuit per exempla quam docuisset per verba. uerbum
consuit predicando quando consuit de carne epistolas transmittendo. Act. ix. **Malos iudicat**
iudicio dei fit ut mali inducuntur in malo et exaltentur in mundo ad maiorem ipsorum penam
presentem vel futuram. Sic induravit permisit cor pharaonis et eum super plurimum exaltavit. ut mirabilem
virtutem ostenderet contra eum. Exo. v. Multa regna permisit deus ab holoferne vastari ut
tandem per manum femine deiceret eum. Judith ii°. Sic permisit deus prosperari herodem qui deco-
lavit iohannem ad petitionem meretricis et saltatricis puelle. Sic et legimus in canone de
aliquo illorum decem plagarum feciss. Regnavit enim deus cos ad sua eterna tormenta. xx.
In bonos peccatores iudicio dei occulto fit ut boni aliquando in quamplura peccata labuntur
ut qui se existimat stare videat ne cadat et nullus praesumat quamlibet vel pro bono. Gedeon
post quam se existimat mirabilem victoriam dei virtute obtentam fecit ephod quod factum est ei et domui eius ruinam.
Iudic. viii. Moyses qui tociens populum regaliter protexit ipse ad aquas contradictionis peccavit
Num. xx. Sapientia angelorum innocentia de filiis mulierum contracta fuit plures et plures de-
cepti. Iudic. xvi. Saulus non erat in populo melior quam fuit electus qui factus rex pessimus fuit
et a deo reprobatus. i Reg. xv. Inter omnia mala que fecit Saul fuit quod fecit unde imagi-
nem fecit suscitari Samuelem a phitonissa mulieri suscitari. Aug. in libro de doctrina xana dixit
quod fuit imago Samuelis aut anima eius. et illa imago fuit arte sacrilega demonum
putata. i Reg. xxviii. David sanctissimus. Salomon sapientissimus specialiter a domino quondam sunt
ut legitur. iii Reg. vi. Ambo in peccata gravissima corruerunt. patet de David ii Reg. xi et de Sa-
lomone iii Reg. xi. Jehu rex iste qui magno zelo cultores Baal succidit. prout ab
iii Reg. x. Jeroboam non recessit. iii Reg. x. Jeroboam qui fuit a domino super x tribus con-
stitutus populum ad ydolatriam excitavit. iii Reg. xii. Josias rex iuda sanctissimam vitam duxit
qui pugna contra voluntatem dei cum rege Egipti pugnavit et periit. ii Paralip. xxxv. Petrus
apostolorum princeps et caput ecclesie ter dominum non nosse asseruit et Mat. xxvi. Thomas
qui confidenter dixerat eamus et moriamur cum illo in resurrectione domini dubitavit. Joh. xx.
Ex istis duobus exemplis statuendum est quod peccator fuit minor ad peccatores et quod nullus debet
desperare. Judas apostolus
de suo fuit consilio sive cadit a fide sive dubitat de dei misericordia non desperet. **Iudicio dei occulto**
et dispensator collegii sceleratissimum se exposuit pro argento. Mt. xxvi.
Manasses cum esset rex Achab
vo dat rex super patres suos et peccata placata pro penitentiam patet ubi
sceleratissima et audiens penam sibi pro suis sceleribus infligendam cepit humiliari coram
et deus penam inflictam prolongavit. iii Reg. xxi. Ezechie deus dedit mortis sententiam
et cum oraret lacrimis deus datam sententiam revocavit. iiii Reg. xx. Moyses tubilia
et cum orasset et ad deum conversus fuit a domino exauditus. ii Paralip. xxxiii.
facinora perpetravit peccavit. et ad deum conversus fuit a domino exauditus. ii Paralip. xxxiii.
liminum subire debebant sed per penitentiam omnes pariter subiupe evaserunt. Jone iii°.
Iudicio dei occulto fiunt aliqua quorum solus deus investigator est. de quibus
nullus homo loqui potest nisi balbuciendo que soli sunt suo consilio relinquenda. Sic
moritura David ordinationem satis fecit mirabilem sed quia scripta quandoque eius non debet
loquendo ordinatio. ii Reg. ii. Semei sola obtulit se ad sequendum dominum et deus qui
non audiebam voluntarie ad sequendum dominum. Dimitte me sepelire mortuum. Mt. viii. Luc. ix.
effecit deus virtutes in Corozaim et Bethsaida ubi parum profecit. et non in Tiro ubi
plurimum profecisset. Mt. xi°.

De iudicando homines iuste scilicet Ca^{m}. lxxi.

Iudex ut bonus iudex debet perquirere cause veritatem. Judex ut recte iudicet causam prius
census exquirere sufficientiam debet investigare et examinare v.
ritatem perquirere dando sententiam sed plene et perfecte agnoscat qua
sententiam ferre debet. Unde dicit: Causam quam nesciebam diligenter investigavi.
Job xxix. Deus quem nichil latere potest. ut exemplum aliis iudicantibus demonstraret

rrrr

descendit videre civitatem quam superbi edificaverant filii Adam antequam puniret eos di-
visione linguarum. Gen. xi. Noluit deus iudicare Sodomitas prius quam diceret vadam et vide-
bo utrum clamorem qui venit ad me opere compleverint an non et ita ut sciam. Gen. xviii. Sa-
lomon diligenter et subtiliter investigavit causam duarum mulierum antequam daret
iudicium iudicavit. iii Reg. iii. Diligenter et subtiliter examinavit Daniel duos senes de pro-
cessu in zizaniam. Dan. xiii. Noluit Festus preses Paulum subito iudicare sed dixit non est
consuetudo Romanis aliquem iudicare antequam accusatus presentes habeat accusatores locumque defe-
ndendi accipiat ad obiecta ut sic veritas melius valeat indagari. Act. xxv. Iudex
ut recte iudicet non debet stare suo proprio sensui sed in quibus est aliquod dubium debet vel-
le divinum consilium et humanum. Sic Moyses consilio Ietro acquievit ut melius salubriter
iudicaret. Exo. xviii. Ob hanc causam constituit Moyses maiores iudices et minores ut
simul haberent consilium de agendis. Exo. xviii. Consuluit dominum Moyses pro causa filiorum Sal-
phaat et reddidit dominus: Cum mortuus fuerit vir absque filio ad filiam eius hereditas transibit.
Num. xxvii. Iudex ut recte iudicet per investigationem cause et consilium habitum recte debet
iustitiam sequi licet pro vel contra nec amore vel odio declinare a semita rectitudinis. Sic Moyses de
xii bobus et sex plaustris nullum iudicavit esse filiorum Caath licet ex primis attinerent.
Num. vii. Recte iudicavit Moyses cum filii Ruben et Gad qui petebant terram iam acquisitam
alios ad bella procedere deberent donec terra esset totaliter acquisita. Num. xxxii. Anthiochus licet
malus recte iudicavit Andronicum qui occidi fecit Oniam iniuste. ii Mach. iiii.

De iudicatione hominum non recte factis Cap. lxxvi.

Iudicium est iniustum: Cum intercipit vana pigritia / Corrumpit avaritia / Precipitatur ira vel nequitia / Destruitur ignorantia.

Iudex tunc iniuste et inique iudicat qui
piger est ad causam examinandam
diligenter sed segnis et negligentibus verbis
cito credit. Sic Iudas male iudicavit
Thamar comburendam credens quod fornicata esset cum alio ut fuit examinans veri-
tatem. Gen. xxxviii. Dominus Ioseph cito credidit verbis uxoris Ioseph flere et nequiter accu-
santis ipsum sine examine carceri mancipavit. Gen. xxxix. Iudicat iudex in-
iuste per avaritiam corruptus pecunia que pervertit omne iudicium. Sic filii
Samuelis declinaverunt post avaritiam et iudicium perverterunt. i Reg. viii. Iniuste protulit
David sententiam contra Miphiboseth propter munera que attulit ei Siba. ii Reg. xvi. Iniustam
David sententiam huiusmodi fuit adhuc tamen noluit revocare. ii Reg. xix. De iudicibus
nostri temporis potest dici quod dicitur de principibus Isa. Principes tui infideles socii furum omnes di-
ligunt munera et sequuntur retributiones. Isa. i. Menelaus culpabilis propter pecuniam ab-
solutus est ab Anthiocho et accusatores eius et innocentes sunt ab eo iniuste
inique morti sunt condempnati. ii Mach. iiii. Iudicat iudex non recte lo-
quens iudicat cum furore et ira nam ira impedit animum ne possit cernere
verum. Sic Nabuchodonosor male iudicavit qui in furore et ira iudicavit quod occiderentur
omnes sapientes Babilonis quia eius sompnium ignorabant. Dan. ii. Iniquum similiter
iudicium cum in furore precepit mitti tres pueros in fornacem. Dan. iii. Herodes
iniquum iudicium protulit qui iratus est valde et mittens occidit pueros qui erant
in Bethleem et finibus eius. Mat. ii. Iudex non recte iudicat qui ad petitionem
aliquorum amore vel timore a via veritatis declinat. Sic male iudicavit Sedechias
ad Ieremiam qui ad petitionem principum eius sine causa in carcerem trusit. Ier. xxxviii. Darius
rex precedentibus seductus Danielem esse mittendum in lacum leonum ad suorum
instantiam satraparum. Dan. vi. Ad petitionem eorum rex Babilonis eundem Danielem
pene simili iudicavit. Dan. xiiii. Ad unius petitionem saltatricis misit Herodes prop-

iniustissimum decolla[ri] pro dono iii. pylatus iniquum dedit iudicium qui ut placeret iudeis ad petitionem ipsorum barrabam seditiosum dimisit et ihesum morte crucifigi mandavit. actus xvi. iniustum iudicium dederunt magistratus contra paulum qui puellam a demone liberavit ad petitionem questuariorum flagellari fecerunt. Actuum sedecimo etc.

De Iuramento Capitulum lxxiii etc.

Iurant homines
- permissiones fidelitatis
- conventiones societatis
- assertiones veritatis
- punitiones iniquitatis
- perversiones temeritatis

Iurare pro homines licite fuae promissa cum firma fiducia observandi. Sic abraham iuravit abymelech ad requisitionem suam quod non noceret ei. Gen. xxi. flente david mortem absolon mandavit ei Ioab quod si non desisteret a fletu ipse et omnes alii relinquerent eum. hoc promisit ut eum ad consolationem induceret. ii Reg. xix. david iuravit bersabee matri Salomonis quod salomon regnaret post eum. iii Reg. i. **Iurant homines** licite conventiones societatum matrimoniorum et amicitiarum firmas fuae. Sic et laban iuravit fedus simul. Gen. xxxi. moyses iuravit quod habitaret ad ietro et accepit filiam eius in uxorem. Exo. ii. Sic iuravit helizeus non relinquere heliam quandiu posset secum esse. iiii Reg. ii. Pepigit fedus amicitie Ionathas cum david et iuraverunt ambo. i Reg. xx. **Iurant homines** affirmando veritatem ut fides magis adhibeatur. Sic xpus in locis pluribus veritatem affirmans dicebat Amen amen dico vobis etc. Apostolus paulus propter hanc causam multociens in suis epistolis iurasse legitur dicens deus et pater domini nostri ihesu xpi scit quia non mentior. Gal. ii. et alibi Testis est mihi deus. Rom. i. Ecce coram deo quod non mentior. Gal. i. Propter hanc causam consueverunt mendaces sua mendacia iuramento affirmare ut sic maior fides adhibeatur eisdem quibus quanto plus iurant fides minor est adhibenda. Sic iuravit petrus negando se xpum ullatenus cognovisse. Mat. xxvi. Mendaciter et cum fraude iuravit anthiochus pacem tenere ut crederent ei. i Mach. vi. **Iurant aliqui homines** sicut iudices et principes malefactores punire humana vel divina sua. Sic rex Salomon audita petitione pessima adonie quod volebat uxorem patris ducere iuravit quod occideret. iii Reg. ii. Dixit helias ad achab pessime operantem vivit dominus in cuius conspectu sto si erit ros et pluvia. iii Reg. xvii. audita a david parabola de homine qui tulit ovem pauperis iuravit quod ovem in quadruplum redderet et filius mortis esset. ii Reg. xii. **Iurant aliqui** temerarie facere mala quorum iurare pessimum et pessimum est observare. Sic iuravit david destruere nabal et omnia que habebat. i Reg. xxv. Benadab rex Sirie indignatus ad rusionem achab iuravit si sufficeret etc. iii Reg. xx. Nabuchodonosor iuravit per thronum suum quod vindicaret se de filiis israel. Iudith ii. Talis iuravit et pessime observavit iuramentum herodes dare saltatrici quidquid peteret cum concessisset caput Johannis. Marci vi etc.

De Iustitia et Equitate Capitulum lxxiiii.

Iustitia recta est
- Ei pertinentibus singula reddantur
- Decedentibus bene dividantur
- Ab egentibus precepta emendentur
- Delinquentibus equa mensurantur

Iustitia et equitas est reddere unicuique quod suum est et hoc secundum iudicium a deo qui iuste reddit unicuique quod suum est iuxta opera sua. Ideo dixit Iacob ad laban respondebit mihi cras iustitia mea. Gen. xxx. Testimonium dei iustavit filie Salphaat quarum decime erat hereditas cum i hereditate

pena moysen suaderet peccaverunt Num xxvi dixit David ad Saul dominus retribuit uni-
cuique iusticiam suam i Reg xxvi **Iusticia suadet** in dividendo quia et quando
do divisio in dividendo maior debet dividere et minor debet eligere Sic Abraham volens separari
a Loth dedit ei optionem ut eligeret partem quam vellet Gen xiii Constituit David et pre-
ceptum est pro lege quod equa esset porcio euntium ad bellum et remancium ad sarcinas
i Reg xxx **Iusticia exigit** ut qui indiget alieno non furetur nec violenter accipiat
sed convenienti precio emat Sic David gratis noluit accipere aream Ornan Iebusei sed eam iusto
precio emit i Reg xxiiii Audiens Thobias edum balantem dixit videte ne edus
furtivus sit sed reddite eum dominis suis quia non licet nobis aliquid de furto comedere
Thob ii **Iusticia exigit** ut malis retribuatur eadem mensura etiam in pena qua
et ipsi aliis retribuerunt Et ideo iustum est ut non pereat iustus cum impiis ut Abraham
dixit Gen xviii Adonibezech iuste amputate sunt manus suorum sed ipse ampu-
taverat lxx regibus Iudic i Agag qui sine liberis fecit mulieres remansit sine liberis mater
eius i Reg xv Aman suspensus est in eodem patibulo quod ipse paravit Mardocheo Hest
vii Hostes Iudeorum in die eadem occisi sunt quo ipsi Iudeos occidere decreverunt Hest viii
Viri qui fecerant Danielem mitti in lacum leonum missi sunt in eundem et devorati Dan
viii Duo senes qui voluerunt iniuste Susannam occidere iuste sunt a populo interfecti Dan xiii
In eodem loco in quo occiderat Andronicum Oniam fecit ipsum Antiochus occidi Mach
iiii Iason qui multos insepultos interfectos abiecerat illamentatus et insepultus
abiectus est Mach v Antiochus blasphemus et homicida pessimo vite interiit ii
Mach ix Ymo regnum qui voluit (…) dimittere recepit dominus debitum ita dimisit

De iustis latentibus inter peccatores Ca lxxiii

Mt xviii

Iusti inter peccatores inveniuntur
- Caste viventes cum luxuriantibus
- Fide servientes cum ydolatrantibus
- Et innocentes cum malignantibus
- Viri clementes cum mercenariis

Iusti inventi sunt inter luxuriosos ca-
ste et honeste vive-
tes quod magnum est

nam quia omnis caro corruperat viam suam dixit dominus ad Noe te vidi iustum coram
me Gen vi et vii Loth castus et clemens inter habitavit in medio Sodomorum Gen xix
Ioseph in Egipto castitatem fidelis dixit vitam cum muliere lasciva Gen xxxix Su-
sanna iuvencula fuit in Babilone castissima ubi senes inventi sunt impudici
Dan xiii **Iusti inventi sunt** fideles et dei cultores inter infideles et ydolatras
Sic in terra Madian infidelium paganorum exemit dominus Moysi fidelis cum oves pa-
sceret in deserto Exo iii Mardocheus adorantibus Aman et divinos honores impendere
recusavit Hest iii Ezechiel dixit deus in medio incredulorum et subversorum tecum sunt et cum
scorpionibus habitas Ezech ii Daniel et socii eius habitant inter ydolatras Caldeos
adoratores dominum deum suum Dan iii Mathathias et filii eius cum paucis tempore Antio-
chi inventi sunt fideles i Macha i et ii De fide centurionis dixit Christus non inveni
tantam fidem in Israel Mt viii Nicodemus inter Iudeos incredulos venit ad Ihesum no-
cte et credens dixit scimus quia a deo venisti Ioh iii **Iusti inventi sunt** inno-
centes in medio impiorum Sic Samuel cum pessimis filiis Heli nutritus bonus
et innocens permansit usque ad finem vite i Reg ii Thobias de tribu Neptalim sub
regno Salmanasar inter pessimos innocentiam servavit Tob i Iob de terra Hus et gentilis
natus innocens dicebat frater fui draconum et socius scorpionum Iob xxx **Iusti in-
venti sunt** pii et misericordes inter crudeles Iohannas inter populum pessimum et peccatores
innocentiam servavit et iusticiam Ex iii Sic Iudeos qui Christum crucifixerunt Nicodemus

portauit aromatha Joh. 20 Alijs pecatibus crudelis ut xpm crucifigerent joseph pije
petijt corpus ut sepeliret Mat. xxv. Cornelius erat in Cezarea cum omni domo sua
erat crudeles religiosi et timens deum et faciens elemosinam Actuum 10

De lacrimis sive fletu Capitulum lxxvj

Et lacrimatur et plorat homines

pro dolorum demostracione
pro gaudiorum ostensione
pro cupitorum expectacione
pro priorum auscultacione
afflictorum compassione
peccatorum contricione
flagellorum supportacione
amicorum seperacione
petitorum in oracione
gratiosorum indignacione

Et lacrimatur et plorat homines aliquid ex tristicia et dolore de morte carorum et propinquorum Sic flevit Agar volens videre filium morientem Gen. xxj venit Abraham ut plangeret Saram uxorem suam defunctam Gen. xxiij planxit David super mortem Saul et Ionathe et aliorum occisorum
in bello ij Reg. j flevit david pro morte Absolon filij sui licet eum sibi contrarium pro sentiret
ij Reg. xviij In morte Mathathie et Jude Machabei et Jonathe factus est fletus j Mach.
ij et ij et ix occisis pueris per Herodem impletum est illud vox in rama audita
est ploratus et ululatus Mat. ij **Lacrimas fundunt** et plangunt homines
pro gaudio quod habent de aliquo adventu Sic elevata voce flevit Jacob recognita
Rachel consobrinam suam Gen. xxix Esau videns fratrem suum quem diu non viderat lac.
Gen. xxxiij Commota viscera Joseph super fratre suo Benjamin
mas non potuit continere Gen. xliij Joseph ut recognosceret a fratribus elevavit vocem
et lacrime erumpere Gen. xlv In reditu de Babilone videntes edificacionem templi
cum fletu dicens Ego sum Joseph Gen. xlv In reditu de babilone videntes edificacionem
vocem letancium flencium videbant Esdre 3 legente Esdra verba legis omnis populus
flevit Neemie viij Raguel recognoscens Thobiam cum lacrimis de sola
dio et devocione ploravit Thobie vij Thobie redempti occurrerunt parentes et amplexatus est eum Sitis et Gabelus Tho. viij Thobie redempti
pro gaudio ploravit Tho. xiij **Lacrimatur et flevit** aliquid homines pro desiderio
rei quam habere desiderant Sic flevit Esau pro benediccione patris quam desiderabat percipere
obtinere Gen. xxvij vulgus promiscuum quod descenderat de Egipto pro carnium desiderio
flevit Num. xj vociferans omnis turba flevit dicens utinam mortui essemus in terra
Egipti ubi sedebamus super ollas carnium et comedebamus panem in saturitate hic pro desiderio
carnium precedebat Num. xiij Anna parente Thobia mater eius ipsum videre desiderabat irre-
mediabilibus lacrimis flebat dicens heu fili mi ut quid te misimus peregrinari Tho. iij pro des-
iderio celestis patrie dicebat David Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum ita sunt
mihi lacrime mee ps. Mat. filij lunatici filio salutem desiderans obtinere clamat cum
lacrimis Mar. xj **Lacrimatur homines** et plangunt aliquid audientes pia verba more
ti quadam devocione Sic flevit Joseph fratribus cum rogantibus ut oblivisceretur iniurie
ab eis recepte Gen. 50 Saul audita voce David mitia pie loquentis flevit dimissa
iracundia contra cum audiret pia verba Noemi nurus eius non valentes lacrimas
continere levantes voces suas flere ubertim seu flere ceperunt Ruth j **Lacrimatur
homines** aliquid ex compassione quam habent ad alienas miserias Sic flevit omnis populus
Judea in morte Aaron et Moysen et Cephalum remansisse Exo. iij Deut. ij pacimi
plangebant filij Israel ex compassione super filios Benjamin quos ipsi interfecerunt Judic. xxi
scelus commissum in uxorem Levite Judic. xxi audita obsidione Jabes filij Israel compacientes
levaverunt flentes voces suas j Reg. xj lugebat Samuel Saulem quia deus pe-
nitebat quod constituerat eum regem j Reg. xv Manducat Thobias panem cum lacrimis

sup mortuum quem sepelire volebat Tho iij Compaciens Job afflictis dicebat flebam
sup eum qui afflictus erat Job xxx Jeremias compaciens dicebat Quis dabit capiti meo
aquam et oculis meis fontem lacrimarum et plorabo die ac nocte interfectos populi mei Jere
ix Flebant amici Susanne cum viderent presbiteros adversus eam testimonium prestantes Dan
xiij Contristatus est anthiochus animo propter iniquam mortem Onie et flexus ad misericordiam
lacrimas fudit recordatus recordatus defuncti sobrietatem et modestiam quam habebat Machab
iiij Ex compassione flevit Christus et Magdalena sup lazarum defunctum Joh xi propter magnam
compassionem quam habebat ad Christum maria stabat ad monumentum plorans Joh xx Lacrimantur
et flent homines ex contritione peccatorum suorum Sicut cum angelus increpuit filios Israel de
transgressione et coram peccata que coram deo commiserunt elevaverunt vocem suam et fleverunt
Judic ij Cum audisset Josias rex Juda comminaciones scriptas in libro legis domini propter
peccata scidit vestimenta sua et flevit Et ideo misertus dominus placavit iiij Reg xxij Flevit Esdras
et populus propter commixtionem populi Israel ut gentes eorum exemplo prauentes Esdre x Propter
suum flevit David dicens lavabo per singulas noctes lectum meum ps vi Non solum David de
lacrimis fecit lavacrum propter peccata sua sed cibum et potum Ait enim fuerunt michi lacrime mee panes
etc Et alibi potum dabis nobis in lacrimis in mensura Penitentes panem lacrimarum
etc Hunc lacrime lavacrum panis potus quem fecit sibi Magdalena patronam peccatorum sic flet
Luc vij Hunc lacrime lavacrum panis potus quem fecit sibi Magdalena patronam peccatorum sic flet
cum pedes lacrimis irrigavit Luc vij Petrus patrinam recognoscens recognita culpa sua
egressus foras flevit amare Luc xxij Lacrimas fundunt et plorant homines
audientes quia mala que eos oportet pati in futuro vel vident homines audie
aliquos passuros Sicut videns David cum viris suis Siceleg succensam et captivatos
eos Item aliquos passuros Sicut videns David cum viris suis Siceleg succensam et captivatos
adductos captivos planxerunt ipse et populus j Reg xxx Helizeus videns coram se
Azahel cepit flere propter mala que ipse facturus erat Israel cum esset futurus rex Syrie
Sicut ei propheticus spiritus fuerat demonstratum iiij Reg viij Cum audisset Mardocheus iussa
sic ei propheticus spiritus fuerat demonstratum iiij Reg viij Cum audisset Mardocheus iussa
regis contra Judeos prolatam scidit vestimenta sua cum eiulatu clamans animi sui
amaritudinem ostendebat Hester iiij Videns Isayas destructionem populi sui dicebat
Recedite a me amare flebo Ysa xxij Flevit Susanna suspiciens in celum timens
iniuste mortis sententiam Dan xiij Cum anthiochus fecit eidem homini in Jerusalem
factus est planctus magnus j Machab j Videns Jhesus civitatem flevit sup illam
que a Romanis erat funditus destruenda Luc xix Lacrimant et plorant amici
qui a Romanis erat funditus destruenda Luc xix Lacrimant et plorant amici
ex tenerrime diligunt ex quadam teneritudine cordis cum ab invicem separantur Sicut
David et Jonathas facta amicicia cum ab invicem discederent lacrimas uberes effu
derunt j Reg xx Cum recederet Thobias a parentibus parentes eius amarissime fleverunt Tho v
Lacrimant homines et plorant in oratione ex quadam devocione Sicut filij Israel pu
gnaturi cum filiis Beniamin in oratione coram domino ploraverunt Judic xx Anna fle
vit largiter in oratione filium a domino fieri petitura j Reg j Ezechias flevit fletu ma
gno quod revelavit dominus sententiam mortis eius iiij Reg xx Audiens Jeremias statum mi
serabilis ruine per eius reparatione deum cum lacrimis exoravit Bar j Thobias
cecus auditis impropериis ab uxore deum precaturus visum cum lacrimis postulat
Tho iij Sara audita contumelia ab ancilla oravit deum cum lacrimis ab impro
perio liberari Tho iij Populus de Betulia audiens quod Holofernes ab anthiochus qui
obsidebat eam deum exoravit cum lacrimis ut ab eius tyrannide liberaret Judith vj
Stetit Judith cum lecto Holofernis orans cum lacrimis ut deus sibi perficeret cogitatum
Judith xiij David dicebat orans Exaudi domine orationem meam auribus percipe lacrimas
meas ps Paulus positis genibus suis cum lacrimis hiis quibus loquebatur orat dominum
Magnus autem fletus factus est omnium Act xx Circumdederunt petrum vidue flentes et orantes

p dorcas que illos continue respiciebat viduis ut lacrimat et plorat aliquis
invidi de aliena felicitate quadam amaritudine animi videntes eos quibus invidet
non non possunt Nam propter hoc aman vidit mardocheum tam magnifice honoratum fe-
stinavit lugens et operto capite ingredi domum suam hester vi° &c

De liberalitate misericordia et largitate Ca[m] lxxvi

liberalis largus et misericors debet esse homo
- in largiendo cum benivolentia
- in remunerando dignos reverentia
- in defendendo passos violentia
- subveniendo tenuibus ad decentiam
- distribuendo si est indigentia
- restituendo sine negligentia
- in exhibendo sponsis complacentia
- in relinquendo nos affluentia
- pro acquirendo his coincidentia

liberalis et largus debet esse homo in offerendo et donando sine gravando sua sicut dicitur sit beatius quam recipere. Sic liberalis fuit Rebecca ubi et plus offerens quam servus abrahe petebat Gen xxiiii grata liberalitas tempore
necessitatis sic david gratum habuit quod berzellai et sobi david et comitibus eius victualia
detulit ij Reg xvii obtenta victoria de amalechitis david liberaliter multa dona
detulit senioribus iuda j Reg xxx Largus donator et remunerator est xpistus qui relinquenti-
bus temporalia promittit eterna tribuens centuplum in presenti et vite eterne gloriam in futuro mat
xix Non debet liberalis procrastinare sed cito dare quia bis dat qui cito dat sic fecit
qui non dixit latroni cras sed hodie mecum eris in paradyso luc xxiii liberalis debet
esse homo ad honorandum homines dignos honore et maxime ad suum hospitium venientes sic honoravit moyses ietro venientem ad se Exo xviii° Ero
hospitium venientes sic honoravit bersabee venientem ad se. quod surrexit de solio et
Salomon liberaliter honoravit bersabee venientem ad se quia surrexit de solio et
et solium suum fecit iuxta se et quidquid petere se facturum promisit iij Reg ij Ero
assuerus liberaliter et magnifice honoravit mardocheum quem fecit cum indui vestibus
regijs et poni super equum de sella sua hest vj contra Symon non temperat
honorifice xpistum in domum suam xpistus reprehendit eum pro comparatione ad magdalenam quia
introivi domum tuam aquam pedibus meis non dedisti luc vij liberalis debet esse
homo ad defendendum illos quos videt iniurias pati verbis vel factis Sic li-
beraliter egit moyses filias ietro a pastoribus defendendo Exo ij liberalem exemplum
suscepit xpistus per defensione iudeorum Esdre sacerdos Esdre vij xpistus liberaliter
defendebat publicanos et peccatores sibi appropinquantes a murmuracione scribarum et phari-
seorum luc xv et xix xpistus discipulos suos a detractione phariseorum liberaliter defendebat
mat xij luce vj xpistus magdalenam defendebat a iuda arguente a phariseo murmura-
te et a iuda pro effusione unguenti eam prodigam appellante luc vij mar liberalis
fuit paulus qui servum philemonis fugitivum liberavit a pena scribens pro eo exemplum
liberalitatis ad philemonem liberales debent esse homines ad ecclesias ad sancta
sacrificia et ecclesiasticos servitoribus bona temporalia tribuendo quia spiritualia recipiunt in
sacrificia et ecclesiasticis servitoribus bona temporalia tribuendo quia spiritualia recipiunt in
capti. Sic liberales erant filij israel qui in monte purissima plurima optulerunt ad fa-
ciendum opus thabernaculi Exo xxv Sic liberales filij israel ad edificandum thabernacu-
lum ut artifices compulsi sunt venire ad moysen et dicere plus affert populus quam necesse
sit Exo xxxvi fecit rex david reedificari templum et dari sumptus de archa regis
Esdre vj ad sacrificia Ecclesie debemus esse liberales sic dilecentius prestant sumptus ad
sacrificia ij machab ij in paupere minor reputatur liberalitas ideo duo minuta
pauperculae posita in gazophilacio templi muneribus divitum pretulit luc xix°

Liberalis debet esse homo pauperibus et egenis propter amorem liberaliter elemosinas
largiendo nobilibus autem de paupertate propter verecundiam mendicare nolentibus magis
proprium est esse largum. Sic David recepit Miphiboseth qui fuerat nepos regis ut
in mensa sua comederet semper secum ii Reg. ix. Homines boni viri de Jericho captivos
nudos vestierunt et illos qui ambulare non poterant iumentis liberaliter imposuerunt in-
mentis ii Paralip. xxviii. Job liberalis fuit ad pauperes qui ait Cor vidue consolatus sum et
eram pauperum Job xxix. Liberaliter magi Christo pauperi pannis involuto in presepio stabuli
reclinato apertis thesauris munera obtulerunt Mat. ii. Salvator liberaliter pavit pauperem
turbam cum non haberent quid manducarent Mat. xiiii. Multum erat largus Zacheus qui di-
cebat Dimidium bonorum meorum do pauperibus Luc. xix. Religiosi et prelati qui sunt
pauperes Christi debent esse homines liberales. Sic purpuraria liberalis fuit Paulo predicanti
Act. xvi. Naufragis et in periculis positis et paupertatis Paulo et sociis eius barbari hu-
manitatem maximam prestiterunt Act. xxviii. **Liberales debent esse homines**
non auferendo aliena sed restituendo ablata et remittendo que de iure sunt sua. Sic
dixit Moyses regi Edom Licet nobis transire per terram tuam non ibimus per agros nec
per vineas nec bibemus aquam de puteis Num. xx. Rex Cyrus remisit in Ierusalem vasa
aurea que tulerat Nabuchodonosor pater eius Esdre i. Thobias multum fuit liberalis Rapha-
eli quem hominem putabat offerens ei omnia que attulerat Tho. xii. Zacheus in hoc
ostendit magnam liberalitatem qui dicebat Si aliquem defraudavi reddo quadru-
plum Luc. xix. Magna liberalitas apparuit in filio in suo regno cui omnia sunt dimis-
sa Mat. xviii. Liberalis debet esse homo in matrimoniis et desponsationibus et nuptiis tem-
pore dantis quam tempore recipientis uxorem. Talis fuit liberalitas Raguelis qui dedit
Thobie filiam in uxorem dimidium sue substantie pro dotibus dedit ei Tho. x. Rex Asuerus
fecit liberale convivium nuptiis Hester quando eam desponsavit uxorem Hest. ii. Viri etiam
debent esse uxoribus liberales. Ideo dixit Asuerus Hester Si dimidium regni mei pe-
tieris Hest. v. Magnam liberalitatem ostendit Christus in nuptiis quando deficiente vino aquam mu-
tavit in vinum Joh. ii. Valde liberalis fuit ille rex qui fecit nuptias filio suo et mi-
sit servos suos vocare invitatos ad nuptias donec mense discumbentium implerentur
Mat. xxii. **Liberales debent esse** religiosi qui intrant religionem ad dimittendum
vel dandum pauperibus omnia et nihil penitus reservare. Sic cum Christus consulit iu-
veni volenti esse perfectus Vade et vende omnia que habes et da pauperibus et veni
sequere me Mat. xix. Barnabas intrans religionem vendidit agrum et posuit pretium
ad pedes apostolorum Act. iiii. Male successit Ananie et Zaphire prefatam religionem intrantibus
qui partem precii sibi retinuerunt Act. v. **Liberalis debet esse homo** si attendat remunera-
tionis liberalitatem et punitionem aliis pro eorum tenacitate et in preteritis (?). Nam filii
Berzellai a quo David plus receperat de sua familia fecit ii Reg. xix. Regina Sa-
ba multa obtulit Salomoni et Salomon dedit ei omnia que petiit iii Reg. x. Pu-
blius liberaliter recepit Paulum et socios et Paulus uxorem eius egrotam restituit sa-
nitati Act. xxviii. Homines viri Zaphet (?) et Phanuel non fuerunt liberales Gedeoni ab
eo puniti sunt Judic. viii. Nabal propter tenacitatem in maximo fuit periculo
nisi largitas Abigail supplevisset primi Regum vicesimo quinto c.

De locucione stulta mulierum Cam. lxxviii

Locuntur mulieres stulte
- in locutionibus et in ridendo
- in persuasionibus male consulendo
- secreta sermonibus foras exprimendo
- in superlationibus nugia sequendo

Locuntur mulieres stulte aliquando petendo et petitionibus ridendo nam Sara incre-
dula cum risisset mendaciter

videt non risi Gen xviii Stulte loquendo petunt mulieres aliquando impossibilia sicut Ra-
chel dicebat Jacob da michi liberos alioquin moriar qui in sua potestate esset Gen 30 Stulta fuit pe-
titio matris filiorum zebedei, et ideo fuit a domino repulsata quia petebat pro eis quietem ante
laborem, bravium ante cursum, coronam ante victoriam, Mt 20 Importuna petitio
et stulta ancille fecit petrum negare salvatorem Mt xxvi Stulta verba stulta petendo
et querendo aliquando xpm cognosceret dixit illi mulier samaritana Jo iiii Loquntur
mulieres aliquando valde stulte in consiliis per se nescientes Nam a prudentibus nolen-
tes cognoscere sunt addiscere sed suo proprio appetitui credere et stulte aliorum consiliis assentire Unde
Eva stulte locuta est consulendo viro ut de fructu vetito manducaret quia fuit legitur
locuta fuisse cum serpente in suggestione quam cum deo in oratione vel cum viro instru-
ente ut ab eo caperet documentum Gen iii Vxor aman audiens consilium viri de
Mardocheo ille stultus credidit qui crucem excelsam habens fieri iussit Hest iii De hac
materia que plura de consiliis malis c. 32 Loquntur mulieres aliquando stulte
reuelando secreta eis imposita Que continere non potuit propterea stultum est vobis eis reue-
lare occulta Nam vxor Sampsonis statim sui peccatorem dicebat a malo in dampnum
eius aliis reuelauit Jud xiiii Dalida sciens ubi esset fortitudo Sampsonis statim illud
reuelauit inimicis Jud xvi Loquntur mulieres stulte aliquando irridendo eius bo-
nis bonum convertendo in malum Nam quia david cum magna devotione saltauerat
ante archam vxor eius ironice et irridendo dixit Quam gloriosus fuit hodie rex
ii Reg vi Jnsipienter et cum gaudiis exultabant due mulieres coram Salomone pro filio viuo
et mortuo iii Reg iii Vxor Thobie cum ira et irridendo dixit vana facta est
spes tua et Tho ii Nulla dare iuste reprehensa ab ea irridendo dixit amplius
videamus et Tho iii Vxor Job irridendo dicebat Benedic deum et morere Cui Job
quasi stulta locuta es Job ii

De luxuria et incontinencia Ca lxxix

Luxuria vel incontinencia

Multis causa extitit homicidiorum
Eos sibi resistit confusionem plurimum
Hanc sequitur asistit cumulus malorum
Et in fine prestitit penam dampnatorum

Luxuria causa vel occasio extitit et est homicidiorum et effusionis sanguinis Nam

propter violenciam Dyne Sichem et Emor cum civitatibus habitatoribus sunt occisi Gen
xxxiiii Occasione vxoris levite madidi vexata luxuria multi fuerunt homines inter-
fecti Jud xx Amon propter violenciam sororis ab Absolone in convivio est occisus ii Reg
xiii David propter pulcritudinem Bersabee captus fuit per dicam homicidium perpetravit
ii Reg xi Quia Hysbosech reprehendit Abner quod fuerat ad concubinas patris ingressus
facta est indignatio inter eos et ambo per ipsius modicum fuit occisus ii Reg iii et iiii propter
luxuriam Herodiadis Johannes baptista est decolatus Mt vi Luxuria
multi pereunt domesticus et familiaris hostis est et per multum tunc dolet Nam
dicitur voluptate pravitatis Sic decipit Sampsonem per Dalidam Judic xvi Decepit forti-
tate vigentes Sic decepit David per Bersabee qua lavantem aspexit ii Reg xi Decepit
sagacitate prudentes Sic decepit Salomonem per mulieres quibus adhesit iii Reg xi
Diminuit potestate pollentes Sic diminuit Holofernem per Judith qua decepit Judith
xii Destruxit etate senescentes Sic destruxit duos senes propter Susannam quam aspe-
xerunt pulcritudine Dan xiii Luxuriam multa mala sequuntur et multa
incommoda cum sequentibus accidunt propter que est luxuria vitanda ab omnibus hominibus
presertim et familiis detestandum De quibus ponuntur quedam Primum est divina indig-
natio cum severitate Nam causa diluvii videtur fuisse luxuria Quia omnis
caro corruperat viam suam ideo dixit deus delebo hominem quem creaui Gen vi

Tum est diabolica inhitacio cum pcte Nam qui libidini vacant fiu(n)t sub po-
testate demonium Tho vi ygt haut causaz peperut demones interie in portas
ad viij Tercio est glie celestis priuacio deninquite Nam si peiores ductes no fuit
digni regna dei Cmd cit de adulteris fornicarijs et alijs lasciuior quibus Luc xv
Quarto est inidiacio subtre cu paupertate Nam filius prodigus dissipauerat substanciam
luxuriose viuendo Et cum psupsisset omnia ipse cepit ege Luc xv Quinto e libidinis
sit Cupiebat imple ventrem suu i gaupitam suaz Luc xv luxuriosi grauit
pumunt a legibus et a deo pdeo cum relatio eg pur et thamar gressis adulterio
aut dyatte cam ad gburend Gen 38 duo senes luxuriosi volentes susannam
opprime a ppo ? sunt punt Dan xiij Grauit punit qui luxuriant in sacro
Nam tpe antiochi templum luxuria fuit plenum Tdo sume deo displiciit et eos
? in aetate punit Ly marha vi Mulier in adulterio dephensa mandat a moyse lapidari

De maledictione qua deus maledicit homini Ca lxxx

Maledicit deus hominibus {
Primis peccatoribus legem tenentibus
Malis senioribus clericalibus motis
Tardis in sitoribus e more pistorum } Maledicat deus laycos peccatores In cuius figura
ficus qui tamen ad peccatum inducat legit a domino maledictam Gen iij Sic
detestatus est deus peccatum ut no solum peccatores sed et alias creaturas in eorum ope maledicat
pdeo dixit ade ppe peccatum maledicta terra in ope tuo Gen iij peccatum homicidij et effusionem sanguinis
nis innocentis sic deus abhorret ut eis spacium maledicat Sic maledixit Caym et terram que
suscepit sanguinem fratris sui Gen iiij Ociosos more et verbosos in lingwa deus singulariter male-
dicit In cuius figura deus maledixit ficulnee in filijs sed verborum sine fructu operum Mt xxi
Terribilis erit illa maledictio in die iudicij qua dicetur discedite a me maledicti Mt xxv

Maledicit deus clericis et sacerdotibus male operantibus et eorum maledictio peior est
maledictionibus secularium pdeo lamentans Jeremias dixit Repulit deus altare suum maledi-
xit sanctificationi sue Tren ij Sacerdotibus malis loquitur deus per malachiam prophetam dicit
Mittam maledictionem vobis Mala **Maledictorum** tardat deus ppe largam misericordiam
reportatis regaliacionem peccatorum Benedictionem autem festine et liberaliter donat pdeo de male-
dictione dixit daniel ostendens tarditatem Dan x Stillauit super nos maledictio eorum
aut largus sit ad benedictionem in legit Benedictio illius quasi fluuius inundabit Eccli 39

De maledictione qua homo homini maledicat Ca lxxxi

Maledictiones hominum {
Prima fugienda est que e pgenitorum
Secunda cauenda est que est filiorum
Tercia timenda est que est platorum
Quarta deridenda que est hominum malorum
Quinta seruanda que e sorte punitorum } Maledictio patris vel
matris multum timenda
est quia sic benedictio stabili-
at domum filiorum Sic
maledictio inius eradi-
cat funditus Tunc debent filij parentes offendere ne maledicant ab eis Nam quia
Cham offenderat noe ostendens eius nuditatem et deridens ipse et filij filiorum eius male-
dictionem receperunt in eum dixit Gen ix maledictus Cham et p locum a quibus vidi
sicut quantum timebat Jacob et Esau maledictionem patris sui Ista cauit pbenedictionem sollicitat
Vnde et Jacob dixit matri ne pater meus putet me sibi voluisse illudere et inducat super
me maledictionem p benedictione Gen Quintum ma Simeon et leui eorum voluntate patris occide-
runt Sichem dixit Jacob pater eorum Maledictus furor eorum quia pertinax et indignacio
eorum quia dura Gen xlix **Maledicere no debet** filij parentibus carnalibus ut sbditi
spiritualibus pribus et platis Nam qui maledixit patri vel matri male morte moriatur Sed
no solum p carnali patre vel matre accipit sed eos p plata et matre ecclesia exponens Leuitici 20

Derideban't iudei paulu(m) dicte(s) summu(m) sac(er)dote(m) dei maledicis. Sed ille excusauit se d(icen)s
nesciebam fr(atr)es q(uia) princeps e(st) sac(er)dotum. Act. xxiij. **Maledictio platoru(m)** et p(rese)rtim
timenda est siue iusta siue iniusta eciam si plati sunt mali. Nam maledictu(m) erat que kala-
am maledicere voluisset. Num. xxij. Quare demu(m) mandata dei et eccl(es)ie ne maledictionem
et co(m)minatione(m) incurramus caueam(us). Nam multas maledictiones dedit moyses t(ra)nsgressori-
bus mandator(um) dei. Deutro. xxviij. Josue capta iericho dixit maledictus qui edificauerit in
iericho. Josue vj. Saul volens p(er)sequi philisteos imp(re)catus est populo dicens maledictus vir
qui comedit panem vsq(ue) ad vesperam donec vlciscar me de inimicis dei. j Reg. xiiij. Insen-
endi sunt pueri ne derideant platos et senes. Nam pueros deridentibus helizeus ipse
maledixit et vrsi de saltu .i. demones deuorauerunt eos. iiij Reg. ij. **Maledictio**
male viuencium quibus maledicere p(ro)fessio no(n) incubit timenda et curanda no(n) est. Sic so-
domite viri ep(iscop)os maledicebant abymelech. Iudic. ix. Multi obstinati quanto plura
pericula paciunt(ur) plus maledicunt quor(um) maledictio curanda no(n) est. Nam obsessi in
inferno maledicebant ei. Machab. x. No(n) sunt timenda sed deridenda illa maledicta
quam p(ro)ferrent recto illuminato a d(omi)no dederunt maledictiones ei. Tu discipulus ip(s)ius sis.
que maledictio descendat sup(er) nos et maneat nobiscum semp(er). Iohannis ix. **Male-**
dicentes alijs sine causa maledictionibus et alijs penis puniuntur
ideo dixit Jacob benedicendo filium. Qui maledixerit tibi sit ille maledictus. Gen. xxvij.
Semei qui maledixit dauid .i. dixit sibi imp(ro)perio occisus est ab eo. iij Reg. ij.
Sabath qui maledixit suggerente absolom ij Reg. xvj occisus est ab absolone ij Reg.
Semei qui maledixit abymelech fuerunt ab eo sibi inflicti. Judic. ix.
in sichimite maledictiones

De Matrimonio viri et vxoris Cap(itulu)m. lxxxv.

Matrimonio iuncti debent
Omnis h(ab)ere equalitatem
Utraq(ue) nube(n)t ad bonitate(m)
Uxor caue(n)t pluralitate(m)
Mutuo fouere indempnitate(m)
Prolis tenere carnalitate(m)
Huius honor reddat dignitate(m)
Et refugere carnalitate(m)

Matrimonio iuncti vir et vxor debent habere inter se equalitatem. Debet enim vxor viro esse socia no(n) d(omi)na no(n) an-cilla. Ad quod designandu(m) d(omi)n(u)s formauit Evam de costa viri que e(st) in medio non de capite nec de pede. Gen. ij.

Coniuges licet equales sint debet tamen alter alteri obedire et eum reuereri. Nam Sarra o-bediebat Abrahe vocans eum d(omi)n(u)m et Abraham condescendebat Sare. Gen. xij. xviij. et xxj.
Ipsam equalitatem coniugum req(ui)rit ad matrimonium contrahendu(m) consensus vtriusq(ue) partis. Ideo dixerunt parentes re-
becce vocemus et queramus voluntatem puelle. Gen. xxiiij. Et nota q(uod) ista equalitas no(n) est in
sapientia animi vel pulcritudine corporis sed in equacione voluntatis ad bonum. In non ali-
qui expedit ut vir stultus ducat vxorem prudentem que p(ro) eo rogat et saluat vt patet
in nabal stulto et Abigail prudente. j Reg. xxv. Parentes zare nuptiale(m) regulam
dabant sibi docentes eam diligere maritum que dilectio earum quanta est no(n) dixerunt timere
que e(st) similis. Thob. x. Quantum ad actum nupcialem equales indicat ap(osto)l(u)s virum et vxorem
dicens Mulier no(n) h(ab)et potestatem sui corporis sed vir. Similiter vir no(n) h(ab)et potestatem sui corporis sed mulier.
j Cor. vij. **Matrimonio iuncti** licet mulier et vir debeant esse equales in affecti-
onem et consilio vir debet esse caput et mulier sequi virum. Hec aut(em) volens ostendere d(eu)s fecit
primo virum et mulierem de viro formauit. Gen. ij. Ob hanc causam debent mariti vxores rectore
caput membra dirigere sed secreta que ad eum p(er)tinent licet alijs nolit pandere tamen
reuelare. Ideo q(uod) mulieres no(n) sunt secretarie. Nam que sampson vxori sue reuelauit vxor
quam p(ro)ximis voluit reuelare in decepcionem viri alijs p(ro)pellauit. Judic. xiiij. Sicut
caput p(re)cedit ceteris membris sic vir quantum ad vxorem p(re)cedit omnibus filijs et consan-
guineis alijs. Ideo dixit Helchana vxori Melior sum tibi quam x filij. j Reg. j.
Sicut membra conseruat fidelitatem capiti sic vxor debet fideliter viro sic zizania vt fidem

vio integre sua et opposuit se infamie atq; morti Dan xiij Matrimonio iuncti
debent esse vnius viri et vnica viri, Vir enim vincat et habet vxorem et eius
ideo dixit dns erunt duo in carne vna Gen ij Ante diluvium solus lamech duas
vxores habuit qui duplex peccata homicidij perpetravit Gen viij In archa noe tot viros
quot vxores dns iussit reservari vt esset vnica vnius Gen vij Interroganti a xpo di-
scipulis si licet dimittere vxorem et ducere aliam quacumq; ex causa Respondit quos deus
coniunxit homo non separet Mat xix Matrimonio iuncti non debent esse dispa-
ratis vel diverse secte quia vnus alterum cito facit ad malum declinare Nam ideo
Joram rex iuda fecit malum et ambulavit in vijs achab quia filiam eius duxe-
rat in vxorem Ex quo apparet quam multum debet respicere ad parentes puelle qui ducit vxo-
rem iiij Reg viij Ideo filij transmigrationis duxissent alienigenas quas habebant
Esdre x Propter hanc causam increpavit Neemias ducentes vxores alienigenas
et ribcavit Neemie xiij Si forte alter coniugum volt facere malum vel peccatum contra sequen-
do vel alia mala committendo non licet alteri sequi Ideo male se excusabant mulieres
proficiscentes in Egiptum de ydolatria quia sic videbant viros suos Jer xliiij Contra
ananias et zaphira consenserunt in malum ideo ambo pariter sunt puniti Act v
Matrimonium debent contrahere mulieres et viri non ad saciacionem libidinis sed ad dei
laudem et prolis procreacionem hoc se fecisse dicebat Sara filia Raguelis dicens virum
cum timore tuo et non cum libidine dixi consensi suscipere Tobie iij Dixit Angelus thobie
in illis qui vxores accipiunt ut deum a se excludant et libidini vacant sicut equus et mulus habet po-
testatem demonium Tho vj Causam honestissimam ducendi vxorem exposuit Angelus thobie
dicens accipias vxorem cum timore domini et amore filiorum magis quam libidinis Tho vj Propter
hanc causam homines coniugati primus debent vacare deo oracioni quam opi coniugali dixit tho-
bias qui prima nocte 2a et 3a dormivit vxore orac angelus in dormiendo coniungentur Tho viij
Ille qui excusavit se a cena quia vxorem duxerat non deo habere me excusatum sic
exponunt alij quia status eorum qui ducunt vxorem ut libidini vacent ita forte eos alli-
cit quod sepe recedit a diuis Luc xiiij Matrimonium deus in veteri testamento et no-
vo multipliciter honoravit Nam ordinem matrimonialem in paradiso constituit quando mulierem
formavit Gen ij Destruente deo mundum per aquas diluvij solum matrimonio iunctos sal-
vavit scilicet Noe et vxorem eius et tres filios eius cum vxoribus eorum Gen vij Matre sua
xpus voluit desponsari ut eam hereticos qui dampnant matrimonium duceret ipsum esse a diabolo
inventum ipsum matrimonium confirmaret ~~joh ij celeste et spirituale convivium~~ Mat j Luc ij Matri-
monialibus nupcijs xpus cum matre et discipulis voluit interesse et ibi primum miraculum ma-
nifestum operari ut ipsum matrimonium honoraret Joh ij Celeste et spirituale convivium nupcia-
libus nupcijs a deo similatur Luc xiiij Matrimonio repugnat adulterium
quod est maximum vicium et grauiter punitur a deo et propter ipsum mala eterna committuntur ideo
Egipcij magis detestabantur adulterium quam homicidium Nam abraham timebat occi-
di propter Saram et non esset sive vito et pharao cognosceret eam Gen xij Propter Saram
vxorem abrahe flagellavit dns pharaonem plagis maximis et abymelech prospicium
corruit comminando Gen xx Item Ex adulterio nati ut plurimum sunt mali et male mo-
riuntur Nam primus qui legitur deum blasphemasse spurius fuit qui propterea fuit iubente
deo lapidatus Levit xxiiij David propter adulterium homicidium et prodicionem perpetravit ideo
filium abstulit et deus ij Reg xij Herodias ut liberius adulterio cum herode vacaret prophete
caput qui de hoc vicio herodem arguebat fecit in carcere amputari decollari Mar vj Vero

De verendacis Capitulum lxxxm

Verendaces solent { Grauiter committere suspicionem / Sepe premittere deceptionem / Mortis promittere occasionem } { Menti immittere perdicionem / Bonam obmittere relacionem / Falsam promittere assercionem }

Culpe subiunxit confessionem et hic admittit retribucionem. Mendacium est peius quam iniustissimum quod veritati ymmo deo opponitur. Cum enim veritas atque vita ita magis est quam mentiri. Judas quamuis estimabat mentiri quam fornicari, ideo de Thamar cum qua ex pacto fuerat fornicatus misit edum et ea non inventa dixit. Gen. xxxviii. Mendacium non potest nos arguere propter quantitatem mendacii non licet aliam explanare causam mentiri licet aliquando liceat et expediat veritatem tacere. Sic fecit Samuel quando ad ymmolandum domino venit ad ungendum David sacerdote principaliter veniat ad mittendum non ponens. i Reg. xvi. Mendaces quidem decepti. Ideo quidam mendaciorum sunt a dyabolo reprehensi plurimum sed ut heretici monent ut homines trahant ad peccatum. Gen. iii. Gabaonite callide cogitantes Josue mendacio voluit decipere sed ille bono usus consilio pacto inito non fregit et eos ut meruerant in seruitutem redegit. Josue ix. Viro dei qui predixerat Jeroboam destructionem altaris a falso propheta mendacio est deceptus. iii Reg. xiii. Mendaces homines sunt mendaciis homines conduxit ad mortem, ut patet in proxima precedenti hystoria, ubi vir dei deceptus mendacio fuit ab eo occisus. 3 Reg. xiii. prophete mendaces suaserunt Achab ut iret ad pugnam ubi ad mortem extitit vulneratus. iii Reg. xxii. Verba que dixit Judith Holofernis duxerunt eum ad mortem pessimam licet ipsa Judith propter bonam intencionem qua fuit excusetur. Judith xi et xii. pessimum mandatum ad necem Aman ut posset occidere Mardocheum. Hester iii°. Mendaces multum sunt homines proditores. Cum ut predicti vetabant adimplere pallio mendacii eas texerunt. Sic Anthiochus qui post mendacia verba pacifica cum plaga percussit. i Machab. i. Fugit Anthiochia perancto et mendacium destruxit. i Machab. vi. Alchimus proditione volens esse summus sacerdos quod mendaciter dicebat. i Machab. vii. Bacchides et Alchimus loquentes mendaciter statim aliter fecerunt. i Machab. viii. Promisit Demetrius Jonathe multa et liberatus esset cum se gloriacauit. alienauit et obsides pro Jonathe liberacione recepit. Cum in promissis Jonathan et filios misisset. iii Reg. xiii. Ab accusantibus Paulum fuerunt dicta multa mendacia sed de quibus sunt reus. Act. xxv. Item a quibusdam Athenienses. Act. xvii. Coram Felice a Tertullo Act. xxiiii°. Mendaces pessimi sunt testes falsi qui suis mendaciis et assertionibus falsis multum iniuste faciunt condempnari. Sic duo falsi testes contra Naboth proditores eum iniuste lapidari fecerunt, quem blasphemasse deum mendaciter asserentes. iii Reg. xxi. Detestabile mendacium dixerunt duo iniqui senes contra Susanna falsum testimonium proferentes. Dan. xiii. Falsum testimonium illi contra Christum qui principibus sacerdotum de Christo dixerunt. Hic dixit possum destruere templum hoc et post triduum reedificare. Mat. xxvi. Duo falsi testes qui locuti sunt contra Stephanum iniuste eum lapidari fecerunt. Act. vi. Mendaces aliqui sunt propter se et suos mentiri excusando se de malis operibus de quibus aliquis arguit. Sic mentita est Sarra uxor Abrahe timore perterrita non se risisse mendaciter respondit. Gen. xviii. Multa mendacia dixit Pharao Moysi se excusando ne dimitteret populum. Exo. 8 et 10. Ob illum qui mentitur occidit animam et aliquando corpus. Sic Anania et Saphira se excusantes mendaciter coram Petro dixerunt mortui simul interierunt. Act. v.
Mendacium officiosum comunicandum est in puero sed non in futuro. Sic mendacium obstetricum que dixerunt Pharaoni ut filios Israel paruulos non necarent. Exo. i. Propter hoc remunerata est Raab que mentita est officiose in exploratores Israel liberaret. Josue xxvi. Officiose mentitus est Chusi pro saluacione David dum Absolon sui cum patre inuestiguo ita eo teneri. 2 Reg. 17. Mentita est etiam officiose mulier illa que nuncios David in puteo sub velamine celauit. Secundi Regum decimo septimo.

De miraculis potestate diuina factis Capitulum lxxxiiii

Miracla fecit deus

In celo cum corporibus ibi gestorum
Angelis motibus mirac misteriorum
Igneis ardoribus sepe pessimorum
Aere tenoribus pluribus vaporum
Aque liquoribus plus dat humidorum
Terre quam altoribus fructus dat laborum
Vestitus moribus atque iumentorum
Ex precientoribus ortu [illegible] temporum
Hominum saporibus deditus [illegible]
Hominum doloribus [illegible] exercitorum
Hominum saporibus morti deditorum

Miracula fecit deus in celo et celestibus corporibus inter que miracula precipuum fuit prima creacio qua celum creavit in principio et quarta die sole et luna et stellis in signa et tempora mirabiliter ordinavit Gen i. Ista fuit mirabilis mundi creatio quia eius noticia non potuit nisi per revelacionem haberi dicit enim Gregorius omelia i super Ezech de prophetis Moyses prophetavit dicens in principio deus creavit celum et terram etc. Non quod prospexit futura sed quod prospexit occulta. Item Gregorius. Stetit sol ad vocem Josue ducis sol contra Gabaon ne moveatur Josue x. Valde fuit mirabile quod ad peticionem Ezechie sol per lineas retrocessit iiii Regum. Stella que mirabiliter in oriente apparuit magos ad Christum adorandum perduxit Matth ii. In Christi passione facte sunt tenebre sole mirabiliter obscurato Nam cum luna esset xv et sol in parte celi opposita non poterat naturaliter eclipsari Unde miraculum videns Dionysius in Grecia dixit Aut deus nature patitur aut mundi machina dissolvetur Act xvii. In ascensione corpus domini miraculose est elevatum in celum Act i. Paulum miraculose lux de celo circumfulsit et ipse celesti visioni celesti obedivit Act ix. Hora tercia factus est repente de celo sonus et spiritus de celo veniens apostolos illustravit Act ii.

Miracula fecit deus in angelis et celestibus spiritibus quos tamen ministros [illegible] plures in [illegible] deputavit. [illegible] Angeli Loth de Sodomis mirabiliter eruerunt Gen xix. Angelus ad locum flentium veniens filios Israel ad penitentiam mutavit Judic ii. Angelus Heliam fatigatum in itinere aqua et pane subcinericio sustentavit iii Reg xix. Puero [illegible] ostendit Heliseus [illegible] auxiliantium angelorum iiii Reg vi. Resurgente Christo angelus domini de celo descendit et custodientes sepulcrum terruit Matt xxviii. Apostolos in carcere sub publica custodia positos nocte angelus domini liberavit Act v. Angelus liberavit miraculose Petrum vinctum duabus cathenis et a sedecim militibus custoditum Act xii.

Miracula fecit deus in elementis quatuor et ut facilius a legentibus miracula predicta valeant ordinate reperiri de quolibet elemento distincte et singulariter pertractemus. Primo namque mirabilia operatus est deus in elemento ignis. Nam filios Israel in columpna ignis in nocte de egipciaca servitute eduxit Exo xiii. Helyas in ignem consumatum holocaustum miraculose impetravit iii Reg xviii. Ad vocem Helye descendit ignis de celo et duos quinquagenarios devoravit iiii Regum i. Ignis egressus a domino pluit super Sodomam civitates et homines subvertendo vastavit Gen xix. De [illegible] impiorum ignis egressus multos incredulos cremavit Num xvi. Dignum memoria fuit illud miraculum quod tres pueri in camino ignis ardentis ludentes et benedicentes deum illesi et incolumes persisterunt Dan iii.

Miracla multa fecit deus in aere et temporibus contrariis in eadem terra egressos filios Israel de Egipto deus in columpna nubis precedens protegendo precessit Exo xiii. Levavit Moyses manum in aere et facta est grando qualis nunquam fuerat in Egipto Exo ix. Pugnantibus quinque regibus contra Josue pluit deus grandines sicut lapides super eos Josue x. Orante Helya annis tribus et mensibus sex dicitur pluviam non dimisit Jaco v. Rursus iterum eo orante venit de aere pluvia super terram iii Reg xviii. Preclare miraculum ostendit deus tribus discipulis in transfiguracione eius quod loquente deo eos nubes lucida obumbravit Mat xvii Mar ix Luc ix. In ascensione domini corpus in nube a discipulorum oculis est [illegible] susceptum Act i. **Miracula multa fecit deus**

in elemento aque quando firmamentum fecit deus in medio aquarum superiores aquas ab in-
ferioribus dividens / et similiter ex aqua reptilia et volatilia iussit produci pisces
relinquens in gurgitem aves in aere collocavit / Gen i / Cum deus aquis diluvii
totam terram tegeret Noe cum filiis et uxoribus in archa super aquas miraculose salvavit
Gen vi / Valde fuit magnum miraculum quod deus aquas Egipti in sanguinem convertit Exo
Valde magna miracula operatus est dominus qui mare divisit et aque steterunt pro muro a dex-
tris et a sinistris donec filii israel libere transirent Exo xiiii / per lignum ostensum a domino Moysi
aque amare miraculose sunt subito dulcorate Exo xv / Aquam de petra durissima si-
cienti populo deus miraculose produxit Exo xvii / Ingressis filiis israel in iordanem aque
superiores inferiores vero in mare quod mortuum descenderunt et sic ipsi per arentem alveum
transierunt Josue iii / Helizeus suo pallio tangens aquas iordanis ipsas dividens libere
transivit / iiii Reg ii° / Statim Helizeus virtute divina natare fecit ferrum submersum super aquas / iiii
Reg vi / Tempestate in mari domino dormiente commota ad eius imperium mare cessavit
Mat viii / ad preceptum domini discipuli rethe mittentes in mare plenum magnis piscibus
extraxerunt Johi xxi / **Miracula multa** operatus est deus in elemento terre cum enim ari-
da produxit herba et hominem de eius limo factum deliberacione produxit Gen xii / Grande
et terribile miraculum fuit quod se terra aperuit et Datan et Abiron deglutivit / Num xvi / Ho
fuit primum miraculum quod illi de Nazareth ira repleti precipitare dominum voluerunt Cum iret
ipse ambulans se abscondit et terram Ledamus terra et lapides cedentes corpori sua ymagi-
nes tenuerunt impressam Luc iiii° / In passione domini terra mota est et petre scisse sunt
Mat xxvii / Paulo et Syla rectum terre hic motus factus est
et aperta lapidea monumenta sunt / et vincula sunt soluta Act xvi / **Miracula fecit** deus de animalibus terrestribus atque
silvestribus et aliis pluribus contra naturam ipsorum operando Nam Balaam cum iret ad maledicen-
dum populo dei fuit ab asina quam sedebat stimulo redargutus Num xxii / Ad Helyam
perfugam a facie Jezabel corvi panes et carnes quotidie deferebant iii Reg xvii / Danieli
posito in lacu leonum boni leones miram mansuetudinem ostenderunt Dan vi / Piscis qui
Jonam naufragum devoravit per triduum conservavit incolumem et postea liberum in littore
evomendo Jone ii / **Miracula multa** operatus est dominus in hominibus et hoc
multipliciter in multiplicem statum hominum in quibus est miracula operatus et primo
in nativitatibus miraculose homines producendo / Sic miraculose natus est Ysaac per re-
promissionem a domino revelatam Gen xviii / Sampson miraculose genitus dum eius conceptus
ab angelis parentibus nunciatur Judic xiii / Filius Vidue sunamitis fuit per Helizeum a domino
precibus impetratus iiii Reg iiii / Angelus domini qui apparuit Zacharie Johannem miraculose
nasciturum Luce i / primum et maximum et dulce valde miraculum quod Christus deus et homo
est conceptus et natus de virgine / ad quod quidem miraculum annunciandum prophete in utero
matris conclamavit Luce i / **Miracula fecit dominus** in hominibus alendo et po-
tibus nutriendo / et alia que ad vitam corporis pertinent largiendo / Ideo cum deus om-
nium liquore fructuum homini in paradiso tradidit ad vescendum et lignum vite
in medio paradisi posuit ut pomum vetitum delinquens inmori metuendum Gen ii / Dedit
dominus populo esurienti et manna ad manducandum et aquam similiter ad bibendum Exo
16 / 17 / Misit deus carnes in habundancia flagitantibus in deserto Num xi / Quadra-
ginta annis adduxit dominus filios israel per desertum et non sunt attrita vestimenta
eorum nec calciamenta eorum vetustate consumpta Deutro xxix / Pavit dominus cibum
esurienti Helye per viduam Sarapthenam Cuius farina ydrie non defecit nec est quantitas
olei diminuta iii Reg xvii / Helizeum augmentavit dominus oleum in subsidium
mulieris debitis obligate iiii Reg iiii° / De paucis panibus et paucis piscibus saturari
multa milia hominum duabus vicibus fecit et multas fragmentorum reliquias appli

ollegerunt act xv. act v viii deficiente vino in nuptijs aquam in vinum dominus convertit
dominus per quem miraculum est operatus Joh ii. **Miracula operata sunt** a domino in peccatoribus
hominibus eos divino miraculo corrigendo et puniendo. Nam quia omnis caro
corruperat viam suam homines diluvij inundacione purgavit Gen vij. post turris super-
bie tunc edificandum deus linguarum confusione punivit Gen xi. scelus sodomorum
abhominabile a domino fuit divina correctione correctum Gen xix. propter peccatum Core
et complicum eius multa fuit miracula perpetrata Num xvi. propter archam captam
puniens deus philisteos multa miracula est operatus i Reg v et vi. Exercitum regum
Syrie nequiter operantem dominus cecitate percussit iiii Reg vi. Heliodorus voleus expoliare
ac templum miraculose fuit acriter verberatus ii Mach iii. In figura hominum sine fructu
bonorum operum maledixit deus ficulnee et fuit subito arefacta. Act xij. Helymam
magum resistentem apostolo paulo privavit lumine oculorum act xiii. Filij Sceve
Judei in nomine domini et pauli dum sic demones adiurarent ipse insiluit in eos act xix.
Miracula plura fecit deus in hominibus bellis et hominibus vexatis ab alijs eos defen-
dendo miraculis et alios confundendo. Nam per septem circuitus Jericho muri funditus
corruerunt Josue vi. Immisit dominus gladium in castra Madian et se mutua se cede-
bant Judic vij. Jonathas et eius armiger percusserunt tot homines quod factum est mira-
culum et turbata sunt castra i Reg xiiii. Magnum fuit miraculum quod david philisteum in funda
lapide superavit i Reg xvij. Obsidente Jerusalem rege Sennacherib c lxxx v milia hominum
sunt occisa iiii Reg xix. Isa xxxvij. Adversarij Josaphat in semetipsos cum gladijs mutuis
se vulneribus ceciderunt ii Paral xx. Propter auxilium datum a deo vi milia hominum
et xx milia perierunt ii Mach viii. **Miracula fecit deus** in omnibus dole-
ribus et infirmitatibus quacumque fuerint infirmitate gravati. In cuius figura percussi filij Israel
a serpentibus per serpentem eneum qui Christum sine veneno peccati significabat sunt a doloribus liberati Num xxi. Helizeus Naaman leprosum in predictis
flumine septena locione sanavit iiii Reg v. Thobias quartuor annis cecus felle piscis
est miraculose per angelum sanatus Tho xi. Christus multos egros sanavit varijs et di-
versis languoribus Mat xi. Ipse cum in demonte descendit act xij luc xi. In ingressu
quoddam castellum de quibus unus reversus dedit laudem deo Luc xvij. Demoniacos
viri liberavit de duobus Mat viii Luc viii de quo Mat ix de vii Mar i Luc ix et
Mat xv Mar xi de Magdalena dicit eiecisse vii demonia. Et socrum petri iacentem Luc
vii. Angelus xii infirmos sanavit socrum petri a febribus Mat viii. Paraliticum per tectum | 12 infirmos sanavit
dimissum Mat ix. Ydropicum Luc xiiij. Hominem manum aridam Mat xij. Languidum ad pi-
scinam Joh v. Incurvatam mulierem Luc xiij. Filium centurionis Mat viij. Surdum fecit
audire et mutum loqui Mat ix. Filium reguli qui incipiebat mori Joh iiii. Mulierem
fluxum sanguinis patientem Mat ix Mar v. Et malchum servum principis sacerdotum cui petrus
amputavit auriculam Luc xxij. Petrus sanavit claudum Act iij. Umbra petri sanat
infirmos Act v. Et philippo predicante multi sanati sunt Act viij. In urbe lystris pau-
lus claudum ex utero matris sue Act xiiij. Puellam a spiritu phitonico liberavit
Act xvi. Sudaria et vestes pauli languores curabant Act xix. Et ipse patrem publij
febribus et dissenteria laboratem facta oracione sanavit Act xxviij. **Miracula facta**
sunt virtute divina super homines mortuos eos suscitando. Sic helyas filium mulieris
eius hospite a mortuis suscitavit iij Reg xvij. Helizeus filium
Sunamitis suscitavit a mortuis quem ei suis precibus impetravit iiii Reg iiii. Ossa de-
functi cadaveris tangens ipse Elizeus defuncti statim resurrexit iiii Reg xiii.
Salvator vero tres mortuos suscitavit scilicet filium archisinagogi in domo, Lazarum
quadriduanum in monumento Joh xi. In passione domini vero alia scilicet miraculose multa sanctorum corpora

surrexerunt Mt xxvii ipse etiam salvator mirabiliter resurrexit a mortuis ianuis clausis discipulis apparens Io xx. Petrus revocavit Thabitam mortuam et illa aperuit oculos et resedit Act ix. Cum Paulus predicaret cadit de fenestra seu cenaculi adolescens et sublatus est mortuus quem descendens Paulus in nomine domini suscitavit Act 20

De Morte in communi Capitulum lxxxvii

Mortis eventus

Ex preto cedit in orbem introivit
Vita carnis dedita timet hic dum vivit
Sed virtute preditus ipsum contempsit
Quem presule dedita valde gaudivit

Mortis sumat homo per
petium meruerit quam diabolus
motus invidia paravit
Invidia enim diaboli mors

intravit in orbem terrarum Sapie ii. Non solum secundum corpus sed etiam secundum animam homo moritur per peccatum nam dictum est homini a domino Quacumque hora comederis ex interdicto lignum morte morieris Gen ii. Ideo longa vita videbatur esse iustis custodie legis unde longe non venientis ipse Deutro xxii. Obliviscere tamen in memoriam quod patres nostri peccaverunt et mortem intraverunt per successionem vite eque ante diluvium dei et mortuus est Gen v. **Mors timenda est** secundum racionem Cum sit finis omnium terribilium patres enim antiqui mortem timebant. Cum sollicitudine habilitatis anime. Cum quia non poterant in celum ascendere donec salvator ascenderet qui et aperuit ianuam celi ideo Loth timuit montem ascendere ne forte apprehenderet eum malum et moreretur Gen xix. Omnibus Moyses finis domino vellet domino in omnibus obedire tamen videtur quod libenter plus vixisset si deus voluisset. Unde dei vita est deus et Ecce morior in hac humo et Deutro iiii. Ezechias rex bonus et iustus audita morte sua ab Ysaya propheta oracione lacrimabili et elongacionem vite domini exoravit Ysa xxxviii. Jeremias supplicavit Sedechiam regem ne eum occideret et similiter ne in carcere moreretur Jeremie xxxviii. Ante adventum spiritus sancti apostoli mortem timebant nam in passione domini omnes fugierunt Mt xxvi. **Mors bona** in bono statu homini est appetenda et unde aliqui et mali desiderant bene mori Sic Balaam qui dicebat Moriatur anima mea morte iustorum Num xxiii. Thobias iustus mortem desiderabat dicens precipe in pace recipi spiritum meum Tho iii. Apostoli sed post per adventum spiritus sancti confortati ut mortem et libera non timent Act per totum Desiderabat Paulus mortem nam dicebat Non solum ligari sed mori cupio et Act xxi. Idem dixit Si dignum morte aliquid feci non recuso mori Act xxv. Alibi etiam dixit Cupio dissolui et esse cum Christo Phil i. **Mortem desiderat** homines cum aliquas graves sustinet passiones. Ut ab eis careat cruciatum Sic Helias sedens sub iunipero petiit ut moreretur iii Reg xix. Per contumeliam ab ancilla receptam oravit Sara dicens Peto domine ut de vinculo improperii huius eripias me et Tho iii. Per mortis timorem quam Salvator sustinuit ostendit quod non solum mortem sed omne genus turbacionis tolerancie sustinere debet libenter Mt xxvi. Cum Paulus insidias vitaret et de civitate in civitatem fugeret persequentes non timore mortis hoc fecit sed futura sedens et exemplum prebet se utilitati plurimum reservavit Act per totum

De morte horribili impiorum Capitulum lxxxviii

Morte abhorrenda moriuntur

Homicide crudelissimi sanguinem effundentes
Tyranni maliciosi bonos affligentes
Homines luxuriosi et lascivientes
Sacrilegi cupidi bona recipientes
Patri non obsequi nec obedientes
Viri et principes mala suadentes

Morte horribili
de moritur
homicida a
b[illegible] sanguinem
effundentes
Sic Cayn

qui fratrem suum occiderat fuit a Lameth pera interfectus Gen. iiij. Pharao qui submergi fecerat
pueros hebreorum in mari cum exercitu suo submersus Exo. xiiij. Adonibezech qui maximarum
civitatum et pedes preciderat aliis ipse similiter est precisus Judic. i. Zebee et Salmana qui fratres
occiderant Gedeonis a Gedeon similiter sunt occisi Judic. viij. Abimelech qui lxx fratres super lapi-
dem interfecerat fuit ab una femina percussus nomine fragmen et occisus Judic. ix. Adolescens
qui Saul se dixerat occidisse fuit David iussione interfectus ij Reg. i. Latrones qui occiderant
Miphiboseth fuerunt a David mortui cum crediderunt complacere ij Reg. iiij. Joab qui duos
viros justiores occiderat fuit Salomonis iussu interfectus iij Reg. ij. Zambri qui occidit
Helam regem suum post octo dies in ipso palacio se combussit iij Reg. xvi. Achab qui iniuste
fecerat lapidari Naboth canes sanguinem eius potaverunt iij Reg. xxij. Jezabel homicida Je-
hu precipitari mandavit et equorum pedibus conculcari iiij Reg. ix. Athalia que omne semen
regium peremerat et ipsa valde turpiter est occisa iiij Reg. xi. Andronicus in eodem loco oc-
cubuit in quo Oniam fecerat trucidari ij Machab. iiij. Morte horrenda mo-
riuntur tyranni qui alios opprimere delectantur iuste namque tyrannus crudelis per
manum femine clavo et malleo est confossus Judic. iiij. Saul qui se iniuste persecutus
est David proprio gladio interfecit i Reg. xxxi. Impius Benadab a servo suo Azael
fuit dei iudicio strangulatus iiij Reg. viij. Joas tyrannus iniquus qui fecerat Zachariam
lapidari fuit a servis suis interemptus iiij Reg. xij. Holofernes qui multa conculcaverat
fuit per manum femine capite detruncatus Judith xiij. Tyrannus Aman superbus qui se
fecerat adorari fuit suspensus patibulo quod paraverat Mardocheo Hest. vij. Antiochus
qui multorum viscera torserat dolore viscerum est interfectus ij Machab. ix. Jason qui fecerat
captivari multos et expulerat peregrinus est mortuus insepultus ij Machab. v. Mor-
te horrenda moriuntur luxuriosi et maxime qui deserviunt horrende luxu-
rie Nam quia omnis caro corruperat viam suam facte sunt aque diluvii per quas
mortui sunt homines super terram Gen. vij. Super Sodomam pluit dominus sulphur et ignem
et subvertit nephandas civitates Gen. xix. Sichem qui Dinam defloravit mortuus
est a filiis Jacob ipse et omnis populus civitatis Gen. xxxiiij. Filii Beniamin qui uxorem
levite turpiter deluserunt incredibiliter sunt destructi Judic. xx. Amon qui sororem op-
presserat ab Absolone in convivio est interfectus ij Reg. xiij. De hac materia quere in capitulo de lu-
xuria c. 19. Morte horrenda moriuntur qui graviter deum offendunt Nam Na-
dab et Abiu contra dei voluntatem ignem alienum offerentes sunt ab ignis incendio
devorati Levit. x. Blasphemus qui nomen domini blasphemaverat extra castra a populo fuit
lapidatus Levit. xxiiij. Chore Dathan et Abiron quia contra deum et Moysen murmur-
abant absorbuit terra vivos Num. xvi. Goliath superbum et dei blasphematorem Da-
vid puer eius gladio proprio interfecit i Reg. xvij. Sennacherib blasphemus in deum per fi-
lios a propriis filiis est occisus iiij Reg. xix. Sedechias rebellis deo vidit occidi fi-
lios suos ante se et ipse malo genere clausit vitam suam iiij Reg. Alchimus dei ad-
versarius percussus paralisi gravissimo mortuus est tormento i Machab. ix. Herodes qui divinas
usurpaverat laudes percussus a vermibus expiravit Act. xij. Morte horrenda
moriuntur sacrilegi et raptores Nam Achor qui tulit de anathemate Jericho divino
iudicio fuit a domino lapidatus Josue vij. Lysimachus sacrilegus avunculus de turri al-
tissima est precipitatus Machab. xiij. Ananias et Saphira fraudantes de precio agri
qui iam erat deo dicatus dei iudicio morte subitanea sunt extincti Act. v. Mor-
te horrenda moriuntur parentes qui non corrigunt filios delinquentes et filii
parentibus spiritualibus et carnalibus non obedientes vel eos in suis senectutibus derelinquentes
Nam quia Heli non correxit filios suos de eorum sceleribus de sella cadens cervicibus fractis

cerimoniis corripuit j Reg iiii° Absolon non solum non obediens sed persequens patrem suum ca-
pillis suis quercui fuit suspensus lancea perforatus ij Reg xviij pueri mali male in-
stituti qui deriserunt heliseum ab ursis sunt dei iudicio devorati iiij Reg ij° Baltazar
qui non fuit exemplo patris correctus sed corruptus per manum scribentis asscriptum fuit ea nocte
penaliter interfectus Dan v° Morte horrenda moriuntur male consiliarii suadentes
mala et falsa testificantes Nam achitofel quod david dedit malum consilium laqueo se
suspendit ij Reg xvij Siba qui crevit populum contra david fugiens in arbore fuit decapi-
pitatus ij Reg 20 falsi accusatores danielis sunt a leonibus devorati Dan vj 18 Testes
falsi deprehensi a pueris daniele iuste a populo sunt occisi Danielis tredecimo

De Morte preciosa iustorum Capitulum lxxviii

Morte preciosa moriuntur innocentes morientes pro fide vel iustitia paciencie sustinentes et sine tristicia sunt dicentes convertes quod absque malicia capiunt instructores cum zara pena

Morte preciosa mo-
riunt martires qui
pro eorum innocencia
vel iusticia vel pro fide
sustinent passiones Sicut Abel a Cayn est innocens interfectus Gen iiij° Occiderunt
impii lapidibus zachariam filium ioiade et eum martirem effecerunt ij paralip xx°
Iudas dixit Si appropinquat tempus nostrum moriamur in virtute pro fratribus nostris j Macha ix°
per tormenta mortuus est Eleazarus exemplum virtutis et fortitudinis delinquentibus
ij Macha vj Septem fratres cum piissima eorum matre morientes pro legibus exemplum
simile reliquerunt ij Macha vij pro veritate et honestate fuit Iohannes baptista
per herodiadem decollatus Mt xiiij Stephanus plenus spiritu sancto ihesum vidit quem a iudeis
fuit lapidatus Act vij De hac materia legitur Aug iiij de civitate dei . dicens quod deus talem fidem
contulit graciam ut mors que vite contraria constat esse instructio fieret per quam transiret ad vitam
Morte preciosa moriuntur homines tribulati suas tribulaciones pacienter
et sine murmure tollerantes sicut Iob qui in ablacione filiorum et infirmitate corporum
et sine murmure tollerantes pacienter ut in hiis omnibus non peccavit vixit post flagella
tribulaciones sic protulit pacienter ut in hiis omnibus non peccavit vixit post flagella
xl xiiij annis et vidit filios filiorum ad quartam generacionem et mortuus est senex et
plenus dierum Iob xlij Lazarus pauper et ulceribus plenus mortuus in sinum abrahe
est portatus ab angelis Luc xvj Simul sic vixit latro qui pependit ad dexteram
qui penam crucis paciens sustinuit dicens Nos digna factis recepimus est feliciter
mortuus Luc xxiij Salvator vero per multas tribulaciones moriens patri feliciter spiritum
commendavit Iohannis xix et sic oportuit christum mori et ad gloriam patris intrare Luc xxiiij
Morte moriuntur homines qui in mundo bene vixerunt hic non potest nisi feliciter
mori qui feliciter vixit Unde Aug Mala mors putanda non est quam bona
vita precessit Sicut ambulavit Enoch cum deo et tulit illum deus Gen v° Septua-
ginta annorum et completa etate mortuus est Gen xxv Aaron cum expoliasset
se veste induit Eleazarum et abiit Num 20 Mortuus est Moyses famulus dei
iubente deo et eum deus sepellivit Deutro xxxiiij° Currus et equi ignei di-
miserunt heliam feliciter assumentes iiij Reg ij Morte preciosa moriuntur
homines qui cum bona admonicione decedunt eorum filios instruentes Sic Iacob
finita instructione filiorum collegit pedes super lectum et obiit Gen xlix Cum iura-
visset Ioseph fratres quod ossa eius asportarent cum egrederentur de Egipto ad terram promis-
sionis mortuus est in pace Gen 50 David post instructionem filii et facta oracione
in bona obiit senectute j paralip xxix Post admonicionem filii et nepotum dixit
Thobias Hec est interitus meus Tho xiiij Mathatias post benediccionem
filiorum suorum appositus est ad patres suos j Mach Machabeorum secundo

De multitudine malorum et paucitate bonorum Capitulum LXXXIX

Multo plures sunt | peccatores et dampnati celum ascendentibus adiunati | castigati vere continentibus | iniusti infideles fiunt credentibus | dantque hospitalitati iniste se tuentibus

Multo plures sunt de impetrati et filii diaboli quam saluati et filii dei in cuius figura plures fuerunt filii Ismahelis quam filii Ysaac Gen xxv Sexcenta milia hominum numerati sunt Numeri i De quibus soli duo scilicet Caleph et Josue terram promissionis intraverunt in cuius figura maior pars Israel erat Samarie quia x tribus maior aut in regno Juda scilicet plerumque que sole due tribus in Reg xii **Multo plures** sunt luxuriosi et carnales homines quam honesti et casti Nam tempore diluvii solum octo inventi sunt honesti scilicet Noe et uxor et tres uxores filiorum eius et tres filii eius Omnis alia caro corruperat viam suam Gen vi Item Abraham plures filios habuit de Cethura quam de Sara Gen xxv In quinque civitatibus Sodomorum non sunt reperti x boni viri qui carnis vicio contaminati non fuissent Ideo eorum luxuriosorum magna multitudo Gen xviii **Multo plures** sunt homines infideles quam fideles deo et domino temporalibus et platis fuis et amicis Nam inter fideles Joseph qui erant xii solum duo fuerunt qui voluerunt eos liberare ceteris promittentibus eum mortem Gen xxxvii Moyses misit exploratores ad terram promissionis scilicet tantum duo scilicet Caleph et Josue fideliter precesserunt Numeri xiii Plures erant cum Absalon regnum patris usurpante quam fideles cum David iuste et racionabiliter regnante ii Reg xv Dum esset in plebe magna multitudo clamans dimitte Barrabam et dominum crucifige non est inventus unus fidelis qui peteret dominum relaxari Johannes xviii Simile Iudei Rome dixerunt Paulo Notum est nobis quod ubique contradicitur Act xxviii **Multo plures** sunt homines bellantes cum iniusticia pro tyrannis quam bellantes pro iusticia defendendo oppressos Nam tanta erat contra Holofernes ut sicut locuste se facies operirent Judith ii Non remanserunt cum Juda nisi octingenti viri et in exercitu Bachidis et Alchimi potorum viginti milia hominum pugnatorum i Machabeorum ix

De obediencia et inobediencia Capitulum Nonagesimum

Obedire debet homo deo | Non fratribus sibi oppositis | Et presidentibus sibi prepositis | Suis parentibus pacis oppositis | Factis parentibus atque compositis | Non dissencientibus more prepositis | Magna invicem bene dispositis | Precedentibus sibi repositis | Non obsequentibus male compositis

Obedire debemus deo magis quam hominibus qui nobis precipiunt contraria ad salutem Unde Mathatias dixit nunciis regis Anthiochi Et si omnes obediunt regi Anthiocho ego et filii mei obediemus deo i Machabeorum ii Unus illorum septem fratrum qui noluerunt obedire regi ut carnes contra preceptum domini manducarent dixit patri suo in mori presto sumus quam patrias dei leges prevaricari ii Machabeorum vii Petrus et Johannes principibus sacerdotum precipientibus ne in nomine Jhesu loquerentur taliter responderunt Si iustum est vos pocius audire quam deum iudicate Act iiii Deinde cum arguerentur a principibus dixerunt Obedire oportet magis deo quam hominibus Act v **Obedire oportet** platis sive ipsi boni sint sive mali dummodo bona et honesta precipiant Ideo dicit Christus Super kathedram sederunt scribe et pharisei omnia que dixerunt vobis servate et facite Matthei 23 Cornelius dixit beato Petro quando dominus platus reliquerat Omnes nos in presencia tua assistimus sumus obedire quecumque precepta sunt tibi a domino Act x Paulus electo sibi Sylam in sociis perambulabat omnes ecclesias et precipiens obedire precepta apostolorum Act xv **Obedire debet** homo parentibus si non precipiant que discrepant a fide et salute Ideo dicit Paulus filii obedite parentibus vestris in domino Coll iii Joseph obedivit patri suo mittenti eum ad fratres suos quamvis sciret eos accusasse eos ex quo timore poterat se excusare Hec tamen propter hoc obediencie consensit Gen xxxvii David iam unctus in regem obedivit patri

fratribus victualia deportando j Reg. xvij. Thobias iunior dixit patri Omnia que precepisti
faciam pater Thob. v. paratus est qui remanet loco patris obedientie dedere(?). Sic Hester obe-
diebat in omnibus Mardocheo sicut quando eam paruulam nutriebat Hester ij. Puer Ihesus descen-
dit cum Maria et Joseph in Nazareth et erat subditus illis Luc. ij. **Obedire debet ho-**
mo non lingwa solum sed opere Nam magnam obedientiam promiserunt filij Israel dicentes Omnia
que locutus est nobis dominus faciemus et erimus obedientes statim post pauca contrarium fecerunt Exo. xxiiij.
De obedientibus verbo et non facto ponit saluator exemplum duorum filiorum quorum vnus dixit
se iturum et operaturum in vineam et non iuit Alius negauit se et iuit Mat. xxi. **Obedi-**
endum prompte Hec est [illegible] Sic Noe prompte obediuit deo in omnibus que
precepit Gen. vij. Ad prelacias [illegible] assumpti debent quamuis possunt renuere cum humilitate sed ad
voluntatem maiorum promptos obedire exemplo Moysi qui quamquam se excusat de ducatu
populi post pauca humiliter obediuit Exo. xxiiij. Filij Israel ad preceptum domini prompte erigebant tentoria
et ad eius imperium festine et sollicite deponebant Num. x. Cito et perfecte obedierunt
illi apostoli qui statim relictis retibus secuti sunt saluatorem Mat. iiij. Similiter est legitur
de Matheo qui relictis omnibus secutus est eum Luc. v. Paulus audiens vocem Ihesu Na-
zareni prompte respondit Domine quid me vis facere Ubi patet quod correctus et castigatus fit homo
esse obedientem Act. ix. **Obedire debet homo** quantumcumque res sibi mandatur diffici-
lis Nam Abraham mandatum circumcisionis licet esset difficile non distulit adimplere
Gen. xvij. Graue erat Abrahe de filio ymolando preceptum adimplere quod nisi deus aliter
ordinasset sine mora voluit adimplere Gen. xxij. Hanc admonicionem fecerunt serui
Naaman dicentes Si rem grandem dixisset tibi propheta certe facere debuisses. Ubi patet quod
exhortatio valet ad obedientiam iiij Reg. v. Amabilem et difficilem obedientiam adimple-
Rechabite rant Rechabite non bibere vinum nec edificare domos in sempiternum sicut a patre fuerat im-
peratum Jerem. xxxv. Preceptum circumcisionis licet esset difficile saluator voluit in se adimple-
re Luc. ij. **Obedientes ad plenum** temptatorem in mundo vincendo triumphant exaltatorem
in celo ideo dicit Salomon Vir obediens loquetur victorias Prov. xxi. In huius figura quam-
diu filij Israel de mandato domini pugnabant pauci de multis victoriam habuerunt Num. xxi. Pre-
dixit dominus Salomoni quod si eius precepta seruaret poneret in sempiternum super Israel thronum eius
iij Reg. ix. Hanc tamen exemplum obedientie in saluatore nostro ponit apostolus nobis
dicens factus est obediens usque ad mortem et ponit fructum obedientie consequenter dicens propter
quod et deus exaltauit illum et donauit illi nomen Phil. ij. **Obedire nolentes**
sed inobedientes grauiter puniuntur Nam primi precepti transgressio in primis parentibus
grauibus maledictionibus est punita Gen. iij. Filij Israel contra mandatum domini ad terram
promissionis conabantur ascendere et contra domini mandatum euntes ad bellum fuerunt nolente
domino debellati Num. xiiij. Contra mandatum Josue transgressus est Achor ipse fuit a
populo lapidatus et Josue et populus propter illam inobedientiam in bello fuit superatus Josue vij.
Saul qui contra Samuelis mandatum sacrificium obtulit et Agag regi et pinguioribus
contra preceptum domini parcere voluit fuit a domino reprobatus j Reg. xv. 17 Dixit dominus Salomoni
quod si non custodiret mandatum dei deberet de terra suscitare thronum eius ij Paralip. vij.
Vir dei contra preceptum domini cum propheta manducans a leone occisus est iij Reg. xiij.
Similiter percussus est a leone ille qui de mandato prophete noluit vnum de filijs prophe-
tarum. Ubi ostenditur quod obedientiam mandatur nimium caram in hijs que videntur sine racio-
ne [illegible] iij Reg. xx. Jonas qui refugiebat a domino obedire precipienti quod in Niniue
verbum domini predicaret in mari fuit domino disponente submersus Jone ij.

De operante quod deus magis attendit affectum operis quam opus Ca. 91

Operantem respicit deus Si est perfectus in operatione / Si sit rectus in intentione / Si est electus in electione

Operantem attendit deus primo si sit bonus et deo gratus. Nam si persona non acceptatur fructus non acceptatur. Licet cum homo in pollutus faciendo iusta sit ingratus, tamen non quia facit iusta est iustus, sed iusta facit quia iustus est [illegible]. Oculus non quia acute videt est acutus, sed acute videt quia acutus est. Propter quod deus respicit operantem si est bonus quam acceptat vel respiciat eius opus. Cayn namque mala et Abel bona munera obtulerunt, sed deus respexit ad Abel et ad eius munera, ad Cayn vero non respexit. Gen. iiii°. Mirabilia fecit in Egypto Moyses et Aaron, similiter et malefici Pharaonis, sed priorum non vero (?) miracula domino placuerunt. Exod. vii. Bethsamite viderunt archam et sacrificium domino obtulerunt et tamen percussit eos dominus magna plaga, quia propter eorum peccata videre archam domini non debebant. I Reg. vi. Reprobat dominus sacrificia que iusserat fieri et hoc propter offerentium pravitatem. Ysa. i.

Operantem acceptat deus ex intentione, quia licet in operando magis quam ex opere, sicut cum opus commendabile fieri possit ex prava intentione, ut elemosinam dare vane glorie causa propter favorem aut questum malum est ex fine. Unde fieri possit bona intentione ut hominem iniusta corrigere. Oportet operantem et opus esse ordinatum recta intentione. Unde Ambrosius: Operatio tua operi tuo finem imponit. Nam promisso a domino Abrahe filium nasciturum de Sara risit Abraham et risit Sara, sed risus Abrahe non fuit a domino reprehensus quia risit ex leticia promissionis. Risus autem Sare fuit a domino reprehensus quia risit ex diffidentia impetrationis. Gen. xvii et 18. Talia immacula et nobiliora sunt altare et aplices (?) qualia sunt Aaron et filii maiorum (?). Aaron propter bonam intentionem sunt deo grata. Num. xvi. Illorum vero propter intentionem pessimam reprobavit. Pretulit deus duo minuta vidue muneribus divitum quia puriori intentione dabat. Luc. 12 et 21. Desiderabat Zacheus videre Ihesum pura intentione, bonus ideo fuit a domino consolatus. Desiderabat eciam Herodes videre Ihesum et eo viso gavisus est, sed prava intentione motus ideo de eius visione fructum non reportavit seu fructum quem volebat miraculorum sunt. Luc. 19. 23. Tribula (?)

Operantem attendit deus si opus quod facit ex officio sibi incumbit. Aliquin si sibi usurpat quod suum non est non placet deo sed displicet nec acceptat sed tale opus reprobat. Nam Saul expoliavit se et fuit inter prophetas et prophetare cepit, sed peccatum ei prefuit quia non erat sui officii prophetare. I Reg. xix. Oza extendit manum suam et tetigit archam ne caderet de plaustro, sed fuit percussus a domino quia tangere archam erat solum officium levitarum vel sacerdotum. II Reg. vi. Licet offerre sacrificium sit bonum, tamen non nisi sacerdotibus convenit. Ideo Ozias percussus est lepra quia more presbiteri incensum voluit adolere. In Paralippomenon xxvi°.

Oza fuit levita 2 q 1 ple[illegible] ... Regum go io

De Operatione bona Capitulum 9.2

Opus bonum Deus amplificat magnis documentis / placet si edificat legum sacramentis / [illegible] malis innuificat in impedimentis / homines glorificat sub incontinentis / homines magnificat magnis documentis

Opus bonum placet deo in quolibet statu. Ideo precepit, consulit et hortatur. Ideo in statu innocentie posuit deus hominem in paradiso voluptatis ut operaretur et custodiret illud. Gen. ii°. Cumulus (?) hominem post peccatum eiecit dominus de paradiso ut operaretur terram. Gen. iii°. Laudabilia opera patrum precepit dominus imitari dicens: Si filii Abrahe estis opera Abrahe facite. Johannis viii°. Propter hanc causam. Sed in omni gente qui timet deum et operatur iusticiam acceptus est illi. Actuum x. Ut deo placeat Paulus monebat eos (?) Act. xviii. **Opus bonum** et valde deo acceptum est edificare ecclesias. Sicut dominus bonum dat [illegible]

Nam Salomon in medio xx opus templi maxime assumauit iii Reg vi A filiis israel ce-
perunt edificare templum augmentum alia opera impedierunt Esdre iiii precepit darius ut edificaretur
opus domini in plenum et dederunt sumptus de archa regis ne impediret opus domini Esdre vi
Opus bonum multos habet impedientes Nam opera que filii transmigracionis placebat reedificare
in babilonis fuit sepe ab impedientibus molestati Esdre vi et Nee iiii Illud opus
pium quod magdalena fecit unxendo caput et pedes domini Judas cum aliis discipulis volebat
impedire Mt xxvi Opus bonum manifestat hominem sicut fructus manifestat ar-
borem Ideo dixit Salomon attendite a falsis a fructibus eorum cognoscetis eos Mt vii xpc eciam de se
ipso dicebat Opera que ego facio in nomine patris mei illa testimonium perhibent de me Et alibi
Si mihi non creditis operibus credite duo discipuli perhibent de me non cognouerunt dominum donec fuit
cum eo in vias et primo cognouerunt eum in fractione panis Luc xxiiii Opus bonum
largiter remuneratur a deo qui nullum bonum remuneratum dimittit Ideo Ezechias qui fecit
bonum coram domino valde prosperatus est ii paralip 31 et 32 Opus bonum meretur premia remuneracione
indulgenciam peccatorum Nam vidit deus opera niniuitarum et misertus est eius Jone iii Hii
qui acceperunt talenta et operati sunt eos remuneratur sunt in duplum Mt xxv xpc hanc causam
comparat apostolus bona sua semini de quo modicum iacitur et fructus plurimos expectat
ii Cor ix Qui parce seminat parce et metet Thabita propter bona opera que agebat me-
ruit a petro suscitari Act ix Operari nolentes sed vacantes ociositati sua facinora
perpetrauit Et ideo reprehenduntur et acriter puniuntur Nam tempore quo reges ad bella solent
procedere dauid vacans ocio homicidium et adulterium perpetrauit ii Reg xi Requiruntur a domino
ociosi qui vacant opera ad mercedem Mt 20 Seruus qui in uno thalento noluit operari
inutilis fuit a domino reprobatus Mt xxv paulus reprehendit ociosos dicens qui non vult
operari non manducet ii Thess iii Ephes iiii Unusquisque laboret operando manibus suis
quod bonum est ut habeat unde tribuat necessitatem pacienti Hec ille

De oppressione bonorum per malos Capitulum 93

Opprimunt mali bonos:
- Illos inuidentes de felicitate
- Lapsa mente mentalitate
- Illos persequentes ex malicia
- Illos ... dicta veritate

Opprimunt mali bonos aliquando ex mala inuidia quia videt illos feliciter prosperari Sic Caym ex inuidia prema fuit in Abel nequiter et occi-
dit Gen iiii Esau inuidens quod Jacob patris benedictionem habuerat voluit eum occidere xx Gen
quod Egipti inuidentes filiis israel quia crescebant odiebant eos et ipsi eos oppresserunt Gen 27
28 Jacob est compulsus ad laban fugere Exo i Saul ex sola inuidia persequebatur dauid
eo quod sibi victoria sit ascripta i Reg xviii Saluator noster ex sola inuidia fuit passionatus
ab Anna Caypha et iudeis Mt xxvii Opprimunt eciam mali bonos propter
eorum luxuriam quia bonis impedientibus agere non possunt vel quia eos de luxurie
vicio reprehendunt Sic domina cui seruiebat Joseph quia suam concupiscenciam non potuit ad-
implere eum oppressum esse fecit Gen xxxix Sodomite propter suam luxuriam cum in loth vellent
ei inferendo violenciam vexauerunt Gen xix Duo luxuriosi presbiteri susannam propter eorum
luxuriam nequiter opprimebant Dan xiii Herodes propter luxuriam ad peticionem meretricis Johannem
baptistam in carcere decolauit Mt vi Opprimunt mali bonos propter eorum ambicionem
dominium et superbiam Sic Abimelech ambiens principatum fratres suos lxx nequiter
occidit Judic ix Absolon ambiens regnum patris ipsum patrem nequiter persequitur ii Reg
xv et xvi Aman superbia prouocauit mardocheum occidere et iudeos sed deus aliter ordinauit
Hester iii propter superbiam Nabuchodonosor fecit statuam auream pueros vero non adorantes caminum
misit in fornacem et danielem misit in lacum leonum Dan xxviii Triphon
qui propter dominium suum antiochum adolescentem occideret ... Jonathan et duos filios

miserat ysa. xxiiij **Opprimunt mali** bonos ex sola cordis nequicia et mentis
dampnacione Sic impia Jezabel opprimebat heliam prophetam iij Reg. xix. Rex Joram au-
diens famam esse in terra caput helisei precepit amputari iiij Reg. vj. Nequissimus holo-
fernes voluit iudeos opprimere iam de captiuitate reuersos Judith ij° Et sua nequicia
Anthiochus impius hominum cedem fecit ysa. xxiiij° Ex magna cordis nequicia herodes
persecutus est christum et pueros misit Mt ij° Sic herodes agrippa occidit Jacobum et petrum
carcerauit Act. xij **Opprimunt mali bonos** quia bonum veritate loquuntur qua ipsi
habent odio Sic ad imperium Joas lapidatus est zacharias qui eum verissime instruebat ij
paralip. xxiiij Sic Jeremias fuit a Rege missus in carcerem quia nunciauerat veritatem Jere-
mie xxxvij Ananias filius propheta mendacis voluit confundere Jeremiam prophetam veri Jere. xxviij Pri-
cipes sacerdotum et seniores coram interdixerunt apostolos quia veritatem domini loquebantur Act. v
Judei lapidauerunt Stephanum quia non poterant resistere veritati Act. vj et vij Paulus quia
predicabat publice veritatem multas oppressiones a iudeis sustinuit Act. xiij. 14. 16.

Sequitur de Oratione Capitulum V

Orare volentes attendere debent — Personas que requiruntur et quas deprecantur / Tempus quod requiritur hiis qui orant / Modus qui requiritur qui postulant / Causam qua pervenit qui exaudiatur / Fructum qui acquiritur et que dona dantur

Orare volentes debent primo attendere qui sunt illi qui debent orare et pro quibus debent facere suas oraciones Ubi sciendum
quod orare debent presidentes singulariter pro sibi subiectis Eligentes specialiter pro suis electis Omnes ho-
mines generaliter pro omnibus abiectis. **Primo orare** debent prelati pro sibi subiectis quia proprie
officium est ut suis oracionibus a populo iram dei auertant Sic cum propter adoracionem vituli deus
voluit populum destruere Moyses eorum prelatus fecit oracionem veniam eis a domino impetravit
Exo. 32 per oracionem Moysi absorpti sunt qui devorabant castra murmurantes prelabore
Num. xi Maria propter peccatum suum facta est leprosa sed Moyses prelatus eius pro ea dominum exoravit
et restituta est pristine sanitati Num. xij Ex aspectu populo ab ignitis serpentibus orauit Moyses
se et salubre remedium habuit Samuel dixit ad populum Absit a me hoc peccatum quod ces-
sem orare pro vobis ostendens quantum peccant prelati qui pro suo populo non orant j Reg. 12. Bo-
nus prelatus erat beatus paulus qui dicebat thimotheo sibi subdito Sine intermissione habeo
tui memoriam in meis oracionibus ij Thimo. j° **Orare debent** electores cum ad eleccionem
alicuius prelati conveniunt ut deus illis provideat de prelato ydoneo qui populum sibi subditum
bene regat In cuius figura ipse dominus volens inducere ad hoc ait Rogate dominum messis
ut mittat operarios in messem suam Mt. ix Apostoli volentes eligere unum de discipulis in apostolum
premissa oracione dixerunt Tu domine qui nosti corda omnium ostende quem elegeris Act. j°
Cum dixisset dominus segregate mihi barnabam et paulum in opus ad quod assumpsi eos sed in
applacione sua erant in oracione et imponentes eis manus dimiserunt Act. xiij et deinceps **Orare
debent omnes** homines pro peccatoribus et iniustis qui per se non sunt apti ad adorandum
Sic devote orauit Abraham ut parceret sodomitis Gen. xviij Moyses multociens
orauit dominum ut plagas auferret ab egipto et licet Egipcii essent mali fuit a domino
pluries exauditus Exo. 8. 9. 10 Summus pontifex Onias orauit pro Eliodoro qui templum
voluit spoliare ij Macha. iij Salvator ut pro iniquis nos orare doceret Mt. v Et ipse
pro crucifixoribus orauit Luce 23 Similiter orauit Stephanus pro suis persecutoribus Jeremias
flexo Act. vij Apostolus paulus pro peccatoribus orabat ut deus vocaret eos ad penitenciam Ide-
o dicebat Oramus semper pro vobis ut dignetur vos deus vocare ij Thess. j. **Orare volen-**
tes debent attendere tempus quod sit est orandum Ubi non quod orandum est omni tempore et in omni opere sed
maxime et principaliter est orandum quando ab exterioribus agentibus tunc disponitur locus volentibus vim prestitur

Cenam quicumque aliis appenint, primo ergo orare debemus cum ad aliquem locum pergere volumus
ut dominus in viam pacis dirigat pedes nostros et custodiat nos angelus domini euntes commorantes
et redeuntes Judith ppt hanc causam orauit deum in principio itineris et sicut euenit
nobis et pspere Esdre viii Augustinus considerabat Judith quod debebat ire ad holofernem cum diceret
nichil aliud fiat prius nisi oro Judith viii Recedens paulus a filiis de ecclesia per pul.
vos sermones diuinos orauit Act 20 Idem paulus dicebat Romanis obsecratis si quomodo prospere
iter habeam Rom. i Orare debet homo cum debet aliqua verba proponere vel ad interro
gata rñdere ut dominus tangat et mundet labia sua ut digne verba proferat cum labia
ysaie calculo mundauit ignito ysa vi Neemias orauit deum celi cum debebat ad interrogata
rñdere Nee ii Hester locutura ad regem assuerum rogauit mardocheum ut congregaret iudeos
qui erant in susis ut ipsi et ipsa pro ea dominum precarentur Hest iiii Paulus aplus ista considerans
dicebat colosensibus fratres orate pro nobis ut sermo dei currat et clarificetur vnde forte superfluit cognoscendum
quod predicatores in principio sermonis petunt oronem fieri ut digne proferant verbum dei Coll
iiii Orare debet homo cum debet cibum sumere et cum accepit orare et grates referendo
largo modo fundendo orationem Sic Neemias orauit dominum deum celi bibere Nee ii Sal.
uator ut cum discumbere faceret multa milia hominum quos de panibus paruulis saciauit priusquam
comederent comederent in celum oculis eleuatis Joh vi in cena in qua corpus
corpus suum sciscitans in gracias egit quod de mensa cum aplis surgeret grates reddiderunt quando
ympno dicto exierunt in montem oliueti Mt xxvi Orare debet homo ut
eo tempore quo in vnoquoque nobis aduersitatibus opprimit, recurramus ad deum qui nos ab ad-
uersitatibus liberet Sic Thobias cecus ex improperiis tribulatus confugit ad orationis reme-
dium Tho iii filii Israel tribulati ab olosferne tribulati orantes ad dominum clamauerunt Judith iiii
Tribulatus et afflictus mardocheus pro se et populo deum exorauit Hest iiii Azarias
et socii eius in fornace tribulationis ad orationis remedium confugerunt Dan iii Jonas
afflictus in ventre ceti orauit et saluus est a domino eductus Jone ii Judei in tribula-
tione positi orauerunt et fuerunt a domino exauditi in Machabeis in Saulus ad terram prostratus et
cecatus veniens damascum orauit et illuminatus fuit Act ix Cum petrus haberetur in car-
cere tribulatus oro pro eo fiebat sine intermissione ad dominum Act xii Orare volentes de-
bent attendere modum orandi scilicet qualis debet esse oro Circa quod sciendum digne orare
volentes orare debent cum solitudine oriositatis tenuitudine deuocionis, quantitate
veritatis Rectitudine sine vilitatis Solliaitudine assiduitatis Primo oracio
debet esse solitaria et separata a tumultu et solliaitudine humane solliaitudinis Nam Jacob
deuote orare desiderans sequestrauit se Gen 32 Oro sit solitaria et mentalis clamat
in aure dei Sic patet de moyse mentaliter et solitarie deprecante cui dixit deus quid
clamas ad me deprecatus dominum deum pro populo Exo xiiii ingressus secreto iacuit
in terra in Reg xii Dimissa turba ascendit xpus in montem solus orare Nos orare soli-
tarie instruendo Mt xiiii Ascendit petrus orare in superiori domo ut posset orare
diuina ab aliis separatus Act xi In templo paulus orans vidit mirabilem visionem
scilicet xpm apparentem sibi per quod datur intelligi quod sic solitarie et deuote orantes deus
multiplicat consolat Act xxii Oracio secundo debet esse lacrimosa teneritudine deuo-
tionis Ideo Ezechias conuertit se ad dominum et orans cum lacrimis fuit a domino exaudi-
tus iiii Reg xix Conuertit Ezechias faciem suam ad parietem et orauit cum lacrimis
Ideo dixit ei dominus Audiui oronem tuam et vidi lacrimas tuas iiii Reg 20 Susan-
na flens aspexit in celum et orauit ad dominum et oro eius exaudita est Dan
xiii Magdalena in sua conuersione non legitur orasse vocaliter sed creditur eam orasse
mentaliter et flevisse cum lacrimis pedes domini rigauit Luc vii Oracio tercio
debet esse iuncta multitudine hominum in vinculo caritatis Augustinus cum plures deo oro aliquam

multitudinis vel pactatis eorum qui sunt in caritate coniuncti. Ideo sacerdotes et viri unanimes
cum mulieribus resolutis crinibus deum orabant et extensis manibus dominum deprecabantur in Iudith iiii°
Iudas et qui cum eo erant simul dominum deprecabantur ut eriperet eos ab impiis [illegible] in Machab.
viii° Salvator dixit Si duo ex vobis consenserint de quacumque re petierint [illegible]
fiet eis. Erant omnes discipuli in oratione cum mulieribus unanimiter et Maria matre Ihesu act. i
omnes fideles in primitiva ecclesia erant unanimes in oratione et doctrina apostolorum act. ii
Cum orassent discipuli unanimiter una voce motus est locus in quo erant congregati et
repleti sunt omnes spiritu sancto et verbum dei loquebantur cum fiducia act. iiii. **Oratio quarto** debet
esse humilis et sui status recognitiva. Nam miro modo fuit humilis et devota oratio
Manasse ut intuenti apparet in prologo (?) ysaie. Daniel intelligens captivitatis esse completum ...
... dominum exoravit Dan. ix. Brevem et humilem modum orandi habuit qui genuflexo adora-
vit dominum dicens Domine si vis potes me mundare matth. viii, mar. v, luc. vi. Humilis erat centurio
pro paralitico suo indignum se reputans presencia ihesu christi matth. viii. Adorandi humiliter nos docu-
it exemplum de humili publicano. **Oratio quinto** debet esse continua sive assidua ut
si statim quod petit homo non optinet nichilominus adhuc oret. Nam helyas orans pro
pluvia cum puerum mitteret usque ad septem vices nichil penitus apparebat quem orationis
instancia immobilem conmendat iii Reg. 18. Non dimisit daniel propter decretum darii
quin oraret ter in die flexis genibus sicut ante facere consueverat Dan. vi. Ad hoc etiam nos hor-
tatur dominus dicens Oportet semper orare et numquam deficere Luc. xviii. Ad orationis instanciam et ipse dominus
nos inducit exemplo vidue que a iudice cum importunitate iudicium petebat. et exemplo amici
qui panes instanter sibi peciit accomodari Luc. xi. 18. Paulus apostolus qui orare sine
intermissione monebat 1 Thess. v. Hoc idem ipse sollicite faciebat dicens Sine intermissione
memoriam vestri facio in orationibus meis Rom. i. **Orare volentes** debent attendere
causas et modos quibus exaudiantur. Notandum sciendum quod sunt quidam qui secundum suum appe-
titum exaudiuntur. Quidam secundum appetitum suum non exaudiuntur. Quidam bonum concupitum
plus assecuntur. Quidam magis expeditum adipiscuntur. **Quidam exaudiuntur secundum**
eorum appetitum et placitum, sed non ad utilitatem ipsorum. Nam peciit populus in deserto
carnes et dominus iratus concessit eas, per quod patet quod non fuit exauditio set signum divine dilec(tionis?)
Num. xi. Item placuit domino quod filii israel peterent regem et tamen eos exaudivit ad liciendum N°
1 Reg. viii. **Orantes aliqui** non exaudiuntur quia non petunt bona sibi vel licita
Et ratio quia mali sunt ipsi et indigni qui petunt. Sic dominus david orante pro populo licet
devote oraret quia tunc non erat dignus exaudiri ii Reg. xii. Magne reprobacionis erat oratio
Ieremie quando dicebatur ei deus Noli orare pro populo isto neque sumas pro eis laudem et orationem quia
non exaudiam te Ier. xi. Et iacobus dicit petitis et non accipitis eo quod male petatis Iacobi
pro populo indigno et malo dixit deus Cum multiplicaveritis orationes non exaudiam. Manus
enim vestre etc. Isa. i°. **Orantes aliqui** exaudiuntur ad votum et utilitatem. Quia bona et
sibi convenientia et expedientia petunt. Sic exaudivit dominus Ninivitas clamantes et
orantes ad dominum peccata remittens et a subversione liberans civitatem Ione iii°. Sic etiam
exaudivit Susannam cum eam a morte et infamia liberavit Dan. xiii. Hoc modo
exaudiuntur omnes de quibus quere .i. de effectibus orationis c. 2. **Orantes aliqui**
exaudit deus non ad votum sed ad utilitatem. Quia non suum concupitum sed providet illis
deus melius quam petunt. Quod manifeste patet in paulo qui precavens carnis stimu-
lum ut amoveretur ab eo pluries exoravit qui non amovit, sed melius ei concessit scilicet
graciam superandi dicens Sufficit tibi gratia mea. Nam virtus in infirmitate perficitur. **Orare
volentes** debent attendere orationis effectum vel fructum. Quem quoque oratio acquirit
vere sciendum quod digne orantes et petentes a domino accipiunt peccatorum remissionem graciam

filiorum adeptionem gaudiosam aduersariorum depressionem iniosam temptatorum repulsionem v-
tuosam et signorum patracionem fructuosam. Primo oracio impetrat remissionem peccatorum
vnde per oracionem moysi dicentis aut dimitte eis hanc noxam aut dele me de libro vite
tuo ad cuius oracionem dominus populo suo peccatum dimisit Exo xxxii propter hanc causam docuit nos
saluator debitores peccatorum remissionem petere in dominica oracione d. dimitte nobis debita nostra
matt vi in cuius signum dimisit rex omne debitum seruo qui eum rogauerat licet peccata
sint que ei dimissa fuerant repetita matt xviii Orare secundo impetrat filios hijs
qui racionem naturam non poterant gignere filios procreare nam ysaac pro rachel coniuge sua deum precatur steri-
li et filios meruit obtinere gen xxv. Anna similiter deum deuote orauit ad lacrimas et
filium precibus a domino impetrauit i reg i. Elizeus hospite sue sterili impetrauit a domino filium
quem sterilis suis oracionibus suscitauit iiii reg iiii. Zacharie et Elizabeth sterilis et ambo
processissent in diebus suis angelus apparuit zacharie d. Exaudita est oracio tua vxor tua
pariet tibi filium et vocabis nomen eius Johannes luc i. Oracio tercio tribuit victoriam
de inimicis et aduersarijs nam in bello filiorum israel contra amalech plus fecit moyses
orando quam Josue pugnando Exodo pugnatur filij israel contra philisteos rogauit sa-
muelem orare pro eis ut victoriam obtinerent i reg vii Josaphat rex juda timore
perterritus propter multitudinem que veniebat contra eum totum se contulit ad orandum ii paralip xx
Judith quod voluit decapitare holofernem dominum pro victoria exorauit Judith xiii Commissurus
judas bellum contra Gorgiam orauit et obtinuit victor belli i machab iiii Ille qui in ca-
put in exercitu contra bachidem ipse fuit orans et exercitum debellatur i machab ix Jonathas
cum paucis pugnaturus cum multis orauit et victoriam impetrauit i machab xi Judas
et qui cum eo erant inuocato domino per oraciones aggressi sunt contra exercitum Nicanoris manu
quidem pugnantes sed corde orantes belli victoriam habuerunt ii machab xv. Dicebat
paulus obsecro vos ut iuuetis me oracionibus ut liberet me deus ab infidelibus Rom xv
Oracio quarto expellit dyabolum et eius temptaciones Ideo Raphael angelus monuit tho-
biam ut tribus diebus abstineret ab vxore et tamen ipse cum ipsa oraret quoniam in
eis dyabolus haberet potestatem Thob vi propter assiduam oracionem Chananee filia eius a demonio
liberatur matt xv Cum discipuli quesiuissent demonem non possent eicere et interrogarent dominus
dixit eis hoc genus demoniorum non eicitur nisi ieiunio et in oracione matt xvii Cum paulus
iret ad oracionem obuiauit puelle habenti spiritum phitonicum quem paulus expulit in nomine
domini Act xvi Oracio quinto facit opera miracula nam per oracionem helye clau-
sum est celum ne plueret et per oracionem eius ad pluuiam est apertum iii reg xviii Ad
deuotam oracionem helye puer qui erat mortuus suscitatur iii reg xvii Martha et
maria deum orauerunt lazarum suscitari Johannis xi Decem leprosi orantes ad deum me-
ruerunt recipere sanitatem luc xvii Petro et Johanne ascendentibus ad oracionem liberauit
claudum a ventre matris sue Act iii Similiter petrus et Johannes orauerunt pro illis de
samaria et imponebant manus super illos et spiritum sanctum accipere faciebant Act viii
patrem publij febribus dissenteria laborantem paulus sua oracione sanauit Act xxviii

De ornatu mulierum Capitulum vi

Ornatus mulierum { Est ad perducendum deceptorem / Ad peccatum reprehensionem } Ornatus mulierum sepe fit ad decipiendum homines Sic
aliquando ipse ut viris placeant ornari se dicunt nam Thamar volens de
juda socero suo concipere vestibus viduitatis depositis ornauit se et habitu paruit
ab eo Gen xxxviii Jezabel audito aduentu yehu depinxit oculos stibio iiii
Reg ix propter ornamenta que Judith assumpsit potentem holofernem decepit Judith
x Dicit prouerbium mulier ornatu meretricio preparata ad capiendas animas prouerb vii

Non sine causa dicitur autem faciem tuam a muliere compta quia sic decipit et inclinat ad peccatum Eccli ix. Ornari non debent mulieres bone et honeste que soli deo placere desiderant ideo hester quando debuit intrare ad regem non quesivit aliud muliebrem cultum quem querebant alie mulieres hester ii. Comptura differret deo ornamentum calciamentorum et lamina tortorum ysa iii. Mulieres non sint contextis capillatura vel auro aut veste

De paciencia et mansuetudine in iniuriis capitulum vii

Patienter sustinere debent iniurias multi propter iii

Pacienter debent
- attendentes propinquorum offensiones
- respicientes divinorum correptiones
- pacientes tormentorum afflictiones
- removentes deceptorum illationes
- audientes benignorum responsiones
- attendentes exemplorum orationes

pacienter sic debent iniurias condonare inimici et iniuriam si aliquid vindicabiliter alterius offenditur videatur vel corripitur. Sic pacienter tulit ysaac et sic minime quando abraham pater eius voluit ipsum immolare Gen xxii. Joseph pacienter tulit iniuriam quam ei fratres ipsius intulerunt citra pacem illata sibi ab eisdem fratribus iniuriam ~~quam ei fratres~~ clementer indulsit Gen xxxvii et l. Cito orauit moyses pro maria sorore sua que eum offenderat murmurando Num xii. David persecutorem pacienter sustinuit quem ei ipsius filius inferebat ii Reg xv. Thobias pacienter tulit consortionem uxoris opprobria Tho ii pater et uxor ibidem. Pacienter debent sic fieri et subditi si aliqua molesta recipiunt a dominis et prelatis. Domini etiam et prelati pacienter sustineant si aliqui a subditis offenduntur. Nam miphiboseth pacienter tulit iniqua iniquitatem quia david tulit eum cum ii Reg xviiii. Una mulier in adulterio deprehensa scribarum et phariseorum accusationem sustinuit et nichil accusata audit ipsius ecce ne lapidaretur misericordiam liberauit Johannis viii. Similiter prelati et domini debent esse pacientes si aliquando offenduntur a subditis. Nam moyses pacienter murmur populi sustinuit et misit aaron intercedere pro eis Num xvi. Sara pacienter sustinuit contumeliam ab ancilla sibi vituperose illatam Tho iii. Pacienter debet homo tribulationes et penas a deo inflictas vel pro deo et eius fide susceptas sustinere. Sic thobias excecatus pacienter sustinuit et portauit Tho 2 et 2. Job fuit paciens perdendo sua filios et quasi se ipsum per quem infirmitatem qua nichil uxore et amicis plus inferentibus desolationes quam consolationes Job per totum. Alacrem pacientiam habuerunt tres pueri in fornace qui noluerunt ydolis ymmolare Dan iii. Eleazarus dura sustinuit pro observancia legis cruciatus Machabeorum vi. Septem fratres cum matre coram rege in eorum tormentis mirabilem pacientiam habuerunt ii Machabeorum vii. Pacienter ferentes iniurias non debent ultionem querere de offensis licet ipsi valeant vindicare. Nam saul noluit sustinere quod viri qui ei detraxerunt occiderentur in detractionis vindicta i Reg xi. Noluit david occidere saulem persequentem eum licet pluries potuisset i Reg xxiiii. Sic etiam david noluit quod abysai eum de semei qui ei maledicebat vindicaret ii Reg xvi. Helizeus etiam non permisit quod viri occiderentur qui venerant capere eum sed plene ipsos refectos libere abire permisit iiii Reg vi. Non solum vindictam non debet homo querere de offensis sed offendenti debet ex corde dimittere non solum semel sed pluries. Nam petro querenti quotiens dimitteret proximo respondit christus non solum septies sed usque septuagesies septies Mat xviii. Ad paciencia portandum et ultionis iniurias dimittendum inducit nos christus exemplo servi nequam cui dimissa fuerunt x milia talenta Mat xviii. Paciencia confert humilis ~~humilis~~ humilis et benigna responsio. Sic etiam dura et aspera irritat iniuriosum quia responsio mollis frangit iram. Sermo durus suscitat furorem. David quia ad duram responsionem nabal fuit perditus ad humilem responsionem abigail mirabiliter est

Cominado de

placatus 4 Reg. xxv. Filii Effraim intendentes arcum Gedeonem sedati sunt propter eius humilem responsionem Judic. viii°. Et Roboam non consilium senum renuens responsum populo reddidit in impacienciam et indignacionem populum ad indignacionem 3 Reg. **Paciencie exemplum** habemus a Christo maxime ut credimus. Nam legimus quod ... pati venerat Judeos pluries deliquisse novimus Luc. iiii°. Joh. viii. Exemplum eciam paciencie habemus a Christo tempore passionis qui in paciencia sustinuit verbis et factis in verbis detractores contumeliosos et contumeliosos in factis illusionibus verberacionibus crucifixionis et mortis Mt. 26. 27. Luce 22. 23.

De paupertate et inopia Capitulum 98

Pauperes spiritu debent
- possessionem temporalitatem despicere
- refectionem sobrietatis perficere
- cursum mediocritatis aspicere
- ditacionem sublimitatis inspicere

Paupertas spiritualis sunt pauperes spiritu nichil debent seculo possidere. Jacob in unica tunica patrem fugiens et ad Laban vadens nec animal nec famulum habuit sed in baculo Jordanem transiit et volens requiescere lectum non habuit sed lapidem supponens capiti suo dormivit Gen. xxviii. Moyses pascebat oves Jetro quia oves proprias non habebat Exo. iii. Filii Rechab habitaverunt domos non edificabant vinum non bibebant vineas non habebant agros non seminabant sed in tabernaculis habitabant Jer. 35. Adolescenti dixit dominus si vis perfectus esse vende omnia que habes et da pauperibus Mt. xix. In primitiva ecclesia omnia vendebant et tanquam omnia habebant Act. iiii°. Petrus vere pauper dixit claudo argentum et aurum non est michi etc. Act. iii. Paulus dixit fratribus de Achaia argentum aurum vestem non concupivi Act. 20. **Pauperes spiritu** parce vivere debent et de modico victu contentari. Nam satis parce vivebat Ruth que colligebat spicas post terga metencium Ruth ii°. Multum parce et cum penuria vivebat Helyas qui petivit buccellam panis et pusillum aque a Sareptena vidua sibi dari 3 Reg. xvii. Filii prophetarum satis parce vivebant qui parce de pane et pulmento insipido comedebant 4 Reg. iiii°. Paulus apostolus dicebat esurimus et sitimus et nudi sumus. **Paupertatis exemplum** habemus a Christo qui est de paupere matre natus a paupere fabro nutritus in paupere loco reclinatus pannis pauperibus involutus pauperum oblacionem in templo scilicet turturum et columbarum receptus duodenus in templo solus sine familia est repertus hec omnia patent Luc. ii. Ad pauperes nupcias ubi vinum defecit accessit Joh. ii. Caput ubi reclinaret non habuit quia viii pauperem familiam habuit Mt. viii. In cruce pendens nudus pependit et mortuus in sepulcro iacuit alieno Johannis xix. **Pauperes spiritu** vel paupertatem pacienter ferentes exaltantur ditantur et remunerantur a deo in presenti et in futuro. Nam Saul qui vero suo contentus longe querebat asinas patris sui non equos et cuius familia minima fuit unctus est in regem 1 Reg. x. David custodiens in pascuis et quasi nichil reputatus fuit per Samuelem unctus est in regem quem eciam pater misit ad fratres victualibus onustum 1 Reg. xvii. In unica tunica Nabuzardan pauperes dimisit divites interfecit vel captivos duxit et sic dicitur qui pauperes dimittit et divites ad infernum deducit Jer. lii. Quot beatitudines quas posuit dominus primam beatitudinem posuit paupertatem Mt. v. Regnum celorum promittit pro his divicias relinquentibus propter eum Luc. xviii. Mt. 19. Lazarus pauper in sinum Abrahe ab angelis est portatus Luc. xvi. Ob hoc ceci pauperes et debiles fuerunt ad magnam cenam pro regibus invitatis introducti Luc. xiiii.

De pace et Concordia Capitulum 99

Pax atque concordia approbatur

Ex complacentia pristine dilectionis
Copulat concupiscentia etiam aversos
Roborat benevolentia etiam infirmos
Perficit transfusura intus conversos
Ac disponit in excellentia etiam desperatos

Pax et unitas et concordia inter homines sic super omnia alia opera deo placent in omnibus super alia animalia preter homines fecit duplicia

scilicet marem et feminam / hominem vero unum ut unitatem pacis et concordie commendaret Gen. 1. Cum vellet David edificare templum noluit eum deus quod construeret ei domum quia fuit bellicosus ut ostenderet solum pacificorum accepta sacrificia reputare iii Reg. v. Diligit deus corda pacifica et in eis habitat in omnibus sicut nobis ostensum est Helye quia deus non erat in commotione nec in gladio vento sed in sibilo aure tenuis i. in loco pacifico et quieto iii Reg. xix. Christus deus diligit pacem patet quia in eius nativitate angeli pacem annunciaverunt Luc. ii pace precepit discipulis inter se habere Marc. ix. pacem misit discipulos portare Luc. x pacem reliquit in testamento Johannis xiiii et post resurrectionem suam pacem discipulis nunciavit Luc. xxiiii Joh. xx. **Pacem debent querere** qui fuerant viri et maxime qui habent inimicos potentes ideo Abimelech pacificatus est cum Ysaac quem prosperari videbat Gen. xxvi Gabaonite audientes que fecerat Josue potentissimis Jericho et Hay venerunt caute facere pacem Josue ix. misit Jonathas legatos ad Bachidem ut componeret pacem cum eo et hii Bachides fuerat dux exercitus in quo Judas occubuit frater eius i Mach. ix. Rex Demetrius misit ad Jonatham epistolam rogans pacem ii Mach. x. **Pacem inducat** inter homines cum fuerit ut fu-

de fervori enim maiorum tedendum est sic fecit Jacob et timens ab Esau Gen. xxxii. presentes et eciam legati ad filios Ruben missi in conversatione benigna humiliati dul- ces sunt placati Josue xxii **Pacem perturbant** et destruunt multa vitia aliqui pacem perturbat invidia vitiam fratres Joseph invidebant ei quia cumque pacifice ei lo- qui non poterant Gen. xxxvii. Avaricia seu copia rerum temporalium causa fuit turbationis pacis et fomentum discordie et jurgiorum ut patet in pastoribus Loth et Abraham Gen. xiii. Simile habetur de Ysaac et pastoribus Gerare propter puteum causam Gen. xxvi Ambitio et superbia dominandi pacem perturbant et guerram et discordiam suscitant inter propinquos ut patet in Absolone contra David ii Reg. xvi. Ficta est pax perturbat et impedit pacem veram et veram ideo Jonathas noluit recipere Demetrium quod fictam pacem querebat i Mach. x. **Pacis bonum ex gratia** et dono dei procedit unde bonitas Christi plena et gratia et bonitas subditorum cause constituunt ultimo magne pacis ut patet de Onia et plebe iudeorum ii Mach. xv. propter hanc causam Paulus in suis epistolis pacem preponit gratiam dicens Gratia vobis et pax dicens intelligi quod sine gratia pax esse non potest Non est pax cum impiis dicit dominus Ysa. xlviii De magno dono gratie domine procedit / quando ille qui recepit iniuriam et offensam offendenti parcit et pacem eius qui eum offenderat concupiscit sic David licet ab Absolone persequeretur querebat et pacem eius esse ne pax pueri mei Absolon ii Reg. xviii

De peccato et eius effectibus Capitulum Lxxxx

Peccatum reaspiciendum est ~~peccatum reaspiciendum est~~ peccatum notabiliter hominum

Ab interiori depravando naturam
Ab exteriori privando virtutem
A superiori elongando puritatem
Ab inferiori devastando sensum

peccatum consueta turpitudine notatum hominum ab intus fedo quia naturam humanam depravat et conformat Tollit enim homini audaciam et causat erubescentiam Nam

primi parentes qui in statu innocentie nudi non erubescebant post peccatum erubescentes se perizo-
matibus contexerunt Gen. iii. Item aufert homini sensum et infatuat eum. Vnde Adam qui ante
peccatum tanta sapientia polluit quod rebus omnibus nomina imposuit secundum proprietates ipsarum post peccatum
ita sic infatuatus fuit quod a facie domini cum nudus et aperta sibi omnia absconderet se credebat
Gen. iii. Salomon etiam sapientissimus peccatum infatuavit maculavit eius famam iii Reg. xi.
Item facit homines timidos auferendo securitatem. Nam Adam qui ante peccatum pluries audiverat
vocem domini nichil timens post peccatum cum vocatus a deo ait audivi vocem tuam
et timui Gen. iii. Item tollit quietatem miserorum. Non sinit homines quiescere. Nam cor im-
pii quasi mare fervens quod quiescere non potest Ysa. lvii. Similiter percussit dominus cor David post-
quam peccavit populum numerando ii Reg. xxiiii°. **Peccatum nocet homini** ab exteriori
quia multociens pena temporali et eterna punitur. Sicut in primis parentibus de Adam et Eva
expulsis de paradiso cum maledictionibus et penis suis. Pena viri fuit simplex quia
in labore seu sudore vultus tui vesceris pane tuo. Pena mulieris fuit duplex scilicet in
dolore pariens filios et sub viri potestate erit, et huius duplicationis causa fuit quia
ipsa virum induxerat ad peccatum Gen. iii°. Sodoma etiam propter pena ignis et sulphuris
sunt puniti Gen. xix. Vxor etiam Loth quia peccavit contra preceptum domini se vertendo in sa-
lis statuam est conversa Gen. xix. Pharao etiam confitetur se propter peccata flagellari. Peccavi
in deum Exo. x. Quia filii Israel deum multociens offenderunt peccando sunt ab eo
sepius flagellati ut habetur in libro Josue Judicum Reg. Judith et prophetarum qui vero testatur
Juda propter maliciam quam fecit Jere. xx. Deserta est populus et omnes urbes etc.
Peccatum nocet homini a superiori. Quia clamat vindictam et specialiter peccatum enor-
me contrarium sicut illud. Ideo dixit dominus ad Cain: Vox sanguinis fratris tui clamat ad
me de terra Gen. iiii°. Similiter dixit dominus Abrahe: Clamor Sodomorum et Gomorre
venit ad me Gen. 18. Clamor peccatorum vestrorum in aures domini sabaoth introivit etc.
Peccatum nocet homini ab inferiori. Vertitur enim scriptura ad multa incommoda in-
currendo et specialiter recidivatio in peccatum que multum debilitat hominem. Sicut recidivatio
in egritudinem plus debilitat corpus in ipsum plura pericula inducendo. Vnde in huius
figuram dicitur quod peccatum ambulavit peior in vias pessimas. Sic debilitatus est quod recessit
sit ab eo Edom et noluit ei obedire nec solvere tributa iiii Reg. viii. Dicitur enim quod
peccatum precedit populum propterea instabilis sicud ii Reg. 1°. Dicitur omnis Saul cepit insurgere
contra eum propter peccata sua iii Reg. xi. Ad hoc facit Christi parabola. Cum immundus spiritus exierit ab
homine Luc. xi. Ob hanc causam dixit Christus languido: Ecce sanus factus es, iam amplius noli
peccare ne deterius tibi aliquid contingat. Et idem dixit mulieri in adulterio deprehense Joh. 8.

De penitencia peccatorum Capitulum. C. j.

Penitencia debet fieri	Cum acceleratione omni tarditate deposita Vera contricione lacrimositate supposita Pura confessione plena iniquitate apposita Cum satisfactione et austeritate imposita Justificatione atque sanctitate composita Cum receptione et benignitate proposita	Penitencia debet fieri celeriter et non differi usque ad senectutem vel mortem. Veniunt enim tunc ne perdestu huius vite sive a malitie prime

Jn cuius figura quidem mansit maria ... non percuterent filii Israel per destructionem Exo. xii. Hoc est enim consilium sapientis. Non tardes converti ad dominum et ne differas de die in diem Eccli. v. Ut dominus ad penitentiam festinare inducit homines posuit exemplum de quibusdam super quos cecidit turris etc. et subdit Nisi penitentiam feceritis omnes similiter peribitis Luce 13.

Ad hoc idem facit parabola de servis vigilantibus .s. in pnia et expectantibus dnm qui reditur
quia horam et diem mortis penitus ignoramus mt luc. Querentibus a quibusdam judeis quid
facerent dixit petrus pniam agite s. nunc act ii. Dixerunt fideles deus pniam ad vitam dedit
i. in vita eternam act x. **Penitencia debet esse** cum contricione cordis. Cuius signum est
lacrime fluentes ab oculis. Ideo audientes populus dnm lectio legis timuit cor eorum ... et
magis plus quam deus preceperat facere voluerunt. Iudic. secundo ad vocem angeli populus increpantis leva-
verunt vocem suam dixerunt et fleverunt. Iudic. ii. Lamentacio esdra et pro dictum est ei ... pnia
in isrl. Esdra x. peccatrix mulier penitens sic lacrimis humiliavit quod de ipsis lacrimis pedes do-
mini lavit luc vii. Tanta dominus magna contricionem in muliere in adulterio deprehensa cognovit
levem et brevem pniam ei dedit s. vade et amplius noli peccare. Ioh viii. Homo volens
in pnia contricionem habere debet a turba recedere. In aug. sicut fecit petrus qui peccavit in atrio foras
egressus flevit amare. mt xxvi. **Pnia per contricionem** requirit mundam et aptam confessionem
propter quod dominus sustulit peccatum a david quia ad reprehensionem nathan se humiliter accusat
ii reg xii per peccatum numeracionis populi confessus est ecce. Ego sum qui peccavi. ii reg xxiiii.
Ideo dicebat iob. Si iustificare me voluero os meum condempnabit me. iob ix. Dixi confitebor
adversum me iniusticias meas et tu remisisti et ait david in ps. In huius figura x
leprosis sanatis precepit dominus ite ostendite vos sacerdotibus et dum irent mundati sunt luc
xvii. **Pnia per confessionem** requirit integram satisfactionem que consistit in asperitate
ieiuniorum et devocione oracionis et largitione elemosinarum. Per asperitatem et ieiunium
satisfacimus quantum ad ea que commisimus in nosipsos per oracionem que in deum per elemosinas quod in
proximum suum operati. Ideo achab quamvis sceleratissimus operuit carnem suam cilicio ieiunavit
et dormivit in sacco et ambulavit demisso capite et dominus propter penitenciam quam ei iniunxerat pe-
percit. iii reg xxi. Sacerdotes induerunt se cilicio et ieiunaverunt audita potencia holofernis
in dyan ... iudith iiii. Laudat pnia iudith ubi dicitur quod habebat super lumbos suos cilicium
et ieiunavit omnibus diebus vite sue preter sabbata et neomenias. iudith viii. Viri
ninivite fecerunt pniam vestiti sunt sacco et ieiunaverunt et deus indulsit. Ione iii.
Machabeus et qui cum eo erant deprecabantur dominum terra capita aspergentes et lumbos acinctis
ciliciis ad repitudinem (?) ... Mach x. **Pniam debent facere** eciam viri iusti
ut in numero amicorum dei se servaret quia ex hac corum vita augmentatur. Ideo iob cum
fuisset vir iustus dicebat pniam ago in favilla et cinere. iob xlii. Iohannes baptista
sanctificatus in utero fugit sub annis tenere in desertum ubi tam aspere vixit et tantam
pniam fecit quod dicebat non manducans neque bibens. mt in ... Ihesus qui peccata
non fecit in deserto xl diebus et noctibus ieiunavit. mt iiii. **Penitentes deus beni-
gne** recepit eorum pniam acceptando. Unde manassem regem iuda qui propter
peccata ductus fuerat in babilonem quia penituit dominus benigne recepit et magnam
familiaritatem ostendens eam multiplicavit ... luc vii. Ad hoc idem facit exemplum de filio
prodigo qui benigne fuit receptus a patre luc xv. Tanta ... deus recepit penitentes ut
gaudium dicat esse in celo super uno peccatore pniam agente quam super xcix iustis luc
xv. Libenter recepisset christus penitentem iudam si qui fuerat pnia ductus et argenteos
retulit non desperasset nec seipsum laqueo suspendisset mathi xxvii.

De peregrinis receptis hospicio Capitulum C ii

Peregrini recipiendi sunt

Cum hylaritate dei iudicaas hospitates
Cum liberalitate pyas delicias inustrates
Cum utilitate novas leticias expectantes
Et in praua te veras dominas pudostates

Peregrinos debet homo recipere hylariter quia
frequenter recepit christum et angelos in suum hospicium

est recipiendo Nam abraham celerit et letanter recepit angelos in hospicio quos
credebat homines esse et peregrinos Gen xviii loth angelos putans peregrinos homines
esse existentes suscepit hospicio et defendit ut potuit a sodomitis eos nephandam
violenciam volentibus inferre Gen xix Ihesus discipulos suos asserit recipi et conprimi
cum dixit Qui vos recipit me recipit et qui vos spernit me spernit Luc x Ad h[e]b[r]. Paulus
ait hospitalitatem nolite oblivisci per hanc enim quidam placuerunt angelis hospicio receptis Hebr
xiii **peregrinos debent recipere** homo liberaliter et leta facie eis necessaria ministrare Sic
liberalis et prompta videbatur Rebecca ad hospitalitatem quando servo Abrahe dixit palea
rum et fenum est plurimum apud nos Gen xxiiii Tunc magis pie et liberaliter Jetro Moy
sen peregrinum recepit hospicio Ymmo propterea eius filia et nepotes fuerunt magistri honorati
scilicet ipse vellet letanter et liberaliter recipi Ideo dixit Moyses Deus amat peregrinos et eis
victum et vestimentum et vos debetis amare peregrinos quia ipsi fuistis advene Deut x
Exploratores quos miserat Josue Raab liberaliter recepit Josue 2o liberalis hospitalitas
fuit Job qui dicebat foris peregrinus non remansit hostium meum patuit viatori Job xxxi
Ambulans Ihesus per mundum non habebat ubi caput reclinaret sed Martha liberaliter recepit
eum hospicio Luc 10 Sic liberaliter debent recipere seu recipi peregrini quod eis sit recordandi
mercede hospitalitatem Exemplo duorum discipulorum euncium in Emaus qui Ihesum peregrinum coegerunt
Luc xxiiii **peregrinos recipientes** multas a deo recipiunt gracias et multa miracula
Nam helyas suscitavit filium mulieris apud quam est hospicio receptus iii Reg xvii mulieri
Sunamiti filium non habenti Elizeus ab ea receptus hospicio et filium impetravit et ipsum pari
modo suscitavit iiii Reg iiii Zacheus gaudens recepit salvatorem in hospicio suo
et ipse ei gaudium duplicavit quia salutem eius domui nunciavit Luc xix Publius princeps
receptis paulum cum sociis de naufragio Nam cum eos suscepit hospicio paulus autem liberavit patrem
eius febribus et dissenteria laborantem Act xxviii **peregrinos recipiunt**
hospicio pauperes et artifices magis quam nobiles et divicijs habundantes Nam in Gabaa
Beniamin non invenit levites qui eum hospicio reciperent nisi senem qui redibat
ab opere Helyas in Sarapta Sydonie solum a vidua paupercula est receptus iii Reg 17
Petrus apostolus est apud Symonem quendam coriarium hospitatus Act 10 Paulus ma
nebat apud Priscam et Aquilam qui erant eiusdem artis Act 18 Lidda purpuraria
rogat paulum et socios secum in hospicio habitare Actuum sedecimo

De permissione Divina Capitulum C iii

Permittit deus aliquem bonos flagellari ad maiorem consolacionem | electos temptari sub maiorem deprecacionem | malos debellari in maiorem consolacionem | permittit deus bonos affligi ad tempus eos mirabiliter postea exaltando Sic permisit Jacob
pati persecucionem ab Esau qui postea reperiavit ditatus Gen xxxii Thobiam exce
cari permisit quem postea illuminavit et gaudio amplificavit Thob ii Job graviter
affligi et depauperari permisit cui postea omnia duplicavit Job 1 David longo
tempore permisit pati persecucionem Saulis quem in regem postea sublimavit i Reg xvii filios Israel
affligi per holofernem permisit quibus postea victoriam magnam dedit Judith per totum De hac
materia quere plura 4 de Iudicijs dei dist c. no 12 **permittit deus** aliquem bonos ho
mines cadere in diversa peccata ut non glorientur de sua sanctitate nec confidant de sua constancia et
alijs sciant compati qui peccant Sic permisit cadere Sampsonem fortissimum Judic xvi David
sanctissimum ii Reg xi Salomonem sapientissimum iii Reg xi petrum promptissimum Mt xxvi **permit
tit deus** aliquem populum flagellari propter peccata populi et prelatorum malorum Sic permi
sit quod filij Israel debellarent filios Beniamin propter eorum scelus Judic 20 Sic eos

propter peccata populi et filiorum heli permisit a philisteis israel debellari primi regum iiii°

De promissione humana capitulum C iiii

Promittunt homines non libenter
aliqua fieri
ut dulces circumstantes deceptos
ut consolentur sperantes consortes

Promittunt aliquid boni viri aliqua fieri non tamen libenter et hoc ad vitandum maius malum quod posset accidere

Sic promisit Jacob Benjamin predilectum ne cum fratribus in Egiptum ne Symeon remaneret in vinculis et ceteri filii una secum fame et inopia morerentur Gen xlii° Sic promisit Abraham quod Loth separaret ab eo timens pastorum iurgium ne se invicem sequeretur Gen xiii Moyses promisit dari uxori libellum repudii ne uxoricidium accideret Deutro xxiiii°

Promittunt boni homines aliquid fieri aliqua non tamen libenter ut socios seu subditos contentent seu consolentur Sic David promisit non ire ad bellum postquam vidit populum esse contra et ait Quid videtur vobis ut hoc faciam ii Reg xviii Elizeus ut contentaret filios prophetarum quod certificari volebant de helya permisit eos ire ad querendum eum quem ipse sciebat assumptum iiii Reg ii Symon machabeus quod Triphan cum dolo petebat duos filios Jonathe et talenta argenti et tamen promisit dari ut populum contentaret et ne populus crederet quod fratrem suum negligeret liberare Machab i xiii

De perversitate quorundam capitulum C v

Perversitas hominum consistit
in extollencia sublimitatis in superbiendo
in affluencia cupiditatis in possidendo
in exigencia gulositatis in comedendo
in garrulitate carnalitatis in lasciviendo
in procacia ferocitatis in vastando
in mordacitate felicitatis in detrahendo
in negligencia sedulitatis in operando

Perversos facit homines superbia et ambicio dominandi Nam Datan et Abiron a Moyse quando vocati veniret voluerunt et non potuerunt propter ipse videritur dicentes Nunquid parum vobis est quod eduxisti nos de terra lacte manante Num xvi Superbi et vane gloriosi sic sunt perversi quod cavent minima et maxima scelera perpetrant Sic Christus dicit Colantes culicem et deglutientes camelum Tales sunt similes Balaam qui voluit maledicere populo dei Nam dedit consilium quo a mulieribus populus est seductus Num xxii Perversi sunt superbi ut si aliquis offendat semel non contentatur nisi peius faciat Sicut Rex filiorum Amon qui videns quod iniuriam fecisset David adhuc eum voluit impugnare cum eum placare potius debuisset ii Reg x Sic etiam perversi sunt superbi quod non timent mala committere ut videantur quod bonum facere et si arguuntur instantius arguentes Sicut Roboam qui sublimatus in regem populum a cultu dei deviare fecit et capi fecit prophetam qui eum de hiis sceleribus arguebat iii Reg xiii ydolatria sacrilegia homicidia et diversa scelera manasse superbi fecerunt

Perversos facit homines precium avaricie Nam avaricia ditavit filios malos de spoliis bonorum oppositi deo qui ditavit hebreos de spoliis Egiptiorum Exo xii Avaricia perversitatis fuit Jude proditoris qui propter avariciam et cupiditatem tradidit Christum a quo recepit beneficia tam immensa Math xxvi Non avaricia sunt perversi et dicta que supra eciam plura et de avaricia capitulo c. ii ii Gula autem perventit iudicium que ibidem c. z

Perversos facit homines gula Nam plura mihi ordinem non permittunt Sic pomum vetitum comedere primo dedit cum vir debuisset ei imponere quod non deberet comedere vel vitare Gen iii° Filii israel in deserto gule perversitate conati convicti memorabantur ollas carnium de Egipto et de servitute gravissima a qua virtute domini fuerunt liberati non fatiebantur aqua incertum Exo xvi Hac eadem perversitate israel populus laborabat cum dicebat recordantes piscium quos comedebamus et de manna esca aliqua non manebat Num xi°

Quo vicium gule pusillanimem hominem deordinet et deuitet quere supra de gula c. lv. **Pusillanimem
facit hominem** luxuria. Nam Amon pusillanimiter victus luxurie Thamar sororem suam op-
primi fecit quam postea oppressam violenter. ii Reg. xiii. Sic pusillanimis est ingressus ad sororem suam ut per
factum exemplum ostendit. Sic valde pusillanimis est Ruben patris pollutione. Ideo Iacob attendens pusillanimitatem
Ruben filii sui qui ingressus fuit ad Balam concubinam patris sui. Gen. xxxv. Ad mortem
veniens dixit ei non crescas quia ascendisti cubile patris tui. Gen. xlix. Absolon valde pu-
sillanimis fuit qui concubinas patris potenter intravit et fuit maior pusillanimitas quia si ad ea cla-
nculo introisset. ii Reg. xvi. Duo pusillanimes senes valde debebant Susannam quia noluit frangere
fidem viro suo eis consenciendo. Dan. xiii. De aliis pusillanimitatibus que facit luxuria quere
plura quere supra de luxuria c. ... **Pusillanimes facit homines** ira. Sic enim
pusillanimes sunt irati quod non parcunt bestiolis inmortalibus vel propinquis. Dilexit Saul quem
ad David ei similes cum letificaret psallendo coram eo, agitatus ira ipsum in pariete configere voluit.
i Reg. xviii. 19. Antiochus pro sua culpam fugatus iratus iniuriam suam in iudeos voluit
retorquere. ii Machabeorum ix. Herodes pusillanimis iratus de natum te ... occidens pueros ira contra
aut ii. De pusillanimitate iracundorum quere supra de ira. **Pusillanimes homines** facit invidia. Sic enim
pusillanimis est invidus ut de eo quod sibi non nocet aliis prodesse non velit. Sicut Seon regi Edom et
Seon regi Amorreorum qui noluerunt quod populus Israel per terras eorum sine lesione transiret sed iniuste eis
accidit. Et qui noluerunt concedere modica sine dampno multa cum suo dispendio perdiderunt. Num.
20. 21. Invidi pusillanimes sunt qui sicut Balaam qui volebat maledicere populo quem credi-
bat a Deo esse benedictum sed ipsi plura mala dicunt de bonis et iustis quam peccatoribus et mal'.
Num. xxii. Saul pusillanimis voluit prius presumere pro anathema quam contristabat David cum ipse nequid
invidebat. i Reg. xx. Principes persarum accusaverunt Danielem solum propter invidiam quod tribus
temporibus adoraret. Dan. vi. Invidi sic pusillanimiter agunt ut comparationes quos contra subtiliter deberent plus
diligere eos plus oderunt et infamant. Similes Alchimo qui cum esset de genere iudeorum et
iudeam et iudeos deberet defendere eos pusillanimiter et nequiter accusavit. i Machabeorum vii. Invidi enim
sic pusillanimes sunt ut nichil possit fieri quod ipsi non putant et in malum computant. Unde sic dicit Bernardus in-
vidus omnia putredo diffamat. Nam si tu ieiunas dicit te esse ypocritam. Si comedis vorax
es. Si ambulas incertus. Si quiescis pigritus. Si curas Dei fallax. Vane glorie cupidus. Si tenues avaru-
rus. Si taces stultus. Si loqueris garrulus atque presumptuosus. Ut Bernardus. Similes sunt ysti
iudeis quos ut austeritas vite Iohannis ut dictus manducans. Talos poterit contrarie
aut xi. Sicut et Christum eicere demonia invidi pharisei in Beelzebub putabant dicentes in Bel-
zebub principe demoniorum eicit demonia. Luc. xi. **Pusillanimes facit homines** accidia.
Nam accidiosi constantes sunt et pusillanimes. Nam si aliquid incipit eis volunt operari si non
invenit conveniunt. Sicut filii Israel qui audientes exploratoribus sunt volebant in Egyptum
reddire. Num. xiv. Viri Effraym rogati noluerunt
ire cum Iepte ad prelium sed ipso redeunte cum victoria irritati sunt quod cum eo non essent.

De perseverancia et constancia in operibus. Ca. C. vi.

Vide ante ...

Perseverare debet homo

- In bonitate operando fervet
- In castitate conservando decent
- In virilitate proelianda volens
- In penalitate tollerando paciens
- In quietate collaudando frequens
- Et bonitate desiderando prudens

Perseverandum est in bono opere in-
cepto licet multa faciat homo inper-
dicta quam bonum est operando frequens et con-
tinue in cuiusque laude in-
ter ...... multa impedita sunt.
Non cessat ab opere donec ......

perfectum fuerit completur. Mt. xxiiii et x. Si autem desistat homo ab opere iam incepto accidit ei
exemplum de homine dicente quod cepit edificare et non potuit consumare. Luc. xiv. Ideo
debet homo continuare opus bonum licet contingat eum tribulacionem incurrere. Nam Alphias ...
sit in timore licet plaga vocatus ... et ... ii. Tales sunt perseverantes exaudiunt

a dño / Ideo dixit Elietham ad populum quoniam dns p(er)ces v(est)ras si in ieiuniis et oro-
nibus p(er)manseritis / Judith iiij° / Non dimisit daniel p(ro)pter regis preceptum et decretum quin diu(m)
ut cepit adoraret / Dan vj / Hinc est q(uod) barnabas hortabatur anthiocenos in bono cordis
p(ro)posito p(er)manere / Act xj / **Perseuerandum est** maxime in proposito et fine castitatis
Nam licet homo stimuletur utique a carne et sollicitetur aliq(uando) a persona male disposita ser-
uis d(e)z firmum castitatis propositum retinere Exemplo joseph adolescentis que(m) caro debuit plus sti-
mulare et tamen q(uam)uis contra stimularetur a dña firmum seruauit propositum castitatis / Gen xxxix° /
Constans zuzanna duobus senibus restitit licet ipsa sola esset contra eos et ipsi essent iudices
et maiores et minas mortis inferent ut thorum viri sui violaret / Dan xiij / Maria firmum
tenebat propositum castitatis que in g(ra)cepcione tanti filij non consensit donec audiuit q(uod) eius con-
ceptio non esset humano opere sed diuino / Luc j / — Non propositum conseruet castitatis in societate bono(rum)
et perdit in societate malorum que(re) sup(ra) de castitate c 26 / — Non ab castitatis sit diligenda
et contra clerici et religiosi et vidue debent eius firmum propositum retinere que(re) ibidem c 27

Perseuerandum est in pluribus corporalibus et spiritualibus / — Ma non conabitur ut q(ui) legiti-
me certauerit / ij Thi ij / et in Greg Si nos delectat magnitudo premiorum non deficiat ita-
men laborum / Inmo licet dauid a(n)n(is) repulsus a f(rat)re suo et dissuasus a Saule non de-
stitit ab incepto sed cum philisteo viriliter pugnauit et vicit / j Reg xj / — Ma Joab p(er)-
seuerat in obsessione ciuitatis Rabath ideo eius mouenos obtinuit et q(uia) perseuerat in bello
contra Absolon victoriam habuit / Et Non q(uia) Joab ab incepto non destitit contra Ab-
solon debellatum sed perseuerans est eo donec adherentes quorum perussit tribus lanceis et occidit
ij Reg c 18 / Sic perseuerauit ioab contra Siba in obsessione Abela non destitit donec ...
abscisum caput eius / ij Reg 20 / **Perseuerandum est** in tollerando paciencia aduersa si-
ue a deo sine ab hominibus sint inflicta Nam constanter et paciencia perseuerauit Job susti-
nendo ablacionem rerum mortem subitaneam filiorum et sui corporis diuersas passiones
q(ui) in hiis omnibus non peccauit / Job j / — Multum perseuerandum est in tolleracione tormentorum
pro nomine christi et defensione fidei Sanc Exe Eleazari qui omnia tormenta perseue-
ranter sustinuit ne faceret contra legem / ij Macha vj / Septem illi fratres cum pia matre coro-
nati sustinuit ne facerent contra legem / ij Macha vij / Septem illi fratres cum pia matre coro-
exemplum magne perseuerancie ostenderunt nobis pro fide xpiana firmanda contra tot et tanta
sustinuerunt g(ra)ui(a) passiones / Ne patrias tradiciones et leges transgredi cogerentur
ij Macha vij / Stephanus firmiter perseuerat donec ictus lapidum alacriter sustinendo donec
ipso pro inimicis precabat moriens spm commendat / Act vij / — Nac et perseuerandum
sit in paciencia tribulacionum que(re) de tribulacionibus c 123 p(ro) toto **Perseuerandum
est** in virtute gratitudinis deum pro receptis beneficiis sine intermissione laudando Sic cecus
natus illuminatus a domino pluries interrogatus ut in laude dei deficeret sed in laude dei et
confessione et publicacione inmobiliter perseuerauit constanter / Joh ix / In liberacione surdi et mu-
ti stabat plures ut cum dicerent quanto autem magis precipiebat tanto magis laudabant dicentes
bene omnia fecit surdos fecit audire et mutos loqui / Mar vij / Apli post ascencionem
erant perseuerantes in laudibus cum maria matre ihesu / Act j / — Maluit ac laudandus est
deus pro recepcione beneficiorum et euasione periculorum et deiectione inimicorum et adepcione filiorum
et sanacione infirmorum et in assumpcione ciborum que(re) plura sup(ra) de gracis agendis c 73 p(ro) toto

Perseuerandum est in malorum operum declinacione ut appiacebat retro post egressio-
nem de societate malorum hec accidat homini sicut vxori loth que post egressio(n)em de sodomis
retro aspiciens in salis statuam est versa / Gen xix / — Mardocheus licet faceret aman esse ma-
gnum cospectu regis tamen propter timorem eius non dimisit quin remaneret in proposito non ado-
randi eum / Hest v / — Tres socij danielis multum constantes et perseuerantes fuerunt ne sta-
tuam quam erexerat Nabuchodonosor stetim quod preceperat adoraret / Danielis iij°

De pietate mulierum Capitulum C · vij

Pyetate mlier debz hre homo Iter affectibz et in natiite ostits / patz potentibz comprimite relicts / attinentibz ogaguei^te astrictis / viri paratibz et pealite aflicts / famaz podtibz oorpye^te devicts / cu vinctibz innat ditate ascripts | Pyetatez mlierm adhor no: / bis scriptura vetis et nom te: / stamti pmeorat. ut homines / dmos ad pyetz inducat / pyo pro exemplo coz ee nos / deret pyos ad pauperes. et

exeunos et maxie ad pegrinos. In aug exemplum Rebecca vides suum Abrahe pegrinum
et advenaz libe postulantez pyete commota no solum libe tribuit sed de camelis adaquit
et sibi ex plura repromisit. Gen xxiiii^o. Vidua sareptena pyetz ostendit que heliaz
pnit advenaz et inopez pegrinum. iii Reg xvii. Tantez pyetz ad heliseum pegrinum hunt
mlr Sunamitis ut virum suum induceret. ut ipi aptu locum facerent ad manend. iiii Reg iiii.
Mag apparet benignitas marie ad paupes. et ad paupes inspiras vinus ne volunt
ut defitiente vino verecundie paupum maria coram filio fecit advota. Johannis ii^o. larga ex
pyetas bte marie prenditur q cu in die Epyphanie aurz et dona a Magis recepit
pamodicum in sua purificatione no potuit emere agnum que offerret pro filio sz obtulit oblacioz
paupum. sz par turture aut duos pullos columbarz quia illa munera iaz erant pro paupibz
erogata. Luc ii. Salvatori nro paupi et pegrino Martha prompte hospi-
cium et ei nmia ministrat. Luc x. Multum pye fuerunt ille mulieres quas Lucas dicit minis-
trasse dno predicanti. Luc viii^o. Hanc pyetate magis habuit paupercula quam divites mulieres et
multo magis meruit. Pro dns preferet duo minuta paupis vidue oblacionibz divitum.
Luc xx. Lydia purpuraria magnam pyetz ad paulum et ad eius socios paupes demo-
stravit. Act xvi. **Pyetas mlierz** a quibz debemus sumere exemplum ad pue-
ros pvulos qui pro seipsos iuvare no pnt. Unde est qd pyetas instinore sic fuit
obstitrices egipti que mote pyete contra pharaonis preceptum pvulos pueros servavit.
Exo i. Filia pharaonis audiens moysen pvulum puerz in fistella lacrimabile
vagientez aquis missa in filium sibi proprium adoptavit. mulieri hebree tradidit ad nu-
triend. Exo ii. Cum Athalia occideret omne semen regium Josabeth uxor Joiade pro
pvulo tulit ipm ne cu aliis interficeretur abscondit pvit et nutrivit. iiii Regum xi^o.
Pyetatem exemplo pyare mulierz hre dz homo ad filios et sibi carne quoque
vel fide. Sic Aaron videns filios spuales suos ab igneis medio devastal cucurrit
ad medium mltitudinis pye pro ppplo deprecans ut plaga cessaret. Num xvi. Illa duerat
mlierum tot habuit valde piam aug vyscera sup proprio filio que salomon dividi p medium
iusserat. sic commota iii Reg iii. Mulier Chananea tantam pyetz habuit erga filiam
que vexabatur a demonio q illius vexatoz propriam reputabat dns dicens miserere mei
Mt xv. Mat filiorz zebedei pya erat ad filios paruulos sic sollicite dnm deprecabatur
Mt xx. Multum fuit pya mater xpi ad filium cuius xpm quem perditum eum in templo re-
mansit sic solliciata cum dolore p triduum requisivit. Luc ii. Maxima est pyetz circa
salvatorez habuit mater eius quod discipulis fugientibz ipa sicut eum in nullo posset in aliquo
iuvare iuxta crucem filii sui stetit. Joh xix. **Pyetatez exemplo** mulierz dz homo
hre ad proximos in tribulatione et morte positos sive extranei fuerint sive propinqui
Sic Raab videns exploratorez quesitos ad mortem quem missi erant abscondit
eos querentes subtiliter deludendo. Josue ii. Sic pya mulier innaos david quos
absalon querebat ad mortem pye abscondit in puteo. os putei velamine sup-
posito contegendo. ii Reg xvii. In magno periculo se posuit Hester pya ut mardo-
cheum et ppplm a morte sua liberaret. Hest vii. Mulieres ille multum fuerunt pye
que xpo pacienti personaliter astiterunt et sicut sunt plangentes eum duceret ad mortem
cui ipm appllm relinquens. Luc xxiii. Joh 19. Pye est posito in sepulcro unguenta portantes

pyetatez ouide voluit petrus eductus de carcere que herodes detenebat de cella marie mat
iohannis pye recepit hospicio vbi erat multitudo credencium abscondita propter metum iudeorum **pye-
tatis exemplo** mulier deus homo hic ad eos quos audiuit turpiter diffamari vel
detrahi publice vel occulte eos pye excusando et si potest eas vidue de bonis operibus que
dando. Sic nam blasphemantibus et deprauantibus phariseis Christi miracula pia mulier extollens
vocem de turba dixit et fortiter clamauit. Beatus venter qui te portauit etc. luce xi Accusantibus
iudeis Christum et eum coram pylato pluribus diffamacionibus vxor pylati Christo compaciens
innocentem eius mortem voluit impedire eum de iusticia commendando quod de nullo viro legitur
audiuisse mat xxvii **pyetatem habentes** exemplo sanctae mulieris vita corporalem et
spiritualem impetrat et conseruat sibi et suis. Sic manifeste apparet in Abigail cuius viri
propter eius crudelitatem et dauid et sua volebant occidere sed ipsa propter pyetatem quam habuit ad
dauid et se virum a morte periculo liberauit j reg. 25 propter pyetatem quam exercebat martha
suum hospitando voluit Christus fratrem eius lazarum suscitare iam quatriduanum Joh xi
Thabitam propter opera pyetatis petrus apostolus suscitauit a morte eam a viduis et paupe-
ribus quos ipsa alebat deuotis precibus rogatus Act ix Simile est hoc miraculum illi quod de
drusiana legitur in legenda sancti iohannis baptiste ewangeliste et apud glosam etc.

De populi mobilitate Capitulum C viii

populus cito mouetur per malicia et prauitate / modica tristicia et penalitate / Necessitates humana satis largitate / Sic tacetur iniqua cum acerbitate / Signis et nequicia verborum leuitate

populus cito mouetur quia per malicia et prauitate in varias voluntates et varia verba contradictoria plures sibi ipsis et operibus et in verbis. Nam filii israel quando habebant noua petebant carnes
quando autem habebant carnes sua prauitate cepas pepones et cucumeres postulabant Josue-
Josue populus in presencia duorum monstrat se subiectum et obedire patrum et in eorum absencia in-
obedientes et rebelles efficiuntur. Nam in presencia moysi dixit populus Cuncta que precepit
deus faciemus et tamen moyses absente confestim a deo vitulum conflatilem adorantes Exo 16
32 Audientes gentes predicacionem pauli et barnabe eos ad gaudio susceperunt sed post-
ea iniquos eos de finibus suis expulerunt Act xiii homines ciuitatis lystre paulum et bar-
nabam voluerunt honorare vt deos et postea lapidauerunt eos credidisse putantes Act xiiii
Idem populus qui dicebat ad pylatum omne verbum ad quod misit te deus faciemus post decem
dies dicebat deus ne misit te Jere 42 43 Videlicet idem populus qui obuiam saluatori clamauit
osanna id est salua nos post quinque dies peremerunt clamantes magnis vocibus crucifige Luce
xxiii **populus mouetur** de facili in voluntates diuersas propter aliquas modicas
tribulaciones Nam moyses rediens in egiptum narrauit populo verba domini quod eos
descenderat liberare et crediderunt et letati sunt sed cito mutati contra moysen conquesti sunt de eo
et Aaron cum affligerentur ab exactoribus pharaonis Exo xl v Videlicet filii israel contra holofernem
se vidit viriliter pugnauit sed post modicum aliquem tamen visi sunt contra oziam pontificem
et dixerunt iudicet deus inter nos etc. Judith vii **populus mouetur** de facili ita
quod de acceptis beneficiis fit ingratus Nam cum Gedeon populum de manu madian li-
berasset dixerunt dominare nobis tu et filii tui quo mortuo post beneficia obliti
de cuius filiis nullum in corde suo eligere voluerunt Judic viii Samuel temporibus
verbis pro filiis de manibus philisteorum populum liberauit et tamen ipsi ingrati contra voluntatem
dei et samuelis regem sibi tribui peciuerunt j reg viii licet dauid vicerit populum
hostibus multis victoriis ipsi tamen omnium beneficiorum obliti ad absolon eius aduersario confugie-
runt magis multitudine contra eum 2 reg xiiii Cum Christus paueat populum multitudine de panibus
panibus voluit eum regem constituere sursum se sed statim beneficiorum obliti sic sibi ab eo postulabant

Thabita

ph vi **Populus movetur de facili** aliquando propter correctiones et increpationes vel propter verba aspera dominorum. Nam populus israel sub Salomone honorem et habundantiam habuit et tamen ad unum verbum durum quod Roboam eius filius dixit indignati vehementer pro maiori parte ab eius dominio recesserunt. iii Reg. xii. Iudei satis bono animo audiebant Christum quando in finibus Nazareth operatus miracula et tamen per increpationem modicam eius statim cum capitale demonstrasset supplicio voluerunt Luc. iiii. **Populus movetur** aliquid de malo in bonum licet raro et hoc propter miracula que aliquando videntur. Nam apprehenderat populus Susannam dum morte moriatur quam propter visum fecerunt dixerunt non est dignus morte. Dan. xiii. Item populus omnibus cito credidit senibus Susannam accusantibus et condempnaverunt eam ad mortem sed visis que deus suscitasset spiritum Danielis reversi est in festinatione et liberaverunt Susannam et senes impiissimos occiderunt. Dan. xiii. Filii israel qui ditati et armati exierunt egyptum videntes egyptios contra Moysen et Aaron murmuraverunt sed postquam deus mare miraculose divisit et pharaonem submersit Moysi et deo crediderunt. Exo. xiiii. Item vipera manum Pauli apprehendisset omnes eum homicidam esse dixerunt sed non comburssisset in ignem et nichil lesionis sentiret dixerunt eum esse filium dei. Act. 28.

De preceptis et eorum observantia Cap^m. C. vi.

Precepta servanda sunt
- Ex levitate minimorum mandatorum
- Fidelitate conditionis subditorum
- Credulitate ordinationis exploratorum
- Auctoritate impletionis prelatorum
- Arbitratione punitionis transgressorum
- Amenitate salvatoris servandorum

Precepta dei servanda sunt quia sunt levia et plus facilia adimpleri. Nam leve preceptum ad observandum et breve ad memoriter retinendum dedit deus Ade scilicet hoc de pomo hic quia vetiti manducaret. Gen. ii.

Et filii israel precepta domini levia fuisse observaverunt inposuit eos deus sacrificia cum ea deberent tempore ut leves ab ovibus pastorum possent eius pater lenibus conforari. Exo. xx. Item non levem tedit, sic si precepit deus filiis israel ut vestes iacinthinas ponerent in angulis palliorum ut haberent memoriam celestium mandatorum. Num. xvi. Ob hanc causam ... deus quod filii Rechab patris eorum precepta que erant valde dura impleverunt scilicet non bibere vinum et non habere domos sed populus eius precepta levia contempnebat. Iere. 35.

Precepta dei servanda sunt quia servi et subditi eius sumus. Ideo ea usque ad mortem servare debemus propter quod Balaam licet esset malus dixit regi Balach dixi tibi quia facere non possum quicquid precepit michi deus. Num. 22. Susanna melius iudicavit incidere in manus hominum quam facere contra preceptum dei. Dan. 13. Item Iudei delinquere legem mandatorum dei infamie et mortis periculo se exponebant. Dan. 13. Qui contradicunt scilicet Antiochus legis observatores nichil de populo voluit infringere legem Machab. i. Due mulieres delate sunt filios circumcidisse dei scilicet elegerunt potius trucidari. Machab. i. Que mulieres delate sunt filios circumcidisse et precepta dei precepto que publice trucidate pro minimis infantibus suspensis ad ubera sunt precipitate. Machab. ii. Eleazarus antiquus dierum cruciatus subiit ne precepta divine legis infringeret. Machab. vi. Item illud idem vii fratres cum matre eorum fecerunt maxima tormenta et cruciamina sustinentes. Machab. vii. **Precepta divina** adimplenda sunt et obediendum est eis exemplo aliarum creaturarum. Nam eius preceptis obediunt angeli boni. Item cum populum David precepit deus angelo ut percuteret populum et percussit propter quam multitudinem peccatorum precepit deus angelo ut cessaret. ii Reg. xxiiii. Psalm. 34. Mali etiam angeli eius preceptis obediunt. Nam despiciunt et cessant. Machab. xiii. Item sui status demonia exierunt. Luc. viii. Precepit spiritibus immundis ut exirent ab homine et sic status demonia exierunt. Luc. viii. Corvis precepit deus ut pascerent Heliam propheta qui ei panem et carnes mane et vespere deferebant. iii Reg. xvii. Similiter ventis et mari precepit et obediendo venti et mare siluerunt et quieverunt. Luc. Servavit etiam deus preceptum posuit et non preteribit. Item precepta dei debent observare primi prelati et grandes duces principes et speciales prelati et precepta dei debent observare primi prelati et alios postea facere observare. Ideo specialem memoriam fecit deus preceptis de observantia mandatorum

quod ipsum principem populi sui ordinauit Josue 1 Secundo Josue iiº vidimus viii de preceptis domini
fecit Josue xi Rex dauid instruxit Salomonem regnaturum post se instruxit eum ut Tunc prosperari
poteris si custodieris mandata que precepit deus obseruare 1 paralip 22 Ordinauit prudenter
pontifices posuit filio Regis quadraginta redderet quod in manu tenerent leges et reges super populum
statuit ii paralip 23 Rex persarum mortha lorum mihi non recordabatur duce precepit in
dei celi ut edificarem ei domum in Jerusalem 1 Esdre 1 pat plurius kapitulo erat pontifex et plures
et vxor eius Elizabeth erant sine querela in mandatis et dei iustificationibus incedentes
Luce 1 **Precepta dei** obseruanda sub timore pene et maledictionibus que transgressoribus
sunt parata Unde maledicti qui declinant a mandatis tuis ps. 118 Grauiter est punitus
adam quia preceptum dei non obseruauit tunc et ipse fuit de paradiso expulsus et ad mortem eius
posteritas condempnata Gen iii Saul rex signatus est a deo electus et in regem constitutus
propter transgressionem diuini precepti a regno irreuocabiliter est priuatus 1 Reg 15 Vir dei qui contra
preceptum domini panem comedit fuit a leone occisus iii Reg xiii **Precepta dei adim-**
plenda sunt propter remuneracionem que datur obseruantibus ea quia in custodiendis illis retributio
multa ps 118 Noe matheo precepit omnia que precepit illi deus sic fuit remuneratus a
domino quod fuit saluatus ab aquis diluuii cum tota familia Corrupta enim carne quia contra dei
preceptum corruperat viam suam Gen vii Adolescenti querenti a domino quo saluus possit fieri dixit
Christus Si vis ad vitam ingredi serua mandata dei Mt 19 Quod diuinis mandatis obedi-
endum sit magis quam preceptis hominum non solum lingua sed ope velat atque perpetue Quere
exempla plura de obediencia capitulo &c

De prelatis et principibus bonis Capitulum C x

Prelatus bonus et princeps dicitur esse

- Amator subditorum
- perscrutator secretorum
- Defensator commissorum
- Doctrinator inscitorum
- Ordinator agendorum
- Confortator timidorum
- Liberator oppressorum
- Consolator afflictorum
- Excitator tepidorum
- Sustentator egenorum
- Represenator superborum
- Visitator dispersorum
- Reuerator transgressorum
- Extirpator prauorum
- Exhortator peccatorum
- Dispensator tradendorum

Primo prelatus dicitur diligere subditos suos
diligere sine spiritualis sine temporalis pre-
latus vel princeps fuit ideo Moyses
sit populum sibi commissum amauit quod re-
spuit maiorem populum quem sibi deus
promittit suo contrito populo quem ama-
bat Exo xxxii Signum amoris prelati
ad subditos est diligere honorem eius
liberi subditi Hoc fecit Moyses quod
desiderabat quod omnis de populo prophetia-
rent licet exhibat fama eius et honor
diminueretur Num xi Voluit do-
minus delere populum propter rebelliones et murmu-
ratorum et super maiorem populum fa-
cere Moysen qui propter dilectionem quam habuit ad populum sibi commissum recusauit Num 14
Sic docuit dominus vbo bonum pastorem diligere populum vt animam suam poneret pro ouibus
que sibi a domino committuntur Joh 10 Exemplo etiam suo nos docuit idem quam cum dilexisset
suos in finem dilexit eos Joh xiii Sic amabat paulus suos subditos quod dice-
bat Ego libenter impendam et superimpendar pro animabus vestris ii Cor xii **Secundo prelatus**
et princeps dicitur esse perscrutator secretorum per sapientiam qua hec dicitur Sic enim instruitur prelati
diligere lumen sapiencie qui prestatis populis Sapien vi Talis princeps fuit Salomon qui
sua sapiencia perscrutatus est eius ducat mulierem esse filium illi pro quo mulieres ad inuicem
contendebant propter quod audiuit populus iudicium quod iudicasset rex et timuerunt eum viden-
tes in eo sapienciam dei esse iii Reg iii Signum est quod deus diligit populum quam dat ei sa-
pientem principem et prelatum ideo dixit Regina Saba Salomoni diligit deus Israel quia te

Regem constituit sup eu deca cu sit oma que audiui de virtutib et sapia tua ij paralip ix
Habuit sapiam paulus aplus sicut qd usq ad celu tercium raptus fuit ubi audiuit archana
uba que no licet homi loqui ij Cor xij Ideo idem paulus de diuinis et humanis scriptis lac
potu et escam subditis suis dedit j Cor iij **Tercio platus** debz ee defensor sibi co
missi gregis ut sit verus pastor no mercenarius qui dimissis ouibus fugit cu lupu
aspiciat venientem Jo x Talis platus fuit moyses qui defendit hebreum iniuriam ab
egiptio pacientem Exo ij Bonus pnceps fuit et Gedeon qui de manu madian sibi
commissum ppl̄m defendit viriliter et prudenter Judich vij Sic xpus defendit magdalenam
a symone de ipa in sua cogitacione nequiter cogitante Luc vij Sic et discipulos a iudeis
dicentibus eos musto esse repletos ipos inebriatos racionibus et auctoritatibus confutando Act ij
Quarto platus debz esse doctor ignorancium et imperitorum eos in moribus et virtutibus
instruendo. Tales plati pmittuntur nobis a dno cu dicebat Dabo vobis pastores iuxta cor
meum et pascent vos in sciencia et doctrina Jerem iij Ideo artharxersis Esdra et pncipes
verbo instruere imperitos Esdre vij Sic Josue ppl̄m sibi commissum instruxit quamdiu die
bus quibus ipe vixit ppl̄us eius no destitit suire deo Josue xx Sic eciam paulus vos
scripto docuit et exemplo unus doctor gencium nuncupatur j Thess ij xpc et salvator no astendit
in montem agregatis discipulis ore suo aperiens docebat eos et luce iiij cu iniuerunt ant
Jr sedens docebat de nauicula turbas Luc v **Quinto platus** vel pnceps debz
ordinare omnia officia committenda a subditis ut omnia fiant secundum ordinem et honeste
sic moyses qui consilio Jetro ordinauit quinquagenarios et decanos ic Exo xviij
Ipse eciam moyses in suo ppl̄o sic ordinauit officia ut Josue tamquam pnceps iret uero
ad pugnam et ipe tamquam spualis platus pro victoria exoraret Si platum aliquando absentari
contingat Exo xvij in suis subditis debz ordinare vicarios ppl̄o Exemplo moysi quando cu
se absentaret a ppl̄o Aaron et ut ordinaret vicarios ppl̄o dixit ita habetis Aaron et ut vo
bis fuerit refertis ad eos si quid necesse fuit Exo xxiiij Josaphat rex iuda constituit iudices et
pncipes ordinauit ij paralip xix Apostolus paulus dixit ad Titum Ut que desunt corrigas
prelates presbiteros ordinando Ti j **Sexto platus** vel pnceps debz ppl̄m timidum
confortare in temporalibus et spualibus bellis Sic moyses hortatoriis verbis ppl̄m pusilla
nimem confortauit Nolite inquit timere quia dnus pugnabit pro vobis Exo xiiij Sic et
Deutro xx Simuliter audita potencia holofernis helyachim sacerdos magnus admonuit
omnem ppl̄m et eos mirabiliter confortauit Judith iiij Apostolus paulus timidum et pusillanimem
ppl̄m in suis epistolis plurimum confortabat dicens Confortamini in dno et in potencia virtutis eius
Ephe vj **Septimo platus** debz cauere ne sibi ppl̄m liberare oppressos Talis platus co
ricit moyses qui numquam cessauit ad multa et ponens pericula coram pharaone ut oppressum ppl̄m
sibi commissum de egipto de suitute nimia liberaret Exo 6 7 8 9 Sicut peniter plo xpt
uiuit misit moyses Aaron ut peniter ppl̄m liberaret omnes qui eos volebat ter p se
? et p alios liberare Num xvj premedit dnus p ppl̄itam quia rex qui imperet plurim ut
ppl̄m in samaria oppressum liberaret ab oppressione regis Syrie iij Reg xx Post hac cum sed
redit ionathas mortuus qui ppl̄m consueuerat liberare cogitauerunt omnes iudei disperge
tamquam liberatorem pncipem no habentes j Mach ij **Octauo platus** vel pnceps debz
consolari afflictos vel tribulatos in tribulacionibus et afflictionibus eorum Sic helyas consolatus
est viduam p morte sui filii tribulatam cui ei reddidit filium a morte mirabiliter suscitatum
iij Reg xvij Helizeus consolatus est mulierem debitis obligatam oleum augmentando et sunamitem
tribulatam p filio mortuo quem cum a mortuis suscitauit iiij Reg iiij Salvator noster
consolatus est viduam cuius filium efferebat extra portam dicens Noli flere cui reddidit filium susci
tatum Luc vij Mulierem in adulterio deprehensam salvator fuit misericorditer consolatus Joh viij

Nono platus bonus debz tepidos ꝯcitare ad bonum vt fuit sanctus patriarcha Jacob
qui audiens quod alimenta venderentur in Egipto pigritantes filios incitavit dicens Quid pigritatis et cetera
Gen xlij. Quondam vixit Joiada pontifex qui Joas regem incitabat ad bonum, bonus fuit
ipse Joas quamdiu vixit ipse Joiada, qui mortuo incitatore pessimus est effectus iiij Reg xij. Talis platus erat apostolus Paulus
qui in suis epistolis pigritantes et dormientes filios et subditos excitabat dicens Hora est iam
nos de sompno surgere Rom xiij°. In hunc figuram angelus qui platus figuratur et dicitur vitam
angelicam ducere Petrum vinctum cathenis et dormientem in carcere excitavit et incitavit eum vt
se calciaret et angelum sequeretur eductum de carcere liberavit Act xij. **Decimo platus**
bonus debet pascere et sustentare pauperes et egenos eos temporali et spirituali subsidio reficiendo
vt alter Joseph qui fame perente in Egipto populo larga manu aperuit horrea pharaonis
Gen xli. Talis platus extitit Helizeus qui panes fecit distribui filiis prophetarum iiij Reg iiij.
Salvator noster vidit multitudinem deficientem ieiunio, ne in via deficerent eos panibus multi-
plicatis et piscibus plures saciavit Mat ix Joh vj. Dominus Christus constituit Petrum platum
populi christiani dixit ei ter Pasce oves meas Joh. Comede non occide, quia platus debet pascere
populum verbo et exemplo ac temporali subsidio Jo xxj. Paulus apostolus sic desiderabat pauperes
sustentare quod quia non habebat de suo quod daret aliis, ab aliis accipiebat vt de collecta j Cor
xvj. **Vndecimo platus** bonus verbis et factis refrenare et domare debet superbos. Talis
fuit Moyses qui refrenavit superbiam Chore Datan et Abiron dicens Quare erigimini
super populum Domini Num xvj. Ezechias rex Juda volens populum refrenare superbiam fecit excelsa
destrui vbi superbi populus ydolis ymolabant iiij Reg xviij°. Samuel platus propheta Saulem
refrenavit increpando eius superbiam quod inobediens fuerat mandatis que preceperat ei Deus
j Reg xv. Simon pontifex Onias superbo Eliodoro restitit quod templum Domini spoliare vole-
bat et inde auferre deposita viduarum ij Machab iij°. De hoc instruxit apostolus Thimotheum in
dicens Diuitibus huius seculi precipe superbe non sapere j Thi vj. **Duodecimo platus** bonus debet suos
subditos sepe qui longe sunt dispersi, vel per se visitare vt bonos confortet in bono
malos de peccatis corrigat puniendo, unde sic dixit Jacob ad Joseph quem fecit filium suum ut
platus et parentes adorare deberent Vade et visita fratres tuos si recte agant et renuncia
michi quid agant Gen xxxvij. Talis platus visitans extitit Samuel qui circuibat
civitates et loca, vt ille qui in eo domino indigerent ad eum possent faciliter habere recursum
j Reg vij. Cum platus autem non potest personaliter absentes visitare debet alios mittere visita-
tores. Sic Ezechias misit exploratores per vniversum populum ut reuerteretur ad Deum ij Paral xxx. Augusti-
nus circuibat civitates et castella et vbi propter humanitatem adesse non poterat discipulos suos
binos mittere satagebat Luc x. **Tredecimo platus** debet transgressores corrigere
et punire Sic Moyses qui populum punivit acriter quod conflatilem vitulum adoravit Exo xxxij.
Salvator noster nunquam legitur fuisse seuerus nisi cum delinquentes vidit et emitentes in templo
quasi ad furorem accensus fecit flagellum de funiculis et mensas nummulariorum evertens eos
de templo cum commutatoribus eiecit Joh ij. Ideo plato per prophetam dicitur Reges eos in virga
ferrea et tanquam vas figuli conteres. Talis platus extitit Paulus qui dicebat Quid vultis in virga
veniam ad vos aut in caritate, et in spiritu mansuetudinis, sed posteaquam ex [illegible] ij Cor x. j Cor iiij°
Quattuordecimo platus bonus debet extirpare personas rebelles et contumaces. Nam
ovis morbida alios inficit, vt habetur in Angl. Regula, non sit fideliter
sed misericorditer ne contagione pestifera plurimos inficiat. Sic Moyses Chore Datan
et complices ne populum inficerent extirpavit Num xvj. Judas Machabeus de suo populo ex-
tirpavit personas, sed eo mortuo exorti sunt qui operati sunt iniqua j Machab ix. Paulus
apostolus consuluit et mandavit Corinthiis de persona hominis qui vxorem patris sui tenebat
eum expelli de medio eorum quem ipse adiudicavit in Sathane in interitu carnis sue j Cor v.

Sic petrus ananiam et saphiram dura extirpavit sicud hec discipuli alij dixerunt metiri
ss et de agrorum precio defraudare act v. **Undecimo prelatus** bonus debet orare et petere pro se
et pro subditis ea que sunt utilia ad salutem et maxime peccatorum remissionem culparum dicit augustinus
sed prelatus sanctus devote et perfecte pro populo qui peccavit exoravit exo iiij^o. Samuel dice-
bat populo absit a me hoc peccatum ut cessem orare pro vobis j reg xij videns ac david afflictum
populum interfectum populum oravit ut pueros reiciet in eum ij reg xxiiij orans prelatus inducat populum
ad orandum, Nam orante esdra flevit omnis populus et oravit esdre g. De hac materia que
plura exempla sunt de oracione **Sedecimo prelatus** bonus debet distribuere beneficia que tradere
debet non respectu carnis et sanguinis, sed respectu meriti et virtutis Exemplo moysi qui distribuens
pluvias levitis ultimam dedit consanguineis num vj vel primogenitus moriturus moyses nulla
de consanguineis suis vicarius reliquit sed petrus solidum qui non dilatorum, sed de dilatorum de patri-
a non de theorica de facto non de pure d. Symon petre diligis me plus hiis pastorem
super populum suum constituit et tunc sibi oves suas pascendum commendavit johannis xxj^o

De prelatis et principibus malis Capitulum xj

prelati mali sunt

Consecrantes iam subditorum errores non corrigendo
Impedientes operatorum fervores in seducendo
Non attendentes excusandorum dolores de remedio
destruentes labores iustorum sua querendo
Mala sequentes peccatorum tenores vitam spernendo
Non sustinentes sed tormentorum horrores sic ferendo

Prelati et principes ma-
li sunt illi qui consentiunt
malis operibus subditorum
eos pro peccatis non corri-
gendo sed eorum prave vo-
luntati et operacioni con-

sensum prebendo Talis fuit tunc Aaron qui ad populi voluntatem fecit vitulum aureum
quem populus adoravit ideo moyses dixit Quid fecit tibi populus iste ut induceres
super eum peccatum Exo 32/28. Heli dicitur consensisse peccatis filiorum quia eos non correxit ut
debuit et tamen legitur quod eos corripuit solo verbo, j Reg 2. Malus princeps extitit sede-
chias qui consensit et consensit pessimis principibus occidendum Jere 38. Similiter pylatus
qui iudei per invidiam tradidissent Jhesum et tamen eis propter populi favorem consensit ipsum cru-
cifigendum eorum tradidit voluntati Joh' 19. **Prelati mali** bona volentes agere
impedire nituntur et eos ad peccandum inducunt ut Jeroboam qui fecit vitulos aureos
et eos fecit populum adorare 3 Reg 13. Manasses seduxit judam et habitatores ierusalem
ad operandum mala ideo causa fuit malorum omnium que fecerunt ij paralip 33. Mali
prelati fuerunt principes sacerdotum qui cecum a nativitate illuminatum a domino absque laudibus
volebat reddere et eius sequelam sibi impedire Joh' 9. Similiter principes sacerdotum
impediebant petrum et phylippum ne verbum predicacionis seminarent in populo mandantes
eis ne in nomine domini loquerentur Act' iiij^o. Tales sunt apud omnibus per preceptorum et ter-
rerum impeditio hec ibidem Act' v. **Prelati mali** accusatos subditorum qui non sunt
culpabiles audire contempnunt sed eis aspere et perverse corripiendo loquuntur minas ter-
ribiles inferentes ideo sepe faciunt subditos esse rebelles. Talis fuit Roboam qui
vocem consensus et lamentacionis populi non attendens sed aspere et rigide eis loquens coegit
maiorem partem populi abeuntis domus rebellare 3 Reg 12. Magistratus sine accepta
accusacione paulum et silam faciunt carcerari sinistre, Act 16. Ad precepta in verbum
pauli princeps sacerdotum fecit eum acte verberari Act 23. Felix et festus presides et prelati
accusacionem pauli noluerunt recipere sed quod paulus est cesarem appellans Act' xxv^o
Prelati mali bona subditorum rapiunt furantur et destruunt Non commodum
vel subditorum salutem sed suam propriam utilitatem temporalem querentes. De talibus
enim dicit principes tui infideles socij furum omnes diligunt munera ysa j Ezechias

de malis principibus et platis qui non pascunt gregem sibi commissum sed lac comedebant
et lanis operiebantur Eze. 34. **Plati et principes** mali beneficia et dignitates
sibi filiis tradunt non attendentes ad merita et virtutes, et hoc propter pecuniam vel propter alia
vicia. Talis fuit Demetrius qui summum sacerdotem Achimum constituit proditorem 1 Macha. 7.
Similiter Bachides elegit duos impios viros et constituit eos duces 1 Macha. 9.
Jason qui summum sacerdocium emit ab Anthiocho fecit vitam gentilium et ideo symoniam
here[ticam] incurrit 2 Macha. 4. **Plati et principes** mali sunt inter ceteros magis
et defectus eorum platorum vite et tenenda est eorum bona doctrina licet perversa sit eorum
vita. Nam David percussit cor suum quia preciderat oram clamidis Saulis ne et feceret
contra malum 1 Macha. 2. 6. Horum vitam pessimam non sequendo si predicant docent nos
Christus dicens: Super kathedram Moysi sederunt scribe et pharisei omnia quecumque vos dixerint
facite secundum autem opera eorum nolite facere Mt. 23. **Plati et principes** mali puniuntur
a deo primum etiam in presenti. Nam precepit deus Moysi suspendere omnes principes contra
Balaam quia consenserunt populo in peccatis Numeri xxv. Et ideo Saul fuerat malus princeps
punivit deus quia toto pondere belli ceciderunt super eum 1 Reg. 31. Rex Syrie dixit suis
non solum contra regem Israel pugnetis qui erat malus. Unde quidam eum inter pulmonem
et stomachum sagittavit 3 Reg. 22. Sobna prepositus templi qui diu estuabat timore
et gaudere audiuit a deo: Tunc in hoc re et seq. Expellam te de statione Isa. xxii.
Illi duo mali et luxuriosi presbiteri qui contra Susannam tulerunt mortis sententiam diuino
iudicio sunt lapidati Dan. 13. Non solum platos et principes malos punit deus sed
aliquando punit populum propter malum principem et platum. Nam quia David contra voluntatem dei
numerat populum quin plaga per angelum populus est percussus ii Reg. xxiiii.

De proditione et proditoribus Capitulum C xii.

Proditor in sua proditione Benefacientibus vicissitudinem amicabilem
reddere assumit adversariis
benignis fraudulentibus credit occultari
ambit et potentibus credit dominari
pacem quaerentibus vult insidiari
penis quoque se torquentibus dat mancipari

Proditores non possunt benefactoribus
suis veram amiciciam quia
quandoque invidia vel alio vicio
simulant. Nam patet Saule vexatum a demone ad
David qui eum liberauerat ab
obpressione Golyath philistei psallentem coram eo ut demonis vexatio diminueret. Saul
visus est confringere et lancea perforare 1 Reg. xviii. Salvavit David habitatores Ceyle
et hii ipsi proditores eum in manus Saulis inimici sui ad mortem tradere voluerunt 1 Reg. 23.
Urias fideliter agebat bella et relationem belli Joab in conspectu David et tamen fecit
eum portare litteras mortis sue 2 Reg. 11. **Proditores adversantur** consanguineis et
carne coniunctis. Nam Cham qui erat tam fratre proditorie in agrum quem propter invidiam
interfecit 1 Reg. iiii. Licet dispensatione sit factum Jacob per benedictionem primam proditorie supplantavit
Esau germanum. Amon vocavit Thamar sororem suam ut acciperet cibum de manu
eius quam propter violentiam oppressit propterea milites non debent in rebus fallacibus
hominum quorumcumque consanguinitatis licencia gaudere 2 Reg. 13. Absolon frater suus Amon proditorie
ad convivium invitat quem propter iniuriam de eius precepto pueri occiderunt
2 Reg. xiii. **Proditores** benignis fallaciis et fraudulentis suas proditiones palliare
nituntur aliquando falsis promissionibus, aliquando fictis et simulatis lacrimis, aliquando fraudulentis
consiliis. Nam Saul promisit David filiam suam ut a philisteis occideretur 1 Reg. xviii. Promisit
Saul Jonathe quod amplius non persequeretur David quem propter terram se statim
interficere conabatur 1 Reg. 19. Palliat aliquando proditiones lacrimis. Nam patet Saul flevit,
quando dolet se persecutum David, et mandat eum non persequi amplius, persecutus
est eum propterea sicut prius 1 Reg. 28. Uxor Sampsonis et Dalida fidelem

multas lacrimas apud eum et ambo ipsum per pacem deceperunt Judith IX. Salutatione et
osculo et verbis fraudulentis alii palliant suas prodiciones nequicias. Nam salutans Joab Amas-
sam et quasi osculari volens apprehendit mentum eius et dixit Ave frater et eum occidit 2 Reg 20. Illa
nephanda prodicio Salve quam Judas pessimus pro 30 denariis vendidit fuit salutacione
principiata et fraudulento osculo palliata Mt xxvi. Proditores propter ambicionem dominii
Zamri — prodiciones committunt. Hoc alibi dicitur. Sic Zambri propter appetitum dominii
clam suum dominum interfecit 3 Reg xvi. Sella filius Jabes contra Zachariam dominum suum et in-
terfecit eum et regnavit pro eo tantum uno mense 4 Reg xv. Sic Senacherib in templo dei sui
adoraret duo eius filii eum propter ambicionem dominii occiderunt licet nunquam contra regnum ut
credebant 4 Reg 19. Triphon cum ambularet cum Anthiocho domino suo eum dolose et
prodiciose occidit et quod ille habuerat usurpavit 1 Machab 13. Proditores sub
nomine pacis alios deceperunt et occidunt. Sic quidam unum decenis voluit secum amiciciam
facere ut eum prodiciose fraudaret Jer xli. Ismael filius Nathanie et alii cum eo cum
Godolia in signum pacis et amicicie comederunt et per prodicionem ad ultimus alios oc-
ciderunt Jerem xli. Anthiochus pacem simulans pacem promisit et multos plurimos per pacem
dissipavit 1 Machab vi. Pacifice sunt principes tributorum locuti quod promisit per pacem 2 Ma-
cha 1. Triphon sub nomine pacis Jonathan comprehendit quem prodicione cum filiis interfecit
1 Machab 12. Appolonius in Jerusalem simulans pacem venit et usque ad diem Sabbati
requievit sed per pacem judeis festivantibus innumerabilem multitudinem interfecit 2 Machab v. Pro-
ditores statim et communiter puniuntur a deo et sunt inter alia genera peccatorum communiter ab
hominibus puniendi. Sic fuit punitus Zambri qui per prodicionem regnavit tantum septem diebus
et per ignem se incendio periit 3 Reg xvi. Sic proditores Assueri qui contra eum voluerunt
insurgere per mediam in patibulo sunt suspensi Hest ii. Judas Machabeus illos
qui per pecuniam inimicos permiserunt recedere tamquam proditores et sub venditores occidit
2 Machab x. Judas qui Christum tradidit per mediam ambiens laqueo se suspendit Mt 26

De prosperitate mundana Capitulum CXIII

Prosperitas mundana
Vel est in deliciis contra delictorum male innabilis
Vel est in diviciis stultorum valde dampnabilis
Vel tumet in viciis dignitas hominis prestat pericula
Vel gaudet honoris belli triumphorum bonum male labilis
Sed in amiciciis globum dat ulterius dum prestat stabilis

Prosperitas mundana que est in deliciis corporis causa est peccatorum multorum
et specialiter causa peccatorum carnalium et male terminat. Exemplum in Sodomitis quorum
nulla causa fuit habundancia panis et ocium propter quod nephanda scelera de venere
suum perierunt Gen 13 19. Jambri facientes nupcias venerunt Judei ad Jonatham
multitudinem occidentes et conversae sunt nupcie in luctum Machab 9. Filiis et filiabus
Job vescentibus et bibentibus vinum in domo fratris primogeniti domus super eos cecidit
opprimens singulos et occidens Job 1. Finis gaudii deliciarum est mors et odium dei. Sic
Jeremias dicebat qui ipsi comedebant voluptuose mandicaverunt et saturati sunt habundaverunt deliciis te ad
iracundiam provocantes Jer 9. Ille epulo qui epulabatur cotidie splendide in brevi post
tantum ad inferos torquebatur in lingua Luc xvi. Prosperitas mundana que
est in diviciis homines infatuat et ad dampnacionem seducit. Nam argentum tempore
Salomonis non erat alicuius precii computatum quia tanta erat in Jerusalem copia argenti sicut
et lapidum 3 Reg x. Sed plus nocuit Salomoni tanta rerum abundancia quam tanta
sapiencia profuisse 3 Reg v. Adolescens qui erat dives tristis recessit a domino cum au-
divit ab eo quod oportebat eum pauperem fieri si esse vellet de numero perfectorum Mt xix.
Abundanciam rerum temporalium despiciendam ostendit exemplum quod ponit dominus de divite

ruga agri spaliud fructus vberimos afferebat luce xii diues ille qui tot abundat diuicijs
vt bisso et purpura vestiebatur ad tantam deuenit inopiam quod guttam aque petens non
potuit obtinere luce 16 **Prosperitas mundana** que est in honoribus et dignitatibus
homines ligat vinculis in tempore penarum quod peruenit Nam Saul antequam esset in regia
dignitate fuit bonitate dotatus qui accepto regno contra quam mandata domini preuenit
i Reg xv David post multorum subditorum superbiendo et petendo populum numerat 2 Reg 2(4)
Roboam autem cum esset rex puer bone indolis legitur fuisse qui post regno vi-
tulos adorauit et populum filios fecit adorare 3 Reg xii Sed Zorobabel et Ozyas in regno
eleuatus est cor eius et voluit adolere incensum et quod reprehensus a sacerdotibus desistere no-
luit incurrit mortem plagam lepre 2 palip 26 Manasses rex iuda fuit pessimus
tempore regie dignitatis sed angustiatus et vinctus in babilone agens penitentiam fuit bonus
ii palip xxxiii Prodiad durat homines et dignitas et male vt plurimum terminantur
Nam Aman sedebat a rege et adorabat ab hominibus premodiad est suspensus Hest
v Statua quam vidit Nabuchodonosor percussa a lapide et in fauillam redacta seu redacta
indicat prosperitatem mundanam in dignitatibus et honoribus nil esse Dan 2 Magno ho-
nore fecerunt iudei in palmis dominum venientem sed de sero recessit in bethaniam quia in
plurimis non inuenit hospicium et post dies paucissimos cruciafixerunt Jo x Sed paulus lau-
des diuinas acclamaret herodes ipse ab angelo est percussus Act xii **Prosperitas
mundana** que est in victorijs et triumphis de quibus consueuerunt letari frequenter
est occasio peccatorum cito labitur et in contrarium commutatur Nam Gedeon quamdiu fuit mune-
tus in area fuit bonus ita quod ei voluit angelus apparere qui post obtenta victoria
magis fuit malus iudicum 8 Sed David primo factus post multas victorias gloriosus adulterium
homicidium perpetrauit ii Reg xi .... parum durat talis prosperitas sed Nam post Amasias
rex iuda debellauit Abdon eleuatus male successit sibi quod cum Joas rege voluit
preliari ii Reg xiiii Ptholomeo debellato ab alexandro et capto eius capite solum tribus
diebus superuixit i Machab x **Prosperitas mundana** in omnibus perdens hoc solum
habet quod aggregat homo multiplices amicorum qui tempore tribulationis et angustie dispergun-
tur id proverbium Vos domini zaphira flabat multis commutabat aurum Job ob aglo-
meratione flantis fugerit Sed patet in Thobia qui cum erat pauper et ceci Tob 2 Sed
Regnum eius ab aliquibus consanguineis visitatus sed postquam fuit illuminatus et diues venerunt ad
eum consanguinei congaudentes Tho v Job quam diu fuit affluens amicum non habuit eius
deficientes sed consolatores habuit onerosos sed postquam Deus dedit ei duplicia venerunt ad
eum omnes fratres sui et noti omnes vnam et pauca deferentes Job xlii

De prudencia et discrecione Capitulum Cxxiiii

Prudentis officium est
Verba quedam inficere et se simulare
Discordes restringere et eos placare
Pacem non impingere sed se absentare
Falsos arte stringere atque reprobare
Ordine depingere operanda celare
Antequam attingere opera probare
Verbis multa tingere pauca que mistrare
Robur quod attingere et dissimulare

Prudencia magna est
aliquid simulare et fingere
Verba et vim omnem palio
Nam Abraham veniens
in Egiptum celauit virum
vxorem dicens sororem Gen
Similem ecclesie fecit Abraham quando
venit ad Abimelech re-
gem Gen 20 Magna sagacitate vsus est Josue simulando fugam in obsidione
hay Josue viii Nam simulans se portare munera Eglon eum astute cepit Judic
iii Filii Israel simulantes fugam caute debellauerunt tribum Beniamin Judicum 20 Ayoth

David coram Achis simulavit se fatuum ut posset ab eo fugere 1 Reg xxi Iehu finxit se
honorare prophetas Baal ut sic occideret eos 4 Reg x. Simulavit villicus pietatem erga debi-
tores domini sui prudenter quia prudentiam dominus commendat Luc xvi **Prudentis officium** est per verba dulcia
placare iratos vel discordes. Sic prudenter placavit Abraham Loth et sedavit iurgium inter
utriusque pastores Gen xiii Iudei miserunt ad filios Ruben prudentes legatos et illi prudenter
placaverunt eos Josue xxii Abigail prudenter placavit David iratum contra Nabal virum suum
1 Reg xxv Verba mulieris prudentis fecerunt revocari Absolon a David irato contra eum 2 Reg
xiiii° Sapiens mulier de Abela fecit Ioab ab obsidione recedere 2 Reg 20 **Prudentia**
est cedere furori Nam prudenter Rebecca consuluit Iacob filio suo ut absentaret se
ab ira fratris sui Gen xxvii Exploratores quos miserat Josue prudenter latuerunt ut
cederent furori Josue ii Discrete prohibuit Ezechias populum respondere nunciis regis Assyriorum
loquentibus blasphemias quia non expedit cedere contra blasphematores infideles litigare
iiii Reg xviii **Prudentia est** sic deprehendere per verba falsos et artem arte deludere
Nam Iacob arte delusit Laban qui nolebat ei dare pro labore mercedem Gen xxxi Io-
seph caute deprehendit fratres suos per verba eorum Gen xlii° Deprehendit prudenter Josue
qui essent Eufratei et qui Galaadite per Scebolech Iudic xii Daniel prudenter qui-
at et deprehendit senes falsos testes per verba eorum Dan xiii° Sapienter deprehendit Christus
phariseos interrogantes in qua potestate faceret miracula Matt 21 **Prudentis viri** est
omnia ordinate agere vel disponere. Ideo Abraham ordinate dimisit filiis bona sua
ne post mortem se contenderent Gen xxv Ordinate et sagaciter egit Iacob qui debuit obviare
fratri suo irato munera premittendo res dividendo et minus dilectos preponendo
Gen xxxii **Prudentis est** probare rem antequam operetur. Nam Moyses antequam invaderet
terram promissionis misit exploratores ad considerandas conditiones eius Num xiii° Sicut fecit
Josue mittens exploratores suos Josue ii David sapienter premisit se post armatos rede-
antequam iret ad bellum 1 Reg xvii Iudic viii **Prudentes** cognoscuntur in verbis suis
futura premeditando sive congruentes parabolas assumendo vel discrete loquendo vel bonum
consilium dando. Nam Ioseph coram Pharaone sompnia prudenter exposuit et sapiens bonum consilium
sibi dedit Gen xli Discretum et prudens consilium dedit Ietro Moysi ut prelatos eligeret populo
Exo xviii Multitudinem prudentium accepit Natan arguendo David de peccato suo 2 Reg
xii Roboam fuit insipiens quia seniorum prudens consilium non audivit sed iuvenum 3 Reg xii Si-
cut prophete prudentum silentium suspendit quem Achab reprehendit et increpavit 3 Reg 20 Ana-
gnie prudentie verbum duxit Zorobabel de fortitudine mulieris et veritatis Esdre iii° Quia prudentia
commendata Thobie fuit eo quod filius a sapiente consilium peteret Tho x Visiones Nabucho-
Daniel prudenter exposuit Dan ~~xiiii°~~ ii Ante discretos et prudentes fuit verba beate
Marie ad angelum et Elizabeth Luc 1 **Prudentie signum** est dissimulare
iniurias licet agnoscat quod fit. Nam Saul prudenter dissimulavit audire verba de
ipso loquentes 1 Reg x. Cognovit Iudas dolum Nicanoris et se sapienter subtraxit
1 Mach vii Symon agnovit dolum Triphonis et tamen fecit quod petiit ut scandalum vita-
ret 1 Machab xiii° Volens Paulus ire in Syriam agnovisset prius insidias caute de-
clinavit et Paulus prudenter advertens fraudem volentium eum ducere in plurimum consilium appel-
lat Act xxv

Symon

De pueris bone indolis Ca^m i C xx

Pueri boni
- bonis patribus sunt obedientes
- male agentibus sunt discernentes
- rebus decentibus sunt se exercentes

Pueri bone indolis sunt obedientes suis parentibus ut renunciat quod agendum eis precipit. Nam Isaac non legitur murmurasse quando eum pater voluit immolare Gen xxii Quando David debuit ungi in regem erat

puer pastor oves tanquam pater obediens 1 Reg. xvi. **Pueri boni** cognoscant si vicia et
malas societates odiunt Nam joseph tanquam timore odiens accusavit fratres suos crimine pes-
simo Gen. xxxvii Thobias cum esset iunior sed puerilia vicia odivit et nichil puerile
gessit Tho. i Septem fratres adolescentibus sic erant odium sacrilegium ut crudeles sustinuerunt penas
ij Machabeorum vii **Pueri boni** ad bona se coaptant et beliorum et loca sancta frequentabant
Nam Samuel adhuc puer ministrabat in conspectu domini 1 Reg. 2 et 3 Joas erat vii annorum Joas
cum regnare cepisset et fecit coram domino bonum 4 Reg. xii Daniel et socii eius sunt ingressi legem
servantes sobrie et sancte inter pueros gentiles vixerunt Dan. 1 Johannes baptista confortabatur spiritu
et crescebat et erat in deserto usque ad diem ostensionis sue Luc. i Jhesus puer duodenis inventus
est in templo inter doctores et descendit cum parentibus subditus illis Luce ii

De punicione delinquencium Capitulum C xvi

Punit deus delinquentes propter peccatum transgressionis obediencie
monstrationis contumacie castiniendo (?)
Elacionis et excellencie superbiendo
Rebellionis summe potencie vana colendo
Turbacionis impacie pacem spernendo
Detraccionis et invidie nimium serendo
Exactionis et affluencie in appetendo
Repletionis et crapulencie in comedendo
Presumptionis et irreverencie in decidendo
Derisionis et extollencie se preferendo
Obmissionis et negligencie non exercendo

Punit deus communiter peccatum
inobediencie Nam principes communiter puniti sunt propter
primam inobedienciam qua
credebant non ita communiter pu-
niri Gen. 2 et 3 Colligens ligna
in sabbato contra dei preceptum
fuit a populo lapidatus prop-
ter dei Num. xv Sima (?) Sa-
ul fuit inobediens deo in
cede Amalech reprobatus est
a regno 1 Reg. xiiii Vir dei qui contra mandatum domini comedit panem in domo prophete
fuit a leone occisus 3 Reg. xiii Civitas Sodoma punit deus destrui et propter inobedienciam populum ca-
ptivari 4 Reg. xvii **Punit deus** peccatum luxurie Nam originalem mundum non reparat
sed totum aquis diluvii delevit quia omnis caro corruperat viam suam Gen. vi Quinque
Civitates Sodom sulphure et igne delete sunt propter peccatum contra naturam Gen. xix Ex peccato commisso
in uxorem levite que tota tribus benjamin deleta fuit et destructa Judic. 20 **Punit**
deus peccatum superbie Nam pharao ad egyptios submersus sunt propter eorum superbiam Exo. xiiii
lxx milia hominum mortui sunt propter superbiam David qui fecit populum numerari 2 Reg. xxiiii
Antiochus superbus fuit communi plaga percussus ita ut vermibus scateret ij Machabeorum ix Herodes
deus superbus cum populus acclamarent honores divinos percussus ab angelo a vermibus est consumptus Act.
xii **Punit deus** peccatum ydolatrie Nam propter vitulum quem adoraverunt filii israel ce-
ciderunt una die xxiii milia Exo. xxxii Egressus est ignis et devoravit Nadab et Abiu
qui tulerunt ignem alienum Levitici x **Punit deus** peccatum ire Nam blasphemus qui
in ira deum blasphemavit lapidatus est a populo Levit. 2 et 4 Servus nequam qui noluit dimit-
tere proximo suo missus est in carcerem donec omnia redderet Mat. xviii **Punit deus** peccatum in-
murmuracionis Nam murmurante populo egressus est ignis et devoravit castra Num. xi Maria
percussa est lepra que contra moysen murmuravit Num. xii Serpentes ignitos misit dominus in
populum murmurantem Num. 21 **Punit deus** peccatum avaricie Nam Achor cum suppelle-
ctili sua periit quia de anathemate per avariciam tulit Josue vii Giezi punitus est
lepra que munera a Naaman per avariciam accepit 4 Reg. v Eliodorus fuit communiter flagellatus
qui thesauros viduarum voluit spoliare 2 Machabeorum Ananias et Saphira sunt per petrum
communiter puniti morte punita Act. v **Punit deus** peccatum gule ut patet in filiis punitis filii
Hely qui violenter tollebant carnes crudas ut bonus parent quos pater eorum non
corripuit sicut debuit communiter ad pre puniti sunt a domino 1 Reg. ii et iiii **Punit deus** peccatum

Joas

Nadab et Abyu

irreverentiae ad deum et ad homines. Nam Ozam velut tangentem archam domini ut inclinaret
percussit dominus et mortuus est ii Reg. vi. Ozyas quia voluit sacerdotio volens non cohibens sacrificio
reverentia facta est leprosus ii Paral. xxvi. **Punit deus** peccatum vanae gloriae. Nam Ezechias quia
ostendit thesauros suos regis Babilonis nunciis omnia dei sua amisit iiii Reg. xx. Quia
elevatae sunt filiae Syon etc. Erit pro suavi odore fetor etc. Ysa. iii. **Punit deus** peccatum acci-
diae. Nam servum inutilem qui talentum sibi commissum multiplicare non studuit precepit dominus

De pusillanimitate et timore Capitulum C xvii. [illegible] mitti Mat. xxv.

Pusillanimes et timidi — Prava timentes pie moventes minima sentiunt / Fumata timentes timide fremuntur / Bella gerentes sepius vincuntur

Pusillanimes deum timent magis minima timent in magis pericula. Nam Loth quia timuit
salvari in monte tradidit peccata in incestum et stuprum Gen. xix. Sedechias deum timuit
displicere principibus in mortem Jeremiae consensit Jere. 38. Darius rex Persarum timens quod diceret satra-
pis misit Danielem in locum leonum Dan. vi. Item Petrus timuit vocem ancillae ter Christum
negavit Mat. xxvi. **Pusillanimes** murmurare solent. Sic filii Israel quod viderunt Egi-
ptios venientes post se non attendentes miracula dei timentes murmurare ceperunt Exo. xiv.
Relata ab exploratoribus cultores terrae promissionis esse fortissimos murmuraverunt populi Num. xiii
et xiv. **Pusillanimes** omnia timent etiam non timenda. Nam filii Israel audientes vocem domini
timentes dixerunt Moysi Exo. 20. Non loquatur nobis dominus, loquere tu nobis. Balac timens
Israel misit ad Balaam plus confidens in verbis quam in armis Num. 22. Gabaonitae
venerunt ad Josue timentes et fecerunt pacta quae ipse noluit Josue ix. Videns Petrus
ventum validum qui super mare ad dominum ambulavit timuit Mat. xiv. Nicodemus videtur
timuisse qui venit ad Jhesum nocte quia non audebat die Joh. iii. Arguit dominus
discipulos quia ipso praesente in mari fluctuante timebant Mat. viii. Discipuli timentes fugerunt
et adolescens relicto syndone nudus profugit Mar. xiv. Parentes caeci nati timuerunt
Judaeos quia timebant praevideri extra synagogam Joh. ix. **Pusillanimes** est in pluribus
periculosa est. Nam propter filii Hai fugaverunt filios Israel et mortui sunt 30 homines.
Perculit cor populi et ad instar aquae liquefactum est Josue vii. Gedeon pugnaturus dixit
exercitui suo: Qui formidolosus est revertatur et reversi sunt 22 milia Judic. vii. Israelitae
audientes Sabaoth fugerunt nimis et fugerunt prae timore i Reg. xvii. Saul videns
castra Philistinorum timuit et expavit cor eius et ibi occubuit i Reg. 28. Roboam
rudis et corde pavido non potuit resistere exercitui Jeroboam ii Paral. xiii. Marcio ho-
lofernis exercitus solo timore fugatus est Judith xiv. Videns Judas Machabeus quod
defluxit exercitus eius et bellum urgebat cum eo confractus est corde et in illo bello cecidit
nec alibi legitur timuisse i Mach. ix.

De sabbati observatione et festorum Capitulum C xviii.

Sabbatis et festis diebus — Debent quiescentes nichil operari vetitum / Delinquentes male tormentantur pro peccatis / Ad recedentes verba pertinent voluntatis / Omnes gentes rebus comparant sanctitatis

Sabbatum in preceptis legis quod in sabbato
seu in festis dies haec quiesce ab omni servili opere sicut die septima Gen. 2. Ob hanc
causam filii Israel colligebant manna die sexta in duplo ut sabbato festinarent ut
praecepta decalogi solum mandati Exo. xvi. De observantia sabbati reddit 20 Exo. 20. Ita
Judaei custodiebant sabbatum ut nollent se defendere ab impugnantibus i Mach. 2.
Mulieres sanctae quae paraverunt aromata ad ungendum Christum sabbato noluerunt Luc. 23.
In hoc unguento rem quietis dominus sabbato in sepulcro Luc. i. **Sabbata non** ob-
servantes debent corripi et puniri. Nam colligens ligna sabbato fuit lapida-
tus Num. xv. Arguit Neemias calcantes torcularia et portantes onera in sabbato

13
Ueemie xiiij° **Sabbati** et festorum vinaciores plus debent vacare et in festis vel in die dominica predicacioni precipue
hoc preceptum de custodia sabbati frequenter repetit Exo 20 Unanimiter volentes predicare die sabbati
iudei sequentes eum ipsum instruebat sabbatum observare Jeremie xv. Obiciant tamen
dixit petrus ignorantes vocem prophetarum que per omne sabbatum leguntur act xiij dicit eius quod
ipsos loquebantur die sabbatorum mulieribus que convenerant act xvi Sabbatis vel festis diebus
debet homo plura bona operari quam fieri aliis diebus nam die sabbati offerebant domino agnum et
aliis diebus vnum tantum Num 20 populus israel videns quod hostes eos sabbato impugnarent me-
lius cogitaverunt se defendere ut ociarent quod in festis magis resistendum est temptacionibus Macha-
beorum ii° Christus multa miracula fecit in sabbato vel per decursum omnium eorum Quare triplex
est racio prima ut ostenderet se dominum sabbati dominus enim sabbati filius hominis est Math xij secunda
ut intelligeret quod a malo est cessandum non a bono licet enim sabbato benefacere ibidem xij Tercia
ut plures videntes hoc confitearentur vel in sanacione inclinate femine luce xiij°

De Sapiencia mulierum Capitulum C xv

Sapientes debent esse mulieres
- filiales inducentes ad exhortacionem
- coniugales exercentes conplacionem
- viduales sustinentes desolacionem
- virginales offerentes illibacionem
- corporales impendentes violacionem

Sapientes mulieres sunt que suos filios instruunt et eis bona procurant Nam Sara prudenter intellexit ludum Ismaelis cum suo filio Isaac
non esse bonum et voluit deus quod abraham acquiesceret voluntati eius Gen xxi° Rebec-
ca fuit valde argumentosa ad instruendum Jacob ut haberet benediccionem Gen 27 Sapienter
docuit eciam ipsum Jacob Rebecca absentare se ab ira fratris sui Gen 28 Bersabee mater
Salomonis sapienter verbum proposuit ut filium eius non occideret 3 Reg 3 Mulier sunamitis
prudenter voluit diminuere helizeum propterea ut filium suscitaret 4 Reg iiij° **Sapien-
tes debent esse** mulieres coniugate et prudenter viris et aliis consulere Nam Delbora
vxor Laphidor sapienter docuit Barach populum liberare de manibus Judic v Anna vxor — lapidoch
Elchane sapienter se commisit coram Hely sacerdote 1 Reg 1 Abigail vxor Nabal per sapi-
enciam eloquenciam liberavit virum suum a morte 1 Reg 27 Dalida vxor bella sapienter
confortavit postea et populo vetera mala predixit 4 Reg xxij Hester vxor Assueri regis cum
sapienti cautela fecit peticionem suam regi Hester vij Elizabeth vxor zacharie sapienter
cognovit adventum matris filii dei luc 1 Vxor pylati sapienter locuta est et prudenter consilium
fecit pylatus si ei credidisset Math xxvij **Sapiencia debet esse** in viduis ad instruendum
alios nam astuta fuit Neomi vidua docens Ruth nurum suam quomodo nubere posset
Booz nobili et potenti Ruth 3 Mulier vidua sapienter induxit David ut filium suum
legem revocaret ij Reg xiiij Regina Saba que post mortem viri regnabat venit discere sa-
pienciam a Salomone 3 Reg x Magnam prudenciam et constanciam ostendit Judith populum docendo
et holofernem occidendo Judith viij° **Sapientes** multum oportet esse virgines in orando
loquendo et conversando Nam Sara virgo filia Raguelis sapienter deum oravit vt eam de
opprobrio liberaret Tho iij° Tam tacendo quam loquendo patet beatam virginem fuisse pruden-
tem Nam petre et verbo paucis locuta est vt alias virgines instrueret Nam primo locuta est
cum angelo discrete querendo et discrecius acquiescendo Quomodo fiet istud et Ecce ancilla domini
et luc 1 Secundo locuta est cum Elizabeth antiqua vnam salutando Et non quod magis
laudando Elizabeth nil ei credidit sed deum laudavit Magnificat anima mea dominum et
luc 1 Tercio locuta est cum filio dulciter interrogando fili quid fecisti nobis et luc xij
Quarto locuta est cum filio pro vino et panibus nupciis fili vinum non habent
et Joh ij Quinto locuta est iustitie de obediencia instruendo Quodcumque dixerit vobis facite
Joh ij° **Sapientes** sunt aliquando peccatrices Nam Raab meretrix nuncios Josue
prudenter abscondit Josue ij° Maria Magdalene sapienter ad pedes Christi stetit quia ibi primo

remissionem invenit Luce vii. Secundo complevit per devotam reverentiam lavando tergendo ungendo pedes domini Luce viii.º ubi audivit divinam sapientiam que stabat ad pedes domini et audiebat verbum eius Luce 10. Tertio ubi obtinuit fratris sui Lazari resurrectionem et vitam Johannis XI

De scriptura sacra Capitulum C.XX.

Scriptura sacra continet Testamentum vetustatis continens figuram / Sacramentum novitatis expressum in doctrinam | Scriptura sacra dividitur in vetus et in novum testamentum. Vetus autem testamentum dividitur in quatuor partes secundum quatuor que sunt que pertinent ad vitam spiritualem in qua per scripturam sacram informamur. Vita namque spiritualis in preceptis traditur, in exemplis ostenditur, in monitionibus promovetur, in predicationibus perficitur. Ideo quatuor sunt partes sacre scripture veteris testamenti scilicet lex preceptorum, hystoria exemplorum, sapientia monitionum et prophetia predicationum. Lex preceptorum continet quinque libros secundum quinque que requiruntur in preceptis. Primo recipientium quibus precepta traduntur, et ideo ponitur primus liber ubi legitur recipientium generatio scilicet Genesis. Secundo qui precepta receperunt et ideo ponitur secundus liber ubi precepta leguntur traduntur scilicet Exodus. Tertio qui sunt scilicet observancie promotores et ideo ponitur tertius liber ubi ministri ecclesie statuuntur scilicet Leviticus. Quarto qui sunt idonei conservatores et ideo ponitur quartus liber ubi ministri a fortibus distinguntur scilicet Numeri. Quinto qui sunt dubiorum declaratores et ideo ponitur quintus liber ubi paroysen dubia declarantur scilicet Deutronomium. Scripture sacre veteris testamenti pars secunda scilicet hystoria exemplorum dividitur. Quia quedam sunt exempla prelatorum et quedam subditorum. Prelatorum exempla sunt sex. Nam debent primo subditos in fine ducere seu dirigere quod ostenditur per Josue. Secundo lites dyssolvere, ideo dicuntur iudices duces tribus ordinati in libro Judicum. Tertio subditos instruere, ideo Noemi instruxit Ruth quod ostenditur in libro Ruth. Quarto subditos defendere ideo a bellis temporalibus reges prelia gerunt quod ostenditur in libro Regum. Et a spiritualibus scilicet ab hiis qui legem volunt dissolvere et defendunt Machabei ut ostenditur in libro Machabeorum. Quinto debent destructa reedificare ideo Neemias reedificaverunt muros Jerusalem ut ostenditur in libro Neemie et Esdras reedificavit templum quod fuerat ab hostibus prophanatum ut ostenditur in libro Esdre. Sexto debent fugere ad templum [illegible] ... Exempla vero subditorum sunt [illegible] ideo Job deo adhesit in prosperis et adversis ut patet in libro Job. ... ostenduntur in tribus. Nam debet subditus primo servare paciam in adversis quod docet in Thobia qui ... sustinuit patienter ut ostenditur in libro Thobie. Secundo debent habere constantiam in periculis ideo Judith ponens se in periculis constanter hostes devicit ut ostenditur in libro Judith. Tertio debent habere benivolentiam in prosperis ideo Hester sublimata populo benivola fuit ut ostenditur in libro Hester. Scripture sacre veteris testamenti tertia pars est scilicet sapientia monitionum et dividitur quia quedam est admonitio generalis qua monentur omnes cuiuscumque status et conditionis et hec monstratur in libro Ecclesiastici. Alia est admonitio specialis et hec aliquando prelatorum qui debent servare iustitiam et hec ostenditur Salomon Diligite iustitiam qui iudicatis terram et hoc ostenditur in libro Sapientie. Alia est admonitio subditorum et hec est triplex secundum triplicem divisionem subditorum. Nam prima est in capitulo et hanc posuit Salomon dirigens sermones ad filios prolos in libro Proverbiorum. Secunda est proficientium in qua ostenditur vanitas seculi quia contempnitur proficientes et hoc ostenditur in libro Ecclesiastes. Tertia est perfectorum in qua vir perfectus in contemplationibus erudit ut ... et hoc ostenditur in libro Canticorum. Scripture sacre pars quarta est scilicet prophetia et dividitur. Prima ante predicat opera Christi que sunt prima prophetia predicat eius incarnationem dicens Ecce virgo concipiet et pariet etc. et hoc est Ysayas. Secunda prophetia predicat eius passionem dicens Ego quasi agnus mansuetus qui portatur ad victimam et hoc est Jeremias. Tertia prophetia predicat eius ascensionem dicens aquila grandis magnarum alarum etc. et hoc est Ezechiel. Quarta prophetia predicat spiritus sancti missionem dicens Emitte spiritum tuum et creabuntur et hoc David in libro psalmorum

Quinta propheta predicat finalis iudicii retribucionem de qua christi sunt libri et iudicati sunt mor-
tui et hic est daniel / Sunt predicant opera filiorum christi ideo opera xii tribuum predicunt in
libro xii prophetarum minorum **Scriptura sacra** Novum testamentum dividitur · Prima pars in
evangelistis continet verba et opera christi · Prima pars evangelii describit eius humanitatem de libro
generacionis ihesu christi filii david et hic est matheus · Secunda describit eius predicacionem de vox
clamantis in deserto et hic est marcus · Tercius describit sacrificium presbiterorum de fuit in diebus
herodis regis sacerdos / et hic est lucas · Quarta describit eius divinitatem de in principio erat verbum
et hic est iohannes · Opera vero apostolorum recitantur in libro quem fecit lucas per presbiterorum x / et hic est
actuum · Verba apostolorum continentur in epistolis pauli et vii canonicis / ubi sunt xiiii / Secunde in-
struunt epistole vero ovdientes futura pericula et armonicos eorum continentur in vii visionibus
iohannis / et hic est apocalipsis · Et hec est sufficiencia totius sacre scripture et omnium suorum
librorum · Et nota quod christus temptatus a dyabolo tribus verbis sacre scripture se defendit mathei iiii

De Sepultura Defunctorum Capitulum C xxi

Sepultura tempore mortis	Est eligenda voluntate loco regulari Decenda pietate ope laudabili Negligenda equitate non indomabili Prohibenda caritate puncte laudabili	Sepulturam debet homo eligere in loco sancto et honesto et diligenter ante mortem cogitare de ea ideo abraham cum dili-

gencia emit agrum ubi uxorem sepelivit / gen xxiii · Noluit iacob sepeliri cum malis
sed dixit ioseph ut eum cum patribus sepeliret gen xlvii · Hec pium pecijt instante morte quod
ioseph sollicite adimplevit gen xlix · Hec eciam cum instancia pecijt ioseph a fratribus suis
et filiis gen l · Hec moyses implevit quando exiens de egipto tulit ossa ioseph exo xiii
Precipit dominus de sepultura mansse quando dixit iude evnte illuc ut in die sepulture fiunt
id ioh xiii · **Sepelire mortuos** opus pietatis est commendabile et opus misericor-
die ideo david viros iabes qui fecerunt misericordiam cum saule et filiis suis sepeliendo ipsos
i reg xxi / ii reg ii · Commendat thobias qui tenuit sepeliebat mortuos occisos Tho ii
Post sepulturam accusatorum impii menelaii machabeorum v · Iudei liberales nimis fuit per
plurimum eorum gloriam pie venit iudas ut defunctorum corpora sepeliret machabeorum ii · Ioseph et
nicodemus pie sepelierunt ihesum in monumento novo Mathei xxvii · Viri timorati sepeli-
erunt stephanum et fecerunt planctum magnum act viii · **Sepultura indigni**
sunt rebelles et inobedientes fidei ideo vir dei caruit sepultura iii reg xiii · Ieza-
bel insepulta manebat propter sua scelera sed iehu fecit eam sepeliri quod regina fuit
iiii reg ix · **Sepulturam dent** filii parentibus cum sollicitudine exhibere · Nam
inter monita que thobias dedit filio fuit hoc · Cum acceperit deus animam meam
corpus meum sepeli Tho ii · Ideo specialis filii sed discipuli iohannes sepelierunt corpus eius mathei xiiii

De Silencio et loquacitate Capitulum C xxv

Silencium debent specialiter mulieres	Obloquentes nocentes fugiendo Intima non ovdientes secreta tenendo Iniuria sentientes hiis non respondendo Clericalis viventes sanctis assistendo Homines sapientes tempore tacendo	Silencium tenere debent maxime mulieres quia earum loquacitas pe- riculosa est ideo preceptum dedit dominus adae et non evae nisi per adam ut mulier habet viam unquam loquendi

sed a viro discendi gen ii · Eva periculosum legitur cum serpente habuisse colloquium et non
utile cum viro suo gen iii · Uxor iob stulte locuta quando iob fuit a deo percussus ideo
iob reprehendit eam iob ii · **Silencium debent** homines secreta sua et aliorum nec ca-
renolare et maxime mulieres quia nesciunt secreta tenere nam quod sampson uxori re-
velavit secreta ipsa mox eius depravata manifestat illud iudic xiiii · Ipsa quod in indicat
dalide fortitudinis ipsa prodit fortitudinem et vitam amisit iudic xvi **Silencium de**

quilibet ad opprobria contrarios et lites. Nec dicendo aliquid nec ad dicta videlicet. Nam
quia Cham opprobrium patris sui nunciavit a patre fuit maledictus Gen. ix. Ob hanc causam
silebat Saul et dissimulabat se audire male loquentes et non respondit 1 Reg. x. Thobias
audiens verbis contumeliosis ab uxore non respondit ut non litigaret Tho. ii. Sed ancilla
Sare dixisset ei opprobrium ipsa cessit liti et tacuit Tho. iii. Mandavit Ezechias ut non
responderet aquis Rapsaci comminanti et siluerunt omnes Isa. xxxvi. Falsis criminationibus Susan-
na non respondit sed in celum aspexit ideo liberata fuit Dan. xiii. Maria peccatrix in domo Sy-
monis tacuit ideo ipsam deus commendavit Symoni loquenti Luc. vii. Loquenti sorori
eciam nichil respondit ideo Christus eius advocatus fuit Luc. x. Discipulis in cena frementibus
propter effusionem unguenti eciam siluit et Christus eam defendit Jo. xiiii. Mulier in adulterio
deprehensa accusantibus non respondit ideo Christus eam absolvit Johannis viii. **Silencium**
observare debent religiosi et clerici et spirituales viri et maxime in ecclesia. Unde
postquam locutus est deus ad Moysen impeditioris et tardioris lingue fuit Exo. iiii. An-
na mater Samuelis in templo loquebatur in corde sed vox non audiebatur 1 Reg. i. Job
sanctus reprehendit se de locutione dicens: Unum locutus sum quod utinam tacuissem Job xxxix. Jere-
mias in verbis sanctificatus excusabat se dicens nescio loqui Jer. i. Locutus Paulus in sy-
nagoga silencium indixit quia ubi non est auditus non effundas sermonem Act. xxi. **Sile-**
debent Capitulares usque ad tempus et hoc congruo loqui. Nam cum Abygayl pla-
casset David non indicavit viro suo verbum sed siluit usque mane cum digessisset vinum
1 Reg. xxv. Diu tacuit Hester non loquens pro populo suo ne a rege odiretur sed suo tempore locu-
ta est Hest. xiiii. Beata Maria audita salutacione perturbata tacuit et cogitavit et pacata
modeste respondit Luc. i. Legitur quod Maria tantum quater verbis legitur fuisse locuta semel
ad angelo Luc. i. 2o cum Elizabeth, 2o ad filio in templo Luc. ii. 3o ad eos in nupciis
4to cum ministris in eisdem nupciis Luce ii.

De Societate Bonorum Capitulum CXXIIII

Societas bona hec
Inimicitiis iam liberatos efficit
Prevenientibus locupletatos efficere
Celestibus vinculis associatos perficere

Societas bonorum liberat
homines a peccatis. Nam si fuis-
sent inventi x iusti in quinque
civitatibus Sodomorum pepercisset deus universis et [illegible] Gen. xviii. Homines
de Lachis occisi fuerunt quia non habebant societatem cum aliquo bono Judic. xviii. Ra-
phaelis societas qua habuit Thobias ipsum de multis periculis liberavit Tho. v. Ob ca-
usam Danielis boni et prudentis pepercit Nabuchodonosor ariolis et sapientibus Babilonis
Dan. ii. Propter societatem Pauli omnes de navi naufraga sunt salvati Act. xxvii. **Soci-**
etas bona causa est habundancie. Nam ditatus est Laban propter societatem Jacob Gen. xxx.
Benedixit deus domui Egipti propter Joseph et multiplicavit eam Gen. xxxix. Propter
prophetam boni invenerunt Elizeus aquas contra aliorum malorum iiii Reg. iii.
In [illegible] sicud super discipulos aggregatos spiritus sanctus abundanter descendit Act. ii.
Societas bonorum bonos facit homines. Nam Saul cum aliis prophetis prophe-
tare cepit 1 Reg. xix. Filii septem [illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
bant se ad bonum [illegible] vii. Quamdiu Petrus fuit cum discipulis fuit bonus sed ad
judeis sociatus fuisset Christum negavit Mat. xxvi. Cecus illuminatus a Christo a synagoga
eiectus fuit inter fideles a Christo receptus Johannis ix. Paulus post suam conversionem tempta-
bat se coniungere apostolis ut fieret melior Act. ix. **De societate malorum capitulum CXXV**
Societas malorum Est infectiva corrupcionis generativa destructiva con-
solacionis devorativa prelativa oblacionis indignativa causativa perdicionis illativa

Inductiva detestationum et aliarum, destructiva federationum. Societas malorum vitan-
da est ne homo cum eis malus efficiatur. Ideo salubriter recessit Abraham de Caldea
ubi erant homines ydolatre Gen. xi. Non solum corpore sed et mente dicit glossa vitare malam soci-
etatem. Ideo dominus dixit ad Abraham cum iam exisset corpore: egredere de terra tua Gen. xii. No-
luit probus ambulare ad sceleri licet esset placatus et signa dilectionis ostenderet Gen. 33. Reversi placatus
filiorum Israel voluerunt cum eis edificare sed ipsi soli vos bono consilio noluerunt Esdre 4. Cum irent
omnes ad simulacra Thobias solus fugiebat in Jerusalem vitans eorum consortia Thobie 1.
Societas mala causa est perdendi consolationes divinas. Nam donec Abraham fuit
inter Caldeos non legitur aliquas consolationes habuisse sed illis relictis habuit plures Gen. xii.
et ideo fugiente Jacob malum fratrem dominus multiplicavit eum confortavit Gen. xxviii. **Societas
malorum** ducit homines ad magna pericula. Nam propter societatem et habitationem quia Loth
habuit cum illis de Sodomis debellatus et captus fuit Gen. xiiii. Ideo precepit Moyses recede-
re de tabernaculis impiorum ne cum eis perirent Num. xvi. Occasione Achor qui tulit
de anathemate fuit populus in prelio superatus Josue vii. Propter quosdam qui commiserunt facinus
fuerunt quasi omnes filii Beniamin destructi Judic. xx. Propter quosdam malos de domo Saul
facta est fames in terra donec occisi fuerunt ii Reg. xxi. Josaphat bonus fuit sed occisus in-
dens cum Achab ad prelium 3 Reg. xxii. Homo dei dixit ad Amasiam quod debellaretur si
iret cum Israel qui tunc erat malus 2 Paralip. xxv. Cum Judas Machabeus fuit sociatus bonis
ut fugit et non fuit debellatus 1 Machab. ix. **Societas malorum** causa est multarum in-
iuriarum. Nam Loth multas iniurias et iacturas sustinuit a Sodomitis cum quibus habita-
bat Gen. xix. Judei mali sic concitaverunt bonos ut Paulum facerent lapidare Act. xiiii.
Demetrius argentarius in Epheso omnes bonos turbavit Act. xix. **Societas mala**
causa est peccatorum multorum. Nam Jonadab qui habuit Amnon cum pravis dedit consilium quod
opprimeret Thamar sororem suam ii Reg. xiii. Multi pravis nefactis rebellionem propriam adhese-
runt Absoloni regi suo rebellaverunt ii Reg. 17. Ozias fecit malum coram domino quia erat ge- Ochosias
ner et sequens domum Achab pessimi iiii Reg. 8. Amicicia duorum seniorum malorum fuit
causa mali imponendi Susanne et mortis eorum Dan. xiii. Petrus qui fuit tunc iustus prius
quod Christum negavit quia cum discipulis est confessus Mat. xxvi. Helymas magus querebat
avertere proconsulem a fide ideo et assidebat Act. xiii. **Societas malorum** facit eos con-
cedere populo dei Num. xxii. Adonisedech et quatuor reges concordes fuerunt contra Gabaoni-
tas qui fecerant pacem cum Josue. Jabin rex Asor et 30 reges contra Josue et filios Israel
pacem facere et concordiam Josue. Madian et Amalech et ceteri orientales contra populum dei
concordaverunt Judic. vi. In passione Christi Herodes et Pylatus facti sunt amici Luc. xxiii.

De spe et longanimitate Capitulum CXXV.

Sperare debent homines
peccatorum remissiones licet differantur
devotorum consolationes quando tribulantur
triumphorum coronaciones quando preliantur

Sperare debent homines et expectare bonum promissum licet differatur. Nam
multis annis expectabat Abraham filium quia centenarius erat quando natus est
Isaac Gen. xxi. A promissione facta Abrahe usque ad ingressum seminis sui in terram promis-
sionis fluxerunt anni 430. Expectabat Symeon in Jerusalem consolationem Israel et adventum
promissum Christi Luc. 2. Ascensurus Christus in celum precepit apostolis ne discederent sed expectarent
promissionem Act. 1. **Sperare debent tribulati** tempore consolationis. Nam
dum Israel flagellatur longo tempore in Egipto et in deserto … venerunt ad terram pro-
missionis que erat patribus repromissa ut Exo. 2. Item propterea afflictus corpore orbatus

filiis spoliatus reliquis dicebat Job Si occiderit me in ipso sperabo Job xiij Increpantibus Thobie irridentibus eum et dicentibus Ubi est spes tua respondit filii sanctorum sumus et vitam illam expectamus quam daturus est deus hiis qui non mutant fidem suam ab eo Thobie ij Susanna cum esset morti adiudicata erat cor eius fiduciam habens in domino Dan xiij Unus illorum vij fratrum cruciatus a tyranno ait de celo membra ista possideo sed propter dei leges hec ipsa despicio quia ab ipso me recepturum spero ij Machab vij **Sperare de deo** victoriam docemur in bello Nam filii Israel contra tribum Beniamin superbientes debellari sunt tandem sperantes in domino victoriam habuerunt Judic xx Dixit david philisteo Tu venis ad me cum gladio et hasta Ego autem venio ad te in nomine domini Sperabat enim per deum victoriam obtinere et sic factum est primi Regum xvij

De Stragibus hominum diversis Capitulum C.xxvj

Strages fiunt et multe valde De delinquentibus pro malefactis ut puniantur / De non credentibus veris indiciis ut confidant / De innocentibus dei iudiciis que ignorant / Strages hominum concedit deus fieri propter varias causas. Nam terribilis strages hominum et animalium facta est tempore diluvii quando soli octo anime relicte remanserunt Gen vij Item multi homines perierunt diversis plagis in Egipto et in mari rubro Exodi xiiij Exodi primo sexcenta milia hominum bellatorum et fortium a xx annis supra mortui sunt Num xiiij Non intraverunt terram promissionis nisi duo scilicet Caleph et Josue sed omnes perierunt in deserto propter peccatum eorum Occasione uxoris levite lxv milia hominum sunt mulieres et pueri sunt occisi Judic xx Propter superbiam numerationis populi per david ceciderunt lxx milia virorum ij Reg xxiiij **Strages magna** facta est de infidelibus a fidelibus adiuvante deo Nam magnam cedem fecerunt filii Israel de Madyanitis ad preceptum domini quas ceperunt que fuerunt xij milia virginum omnes autem mulieres corrupte et viri sunt occisi Num xxxi Tempore Josue sunt occisi infiniti homines infideles terram illam inhabitantes cum in castris Josue per totum Temporibus debbore Gedeonis et Jepte multi sunt occisi ut patet Judic per totum Item Philisteo Sabaoth multi philistei sunt occisi ij Reg xviij Adversus Balthasar vj milia hominum perierunt Et cxx milia fugaverunt cum datum a deo ij Machab viij Item prelia que gessit Judas Machabeus contra Appolonium et Seron principes exercitus eius de quibus habetur j Machab iij Legitur xij habuisse victorias ab viij capitulo ij Machab usque ad finem in quibus multa milia hominum sunt occisi In primis ceciderunt de hiis qui erant cum Nicanore ix milia Item ea de hiis qui cum Thymotheo et Bachide xx milia Item ea in duobus vicinis Arabibus et filiis xx milia consequenter ad Thymotheo xx milia Item cum lysia xij milia deinde in Carnion fortissima civitate xij milia Item in Ephron xxv milia Item in castris Anthiochi Eupatoris viij milia Item ad Nicanorem xxx milia Simul omnium occisorum cc xxxv milia hominum **Strages hominum** facta est aliquando occulto iudicio dei aliquando etiam de bonis Nam magnam stragem fecerunt illi quattuor reges qui debellaverunt quinque reges licet eorum nullus non puniat Gen xiiij In diebus heli qui fuit capta archa tradiderunt de Israel pugnatorum xxx milia j Reg iiij Contra Zara regem Juda habentem in exercitu suo ccclxxx milia pugnatorum Ethiopes qui decies centena milia et vicerunt Ethiopes adiuvante deo ij Paralip xiiij Phacee filius Romelie occidit una die de Juda centum et xx milia bellatorum ij Paralip xxviij Tempore superbi Aman ceciderunt in regno Asweri lxxv milia Judeorum Hester ix Quando Anthiochus recepit plures in Egipto sunt interfecti lxxx milia et vincti xl milia et non minus venditi ij Machab v Occisi cum Judas cum multis et reliqui fugerunt primi Machabeorum nono etc

De superbia et vana gloria Capitulum C.xxvij

ceciderunt

Phacee

Superbi et vanagloriosi sunt | Contra suis superioribus inobedientes / A suis superioribus cito discedentes / Dedignanti in omnibus bonis consistentes | Superbi sunt inobedientes deo et suis maioribus Nam primus homo propter excellentiam quam appetiit cum audisset Eritis sicut dii etc.
de ligno vetito comedit et deo inobediens fuit Gen iii^o Agar ancilla cum se concepisse
concepisse se videns despexit dominam suam Gen xvi Pharao superbus nolens deo obedire di-
xit nescio dominum et israel non dimittam Exo v Rebellio et inobedientia Chore et complicum
ex superbia magna processit Num xvi **Superbia et elacio** ducunt homines ad
depressionem et humilitatem quia qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabi-
tur. Nam superbi volentes edificare turrim habuerunt confusionem linguarum Gen xi Graviter
fuit punitus pro elacione david qui numeravit populum ii Reg xxiiii^o Aaman qui — Aman hest 50
volebat ab omnibus adorari fuit in patibulo suspensus Hest vii Baltazar pro superbiam
mortuus est et darius ei successit Dan v Nabuchodonosor propter superbiam suam depositus est de
solio suo et gloria sua ablata est Dan v Nicanor ita erat superbus quod credebat pu-
deos angelos ipsos in campo videbat et tamen fuit debellatus Machab viii^o fugatus tur-
piter Anthiochus de qua fide superbe locutus est sed deus percussit eum plaga insanabili
ii Machab ix Herodes superbe indutus cum populus clamaret et voces dei habita ab angelo
est percussus Act xii **Superbi desiderant** gloriam et honores Nam Saul petiit — 12
a Samuele coram senioribus honorari i Reg xv Populi ad custodiam terre dixerunt
faciamus nobis nomen grande i Machab v Contra gigantes de prima genitura quod
ffraym natus est ante Baal Gen viii^o Esau ante iacob Gen xxv Manasses filius — Abel
Joseph antiquior effraim qui tamen habuit benedictionem dextre Gen xlviii^o David fuit mi-
nor fratribus i Reg xvi Adonias natus est ante Salomonem et tamen Salomon obtinuit
regnum iii Reg ii **Superbia** est causa multorum peccatorum Nam voluntas domina-
di quam habuit Roboam timens ne populus redderet ad domum david fecit eum ydolatrare
iii Reg xii Post victoriam habitam de Arphaxat Nabuchodonosor amplius elevatum est cor eius
et civitates gentes et regna destruxit Judith i Anthiochus superbe intravit sanctifi-
catum cum superbia et accepit altare aureum i Machab i Althimus superbe et false accusat
iudam et populum iudeorum Machab vii Discipuli cum gloriarentur dicentes demonia eis
subiciuntur nobis Christus respondit videbam sathanam sicut fulgur de celo cadentem sic et
nos ad peccata trahet Luc x **Superbi sunt** dedignantes etc. Nam Amalech per-
cussus a iuvene vocavit armigerum suum dicens percute me ne dicatur quod a femina
occisus sim Judic ix Nicanor iudeis dicentibus Est deus potens in celo qui iussit
custodiri sabbatum indignatus respondit Et ego potens in terra qui impero nego-
cia Regis ampliari Machabeorum ii xv.

De suspicione et falsa credulitate Capitulum Cxxviii

Suspiciosi sunt | Uxore zelantes male cogitantes / Falsorum credentes atque opinantes / Honorum proximorum prave iudicantes | Suspiciosi sunt zelotipi de suis uxoribus Nam cogitavit Abraham quod non erat timor
dei in civitatibus et quod occideretur propter uxorem suam Gen xx Rex fuit suspectus
contra Aman et ille iacet super lectum Hest rogans eum pro salute sua dixit
rex quod reginam volebat opprimere Hest vii **Suspiciosi sunt** ut plurimum fla
credentes Nam suspicatus est laban quod iacob esset furatus deos quos et scrutatus
omnem supellectilem suam et tamen furat rebecca Gen xxxi Jacob videns tunicam
tinctam sanguine credidit Joseph esse mortuum Gen xxxvii Fratres Joseph introducti
ad comedendum crediderunt quod vellet eos subiugare servituti Gen xliii Cum missi

missi

Sampson in domum patris sui pergens uxorem quam acceperat credentes quod odio repudiasset
eam et tradiderunt eam alii Iudic. xv. Videntes discipuli ambulare dominum super mare
putaverunt fantasma esse Mat. xiiii. Discipuli timebant Paulo adherere suspicantes
eum non esse discipulum Act. ix. **Suspiciosi omnia** bona sua vertunt in malum.
Nam Heli videns non sentiens estimavit eam esse ebriam i Reg. i. Misit David nun-
cios ad consolandum regem Amon super mortem patris principes autem eius suspicati
sunt quod causa explorandi venisset ii Reg. x. Cumque Jeremias iret ad terram Benia-
min custos porte ei imposuit quod ad Caldeos iret Jer. xxxvii. Tortores qui Eleaza-
rum torquebant arbitrati sunt verba eius ex superbia ii Mach. vi. Phariseus qui invi-
taverat Christum videns mulierem flentem supplicantem et murmurat Luc. vii. Alius pha-
riseus videns publicanum orantem suspicatus credidit de eo malum Luc. xviii. De
apostolis variis linguis loquentibus dicebant Iudei quod musto ebrii Act. ii. Bar-
bari videntes viperam pendentem ad manum Pauli et non aliquid mali sentientem credi-
derunt eum esse homicidam et magnum Actuum xxviii.

De temptatione quod deus temptando probat homines Ca^m C xxix.

Temptat deus homines
- In voluptatibus sunt obsequentes et credendo
- In prosperitatibus se corrigentes bene vivendo
- In adversitatibus sunt patientes non murmurando

Temptat deus ho-
mines ut probet si sit ... et obediens vel sibi
credat. Sic temptavit Abraham et dixit ei Tolle filium tuum et offer illud etc. Gen.
xxii. Dixit dominus ad Philippum Unde ememus panes ut manducent hii? hoc autem
dicebat temptans eum. Ipse enim sciebat quid esset facturus Joh. vi. **Temptat**
homines prosperitatibus temporalibus et spiritualibus utrum bene faciant. Sic temptavit
populum in deserto Ecce pluam vobis panem de celo colligat singulis diebus quod suffice-
re possit ut temptem populum utrum ambulet in viis meis vel in lege mea Exo.
xvi. Loquente domino Moysi cunctus populus audiebat voces videbat lampades
ardentes et montem fumigantem et dixit Moyses ut probaret vos venit do-
minus ut non peccaretis Exo. xx. **Temptat deus** homines seu probat tri-
Delenit bulationibus utrum patientiam et virtutem habeant. Ideo non debent sentientes
dentes de tam punitionibus ut per ipsas probat. Ita si custodierunt eius mandata
Iudic. ii. Dereliquit dominus Ezechiam ut temptaretur et scirentur omnia que erant
in corde eius quando venerunt nuncii regis Babilonis ad eum ii Paralip. xxxii.
Pro quo Thobias fuit cecatus deus habuit temptationem ... permisit domino
evenire illi ut posteris eius exemplum patientie daretur Thob. ii. Judith dixit
tempore obsidionis Holofernis memores esse debetis quomodo temptati sunt patres ut pro-
barentur si vere colerent eum Judith viii. Job post multas tribulationes dicebat
probavit me quasi aurum quod per ignem transit Job xxiii. Probavit Christus Petrum ambu-
lantem super mare per ventum validum scilicet tribulationum Mat. xiiii.

De eo quod homo non debet temptare deum Ca^m C xxx.

Temptare non debet homo deum
- Se exponendo ad magna pericula cum desperatione
- Petendo temporalia miracula

Temptare non debet homo deum exponendo se periculis sic desperatus omnibus obsisti-
natis. Sic deus non permisit non nocebat nichil. Ideo Abraham ingrediens
Egiptum prudenter tacuit Saram esse uxorem suam ne se et illam
discrimini poneret Gen. xii. Simile fecit idem Abraham Gen. [illegible] et Isa-
ac eciam fecit idem Gen. xxvi. Nisi enim sic fecissent deum quodammodo temptassent

ut dicit doctor Greg. Aug. Quia semel superati filii israel iterum opposuerunt se filiis te-
ptatores deum et ducentes archam domini fuit archa capta et ipsi debellati. Reg. 4.
Iactabat david se ignaturum per saulem quia unctus erat a samuele Ro tamen quinto
non acceptavit ut angelus eriperet eum sed permanet inter et beatum aspiciendum tenuit
Saraa cum angelus cum ato liberare potuisset. Tho. 3. Salvator temptatus ut se de pinna-
clo templi precipitaret audit dyabolo Scriptum est non temptabis dominum deum tuum et potuit
tamen aliter descendere ut non exponeret se periculo. Mat. 4. Luc. 4. Paulus cum posset exceptare
et mandato evadere voluit tamen per sportam dimitti de muro. Act. 9. Cum tribunus vel-
let facere paulum torqueri dixit se esse civem romanum. Act. 22. Cum licet iniquum
iudicem cesarem appellavit. Act. 25. **Temptant deum** obstinati et peccatores
tempore eorum prudentes Sic populus israel temptavit multociens deum in deserto. Nu. 14. Ozi-
am qui statuerat populo tempus reprehendit iudith dicens Qui estis vos qui temptatis
dominum. Iudith 8. Iudeis querentibus si licet tributum dari cesari ut ihesum caperent in
sermone Cognita ihesus quid me temptatis ypocrite ostendite mihi etc. Cognita eius eorum
nequitia. Mat. 22. Cum eiecisset ihesus demonium et locutus esset mutus. Quidam
temptantes querebant signum de celo. Luc. 11. Unde increpans dixit petrus zaphire uxori
sue Anane Quid convenit vobis temptare spiritum dei. Actuum quinto.

De Temptatione dyaboli Capitulum CXXXI.

Temptationi dyaboli non est credendum
- Quia sagittat cum fraudulencia licet offe(rat)
- non est credendum quia mediante verba laborat licet prefe(rat)
- Non est obsequendum quia tenacit cum violencia licet ipse
- Sed est resistendum perimitur et cum prudencia illam resiste

Temptat dyabolus sagaciter et cum fraudulencia Nam in serpente callidus humanum
genus temptans incepit a parte debiliori id est a muliere Item exemplando a longe incepit
et non excerrupto comedere pomum suasit Item non temptavit mulierem de peccato ad ce-
millam licet inclinaverit sed esu pomi suavis et de agnoscere sciendi et de digni-
tate maiori. Gen. 3. Sagaciter consurgens sathan contra israel cum incitavit david ut
faceret populum numerare. 1 Paralip. 21. Sagaciter dyabolus permanet morte et eum misit in cor
ut traderet eum iudas. Ioh. 13. **Temptat etiam dyabolus** mentiendo et vani
pallio ostendendo Nam negavit penam transgressionis Dicens Nequaquam moriemini et eri-
tis sicut dii scientes bonum et malum. Gen. 3. Salvatori ostendit omnia
regna mundi dicens Cui volo do illa et scriptum est enim angelis
suis deus mandavit de te etc. Mat. 4. Luc. 4. Obstinatum temptat dixit petrus Anania
Cur temptavit vos sathanas mentiri spiritui sancto. Act. 5. Temptat etiam dyabolus tribulationes
inferendo Sic precepit temptare Iob in rebus suis filiis et persona. Iob 1. et 2.
Dixit xpistus Symoni Sathan expetiit vos ut cribraret etc. Luc. 22. Tempta-
tiones volentes vincere vir debet sapienter uti et resistendo et non debet aequales reverenciae
homini que credit de eorum vel simili vel maiori esse temptatum sed alieno districto
reverentes ad peccatum provoti sunt. Dan. 13. Temptatores docuit nos vincere dominus
ihesus xpistus in sua temptacione qui fuit temptatus de tribus scilicet gula superbia et
avaricia ad que pertinent omnes temptationes reducuntur et non per potenciam sed per sapientiam et scripture
verba vicit et vincere nos docuit. Mat. 4. Luc. 4.

De Timore dei Capitulum CXXXII.

Timere deum homo debet
- ut possit resistere in persona qui decipiatur
- ut possit desistere ab offensione ne teneatur
- ut possit persistere in dilectione et bono impleatur
- ut possit resistere nequitie quem perimatur

Timere deum homo debet quia nostra ad beatitudinem consumma-
tur non potest esse homo securus

Nam angeli in celo et primi parentes in terrestri paradiso peccaverunt Gen iii. Loth qui inter pessimos peccatores fuit bonus qui cum deserto peccavit inebriatus cum filiabus suis Gen xix. **Timor dei** facit hominem a peccato desistere et peccata cavere. Ideo accusabat Abraham quod Abimelech faciet eum occidi propter Saram dicens cogitavi quod non esset timor dei in isto loco Gen xx. Obstetrices timuerunt deum ideo non occiderunt filios hebreorum Exo i. Junior Thobias qui cupiebat nuptias cum timore dei non intravit ad uxorem usque ad diem tercium Tho vi. Eleazarus noluit vetita manducare sed tormentatus ait domine propter timorem tuum libenter hec patior ii Mach vi. **Timor domini** causa est quod homo bona operetur et diligat deum. Ideo voluit dominus filiis Israel timorem mittere et legem cum tonitruis et igne dare Exo xx. Post transitum maris rubri quia timuit populus dominum crediderunt deo et Moysi servo eius Exo xiiii. Abdias dispensator domus Achab quia timebat deum abscondit prophetas et pavit eos cum Jezabel volebat eos occidere iii Reg xviii. Plus timens Thobias deum quam regem rapiebat corpora mortuorum et sepeliebat eos Tho ii. Judith vidua quia timebat deum sic operabatur ut nullus de ea loqueretur malum verbum Judith 8. Inter alia de quibus commendatur Job quod esset bonus et iustus et timens deum Job i. Viri timorati sepelierunt Stephanum quod est opus nunc Act viii. Occasione Cornelii deum timentis dixit Petrus in omni gente qui timet deum et operatur iusticiam acceptus est illi Actuum x. **Timorem domini** non habentes communiter puniuntur. Nam homines quos misit rex Babilonis ad habitandum Samariam non timuerunt deum et misit dominus leones qui interfecerunt eos iiii Reg xvii. Jonas qui deum non timuit tempestatem meruit quam nautae videntes timuerunt deum Jone i. Ob hanc causam dicit dominus Timete eum qui potest animam et corpus perdere in gehennam Mat x. Servus qui punitus est servus qui non timens deum non multiplicavit talentum quid fiet de illis qui vivendo luxuriose omnia bona dissipaverunt Luc xv. Valde communiter puniuntur illi qui opera iniusticie [illegible] peccaverunt deum non timentes exemplo sic puniuntur qui opera pietatis et nunc non fecerunt [illegible] xv.

De Timore quo mali timent bonos Capitulum CXXXIII

Timent mali bonos { credentes adesse pugnatoris potenciam / videntes inesse puniatoris sententiam } Timent mali bonos quos sciunt deum esse cum eis et pro eis pugnare. Ideo dixit Abimelech ad Abraham deus tecum est in cunctis que agis iura ne noceas michi Gen xxi. Egipcii insequentes Israel dixerunt fugiamus Israel dominus enim pugnat pro eis contra nos Exo xiiii. Videns Saul quod dominus esset cum David cepit timere eum i Reg xviii. Herodes metuebat Johannem sciens eum iustum et sanctum et deo amicum Mar vi. Timent mali bonos propter vindictas et plagas quas viderunt fieri ab ipsis vel a deo pro eis. Nam princeps quinquagenarius qui tercius veniebat ad Heliam [illegible] quia non fecerunt aliud duo fuerunt ab igne consumpti iiii Reg i. Cum completa esset [illegible] timuerunt omnes gentes [illegible] i Mach vi. Cecidit timor Jude et fratrum eius super omnes gentes propter victorias et pervenit ad regem i Mach iii. Audierunt adversarii que operatus est Jonathas in bello et timuerunt i Mach xii. Postquam Lysias fuit debellatus a Juda voluit pacem cum eo promittens omnia se facturum ii Mach xi. Post tribulacionem mortem Ananie et Saphire erant discipuli in porticu Salomonis ceterorum autem nemo audebat se coniungere illis Actuum v. Facto terre motu Paulo et Sila orantibus in carcere custos carceris tremefactus cecidit Actuum xvi.

De Tyrannorum nequitia Capitulum CXXXIIII

Tyrannorum nequicia apparet

Cum intuitur excellentes eos deprimentes
Gaudet se amare subiectos multa promittendo
Tollitur laticie impotentes eos occidendo
Perseguitur eos clare corrigentes penas inferendo
Amplectitur valde care delinquentes iustos affligendo
Collabitur tormentare morientes malis complacendo

Tyrannorum nequicia est quia intuitur exstirpare omnes quos regere et protegere tenetur. Nam pharao malas vias invenit ut possit extinguere filios israel homines affligendo laboribus et pueros submergendo Exo. i. Abimelech filius Gedeonis ut solus dominaretur lxx fratres suos occidit iudic. ix. Post multa beneficia a david recepta Saul querebat eum ad mortem et occasione ipsius occidit lxxxv sacerdotes i Reg. xxii. **Tyranni** proditores sunt et que promittunt non servant. Nam pharao nequiter multa promisit Moysi que postea non servavit sed in contrarium venit Exo. v. 8. Nequiter et proditorie Tryphon occidit Jonatham cum duobus filiis i Machab. xiii. Herodes simulans se velle adorare Christum volebat occidere et occasione ipsius occidit omnes pueros qui erant in Bethleem et finibus eius Matth. ii. **Tyranni delectantur** in crudelitate. Nam lxx reges amputatis manuum et pedum summitatibus faciebat reliquias colligere sub mensa reliquias iudic. i. Manasses rex iuda effudit sanguinem innocentem iiii Reg. xxiiii. Cum omnes habitatores orbis cogerent honorare holofernem, serenitatem eius non attendentes Judith iii. Aman magis crudelis precipiebat omnes iudeos occidi cum solo Mardocheo precepit Hester iii. Nabuchodonosor fecit occidi filios Sedechie in oculis eius et eum postea excecavit Jere. lii. Nabuchodonosor crudeliter fecit socios Danielis mitti in fornacem ardentem Dan. iii. Effusiones sanguinis et multa alia mala et crudelia leguntur de Anthiocho i Machab. i. Lysias Anthiochum et Lysiam Demetrius voluit occidere sed iussit occidi i Machab. vii. Immo crudelitatem fecerunt tyranni iussi ab Anthiocho in Eleazarum et septem fratres ii Machab. vi et vii. **Tyrannorum iniquitas** crescit in reprehendentes et corrigentes eorum vitam. Nam propter Jeroboam apprehendi prophetam qui arguebat eum iii Reg. xiii. Achab fecit poni Micheam in carcere et sustentari pane et aqua quia eum arguebat iii Reg. 22. Occidit Zachariam filium Ioiade prophetam arguentem eum sicut erat et filium Ioiade a deo iiii Reg. xvi. Nabuchodonosor percussus plaga propter superbiam suam et blasphemiam nativam multos occidit Exo. i. **Tyranni bonos opprimunt** et malos absolvunt. Nam Jezabel fecit heliam qui ad mortem et prophetas Baal volebat salvare quos tamen helias occidit iii Reg. xix. Naboth bonus lapidatus fuit procurante Jezabel sed non alii testes qui fuerunt contra eum iii Reg. xxi. Anthiochus Menelaum sacrilegii accusatum absolvit et accusatores occidit ii Machab. iiii. **Tyranni** ad peticionem malorum opprimunt bonos ut malis complaceant. Nam ad peticionem principum propter Sedechiam Jeremiam incarcerari Jere. 38. Andronicum rogatum et excitatum a Menelao occidit Oniam summum sacerdotem ii Machab. iiii. Herodes Johannem iniustum ad petitionem saltatricis decollari fecit Matth. xiiii Marc. vi. Pilatus in Christo causam non inveniens mortis ad peticionem sacerdotum ipsum flagellatum occidit Luc. xxiii. Occidit Herodes Jacobum et videns quod placeret iudeis incarceravit et petrum Actuum xii. Ad peticionem questuariorum magistratus fecerunt Paulum et Silam flagellari Act. xvi.

De Tribulacionibus et earum utilitatibus Capitulum CCCXXXVI

Tribulacionum effectus sunt
- patientes confortare adducendo consolacionem
- delinquentes demonstrare ostendendo deviacionem
- penitentes amare inducendo ad contricionem
- sustinentes coronare removendo indignacionem
- impenitentes conturbare confundendo punicionem

Tribulaciones pariunt prosperitates scilicet consolaciones et prosperitates. Nam ioseph plus crevit in exilio et prosperatus est plus quam si fuisset
inter fratres suos Gen xli. Quanto magis pharao filios israel affligebat plus multiplicabantur
et crescebant Exo i. Heliam persecutam a iezabel angelus confortavit et panem et aquam
ostendit iii Reg xviii. Excecatum et derisum Thobiam deus multiplici consolatus est
Tho. vi. Job sustinuit tribulaciones in rebus in quibus fuit spoliatus in filiis in quibus
fuit orbatus in persona vel in corpore in quo fuit plagatus et in anima verbis
uxoris et amicorum iniuriatus et quia hec omnia paciencia portavit Job multas conso-
laciones recepit Job penultimo. Ezechiel in medio captivorum vidit mirabiles visiones
ubi fuit mirabiliter letatus Ezech i. Pueri in camino ignis receperunt angelicam
consolacionem cum quibus Nabuchodonosor vidit similem filio dei ut appareat deum esse
cum tribulatis Dan iii°. **Tribulaciones** veniunt aliquando propter peccata hominum. Nam
tribulati fratres ioseph dixerunt merito hec patimur quia peccavimus in fratrem nostrum ioseph
ideo venit super nos tribulacio Gen xlii. Item post obitum Jude Machabei sur-
rexerunt iniqui peccatores facta est fames magna i Mach ix. **Tribulaciones**
aliquando ducunt homines ad penitenciam et contricionem. Nam filii israel afflicti a philisteis dixe-
runt peccavimus Jud x. Videns Daniel tribulaciones populi propter peccata elacionis sue hu-
militer recognovit culpam suam et petivit penitenciam i Mach (?) iiii. Nabuchodonosor com-
mutatus in bestiam recuperavit sensum suum et penitens laudavit deum ii Mach (?) i (?) …
Tribulacionum remedium est oracio. Nam in tribulacionibus clamaverunt ad te
et tu exaudisti eos Neemie ix. Susanna in desperacione mortis posita non habens reme-
dium ad dominum adiutorium flens oravit et suspexit in celum Dan xiii. Dum a ca-
sibus (?) … non elevet se in altum et velit
inbuit (?) … et in ea posita … recepit (?)
… celum Dan xiii°. **Tribulaciones** permittit deus sustinere bonos a malis
ut magis mereantur. Nam propter veritatem quam Jeremias populo predicabat fuit percussus
et incarceratus Jer xxxvii. Zacharias (?) … factum erat ab impiis in omnibus conatibus
qui sacrificare nolebant i Mach vi. Natus in mundo dominus passus est et cito persecutus
ab impiis qui compulsus est fugere in egiptum Mat ii. Lapidato Stephano facta
est persecucio in apostolos et dispersi fuerunt per mundum predicare Act viii. Propter quosdam sua
Paulus passus est multas tribulaciones a judeis. Nam primo voluerunt capere
eum sed dimissus est in sporta per murum Act ix. Item Paulus et Barnabas eiecti
sunt de finibus eorum et excusso pulvere de pedibus Act xiii. Item cum te listris prius recepe-
runt honorem postea lapidatus est Paulus Act xiiii. Occasione puelle divinantis
Paulus et Silas fuerunt cesi et incarcerati Act xvi. Multas alias persecuciones et tri-
bulaciones eorum require in actibus apostolorum usque ad finem libri. Ab adventu spiritus sancti
usque ad persecucionem plurimus sub Domiciano fluxerunt anni circiter l. et in toto illo
tempore plures non fuerunt tot et tantas tribulaciones. Hec tamen ecclesie profuit quia cum fuit
in exilio in pathmos relegatus Apocalipsim fecit per totum.

De veritate que parit odium Capitulum CXXVI

Veritas parit odium
- cum de offendiculis bona quis loquatur
- cum de delinquentibus quisquam corrigat
- cum perversis gentibus quis se commisceat

Veritas odium parit cum quis bona et de iniquis illic an loquitur. Nam si Balaac rex moab multum dolebat quia Balaam benedicebat dei populo
hec esset bona. Hec enim tamen honoravit quidem eam detineat honorem Num xxiiii°

iratus est Saul contra Jonathan quia veritatem dicebat excusando David i Reg. xx. Cum Achior dixisset veritatem de populo Israel indignatus Holofernes voluit eum occidere Judith v. Maledixerunt Judei ceco nato et eiecerunt eum extra synagogam quia veritatem dicebat de Christo Joh. ix. **Veritas parit odium** quia reprehenduntur et arguuntur mali. Propterea Jonathan filius Gedeonis fugit Abimelech qui oderat veritatem arguendo eum et eos qui eum elegerunt Judic. ix. Achab oderat Micheam prophetam quia dicebat ei veritatem arguendo eum iii Reg. xxii. Cum propheta Ananias increpasset regem Asa iratus rex misit eum mitti in nervum ii Paralip. xvi. Precepit populus lapidare Zachariam et filium Joiade quia arguebat eum et prophetabat veritatem ii Par. 24. Quia Johannes Baptista arguebat Herodem pro veritate iussus est incarcerari et decollari Mat. xiiii. Mar. vi. Odiebant Pharisei Christum veritatem loquentem et quia reprehendebat ypocritas Luc. xi. **Veritas parit odium** in malis hominibus propter eorum perversitatem. Unde quia Jeremias predicabat veritatem missus est a principibus in lacum ubi non erat aqua Jeremie xxxviii. Pro eo quod Daniel dixit Bel et draconem non esse deos missus est a principibus inter leones Dan. xiiii. Verbis veris Eleazari in veritate ubi sunt impii qui in eum fuerunt iniquiores ii Macha. vi. Principes sacerdotum cesis denunciaverunt apostolis ne in nomine Jesu veritatem loquerentur Act. v. Audientes Judei verba Stephani dissecabantur cordibus et stridebant dentibus in eum Act. vii. Multos adversarios habuit Paulus pro veritate quam predicabat Act. xx.

De unitate et communione Capitulum C.xxxvii

Unitas et concordia est
- Deo placabilis atque graciosa
- Malis odibilis bonis optata
- In bello stabilis et victoriosa
- In quibus eligibilis hec est fructuosa
- Vite perfectibilis et religiosa

Unitas multum placet deo et sibi plurimum graciosa est. Ideo ex uno homine voluit humanum genus procedere ad ostendendum quam grata sit ei unitas in pluribus. Unde Augustinus ait Creare voluit unum unde multitudo propagaretur ut hoc monitu unitas in multis propagaretur Gen. i. **Uniti** debent esse homines ad bonum sed non ad malum. Unde populus Israel unitus fuit ad recipiendum legem Exo. xix. Auditis a Moyse verbis respondit cunctus populus una voce cuncta que locutus est dominus faciemus Exo. xx. Ad fabricandum templum et vestes sacras obtulit multorum populus unanimiter mente Exo. 35. Congregatus est omnis Israel quasi vir unus ad plateam et dixerunt Esdre ut afferret librum legis Nee. viii. Cum exposuisset Achior verba Holofernis omnis populus cum lamentatione et fletu preces domino effuderunt Judith vi. **Uniti** et non divisi debent esse homines in bello temporali et spirituali. Unde congregatus est omnis Israel quasi vir unus ad pugnandum et vindicandum flagicium uxoris levite Judic. xx. Congregati sunt omnes quasi vir unus ad succurrendum fratribus in Jabes Galaad i Reg. xi. **Uniti debent esse** clerici et seculares in electionibus. Ideo venerunt universe tribus Israel unanimiter ad David in Hebron ut ungerent eum super Israel regem ii Reg. v. Post mortem Jude aggregati sunt omnes unanimiter et dixerunt Jonathe Te eligimus hodie esse nobis principem i Macha. ix. **Uniti et unanimes** debent esse religiosi et apostolici viri. Ideo post ascensionem domini omnes discipuli erant unanimiter in oratione et sic invenit eos spiritus sanctus Act. i. Omnes qui credebant erant simul pariter et habebant omnia communia Act. ii. Post mortem Anania et Zaphira factus est timor in ecclesia et erant omnes unanimiter in porticu Salomonis Act. v.

De voto et eius observancia Capitulum C.xxxviii

Votum et eius observancia — Replecio tormentorum habet efficaciam / Dispersio vovendorum habet efficaciam / Impletio promissorum habet efficaciam — Vovere debent tribulacionibus oppressi ut a tribulacionibus liberentur. Nam Jacob fugiens persecucionem fratris vovit votum domino si fuerit deus meus Gen xxviii. Debellato Israel et ablata ab eo preda votum vovit deo Israel et postea victor fuit Num xxi. Viri qui erant in navi cum Jona tempestatis timentes immolaverunt hostias et voverunt vota deo Jone i. Anthiochus pessimus percussus est a deo insanabili plaga vovit se iudeum fieri ii Mach ix. Votum indiscretum non debet homo facere et si fecerit non debet servare. Tale fuit votum Jepte quod promisit immolare quod primo sibi occurreret Judic xi. Pro indiscreta et mala causa vovit Absolon volens rebellare patri ii Reg xv. Crudele votum et impium fecerunt Judei dicentes devovimus nos nichil gustare donec occidamus Paulum Act xxiii. **Votum facientes** votum debent reddere deo. Anna que vovit pro filio obtinendo statim que obtinuit filium adimplevit votum i Reg i. Locuta est plus cum votum sponte promiserit quia in toto corde quod voverat deo offerebat i Paral xxix. Asa rex Juda que voverat pater suus obtulit in domum domini argentum et aurum ut ostenderet quod vota patris debent reddere filii et heredes ii Paral xv. Rex Artaxerxes precepit Esdre et populo ut facerent munera que promiserat deo i Esdre viii. Omnis populus post victoriam venit in Jerusalem et obtulerunt holocausta et vota sua Judith xvi. Heliodorus flagellatus et per oracionem sanatus hostias oblatas votis reddidit [illegible]

Aza

Artaxerses

De zelo bono contra peccatores Capitulum CXXXIX

Zelus bonus — Arguere palam delinquentes / Graviter punire transgressores — Zelus bonus acuit arguere publice delinquentes. Nam videns Neemias omnia portantes et uxores ducentes alienigenas obiurgavit eos Nee xiii. Helyas arguit populum errantem et prophetas Baal iussit occidi iii Reg xviii. Onias sacerdos zeli arguit et restitit Simoni volenti aliud in civitate moliri ii Mach iii. Amore zelo fiebat Phinees [illegible] Beniamin [illegible] et [illegible] Act xiii et Act xvi. Dominus increpabat dicens scribas et phariseos dicens ve vobis scribe et pharisei et ypocrite Mat xxiii. Gravidi zelo arguebat Stephanus Judeos dicens dure cervice Act vii. Paulus cum [illegible] reprehendit qui dixit o plene omni dolo et omni fallacia Act xiii. **Zelus bonus** est circa [illegible] et punire [illegible] in delinquentes. Zelo [illegible] filii Jacob [illegible] Sychem punierunt Gen xxxiiii. Moyses iratus est pro vitulo facto a populo et tabulas confregit et populum graviter punivit Exo xxxii. Multum placuit deo zelus Phinees qui suffodit adulterantes Num xxv. Precepit Josue Achior lapidari et suppellectilem eius comburi quia tulerat de anathemate Josue vii. Graviter vindicaverunt filii Israel scelus in uxore Levite commissum Judic xx. Hic rex Jehu fuit malus tamen laudatur quia domum Achab destruxit et aram Baal devicit iiii Reg x. Magnus erat zelus Mathathie qui trucidabat homines super aram i Mach ii. Christus eiecit dominus vendentes et ementes de templo facto flagello de funibus Luc [illegible] Joh ii.

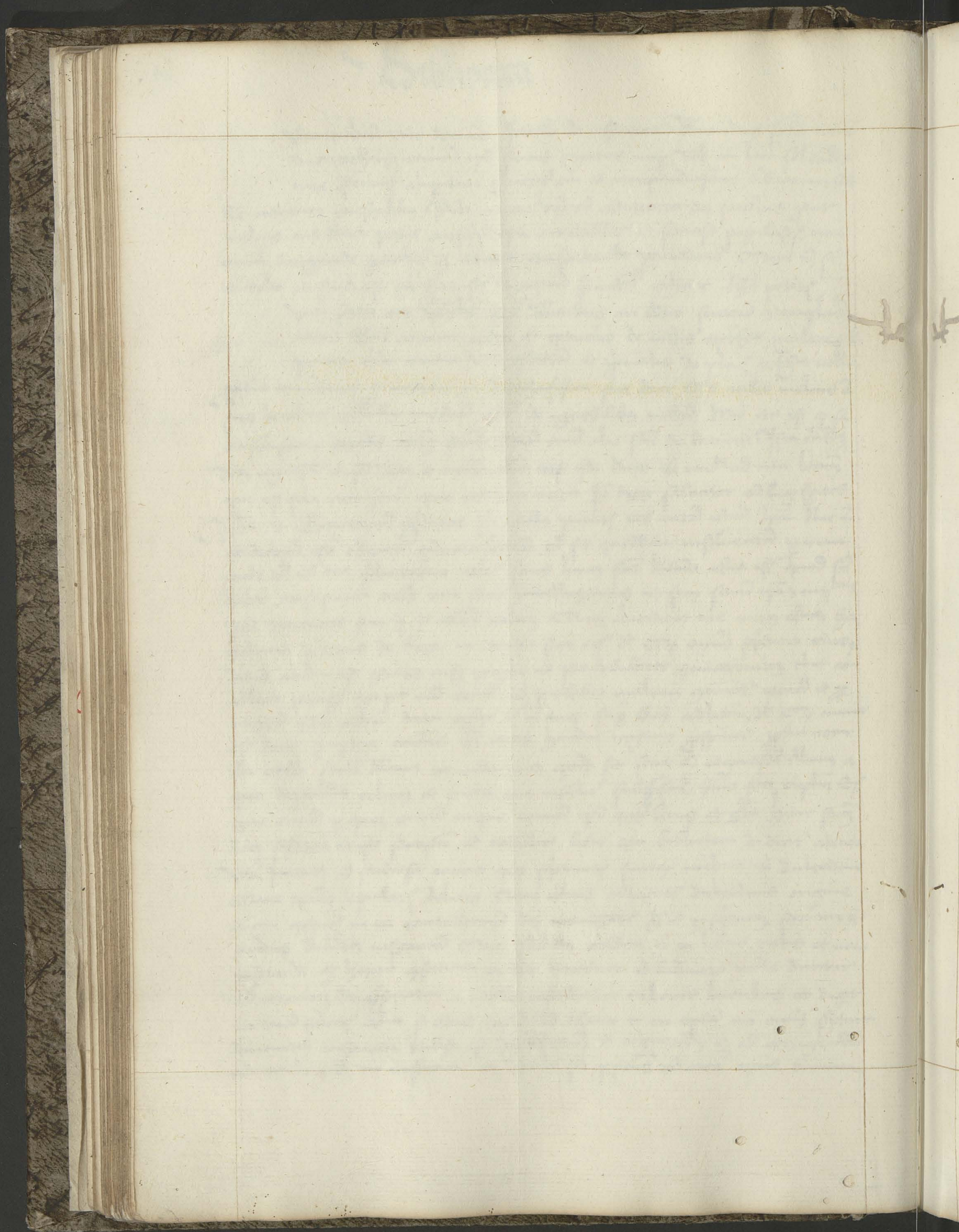
Zelus indiscretus est qui procedit non ex scientia caritatis sed ex invidia [illegible] non ex [illegible] caritatis sed ex displicencia [illegible] vanitatis [illegible] denuo. Zelus indiscretus est qui non [illegible] sed ex invidia [illegible] Josue videns duos prophetantes in castris voluit quod Moyses prohiberet eos

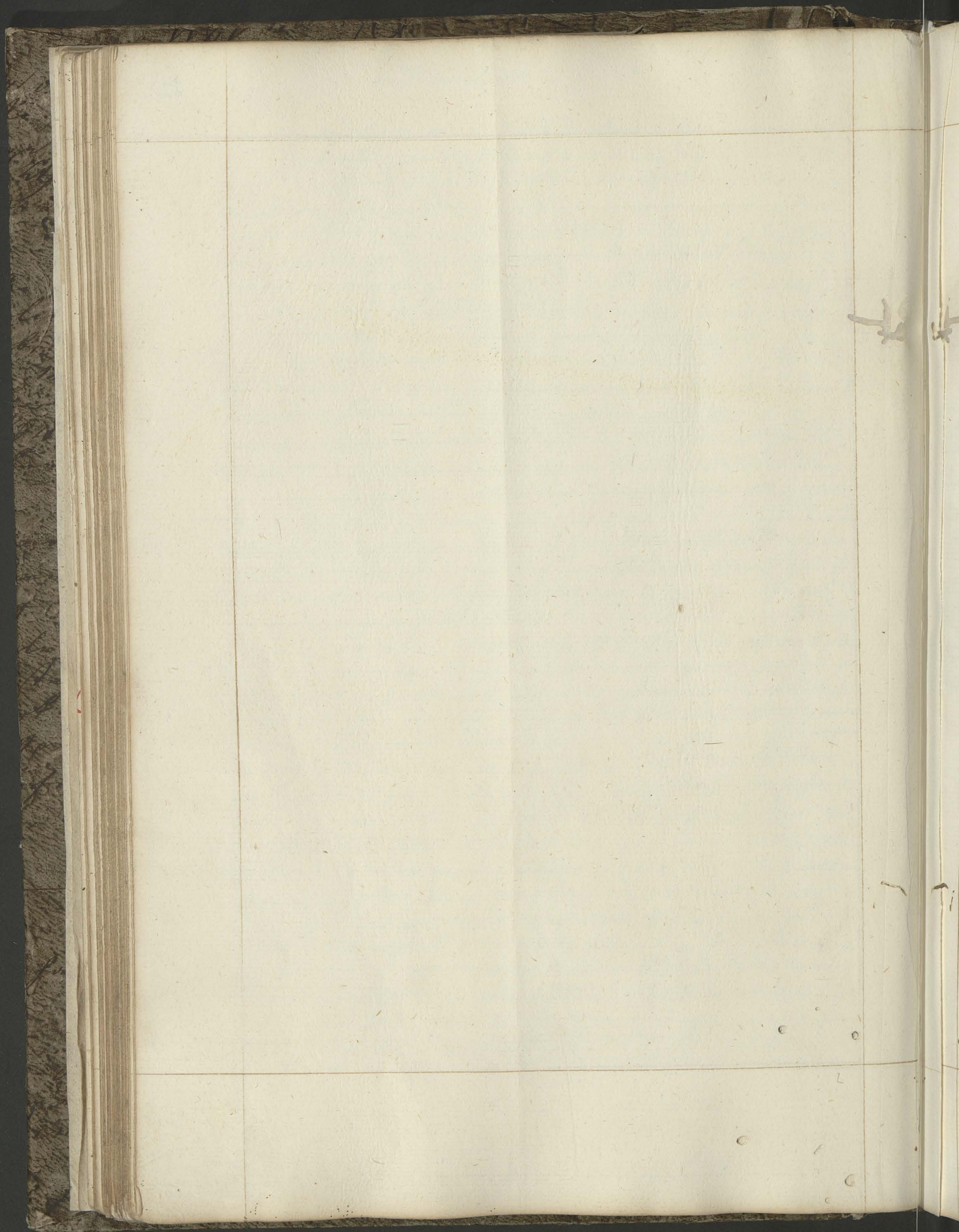
castr

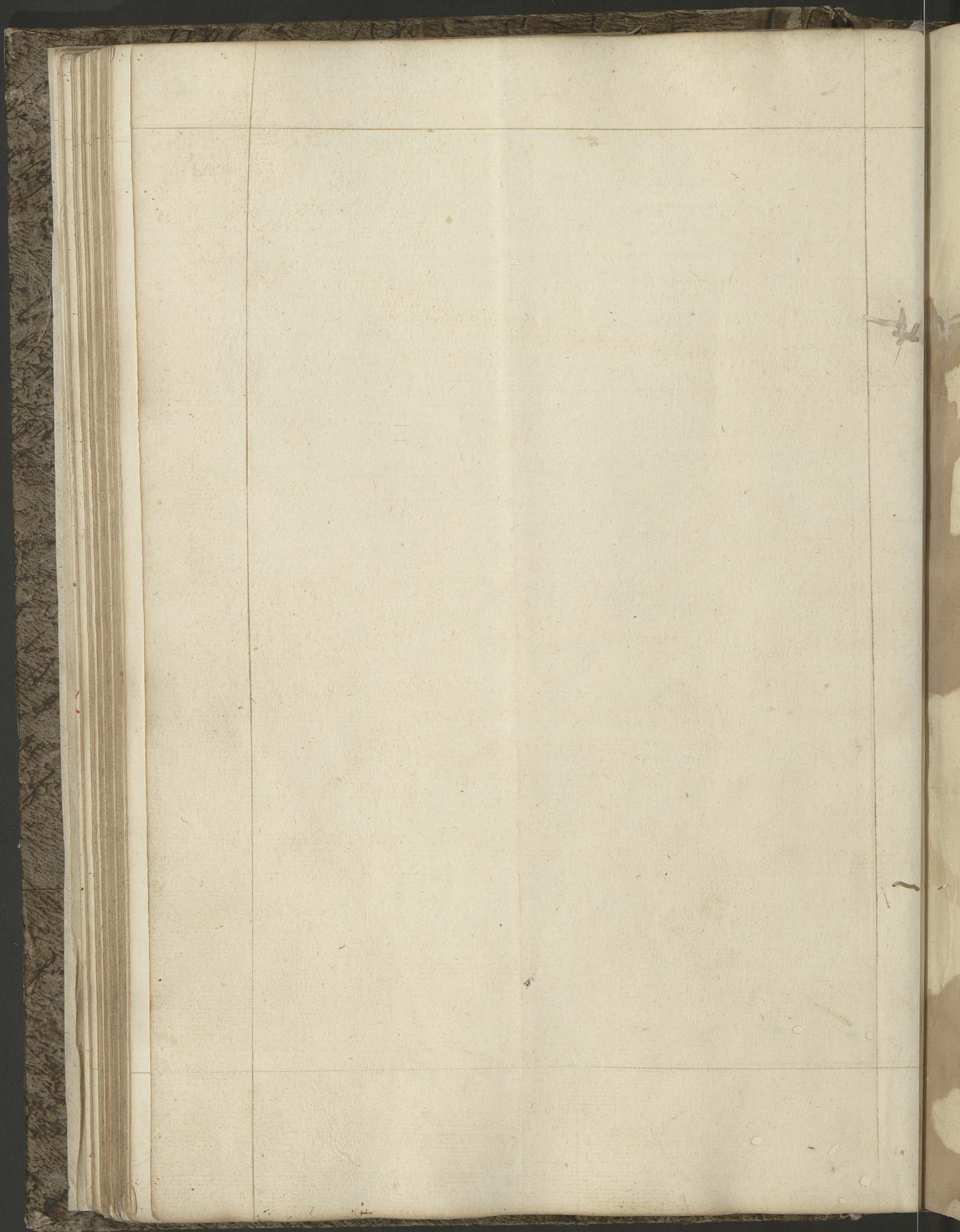
Mat xi Male zelabant pharisei pro observacione sabbati qui convivia arguebant xpm
curantem egros mat xii luc vi Johannes Evangelista prohibuit quendam eiicere de-
monia quia non sequebatur xpm luc ix **Zelus indiscretus** et malus
est quando correpcio non procedit ex iusticia sed ira vel ex vindicta sicut Abysai
qui voluit amputare caput Symeon maledicentis David sed David non per- Semei
misit ij Reg xvi Jonas iratus propter ederam desiccatam nolebat quod deus de-
strueret Ninivitas Jone iiij Jacobus et Johannes irati quia illi dominum non
susceperant voluerunt quod ignis de celo descenderet et consumeret non recipientes
sed xpus reprehendit eos luc ix Arguit xpus petrum quia amputavit auriculam
servi quia non erat tempus vindicte sed paciencie mat xxvi Repleti sunt iudei
zelo contra paulum et Barnabam act xiii **Zelus indiscretus** est qui
est inordinatus amor ad personam vel ad rem unam sicut filii prophetarum
faciebant circa heliam in aliquo monte vel valle cum enim deus assum-
psisset iiij Reg ij Cum dominus diceret se passurum a iudeis petrus incre-
pavit eum dicens absit hoc a te mat xvi Pharisei plus zelabant detraccio- tradicionibus
nibus suis quam de divinis mandatis mat xv Emulator erat paulus paternarum [illegible]
tradicionum quando accepit Epistolas ut persequeretur xpianos Actuum xiii

Biblioteca

Venerabili viro domino Jacobo de ... Bernardus solo nomine
monachus vtinam xpo similis rogatus instanter vobis in loco solitudinis
mee composui aliquam generalem et compendiosam librorum bib
lie noticiam conscribere Pro amore vestri cum adiutorio dei finaliter prout
melius aut breuius potui conscripsi que amicabiliter et seriose postulastis non
omnia tangendo generaliter sed aliqua conscribendo particulariter Que in se
ex corde et studiose in speculatis magnum fructum exhibere deo poterit
Vnde sicut ait venerabilis pater bernardus in libro suo de contemplacione
animi Est anima rudis et carnalis de multis ~~cogitat~~ multa scit
pauca Est anima contemplativa et spiritualis de paucis cogitat multa
scit ... Commentator Auerrois in Methaphysica sua dicit Et multo melius est
scire de rebus nobilibus modicum quam de ignobilibus multum Modo ita est quod sa
cra scriptura excedit omnem scientiam quod omnis alie scire de ... ista est
... cognoscere et secundum ista et nulla alia nisi ista ducit in mente ad vitam beatam
que est sola vita sanctorum quia mortem nescit Ideo dicit saluator ad legisperitos
Joha v. Scrutamini scripturas in quibus putatis vos vitam eternam habere Nec est
ad dubium quin ad vitam perducat beatam cum sit quoddam instrumentum per veni
endi ad eternam felicitatem Et finis huius scientie beatitudo eterna est Immo sine
dubio consequentur omnis eam sane intelligentes et secundum sanam ipsius instru
ctionem viuentes secundum quod dicitur Eccli xxiiij Qui elucidant me vitam eternam ha
bebunt Petrus de Riga in aurora sua esse dicit Et omnis scriptura cuius
deus auctor est continet nisi precepta et prohibiciones comminacionibus terret et
allicit promissis precipit enim bonum et prohibet malum comminatur penam et pro
mittit gloriam Vnde doctor egregius b. aug. super Gen. ad litteram dicit Et maior
est huius scripture auctoritas quam omnis humani ingenii perspicacitas propterea eam
tam vtilia studeamus vt videamus quid sit scire et cognoscere illum a
quo dependet celum et cuncta que visibiliter subsistunt, vnum scilicet christum Ex
quo omnia per quem omnia in quo omnia ipsi sit laus et gloria Hanc sanctorum
dorum scriptura in isto sacrosancto et catholico libro qui biblioteca dicitur continetur
Vnde Jeronimus O studiosa anima que scripturas sacras inebriaris dulcedine
Que ipsius epularis delicijs Que illius oblectaris dulcedinis origine
Eam componis in ea contubernium dei maiestatis Hec est per scripturam sacram ho
minibus diuinitus inspirata Que fidelibus tradita est in libris veteris et novi
testamenti et homo constitutus in hac tenebrarum et lacrimarum valle ducitur
ad cognicionem dei conseruatur a malis instruitur in bonis moribus et dirigit
in viam salutis Vnde sicut illud apostolus ad thimo. 3 in epistola enim omnis scriptura
diuinitus inspirata vtilis est ad docendum et arguendum et ad corrigendum
ad erudiendum in iusticia vt homo sit perfectus ad omne opus bonum

par est in verbis …

Nempe gerit flores bernardi nobiliores

par est in verbis id opus odoriferis herbis

Cum non essez circu
exercitio magnopere
occupatus · placuit
michi ut opuscula
viri illustrissimi beati Ber
nardi egregii abbatis Cla
revallensis diligenter inspicere
do percurrerem · et siquid in eis
laudabile memoriaque dignum
precipue de virtutibus excipiens
scripto breviter comendarem nec
defuit voluntati mee divine
gratie auxilium · sine qua nec
cogitare sufficimus bonum Ipa
itaque me preveniente et sub
sequente propositum meum effectui
mancipavi · multa enim plura
quam ab initio decreveram · que
visa sunt michi multum utilia
et dulcedine edificationis re
dundantia · non solum de virtutibus
verum etiam et de vitiis ac ceteris
necnon et quibusdam distin
ctionibus valde utilibus ex libris
predicti viri nominatissimi di
vina mediante gratia colligens
uno volumine coartavi · Verum opus
id quod de diversis rebus mentionem facit
secundum diversitatem rerum de quibus loquitur
in diversos libros distinguitur
et decem librorum tractatibus con
cluditur · Primus liber tractat de
deo patre et filio et spiritu sancto
Secundus de homine et anima Tercius
de prelatis et monachis Quartus
de clericis Quintus de virtutibus Sextus
de vitiis · Quatuor sequentes
libri videlicet septimus Octavus
nonus et decimus de quibusdam

distinctionibus valde utilibus specia
liter loquuntur · In quorum ordina
tione alia vero quam in ceteris observa
vi precedentes aut libri solummodo
propter dissimilitudinem materie · per
se singuli divisi sunt Isti vero non
solum causa materie sed precipue propter
modum et dispositionem capitulorum
inter se differentium ab invicem
distinguuntur Septimi enim libri singula
capitula duplicia quia de dua
bus rebus principaliter agunt Octa
vi vero triplicia · quia de tribus rebus
unumquodque eorum tractat Nonum
aut quadruplicia quia singulorum
quadruplex est causa Decimi
vero capitula possunt dici diversi
loqua · quoniam de diversis rebus qua
libet existit mentio Sciendum autem
quod in quibusdam huius operis
locis non eodem modo nec eodem
ordine · sunt disposite sunt · quo
in libris ex quibus excepte sunt
scripte leguntur · quoniam alibi plus
alibi minus positum est Quedam
enim propter compendiositatem et quia
minus ad rem pertinere videbantur
pretermittendo transmisi · aliqua
vero propter sensus et materie conve
mentiam hinc et inde sumpta
intermiscui Nonnulla etiam raro
tamen in alia verba commutavi · Non
obstante si ad sermonum verba citata
sunt recurres ordinem alicubi
in hoc opusculo minus plus
re vel aliter invenies quam in
textu libri positum est · Novus quod
huiusmodi ordinationis causa
extitit · non ita predicta · Ut autem
inspectis foliis lectori citius
quod voluerit occurrat · in titulis

cuiuslibet capituli cuius sit ineluit est pnotatu Quia vo
de diuisis tractatibus ac variis
eplis presens opus collectum
est et ob hoc diuersas ac
multimodas sententias simul
positas in plerisque locis huius
opis inuenire contingit propter
eu quo tractatu quo sermone
uel qua epla singule sententie
inquirende sint iuxta eas in
capitis inimo est annotatum
ut si forte tanta varietas au
ctoritatum contextum ac inter
rupte ac inordinate materie
quantulacumque discordia stu
diosi lectoris intellectum ob
scurauit aut etiam falsitas
aliqua siue defectus quolibet
mo corrigens ipum impediret
et propter huiusmodi obscuritate
elucidandam ad fonte originale
vn hec desceuderunt recurrere
desideraiuit annotationes ibi
scriptas considerat et sic quo sit
eu ad hec requirenda veterum
agnoscens facilius inuenire va
leat quod querebat Preterea
sup addidi in vltimis huius
opi quedam vera tocius consolatois
plena et sup mel et fauum
dulcia de beatissima virgine
dei genitrice maria Singulis
etiam sermonibus pfati venerabilis
pris excepta que per capi
tula distinguntur cum quibus locis
sunt sumpta per anotationes
ibi iuxta se positas desigui

Incipiunt capitula primi libri

Incipiunt capitula libri octavi

Incipiunt capitula noni libri

Incipit liber primus excerptorum collectarum de diversis opusculis beati Bernardi egregii Abbatis Clarevallensis editus ab episcopo petro Senonense de eo quid est deus in libro de Consideratione Capitulum primum et

Secundum b. Ber. Si insti fuerimus debemus

Quid est deus Qui est
agito quidem Nil compe
tencius eternitati que
deus est Si bonu Si
magnu Si beatu Si sapiente
vel quicquid tale de deo dixeris
In hoc vno restauratur quod est
est Nempe hoc est ei esse quod
hec omnia Si et centum talia
addas · non recessisti ab esse Si
ea dixeris Nil addidisti · Si
non dixeris nichil minuisti · quod
itern deus sine quo nil est tamen
nil esse sine ipso potest · Ipse sibi
ipse omnibus est · et per hoc quo
dammodo solus ipse est · qui sum
ipsius est Et enim esse Sic omnia
in ipso · sic ipse in omnibus · Quis
est deus · Cui secula accesserunt
nec decesserunt · nec tamen coeterna
Quid est deus · ex quo omnia
per quem omnia in quo omnia / quid
est deus / quo nil melius cogitari
potest Non est in deo nisi deus / quod
hoc est veritas · Sapiencia est
deus · Benitas simul bonum
Dominus sabaoth Iudicans omnia
cum tranquillitate placidissimus
Clementissimus pacatissimus Qui
solus sola nescit ignoranciam
Tota lux oculus et qui numquam
aliquem fallitur qua numquam
clauditur qui extra se non quit
lucem ut videat Ipse qui videt
ipse vnde videt / Amat ut cari
tas / Novit ut veritas Sedet
ut equitas / dominatur ut maie
stas Regit ut principium Tuetur
ut salus Operatur ut virtus

Revelat ut lux assistit ut pie
tas Quid ergo deus est quod
aduersos spectat finis quod ad
electos salus · Quod ad se
ipse novit Quis est deus
voluntas omnipotens Benivolentis
sima virtus · lumen eternum
Incommutabilis racio · Summa
beatitudo Creans mentes ad se
participandum viuificans ad
senciendum Afficiens ad optandum
dilatans ad capiendum Iustifi
cans ad promerendum Accendens ad
zelum / fecundans ad fructum
dirigens ad equitatem conformans
ad benivolenciam Moderans ad
sapienciam Roborans ad virtutem
visitans ad consolacionem Illuminans
ad cognicionem · perpetuans ad
mortalitatem Implens ad felici
tatem Circumdans ad securita
tem Inuisibilis et inaccessibilis
in se / in suis spectabilis atque
mirabilis / et solus mirabilis / qui
facit mirabilia magna solus
In consilio magnificus et laudabilis
In iudicio iustus et terribilis / In
regno gloriosus et admirabilis
Hic rector est morum / in iudicio
discretor morum / In regno distri
butor premiorum Totus suavis est
totus salubris est Totus dele
ctabilis est Totus denique
desiderabilis In ipso siquidem
plenitudo graciarum vniuersitas
miseracionis / Inexhausta fons
pietatis Affluencia tota spiri
tualis vngenti Qui omnia
solo verbo et corpora creavit

et spiritus qui de sola voluntate
celer sufficit efficienciam
causa creandis rebus quam
ordinandis prout voluit valet
cui vult quando vult Qui solus
docet tam angelum sive hominem
scientiam instrumento non querit
nec corporee auris set nec sibi
omnibus per se infundit per se
innotescit preter capitur a paruis
Solus nullius indiget Solus et
sibi et omnibus de sola omnipotenti
voluntate sufficiens. Cuius
omnipotenti arbitrio inclinant
presto est / Omne opus omne
altum inclinat / de adversa ce-
dit / omne creatum fovet / doc-
tus movet sine lingua / plectitur vel
tenet sine manibus / sine pedibus
currit et succurrit pereuntibus
solo spirituali nutu cum vult ad
quecumque vult agenda concurrit
Soli deo idem est facere / quod loqui
idem loqui est velle Sic quidem
apud deum nec unum desidet
ab intellectione quia veritas est nec
scientia a bono quia vita est / nec modus
a facto / quia sapientia est O veritas
eternitas caritas O beata et
beatificans trinitas O veritas eterna
patria celestis finis Tu es vera
libertas / tu vita / tu gloria / tu
sufficiencia / tu beatitudo Tu
perfecta et sancta voluntas et
requies beatorum spirituum Quod

**ubique est deus in quibus-
dam Capitulum secundum**

Ubi est deus Quid dixi
superius Deus ubi non est
altior est celo / inferno
profundior / latior terra / mari pro-
fusior Nusquam est et ubique est
quia nec abest ulli / nec capitur
ullo loco / ubique enim regnat /
ubique imperat / ubique maiestas
eius / omnia replet / complectitur
universa / omnia omnibus est / quia omnia
continet / nec quicquam est omnium
preter Nam quod in se est lucem
habitat inaccessibilem / et pax eius
exsuperat omnem sensum / et sapien-
cie eius non est numerus / et magnitudinis
eius non est finis / nec potest eum
videre homo et vivat / non quod longe
ab uno quoque qui esse omnium est
Sine quo omnia nichil Sed et tu plus
intimus et nichil eo presencius est
et nichil incomprehensibilius Quid
namque cuique rei presencius est quam
esse suum Quid cuique tam
incomprehensibilius quam esse omnium
Sane esse omnium dicimus deum
non quia illa sint quod est ille / sed
quia et ipso / et per ipsum et in
ipso sunt omnia Esse ergo est omnium
que facta sunt ipse factor eorum
Tali profecto modo dignatur illa
maiestas suis esse creaturis
Omnibus quidem quod sunt animantibus
quod et vivunt sensu tamen vegetabi-
libus racione vero vivencibus virtus
vincentibus gloria

**Quomodo deus est
in creaturis Inter positione
sive diffusus est Capitulum tercium**

Deus qui ubique equaliter
totus est per suam simplicem
substanciam aliter tamen in racionabilibus cre-
aturis quam in ceteris inspiratur Aliter
in bonis quam in malis est per
efficaciam Ita sane est in
irracionabilibus ut tamen non capiatur

ab ipis vt ronablib3 aut oib3
quide capi pot · per cognicom
Sed a bois tm capit etia per
amorez Iti solis go bois ita
est ut etiaz sit cu ipis pp̄ter
concordiaz volutat/ Nam dū
suas volutates ita subdant
ut deū nō deceat nolle q
ipi volūt/ per hoc q ab eiq
volutate nō dissenciūt/ deū
sibi spalit' iūgut/ Deus quide
equalit' atq indifferent' vbiq3
presto est diuīe vtiq3 pñcia
maiestat' et magītudīe ṽtut'
sue Verū tn̄ ecibitae quibusd
loge quibusdaz pp̄e esse dicit'
angloz dūtaxat et hoim r
ronabliu creaturaz/ Demq3
loge a peccoribus salg Veteru
a sctis pia dispēsacoe ad epq
et nō ex toto/ s3 iuxta aliq'
aliqn longe se facit peccoribus
supnacue/ qz loge est atq in
ita hoc est et in in mia
Quaobrez ad dum orat scus
et dicit Nō declines in ira a
seruo tuo scies qz in mia po
tuit declinaē pp̄e ē dominq
sctis et alctis suis etiaz cū
loge esse videat' et nō eqlit'
oib3/ sed aliqs plus aliqs mīg
pro meritoz diūsitate Quod

vnq est deus. sup cant
ca sermone lxx c̄am iiij

Habet in natura sim
plicissima dei diuītas
quasi vnū respicie multos/ et
q̄i multos vnū/ Nec ad multa nec
multq/ nec ad paucitatē rarū
nec ad diūsitatē diūsus/ nec
restitq ad vnū/ nec anxiq ad
curas/ nec perturbatq seu tur
bulentq ad solicitudie Sed
sane vnū intentq et nō detectq
sit plurib3 et nō distentq Sola
sūma increata natuā qd est
deus/ hāc sibi vendicat mera
et singlarez sue esencie simplitez
et nō aliud et aliud nō alibi
sed nec modo quiq3 et modo
informat' in ea/ nempe in
semet manes qd h3 est semp
et vno modo est in ea et
multa vnū et diūsa in idem
redigant' ut nec de numero
sitate rerū sumat pluralitez
nec altnacom de veritate sē
ciat · loca oia cōtinet/ et
queq3 suis ordinat locis/ nusq3
cōtenta locoq Tempa sb
ea trāseūt nō ei futura nō
expectat · pterita nō recogitat
pñcia nō experit'/ Vnū in deo
sit/ et cū deo/ Magnitudo
bonitas iusticia sapīa Nec
em aliunde bonq qz vnde ma
gnq et bonq nec aliunde
sit/ hec oia est/ qz vnde
h3 hoc quoq3 nō nisi in seipo
Multa dicūt' in deo esse/ et
quid est sane katholice qz/
sed multa vnū verbo causa
dicimq bonū · magnū · iustū
et innūa elia Sed hec oia
vnū in deo et cū deo/ deus
ipse catholice est tam nō
h3 hoc et illud/ per quam
nō h3 hec et illa Et qui ē
nō que est · pura simplex
integer pfectus constans

sibi nil de temporibus, nichil de
locis, nil de rebus trahens in
se, nil ex se deponens in eis,
non habens quo ad numerum dividatur,
neque que colligat ad unum.
Unum quippe est, sed non unitum.
Non partibus constat ut corpus,
non affectibus distat ut anima,
non formis substat ut omne quod
factum est. Ipse forma sibi, ipse
sibi essentia est. Non est formatus
deus, forma est. Non est
affectus deus, affectio est. Non est
compositus deus, merum simplex est.
Simplex idem quod unum. Tam
simplex deus quam unus est. Est
autem unus, et quomodo aliud nil.
Si dici possit, unissimus est. Unus
est sol et non alter, una luna
quod eque altera non sit. Atque
illud quidem, deus sed plus. Quomodo
plus? Unus est et sibi. Et hoc
vis tibi declarari? Idem est sibi
et unimodus. Non sic unus sol, non
sic una luna. Clamat uterque
non esse se unum sibi, ille suis
motibus, illa etiam defectibus
suis. Deus autem non modo non unus
sibi, sed in se unus est. Nichil
in se nisi se habet. Non ex tempore
alterationem habet, non in substantia
alteritatem. Hinc de eo Boecius:
Hoc vere unum in quo
nullus est numerus, nullum in eo
aliud preter idem. Compara unitati
huic omne quod unum dici potest, et
unum non erit. Ex eo quod trinus
est deus et de unitate
trinitatis, quia tres persone una
substantia sint. In quinto
libro de consideratione
capitulum octavum.

Deus trinus est, deus tamen
et singula persona. Quid ergo
destruimus quod dictum est de unitate,
cum inducimus trinitatem? Non, sed
statuimus unitatem. Dicimus patrem,
dicimus filium, dicimus spiritum sanctum.
Non tamen tres deos, sed unum. Substantia
una est, persone tres sunt. Una
vero substantia, tres persone, una substantia sunt,
una natura, una essentia, una
divinitas. Personarum proprietates non
aliud quam personas, ipsasque non aliud
quam unum deum, unam divinam substantiam,
unam divinam naturam, unam divinam
et supremam maiestatem catholica
confitetur ecclesia. Quod si dividere
quis conetur vel personas a substantia
vel proprietates a personis, nescio
quo trinitatis se assertorem possit excusare,
qui in tantam rerum excessit numerositatem.
Dicimus itaque tres, sed non ad preiudi-
cium unitatis; dicimus unum, sed non
ad confusionem trinitatis. Neque enim vacua
nomina sunt, nec absque significantia
cassa vocis. Queris quomodo
hoc possit esse? Sufficiat tibi tenere
sic esse. Non hoc cognitum perspicuum,
sed fidei est persuasum. Sacramentum
hoc magnum est, et quidem venerandum,
non scrutandum. Quomodo
pluralitas in unitate et in hac
unitate, aut in ipsa pluralitate?
Scrutari hoc temeritas est, credere
pietas est, nosse vita et
vita eterna est. De ex-
cellentia divine unitatis
ut supra de consideratione
ad Eugenium papam
in libro quinto capitulum septimum.

Precurrat nunc considera-
cio tua multa una commi-
nencia unius singularis
omnibus fiat evidentior. Est unitas
que collectiva potest dici.

cum ubi causa multi lapides fiunt
acervum unum. Est unitas constitutiva
cum multa membra unum corpus
vel multe partes unum quodcumque
totum constituunt. Est et coniu-
gativa que fit ut duo sint sed
una caro. Est et nativa qua
anima et caro unus nascitur homo.
Est unitas potestativa qua homo
virtutis non instabilis nec dissimilis
sed unus sibimet semper nititur
inveniri. Est consentanea cum
per caritatem multorum est cor unum
et anima una est. Est et vo-
tiva cum anima votis sibi adherens
deo unus spiritus est. Est et dig-
nativa unitas qua limus noster a
dei verbo in unam assumptus est personam.
Verum hec omnia quid ad istam
summam atque ut ita dicam unicam
unitatem ubi unitatem consubstantialitas facit.
Horum unum quodlibet illorum si assi-
miles erit quoquomodo unum
si comparaveris nullo modo. Igitur
inter hec omnia que unum
recte dicuntur arcem tenet uni-
tas trinitatis quo tres persone
una substantia sunt. Secundo loco illa
precellit qua e converso tres substantie
in christo una persona sunt. Porro hec
et quecumque alia dici una possunt
sitne illius unitatis imitatione
non comparatione una appellari
recta sobriaque probat consideratio.
Nec abducimur ab hac unitatis
professione assertione trinitatis cum
in hac trinitate non recipiamus
multiplicitatem sicut nec solitu-
dinem in unitate. Quamobrem
cum dico unum non me trinitatis
turbat numerus qui essentiam non
multiplicat non variat non partit.
Rursus cum dico tria non me ar-
guit intuitus unitatis quod illa
quecumque tria seu illos tres
nec cogit in confusionem nec in
singularitatem redigit. Porro me
sentire fateor et de illa unitate
cui secundum ab ista inter cetera
una honor est dari. De illa
unitate qua tres substantie in
christo una persona sunt. In quin-
to libro de consideracione c. vij

Dico in christo verbum animam
et carnem sine confusione
essentiarum unam esse personam
quia sicut in illa singulari divini-
tate trinitas est in personis unitas
in substantia sic in unione dei et
hominis trinitas est in substantiis
unitas in persona. Et sicut ibi
persone non scindunt unitatem sic
unitas non minuit trinitatem
ita et hic persona non confundit
substantias nec substantiarum ipse
persone dissipat unitatem. Summa
illa trinitas hoc nobis exhibuit
trinitatem opere mirabili opere
singulari inter omnia et super
omnia opera sua. Verbum enim
et spiritus et caro in una con-
venere personam et hec tria
unum et hec unum tria sunt
non confusione substantiarum sed unitate
persone. Nec negaverim ad
hanc illud quoque genus unitatis
pertinere qua anima et caro
unus est homo. Decuit quippe
familiari similique cum hominis
convenire constitutione quod pro
homine constitutum est sacra-
mentum. Decuit et cum summa
que in deo est et deus est
unitate congruere ut quomodo.

Ubi tres psone una essentia
ita hic convenientissima q̄dā
contrarietate tres essentie s̄t
una psona. Vides ne pulchre
inter utraq̄ʒ unitatē hanc
collocatā in eo utiq̄ʒ qui consti-
tutus est mediator dei et
hominū homo xp̄us ihūs. Pul-
cerrima inq̄ʒ convenientia.
ut salubre sacramentū congrua
quadā similitudine ambobus re-
spondeat et salvanti uʒ et sal-
vato. ita hic unitas duabus
consistens media unitatū alti-
orem cognoscit quantū supe-
re inferior tantū inferiore
superior. Tantoq̄ʒ demq̄ʒ utriq̄ʒ
expressiorem vim in se profert
eā psona in qua deus et homo
est xp̄us. ut si duo illa de se
invicem pdices nō errans ho-
minē sc̄ʒ deū. et deū hominem
ve catholice q̄ʒ pronuncias.
Nō aut̄ simil̄ et carnē de aīa
et aīam de carne nisi absur-
dissime dicas. et simil̄ aīa
et caro unus sit deus. Nec mirū
si nō eque potes cū sit sua
illa vitali. et si valida intere-
dente atq̄ʒ suis affectibus astri-
gere sibi carnē ut sibi divinitas
hominē illū qui pdestinatus ē
filius dei in virtute. longa
catherna et forti ad stringē
divina pdestinatio ab eterno
est enī. Eius longius eternitate
Eius divinitati potencius. Inde
est q̄d nec morte intercedente
illatenus incidi hec unitas
potuit et si carne et aīa
ab invicē separat̄ mansit et
inseparatione inseparabilis

unitas. Nec enī que ex parte
contingit separatio potuit unitati
prestabilē pmanenti in totis tribus
cū sine coniunct̄ sive disiunctis sc̄ʒ
corpe et aīa duobus nichilominus
psociavit. in tribus unitas pso-
nalis est q̄ʒ unus xp̄us unaq̄ʒ
psona verbū aīa et caro.
etiaʒ mortuo homie perduravit

De distinctione triū gradum
in domini incarnatione. ad
Eugenium papaʒ in q̄nto
li. de ꝯsideratione c. viij.

Miratur ē in mirabili sa-
cramento dominice incarna-
tionis mire et decentissime
et distinctissime gradus novū
antiquū eternū. Novū aīa que
de nichilo tūc creata creditur
eū infusa. antiquū caro que a
primo usq̄ʒ idem homie ex adaʒ
producta cognoscitur. Eternū
verū q̄d ab eterno patre illi coe-
ternū genitū indubitata veritate
asseritur. Verbū enī q̄d erat a
principio apud deū et deus erat
aīa que de nichilo creata ē
et ante nō erat. Caro que
de massa corruptionis sine
corrupcione aliqua divino segre-
gata artificio. qualis nulla
iaʒ caro erat. vinclo indissolu-
bili in psone coeunt unitatē.
Habes in hiis triplex genus
potentie. q̄d factū ē de nichi-
lo aliquid. de vetusto novum
eternū beatitudq̄ʒ de dampnato et
mortuo. Quod nō erat crea-
tū q̄d pierat reparatū q̄d super
aīa erat. Paulominus ab an-
gelis est minoratū. Quis hoc
ad nrām salutē. Consultū per
eminen modū. Primum quidem

quos peccato redactos in nichilum
per hoc quodammodo iterato creati
sumus et sumus inicium aliquod
creature eius. Deinde quod a corrupcionis
servitute in libertatem filiorum dei
translati in novitate spiritus am-
bulantes. Postremo quod de pote-
state tenebrarum vocati ad re-
gnum claritatis eterne in quo rex
et consedere nos fecit in Christo. **Quomodo
comprehendi potest deus in
hac vita In quinto libro de
consideracione capitulum nonum**

Studeamus ut amonet
apostolus comprehendere cum
omnibus sanctis que sit longitudo
latitudo sublimitas et profundum.
Comprehendere dicit non agnoscere
ut non curiositate contenta sciencia
tota cura fructum inquiramus. Non
in cognicione est fructus sed in
comprehensione. Noviumque hoc est
enim deus longitudo propter eternitatem
latitudo propter caritatem sublimitas
propter maiestatem profun-
ditas propter sapienciam. Numquid ideo
arbitramur nos comprehendisse.
Non ea disputatio comprehendit
sed sanctitas. Si quomodo tamen com-
prehendi potest quod incomprehensibile est.
Et nisi posset ut comprehenderetur
cum omnibus sanctis. Sancti ergo com-
prehendunt. Queris quo sancti
Comprehendisti et nosti. Quod
ex tuo non experimento scies. Sanctum
facit affectio sancta et ipsa ge-
mina. Amor dominum sanctus et
sanctus amor. Hiis perfecte
affecta anima velut quibusdam
duobus brachiis sinus comprehen-
dit amplectitur stringit tenet.
Et timor quidem sublimi et pro-
fundo amor longo lato corresponde-
spondet. Quid tam timendum

quam potestas cui non potest resistere quam
sapiencia cui abscondi non potest.
Timerat minus timeri deus altitu-
dines. Nunc autem profecto apertissime tuae
illum cui nec oculus deest omnia
videns nec manus omnia potens.
Quid item tam amabile quam amor
ipse quo amas et quo amaris.
Amabiliorem tamen iusticia eternitas
facit que non excidit. Foras
mittit suspicionem. Dona ergo
perseveranter et longanimiter
et habes longitudinem. Dilata
amorem tuum usque ad inimicos
et latitudinem tenes. Esto eciam
timoratus in omni solicitudine et
sublime profundumque apprehendisti.
Aut si mavis quattuor eque
tuis. Primis quattuor responderi
facit hec. Si stupes si paves
si ferves si sustines. Stupenda
plane sublimitas maiestatis
pavenda abyssus iudiciorum
ferviorem exigit caritas eternitas
perseveranciam sustinendi. Quis
stupet nisi qui contemplatur gloriam
dei. Quis pavet nisi qui scru-
tatur profunda sapiencie. Quis fer-
vet nisi qui meditatur caritatem
dei. Quis sustinet et perseverat
in amore nisi qui emulatur
eternitatem caritatis. Nempe
eternitatis quandam ymaginem per-
severancia prefert. Denique sola
cui eternitas redditur vel
pocius que eternitati hominem
reddit. **Quod deus est precium
verborum et virtutum In
libro quinto de Considera-
cione ad Eugenium papam
Capitulum decimum**

Quid est deus non minus pena perversorum quam humilium gloria. Est enim tenabilis quedam equitatis directio indeclinabilis atque indeclinabilis quippe attingens ubique cui illisa omnis pravitas conturbetur necesse est. Quid nisi in hac omne tumidum et distortum impingat conquassetur. Ve universo quod obviam forte inderit cedere nesciat rectitudo non et fortitudo est. Quid iniquis voluntatibus tam contrarium tam adversum quam se conari impingere semper et frustra ad oppositum voluntatis. Hec sola profecto adversionis resentibus pena. Quid tam penale quam semper velle quod numquam erit et semper nolle quod numquam non erit. Verum tamen dampnatam quam voluntas addicta habet necessitati volendi nolendi quod ut ad eternum ita sit non nisi per ipsa ita non nisi misere moveatur. Incentivum non obtinebit quod vult et quod non vult in eternum nichilominus sustinebit. Digne omnino ut qui ad nil umquam afficitur quod decreat ad nichil umquam quod liberat evadat. Certus hoc facit. Recte deus nunc qui et cum perverso perverteris cum omne adversum et sibi adversari neque ita est non pot deo esse amicum quod et sibimet coherere. Sed qui arguetur a deo arguetur a se ipso. Numquam recto pravum convenit habet enim sibi invicem adversantur et si non invicem ledant lesio aliqua est. Absit ut dei. Est et turpium pena deus est enim et quod tu iniustis obstinatis flagitiosis quam iniuriis. Iustitia omnis qui male agit odit lucem. Sed dico. Numquid non poterunt declinare omnino omnia. Lucet ubique et si non sibi. Semper in tenebris lucet et tenebre non comprehendunt. Videt tenebras lux cui hoc est videre quod lucere sed non vicissim a tenebris ipsa videtur quia tenebre eam non comprehendunt. et videntur ergo ut confundantur. et non vident ne consolentur.

De adventu domini corporali in prima parte. Sermo primus de adventu domini super septem columpnis c. xi

In adventu domini si personam advenientis intueor non capio excellentiam maiestatis. Si attendo ad quos venit dignationis magnitudinem expavesco. Si considero propter quid venit amplector quo ad possum inestimabilem latitudinem caritatis. Si modum cogito exaltationem cognosco humane conditionis. Venit siquidem universitatis creator et dominus venit ad homines venit propter homines venit homo. Venit medicus ad egrotos. redemptor ad venditos. ad errantes via. ad mortuos vita. Venit non perdere sed salvare ipse non ligare. Sic porro inestimabilis dignatio et penitus incogitabilis. quod in tantis tamque honorem pretoremque. tanta descendere dignata est celsitudo. Iam quod dubitet magnum aliquid in causa fuisse ut maiestas tanti de tam longinquo in

locum tam indignum descendere di-
gnaretur. Plane magnum aliquid
quia misericordia magna, et miseratio
multa, et caritas copiosa. Ad
quid enim venisse credendus est, aut
querendam quippe ovem centesimam
que errabat de montibus properat
et ut manifestius confiteantur domino
misericordie eius et mirabilia eius filiis
hominum. Propter nos venit. Mira quidem
dei dignatio. Magna dignitas
hominis sic quesiti in qua si
gloriari voluerit non erit insipiens
non quod aliquid esse videatur tanquam
a se ipso, sed quod tanti fecerit eum
ipse. Omnes enim divicie, omnis
gloria mundi et quicquid in eo concupis-
citur minus est ad hanc gloriam, immo
nec est aliquid in eius comparacione

Quod per adventum domini manifestata est benignitas illius. Originale parte sermonis de Epiphania Apparuit c. xi

Priusquam appareret dei humanitas
latebat et benignitas. Ap-
parebat autem eius potencia in
rerum creacione, apparebat sapiencia
in earum gubernacione, sed benignitas
maxime apparuit in humanitate. Si-
quidem et prius erat. Nam misericordia domini
ab eterno. Sed unde tanta cognosci
poterat? Promittebatur, sed non sen-
ciebatur. Unde et a multis non cre-
debatur. Sed venit in carne divinitas
ut vel sic carnalibus exhiberetur,
et apparente humanitate benig-
nitas agnosceretur. Ubi enim dei no-
tescit humanitas, benignitas late-
re non potest. In quo enim magis
commendare potuit benignitatem suam
quam suscipiendo carnem meam? Ad
tanto opere declarat eius misericordiam quam
quod ipsam suscepit miseriam. Quid
ita pietate plenum, quam quod dei
verbum propter nos factum est fenum. Ma-
gis etiam minorem se fecit in huma-
nitate, tanto maiorem exhibuit
in bonitate, et quanto pro me
vilior, tanto michi carior est.
Magna plane manifesta benig-
nitas dei humanitas, et magnum
benignitatis indicium declaravit, qui
humanitati addere dei nomen curavit.
Propterea nos gaudere oportet quod
in terra venit, nunc enim facilis
ad indulgenciam est. Certe quam facilis
modo, tam ~~facilis~~ difficilis erit
postea. Et sic sit modo, non est qui
reconciliari non possit. Verum post
paululum nemo qui possit. Re-
vera sic benignitas apparuit ultra om-
nem spem, ultra omnem estimacionem, sic ut
expectare possimus iudicium distri-
ctum. Immensus est et infinitus
in iudicio et in misericordia. Multum
ad ignoscendum, multa ad ulcis-
cendum. Sed misericordia quidem prora
sibi vendicat ut si voluerimus
districtio inmaxime non possit in
nos sevire. Propter hoc enim beni-
gnitatem prerogavit ut per eam
reconciliati severitatem videamus.
Sicut propterea voluit non solum ad
terras descendere sed etiam innotescere,
non solum nasci sed agnosci.

Quod celatum fuit diu dominice incarnationis sacramentum. In expositione super Missus est c. xiii

Oportebat a principe mundi
aliquamdiu celari divini con-
silii sacramentum, non quod deus si
palam opus suum facere vellet
impediri ab eo posse metueret,
sed quia ipse qui non solum po-
tens, sed etiam sapiens quicquid
voluit fecit, sic in omnibus
operibus suis quasdam rerum vel
temporum congruencias propter decorem

consuetudine servare consuevit ita
magnifico opere suo non reparacio-
nem tantum penitenciam sed etiam pru-
denciam suam ostendere voluit et
quamvis illius aliter quo vellet
non perfici potuisset placuit ei
tamen eo pocius et modo et ordine hominem
sibi reconciliare quo noverat ceci-
disse ut sicut dyabolus prius feminam
seduxit et post modum virum per
feminam vicit ita ipse a femina
virgine seduceretur et post a viro Christo
capte debellaretur quatinus malicie
fraudi dum ars pietatis illuderet
et maligni fortitudinem virtus
Christi contereret ipse deus et
prudencior appareret et forcior
Ita quippe debuit incarnatam
sapienciam spiritualem vincere maliciam
quo non solum attingeret a fine
usque ad finem fortiter sed et
disponeret omnia suaviter (attingit
autem a fine usque ad finem id est
a celo usque ad infernum utrobique
fortiter quia et desuper expulit
superbum et apud inferos expoliavit
avarum Conveniens ergo erat ut
suaviter quoque omnia celestia scilicet
et terrena disponeret quatinus
et illic deiectos inquietum
reliquos in pace firmaret et
hic debellaturus invidum nobis
ipsius sue humilitatis et mansue-
tudinis valde necessarium exemplum
relinqueret sicque mirabili fieret
moderamine sapiencie ut et suis
suavis et hostibus fortis
appareret De spiritu sancto
et multiplici operacione eius
In prima parte sermonis de
penthecoste ca^m quar-
tum decimum

Pater spiritus filius spiritus sanctus
est spiritus tamen sanctus specialiter
spiritus dicitur quia ab utroque
procedit firmissimum et indissolu-
bile vinculum trinitatis tamquam spiritus
sanctus quod sit donum patris et filii
verum sanctificans creatura quamvis
pater quoque et spiritus sanctus idem et filius
et spiritus sanctus sit dulcissimum
enim quidem est in deo spiritus sanctus
est benignitas dei et idem ipse
deus De spiritu sancto testatur scri-
ptura quia procedit spirat in-
habitat replet glorificat Pro-
cedit de duobus modis unde et
quo unde a patre et filio quo
ad creaturam quamvis pater quoque et spiritus
sanctus idem et filius et spiritus sanctus
processio a patre et filio tenebras
posuit latibulum suum sed processio
ad homines iam est manifesta
Et prius quidem cum sic oportebat
signis visibilibus non visibilis spiritus
suum declarabat adventum nunc autem
signa quo spiritualiora sunt eo magis
congrua eo magis videntur spiritu sancto
digna Procedendo predestinat spi-
rando vocat quos predestinavit in-
habitando iustificat quos vocavit
replendo accumulavit meritis Spiritus
iste odit sordes nec habitare potest
in corpore subdito peccatis Suum enim
est proprium peccata repellere Ipsi etiam
proprium est peccata odire nec in uno
domicilio pariter morabuntur tanta
mundicia et immundicia tanta
per quem sicut pater et filius
unum sunt sic et nos simus unum
in ipsis Spiritus iste super apostolos
in igne apparuit propter lucem pariter
et ardorem Quos enim reple-
verit et spiritu fervidos et in veri-
tate agnoscere facit quia sola est
misericordia qua eos preveniit

et perduxit. Ipse est qui sedere facit
in domo unanimes qui habitare facit
unius moris in domo ut sedeat
super sedentes et requiescat super
humiles et trementes sermones suos.
Ipse est qui virgini obumbravit
ut virginis corpori temperaret
divinitatis accessum et apostolos in-
dueret virtute ex alto ferventissima
scilicet caritate. Denique ipse est in
quo clamamus Abba pater. Ipse
est qui postulat pro sanctis gemiti-
bus inenarrabilibus et hoc quidem
in corde nostro. Christus autem in patris
hic in nobis interpellat pro nobis.
Ita in patre delicta donat cum
ipso patre. Advocatus nunc in cordi-
bus nostris ad patrem, deus nunc in cor-
de patris. Itaque quod postulamus
ipse idem donat, qui donat ut
postulemus, et sicut nos erigit
per quandam fiduciam, ita deum incli-
nat ad nos magis per misericordiam
suam. Porro ad faciendum bonum
quod in nobis bonus spiritus operatur
profecto monet docet et movet.
Excitat memoriam rationem docet mo-
vet voluntatem. In his enim tribus
tota consistit anima nostra. Me-
moriae suggerit bona in cogita-
tionibus sanctis atque ita ignaviam
nostram corporemque repellit. Ipse
ea quotiens huiusmodi suggestionem
boni senseris in corde tuo, da
honorem deo et age reverentiam
spiritui sancto cuius vox sonat in auribus
tuis. Ipse namque est qui loquitur
iustitiam. Rationem movet qui
docet rationem. Multi siquidem
monentur ut bene faciant et
minime sciunt quid agendum sit
nisi assit divina gratia spiritus, et
quia inspirat cogitationem doceat
in opus proferre, ne vacua sit
in nobis gratia dei. Quid quod

scienti bonum et non facienti peccatum est illi. Propterea non solum
moneri et doceri verum etiam
moveri et affici ad bonum necesse
est. Ab eo utique spiritu qui adiuvat
infirmitatem nostram, et per quem
in cordibus nostris diffunditur caritas
quae est bona voluntas. Spiritus
sanctus caritas et benignitas est
in quo praedestinati signamur ab aeterno.
Spiritus sanctus remissionem operatur
peccatorum facit sollicitum ambulare
cum deo scrutatur profunda peccato-
rum, discretor cogitationum
et intentionum cordis qui nec
minimam paleam intra cordis
quod possidet habitaculum possidere
residere sed statim igne subtilissimae
circumspectionis exurit. Spiritus dul-
cis suavis, qui nostram voluntatem
erigit et dirigit ad suam ut eam
veritatem intelligere et ferventer
efficaciter implere possimus.

Quod non semper eodem modo sit spiritus sanctus in viris spiritualibus sed modo veniat modo recedat. Super Cantica sermone xvij capitulo [illegible]

Venit et vadit sicut vult
spiritus sanctus et nemo
facile scit unde veniat aut
quo vadat. Et istud fortasse
sine damno salutis nescire
licet. Ceterum qui veniat
vel quando vadat is plane
periculosissime ignorat. Verum
vero haec spiritus sancti circa nos
dispensationem quidem vicissitu-
dines, vigilantissime non ob-
servantur, fit ut nec absentem
desideres nec praesentem glori-
fices. Nempe qui ideo rece-

dit ut audiq requirat quo
nia mo si ab esse nescit re
quitur Et rursu qui dignat
ad hoc redit ut consolet
qualit digne pro sua ma
iestate suscipit si nec adee
sentit aspens quam que ignat
abscessu patet seductori et
que redditur non observat et
ingrata visitacom Nunquam quo
sine nra conscia magna vncio
que docet de oibus tollitur
a nobis Nunq cum venit inve
niat inparatos Ep suspesos
voltus expansos quam habites
sinus ad largam domini bndctiz
vigilandum pro inde omi hau
est quam nescimus qua hai spus
venturus sit seu iterum abiturus
Item et redit spus et qui stat
eo tenore Defrite cadit nare
est sed non collidit quam dominus
rursu supponit manu sua Et
has altnate vices in hys qui
spirituales sunt non cessat Semique
septies cadit iustus et septies
resurgit si tamen cadat in die ut
se cade vidaat et cecidisse do
leat et resurge cupiat et
requirat manu adiuvat Itaque
qui in spu ambulat nequaquam
permanet in uno statu nec adh
spe felicitate psicit et non est
in homine via eius sed quead
mod ei spus moderator dispesit
Nunc vult nunc segnius nunc
altius que recto sint dissolvisit
et ad altiora se extendit Ergo
cum corpus accidia vel tedio affi
ciant Noli propterea diffidere aut
dissere a studio spirituali sed

iuvat require manu exalsi te
obsecrans donec divina suscitate
gra fcus promcior alacior quam
curras Sed aut quidem adest
gra delectare in ea ut non te
extimeo domum dei iure hedita
rio posside ita ut securus de eo
quasi nunquam perdere possis ne subito
forte cum retraxerit manum et
subtraxerit donum tu animo cadas
et estior fias quam oportet Laeta
bis porro consilio sapiens In die
bonorum non immemor esse malorum
Ergo in die virtutis tue noli esse
secura sed clama ad deum et dic
Cum defecit virtus mea ne dere
linquas me Porro in tpe tenta
conis consolare et dic Exspe
me post te Sic te non deseret
spes in tpe malo nec in bono
providencia decit eritque inter
adversa et pspera tenes quadam
christum ymaginem utique hanc
inviolabilem et inconcussam constans
anima equitatem benedices deum
in omni tpe

De multiplici spiritus in prima parte sermonis de pentecoste capitulum sedecimum

Vere multiplex spus qui
tam multipliciter filiis ho
minum inspiratur ut non sit qui
se abscondat a calore eius Sed ad sen
sus ad usum ad miracula ad
salutem ad auxilium ad solacium
ad fervorem Ad usum quidem
vite bonis et malis dignis
pariter et indignis communia bona
habundantissime tribuens ita
ut videatur discrecionis limite

non tenemur. Ingratus est qui in
his quoque beneficium spiritus non agno
scit. Ad miraculum in signis et
prodigiis atque in virtutibus quas
per quoslibet manus operatur
ipse est antiqua miracula su-
scitans ut ex presentibus fidem astruat
preteritorum. Sed quia nonnullis hec
quoque gracia sine propria utilitate largitur
tercio infundit ad salutem
cum in toto corde nostro revertimur
ad dominum deum nostrum. Porro ad
auxilium datur cum in omni colluctacione
adiuvat infirmitatem nostram. Nam cum
testimonium perhibet spiritui nostro quod
filii dei sumus ea inspiracione
ad consolacionem datur. Datur etiam ad
fervorem cum in cordibus perfectorum
vehemencius spiritus validum
ignem caritatis accendit ut non solum
in spe glorie filiorum dei sed etiam
in tribulacionibus glorientur contu-
meliam gloriam reputantes obpro-
brium gaudium despectum exaltacionem.
Pauci sunt qui in hoc spiritu reple-
antur. Pauci qui studeant emulari.
Contenti sumus angustiis nostris
nec respirare in libertatem illam
nos saltem ad eam suspirare co-
namur. Inmo eciam spiritum vivifica-
torem adiutorem confidentes quoniam
dabit pater qui in celis est spiritum
bonum petentibus se. Oremus ut di-
gnos nos inveniat vel pocius
efficiat quatenus veniat ad nos et
faciat apud nos mansionem
ad laudem et gloriam domini nostri
Ihesu Christi qui est super omnia
benedictus deus in secula Amen.

De adventu domini

Capitulum in prima parte sermo
de adventu de septem tenim
stamine capitulum xvii

Sicut ad operandam salutem
in medio terre semel venit
in carne visibilis deus ita
quottidie ad salvandas animas
singulorum in spiritu venit et invisi-
bilis. Propterea dignum est ut si non
valet infirmus in occursum tanti
medici procedere longius saltem
conetur erigere caput et aliquantulum
assurgere venienti. Non te oportet
o homo maria transfretare non pe-
netrare nubes non transalpinare.
Non est inquam grandis tibi
ostenditur via usque ad temetipsum
occurre quoniam prope est verbum in ore
tuo et in corde tuo usque ad
cordis compunctionem et oris confes-
sionem occurre saltem exeas de
sterquilinio miserie conscientie quoniam
indignum est illuc auctorem puritatis
intrare. Et hec quidem de eo ad-
ventu sint dicta quo singulorum
mentes invisibiliter dignatur illustrare
potencia. Tripliciter enim eius
adventum novimus. Ad homines in
homines contra homines. Ad homines
quidem indifferenter non autem in
homines et contra homines. Primus
et tercius noti sunt utpote mani-
festi. Medius spiritalis et occultus
est in quo delectabiliter dormi-
unt qui eum noverunt. In primo
quidem in terris visus et cum
hominibus conversatus est. In postremo
vero videbit omnis caro salu-
tare dei nostri. Medius occultus
est in quo soli eum in seipsis

vider electi et salue fiunt cue
eoru Primo ergo venit in carne
et in firmitate in hoc medio
spu in virtute In ultio in gloria
et maiestate. Per virtute enim
puenit ad glam. qz dominus virtu
tu ipse est rex glie Adventus
siquidez iste medius via quedam
est per qua a primo veniatur
ad ultim In primo fuit xpus re
demptio nra ad singlos ad
oes cmiter venit in mia et
veritate ubi cum ita multa fuit
de mnfacione psstimos sre ob
livio veritas / no ocimus ibi
deus Sz neqz ubi tior multz
ex recordatione veritas / nlla aut
de memoria mie cosolacio Na
neqz veritatez tenet q miam
ut vere est no agnoscit / nec
vera esse sn veritate mia pt
Utrqz ubi mia et veritas ibi
sese etiaz iusticia et pax oscu
lant / nec abesse hiis potest
cuiq in pace fcy e locz eiq
de querendo deum sup can
simone lxxv. Ca^m lxxiiij

Magnu bonu querere deu
Ergo hoc nlli in bois
anime sm existimo premu in
bonis ultim in psectus e vitutu
nlli accidit cedit nulli Cui ac
cedit quia nlla perdit cui cedit
qui enim magis cosumatos e que
cum vitus ascribi possit no querenti
deu / Aut quis umqz querenti deu
No pedu passibz sed desideriis
querit deus Et utiqz no ex
tinxit desiderium sctm felix in
ventio sz ostendit Nuqz cosumatio
gaudy cosumatio dicit plenum
magis est illi Na ipm flama
bit et ad implebit leticia / sed
desiderio no erit finis et per
hoc no querendi Tu ergo cogi
ta si potes querendi hoc stu
dii sine indigentia et desideriu
sn anxietate aliter psectio co
pia excludit Quo modo sit
pt adventus sive visitatio
deum sup can simone
lxij Ca^m decimum non

Venit dominus accelerat
properat ad est respicit
alloquitur venit affectu et studio
miserendi Accelerat subveni
ri zelo Properat humiliando se
ipm Ad est presentibz Respicit
in futuros / loquitur docens fracies
de regno dei / Hic est adventus
sponsi Benedictiones et divine
salutis cu eo Et universaqz
de ipso fiet / affluunt delicias
redundancia ete iocundis ac sa
lutaribz sacramentis. Utrooqz
amat vigilat et observat Et
beata quia dominus invenit vigila
tem No ensibit illa / nec pterit
abea / sed stabit et loquetur
ei / Loquet amatoria / loquet
siquide ut dilectus Universitas
in nobis est a deo vigilans
et observans tpus visitationis
sue sponsiqz advenientez ita
per singla eius momenta di
ligenter explorans / ut cu venit
et pulsaverit cofestim aperiatur
ei / Quo ergo cui ex officio

loqui est nec tacere licet. Quicquid
illud est quod de huiusmodi vel meo
vel alieno tenero cum puncto et est
facile plures experti queunt. Si
igitur admonitus fueris vel foris ab
homine vel intus a spiritu de tuenda
iusticia et servanda equitate
istiusmodi salutacionem sponso crede
ut profecto prenuncia imminentis
adventus sponsi et precio quasi
ad ignem suscipiendum atrium et
superni visitatorem. Nichilominus
vero spes eius accedebit si sermo
instruxerit de humilitate vel pa-
ciencia sive etiam de fraterna
dilectione et obediencia defe-
renda prelatis. Maxime autem
de sectanda castimonia sanctimonia
et pace et cordis puritate que-
renda. Quicumque itaque sive de
his sive de aliis quibuslibet
virtutibus suggestionem intus senserit omnino
sentit significacionem esse in visitacione
dei virtutem nimirum anime mee.
Unde si corripuit me iustus in
misericordia et increpavit me corripiendi
sentenciam sciens quod emulacio
iusti et benivolencia iter fa-
cit et qui ascendit super occa-
sum. Bona occasio cum ad corre-
pcionem iusti stat homo et cor-
ruit in viciis et dominus ascendit
super illud conculcans illud
pedibus et conterens ne resurgat.
Non ergo contemnenda est incre-
pacio iusti qua ruina peccati
cordis suavitas est necnon
et dei via ad animam. Unde
nec ullus omnino sermo qui edifi-
cet ad pietatem ad virtutes ad

mores optimos negligenter est
audiendus quem et illic iter
quo ostendetur salutare dei. Unde
si sermo gratus venerit et placidus
quamquam pulso fastidio cum desi-
derio audiatur iam non modo venire
sponsum sed accelerare eum est
cum desiderio venire credendus
est. Illius namque desiderium
tuum creat et quod eius sermonem
properas admittere inde est quod
festinat ipse intrare. Iam etiam
ignitum eloquium sentis atque
ex eo constrictus vel in recordacione
peccati recordare tunc de quo dicitur
scriptura: Ignis ante ipsum precedet
et ipsum prope esse non dubites.
Denique iuxta est dominus hiis qui tri-
bulato sunt corde. Si vero
non solum compungeris in sermone
illo sed et converteris toto
corde ad dominum iuras et sta-
tuis custodire iudicia iusticie
eius, etiam adesse ipsum iam
noveris presertim si te maiori
se fecerit in amore eius. Et
enim utrumque de illo legimus
et igne videlicet ante ipsum
precedere et ipsum nichilominus
ignem esse. Differunt autem
quod is qui premittitur ignis ar-
dorem habet sed non amorem, co-
quens sed correctiones movens
non promovens. Tantum ad
excitandum premittitur et preparandum
scilicet ad commovendum quod ex
te sis quo dulcius sapiat
proximus quod ex deo moveris.
At vero ignis qui deus est
consumit quidem sed non affligit.

aud[illegible] suavitas

audet suaviter desolatur feliciter
Est enim vere carbo desolatorius
sed qui sic in vicia exterat vi-
gentis ut in anima vite exhibeat
incitamentis. Ergo immutaris in vir-
tute qua et in amore quo
inflammaris dominum presentem in-
tellige. nam dextera domini facit
virtutem. Non autem fit hec muta-
cio dextere excelsi nisi in fervo-
re spiritus et in caritate non ficta.
Deinde hoc igne consumpto omni
labe peccati et rubigine viciorum
sic iam emundata ac serenata
consciencia sequatur subito quedam
atque insolita latitudo mentis
et infusio gracie illuminantis intellectum
vel ad scienciam scripturarum misteriorum
noticiam quorum alterum puto nos
oblectandos alterum propter edificandos
proximos ~~edificium~~ recordari velim
absque dubio respicientis est iste
oculus qui lucem iusticiam tuam
et educens iudicium tuum tamquam
meridiem. Et sane non hostio
aperto sed per angusta foramina
vel tante claritatis radius se infundit
stante adhuc dumtaxat hoc
angusto pariete corporis. Erras
si aliter speras ad quantamcumque
cordis proficias puritatem pro
hunc tante dignacionis et misericordie
respectum sequitur. Vox blanda
et lenis multum divina insinu-
ans voluntatem quod non est aliud
quam ipse amor qui ociosus non
esse potest de hiis que dei sunt
sollicitans et suadens. Quomodo
perfecte unitur anima cum deo
Super Cantica sermone lxxi capitulum xx.

Bonus paterfamilias dominus qui
suorum domesticorum curam gerit
in diebus malis ut alat eos in
fame cibat illos pane vite et
intellectus et sic nutriens ad vitam
eternam. At pascitur ita puto in
liliis pascitur ipse quidem escis
quibus libenter vescitur profectibus
nostris. Etenim gaudium domini fortitu-
do nostra. Ita ergo et cum pascitur
pascit et pascitur cum pascat simul
nos suo gaudio spirituali reficiens
et de nostro eque spirituali profectu
gaudens. Cibus eius penitencia
mea. Cibus eius salus mea
cibus eius ego ipse. Ubi non cinerem
tamquam panem manducat. Ego autem
quia peccator sum cinis sum ut man-
ducer ab eo. Mandor cum arguor
degluttior cum instituor ~~decoquor~~
decoquor cum immutor cum transfor-
mor unior cum conformor. Nolite
mirari hoc. et manducat nos
et manducatur a nobis quo arcius
illi astringamur. Non sane aliter
perfecte unimur illi. Etenim si man-
duco et non manducor videbitur
ille in me esse sed necdum ego in
illo. Rursum si manducor quidem
nec manduco me in se habere
ille sed non etiam in me esse vi-
debitur nec erit perfecte unitio in
uno quovis horum. Deus enim
manducet me ut habeat me
in se et a me vicissim man-
ducetur ut sit in me quatinus
integra sit firma que connexio
cum ego in eo et ipse in me
erit. Vis tibi per simile ostendam
quod dixi. Attolle oculos nunc
in quandam sublimiorem quidem
convenienciam silet enim huic
Si ipse filius in patre ita est

ut non tamen in ipso esset Pater, aut
ita Pater in eo esset ut non esset
ipse in Patre / audeo dicere / et
ipsorum circa consistentium unitas re-
maneret, si tamen ea unitas esset.
Nunc vero cum ipse in Patre, et Pater
in ipso sit, nihil est in quo
claudicet unitas / sed re et
rotunde unum sunt ipse et Pater.
Erit igitur anima cum adhaerere
Deo bonum est / non autem se exi-
stimat / ipsi consorte unitati, nisi
cum et illum in se et se in illo
manentem persenserit. Quae dif-
ferentia sit inter illam unitatem
qua Pater et Filius unum sunt
et illa qua adhaerens Deo anima
unus spiritus est. Super Can-
tica sermo lxxi Capitulum xi [?]

Non sit unum de anima et
Deo sicut unum sunt Pater et
Filius / Spiritus qui adhaeret Deo unus
spiritus est / legi hoc, sed illud non
legi vel dico de me, qui nihil
sum, sed nemo plane nisi demens
sive de terra sive de caelo usurpa-
bit sibi unigeniti vocem / Ego et
Pater unum sumus. Et ego licet
pulvis et cinis minime illud
vereor dicere / quod unus cum Deo spiritus
spiritus sim, si unquam tamen certis
fuero persuasus experimentis Deo me
adhaerere et ad instar unius illorum
qui in caritate manet / ac per
hoc in Deo manet et Deus in eo.
Nam de tali adhaesione puto dictum
qui adhaeret Deo unus spiritus est.
Nos ergo dicit Filius: Ego in
Patre et Pater in me est / et
unum sumus / Dicit homo: ego in
Deo et Deus in me est, et unus
spiritus sumus. Est inquit [?] Pater et Filius
ut sint invicem et per inde

unum unitate se manducant / sic
Deus et homo mutua se quadam
manducatione trahentes et ut
per hoc et si non unum, tamen unus
spiritus sit [illegible]. Nec enim omnino
insunt sibi hic atque illi / sed neque
una unitas utrorumque diversitas
per unus et unum / quoniam ut
Patri et Filio unus / nec homini et
Deo unum poterit convenire. Illi
quidem per unum unitas substantiae
vel naturae / hic vero per unus
aeque unitas / sed in Deo longe
alia quam inter substantias et naturas
hominum nempe et Deo sua
cuique natura et substantia est / cum Patris
Filii quam constat penitus esse
unam. Vides illa nec unitatem
esse siquidem habet singularissime
quam unitati comparetur.
Nam quomodo unitas ubi nulla
naturarum substantiarumque diversitas?
Et tamen unus spiritus dicitur et est
cum Deo anima adhaerens Deo
nec praeiudicat rerum plurali-
tas unitati huic / quam
facit non confusio naturarum, sed
voluntatum consensio / Propter
hanc quod multa corda unum et
multae animae una dicuntur, sicut
scriptum est: Multitudinis autem cre-
dentium erat cor unum et anima
una. Et haec ergo unitas
ceterum quis ad illam quae non
unitione constat sed exstat
unitati? Non plane illa quidem
instar hec mutua mandu-
catio facit quia nec fit / e-
tiam / sed nec coniunctio vel quoque
compositio vel alia aliquis quo
unitas non est. Est autem Patri
et Filio quod natura essentia

volutas nō modo una sed summa. Hoc nempe est illis esse q᷑ natura esse h᷑ velle q᷑ esse vel natura esse. Non est itaq̃ unitas qua unum sunt pr̄ et filius dicat᷑ fieri de natura vel essencijs vel voluntatibus q̃ unum sunt. Non est q᷑ dicat᷑ vel fieri q̃ est. Nec enim facticia est sed natiua. Sunt in sese pr̄ et filius nō solum inefabili sed incomprehensibili mō sui ipsorum capables pariter et capaces sed sana ita capabiles ut nō ē ita capaces ut non participes. Est pat' in filio in quo se sibi bene conplacuit et est filius in pr̄e a quo vel illis natus ita q᷑ nunq̃ est separatus. Porro p caritate homo in deo et deus in hoīe est. Sꝫ hic quidē ab eterno in deo nunq̃ ab eterno dilectus qui tñ q̃ illis sit qui dicat qui dilexit et gratificat᷑ nos in dilecto filio suo ante mundi constitucōem. Deus vero in hoīe ex quo dilectus ab hoīe. Et si ita est homo quidē in deo est et qui in hoīe deus non est. Deus aut in hoīe nō ē qui nō sit in deo manere aut in dilectōe nō pot et si forsitan ad tpus diligit nō dilectus pōt aut nō diligē etiam dilectus. Porro cū iā diligit qui diligebat᷑ hō in deo et deus in homine est. Qui aute nunq̃ diligit nunq̃ dilectus est. Ac per hoc nec ipse in

deo nec deus in ipso est. Sꝫ deū sunt ad dandaꝫ deum in illaꝫ conexiōꝫ qua pr̄ et filius unum sunt et illaꝫ qua adherens deo anima unus spūs est. ne forte qua legit᷑ de homīe manete in caritate q̃ in deo manet et deus in eo. Et item de filio q᷑ nichilomin᷑ in pr̄e sit et pr̄ in ipso par putet᷑ adoptatiua prerogatiua et unigeniti. De visione qua uidendus est deus in futuro secundum est sup cant' sermone xxxi capitulum viij

Visio futura stat q̃ p̄sens stat neq̃ tunc videt᷑. Et enim nec illaꝫ capit ex eo q᷑ est vel fuit vel erit mutacōeꝫ. Tolle nempe fuit et erit unde iā transmutatio vel vicissitudinis obumbracio. Ut quicq̃ veniens ex eo q᷑ fuit nō cessit tandē in id q᷑ erit transitu hic sane pest sꝫ omnio nō est. Nā quomō est q᷑ nunq̃ in eodē statu pmanet. Solum proinde est vere q᷑ nō a fuit perdidit nec ab erit expugnat sed solum atq̃ in expugnabile remanet ei est et manet q᷑ est. Nec fuit sane tollit illi esse ab eterno nec erit esse in eternū. Ac per hec sibi vendicat verum esse idest increabile interminabile invariabile. Tu ergo ipse qui sic est prīo qui nō sit aut sic est videt᷑ sicuti est stat ut dixi illa visio q̃ nulla earū inpollet vicissitudo. Et tunc ille de evangeliorū unus omnibus qui sic videt denarius reddit᷑ in una spē q̃ offert᷑

Nam et quod apparet ut mirabile in se est, ita mirabiliter intuentibus profecto est, et quibus apparet nil videre desiderabilius nolunt, nil possunt delectabilius. Quando ergo illa aut fastidiet auditus vel se subtrahet suavitas vel fraudabit veritas vel deficiet eternitas? Quod si eternum extendit videndi copia, patet et voluptas, quomodo non plena felicitas? Nil quippe aut deest tam semper videntibus aut superest semper volentibus. Sed talis visio non est vite presentis, sed in novissimis reservatur. ~~non potest videri~~

Quod deus non potest videri in hac vita sicuti est. Super Cantica Sermone xxx. Capitulo xxxvii

Studiosis mentibus dei species frequenter apparet et non sub una specie. Quid itaque? profecto eum nos videmus sicuti est? Et nunc quidem apparet quibus vult prout vult, non sicuti est. Non sapiens, non sanctus, non propheta videre illum sicuti est potest aut potuit in corpore hoc mortali; poterit autem in immortali qui dignus habebitur. Itaque videtur hic et hic, sed sicut videt ~~et hic~~ ipse, et non sicuti est. Nam neque solem quem cottidie vides vidisti tamen aliquando sicuti est, sed tantum sicut illuminat, verbi causa, aerem, montem, parietem. Quod nec ipsum quidem aliquatenus posses, si non aliquantum ipsum lumen corporis tui pro sui ingenita serenitate et perspicuitate celesti lumini simile esset. Non denique aliud membrum corporis capax est lucis ob multam denique dissimilitudinem. Sed denique neque ipse oculus cum turbatur fit luci approximabilis minime ob amissam similitudinem. Qui ergo turbatus nullatenus serenum solem videt propter dissimilitudinem. Serenus aliquatenus videt propter nonnullam similitudinem. Profecto si pari prorsus puritate vigeret videret omnino inoffensa acie eum sicuti est propter omnimodam similitudinem. Ita et solem iustitie illum qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, videre in hoc mundo sicut illuminat, illuminatus potes utcumque iam in aliquo similis; sicuti est vero non potes utcumque nondum perfecte similis. Porro iam in presentibus non aliud est videre sicuti est quam esse sicuti est et in aliqua dissimilitudine non confundendi.

De diversis modis visionum dei. Super Cantica sermone xxxi. Capitulum xxxviii

Tanta hec specierum varietas atque immensitas specierum in rebus conditis, quid nisi quidam radii sunt deitatis monstrantes quidem quia vere sit a quo sunt, non tamen diffinientes prorsus quid sit? Itaque de ipso vides, sed non ipsum. Cum autem de eo que non vides certa vides, scis indubitanter existere quem oportet inquirere, inquirentem non frustrandum gratia, negligentem non excusat ignorantia. Verum hoc genus videndi commune est. In promptu enim est iuxta Apostolum omni ratione utenti invisibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspicere. Alius procul dubio modus ille quo quondam patribus excelsa atque ambitiosa divine presentie familiaritas dignatione indulta est, quamquam nec ipsis sicuti est, sed sicut dignata est. Nec

vicinius sed ut ait apostolus multiphariam multisque modis cum ipse sit unus. Et hec demonstratio quidem non communis sed tamen foris facta nimirum exhibita per imagines extrinsecus apparentes seu voces sonantes. Sed est divina inspectio eo differendi ab his quo interior per seipsum dignatur visitare deus animam querentem se que tamen ad querendum toto se desiderio et amore devovit. Et hoc signum istius modi adventus eius sicut ab eo qui expertus est edocemur. Ignis ante ipsum precedet et inflammabit in circuitu inimicos eius. Oportet namque ut sancti desiderii ardor preveniat faciem eius ad omnem animam ad quam est ipse venturus qui omnem consumat rubiginem vitiorum et sic paret locum domino. Et tunc scit anima quia iuxta est dominus cum se senserit illo igne succensam. Non ergo sit et dilecta contenta cum omni vel illa que multis per ea que facta sunt vel illa que patribus per visa et somnia facta est manifestatione sponsi nisi et spiritali prerogativa intimis illum affectibus atque ipsis medullis cordis illapsum suscipiat habeatque presto quem desiderat non figuratum sed infusum non apparentem sed afficientem nec dubium quin eo iocundiorem quo intus non foris. Verbum nempe est non sonans sed penetrans non loquax sed efficax non obstrepens auribus sed affectibus blandiens. Facies enim non est formata sed formans non perstringens oculos corporis sed faciem cordis letificans. Grata quippe amoris munere non colore. Non tamen adhuc illum dixerim apparere sicuti est quamvis non omnino aliud sese modo exhibeat quam quod est. Neque enim vel sic continuo presto erit quamvis devotissimis mentibus sed nec uniformiter omnibus. Oportet namque pro variis anime desideriis divine gustum presentie variari et infusum saporem superne dulcedinis diversa appetentis animi aliter atque aliter oblectare palatum.

Cui vel quali anime deus apparere solet. Super Cant. sermone xxxii cap. xv

Spiritus est deus et concupiscit decorem illius anime quam forte adverterit in spiritu ambulantem et curam carnis non perficientem in desiderio presertim si sui amore flagrantem conspexerit. Tali ergo suspiranti frequenter immo sine intermissione oranti et affligenti se pre desiderio interdum desideratus ille visitator occurrit. Ergo si quis est ita desiderii vir ut cupiat dissolvi et esse cum Christo cupiat autem vehementer ardenter sitiat assidue meditetur is procul dubio suscipiat verbum. Sic quidem desiderium cordis eius tribuet ei et si adhuc peregrinatur in corpore. Ex parte tamen idque ad tempus et tempus modicum. Nam cum vigiliis et obsecrationibus et multo labore et imbre lacrimarum quesitus affuerit subito dum teneri putatur elabitur et rursum lacrimanti et insectanti occurrens comprehendi patitur sed minime

teneri. Dum subito iterum quasi de manibus avolat, et si insistitur precibus et fletibus devota anima, denuo revertetur, et voluntate labiorum eius non fraudabit eam, sed mox rursum disparebit et non nisi iterum toto desiderio requiratur. Potest ergo et in hoc corpore esse etiam de presentia sponsi frequens leticia, sed non copia, quia et si visitatio letificat, sed molestat vicissitudo. Nec enim ut in transitu presto erit, sic omni anime nisi illi duntaxat que ingens devotio et desiderium vehemens et preduleis affectus sponsam probat et dignam ad quam gratia visitandi accessurum verbum decorem induat forme sponse accipiens. Ut magnum fide magna et sublimia de supernis audeant videre. super cantica sermone xxxii capitulo xxxii

Magni patrisfamilias sese regie maiestatis schema apparere existimo hiis qui accedentes ad cor altum de spe maioris libertatis et puritatis conscientie magna maiores sancti moliuntur audere maiora, inquieti profecto et curiosi secreta penetrare, comprehendere sublimiora et temptare perfectiora, non modo sensum sed statum. Hii enim pro fidei magnitudine digni inveniuntur quos inducat in omnem plenitudinem. Nec est in omnibus apothecis sapientie a quo deus scientiarum dominus arcere dos censeat cupidos veritatis vanitatis non conscios. Ille itaque magna audent, quoniam magni sunt, et que audent obtinent. Magna siquidem fides magna meretur. Igitur istiusmodi magnis spiritibus magnus occurret sponsus et magnificabit facere cum eis, emittens lucem suam et veritatem suam, ipsosque adducens et deducens in montem sanctum suum et in tabernacula sua. Rex in decore suo videbitur ocul(is) eius, qui eiusmodi est penitens se ad speciosa deserti, ad flores rosarum et lilia convallium, ad amena ortorum, ad irrigua fontium, ad delicias cellariorum, ad odoramenta aromatum. Postremo ad ipsa secreta cubilis. Isti sunt thesauri sapientie et scientie penes sponsum absconditi. Hec vite pascua parata in requiem animarum sanctarum. Beatus vir qui implevit desiderium suum ex ipsis. Hoc solum admonitus sit ne solus hec velit que potest sufficere pluribus. De vicissitudinibus dei verbi et redemptoris in animam super cantica sermone lxxv capitulo xxvii

Utpote namque verbum dei deus sponsus anime pro ut vult venit ad animam, et iterum dimittere eam, tantum ut sensu anime non visi motu ista fieri faciat. Verbi causa dum sentit gratiam agnoscit presentiam, cum non absentiam queritur, et rursus presentiam querit, quis inquirat? Neque enim subducto sibi tam dulci sponso, iterum aliquid aliud non dico desiderare, sed nec cogitare libebit. Restat igitur ut absentem studiose requirat, revocet abeuntem. Ita quoque revocatur verbum et revocatur desiderio anime, sed eius anime

cui semel indulserit sue suavitatis. Numquid non desiderium nec est validum. Verbo igitur abeunte vna itidem et continua anime vox continuum desiderium eius tamquam continuum quoddam revertere donec veniat. Et forte ideo subtraxit se, ut avidius revocetur teneatur fortius. Nam et aliquando simulabat se longius ire non quod hoc vellet sed quod vellet audire Mane nobiscum quoniam advesperascit. Ergo istius modi piam simulacionem immo salutarem dispensacionem quam tunc corporaliter degens exhibuit non cessat identidem modo suo spirituali cum devota sibi anima sedulo actitare. Preteriens teneri vult abiens revocari. Neque enim hoc irrevocabile verbum. It et redit pro beneplacito suo quasi visitans diluculo et subito probans. Et ire quidem dispensatorium illi quodammodo, redire vero semper voluntarium est utrumque autem plenum iudiciis at penes ipsum horum racio. Nunc vero constat in anima fieri huiuscemodi vicissitudines euntis et redeuntis. Ubi volo dictare quomodo mecum agitur in eiusmodi non expedit quidem. Sed prodar fatue, ut prosim, fateor mihi adventasse verbum, in insipiencia mea dico, et plures. Cumque introierit sepius ad me non sensi affuisse recordor interdum et presentire potui introitum eius sentire numquam sed ne exitum quidem. Nam unde in animam meam venit quove abierit denuo, eam dimittens, sed et qua intraverit vel exierit etiam me nunc ignorare fateor. Sed per oculos non intravit, quia non est coloratum; sed neque per nares, quia non aeri miscetur sed menti nec infecit aerem sed fecit. Sed neque per aures quia non sonuit. Neque vero per fauces quia non est mansum vel haustum. Nec tactu comperi illud, quia palpabile non est. Quo igitur introivit. An forte nec introivit quidem, quia non de foris venit. Neque enim unde est aliquid ex hiis que foris sunt. Porro nec de intra me venit quoniam bonum est, et scio quoniam non est in me bonum. Ascendi etiam superius in eum, et ecce supra hoc verbum eminens. Ad inferius quoque meum curiosus explorator descendi, et nichilominus infra inventum est. Si foris aspexi extra omne exterius meum comperi illud esse; si intus et ipsum intus erat. Et cognovi quidem verum esse quod legeram, quia in ipso vivimus movemur et sumus. Sed ille beatus est in quo ipsum est, qui illo vivit, qui eo movetur. Queris igitur cum ita sint omnino investigabiles vie eius unde adesse noverim. Vivum et efficax est, mox ut intus venit expergefecit animam meam dormitantem, movit et emollivit et vulneravit cor meum quoniam durum et lapideum erat et male sanum. Cepit quoque evellere et destruere, edificare et plantare, rigare arida, frigida inflammare, necnon et mittere prava in directa, et aspera in vias planas, ita ut benediceret anima mea domino et omnia que intra me sunt nomini sancto eius. Ita igitur intrans ad me aliquociens verbum sponsus nullis umquam umquam introitibus

fuit in ditiis moreste fecit non voce, non specie, non incessu. Nulla denique suis motibus compertum est michi, nullis meis sensibus illapsum penetrabilibus meis tantum ex motu cordis sicut prefatus sum intellexi presenciam eius, et ex fuga viciorum et carnalium compressione affectuum adverti potenciam virtutis eius, et ex discussione sive redargutione occultorum meorum admiratus sum profunditatem sapiencie eius, et ex quantulacumque emendatione morum meorum expertus sum bonitatem mansuetudinis eius, et ex reformatione ac renovatione spiritus mentis mee, id est interioris hominis mei, percepi utcumque speciem decoris eius, et ex intuitu horum omnium simul expavi multitudinem magnitudinis eius. Verum quia hec omnia ut abscessit verbum quodam illico languore torpescere proinde ac si caccabo bullienti ignem subtraxerit, et hoc michi signum abscessionis eius. Et ita necesse est animam meam donec iterum revertatur et solito recalescat cor meum intra me. Et hoc sit indicium reversionis. Familiare michi erit quis admiretur si verbis revocatoris, revocationis verbi quod utique revertere est. Et quociens elabetur toties repetetur a me, nec cessabo clamitare quasi post tergum abeuntis ardenti desiderio cordis ut redeat et reddat michi leticiam salutaris sui, reddat michi seipsum. Fateor filie nil interim aliud libet dum non adest ille solus qui libet.

Quod absque veritate simul et gracia non est plena et secunda visitatio dei. Sermone lxxiiii c. xviii

Utraque res est necessaria michi: et veritas quidem cui abscondi non possum, gracia autem cui nolim. Alioquin sine alterutra visitatio plena non erit, cum et illius severitas absque hac onerosa, et huius hilaritas absque illa dissoluta possit videri. Amara est veritas sine condimento gracie, sic absque veritatis freno levis et nesciens modum evagatur et insolens ipsa devotio. Quam multis non profuit graciam percepisse pro eo quod comparem de veritate pariter non acceperunt. Et hoc enim plus quam oportuit complacuerunt sibi in ea, dum veriti non sunt veritatis obtentu, dum non respexere ad veritatem, non respexerunt ad maturitatem magis, aut se totos levitati hilaritati que dederunt. Inde factum est ut in qua parum tu qualitate voluerat gracia pararentur quibus vel sero dari potuit. Scitis ergo didicere quid sit: servite domino in timore et exultate ei cum tremore. Ergo non in sola gracia est plenitudo gracie, sed ne in sola quidem veritate. Cuius primo scire quid te oporteat facere, sed non dat et velle facere. Ecce si velis quidem, sed minime possis. Huiusmodi quantos expertos sive agnita veritate tristiores, et ideo magis quod iam confugere ad ignorancie excusationem non licet, scientes et non facientes quod veritas hortaretur. Que cum ita se habeant, neutra sine altera sufficit. Et quidem penes sponsu

veraqz res / Siquiqz gra et ve-
ritas p ihm xpm facta est ait
Johannes baptista Si ergo cu
una quauis exaud sine alta
pulsauit ad hostiu meu dns
ihus Ipe em est vbu dei dic
sponsus / s tamqz iudex absit
nequaqz fuit hoc / No intrat
in iudiciu cu suo suo Intret
pacificq intret iocundq et hila-
ris maturq tn et seua intret
qui seueriori quoda veritat
in me dm insolenciaz reprimet
purget leticiaz Intret salicet
intret circumspectq q culpaz
dissimulado transcribat peccaz
miserando respiciat Intret se-
renus et festinus et spledidq
suauis et mitis / qui no dedi-
gnat dici / et si sponsq anime
quereti se / cu sit sup omnia
deus bndctq in scla Amen

Q(uo)mo sit prez et filiu
venire ad animaz scd ca
pitu scdm hugo c. xix.

Tanta dignato est verbi
et tanta beniuolencia patris
vi / erga affecta et bene cpo-
sitaz aiaz / que quide patris
intruus et vbi opus est /
ut quom sua eli bndictione p-
uenerit et pparauit sibi sua
qz dignet pncia / ita ut non
mo ad eam veniat / sed etia
aput ea masioz faciat Non
em sufficit exhibi / nisi et
copiam sui pbeant Quis
est vbm venie ad aiaz au-
dire in sapia Quis a venire
prem / affice ad aiaz amoez
sapie / prius diligere est Et
ideo prius aduentq ex infusa

dilecone probat Quid faciat
absqz dilecoe erudico inflat
Quis absqz eruditone dilecto
erraret / no decet sposam
xpi esse stultaz / porro elatam
pr no sustinet / pater em
diligit filiu et omez extol-
lentez se aduersus sciaz verbi
semper in promptu habet dicte
atqz destrue / siue imitedo zelu
siue intendedo quod altri mie
est altri iudicq Veiaz in me
dez extollenciaz copmat / pmo
deiciat et ad nichilu redigat
no accensq furor s infusus aor
Si ergo dns ihus dignetur
venire ad me dei emulacone
Quis em ita dei ut caritas
nempe et deus Si inqm in
ista venit in hoc cognoscam
q no sit sola / sed venit etiaz
pr suus cu eo Naz qd aque
penitq prope hoc nepe no fit
vm tantu s et pr iniam appel-
lata est / qd aatum habeat mi-
sereri sp et parcere / si sensero ap-
perui michi sensu ut intelligaz
scripturas aut sermoez sapie qsi
ebullire et intimis aut effuso
lumine de super reuelac misteria
aut certe expadi michi quasi
qddam largissima celi gremiu
et vbiores desursu influere
aio meditaconu pbres non
ambigo sposu adesse / vbi
siquidez hee copie sut et de
plenitudie eius ista accepiq
Qui si se pit infuderit huius
quedez sed principes intima
aspersionis deuoto aut amor
agnite vitatis / nouiz quidez
odiu vanitatis in me generet
et contemptu / ne forte aut
scia inflet aut frequencia
visitaconu extollat me /

tem processus patrie senciō agi me-
cum et patrem adesse non dubito
Si autem presencialis sentit digna-
cionem dignitatis semper quod in me est
affectibus et actibus respondere
et gracia dei in me vacua non
fuit / etiam mansionem aput me
faciat / tam pie enutriens quam
vim eundem quanta putas in
hac mansione mee anime et viri
familiaritatis gratia oriatur Porro
de familiaritate sequatur
fiducia

Quomodo cognoscat anima quod diligitur a deo secundum eundem solil. Capitulum xx

Anima ex eo quod se dili-
gere et vehementer diligere
sentit etiam diligi nichilominus
vehementer non ambigit et de
sua singulari intencione sollicitu-
dine cura opera diligencia
studioque quo incessanter et ar-
denter invigilat quemadmodum
placeat deo / et quecumque sua
in ipso indubitanter agnoscit
Ergo et ipsius / que sit pro se
deum agnoscit / nec dubitat
se amari que amat Ita est
amor dei amorem anime parit
et illius prevenies intencionem inten-
tam animam facit sollicitudo
quod sollicitam Nescio enim qua
in civitate naturam dei semel
revelatam faciem gloriam dei spe-
culari anima potuit / mox illi
conformari necesse est / atque in
eandem imaginem transformari
Igitur qualem te paras deo
talis oportet appareat tibi deus
Cum sancto sanctus eris / et cum viro
innocente innocens eris / quod
in eque et cum amante amans
et cum vacante vacans / et cum
intento intentus et cum sollicito

sollicitus / vigilas cum vigilat
et ipse Consurge in nocte
in principio vigiliarum tuarum acce-
lera quantum vis / etiam ipsis an-
ticipare vigilias invenies
cum non prevenies Temere in
tali negocio vel sibi aliquis
eruis tibi vel plus et magis
amat et ante Si hec anima
sit / primo quod sit pro miraris
quod illam maiestatem quam ceterorum
non curatam soli sibi intendere
glorietur / cui soli ipsa preponens
cuius omnibus tota se devotione
custodiat Bonum dico innocentem
quidem si virum animam deum videre
haut secus videre quia si sola
videatur a deo Ego ergo fi-
ducia si illi dicit intendere
sibi Sicque illi nichil preter se
et illum videns Beneque eas dor-
mire quem tanta / secures
amplectaris illum sponsa exhibens
qui dominus est primo qui est
super omnia deus benedictus in
in secula Amen

Incipit liber sancti de triplici opere nostre conditionis in sermone de Natiuitate domini Capitulum 1.

In opere conditionis nostre
de limo terre plasmavit
hominem deus et inspiravit
in faciem eius spiraculum
vite Qualis artifex
qualis unitor rerum ad cuius
nutum sit conglutinatur sibi
limus iste et spiritus vite / limus
quidem iam ante creatus erat
quando in principio creavit deus
celum et terram At spiritus sancte
non communem sed proprie hec tradicionem

sed proprie hec tradicionem

vel in massa creat̃ sed singlar̃
quadaƺ excellẽcia inspiratur
Agnosce o homo dignitatẽ
tuã Agnosce dignitatẽ condicõis
humane et tibi cũ mõdo corp̃
sit cõm decet cũ qui cõstitutꝰ
est sup̃ vniũsaƺ huiꝰ creature
corporee molẽ aliq̃ et similaũ
et ptẽ sꝫ est tibi etiaƺ sub
limiꝰ aliq̃ nec oĩo cõparandꝰ
cũ ceteris creaturis Compacta
et federata sunt in te caro et
aĩa illa plasmata hec fede
rata Sed cuiꝰ interest hec
cõmixtio Qui hãt rõnẽ
pensat̃ Etenĩ iuxta sapiam
filiorũ huiꝰ seculi vbi sociat̃
sterilis inferiora prualet qui
potẽciã habet et ẽtrinsecorũ
virium pro libitu suo Concul
cat fortior minꝰ forte videt
sapiens indoctũ simplicẽ fal
lit astutꝰ potens despicit
imbecilles Non sit in ope tuo
deꝰ non sit in tua cõmixtiõe
non ad hec sociasti spm̃ limo
sublimẽ humili dignaƺ excellẽtẽ
creatura abiecte et in vili
masse Cuius non videat
fieri cõtrarium corpi pstet aĩa
Nunquã non tantꝰ esset insensibilis
caro in aĩata ab aĩa pul
critudo ab aĩa incremetũ
ab aĩa claritas visꝰ et son
uocis demũ sensꝰ omnis
ab anima est Est quidem
magna hec cõmixtio si sta
bilis pmãsisset Nũc autẽ licꝫ
diuino munita fuit sigillo
ad ymaginẽ quippe suaƺ et
similitudinẽ suaƺ creauit hoĩẽ
deus heu diruptum est
sigillũ et vnitas dissipata
Accedens ille pessimꝰ latr̃ recens
ad huc sigillũ fregit et sic
mutata similitudine diuina
cõparatꝰ est miser hõ iumẽtis
insipientibꝰ et similis factꝰ ẽ illis

De rectitudine hominis se
cũ spãe viresio cõto cap̃

Secundũ aũm nõ sedm̃ ter
renam et feculentam ma
teriaƺ deꝰ hominẽ fecit rectum
ad ymaginem quippe et similitu
dinẽ suaƺ creauit illum Ipse
est vero quemadmodũ psallit
Rectꝰ dominꝰ deus nr̃ et nõ
est iniquitas in eo Rectus
itaqꝫ ds̃ rectũ fecit hoĩẽ silẽ
sibi idest sine iniquitate sic
nõ est iniquitas in eo Porro
iniquitas cordis est nõ carnis
vicium ut per hec noueris in
spirituali porcione et nõ in cras
sa lutreaqꝫ substancia dei simi
tudinẽ cõsistendaƺ siue reparan
dam Spiritus aũm est deꝰ et
eos qui volũt ei perseuerare
ut fieri siles oportet intrare
ad cor Vtiqꝫ in spũ eius nego
cia actitant vel reuelata facie
speculantes gloriaƺ dei in eaƺ
ymaginem transformet̃ de cla
ritate in claritatem tanqꝫ a
dn̄i spũ Cuiusqꝫ et corporis
statuaƺ dedit deus homini re
ctam forsitan ut ista corpa
exterioris viliorisqꝫ rectitudo
figmenti hominis interioris
illius qui ad ymaginẽ dei fa
ctꝰ est spũalis sue spũalẽ
rectitudinis admoneat decor
lini arguat deformitatem
animi Quid enim indecẽciꝰ
quã curuum recto corpe gerẽ
aĩm puersa res est et feda

luteum vas quod est corpus de-
orsum oculos habere sursum in celos
liberi suspicere celorumque luminaribus
oblectare aspectum / spiritualem
celestem que creaturam sursum /
erectos oculos id est internos
sensus atque affectus trahere
in terram deorsum et que debuit
nutriri in croceis habere luto
tanquam una de suibus amplexari stercora. Ergo querere et
sapere que sunt super terram curvitas anime est et e regione
meditari aut desiderare que
sursum sunt rectitudo. **De lapsu
primi hominis a dignitate
status sui super canticam sermone
xxxv ca(pitulu)m tercium**

Habitabat homo in paradiso
et in loco voluptatis
conversatio eius nichil molestie
nichil indigentie sentiebat
odoriferis septus malis salutiferis
floribus gloria et honore coronatus
et constitutus super opera manuum
plasmatoris / Magis autem ob in-
signe divine similitudinis pre-
cellebat et erat illi sors et
societas cum plebe angelorum
et cum omni militia celestis
exercitus. Sed mutavit istam
gloriam dei in similitudinem vitu-
li comedentis fenum. Inde
est quod panis angelorum
factus est fenum / positus
in presepio appositum nobis
tanquam iumentis. Libens
homo mutavit se in pa-
bulum pecoris homine mu-
tato in pecus / Heu tristis
et lacrimosa mutatio / ut
homo paradisi incola / terre dominus
celi civis / domesticus domini
sabaoth / frater beatorum spirituum
et celestium coheres virtutum
repentina se conversione inveniat
et propter infirmitatem iacentem
in stabulo / et propter pecorinam
similitudinem indigentem feno / et
propter indomitam feritatem alli-
gatum presepio. Agnosce tandem
o bos possessorem tuum. Agnosce
pecus quem non cognovisti
homo. Adora in stabulo quem
fugiebas in paradiso / Honora presepium
cuius contempsisti imperium. Comede
fenum qui panem angelicum
fastidisti. Sed que nam causa
iniquus tante deiectionis? Pro-
fecto quia homo cum in honore
esset non intellexit. Quid non
intellexit / positus in honore
non intellexit quod limus esset
honoris fastidio delectatus
hinc egregia creatura gregi
admixta est / hinc bestiali
similitudine / dei similitudo muta-
ta est / hinc societas cum iumentis
pro consortio angelorum mutata
est / Fugienda nobis hec
ignorantia de qua tot milia
malorum universo nostro generi
pervenerunt. Cavenda omnimodis
ne forte sit adhuc / sine
intellectu et per vexationem
iumenti fuimus / multo plura
et graviora prioribus mala inve-
niant nos / Merito quidem
quod nec vexatio dederit intel-
lectum auditui. **De affini-
tate anime cum deo super
canticam sermone lxxxi ca(pitulu)m iii**

Quid anime et verbo
consultum per dei modum
primo quidem pro natura tanta
cognatio est ut hoc imago

illa ad ymaginem sit deinde
quod cognationem similitudo testatur
Nempe non ad ymaginem tantum
sed ad similitudinem facta est
In quo filiis queris Audite de
ymagine prius Verbum est
veritas est sapientia est iusticia
et hec ymago Cuius iusticie
sapientie veritatis Est enim ymago
hec iusticia de iusticia sapientia
de sapientia veritas de veritate
quasi de lumine lumen de deo deus
Horum nichil anima quippe
non est ymago est tamen eorundem
capax appetensque et tamen fortas-
sis ad ymaginem Celsa cre-
atura in capacitate quidem
maiestatis in appetentia
autem rectitudinis insigne preferens
Oportebat namque id quod ad
ymaginem est cum ymagine
convenire et non inaniter
participare nomen ymaginis
quemadmodum nec ymago
De eo vero qui ymago est
factum David audisti in psal-
mis canentem Nempe quidem
magnus deus noster et magna
virtus eius Nempe vero Rectus
dominus deus noster et non est iniquitas
in eo Ab isto recto et magno
deo habet ymago eius ut et
ipsa et recta et magna sit
habet anima que ad ymaginem est ha-
bito nichil ergo nature amplius
habet ymago ab anima que ad
ymaginem quod et huic rectitudinem
magnitudinemque assignamus hec
ad mensuram accepit illa ad
equalitatem Unum non plus
hoc adiutum et alius habet
et utrumque aut creacio aut

signacio contulit illi gratuito
atque id magnificencia esse non
dubium est Sed ne hoc quidem
indecens esse abnuat quis
quod est a deo habet illi de
deo reticuit sit idem de dei
substancia Est enim deo consubstancialis
ymago sua et deo quod eidem
ymagini sic impertiri videtur
tam dubium est substanciale non accidentale
Rursum vero attende in quo
ymago non parum ammiret Mag-
num et rectum ista duo a
natura a se se distrepare
quis nesciat In ymagine
unum sunt Neque hoc solum
unum sunt et tamen ymagine yma-
gini tantum non modo id rectum est
esse quod magnum esse sed etiam
id magnum quod rectum esse quod
esse Anime non ita et magni-
tudo eius et rectitudo ipsius
diverse ab ea diverse ab invicem
sunt Quod rectitudinem suam
anima perdere possit magnitu-
dinem vero non Sermo Cant. Cant. viij

Ut supra dictum est anima
magna est quo capax
eternorum recta quo appetens
supernorum que non querit nec
sapit que sursum sunt sed que
super terram non plane est recta
sed curva cum tamen pro huiusmodi
magna esse non desinat ma-
nens utique sit eternitatis capax
Neque enim in illius aliquando non
capax erit etiam si nunquam
cupiens fuit ut sit quod scrip-
tum est Verum tamen in ymagine
pertransit homo etc. Ex parte
tamen neque si toto periret non sup-
esset spes salutis Nam si
desinat magna esse et capax

Quippe de capacitate estimat
anime magnitudo Quid separare
possit cuius capax non foret
ita per magnitudinem quam
retentat etiam perdita recti
tudine in ymagine per[illegible]
homo / una qui claudicans pede
quem ad rectitudinem ve
luti claudicantis conturbat Et
de rectitudine quidem ex hiis
que dicta sunt liquet quod
diuisa et ab anima sit et ab
anime magnitudine / quando
quidem ea etiam non existente
et anima manet et magna [illegible]
magnitudinis animeque diuisitas
vnde docebitur Non enim inde
est vnde rectitudinis anime que
monstrata est cum non sit recti
tudine / ita et magnitudine
sua anima priuari priuari possit
Non est enim sua magnitudo
anima Nam et si anima non
inuenitur absque magnitudine
sua / ipsa tamen et extra animam
recipit Queris vbi In angelis
Inde quippe angeli [illegible] anime
magnitudo probatur et capaci
tas eternitatis / [illegible] ei eo con
stat / animam distrepare at
rectitudine sua / quod ea carere
possit [illegible] in ea liqueat esse
diuisa et a sua magnitudine
quam separari non possit [illegible]
itaque nec illa in omni nec
in sola sit anima / patet
vtrumque indifferenter differre
ab ea Item illa forma est
eius cuius est forma Est
autem magnitudo anime forma
nec enim in deo non forma
quia inseparabilis est illi / hec

quidem sunt substancialis dif
ferencie [illegible] hoc non modo forme
[illegible] sed et [illegible] quedam hoc
etiam alie mutabiles forme /
Non igitur sua magnitudo forma
non magis est sua nigredo cor
uo est siue candor niui est
risibilitas homo [illegible] tamen nec
coruum sine nigredine nec
sine candore niuem / nec hominem
qui non est risibilis et racionalis
vmquam reperias Ita et anima
et anime magnitudo et si in
separabiles diuise tamen ab inuicem
sunt Quomodo non diuise cum
hec in subiecto illa subiectum
et substancia sit De sim
plicitate anime super [illegible]
[illegible] Capitulum VI

Habitat anima ex diuina
ingenuitate similitudinis
inesse sibi illam sine substan
ciale naturalem simplicitatem quia
hoc est illi esse quod viuere / et
si non quod bene quod non beate
viuere / ut sit similitudo non equa
litas Gradus propinquus
gradus tamen Neque enim vnius
excellencie paris ne fastidy
sunt hoc hic esse quod viuere
Et item hic hoc esse quod
beate viuere Ergo si verbi
est illud [illegible] sublimitatem
hoc anime [illegible] similitudinem
[illegible] quidem est eminencia
[illegible] / palam est affinitas
naturarum / palam anime pro
genitiva Et ut quod de plano
stat / soli deo idem est / esse
quod beatum esse Atque hoc pri
mum et purissimum simplex /
Secundum autem simile est huic
hoc [illegible] hic esse quod viuere

Atque hoc anime est. Et hoc
et si inferiori gradu ascendi
potest non modo ad bene sed
etiam ad beate vivendum non
quia tunc sit hoc esse quod
deum esse illi qui eo pervenit
quimus ita gloriatur per similitudinem
ut tamen conformentur per dissimilitudinem
et habeat semper. Unde omnia
ossa eius dicant Domine quis
similis tibi. **De gradu anime
quo precellit alia viventia
Aug. de cura spirit. lxxxvii c. iii**

Bonus gradus anime qua
et solo ad beatam ascendit
vitam. Sunt namque viventia
et beatorum genera duo, que sentiunt
et que non sentiunt. Porro in-
sensibilibus insensibilia preferun-
tur, utroque vita qua vivitur
et sentitur. Non stabit propter in
gradu uno vita et vivens
multo minus vita et que fit sine
vita. Vita anima est vivens quia
non aliunde quam seipsa, et per
hoc non tam vivens quia vita
ut supra de ea loquimur. Unde
quod infusa corpori vivificat illud
ut sit corpus de vita, propterea non
vita sed vivens. Unde liquet
ne vivo quidem corpori id vivere
esse quod esse, cum esse et minime
vivere possit. Multo minus que vite
experta sunt ad hunc gradum
assurgent. Sed nec experime
quod vita dici vel torminus vale-
bit pertingere. Hec est pecorum
est arborum vita sensu altera
vivens, alta caret. Sed neuter
tamen esse id quod vivere est cum ut
quidem minoritum comprime est
sentire in elementis quam vel illa
in membris vel ista in ramis

pertinerint. Ut secundum hoc dicere
sunt vivificate simul vivere ces-
sant sed non et esse nequaquam.
Igitur tali vite idem esse et
vivere est que est et quando
non vivunt. Porro nichil horum
quibus non est esse quod vivere
sic ad bene beateque vivendum
nunquam proficiet et emerget
quippe quod neque in huiusmodi
inferiorem gradum potuit
pervenire. Solaque in Christo
stare cognoscit anima ho-
minis in eo dignitatis statum
creata est vita a vita sim-
plex a simplici immortalis
ab immortali ut non longe
sit a summo gradu, ubi scilicet
id esse quod beate vivere
est, in quo solus stat beatus
et solus potens rex regum
et dominus dominantium. Concipit
itaque in sua conditione anima
esse esse posse tamen esse
beata summo proinde quem
quantum licet appropinquans
non pertingens tamen. Neque
enim vel ipsi hoc erit aliquando
esse quod beatam esse, nec quando
beata erit. **De immortalitate
anime ubi cap. xxiii**

Immortalis est anima et
in hoc verbo similis quidem
sed non equalis. Nam in tantum
superexcellit immortalitas divi-
nis ut Apostolus de eo dicat qui
solus habet immortalitatem. Credo
ergo pro eo recte dictum est
quod solus sit natura incommutabilis.
Nulla vera namque et integra
immortalitas tam non recipit
mutationem quam per finem quos
omnis mutatio quedam mortis.

mutacio sit Omne etenim quod
mutatur quasi de uno ad aliud transit
esse quodammodo necesse est moria-
tur est ut esse incipiat quod non est
Unde si tot mortes quot mutaciones
ubi inmortalitas est Et licet
mutacioni subiecta est ipsa tamen
volens / sed propter eum qui scribit
in spe Veruntamen inmortalis
anima est quoniam cum ipsa sit
sibi vita sicut non est quo
cadat a vita Verum cum constat
suis affectibus mutari animam
agnoscat se deo in inmorta-
litate similem ut sciat sibi
de esse non modicam inmorta-
litatis puritatem / soli cedens abso-
lutam perfectamque inmortalitatem
aput quem non est transmuta-
cio nec vicissitudinis obumbracio

De libertate anime racionalis Capitulum xv

Arbitrii libertas est placet
dominus quoddam perful-
gens in anima tamquam gemma
in auro / Sed habet nempe esse
illi inter bonum quidem et
malum / ne tamen inter vitam
et mortem Sed nichilominus
inter lucem et tenebras et
cognicio iudicii et opcio eli-
gendi / et si qua sunt alia
que similiter circa liberum animi
sese exegione respicere videatur
nichilominus inter ipsa consors
quidam arbiter is dicitur qui ea
diiudicat et discernit sic
arbiter in discernendo ita
et in eligendo liber Unde
et liber nominatur arbitrium
quod liceat versari in hiis pro
arbitrio voluntatis Unde

homo ad promerendum ponatur
Omne enim quod feceris bonum ma-
lum ne / quod quidem non facere
liberum fuit / meritum ad meritum
reputatur Et ut merito laudatur
non is tantum qui potuit
facere mala et non fecit Ita
malo non caret merito / tam is
qui potuit non facere mala et
fecit / quam qui potuit facere bona
nec fecit Ubi ante non est
libertas / nec meritum Propterea
que sunt carencia racionis animalia
nil merentur / quia de liberacione
ita et libertate caret Consu-
agitur / feruntur impetu ra-
piuntur appetitu / Neque enim
indicium quo se diiudicent habent
sine racione Sed ne instrumentum
quidem iudicii idest racionem tamen
est quod non iudicant quia non
iudicant Una nam propter racione
ab hiis racio exigatur quam nec
acceperunt / habent enim a natura
Solus homo non patitur Et ideo
solus inter animancia liber

Quod homo cum sit liber tamen interveniente peccato facit se servum Capitulum xvi

Interveniente peccato patitur
quandam vim homo / sed a vo-
luntate non a natura / ut ne
sit quidem ingenita libertate
privetur Quod enim voluntarium
et liberum et quidem peccato
factum / ut corpus quod corrumpitur
aggravat animam / sed amore non
mole Nam quod surgere anima
per se iam non potest / que per se cadere
potuit / voluntas incausa est
que corrupti corporis viciato

at vicio amore languescens.
et iacens amorem pit' insti
no admittit Ita nescio quo
pno et miro modo ipa sibi vo
luntas pcto quidem indeclina
biliter captiua necessitatem facit / ut nec
necessitas cum voluntaria sit excu
sare valeat voluntatem / nec
voluntas cum sit illecta ex
cludere necessitatem Est enim necessitas
hec quodam modo voluntaria
Est fauorabilis vis quodam
premendo blandiens / blandiendo
premens / Unde sese rea voluntas
ubi semel pcto consenserit /
nec excutere iam per se nec ex
cusare cum nullatenus de ratione
queat Voluntas enim est que se
cum esset libera seruam facit
pcti / pcto assentiendo mancipata
est / que se sub pcto tenet vo
luntarie seruiendo Neque enim non
voluntas tenetur voluntas enim e
Ergo quia seruam seipam non
modo fecit sed facit Ita anima
miro quodam et malo modo sub
hac voluntaria quadam et libera
necessitate / et ancilla tenetur et
libera Ancilla propter necessitatem /
libera propter voluntatem et quod magis
mirum magisque miserum est / eo
rea quo libera / eoque ancilla quo
rea / et per hoc eo ancilla
quo libera Sermo lxxxi super cantica (red) Prima for
ma anime obsignata probatur quod
non exterminatur Super
Cantica sermone lxxxi et lxxxii

Non plane anima natiuam
exuit formam / sed super
induit peregrinam Illa addita
non ista perdita est / et que
superuenit obscurare ingenitam
potuit sed non exterminare / ajacet
infundamento protegentis intonsuisse
simplicitatis / sed minime apparet
duplicitate operta humane
dolositatis simulationis hypocrisis
Quam integre simplicitati
duplicitas admiscetur / Quia indigne
tali fundamento talis structura
committitur / Quomodo profucat mancipata
in semet anima cum originali du
plicitate specialis simplicitas
ut decolorare confusus profuc
rat eque immortalitas pes
fuscata et terra irruente tene
brosa corporee mortis caligine
Nam si non priuatur vita cum in
habitum suo corpori iam non suf
ficit mendicare Secundum quod ne
quam quidem spiritalem imita
tur vitam retinet sibi anima
nempe que peccauit ipa mo
rietur Nonne morte ista dua
immutante / illa qualiscumque
immortalitas quam retentat
tenebrosa satis redditur et in
sella clausaque appetentia cete
rorum que quidem omnia ad
interitum sunt densat tenebras
ita ut in anima sit inuentum
nil apte aliquid nisi pallida
faciat et imago mortis ap
parere cernatur Quur enim que
immortalis est similia sibi immor
talia non appetit et eterna
ut quod est appareat et quod
facta est imitatur ceterum corpo
rea sapit et querit et mor
talibus sese de genere conuersatione
conformans immortalitatis
candorem quedam mortifere
consuetudinis pice colore de
nigrat Quamquam immortalium ap
petitus immortalem mortali simila
immortali dissimilem faciat
conferuendo mortalibus morta
litatem se induit et veste
immortalitatis inuidente mortis
dissimilitudinem decolorauit
non exuit

Qr libtas aiẽ est de
turpari et ꝗ nõ destrui
ut ꝯ Cap xj

Quod delectat hec et
etiam prodere timet
aīa / et timor dolor est ꝓ
libertatem dum tingt tegit
et eam nichilominus sibimet
reddit dissimilem . Nam
digninus sua origine nichil cu-
pet ut nichil metuẽt . Et per
hoc a seruili timore isto in-
genitas defendẽt libertatẽ
manentem in vigorẽ et de-
core suo . Hos violentaiã ꝛa
nẽitas et contria lex in-
flucta membris eidez inaibt
libtati / et libertam natuãz
creaturãz per ꝓpam ꝓpius vo-
luntatem / dum alliat ſbiat
ſuituti / implens faciem eius
ignominia / ita vt uel caṙne
friat / legi peti etiaz nõ vo-
lens . Aīa ergo natuẽ in-
genuitatem motu probitate
defensare neglexit et iusto
auctoris iudicio ſcm̄ ꝙ non
quidem ut libertate ꝓpa
nudaret / ſꝫ tn̄ sup inducetur
sicut diploide confusiõe sua
et bene sicut diploide vel
veste duplicata manente
libertate ꝓpt volũtatẽ ſui-
lis nichilominus consilio nãte
probat . hoc de simplicitate
hoc de inmortalitate aīe
adiẽcẽ est / et nil tibi in
ea si bene considẽs appa-
rebit / q̄ nõ sit istius modi
similitudinis pit et dissimi-
litudinis diploide ad opertu
Animo diplois vbi nõ innata
ſꝫ assexa / et quadam quasi
acu peti assuta est simpli-
citatis / inmortalitatis mors /
nẽitas libertati . Neqꝫ enim
essenciẽ simplicitati ꝓsebit
duplicitas cordis nõ natẽ
inmortalitati mors / aut vo-
luntaiã peti aut nẽtia cor-
pis nõ arbitrij libtati ne-
cessitas volũntariẽ seruitutis
ꝑta homis natuẽ mala ad
uenientia dum nõ ſuccedũt
ſꝫ accedũt turpat / vbiqꝫ
ea nõ exterminat conturbãt
non deturbat . Inde aīa
dissimilis est deo inde dis-
similis est et sibi / inde co-
parata est iumentis insipientibꝫ
et similis facta est illis . Inde
homines tamqꝫ volpes du-
plicitatis et fraudis ſoncaz
ſunt . Et quia pares volpium
se fecerunt partes volpium
erunt De fiducia quaz
hꝫ aīa ad deum . Cap
xij ſꝫ inde lxxxiij c xiij

Non est apud vẽbum
ocιosa aīe gñosa co-
gnatio et cognationis testis si-
militudo ꝓseruetas / dignant
admittit in societatem ſponsus
similem in natuã et certe
de ratione natuẽ similis ſilez
querit . Verbũ enim hõ iure
ꝓsumat apud amor eiq ſe
insignem õnt ymagine illu-
strem similitudine nouit Ꝯs

inquantum vocatur de maiestate
cui de origine sponsa dei
Tantum est ut omnes nature
ingenuitate / vite honestate
servare / primo celeste decus
quod sibi originaliter inest / di-
gnis quibusdam studeat mori-
bus affectibusque venustare et de-
colorare coloribus / ut quid
enim decernitur indignum Gra-
tia de profectu in nobis donum
nature ipsa est / Tunc si minus
suas exequatur partes / nonne
quod reliquum habet in nobis natura
totum turbabitur / totum quasi
quadam vetustate operietur ru-
bigine Hoc quidem iniuria
creatori Et utique ad hoc
auctor ipse deus divine insi-
gne generositatis perpetuo vo-
luit in anima servari / ut sem-
per habeat in sese unde ex verbo
sponso admoneatur / aut stare cum
verbo / aut redire si mota sint
Anime vero reditus conversio
eius / ad verbum reformande
per ipsum / conformande ipsi In
quo in caritate Talis confor-
mitas maritat animam verbo
cum cui vere similis sit per naturam
similem Nichilominus se ipse ex-
hibet per voluntatem / dili-
gens sicut dilecta est Ergo si
perfecte diligit nupsit Quid
conformitate iocundius Quid
optabilius caritate / qua fit ut
humano magisterio non contenta
per temet o anima fiducialiter

accedas ad verbum / verbo
constanter inhereas / verbum fa-
miliariter percuncteris / consulasque
de omni re / quantum intellectu
capax / tantum audax desiderio
vere spiritualis / sanctique connubii
contractus est iste / parum dixi
contractus complexus est / com-
plexus plane / ubi idem velle
et nolle idem unum facit
spiritum de duobus

De incremento anime super Cantica sermo xxvij c. xiij

Necesse est animam
crescere et dilatari
ut sit capax dei Porro lati-
tudo eius dilectio est Nam
et si anima minime cum sit spiritus
corpoream recipit quantitatem
tamen confert illi gratia quod ne-
gatum est a natura Crescit
quidem et extenditur sed spiritualiter
Crescit non in substantia sed
in virtute Crescit et in gloria
Crescit denique et proficit
in virum perfectum in mensuram
etatis plenitudinis Christi Cre-
scit etiam in templum sanctum
in domino Ergo quantitas
cuiusque anime estimetur de men-
sura caritatis quam habet Verbi
gratia / que multum habet caritatis
magna sit / que parum parva
que vero nichil / nichil Ergo
exemplo illius que sursum
est ista / hec ergo que
adhuc peregrinatur / habet
celos suos homines spirita-
les vita et opinione con-
spicuos / fide puros / spe firmos

latos caritate / contemplacione
suspensos. Et hii pluentes
pluuiam verbi salutarem / tonant
increpacionibus / coruscant miraculis /
hii enarrant gloriam dei / hii
extenti sunt sicut pelles super omnes
etiam legem vite et discipline
digito quidem dei scriptam
in semetipsis ostendunt ad ha-
dam suam saluti plebi erig

Ercitati temperamus nobis gratia dei super psalmum Celi enarrant visu capitulo xxiiij xv

Quos sol iste corporea-
liter bonus sit et
valde bonus / noxius tamen et fer-
uor si temperatus non fuerint
infirmo capiti / et splendor in-
firmis oculis nocet / nec est sol
culpa sed infirmitatis / sic etiam
sol iusticie est / inde dicitur Noli
nimium esse iustus / non quod
iusticia bona non sit / sed quia
dum ad hunc infirmi sumus / op-
ortet nobis ipsam bonam gratiam
temperari / ne forte elacionis
aut indiscretionis vicium incurrag
Cuius enim est intensioris oraciones
supplicationes quod non possimus
ad eam quam desideramus
habundanciam gracie pervenire
pietatis quia avarus et
inops factus est deus impo-
tens aut inexorabilis Absit
sit hoc protinus / sed ipse
cognovit figmentum nostrum
Non tamen propterea a peticione
cessandum est / quia et si
non dat ad satietatem / dat
ad sustentacionem et si cavet
nobis a fervore nimio tamen

fovet nos tamquam mater calore
suo Sicut enim videns venientem
accipitrem mater / expandit alas
suas ut pulli subeant et ha-
beant tutum vestigium / sic nobis
parata et quodammodo dilatato
sinu extensa est summa illa et
inestabilis pietas dei mei

De sacramento baptismi In sermone in cena domini c. xiiij

Sacramentum dicitur sacrum
signum / sive sacrum secre-
tum. Multa quidem sunt propter
se tamen Alia vero propter alia designa-
nda et ipsa dicuntur signa
et sunt Ad hoc enim instituta
sunt omnia sacramenta ut invi-
sibilis gratia aliquo signo visibili
prestaretur Ad hoc eucaristie par-
ticipacio ad hoc ipse baptismus
initium sacramentorum omnium in quo
complantamur similitudini mortis
Christi Sane est gratia baptismi
utique purgacio delictorum. Cuius
enim post factum mundum de mundo con-
ceptum semine nisi qui solus
est mundus et in quem peccatum non
cadit deus / Huius quidem gracie
sacramentum prius erat circumcisio
ut originalis rubiginem culpe
que manaverat a parentibus primus
cultellus eraderet Deinde domino
qui agnus est / totus suavis
et mitis cuius iugum suave
et onus leve optime satis
mutatum est ut inventa rubigi-
num unctione spiritus sacra aqua
deluerent / et acerbitas illa ces-
saret / Sed forte queratur ab
et dicat Cum deletum est

in baptismo quod contraximus
a parentibus / Cum ad huc maneat
cupiditatis fomes et veluti
incendium quoddam peccati Neque
enim dubium quin a primis paren-
tibus in nos traducta sit lex
ista peccati Omnes siquidem
in peccatrice voluntate gignimur
contra legem mentis illicitos quosdam
concupiscenciarum motus et tan-
quam bestiales sentimus / Lava-
mur ergo in baptismo et
deletur cyrographus dampna-
tionis nostre Et hec gratia
nobis confertur ut iam non nos
concupiscentia noceat / si tamen
a consensu abstineamus atque
ita fames inveterati ulceris
removetur / dum tollitur damnacio
et responsum mortis quod a parentibus
manabat abrenunciantes dyabolo
pater celestis adoptat et in re-
gnum filij claritatis sue de po-
testate tenebrarum transfert
Nimirum ipsa stola prima quam
vero cito proferre ministros patris
iubet affectus / non operis peccatorum
non cordis desiderium expectans
sed et ipsum intellectum preveniens
in benedictionibus dulcedinis sue
donec voluntatis usum et fa-
cultatem deliberandi renatus
quisque recipiat / a caritate dei
separari omnino non poterit Interim
interim degit sub protectione
et advocatione domini dei sui
non est quod noceatur ei omnibus
At ubi sane discretionis annos
ingrediens redditur sibi ceterum
utique violencia / nec tunc quid

formidandum nisi est / a propria
caveat voluntate Preter
hanc enim nichil est quod time-
amus Ipsa est que in potestatem
tenebrarum demo redigit / que
nos item subicit mortis impio
Caveamus proinde a propria vo-
luntate tanquam a vipera pessima
et nequissima / et que sola
deinceps dampnare possit a-
nimas nostras **De baptismo
parvulorum feria secunda post dominicam
in Ramis palmarum c. xvij**

Qui parvulus natus est
parvulos a gratia non ex-
cludit / quia nec pietati inco-
gnitum / nec maiestati eius diffi-
cile est / ut impleat minimos
gracie / quod minus est in eis habet
natura possibile Porro infantulum
renatorum neminem causare invenies
sed xpi hec vita nostrorum
Carnis enim si infans loqui non
potest / pro quo vox sanguinis
fratris sui et Abel sanguis cla-
mat ad deum de terra Astat
et clamat nichilominus mater
ecclesia Clamat tamen infans Nonne
et ipse videtur quod clamans de
fontibus salvatoris clamare
vociferare ad deum et singulis
vagitibus clamitare Domine vim
patior responde pro me / flagitat
auxilium gracie quia vim patitur
a natura clamat Clamat miser-
icordia miseri clamat ignorancie
parvuli clamat ad deum infirmi-
tas Ista ergo clamat hec omnia
sanguis fratris fides matris desiderio

inisi Clamat ignorācia puuli et miseria destituti, et clamat ad patrem, parvo pū scriptum negare non pt Quitur enim est nemo michi dicat quia nō hz fidem cum mat impertit suam inuoluens illam sacramento quousq̄ pdonens stat suo assensu ad salutem percipe An breue palliū est ut non possit duos cooperire Magna ecclie fides numquid minor chananee mulieris que constat et filie suffecit potuisse et sibi Sane insontes qui prohibente etate nō possunt habere fidem, hoc est cordis ad deum conuersionem consequenter nec salutem si absq̄ baptismi perceptione moriuntur Non quod vel cum quando baptizantur fide omnino careant sine qua vel ipsos impossibile est placere deo, sed saluantur et ipsi per fidem nō tamen suam sed alienam Dignum nempe est et ad dei spectat benignitatem, ut quibus fidem etas denegat propriam gratia possit concedat alienam Nec enim omnipotentis iusticia propriam ab hiis exigendam fidem, quos nouit propriam nullam habere culpam Porro aliena opus est fide sine sorde, nō nascuntur aliena nec dubium quod macula contracta ab hiis aliorum que fide valeat vel debeat emundari, hec sunt quippe iudicia diuine iusticie Sine enim ita sunt nullum preiudicium sustinebunt ex gratia de eo quod dictum est sine fide impossibile

est placere deo, cum sine fide non sit, qui intestimonium fidei baptismi gratiam perceperunt De sacramento altaris In prima parte sermones in Cena domini c. xxiiij

Sacramentum corporis et sanguinis christi, duo operatur in nobis, ut et sensum minuat, et in grauioribus peccatis tollat omnino consensum Si quis vestrum nō tam sepe modo, nec tam acerbos sentit motus iracundie inuidie luxurie et ceterorum huiusmodi gratias agat corpori et sanguini domini quoniam virtus sacramenti hec operatur in eo, hoc verbum sed metatur et michi apponitur vitas sed in sacramento Angelus et adipe frumenti saginatur et modo saciatur grano Hic oportet interim quidem sacramenti cortice esse contentos carnis furfure lite palea, velamine fidei, et hec illa sunt que gesta afferunt mortem si nō de primicys spiritus quantulumcumque accipiant eodem tamen, Denique absq̄ spiritu et sacramentum ad iudicium sumitur, et caro nō prodest quicquam et littera occidit, et fides mortua est Sed spiritus est qui viuificat, ut viuat in eis. Nec que talibus ferre habundancia spiritus pinguescant ista non pari omnino iocunditate sumuntur cortex sacramenti, et adeps frumenti fides et spes memoria et presencia eternitas et temporis vultus et speculum ymago

Dei et forma servi Nempe
in hijs omnibus fides locuplex
michi intellectus pauper Car-
ne xpi pascimur ut vivamus
Caro xpi xpi est cibus

**Et impedire salutem
animarum sit persequi xpm
pars prima sermonis de epifania
ca xx**

Herodiana crudelitas
et malicia Babilonia
est nascentem velle
extinguere religionem et alli-
dere parvulos istius Sequitur
enim ad salutem pervius sequitur
religionis oritur quicumque
resistit quicumque repugnat
plane cum egipcius parvulos
israhelitici generis necare conatur
ymmo cum herode nascentem
persequitur salvatorem Cumque si
proprium sanguinem dedit in
precium redemcionis animarum
non tibi videtur crudelior ab
eo sustinere persecucionem qui sug-
gestione maligna exemplo
pernicioso scandali occasione
avertat ab eo animas quas
redemit quam a iudeo qui san-
guinem illum fudit Unde nos
de salute anime mee fratri
illi gracias agere possum qui
michi perimat detractionis ve-
nenum Merito detractores
odibiles deo describuntur
tanquam persecutores Unde et
is qui exemplo suo ad re-
missius agendum ceteros
provocat aut singularitate
turbat aut inquietat cu-
riositate aut in pacia sua
aut murmuracione molestat
aut quocumque modo contristat
spiritum dei qui in eius est scan-
dalizans unum de minimis cre-
dentibus in eum Nonne et hic
manifeste persequitur xpm agno-
scite dilectissimi Expavescite
conspiracia eorum qui salutem
impediunt animarum horrendum
penitus sacrilegium quod et eorum
videtur excedere facinus qui domino
maiestatis manus sacrilegas in-
iecerunt Videbatur iam ces-
sare tempus persecucionis Sed
ut palam factum est numquam
defuisse persecucionem hominibus sancte
vivere volentibus in xpo Et nunc quod gravius
est ipsi xpiani persequuntur qui ab
eo eciam nomen dicuntur Amici tui
et proximi tui adversum te
appropinquaverunt et steterunt
Conturbata videtur contra te
universitas populi xpiani a
minimo usque ad maximum a planta
pedis usque ad verticem non est
sanitas in illa Egressa est
iniquitas a senioribus iudicibus
vicariis tuis qui videntur regere
populum tuum Non est dicere sicut
populus sic sacerdos quia non
sit populus ut sacerdos heu heu
domine Et quia ipsi sunt in
persecucione tua primi qui videntur
in ecclesia tua primatum diligere
gerere principatum Arcem syon
occupaverunt apprehenderunt mu-
niciones et universam deinde
tempus libere et potestative tra-
dunt incendio civitatem Opera
eorum conversacio plebis tue

miserabilis subversio est. Dati
sunt sacri gradus in occasionem
turpis lucri et questum esti-
mant pietatem. Nec pio studio
siquidem pietatis innituntur
in suscipienda cura, primo in acci-
pienda magis animarum cura.
Sed hec apud eos cura minor
et de animarum salute no-
vissima cogitacio est. An vero
salvatori animarum comparari
ulla persecucio poterit esse?
Utrique agunt et celi contra
Christum, multique sunt temporibus nostris
antichristi. Christo tamen et crude-
liorem eam confert persecucionem
pro acceptis beneficiis. Et
graviorem sentit pro peccato
quam passionis sustinet a ministris,
licet alias quam multi eum propter
salutem multiplicavit multisque
modis et variis occasionibus
videantur agere. Hec videt
Christus et flet, hec salvator
patitur et dissimulat. Propterea
dissimulemus et nos quoque,
necesse est. Et fleamus interim
maxime de peccatis nostris ma-
gistris, certatim sic inventum
sic placet et ipsis ut cum
dant nunc humana iudicia
crematique semel tunc iudicium
Christus qui possunt et potentes
paciantur tormenta potentes.

De medio tenendo in libro
secundo de consideracione
capitulum xxiij

In te consistito, ne infra
decidi, ne attolli supra, non
evades in longum, ne extendi
in latum. Tene medium si non
vis perdere modum. Locus medius
tutus est. Quemadmodum sedes modi
et modus est virtus. Porro
extra modum mansionem
sapiens exilium reputat.
Propterea non est habitare illi in
longo, quod ultra modum sit,
sed ne in lato quidem, quod
extra sit quoque, nec in alto
vel in imo, quod alterum supra
alterum infra sit. Denique et
longitudo extremum habere
solet et dilatacio scissuram
et altitudo ruinam et pro-
fundum absorbicionem. Dico
hoc planius. Longum dico
enim sibi homo longiorem
promittit vitam. Latum enim
in superfluas animus distendit
curas. Altum enim de
se presumit plus. Profundum
enim se plus deicit. Quomodo
ergo longa si metitur tempora,
nonne vere ingreditur extremum,
transiens vite terminos pereuntem
sollicitudine. Inde est quod
homines in presenti a sese excu-
los per oblivionem in alia
permanet sollicitudinem
migrant secula, non preteritum
primo nec futurum. Similiter
animus distentus ut in multa
multis latebris creatis necesse est.
Nempe immoderata extensio
extenuacio nimia, scissionem

fiat. Idem vero alta presumcio
quid nisi ruinosa precipitacio
est. Quid execione nimie pu-
sillanimitatis deiectio nisi de-
sperata quedam absorbicio est
In hanc fortis non dicet quia pru-
dens longioris vite non ab-
ducitur interitu. Modestus
moderabitur cuncta temperabit
a superfluis non deerit necessariis
potens nisi altiora se non
presumat

Quod absque pena ecclesia
celestis gloria non potest perfici
Super cantica Sermone lxx
Capitulum xxim

De statu et consumma-
cione ecclesie simul
omnium pendet. Tolle hanc
et nec patriarche neque prophe-
te aliquando consummabuntur
Tolle hanc et ipsa sanctorum
angelorum propositione numerum
sine gloria claudicabit. Nec
dei ciuitas de sui integritate
gaudebit. Unde ergo imple-
bitur dei misterium voluntatis
eius magnum quia illius
pietatis sacramentum. Tri-
nitas deum nisi totum
habitum gloriae sui laudem
donec veniat qui in con-
spectu angelorum psallat
sibi. Letati sumus pro diebus
quibus nos humiliasti
annis quibus vidimus ma-
la. Hoc genus leticie celi
nescierunt nisi per ecclesie
filios hoc nemo vmquam
letatur. Oportuit me post

tristiciam gaudium subit / post
laborem quies / post naufragium
portus / placet cunctis securi-
tas / sed ei magis qui timuit
formida omnibus lux sed euadenti
de potestate tenebrarum iocundior
Transisse de morte ad vitam
vite graciam duplicat / Felix
pro inde in sua universitate et
cum omnis gloriatus in patris
esse non pro hiis tantum que
illi iam facta sunt sed et pro
hiis quoque que de illa ad-
huc oportet fieri

De modo corripiendi In pa-
parte sermonis de pascha Ca-
pitulum vicesimum secundum

Moderata correpcio
quid magnum quidem
bonum datum optimum est / eo quod
habeant pauci. Videas multos
sinceram / sed intencione et benig-
ne attendunt cum / leuiter dicere
quod grauiter audiatur / volat
irreuocabile verbum / et quod sanare
debuerat / quia moderacio forte
videtur exasperat et exulcerat
magis quando negligencie ac-
ditur impudencia eciam et
impaciencia cumulatur. Et qui
in sordibus erat sordescat ad-
huc. Declinans in verba malicie
ad excusandas excusaciones
in peccatis. Hic more frenetici
non solum repellens / sed et
mordere temptans medici ma-
num. Multis quod non suppetit
verborum copia / linguam suam
palato senciunt adherere

qui et ipsum solet interdum audientibus obesse non parum / aliis vero ad nimiam habundanciam multa sermonis / sed que dicunt nunquam sapiunt / nunquam attemptant et ex gracia nec lingua unquam efficacia sunt que locuntur / proinde peccata tua / confitearis primo quam ad purganda attendas aliena. Innocies peccatores videas videas fratrem tuum / tercio modo procedere debet compassionis affectus / etenim quam congruens humanitati quippe qui conceptus es tecumipsum attende et aliorum compati / ut agnoscas in spiritu lenitatis / teipsum considerans ne et tu tempteris / hic compassionis affectus multis quidem prodest / quia animus liberalis contristatur / qui pro se videt auctor erubescit. Sed quid agimus nos nulli dura cervice et attrita sunt fronte / ut quanto magis eis compatimur / tanto magis et nostra compassione et paciencia abutuntur. Sone sic compaciebamur sed / ita ipsi iusticie compaciendum est quae eidemque tam impendent ambicioni / ita impendent provocari / Tercio quia si qua in nobis est dei caritas contemptum est dei ferre equanimiter non possumus / hic est zelus iusticie quo adversus delinquentes attendimus tamquam pietate ducti / erga eos enim quos tociens videmus iusticiam dei retinentem oportet ut foras sibi redeat compassionis affectus / alioquin

in spiritu vehementi conterimus quassatum calamum extinguimus linum fumigans. Sed tamen utrique aderit, compassionis affectus et zelus iusticie necesse est ut assit spiritus discrecionis / ne forte cum oporteat hunc quibus ille procedat eciam indiscrecio ipsi confundat universa sibi valeat utrique mensuram tamen secundum discrecionis ut misteris apte temporibus ea oportune cumulari / et nichilominus ignoscere sciat. Ut maritaque sit custodiens et abstinas quam olim vere quando quando secretionis exhibeat. De luce sciencie. In prima parte sermonis de vigilia domini Lam. xxxv

Illuminemus nos lumine sciencie priusquam de lumine mundi tenebris transeamus ne de tenebris transeamus ad tenebras et tenebras sempiternas. Quae est autem ista sciencia / Profecto scire quia veniet dominus / et si quando veniet scire non possumus. Et inquis ista sciencia omnium est. Quis enim nesciat vel nominetenus fidelis quod venturus est ~~est~~ iudicare vivos et mortuos et reddere unicuique iuxta opera sua. Non omnium ista / sed nec multorum paucorum est / quia revera pauci sunt qui salvantur. Putas quia illi qui cum male fecerint letantur

et exultent in rebus pessimis
vel sciant / vel recogitent
quando veniet dominus / Sed
si dixerint ipsi tu noli credere
quia qui dicit se nosse deum
et mandata eius non custodit
mendax est / Non enim ita se
cum impunitate polluerent
si domini adventum scirent vel
formidarent / sed vigilarent
utique / et non sinerent perfodi
tam (?) conscientias suas
Secundo ante ista operatur in primo
gradu penitudinem idest
dolorem / ut risum in luctum
tantum gaudium in merorem
commutet / et incipiat sibi dis-
plicere quod vehementer ante
placuerat / et illa specialiter
horreat que specialiter appete-
bat / In secundo vero gradu operatur
correctionem / ut iam non exhibeat
membra sua arma iniquitatis
peccato sed coherceat gulam
frigeret luxuriam / superbiam
deprimat / et faciat servire
sanctitati corpus quod iniquitati
ante servierat / Plenus nudus sine
correctione non prodit / Tamen
qui baptizatur a mortuo et
iterum tangit eum quid proficit
lavacio eius / Sed quia hec
duo utique homines non possunt nisi
circa se multa circumspectione
mens indefessa vigilet et
attendat / In tercio gradu
operatur sollicitudinem ut iam
incipiat sollicitus ambulare
cum deo suo / et ex omni parte

sentiret / ne vel in levissima
re tremende maiestatis illius
offendat aspectus / In plenitudine
attendit in correctione in sollicitu-
dine lucet ut in viribus / et
quotidie renovetur / Sic iam re-
spirare incipit a tribulacione
malorum et dolore et timoris
magnitudine spiritualis leticia
comparare ne spiritum enormitate
scelerum consummatam tristicia ab-
sorbeatur / Sicut et si timet a
iudice / sperat a salvatore / cum
iam in omne timor et leticia
obsequuntur et obviant / Sicut
plerumque timor leticiam superat
leticia sepius timorem excludat
in ista sui gaudii concludat exulta-
cionem / Felix conscientia in qua lucta-
men huiusmodi indesinenter cer-
tatur / Donec quod mortale est
absorbeatur a vita / Donec eva-
cuatur timor qui ex parte est
et succedat leticia que perfecta
est / quia non timor sempiternus
sed leticia sempiterna erit

**Quod sola fides absque ba-
ptismo in necessitate sufficiat ad
salutem In prima parte Epistolarum
ad magistrum hugonem sancti victoris
Item xxiiii**

In maiori etate quisquis post
divulgatum utique baptismi
remedium contempnit iam baptizari
generali originali quia macule
addit / ut cumulo contemptus superbie
duplicem secum portabit iustissime
dampnacionis / tamen si sit de corpore
exiret contigit / Tamen si ante
exitum resipuerit et voluerit et
petierit baptizari / Sed mortis
preoccupatus articulo forte obtinere
nequiverit / Cum non desit fides

recta, spes pia, caritas sincera
spiritus mihi sit deus. Quia sicut
ego ob solam aquam si desint
nequaquam omnino possim desperare
salutem, nec vacuare credere fidem
nec confundere spem, nec excidere
caritatem. Tamen si aquam sed
sola ut dixi prohibeat impossibili-
tas. Credo sola fide posse hominem
salvari, et cum desiderio percipiendi
sacramentum si tamen pio adimplendi
desiderio mors anticipans, seu
alia quecumque vis invincibilis
obviaverit. Denique et si martirium
vicem baptismi posse implere
concedit. Non plane facit hoc
pena, sed ipsa fides. Nam absque
ipsa quid est martirium nisi pena.
Hec ergo prestat martirio ut absque
ulla dubietate pro baptismate
reputetur, ipsa ne ita infirma
et imbecillis erit per se ut
quod alteri dare valet sola
non valeat obtinere. Et profecto
sanguinis pro Christo effusio et
insigne cuiusdam fidei indubita-
ta probatio, non deo tamen sed
hominibus. Quid vero tamen non abnuendum
martirium nisi ex fidei merito illam
obtinuit prerogativam, ut singula-
riter vice baptismi fungi su-
scipiatur, nec video cur non ipsa
eque et sine martirio apud
deum tantumdem possit, cui
et sine martirii probamentis pro-
cul dubio nota sit. Possit tan-
tumdem dixerim quod ad salutis
spectat obtentum. Non autem
cumuli cumulum quo indubitate
martirium antecellit. Quid plane

minus est quod voluntas pro
facto reputatur ubi factum exclu-
dit necessitas. Sic nonnullus qui
alieno teneri se debito forte
in quacumque positus recolit
si desit unde persolvat sola
mentis humilitate penitentia et cordis
contritione obtinere veniam credens,
ne iam pro eo damnetur.
Si sola fides et mentis ad
deum conversio sine sanguinis
effusione aque salutem sine
dubio confert volenti, sed non
valenti prohibente mortis
articulo baptizari. Et sicut
nulla illi penitentia remittitur
peccatum si cum possit non resti-
tuit ablatum, sic et huic
nulla proderit fides si cum
possit non percipit sacramentum.
Christianus et fidem contemnit
non perfectam si hoc neglegit.
Vera enim et plena fides
universa precepta complectitur.
Est autem hoc unum ipsius
precipuum ex preceptis. Iste ergo
non fidelis sed rebellis plane
atque contemptor reputabitur
quisquis obedire renuerit. De
diligendo deum in sermone
de diligendo deo Cap. xxv

Causa diligendi deum
deus est, modus sine
modo diligere. Duplicem
causam deum dixerim propter
seipsum diligendum, sive qua
nichil iustius, sive quo nichil
fructuosius diligi potest.
Priorem quippe meruit de
nobis, qui et immeritis se
ipsum dedit nobis. Quid enim
melius seipso poterat dare vel
ipse. Ergo si dei meritum

quantum illud videtur esse prae-
cipuum quia ipse prior dilexit
nos. Sentimus plane quo rediat
perfectum si advertat quis quos
quantum amavit. Quid namque
alius faciat considerata tanta
et tam indebita miseratio-
nis gratuita dilectio, tam
inopinata dignata dignatio,
tam miranda mansuetudo tam
stupenda dulcedo. Quid inquam
omnia faciat diligentius hec
considerata sunt considerantis
animum ad se mirabiliter rapiat
vehementer afficiant faciant
quod prae se contempnere quicquid
nisi in contemptu horum appeti
non potest. Amat deus et
ex se toto amat quia tota
trinitas amat. Si tamen totum de
infinito dici et incomprehensibili
ac penitus de simplici potest. Intueor
hoc credo satis agnoscit quare
deus diligendus sit hoc est
unde diligi mereatur. De
modo diligendi deum in sermo-
ne de diligendo deo Ca^m xxi

Infidelis minime non est si dominum
quem minus agnoscit minus
et diligit. At tamen ipse totum
ei se se debere non ignorat qui
sui totius non ignorat auctorem.
Quid ergo ego qui deum meum
teneo vite mee non solum gratuitum
largitorem, largissimum admi-
nistratorem, piissimum consolatorem,
sollicitum gubernatorem, sed
insuper et copiosissimum redem-
ptorem, eternum conservatorem,
ditatorem, glorificatorem. Allu-
cato vigeat et iustitia na-
turalis totum se tradere
illi a quo se totum habet

et ex se toto diligere debere
mihi profecto fides tanto plus
indicat diligendum, quanto et eum
me ipso pluris estimandum intelligo,
quippe qui illius solum non mei
sed ipsius quoque teneo largitorem.
Sed si totum debeo meum pro me facto
quid addam iam et pro refecto.
Nec enim tam facile refectus quam
factus. Et non qui me tantum
et semel dicendo me fecit in
reficiendo pro facto et dixit
multa et gessit mira et pertulit
dura sed et indigna. Quid ergo
retribuam domino pro omnibus
que retribuit mihi. In primo
opere me mihi dedit, in secundo
se et ubi se dedit me mihi red-
didit. Datus ergo et redditus
me pro me debeo et bis debeo.
Quid deo retribuam pro se. Nam
etiam si me millies impendere
possem quid sum ego ad deum.
Sit inde quemadmodum ymmo quod sine mo-
do a nobis deus amari meruit, qui
prior dilexit nos tantus et tantos
et gratis tantillos et tales. En
quod dixisse me memini modum esse
diligendi deum sine modo diligere
deum. Denique cum dilectio que
tendit in deum tendat in immensum
tendat in infinitum. Nam et in-
finitus est deus et immensus.
Nam quid queso debeat finis
esse vel modus amoris, quod
quod amor ipse iam non gratuitus
impendit, sed rependit. Sed
rependitur debitus. Amat ergo
immensitas, amat eternitas, amat
supereminens scientie caritas, amat
deus cuius magnitudinis non est
finis, cuius sapientie non est numerus

cuius pietas compensat omnem intel-
lectum et vitam rependimus cum
mensura. Diligam te domine
fortitudo mea, dominus firmamen-
tum meum et refugium meum
et liberator meus. Et meus
denique quicquid operabile atque
amabile dici potest. Deus meus
adiutor meus. Diligam te pro
dono tuo et pro modo meo
minus quidem iusto, sed plane
pro posse meo. Qui et si quantum
debeo non possum, non possum
tamen ultra quam possum. Potero
vero plus cum plus donare
dignaberis, numquam tamen prout
dignus haberis. Satis quantum
reor apparet quo nam modo
deus diligendus sit. De premio
diligendi deum. In sermone de
diligendo deo Cam xxvi

Non sine premio diligitur
deus, et si absque premii
sit intuitu diligendus. Vacua
namque vera caritas esse non
potest, verus amor seipso contentus
est. Habet premium, sed id quod
amatur. Namque si quid propter aliud
amare videaris, id plane amas
quo amoris finis pertendit, non
per quod tendit. Premium sane
necdum amanti promittitur, sed amanti
debetur, perseveranti redditur.
Verum amans omnia aliud preter
deum sui amoris premium non
requirit, aut si aliud requirit
illud procul dubio non diligit deum.
Supra dixi. Causa diligen-
di deum, deus est, verum dixi.

Nam et efficiens et finalis.
Ipse dat occasionem, ipse dat
effectum, desiderium ipse con-
summat. Ipse facit vel potius
factus est ut amaretur. Ipse
~~speratur~~ speratur amandus
felicius ne inaniter sit
amatus. Eius amor nostrum et
preparat et remunerat. Pre-
cedit benignior, rependitur
iustior, expectatur suavior.
Dives est omnibus qui invo-
cant eum, nec tamen habet
seipso quicquam melius. Se dedit
in meritum, se servat in premium,
se apponit in refectionem anima-
rum sanctarum, se in redemptionem dis-
trahit captivorum.
De statu iustorum ante adven-
tum domini in secunda parte sermo-
nis de omnibus sanctis Cam xxvi

Donec veniret deside-
ratus ille qui sanguine
suo deleret chirographum
damnationis nostre et flammeum
extingueret gladium, aperiret
credentibus regna celorum,
nullus omnino cuiquam sanctorum
ad ea patebat accessus.
Sed providerat eis dominus
in inferno ipso locum quietis
et refrigerii. Chaos ma-
gnum firmans inter sanctas
illas animas et animas
impiorum. Omnes enim
utrique in tenebris erant, non
utrique erant in penis.
Hos cruciabantur impii, iusti
vero consolabantur. Ut

ante in tenebris essent
ubi p[ro]ph[et]a testimonio dicit
qui se q[ua]si in locum tene-
brosum et aptum mortis
caligine plus habebat iuxta
hunc ergo locum obscu-
rum quidem sed quietum
sinum Abrahe dominus vocat
pro eo ut arbitror quod
in fide et expectatione qui
essent salvatoris. Abrahe
cum fides tam manifeste
probata est et approbata
ut primus ipse inter natavit
xpi futurum meruisset accipe[re]
promissionem. In hunc ergo
locum salvator descendens
contrivit portas ereas
et vectes ferreos confregit
eduxitque de domo carceris
sedentes quidem hoc est
quiescentes sed in tenebris
et in umbra mortis. Tam
tunc quidem sub altare
dei deo collocavit abscondens
eos in tabernaculo suo
in die malorum et protegens
in abscondito tabernaculi
sui. Donec veniat tempus
quo procedant iam completo
numero suo et capiant re-
gnum quod eis paratum est
ab origine mundi. Amen.

Explicit liber secundus
Incipit liber tertius qui
sit dignus platone In-
sedi per Epistolarum Ca[pitu]lo
lxxxiii Capitulum primum

Si rebus civitas p[ro]-
cinium stetit nil in civita[te]
speciosius nil expectabilius
bono vel ceteris pastore. Nempe va-
na autem est ista. Proinde si
corpus clericus medium capiat et
vetustio detur confestim in-
ciende sunt manus ceterisque viri
satisfaciendi nequam nequa-
arte malitie venenosa pro-
motio valeat prodire

Sup[er] Cantica sermone xx

Idoneus plane et dignus
qui ponatur custos armarii
cui per se animi cura a contin-
[u]atione diligentia et soli-
citudine non impedit aut
retardat. Cum non querit
que sua sunt neque quod sibi uti-
le est sed multis.

Sup[er] Cantica sermone x

Si forte ad refrigerandam cari-
tatem sentiunt qui se neque ad
congaudendum sentit promptum
neque pronum ad condolendum
talis quidem non prodest sibi
obest plurimum. Porro sese
ingerere qualis impudentie est

In quibusdam dictis

Oportet ergo gradum nostrum
qui dominicum gregem
pascere satagit. Pascere vero
tripliciter exemplo conversationis
et verbo predicationis et fructu
orationis. Et pascere ad mandu-
tum xpi ut nemo sibi su-
mat honorem. Sed qui vo-
catus fuit a deo tanquam
aaron. Per eum ingressus.

introierit salvabitur et pascua
inveniet. Tamen nec ascenderit
aliunde, plane fur est et latro.
Latro qui per rapinam sibi in sortem
ministerii huius introisse videtur.
De cetero quemadmodum ei formatur
quemadmodum instruit, quemadmodum
prestat explicatur ut diximus. Grege
domini spoliata scilicet quam animatione di-
scendat. Indignus enim lacte et
lana convincitur, si non pascit oves,
si non vigilat in custodia gregis;
iudicium sibi manducat et bibit.
Porro petere accepta male in
malo est, in bono uti cautum est.

In quibusdam dictis

Hec sunt que pastorem com-
mendant: Bonitas, disciplina,
sciencia. Bonitas attrahit,
disciplina corrigit, sciencia pascit.
Bonitas amabilem, disciplina
imitabilem, sciencia docibilem reddit.

*Quid sit necessarium prelato ut di-
gne preesse possit. In quibus-
dam dictis. Capitulum secundum*

Quis putas est fidelis ser-
vus et prudens, quem con-
stituit dominus super familiam
suam, ut det illis escam in
tempore. Quicunque forte cum esset:
Meus inquit cibus est ut faciam
voluntatem patris mei. Nimirum
vita in voluntate eius. Tamen
quidem nec pasci ipse nec alios
pascere non potest, nisi sit fidelis
et prudens, ut eam intelligat
et diligat. Intelligat autem
fortiter, diligat et ferventer.
Quando enim ignorantia excu-
sare possit hominem, qui se
magistrum infancium doctorem insipi-
encium profitetur? Ignorans
utique ignorabitur. Immo et
multos ignorare faciet et
ignorantie. Immo enim periculum
sit ubi pastor non invenit pa-
scua. Sane timens ignorat via-
torius nescit domini volun-
tatem. Et causa quottidie
multiplicitur et miserabiliter
compitur. Est enim ut sacra-
tissima et secretissima res
voluntas dei, et omnino
occultum consilium. Utilis pro-
inde utilis eruditio est, sed
multo magis unctio. Unctio
quippe que sola docet de
omnibus. Unde ante facie
videbitur que sit voluntas
dei bona et bene placens
et perfecta. Qui nec prius sciat
nec querere nec petere confidet
qui donec alienarum curam
suscipiet animarum, iniquitatem
sui gessisse curam confitentur
nam de hiis quidem qui et
ubi forte intelligunt dei
voluntatem, negligentie tamen
et quantum prevalet adhe-
rentie ei, qui dederunt
manum morti, et cum in-
ferno inire federa cum dictis
bonum adherentes malo pati
sunt gravis consenciencie peccato
sonat malicia. Sane iniquitatem
quam odibiles deo et mundo
peccabiles esse constat.
Axelius est ille quam loqui.
Breve nemo repente fit
turpissimus, nec enim aliquis
in hunc affectum nequicie.

nisi praua consuetudine
peruersi sunt. Sunt enim quidam
debiles et tepidi emulatores
iusticie; sunt quibus et uigor
sed feruor deest; sunt fer-
uentissimi utrique, cum utrumque
sit summopere diligendum
necessarius ut uirtus quippe
et aduersa conuersatione. Virtus
enim uigoris esse demonstratur
nequaquam cedere emulationem
suam pro iusticia presentium
uiliter sustinere; sic feruori
uidetur contemnendum nullis
capi uoluptatibus nullis
illecebris emollire. Bene quidem
cum omnibus ipsis enim spiritualiter
dicatis ipsi sunt necessaria
ne forte in peiorem eum
errare contingat. Quid
enim refert qua occasione
deserat viam virtutis? Vendi-
cantur ignavi sequuntur sponta-
nei compellantur inviti seu
attrahantur illecti; quid interest
dummodo eant impediti? Sic
enim eue prudencia ac temperan-
tia. Neque enim iusticia potest
deesse fortitudine. Unam
quidem uentis quadrifariis
preditam et cathedram pestilentie
commodis exigit ministerium hoc
de quo loquimur, ut habeat donec
careat sinistra sibi tamquam
pro ipsum manifeste blandiatur.

Super Cantica sermone xlvi

Ergo ualidos et constantes
oportet esse eos qui
super alios ordinantur. Vero
et longanimes in spe atque
in superna mentis uertice attol-
lentes qui etiam bonum fidei
sue et conuersationis ubique odorem
spargit.

De bona consciencia prelati. In prima parte epistole ad Henricum Episcopum Senonensem Capitulum tercium

Is tantum primitias interioris gloria
non fraudatur qui dicit per eum
propheta: Oblivioni datus sum
tamquam mortuus a corde; id est
propria voluntate. Bona oblivio
si teipsum nescias ut proximo prosis.
Bene ante mortuus a corde
si iam tibi viuere non studeas sed
ei qui pro te mortuus. Sane
in tanta oblivione sui necesse
est cor bene esse conscium sibi
quo in hiis foris extendit, siquidem
cum scientia intra se relinquit
conscientiam. Quid enim prodest
homini si universum mundum lucretur
anime autem sue detrimentum patia-
tur? Sed et ordinis exigit ratio
ut qui ad sui mensuram proximum
iubetur diligere, prius seipsum dili-
gere nouerit. Atque duo sunt precipue
que bonam reddunt conscientiam:
penitere a malis et abstinere a
malis. Horum neutrum solum
sufficit utrimque. Dentis bene co-
sciens cum scientia iam seipsum
deserat et quodammodo per-
dat ut alios lucri faciat. Cum
infirmantibus infirmetur, urat cum
scandalizantibus; fiat et si opor-
teat iudeis iudeus nichil
formidet cum eius conscientia exemplo
Ieremie et Ezechielis in
egyptum vel in Chaldeam
cum transgressoribus captivati
et cum sancto Iob fratri frater

oratorum et feruus flentium
Cum moyse qui optat quod gravius
est deleri de libro dei et cum
paulo anathema esse a christo pro
fratribus non timeat cum Ieremia
consolari Apparem denique si necesse
est imitare Ieremiam secreti
medullas penetrat flammatis
cum celi consciencia Comparet
si placet thezauros Regnum
et fastigia regiorum cum hanc
fiducia Homine cuncta horum fe-
licitates pre tanti boni dulcedine
inscia reputabit Et hanc
fiduciam operatur caritas
De zelo prelatorum super Cantica
sermone xxiiii capitulum quatuor
Prelati prodesse magis
studeant quia preesse
habeat caritatis zelum sed ad-
hibeat pro tempore modum severitas
censura quidem remissa minus
tamen intermissa plerumque plus
proficit rigor iusticie semper
fervidus sed magis preceps sic
non omne quod libet licet sic nec
omne quod licet statim est expedit
Super cantica sermone undecimo
Oportet prorsus uno zelo
in caritate ferventis
esse ut qui aliis presidet alio
quam improbe satis preesse
affectas quibus prodesse non
curas et quorum non zelas
salutem subiectionem nimis ambi-
ciose venditas tibi In libro
tercio de consideratione
Preesse ut provideas et
consules ut prosis et
servies preesse ut prosis
preesse ut fidelis servus et
prudens quem constituit dominus
super familiam suam Ad quid
ut des illis cibum in tempore
hoc est ut dispenses non
impenses hoc fac et dominari
non affectes hominum homo
ut non dominetur tui omnis
iniusticia Restat tamen quod timendum est
nam deus quod suum est facit
absque tua sollicitudine et
anxietate curabit Plantare
riga fer curam et tuas
explicuisti partes Sane incre-
mentum ubi voluerit dabit
deus non tamen ubi voluerit forte
tibi deperit nichil In con-
cura inveniri fidelis servus
et prudens conservus tuus
celeste triticum communicare
absque invidia et absque de-
sidia erogare
In epistola ad Balduinum abbatem
De solo tibi credito
talento respondere
tibi paras Sciens de reliquis
tibi nullum accepisti nihil de
talentis si modicum et id tibi ne
Attende qui in modico fidelis
non est nec in maximo Tu
da quia tibi repetendus
es nosti admonissimum quia
dicante sed sane quod habes
tu quod non habes exemplo
etiam voce dare tue vocatus
intentus Nam illud inquirit
ut ea tua vobis transeat
primo verba ut tuis opibus
prius facere quam docere Pulcher-
rimus ordo est et saluber-
rimus ut onus quod portandum

imponis / tu pot portes
et extra distas qualiter o
porteat alys moderari hmo
quidem unius et efficax
exempli est opis / facile
faciens sua qd dicit dum
monstrat factibile qd suadet
Ergo in hys duobus mandat
vi scilicet et exempli sumaz
eius effectus ad consciencie servi-
pande intellige Tu tamen
si sapis iunges et tercium
studium oronis Manet etiam
tibi hec verbum exempli orationis
maior autem hys est oratio
Nam et si vocis virtus sit
opus et opi tamen et voci
gratiam efficaciam conferet
oratio

De pietate platorum sup
cantica Simonis xxiii Capitulo

Audiant plati qui sibi
commissis volunt semper
prelibati raro Discite matres
subditorum vos esse debere
non dominos Studete magis
amari quam metui Et si interdum
severitate opus est paterna
sit non tyrannica Matres fo-
vendo patres non corripiendo
exibeatis Mansuescite ponite
feritatem / Suspendite verbera
producite ubera pectora lacte
pinguescant non tipo turgeat
Quid iugum vestrum super eos
aggravatis quorum onera
pocius portare deberetis
Cur morsus a serpente
parvulus fugit consciam
sacerdotis ad quid eum magis
oporteret tamquam ad sinum
recurrere matris Si spirituales
estis instruite huiusmodi in
spiritu lenitatis considerans vos-
ipsum et ne ipse tempteris
Alioqui ille in peccato suo morietur
sanguinem autem eius ait de
manu tua requiram

Super Cantica Simone x

Quanti hodie de hys
qui amicos regis suste-
pnit / qd sine miserabili gemitu
dicendum non est Christi obprobria
sputa flagella clavos lanceam
et crucem et mortem / et hec
omnia in fornace avaricie con-
flant / et profligant in acqui-
sicionem turpis questus et precium
universitatis sinus marsupys in-
cludere festinat / Hoc solo
scire cum illo Scariothis dissentit
quod ille horum omne emolumen-
tum denariorum numero compensat
isti voraciori ingluvie liberum
infinitas exigunt pecunias
hys insaciabili desiderio in-
hyant pro hys ne amittant
timent et cum amittunt dolent
horum in amore quiescunt / quorum
tamen dumtaxat labor eis est
conservandi vel augmentandi
cura amatorum nec casus repu-
tatur nec salus / Nec sunt presto
mres / qui tamen sunt de crucifi-
xi patrimonio nimium incrassati
impinguati dilatati non compa-
ciuntur super contricione ioseph Sine
me est non dissimulat Habet
ubera et non vacua Gaudet

cum gaudentibus | flere cum
flentibus nouit Nec cessat ex-
primere de ubere quidem congra-
tulacionis lac exhortacionis
de ubere vero compassionis lac
consolacionis Nam congratulacio
quidem exhortacionis conpassio
vero consolacionis lac fundit
Videas eam si quem forte
deprehenderit aliqua forti
temtacione contrissatum | et inde
turbatum et tristem pusilla-
nimemque factum | non posse tam
ferre vim temtacionis quomodo
condolet | quomodo mulcet | quo
plangit | quomodo consolatur | quot
argumenta pietatis | inter repit
quibus erigeat desolatum
Contra si promtum si alacrem
si bene proficientem cognouit
exultat aggreditur salutari-
ribus monitis attendit Am-
plius instruit quibus potest
ut perseueret indeque in melius
ut proficiant exhortatur Omnibus
se conformat | omnium in se transfert
affectus | mitem denique se probat
non minus deficientem quam
proficientem et Super Cantica
sermone quinquagesimo sexto

Multos vidimus qui quod
necessarium est et forte
affinitatis | quod debile est pro-
icimus Unumque modicum valetes
requirunt et non parcimus egro-
tantes Unos docebis mege-
bone | si omnes indoctos repri-
heris Omnibus quasi habebis
diligenciam discipline | si in-
disciplinatos omnes vel effre-
gatus vel frigeris In quibus
observo etiam probabis
paciencia si solos admiseris
mansuetos inquietos ex-
clusis Super sermone
Cantica tricesimo sexto

Omnibus quidem opta-
da est profecto preciosa
autem optimorum forma
est platorum Sciunt quippe
fideles quod positi largorum
sibi credita cura amarunt
non pompam Unumque intimum
minimum | cuius piaz illarum
querentes vocis indicio depre-
hendunt | et si in ipsos insur-
ad conuicia et contumelias
prorumpentis medicos non se
dominos agnoscentes parant
confestim aduersus furene
sim conuine non vindictam
sed medicinam Ex carne
infirme omni sit plato non
sane In prima parte epistole
ad Raynaldum Abba-
tem de Fimaco Capitulum xi

Omnis amarum est inf-
irmarum Nam qui sane
sunt portari non indigent
ac per hoc nec unquam fuerit
Unostimumque de tuis morbis
tristes | pusillanimes mur-
muriosos reparari te prem
reparari te noueris esse ab-
bate Consolando exor-
tando increpando agis

opus tuum portas omnis
tuus / et portando sanas
quos sanando portas Si-
quis vero ita firmus est ut
magis iuvet te quam iuvet
a te / hunc te non priorem sed
parem / comitem et non libe-
ratem cognoscas / Quid
ergo causaris de aliquibus
qui tecum sunt magis gravamini
consortes quam sint solacio
Cum solus sint omnibus
datus sis solacium / tamquam
omnibus sanctior omnibus for-
cior / qui omnibus sufficias
per dei graciam solaciari et
a nemine sim indigeas con-
fortari / Denique inquantum
gravaris in tantum lucraris
et inquantum iuvaris / intantum
tibi tua premia minuis /
Elige ergo quos eligas
aut qui gravando iuvant
aut qui iuvando gravant
hii tibi promotores illi frau-
datores meritorum existunt
Nam qui sorte laboris pro-
culdubio et mercedis par-
ticipes erunt

De solicitudine prelatorum Super Cantica sermone lxxvii

Ve qui aliis preest
in solicitudine / vix umquam
tamen secure sibi raro vacat
Dum semper timet sui pericula
facere subditis / et non placere
deo quod communi utilitati
prefert suam quietem et con-
templacionis dulcedinem

Non autem parvi gaudii et
securitatis accedit interdum sibi
sentienti cum ex merito quodam et
reverenciam erga se inmissa di-
vinitus cordibus subditorum
intelligit quietem suam placere
deo / qui facit ut illi eo magis
animo suas necessitates sustineat quam
spiritualis gracia audeat ocia te-
mere perturbare

Super Cantica sermone lxxvii

Quam boni vigiles qui
nobis dormientibus ipsi
pervigilant quasi racionem pro animabus
nostris reddituri Quam boni cu-
stodes / qui vigilantes animo
atque in oracionibus pernoctantes
hostium insidias sagaciter ex-
plorant / anticipant consilia
malignancium deprehendunt laqueos
eludunt tendiculas retiacula
dissipant / machinamenta fru-
strantur / hii sunt fratrum
amatores et populi christiani / qui
multum orant pro populo et univer-
sa sancta civitate / hii sunt
qui multum soliciti pro sibi com-
missis dominicis ovibus cor suum
tradunt / ad vigilandum diluculo
ad dominum qui fecit illos et
in conspectu altissimi depre-
cantur Et vigilant et deprecantur
scientes suam insufficienciam
in custodienda civitate Bono
cum dominus ita precipiat Vigilate
et orate / ne intretis in temptacionem
liquet quod absque duplici hoc
exercitio studioque sedulo cu-
stodum / non potest esse secura
civitas / non sponsa non oves

horum differenciam quecis minime
sunt / ciuitas xpi collectorum
sponsa xpi dilectorum / oues xpi
mansuetudinem Propterea cuiusque
opus ministerii huius sortiti estis
attendite vobis creditum est et
precioso deposito quod vobis
creditum est / Ciuitas est vigilan-
te ad custodiam concordiamque
Sponsa est studete ornatui
oues sunt intendite pastui /
Porro custodia ciuitatis ut
sit sufficiens triplicia erit
A vi tyrannorum a fraude
hereticorum a temptacionibus
demonum Sponse vero ornatus
in bonis operibus et moribus et
ordinibus ad pastus ouium com-
miter quidem in pascuis scriptura-
rum tamquam in hereditate domini
sed est distinctio in illis Nam
sunt mandata que duris atque
carnalibus animis imponuntur
ex lege vite et disciplinae et
sunt alia dispensacionum / que
infirmis et pusillis corde de
respectu minime apponuntur Et
sunt consiliorum solida forciaque
que ex intimis sapientie promit-
tantur / et qui exercitatos
habent sensus ad discretionem
boni et mali Paruulis namque
agnellis adhortacionis lac
potus datur non esca De

doctrina prelatorum Super Cant.
Sermone lxxvij Capitulum viij

Bonum solliciteque pastores
impugnare pecus non

cessant bonis electisque pa-
stores exemplis et suis magis
quam alienis Nam si alienis
et non suis ignominia est illis
et pecus ita non proficit
Hi enim vi causa ego qui
videor inter vos pastoris
gerere curam vobis oppositio
moysi mansuetudinem patie-
ciam Job misericordiam samuelis
dauid sanctitatem / et si qua
sunt eius modi exempla
bonorum minus ipse et impa-
ciens / atque misericors mi-
nime sanctus sermo ut
video minus valet vobis ex
nobis est Nunc vero bonus pa-
stor hoc quoque curabit
ut secundum euangelium inueniat
habere sal in semetipso sciens
quia sermo sale conditus
quantum placuit ad graciam
tantum prodit ad salutem
Hec interim de custodia
ciuitatis atque ornatu spon-
se necnon et pastu ouium dicta
sunt Volo tamen adhuc eadem
paulo expressius designare
propter eos qui dum auide mi-
nus honoribus inhiant mi-
nus proinde grauioribus se suppo-
nunt honoribus exponunt pe-
riclis ut sciant ad quod veniunt
Nisi fallor ad solam ciuitatis
custodiam ut quantum satis
est prouideret / opus est viro
forti / spirituali fideli forti
ad propulsandas iniurias
spirituali ad deprehendendas
insidias fideli / qui non que
sua sunt querat / Porro ad

mores honestandos uel
corrigendos quod utique ad
decorem pertinet sponse
spiritus non aliquid agnoscat
per naturam forte cum multa
quidem diligentia disciplinam
censuram Quam non quo
in pascua dominorum eloqui-
orum greges domini pa-
scat ydiota Sed et si docti
quidem sunt / non sit autem
bonus verendum non tam
nutriat doctrina verbi quam
noceat vita sterili Teme-
ritas et in hac parte hoc
onus subitur / alioquin sancta
pariter vita quam laudabili / pa-
stores si quidem qui veri
pastores sunt / habeant de terra
et in terra / sed de celestibus
pascuis greges dominicos
pascere consueverunt Neque
enim suam eis sed domini
predicant voluntatem Quod
prelato sicut deo obediendum
sit de precepto In libro de pre-
cepto et dispensatione Capitulum v.

Sive deus sive homo
vicarius dei mandatum
quodcumque tradiderit pari pro-
fecto obsequendum est / cura pari
reverentia defendum ubi tamen
deo contraria non precipit homo
Quod si contigerit paragadum
indubitanter consilio impatri
sententiam / quia obedire
oportet deo magis quam
hominibus Quatenus obedire
quantum vite dei precipit homo
quod non sit ibi certa dispicere

deo / habent omnino accipiendum
est / quam si precipiat deus Nichil
enim interest utrum per se an per
suos ministros / sive homines
sive angelos hominibus suum
innotescat beneplacitum deus
Sed homines inquit facile
falli in dei voluntate de rebus
dubiis percipienda et in precipiendo
fallere possunt Sed enim quid
hoc refert tua / qui conscius
non es Nam quo demum divina
proximus consilia requirentur quam
ab illo cui credita est dispen-
satio misteriorum dei Ipsum pinde
quem pro deo habemus tamquam
deum in hiis que aperte non sunt
contra deum audire debemus
Porro imperfecti cordis et infirme
prorsus voluntatis indicium est
statuta seniorum studiosius discu-
tere / herere ad singula que in-
iunguntur exigere / de quibus
que rationem et male suspicari
de omni precepto cuius causa la-
tuerit / nec umquam libenter obe-
dire nisi cum audire contigerit
quod forte libuit / aut quod non
aliter licere seu expedire mon-
straverit vel aperta ratio vel
indubitata auctoritas Deli-
cata satis / ymo nimis molesta
est huiusmodi obediencia dis-
putare profecto hec est ma-
licia cordis non in auditu
auris obedire Quod prelato
contraria deo iubenti non est
obediendum In secunda parte
epistularum ad adam monachum

Capitulum decimum

Mala imperantibus non est
parendum presertim du-
plicius obtemperans imperiis
in quo hominem videris obediens
deo plane qui omne quod preter
agitur mediat inobedientem
te exhibes. Valde autem per-
versum est preferre te obedientiam
in quo nosceris superiorem propter
inferiorem id est divinam propter
humanam solvere obedientiam.
Quid enim quod iubet homo pro-
hibet deus et ergo audiam
hominem surdus deo. Quamvis
excusatio de humana obedien-
tia ubi in deum committitur facta
transgressio. Nec dico a subditis
mandata prepositorum esse diiudi-
canda / ubi nil videtur deprehenditur
divinis contrarium institutis / sed
peritia assero et prudentiam, qua
adiutatur / si quid addisitur / et
libertate qua ingenue continentur.
Agitur fieri malum quolibet etiam
iubente constat non esse obedi-
entiam / sed potius inobedientiam.
Verum hoc advertendum quod quedam
sunt pura bona / quedam pura
mala et in hiis nullam debitam
hominibus obedientiam / quia nec
illa admittenda sunt cum prohibentur
nec ista vel cum iubentur commit-
tenda. Porro inter hec sunt me-
dia quedam que pro modo
loco tempore vel persona et ma-
la possunt esse et bona. Et
in hiis lex posita est obedientie.
In hiis profecto phas non est
nostrum sensum preferre maiorum
sententie. In hiis omnino pre-
latorum nec iussio nec pro-
hibitio contempnenda. Fides
spes caritas et / huiusmodi
pura sunt bona que male
non possunt vel iuberi vel
teneri bene non possunt vel
prohiberi vel non teneri. Pra-
va mala sunt furtum sacrilegium
adulterium et cetera alia que
recte vel nec bene precipi vel
presti possunt / nec male pro-
hiberi vel non fieri adversus
huiusmodi non est lex. Nullius
quippe prohibitio valet ob-
viare preceptis / nullius iussio
vindicatur prohibitis. Sunt
deinde media que quidem per se
nec bona nec mala esse
noscuntur. Que possunt tam indif-
ferenter et bene precipi et
male vel iuberi vel prohiberi
sed male nullatenus in hiis
a subditis obediri. Ex hiis
sunt ut exempli gratia pro-
hibitio vigiliae legere et
quecumque alia. Reverendum vero
quia media quedam impermix-
tum plerumque bonorum seu
malorum transeunt rationem. Sic
coniugium tunc fieri liceat et non
fieri; factum iam solvi non licet.
Quod ergo ante impetras
medium esse liquebat in iam
coniugatis pravum. Sunt vero obtinere
tamen presertim possidere seculum quidem
hominum medium est / quia et
non possidere non licet pravum
malum est. Quod non iubere
per vitio inobedientis fiet
hic liber de precepto et dispensatione

Capitulum XI

Non nullum stultiloquium est que ociosa dicta facta et cogitata nonnumquam nisi contra dei mandatum vsurpantur peccata quippe sunt et deus prohibet omne peccatum et tamen venialia et non criminalia reputantur excepto enim per contemptum vertuntur in vsum et consuetudinem et tunc non peccati species sed parentis intencio pensatur. Non enim inobedientia sed impenitentia facit prevaricatorem. Illa quippe contempnentis et impenitentis obstinacio in minimis quoque mandatis culpam facit non minimam et vertit in crimen cuius rebellionis vel vindicte satis levem simplicis transgressionis culpam non est enim idipsum obediencie nolle et non obedire. Hoc quippe interdum erroris est non numquam et infirmitatis illud vero aut odiose pertinacie aut contumacie non ferende. Est et ipsum repugnare est et resistere spiritui sancto et si usque ad mortem perduxit blasfemia est et non remittitur sive in hoc seculo sive in futuro. Non ergo qualiscumque mandati preterito criminalem facit inobedienciam sed repugnare et nolle obedire.

Et quod periculose vivunt absque magistro super cantica sermone lxxviimo capitulo xii

Audiant qui sine ductore et preceptore vias vite ingredi non formidant ipsi sibi in arte spirituali existentes et discipuli pariter et magistri. Non sufficit hoc etiam contrahunt discipulos sibi ceci duces cecorum. Quam multi et hoc quoque ratio periculosissime aberrasse comperti sunt nimirum ignorantes astucias sathane et cogitationes illius versum est ut qui ceperant spiritu certe consumaret adventum turpiter lapsi dampnabiliter videantur. Proinde qui eius modi sunt quomodo caute consulent seductori dat manum qui dare dissimulat preceptori. Et qui dimittit oves in pascua absque custode pastor est non ovium sed luporum.

Et quod est magnum spiritualiter vivere et utiliter preesse super cantica sermone xxiii capitulo viii

Non parvis facilitatis seu facultatis cuius est petulantes regere sensus atque intemperantem carnis appetitum magno comprimere metu et rigida discipline adhibere et spontaneo affectu bene compositos convenire castigatis subsecula vivere moribus et sola magna voluntate gratum pluribus gerere morem. Nam neque rursus minime quis dicat esse miti mihi ne vivere socialiter vivere et utiliter preesse. Quam multi denique sub preceptore quieti vivunt quos si iugo absolvas videas nec posse quiescere nec se illo modo equalibus sociare. Maiores denique minores ceteros simpliciter et sine querela inter fratres non solum inutiliter et etiam insipienter posse et nequiter. Quadam siquidem bona mediocritate contempti qui huiusmodi sunt sese eis mensuram gere peritus est denique minime quidem

egentes ingo nec eum idonei ma-
gistro Prioribus ergo sequentes
quidem in moribus antecellit sed
veriusque superiores existunt qui superiores
esse sciunt Fenique accipiunt in
promissione qui bene presunt
constitui super omnia bona domini
sui Et pauci profecto sunt qui
utiliter pauciores qui et humiliter
possunt facile quam utrumque adimplet
quam inter virtutum discretionis perfecte
adeptus vino inebrians caritatis
usque ad contemptum proprie glorie
usque ad sui ipsius oblivionem a
domino querenda que sua sunt de-
briat qui solo et vino spiritus
magistro obtinetur Virtus si
quidem discretionis absque caritatis
fervore iacet et fervor vehemens
absque discretionis temperamento pre-
cipitat Ideo laudabilis cui neutra
deest quatenus et fervor discretionem
erigat et discretio fervorem regat
Ergo esse oportet esse morigera-
tum ei qui preest Optimum autem
in moribus duxerim et summam
discipline huius perfecte tenuisse
qui in nullo prorsus resistat a
prioribus aut invideat parilibus aut
subiectis nil desit in cura vel in
superbia preest prelatis obediens
paribus congruens subditis utiliter
condescendens Quo prelatus
vel predicator invitatur a deo
ad instruendas animas super
Cantica sermo lxiiii [illegible]

Ad animas revisendas cor-
rigendas instruendas sal-
vandas anima perfecte invitatur
que tamen ad ministerium sortita sit non
sua ambitione sed vocata a deo
tamquam aaron Porro invitatio
ipsa quid est nisi intima quedam

stimulatio caritatis pie nos
stimulantis sollicitantis emulari
fraternam salutem emulari decorem
domus domini incrementa lucrorum
eius incrementa incrementa fru-
gum iustitie eius laudem et
gloriam nominis eius Istiusmodi
itaque erga deum religiosis affectibus
quotiens his qui animas regere
aut studio predicationis et officio
intendere hominem se suum maiore
senserit promoveri totiens procul dubio
deum adesse intelligat totiens
se ab illo ad animas invitatum
sciat Ad quid nisi ut evellat
et destruat et edificet et
plantet Vocem illius libenter
doctoris audio [illegible] qui non sibi
plausum sed michi planctum moveat
vera [illegible] exhibeas si ge-
mere doceas Et si persuade-
re gemendo id magis quam
declamando studeas oportebit
Exemplum facie cum in aliis multis
tamen vel maxime hoc in negotio
vox efficacius est Validius [illegible]
tue [illegible] si quod suadeas prius
tibi illud videris persuasisse va-
lidior operis quam oris vox fac
ut loquaris et non solum in spe-
cialius emendas sed et [illegible]
gravi libaris probro Non iam
pertimebis ad te si quis dicat
Tu qui alios doces teipsum
non doces Quamvis [illegible]
sit predicatori super Can-
tica sermo xviii [illegible] xv

Fides spes caritas nobis
Christus nobis dominatur absque
hijs quippe salvi esse non
possumus Porro scientie sive alias sive
sapientie sermo gratia curationum
prophetia similiaque quibus carere

cum integritate salutis nostre
possumus primorum procul dubio
in salute expendenda donatur
Sed sane cavendum in his aut
dare quod nobis accepimus aut
quod erogandum accepimus retinere
Illud profecto primum retines
si vacui etiam plenus virtutibus
ceteris sis foris mellifluis donis
scientie et eloquencie ador
natus metu forte aut segnicie
aut minus discreta humilitate verbum
bonum quod possit prodesse multis
inutili ymo et dampnabili ligas
silencio Certe maledictus qui
frumenta abscondis in populis
Rursus quod tuum est spargis et
perdis si priusquam infunderis totus
semiplenus festines effundere
nimirum vita et salute qua alias
das te fraudes dum sana
vacuus intencione glorie inanis
vento inflatus aut terrene cupiditatis
veneno infectus et letali apo
stemata turgens interis Quam
obrem si sapis concham te ex
hibebis et non canalem Hic
siquidem pene simul recipit et
refundit Illa vero donec im
pleatur expectat et sic quod
superhabundat sine suo dampno
aliis communicat Verum canales
hodie in ecclesia multos habemus
conchas vero paucas Tante
caritatis sunt per quos nobis fluenta
celestia manant ut ante effundere
quam infundi velint loqui quam
audire paraciores et prompti
docere quod non didicerunt et aliis
preesse gestientes qui seipsos
regere nesciunt Quod non

habeo si partem porro olei quo ungaris
putas tibi debeo dare et rema
nere inanis Servo illud michi et
omnino nisi ad prophete vocem non
profero Si insistunt cogitantes
aliqui ex his qui forte existimant
de me supra id quod vident in
me aut audiunt aliquid ex me
tribuetur eis Ne forte non suffi
ciat nobis et vobis ite potius
ad vendentes et emite vobis
Sed caritas inquis non querit que
sua sunt Et tu scis quamobrem
non querit que sua sunt profecto
quia non desunt Quis nam
querat quod habet Caritas que
sua sunt id est proprie saluti necessaria
nunquam non habet nec modo habet
sed etiam habundat Vult
habundare sibi ut possit et in
omnibus Servat sibi quantum
sufficiat ut nulli deficiat Ali
oquin si plena non est perfecta
non est Ceterum tu frater cui
sua satis propria salus nondum est
cui caritas adhuc aut nulla
est aut adeo tenera et ha
rundinea ut omni flatui ce
dat omni spiritui credat omni cir
cumferatur doctrine vento ymo cui
tanta est caritas ut ultra man
datum quidem diligas proximum
tuum plus quam teipsum et
rursus tam parva ut contra mandatum
favore liquescat pavore deficiat
perturbetur tristicia avaricia contrahatur
protrahatur ambicione suspicionibus
inquietetur conviciis exagitetur
curis exhaustetur honoribus tumeat
livore tabescat Tu inquam
ita in propriis tuis senciens quenam
dementia queso aliena

curare aut ambis et acquiesc'
implere peius et sic curato effūdē
Benigna prudens q3 caritas affluē
conservant nō effluere Reliqui nec
michi cedet ditari ex te c'mento
Si sunt tu tibi nequam quibus
aliis bonus ēīs Sic cumulo si
vales adiuva me sin autem in
parito tibi **Sermo secunde p̄
dictatur sup̄ eandem ser
mone xviii^m Cam x**

Accedit medicus ad vulnatū
spūs ad animam Quam
sūn nō repiat dira gladio vulnatū
Etiam post sanatum vulnus atq3
deliciti medicamento baptismatis
Ergo ad animam cum accedit spūs
quid primo opus est ut tumor ul
ceris quod forte superevit in vul
nere et pot impedire sanitatē
ante omia amputetur Abscidat'
itaq3 ferro acute compunctōnis ulcus
inveterate consuetudinis Sed est
acerbus dolor liniat' inde unguē
devocōnis quod nō est aliud nō
conceptū de spe indulgencie ex
ultacōis Hanc contenendi parit
facultas et victoria de pctō/ Sic
inde apponitur medicamentū pnīe
malagma ieiuniorū vigiliarum
orōnū et siqua sunt alia pe
nitencie exercitia In labore ci
bandus est cibo boni opis ne
deficiat Itaq3 committant' penite
cie labores pietatis opa que
confortent Cibus statim excitat
potandus est Accedit cibo boni
opis orōnis potus componens
in stomacho consciē quod bene
gestū est et comendans deo
Orando bibitur vinū letificās

cor hominis vinū spūs quod
inebriat et carnaliū volup
tatum infundit oblivionem
humectat inclusa arentis
consciē siccitas bonorū actuū
digit et deducit per quedā
anime membra fidem roborās
spem confortās vegetās ca
ritas q3 caritatem et impinguās
mores Supto cibo potu q3
quid iā restat nisi ut pausēt
egrotus et quieti contemplatōr
post sudores orōnis incubat
Dormiens in contemplatione so
niat deum per speculū et in
enigmate nō aūt facie ad
faciem interim intuet' Tamē
sit nō tam spectatū quam
coniectatū Post rapitū et qi
sub quodam coruscante som
nolentia tenuiter ex
accensa inardescit amore
Talis amor zelat/ hic decet
amicum sponsi hic necesse
est ardeat amore fidelis servus
et prudens quem constituit
dominus sup familiam suā hic
replet hic fervet/ hic ebullit
hic iā securus effundit exundās
et erumpens perit fructific'
movet signa et innitet mira
bilia Nō est quo se insinuat
vanitas ubi totū occupat ca
ritas Siquidem plenitudo legis
et cordis est caritas si tamen
plenitudo Deus denique caritas
est et nil est in rebus quod
possit replere creaturā factā
ad ymaginem dei nisi caritas
deus qui solus maior est
illa Eam nondū adeptus
periculosissime promovet' quātisq3
aliis videat pollere virtutibus

Si habuit omnem sciam, si
dedit omnem substantiam suam pau-
peribus, si tradiderit corpus suum
ita ut ardeat absque caritate
vacuus est. Ecce ista sunt
perfundenda sunt ut assidue
audiamus de plenitudine non
de penuria largientes. Primo
quidem compunctio, secundo
devocio, tercio penitencie labor
quarto pietatis opus, quinto oracionis
studium, sexto contemplacionis
ocium, septimo plenitudo dilectionis.

De puritate pontificum
ad Henricum Seno-
nensem episcopum Capitulum xvi

Puritas cordis in duobus
consistat inquirendi gloriam
dei et utilitate proximi
ut in omnibus videlicet actibus
vel dictis suis nil querat
proprius suum sed tantum aut dei
honorem aut salutem proximorum
aut utrumque. Hoc enim agens
implebit non solum officium
pontificis sed et ethymologiam
nominis pontem utique faciens
seipsum inter deum et proximum
pertingit pons iste usque ad
deum ea fiducia qua non sua
sed dei gloriam querit pertingit
usque ad proximum ea pietate
qua et ipsi non sibi prodesse
desiderat. Offerret deus bonus
mediator preces et vota populorum
reportans illis a deo benediccionem
et graciam supplicat maiestati
pro excessibus delinquencium
vindicat impietates iniuriam
dei increpans improperat beneficia
pietatis contempnentibus percuciat
severitate insinuat utrisque enim
mellifluimus placare studet indignacionis
furorem, nunc quidem hominum os-
tendens infirmitatem, nunc divine
magnitudinem pietatis. Denique sive
excedat deo sive sobrius sit nobis
aut deo sit, quantum in ipso est
prestare gestit aut nobis non que
sibi commodo utile est querens sed que
multis fidelis pontifex qui bona
quelibet per manus suas transeuncia
sive dona benefica ad homines, sive
hominum vota ad deum columbino
intuens oculo nil sibi retentat
ex omnibus. Nec solum requirit
datum sed lucrum, nec dei gloriam
usurpat sibi. Acceptum talentum
non ligat in sudario sed potius
nummulariis acquibus et usuras
recipit non sibi sed domino. Non
habeat foveas ut vulpes non
tanquam volucres nidum nec loculos
quomodo iudas non demique sic nec
mansionem loci in diversorio. Hoc tanto
puritatis intime bono gloriari non pre-
valeat nisi qui extrinsecus gloriam
prestare respuerit. Nec enim pure
valet vel dei vel proximi querere
lucra qui propria non contempsit.

De clamore pauperum
ad pontifices vbi est xvii

Clamat penuria pauperum
clamant nudi, clamant fame-
lici conqueruntur et dicunt. Dicite
pontifices in freno quid facit
aurum Numquid aurum a freno re-
pellit frigus sive esuriem
nobis fame et frigore insidabilit
laborantibus quid conferunt tot
mutatoria vel extensa in porticis
vel plicata in manticis. Nostrum
est quod effunditis nobis crudeliter

subtrahitur quod inaniter expenditur. Et nos enim dei plasmatio, et nos Christi sanguine redempti sumus. Nos ergo fratres vestri videte qualiter de fraterna porcione pascatis oculos vestros. Vita nostra cedit vobis in superfluas copias. Nostris necessitatibus detrahitur quidquid accedit vanitatibus vestris. Duo denique mala de una procedunt radice iniquitatis, dum et vos vanitando, spoliando peritis et nos. Jumenta gradiuntur onusta gemmis et nostra non curatis crura nuda. Caligulis, anuli, cathenule, tintinnabula et clavate quedam corrigie multaque talia tam speciosa coloribus quam ponderibus preciosa mulorum dependent cervicibus, fratrum autem lateribus nec semicinctia impertitis. Huc accedit quod hec omnia nec negociationis studio nec propriarum manuum exercitio vobis elaboratis, sed nec iure hereditario possidetis. Et hec pauperes modo quidem coram deo tantum cum cordi loquuntur. Nec enim audent aperte causari adversum vos, quibus interim pro sua vita necesse habent potius supplicare. Ceterum in futuro stabunt in magna constancia adversus eos qui se angustiaverunt. Stante quippe pro eis patre orphanorum et iudice viduarum, Christus enim tunc vox erit: Quamdiu non fecistis uni de hiis minimis meis nec mihi fecistis.

De superfluo habitu sacerdotum in prima parte epistole ad Henricum Senonensem episcopum. Capitulum decimum nonum

Cernitur in nonnullis sacerdotibus vestium cultus plurimus, virtutum aut nullus aut exiguus. Verum tu sacerdos altissimi dei, cui ex hiis placere gestis, mundo aut deo? Si mundo, cur sacerdos? Nam si placere vis mundo, quid tibi prodest sacerdocium? Nam enim potes duobus dominis servire. Qui autem amicus vult esse huius mundi, inimicus dei constituitur. Volens itaque placere hominibus deo non places; si non places, non placas. Nunc ergo sacerdos, si ~~ergo~~ vero quod absit placere intendis non mundo sed deo. Nunc qualis populus talis et sacerdos. Enim vero si sacerdos pastor ovium et populus oves, dignum est ut in nullo appareat pastor ovibus dissimilis. Si instar mei qui ovis sum pastor meus et ipse incurvus graditur, vultum gerens deorsum et eciam semper respiciens et soli ventri mente ieiuna pabula conquirens, in quo discernimur? Ve si venerit lupus non erit qui provideat, qui occurrat, qui eripiat. Decet ne pastorem more pecorum sensibus inhiare corporis, herere infimis, inhiare terrenis, et non potius erectum stare ut homines celum mente suspicere, que sursum sunt et querere et sapere, non que super terram.

De quorundam prelatorum [illegible] ardore [illegible] vel [illegible] Capitulum vicesimum

Non nulli autem presideant
ut urbibus valde populosis
et totas ut ita dicam patrias
sue diocesis ambitu concludant
occasione inventa ex quocumque
antiquo privilegio satis agunt
ut et vicinas sibi subiciant
civitates quatenus due quibus
duo vix presules sufficiebant
sub uno redigantur antistite Ro-
go que tam odiosa presumpcio
quis hic tantus ardor domi-
nandi super eam que tu esse
mis cupiditas. Certe tu primum
tractus es ad cathedram
flebilis refugiebas. iam quo-
baris, mittam ad te et omnes
supra te esse dicens miserum
clamitas et indignum, qui non
esses ydoneus tanto ministerio
tantis non sufficeres curis. Res
igitur nunc verecunda depulsa
formidine sponte ambis ampliora
et amplioria primo incurrenti audacia
propria non contentus invadis aliena
Fuit hoc forte ut plures populos
salves. Sed in alienam messem
tuam mittere falcem iniuriosum
est ut tue preesses etiam. Sed
desiratum sponso non placet
ex illa utique incremento, quod detri-
mentum alterius sit. Crudelis
ambicio et incredibilis si
fidem oculis non astrueret. Vbi
est illa dicta comminacio Ve
qui coniungitis domum ad domum
et agrum agro copulatis. Nunc
in hiis duntaxat exiguis ne
illud metuendum est non autem
ad urbes urbibus aut pociores
provincias continuatis. Huius

rei gratia non pigeant crebro et
certa limina apostolorum invenire
et ibi quam magis dolendum est
qui sue faveant voluntati im-
probe non quam valde Romani
curent quo fine res terminetur.
Sed quia valde diligunt munera
sequuntur retribuciones. Bona
humilitas que in privatum ab
huiusmodi inordinatibus curis mitte-
ficat esse quietem et anima-
bus penis insuluis securam red-
dit conscienciam. De suspici-
one et versa sollicitudine
Ex quarto libro de con-
sideracione capitulum xxj

Quid est turpius quam in omni
supellectili et substancia
tua scrutari omnia, sciscitari
de singulis, mordeti suspicionibus
moveri ad queque perdita vel neglecta
ad verecundiam dico quorundam
huiusmodi scrutancium corde omnem
substanciam suam, numerancium
singula de minimis et de oppositis
exigencium racionem. Non ita ille
egipcius qui ioseph omnibus eius
ignoravit quid haberet in domo
sua. Erubescat christianus christiano
suo non credens sibi
sua fide fidem tamen habuit suo
super omnia bona sua constituit
eum et hic erat alienigena
ecce tua res satis super que cum
ad manum habent quibus omnias
credant et quibus suas com-
mittat facultates non inveniuntur
Optimi vero estimatores rerum
qui magnam de minimis pa-
rvam quam aut nullam de ma-
ximis curam gerant. Sed ut

liquido datur intelligi paruc
cius fecimus xpi iacturam con
tinuam. Cottidianas expensas
cottidiano reciprocamus sancto
et continua domina exegerit
detrimenta nescimus. Et pro
cessum et mundo parum cum
mysteriis cottidiana discussio
rara ad modum cum presbiteris
celebratur collatio de petitis
populorum. Cadit asina et
est qui sublevet eam perit
anima et nemo reputat Hec
mirum cum nec nos quidem
sentiamus defectus assiduos
homine ad singulas supputacio
illas itaque sentimus vicinum ancillam
Tua tollerabiliter rerum de
mentum sustinemus iacturam
Caveas tu qui alios doctus
doces scriptum plurimus te hec
a tua tristicia que stare
tibi nullo pacto queant esse
ut a te tristant non pere flumus
qui fluit cavat terram sicut
discursus spiritualium consciam
reddit Si potestis torrens
in agros discurrere sine lesione
satorum et tu te ista sine
solvere mentis posse tractare
confiditur. Quomodo consilio
studeas a te circere conversio
horum cyltu nescias plurima
dissimulas non nulla abluistras

Quod considerato labore
prelatorum minus prelatis honor
deferimus capitulum xxij

Res tenean(t) quod
sed viciamut labo
res eorum Si labores pre
stamus nec affectamus hono
res cognoscamus impares
vires meas non delectat
molles et femineos humos
virorum supponere sarcinis sic
absque mulus eos sed amorem
in humana nempe cervice
reducimus qua quorum omnia
refugis Camarie abiungit
virum de prelio revertentem
mulier nescis in domo domi
num si is qui in claustro
est cum qui versatur in
populo medium minus distracte
minus ve dimissa ante agere
deprehendit in gratia in vobis
in cibo in potu in sompno
in ira in risu in iudicio
nec adiudicandum statum
persiliat sed meminerit scriptum
excelsior est magnitudo viri
quam beneficientis mulier Ita
tu quidem in tui custodia
vigilans benefacis sed qui
iuvat multos et melius fa
cit et vilius Quod si implere
non sufficit absque aliqua
iniquitate id est absque quadam
inequalitate vite et con
versacionis sue memento quod
caritas operit multitudinem
peccatorum hec dicta sunt
contra geminam tentacionem
que sepe viri religiosi occur
rit ambire gradum vel occasso
domine iudicare diabolus instiga
cionibus imitantur

De periculo platorum In sedam
pte epistolarum ad henricum
Senonensem Epm Capitulum
vicesimum tercium

Considero gradu et ca-
sum vereor / considero
fastigium dignitatis et intueor
faciem abyssi iacentis deorsum
attendo celsitudinem honoris
et eminus reformido periculum
verumtamen optimam ptem
elegit maria / licet non minoris
forte meriti sit apud deum
humilis conversacio marthe
Sed de electione maria laudatur
quoniam illa quidem omnino
quod ad nos spectat aliquatenus
hec si iniungitur paciencius est
toleranda / platis minimum
veraque vita necessaria est et
ipsorum est utrumque providere
nec dubium quin longe pe-
riculosior cetris sit eorum ad-
ministracio etiam si bene admi-
nistraverit gradum bonum sibi ac-
quiret et maiorem habunda-
ciam et superaffluentem
mensuram accipient prelati

De recepcione pecunias pretex-
tu viciis solent

De auaricia non est quo
tuus fatigeri intuitus
cum pecuniam tamquam palea
dicitur habere Non prorsus non
est quo pro illa timeat a
iudicijs tuis / Sed est quod
non minus sepe nec nocere minus
insidiari iudicantibus solet de
quo maxime quid inicia la-
teat conscientia / latere te nolim

Quid illud sit que res accepcio
personarum non prius remitto pecc-
estimes si facias petorum summis
et non potius causas iudiciis mitte
Est item vicium cuius si te immunem
sentis inter omnes quos novi ex
hijs qui cathedras ascenderunt
sedebis me iudice solitarius / quoque
veraciter singularis quo levissima te
super excellentis credulitatis / Est
est cuiusque callidissime vulpecule
magnorum neminem comperi satis
caviss versucias Inde eis ipsis pro
mensibus ire multe Inde innocencium
frequens addictio Inde preiudicia
in absentes Quod ira et
nimia pietas subvertunt iudici-
um In scdo libro de considera-
tione ad Eugenium papam Capitulum xxv

Oportet interesset et zelus
tuus clemencia tua discrecio
quoque moderatrix earundem virtutum
Qualis vero in donandis muneribus
Qualis sit in ulciscendis quam
providus intuere modi loci temporis
observator Prorsus consideranda
tria hec in usu virtutum habenda
ut non sint virtutes si preter hec
rapiantur Nempe cuiusmodi non iam
virtutes sed vicius sunt Nam ex se
indifferenter nosciuntur Cum est ab
utendo aut confundendo facere vicia
aut bene ordinateque utendo virtutes
Solent discrecionis oculis caligare
alterutrum sibi prope locata / eiusque
occupare Porro caliginis due sunt
cause ira et melior affectus / Et
vicij censura enervat / illa precipitat
Quo enim ab altero non prelibatur
aut pietas clemencie aut zeli
rectitudo / turbatus pre ira / oculus

clement intueat mi suspensus
fluxa quadam et muliebri mo
licie animi vetu no vidit Vos
exis innocens si aut per imas
eum cui forte parcendu esset
aut pcas ei qui fuerat pun
iendus Impunitas ausu parit
ausus excessu Impunitas
mate soboles insolencie mte
radix impudencie trasgressionu nutrix
De diuersis generibus ambicion
cium In quito libro de con
sideracon ad Eugeniu patr
Caplm vicesimu sextum
Nunc que ratio a nobis
rogacionis aut extorquet
importunitas aut necitas met
aliq pro alio alius forte et p
se rogat pro quo rogaris
sit suspectus Veruna ipse rogat
pro se iam iudicatus est Nec
interest pro se an per aliu
quis roget Illicum curiam
frequentaritem qui no sit de
curia ad idem moris pertinere
ambigenau genus adulante
et ad placitum cuiusq loquente
remu de rogantibus puta ecia si
inscipl rogaverit Scorpiom no e
insidiare qp formides sed pungit
a cauda Hi ad eluum blandi
cias cor tuu ut assolet molliri
senseris memineris scriptum Oius
homo primu bonu vinu ponit
et aut inebriati fuerint tunc
illud qd deterius est pari pode
estimaveris eig humilitatem q
timet et aius qui sprat dum
callidi et dolosi esse prius
solent tunc pcede humilitatem
cu aliquid obtine voluerit
Vs quib dicit scriptura Est
qui se humiliat nequiter et intca
eius plena sunt dolo dolo
Ve nobis ipis sume sentencie
huius euidens exemplu Multo
quos supplices admisisti p
modu sustinuisti graues co
tumaces rebelles Quos
quidem intus malum tegit
phapia produt posteriora
Verbosilium ad adolescete
et studentem eloquentie cu
sapie sit maig no aliud qz
iusticia hostem reputes Et
hanc relm tibi equalem co
statuas reglas Et omnem
qui palam veritu dicat qz
in aure locutus est suspe
ctum heas Et si te iudi
cantem dicendu coraz illo
renueit delatorem iudices
non accusatorem De per
uersitate quorundam pre
latorum sup Canta simone
Non omnes sunt ama
sponsi quos hodie spo
se huic tamen assiste cernis
Et qui ut volgo aiunt ea
qi ad dextera vident Quia
admodu sunt qui no que sua
sunt ex omnibus carus eius
diligunt munera nec pnt
pariter diligere xpm qui manus
dederunt mamone Intuere
quomodo incedunt nitidi et
ornati circumamicti varieta
tibus tanqm sponsa procedes
de thalamo suo Nonne si
quem piam eluum repente
animi pcedentem aspexeris
sponsam pocius putabis qm
sponse custodem Vnde ro
hant illis exuberare eras

verū affluenciam vestium
splendorem mensarū lu-
xuriam / congestionem thesaurorum
argenteorū et aureorū nisi
de bonis sponse / Inde est quod
illa paup(er) et mopa et nuda
relinquitur facie miseranda
inculta hispida et exanguis
pre hoc non est hoc spon-
sam ornare sponsam sed spoliare
non est custodire sed perde-
re instruere sed prostituere non
est pascere gregem sed mactare
et devorare dicente de illis
domino / Qui devorat plebem
meam ut cibum panis / Et
in alio propheta / peccata populi mei
comedunt / Quasi dicat
peccatorum precium exigunt et
peccatoribus debitam sollicitu-
dinem non impendunt / Quare
dabis michi de mille prelatorum
qui non plus invigilet sub-
ditorum evacuandis mar-
supiis quam viciis extirpandis
Ubi qui flectat orando iram
qui predicat annum placabilem
domino leviora loquimur / gra-
viora quamvis manet iudicium
In extremam tam vigiles repe-
riuntur ad curam quam alacres
currunt ad cathedram vigila-
rent utique sollicita servantes
sponsam sibi creditam / Immo
vero vigilarent pro scrinis par-
est nimis vigilibus qui non servant
nos nisi et perdant / Illo-
quippe dormientes oblivionis
sompno / Sed nullum domine con-
minacionis tonitruum expergiscuntur

ut vel sic sum ipsorum periculum
experescant / Unde est ut
pareant suis qui non pareant
sibi parmentes per et parientes

De prelatis qui usurpant sibi
placacionem in quibusdam dictis
Capitulum xxxvii

Tolle vobis prelatis qui claves
tollitis non sciencie solum
sed et auctoritatis / nec ipsi
introitis sed multiplicatis impedimenta
quos introducere debuistis
Tollitis enim non accepistis
claves / de quibus domino con-
queritur per prophetam / Ipsi
regnaverunt / et non ex me prin-
cipes extiterunt / et ego non
vocavi eos / Unde tantus
placionis ardor / Unde tanta
infamia presumpcionis humane
Audeat ne aliquis nemini contra
cuilibet regnum non precipiente
aut etiam prohibente eo /
occupare ministeria pariter
beneficia negocia dispensare
Nec tu deum putes que
in magna domo sua a vasis
ire aptis in interitum sustinet
approbare / Multa quidem remittit
sed considera quis vocetur / Quam
tamen quisque qui sic intrat
si sciat posset tam fideliter
ministret quam fiducialiter se ingessit / Sed difficile fortassis et
impossibile est ut ex mala ra-
dice ambicionis suavis fructus
ardeat caritatis / De ministris
infidelibus qui nec dum reconciliat reconciliacionis aliene
negocia quam homicide quam iniusticiam

ficiunt apprehendunt Ve filiis ire
qui pastorum sibi vsurpant
gradus et nomina non verentur
Ve filiis ire qui fideles esse
mediatores pacis peccata populi
comedant mentiuntur Ve qui am-
bulantes in carne deo placere
non possunt / et placere vellent per-
sumunt Non miramur fratres
quicumque potentem statum ecclesie
inspicimus / non miramur si vin-
demiat vineam domini qui
institutam a domino praetergre-
ditur / Nil enim de illo spiritu
mansuetudinis quo praeoccupa-
tos in delicto possit instruere
considerans seipsum ne et ipse
temptetur Compunctionis lacrimas
nesciens / letatur magis cum male
fecerit et in rebus pessimis
exultat Pecuniam non iusticiam
concupiscunt oculi eius / Omne
sublime videns insaciabiliter
esurit dignitatis gloriam sitit
humanam Procul absit a me
viscera pietatis et tyrannum
exhibere letatur questum estimat
pietatem. Quod persecucio
discernit mercenarios a
pastoribus in quibusdam dictis Capitulum xxix

Utinam hodie quicumque
pastores non sunt mer-
cenarios gregi vellent se ex-
hibere non lupos Utinam
ipsi non lederent utinam non
fugerent nemine persequente et
non exponerent gregem donec
lupum venientem viderent Omnino
sustinendi fuerant si impenderent
perfectim opere pacis recipientes
mercedem suam / et pro merce-
de saltem in custodia gregis
laborantes / dummodo non ipsi
turbarent gregem et gratis
custodirent / a pascuis iusticie
et veritatis Nam persecucio quasi
indubitanter mercenarios a pa-
storibus segregat et discernit
Quando enim custodia divina
non timeat / qui temporalia lucra
sectatur / quando eternam susti-
neat persecucionem propter iusticiam
qui magis eternam mercedem
quam iusticiam querit usque adeo
siquidem persecucionem non sustinet
propter iusticiam ut persecucionem
maluit quam iusticiam sustinere
Nempe contraria est operibus
eorum / quis est eis etiam
ad audiendum Ceterum propter
avariciam propter ambicionem pastores
videas commissa pericla fovere
et suscitare scandala sustinere
odia dissimulare opprobria
negligere maledicta Non est
quod fures timeant veri pa-
stores qui in celo thezauri-
zant Non est quod causentur
de multiplici tribulatione ubi
multiplicatam mercedem at-
tendunt Quoniam primo
gaudeant magis ut dignum
est quod non tam persecucio quam
remuneratio augeatur et exul-
tent eo abundancius / quo plu-
ra sustinent propter Christum ut eos
pro inde copiosior merces
maneat apud deum Quod
cum dicis eos modice fidei
infidelis erat sententia ire

ꝑagabili varietate sublimata
qȝ nulla nocebit adu͛sitas
si nulla dominat͛ iniquitas
sed parum est nō nocere
etiam prodit et copiosius
ꝑdit dummodo sit iusticia in
intencione ꝑpus vitam apd
quem paciencia pauperum nō
peribit in finem

De iudicio prelatorū In q̄
busdam doctis Cap͛m xxx

In clero gerens iniqua qȝ
inde ministrio iudicat͛ Celeste
gerens officiū angelus dei
vocatus est | sicut tamquam
angelis aut eligit͛ aut reprobat͛
Tormenta quippe in angelis
sanctitas districtiq̄ iudicat | nam
ipse et in incorabilis q̄ḡ humana
arga cerpo quoniam iudicium
in his que presunt et potentes
potenter tormenta patientur
Ascendat superbia tua semp
ꝑque gregem tuum | omne
sublime videant oculi tui se
cima multiplicare prebendas
inde ad archidiaconatū euola
deinū aspira ad episcopatum | ne
quidem requiem habiturus
quoniam si itur ad astra Quo
progrediens miser Cui ut ab
altiori gradu sit casus grauior
Neqȝ enim sit paulatim de
cidens | sed tamquam fulgur im
petu vehementi q̄si alter sa
thanas subito decidens

Explicit liber tercius In
cipit liber Quartus de in
finita ambicione Clericorum
In prima parte Epistolarū ad He
ricum Epm Senonensem
Capitulum primum

Queritur in clero passim
ab omni etate et ordine
doctis peritis et indoctis
ad ecclesiasticas curas | tamquam
sine curis iam quisque vicarius
sit cum ad curas peruenit | Nec
mirum de his qui nec dominū
in semetipsis ꝑtim recepti sunt
Videntes quippe alios qui ta
ꝑtes huiusmodi capite saterne
submiserunt | nō solū nō tremē
tamquam sub onere sed insuper
appetere plus onerari nō de verat͛
periculis | que cupiditate cecati
non vident ꝗ fauoribus complices
quos illi inuident prouocant
Ad infinita semp ambicio et in
saciabilis auaricia Cum primos
honorum gradus meruerint in
ecclesia meruerunt aut vl' vite
merito vl' priuc sine etiam carnis
et sanguinis que regnū dei
non possidebunt prerogatiua | nō
ideo corda que sunt duplicia
semp estuancia | desiderio quo
usque magis ac magis et dilatet
in plura et ad celsiora subli
ment͛ digna Vel sicut sunt
quis in quacumque ecclesia se
cretus positus Archidiaconus
vl' aliquid huiusmodi nō co
tentus primo in vna | plures
primo sibi quotque valet con
quirit honores satagit in
vna quam in pluribus Quibus
tamen omnibus si locus euenit
libenter omnibus preferat epi
dignitatem Sed nunc sic sa
ciabitur factus epus Arc
hiepiscopus ipse desiderat Quo
forte adepto rursum nescio
quid alcius sompniat laboriosius

itineribus et sumptuosis famili
aritatibus romanam statuunt fre
quentare palacium questuosas
sibi quasdam ex inde compa
raturas. Si lucri spiritualis gra
hoc faciunt laudandus est zelus
sed presumpcio corrigenda. De
promocione iuvenum ad eccle
siasticas dignitates In eadem
epistola ut supra Capitulum primum

Meditantibus honores bla
diuntur sed onera pensan
tibus tedio sunt atque formi
dini. Non autem omnes capiunt
hoc verbum. Nulli enim non tanta
fiducia et alacritate currerent
ad honores si esse sentirent
et onera cunctari profecto
metuerent. Nec cum tanto
labore et periculo quarumlibet
affectarent infulas dignitatum.
Nunc vero quia sola attenditur
gloria et non pena. Opertum esse
clericum erubescitur in ecclesia
seque viles estimant et inglo
rios qui quocumque eminenciori
loco non fuerint sublimati.
Scolares pueri et inpuberes
adolescentuli ob sanguinis
dignitatem promoventur ad
ecclesiasticas dignitates et
de sub ferula transferuntur
ad principandum presbiteris
letiores interim quod virgas
evaserint quam quod meruerint
principatum nec tam
illis blanditur adeptum
quam ademptum magisterium.
Et hoc quidem in initio
processu vero temporis

paulatim insolentes docti
in brevi venditare altaria
subditorum marsupia eva
cuare. Ingressus minimum in
hac disciplina vetentes pro
dominis ambicione et ava
ricia. Nec dicimus quod ...
etatem dei gratie prematuram
sit nec seram. Cum multos
videamus iuniorum super
senes intelligere. Moribus
antiquare dies pueri
tempora minus. Quod etati
deest pensare virtutibus
boni pueri qui quod etate
videntur esse student et
malicia. Malicia inquam
secundum sensum. Quorum nemo con
temnat adolescenciam me
liores bone indolis ado
lescentes inveteratis dierum
malorum. Puer centum
annorum maledictus erit
et est. A regione senectus
venerabilis non diuturna
neque numero annorum com
putata. Bonus puer Ie
remias qui ante sanctificatus
quam natus cum se excusa
ret de pueritia in ipso loco magis
constitutus est super gentes
et regna. Bonus est puer
daniel cuius spiritum suscitavit
deus ut convinceret iniqui iudi
cia et sanguinem innocentem
liberaret. Senioque tamen stent
sensus hominis et etas senectutis

vita inmaculata Sic vbique
firus huiusmodi puer se
nex promotus invenitur /
opus dei est / hijs qui cleri
non sunt vocati ne invitati

De clericis qui priso ordine q
runt ecclasiastici beneficia In
quibusdam dictis Capitulum iii

Si quis ea intencione eccle
siasticos et ministra
sanctuarij querit primo quietiorem
quieti nempe quam querere ipse
debuerat ut sine seculi macula
et sanctimonial cordis et corporis
illuminandus accedat ad domini
et suam et proximorum pariter
operatur salutem / exemplis stu
dio deditus / et verbo predicans
Nam si eo querit aut tenet hic
eo quod meruit ut huic vite beat
necessaria evangelizat ut manducet
et puerso minus ordine cele
stis cena meat Quam etiam
dignius amplius quam consetanem
racionem ut pro carnali victu
carnalia magis opera et nego
cia exerceret nec sicut ministerium
rerum aut in honoraret mi
sterium spirituale Sed modico est
natura contenta nec multi
sola in hijs necessaria querunt quam
inori favole suis opimencia
periculo honorati incedere volunt
placere student hominibus de
lectari et superbire et huic
seculo conformari Audi querclas
domini quid super hac tanta
temeritate loquatur Ipsi in se
regnaverunt et non ex me prin
cipes extiterunt / et ego non
vocavi eos Omissos siquid

in ordinibus ecclasiasticis ceterisque
ad sanctuarium pertinentibus
honorem querentes presertim aut
divicias aut corporis volupta
tem Postremo que sua sunt
non que ihesu christi manifestissime
et indubitanter non ea que
deus est caritas / sed aliena
a deo et omnium malorum radix
cupiditatis introducit Quis iste
temeritatis primo quid vesanie
Ubi timor dei ubi mortis me
moria / Ubi vehemens metus
et terribilis expectacio illa iudicij
Sponsa nec cubiculum ingredi
nisi rege introducente presumit
Tu irreverenter intras non vo
catus nec introductus Trahe
me post te ait illa In odorem
unguentorum tuorum curremus
Nunc autem trahit unumquemque
sua voluptas et odore temporis
lucri spectantes / questum estimant
pietatem / quorum dampnacio
iusta est De clericis qui male
despendunt que de ecclesiis
habent In quibusdam dictis
Capitulum quartum

Ve tibi clerice mors in
olla Mors in olla car
nium mors in huiusmodi de
licijs est Non modo quia sic
initium delectacionis posita
esse egrotatur / sed et ipsis
maxime quia populi constat esse
peccata que comedis Sumptibus
ecclasiasticos et gratis suis repu
tans cantando Sed aut e libra
provenire vident Et bonum
erat ubi sedere magis aut
etiam mendicare Pectus enim

ipsi comedis et si ipsa tibi min
sufficere videntur Salicet esto
tamquam redditurus racionem di-
gnos pro eis gemitus funde
dignos age penitencie fructus
alioquin tibi noveris imputanda
quomodo inter delicias comedis
et perpendis et dissimulas
tamen nil attinencia tibi Sed
iudiciorum dei abyssus multa
Set terribilis deus in consiliis
super filios hominum Stulticia in-
sipientes dicent montibus cadite
cadite super nos et collibus
operite nos Venient ante tribu-
nal Christi auditur querela paupe-
rum graviter accusancium devori quorum
vixere stipendiis nec diluere
peccata quibus facti sunt duces
ceci fraudulenti mediatores
Quid tibi insipiens delicie
sapiunt quid divicie oble-
ctant oculos quibus inecaris
tam grave iudicium tam dure
temetipsum obligas racioni
Dimissa quidem usque ad qua-
drantem novissimum exigeris
Sed esto surgas ad vigilias
vadis ad missas horis quoque
quotidie nocturnis diurnisque
frequentas bene sufficit ecce
prebendam gratis non accipis
Dignum est ut qui deservit de
altari vivat Vivat inquam de
altari Non superbiat non luxu-
rietur non ditetur Non in clita
tri dives ex paupere fiat ex
ignobili gloriosus Non sibi de
bonis ecclesie ampla palacia
fabricet nec loculos inde
congreget nec pravitate aut
superfluitate dispergat Non

extollatur de facultatibus ecclesie
consanguineos suos aut nepotes
nec filias dicerem nuptui tradat
Concedit tibi ut si bene deservis
de altari vivas Non autem de
altari luxurieris ut inde compares
tibi frena aurea sellas depictas
calcaria argentea varia grisia
atque pellicia a collo et manibus
ornatu purpureo diversificata
denique ~~quicquid~~ preter victum
necessarium aut simplicem vestitum
de altari retines tuum non est
rapina sacrilegium est De
clericis qui male expendunt
redditus ecclesie In qui-
busdam dictis sapientum v^m

Res ~~aliene~~ pauperum non
pauperibus date par sa-
crilegii crimen esse dinoscitur
Certe patrimonia pauperum sunt
facultates ecclesiarum et sacrile-
ga eis crudelitate subripitur
quicquid sibi ministri et dispen-
satores non utique domini vel
possessores ultra victum ac-
cipiunt vel vestitum nec enim
condempnavit deus hos qui ex
evangelio deserviunt de evan-
gelio querere divicias vel re-
natum sed vivere ex eo ut re-
sint contenti alimenta corporis
non gule irritamenta et incen-
tiva libidinis et quibus tegantur
non quibus ornentur accipere Hec
qui non fideliter introivit neque
per Christum qui infideliter agat
et contra Christum Manifesta
sine dubio facit arbor seu
radicem palmes atque manifestum
manifestum fraudet ad quod
venit ut mactet utique et

dissipat. Quando enim alteri serviat qui eiusmodi est serviat aut in seculi et vanitate. Sicut quando navis potest esse cotem qui eo animo intravit ut stipendia clericorum in usus voluptatis curiositatis et vanitatis congreget sive expendit. Triplex ergo famulus qui dissipate rapit hominem miserum in penitentiam incipit qui impure intrat indigne ministrat sed in ipso fructu abutitur compili.

Quod clerici nullius sunt ordinis in tercio libro de consideracione Capitulum sextum

Quid sibi vult quod clerici aliud esse aliud videri volunt. Nempe habitu se milites questu clericos actu neutrum exhibent. Nam neque pugnant ut milites neque ut clerici evangelizant. Cuius ordinis sunt? cum utrumque esse cupiunt utrumque deserunt utrumque confundunt. Unusquisque inquit in suo ordine resurget. Isti in quo? An qui sine ordine peribunt? Sicut sit summe sapiens deus veraciter creditur a summo usque deorsum nichil inordinatum relinquere. Vereor non alibi ordinandos quam ubi nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat. O miseria dei sponsa talibus creditam paranymphis qui assignata cultui eius pro certe questu non verentur. Non amici profecto sponsi sed emuli sunt. Heu data est providentia eorum in occasionem carnis et quibus sibi pariter et aliis in celo tabernacula eterna parare debuerant

intra coniungunt domum ad domum et copulant agrum agro. Huius rapiunt a bove apostolorum principis huius dicentis ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. Ecce enim ut plus sit sacerdos similes volunt divites fieri similiter ymmo et habundancius opum et hiis percipiunt consolacionem similiter carnis egent et ipsi ut et in aliena tabernacula recipiantur utpote propria non habentes.

De impudencia clericorum in quibusdam dictis Capitulum septimum

Cum impudencia et frontositas cor hominis obduraverit ut non paveat, non horreat, non contremiscat eam demum desperacio est. Quid enim horum sibi constituens homo tamquam iusticiam fecit divino se vultu sistere non veretur tamquam domesticus intrat et exit ingreditur salutat genua flectit osculatur ore sacrilego dolose ait sed in conspectu dei ut inveniatur iniquitas eius ad odium. Videbis deo plane frontosa temeritas et impudencia execranda. Quid enim irritavit impius deum? Exacerbavit dominum peccator ut secundum multitudinem ire sue non querat. Non propter fornicaciones incestus aut sacrilegia nichil tam memorat propheta sed quia in corde suo dixit non requiret. Sermo cordis affectio est et dicere non requiret est non expavescere requisitorem, hec impietas.

cui secundum multitudinem ire sue
misereatur deus / nec quid nec
arguit / nec flagellat nec re-
quirit in admonicione eorum sicut
de apostate aaron et samuele
legimus quibus nimium pro-
picius fuit **De insolencia
clericorum Capitulum viii·**

Insolencia clericorum ubique e-
cclesiam turbat et molestat
etiam alienis nimium la-
boribus locupletantur clerici
comedunt et fructus absque
pecunia et prodit quasi ex adipe
iniquitas eorum agens quippe
affecta delicijs / nec exculta
discipline sarculo / multas colligit
sordes Et in domo dei videmus
Quid in ydolatrias agencior
si non ydolorum servitus ava-
ricia est / si non in quibusdam
etiam venter suus factus
est deus suus Quod enim
unusquisque pre ceteris colit id
sibi deum constituisse probatur
Quantos sane videmus qui
ipsos dominos non sinunt / sed suo
ventri / quantos qui diligunt
munera sequuntur retribucionem red-
dunt sacramenta produnt iustitiam
quorum cupiditas nondum ceci-
dit ad laqueum / nec dum prestant
fauces eorum blasphemie nec
sacrilega sermone nequam Quid
voltis michi dare et ego vobis
eum tradam Et Symonia in
multis clericis et multipliciter
regnat qui puritatis auctori
in puro corde et corpore mi-
nistrantes non timent stare
angelum domini qui secet me-
dios et dispergat / sed omnio

audent quasi immaculati sacras
contingere carnes et intingere
in sanguinem salvatoris manus
nephandas quibus paulo ante
carnes prostibulorum meretricum
attrectaverunt Sic altaria deinde
sic frequentare psalmos cum
et huiusmodi laus execrabilis
et oracio sit in peccatum quamvis
sancta loquantur et que vix aliquis
erubescunt **Quomodo a singulis
generibus hominum quod delectant
usurpat clerici In quibusdam
dictis capitulum nonum**

Habent singula queque
genera hominum laboris aliquid
aliquid voluptatis Sed addite
est prudenciam aliquorum
et ineunt quemadmodum nova
inter hec artificio discernentes
et ab invicem sequestrantes
ea / totum quod delectat eligunt
et amplectuntur quod molestum
est fugiunt et declinant Cum
militibus namque superbit fastum
amplam familiam nobiles ap-
paratus equorum sellerias
accipitres aleas et similia
queque frequentant Aliqui
forte dissendentes a collo
rubricatas mutuum pellas
ornatissimos thalamos balnea
et molliciem omnem atque
gloriam vestium a mulieribus
mutuantur / cavent omnino lorice
pondus / et insompnes in castris
noctes in eaque discrimina preliorum
muliebrem quoque verecundiam
et disciplinam / aut si quid
serius ille laboris here accedit
declinantes Student agricole
putant et fodiunt vinitores
/ qui inter hec torquent suos

credentes fructum eque innovari
sibi horrea iubent et promptuaria
eorum plena / remanent vite pro
illis / Utinam ut cum illis volup-
tatis bibunt uve sanguinem
meracissimum. Parum est impin-
guantur dilatantur adipe fru-
menti / Herbarum succis pigmenta
mutuant saporem / et additur
oleum camino. Sed et considera
negociatores. Currunt mare
et aridam in labore corporis
et periculo vite pecunias sibi
divicias congregantes / Dura
sunt hec caveant prudentes
huius divites / interea capiat senos
ne dicam in sextis lascivat suis.
Erit tamen invenire in die fe-
sto gemmis vasis aureis et ar-
genteis ministrorum dexteras re-
fertas variis operibus maticias
pictas vestibus ornatas. In scriniis
tam multiplices loculos ut si
mensas habuerint nummularios
putem. Quid fabros aut car-
pentarios ceterosque eiusmodi o-
perarios necesse est enumerare qui-
bus sibi multo labore querunt
illi madent deliciis et corporis af-
fluunt ocio. Cum resurgere
ceperint homines unusquisque
in suo ordine ubi putas genus
ista locabitur. Sed ad milites
forte diverterint exsufflabunt
eos / quod nunc secum laborem
aut pericula toleraverunt. Sic
agricole sic negociatores et
singuli quique ordines homi-
num a sinu suo eos arcebunt finibus
utpote qui in hominum labore
non fuerint. Quid ergo re-
stat nisi ut quos omnis ordo
repellit preter et accusat

cum sortiantur locum ubi nullus
ordo / sed sempiternus horror
inhabitat. De abhominatione
clericorum in quibusdam di-
ctis Capitulum decimum
Dilatata videtur ecclesia
Sed ipse etiam cleri sacratis-
simus ordo super numerum multiplicatus
est. Verum si multiplicasti gentem
domine / non magnificasti letitiam
dum non minus appareat decrevisse
meritum / quam numerum accrevisse. Currit
passim ad sacros ordines / et
reverenda ipsis quoque spiritibus an-
gelicis mysteria homines appre-
hendunt / sine reverentia sine consi-
deratione. Neque enim signum regni
occupare celestis / aut illius timent
imperii gestare coronam in quibus
avaricia regnat / ambitio imperat
dominatur superbia / sedet iniquitas
luxuria etiam principatur. In
quibus et pessima forte appareat
inter ceteros abhominatio super
ezechielis prophetiam. Quietem
fodiamque ut in domo dei videam
facinus horrendum. Siquidem
post fornicationem / post adulteria / post
incestus ne ipse quidem apud
aliquos ignominie passiones et
turpitudinis opera desunt. Utinam
non fecerent / que usque adeo non
convenit. Utinam nec nos dicere
oporteret. Utinam nec dicentibus
crederetur / quis humanum aliquando oc-
cupavit animum tam abhominanda
cupido. Heu genus electum regale
sacerdotium gens sancta populus
acquisitionis. Quis inter tua pri-
mordia tam divina et spirita-
libus affluentem carismatibus
christiane religionis ortum crederet

possit posse etiā intrā quando
lepiti Ingredimur cū hac macula
templum secundum thabernaculum
dei viventis insistant cū hac ma
cula templum sanctum domini polluentes
iudicium multiplex accepturi quod
tam gravissimas contra se gerunt
et nichilominus sese ingerunt in
sanctuarium dei Tales enim non
modo non placant deum sed magis
irritant Irritant plane insensu
reddunt sibi vereor ne et hijs
quibus eum propiciare debuerant
veniam qui continere non valet
professionem temerarie profiteri aut
celibatui dare nomina vereant
Esset sine dubio melius nubere
quam uri et salvari in humili gradu
fidelis populi quam in cleri sublimitate
et deterius vivere et districtius
iudicari Multi enim libertatem
inquam verati sunt in castitatis
dedisse videntur abstinentes
remedio nuptiali et in nomine
deinceps flagitium affluentes

Admonicio ad ipsos clericos ut se corrigant Capitulum undecimum

Parcite obsecro fratres parcite
animabus vestris parcite
sanguini qui pro vobis effusus
est Horrendum tuncte periculum
igenem qui paratus est declinate
Inveniat tam non invisa pro
fessio professionis exibeat etiam
dilectus in spe pietatis non sit
manus celibis vite forma et
veritatis vacua Quid in pietate
taceat castitas in delicijs vestis
in multiloquio caritas in hoc
seculo nequam Fugite de
medio Babilonis fugite et
salvate animas vestras Convolate
ad urbes refugij ubi possitis
et de preteritis agere penitenciam
et in presenti obtinere graciam et
in futuram gloriam fiducialiter prestolari
Non vos retardat consciencia
peccatorum et ubi habundavit
illa superhabundare consuevit
gracia Non penitencie austeritas
ipsa deterreat neque enim condigne
sunt passiones ad preteritam culpam
quam que remittit non ad presentem
consolacionis graciam que mittitur
non ad futuram gloriam que promittitur
vobis Si verbis non creditis
operibus credite exemplis
acquiescite plurimorum Currunt
undique peccatores ad penitenciam
et natura pariter et con
suetudine dilatata exteriorem
hominis asperitatem non reputat
ut ex asperitate confidencie leniant
nil credentibus impossibile nil a
mantibus difficile nil asperum
mitibus nil humilibus arduum re
periunt quibus et gracia fert
auxilium De periculo clericorum

Capitulum duodecimum

Pavendum valde quod in
ysaya legimus ubi lo
quens ad angelos suos deus
sic ait Miserebimur impio
quibus parcentibus atque quien
tibus non ergo discet facere
iusticiam non inquit sed des
quam causam mira ait sanctorum
iniqua gessit et non videbit
gloriam domini Timeant clerici
timeant ministri ecclesie qui in
terris sanctorum quas possident
tam iniqua gerunt ut stipen
dijs quibus sufficere deberent
eum me contenti superflua que

egenis sustentandi forent impie sacrilegeque sibi retineat et in usus sive superbie aut luxurie victum pauperum consumere non verentur. Superbia proinde iniquitate peccantes qui et aliena diripiunt et sacris in suis vanitatibus et cupiditatibus abutuntur. In labore inquit hominum non sunt et cum hominibus non flagellabantur. Ideo tenuit eos superbia ne humiliter ad penitentiam sed dampnentur propter superbiam cum superbo dyabolo et angelis eius. Nam qui in labore profecto demonum erunt.

De impugnatione quorundam monachorum in ambiciosam sententiam capitulum tredecimum

Non magnum est esse humilem in abiectione. Magna prorsus et rara virtus humilitas honorata. Ego in me misera meis decepta simulationibus ad aliquem vel mediocrem honorem provexerit ecclesia. Deo nimirum hoc vel propter mea vel subditorum peccata permittente nomine statim oblitus quis sim, talem me puto, qualis ab hominibus qui cor non vident putatus sum. Credo fame, conscientiam non attendo, et reputans non honorem virtutibus sed virtutes honori eo sanctiorem quo superiorem me estimo. Videas plerosque in ecclesia de nobilibus nobiles de pauperibus divites factos subito intumescere, pristine absconsa abiectionis genus

quod suum erubescere, et infimos dedignare parentes. Videas et homines pecuniosos ad honores quosque ecclesiasticos promoveri mox quasi applaudere sanctitatem vestium duntaxat mutatione non mentium et dignos se estimare dignitate ad quam ambiendo pervenerunt quibusque minime adepti sunt. Et si audeo dicere attendunt minus. Et minime autem de hiis quos elevat ambicio et hoc ipse superbiendi eis est materia. Sed video quod magis doleo, per spreta seculi pompam nonnullos in scola humilitatis superbiam magis addiscere et sub alis mitis humilisque magistri gravius insolescere et impacientes amplius in claustro fieri quam fuissent in seculo. Quodque magis perversum est, plerique in domo dei non patiuntur esse contemptui, quia in sua non nisi contemptibiles esse potuerunt ut quia vix ubi amplius honores appetunt sibi locum habere non meruerint saltem honorabiles videantur, ubi ab hominibus honores contemnuntur. Video et alios quod sine dolore videri non debet post aggressam Christi miliciam cursum secularibus negociis, rursus terrenis cupiditatibus immergi cum magna cura erigere muros et negligere mores, sub pretextu quoque communis utilitatis verba vendere divitibus et matronis salutaciones et concupiscere aliena et sua ad lite repetere. Ita ne mundum sibi et se mundo crucifixerunt, ut qui

cantea in suo vico vel oppido
vix cogniti fuerant / modo circuien-
tes provincias et civitates fre-
quentantes Regum noticias prin-
cipum familiaritates assecuti
sunt Nec aliunde mala hec
contingunt / nisi quia illam quam
seculum deseruimus humilitatem
deserentes / dum pre hoc con-
temnimus inepta de uno secularium
studia secularium tamen effi-
cimur rerum tenentes adiuvamur

De Intemperancia monachorum
in sermone apologetico
xxiij xxiiij

Nullus ordo recipit qui-
piam inordinati Quod
vero inordinatum est ordo
non est Unde non adversum
ordinem sed pro ordine di-
sputatur putandus ero si
non ordinem in hominibus / sed
hominum vicia reprehendo Di-
cet veraciter credit iste quod pres
monachorum vitam instituisse
et ut in ea plures salvarentur
usque ad infirmos regule temperasse
rigorem nec et regulam de-
struxisse Absit autem ut cre-
dam eos tantas quantas
vides in plerisque monasteriis
vanitates et superfluitates
precepisse vel concessisse ani-
vor etiam Unde inter mona-
chos tanta intemperancia et
in comessationibus et potacionibus
in vestimentis in lectisterniis
et equitaturis et construendis
edificiis molescere potuit / utinam

ubi hec studiosius volupta-
sius atque effusius fiunt ibi
ordo melius teneri dicatur
ibi maior putetur religio Ecce
enim parcitas putatur avaricia
sobrietas austeritas creditur silen-
cium tristicia reputatur Econtra
remissio discrecio dicitur / effusio
liberalitas / loquacitas affabilitas
cachinnatio iocunditas / mollicies
vestimentorum et equorum fastus
honestas lectorum / superfluus cultus
mundicia Dumque hec alterutrum
impendimus appellatur Ista
caritas destruit caritatem / hec
discrecio discrecionem confundit
Talis misericordia crudelitate plena
est / qua scilicet ita corpori servitur
ut anima iugulatur Que enim
caritas est carnem diligere
et negligere spiritum Que ergo
discrecio totum dare corpori et
anime nichil Qualis enim
misericordia ancillam reficere et dominam
interficere Nemo pro huiusmodi misericordia
sperat se consequi misericordiam que
misericordibus promittitur Amor
ordinata profecto atque iusta
talis misericordia est servilis et infru-
ctuose carnis adimplendis in-
vigilare desideriis Bona misericordia
misereri anime tue / nec potest
non misericordiam mereri qua fit ut
placeas deo Alias autem non
est misericordia / sit iam dixi / sed crude-
litas non caritas / sed iniquitas
non est discrecio sed confusio
multis carnis concupiscentiis
inservire et anime extollendis
virtutibus nullam operam dare

plus habet tamen abusione iam fere
ubique pro ordine sit tentum
fere iam ita ab omnibus sine
querela atque irreprehensibiliter
observatur quamquam dissimiliter
Nonnulli quippe his omnibus
tanquam non utentes utuntur
ideo autem cum nulla offensa aut
cum minima Aliquanti quippe
hoc agunt ex simplicitate
Aliquanti ex caritate aliquanti
ex necessitate Quidam namque
simpliciter ista tenent quoniam
sic eos perceperunt pati aliter agere
si aliter preciperetur Quidam autem ne
discordiam vivant cum quibus
habitant sectantes in his non
suam libidinem sed aliorum
pacem Alii vero quia resistere
non valent multitudini contra-
dicendum qui hec utique tanquam
pro ordine libera voce defendunt
Ut quotiens isti aliquam inde
vitio ditati restringere aut mu-
tare incipiunt illi mox tota
auctoritate restituunt De deli-
catis monachorum cibis et cetera

Quis in principio cum ordo xv
monasticus ad tanta ace-
det monachos inertiam deue-
nire O quantum distamus ab
his qui in diebus Anthonij
extitere monachi Siquidem illi
cum se invicem per tempus ex
caritate reviserunt tanta ab
invicem aviditate panem anime
percipiebant ut corporis cibi penitus
obliti diem plerumque totum
ieiuniis ventribus sed non mentibus
transirent Et hic erat rectus
ordo quando dignior pars prius

instruebatur Hec summa discre-
cio cum amplius sumebat que
maior erat Hec denique vera
caritas ubi anime quarum caritate
Christus mortuus est tanta soli-
citudine resocillabant Nobis autem
convenientibus in unum ut verbis
Apostoli utar iam non est dominicam
cenam manducare Panem
quippe celestem nemo qui re-
quirat nemo qui tribuat Nil
de scripturis nil de salute agitur
animarum sed nuge et risus
et verba proferuntur in ventum
Inter prandendum quantum fau-
ces dapibus tantum aures pascuntur
rumoribus quibus totus intentus
modum nescias in edendo Interim
autem fercula ferculis apponuntur
et pro solis carnibus a quibus
abstinetur grandia piscium corpora
grandiuntur duplicantur Cumque
prioribus fueris satiatus si secundis
attigeris videbis tibi nec dum
gustasse pisces Tanta quippe
accuratione et arte coquorum cun-
cta apparantur quatinus quatuor
aut quinque ferculis devoratis
prima non impediant novissima
nec sacietas minuat appetitum
palatum quippe dum novellis
seducitur condimentis paulatim
dissuescere cognita et ad succos
extraneos veluti adhuc ieiu-
nium avide renovantur desideria
venter quidem dum nescitur
oneratur sed varietas tollit
fastidium Quia enim puras
ut eas natura creavit epu-
las fastidimus dum aliam a-
liis multipharie permiscentur

ut scriptis naturalibus quos deus indidit rebus quibusdam adulterinis gula provocetur saporibus. Transitur nimirum meta necessitatis sed nec dum delectatio superatur. Quis enim edicere sufficit quot modis ut cetera taceam sola ova versentur et vexentur. Quanto studio evertuntur subvertuntur liquantur durantur dimminuantur, et nunc quidem frixa nunc assa nunc farsa nunc mixtim nunc sigillatim apponuntur. Ad quid hec omnia nisi ut soli fastidio consulatur. Ipsa deinde qualitas rerum talis de foris apparere curatur ut non minus aspectus quam gustus delectetur. Et cum iam stomachus crebris ructibus repletum se indicet nec dum tamen curiositas satiatur. Sed dum oculi coloribus palatum saporibus illiciuntur, infelix stomachus cui nec colores lucent nec sapores demulcent, dum omnia suscipere cogitur, oppressus magis obruitur quam reficitur.

De nimio potu In sermone de appologetico Ca^m xiij

Iam vero de aque potu quid dicam cum nec ullo quidem pacto vino aqua admittitur. Omnes nimirum ex quo monachi sumus infirmos stomachos habemus. Et tam necessarium Apostoli de utendo vino consilium merito non negligimus, modico tamen quod ipse premisit nescio cur pretermisso. Et utinam vel solo tum etiam puro contenti essemus. Pudet dicere sed magis pudeat agitare, et si pudet audire non pudeat emendare. Videas in uno prandio ter vel quater semiplenum calicem reportari, quatenus diversis vinis magis odoratis quam potatis nec tam haustis quam attactis, sagaci probatione et celeri cognitione unum tandem e pluribus quod fortius sit eligatur. Quale est autem illud quod nonnulla monasteria ex more observare dicuntur in magnis videlicet festis vina delibuta melle pigmentorum respersa pulveribus in conventu bibere. Numquid et hoc fieri dicemus propter infirmitatem stomachi. Ergo vero ad nichil aliud valere video nisi ut vel amplius bibatur vel delectabilius. Sed cum vene vino fuerint ingurgitate, toto in capite palpitantes sic surgenti a mensa quid aliud libet nisi dormire. Si autem ad vigilias indigestum surgere cogis non cantum sed planctum potius extorquebis. Cum vero ad lectum venero requisitus, incommodo plango non crapule peccatum sed quod manducare non queo.

De precioso habitu In exposicione super missa Ca^m xiiij

Quid de ipso habitu dicam in quo iam non calor sed color requiritur, magisque cultui vestium quam virtutum insistitur. Pudet dicere vincunt in suo studio muliercule cum a monachis precium affectatur in vestibus et non necessitas

net saltim sctā religionis re
centa in habitu ornati nō ar
mati milites xpi apparent
qui dum se et contra aereas
potestates pparare ad prelium
pretende paupertat insigne de
buerant / q; vtiqȝ aduersarij
valde formidant in mollicie
vestimentorum pacis potius
presentes iudiciū velto se
hostibus sine sanguine reddunt
inermes

In sermone appologetico

Quaeritur ad induendum non
quod vilius / sed quod sub
tilius invenitur nō quod frigus
repellat / sed qd superbire compel
lat Non denique iuxta regulam
quod vilius comparari pt / sed
qd venustius ymo vanius osten
tari Heu me miserū quelem
cumqȝ monachum aut adhuc
vivus vide ad illud devenisse
ordinem meū / ordinem sc; qui
primus fuit in ecclā ymo a quo
cepit ecclā / quo nullus in terra
similior angelicis ordinibus nullus
vicinior ei qui in celis est
iherlm mat̄ nrā / sive ad decorē
castitatis / sive ppt caritatis
ardorem cuius aplī institutores
cuius hij quos paulus tā sepe
sctos appellat inchoatores
extiterunt Confusi sumus mit
terius et de regno dei quod
intra nos est Relictis veris ac
pluribus bonis foris querimus
vanam consolacōm et de vani
tatibus et in sanis falsis
ac iam religionis antique nō
solum virtutem amisimus sc;
nec spem retinemus Ecce
enim ipse habitus ut qd et do
lens dico qui humilitatis ee
solebat insigne a monachis
nostri temporis insigniū gestat
superbie Vix iam in nris pro
vinciis invenimus quo vestiri
dignemur Miles et monachus
ex eodem panno partiunt sibi
cucullam et clamidem Nul
lus de seclo quantumlibet hono
ratus / etiam si rex / etiam si
imperator fuit / non tamen nra abhor
rebit indumenta / si suo sibi
modo parata fuerint et aptata
Dicunt tamen hominis vanitatis nota
ingerit corpori / et exterior superflui
tas interioris vanitatis iudicium
est Mollia indumenta animi
mollitiem indicant Nō tantum
curaretur corporis cultus nisi
prius neglecta fuerit mens
inculta virtutibus

De superbis religiosis in sermone appologetico Capitulum xviij

Ve semel ve iterum pauperibus
superbis Ve inquam semel
et ve iterum portantibus crucem
xpi et non sequentibus xpm
qui nimirum eius passionibus
participantur humilitatem se
ctari negligunt Dupliciter
quippe contritione conteruntur
qui huiusmodi sunt / quando et
hic temporali gloria temporaliter
se affligunt / et in futuro
pro interna superbia ad eterna
supplicia protrahuntur cum xpo
laborant / sed cum xpo nō re
gnant Sequuntur xpm in pau
pertate sua / in gloria nō sequuntur

De torrente in via bibunt (sed) non exultabunt caput in patria lugent mundum (sed) tunc non exultabunt et mundo. Aliud enim fecit superbia sub pannis ihesu. Numquid non habet quo palliet se humana malicia nisi unde involuta est infantia salvatoris Et quomodo intra presepium domini simulate arrogancia se condat, et pro vagitibus innocentie mali in ibi delictorum immurmurat. An non illi superbissimi de psalmo quorum prodijt ut ex adipe iniquitas eorum, nil eorum opera sunt iniquitate et impietate sua, quam nos latentes sub sanctitate aliena. Quis enim magis impius an profitens impietatem, an mentiens sanctitatem. Nonne hic est qui etiam mendacium addens geminat impietatem **De negligencia abbatum nostri temporis**

Miror cum regula dicat ad magistrum respicit quicquid a discipulis delinquitur Et dominus per prophetam sanguinem in peccato morientium de manu pastorum requirendum esse minetur. Quod abbates nostri talia fieri patiantur, nisi forte si audeam dicere Nemo insidentem reprehendit in quo se esse irreprehensibilem non confidit. Siquidem humanitatis est omnium in quibus quisque indulget alijs non vehementer irasci. Quod presumptuosius dicam (sed) verum dicam quo modo lux in abscondito

inebriata est. Quomodo sal terre infatuatum est. Quorum nobis vita via vite debuit esse ducem in suis actibus ostendunt superbie ceci facti sunt duces cecorum. Quod enim ut cetera taceam speculum humilitatis est cum tanta pompa et equitatu incedere, tantis hominum crinitorum stipari obsequijs quatinus duobus episcopis unius abbatis sufficiat multitudo. Mentiar si non vidi abbatem sexaginta equos et amplius in suo ducere comitatu. Dicas si videas transeuntes non patres esse monasteriorum, sed dominos castellorum, non rectores animarum, sed principes provinciarum. Cum deinde gestare iubentur mappule, cyphi, bacinia, candelabra et mantice suffarcinate non stramentis, sed ornamentis lectulorum. Vix denique quatuor leugis a sua quispiam domo recedit, nisi cum tanta supellectili sua tamquam sit vel iturus ad exercitum, vel transiturus per desertum ubi non valeat inveniri necessaria **De ornamentis monasteriorum Capitulum xx**

Omitto oratoriorum immensas altitudines immoderatas longitudines, supervacuas latitudines, sumptuosas depoliciones curiosas depictiones, que dum in se orantium retorquent aspectum impediunt et affectum et michi quodammodo representant antiquum ritum iudeorum

Sed esto fiant ad honorem dei Illud interrogo monachos quod in gentilibus gentilis arguebat dicite ait ille pontifices in sancto quid facit aurum Ego autem dico dicite pauperes Non enim attendo versum sed sensum Dicite inquam pauperes si tamen pauperes in sancto quid facit aurum Et quidem alia causa episcoporum alia monachorum Scimus namque quod illi sapientibus et insipientibus debitores cum sint carnalis populi devotionem quia spiritualibus non possunt corporalibus excitant onera mentis Nos vero qui de populo exivimus qui mundi queque preciosa ac speciosa pro Christo reliquimus qui omnia pulcre lucentia canore mulcentia suave olentia dulce sapientia tactu placentia cuncta denique oblectamenta corporea arbitrati sumus ut stercora ut Christum lucrifaciamus quorum quaeso in hiis devotionem excitare intendimus Quem inquam ex hiis fructum requirimus stultorum admirationem an simplicium oblationem an quoniam commixti sumus inter gentes forte didicimus opera eorum et servimus adhuc sculptilibus eorum Et ut aperte loquar An hoc totum facit avaricia que est ydolorum servitus et non requirimus fructum sed datum Si quis quomodo miro inquam modo Tali quadam arte spargitur es et multiplicatur Expenditur ut augeatur et effusio copiam parit Ipso quippe visu sumptuosarum sed mirandarum vanitatum accenduntur homines magis ad offerendum quam adorandum Sic opibus hauriuntur opes sic pecunia pecuniam trahit quia nescio quo pacto ubi amplius divitiarum cernitur ibi libentius offertur Auro tectis reliquiis signantur oculi et loculi aperiuntur Ostenditur pulcerrima forma sancti vel sancte alicuius et ideo creditur sanctior quo coloratior Currunt homines ad osculandum invitantur ad donandum et magis mirantur pulcra quam venerantur sacra Ponuntur in ecclesia gemmate non corone sed rote circumsepte lampadibus Cernimus pro candelabris arbores quasdam erectas multo eris pondere miro artificis opere fabricatas nec magis coruscantes superpositis lucernis quam suis gemmis Quid putas in hiis queritur penitentium compunctio an intuentium admiratio

De sculpturis et picturis que sunt in Monasteriis cum Sermone apologetico Capitulum xii

Vanitas vanitatum sed non vanior quam insanior Fulget etiam in parietibus et in pauperibus eget Suos lapides induit auro et suos filios nudos deserit de sumptibus egenorum servitur oculis

diutius inmoremur aliquid mirari quam
sustententur. Ut quid saltem sanctorum
ymagines non reveremur quibus
utique ipsum quod pedibus conculcatur
scatet pavimentum. Sepe spuitur
in ore angeli, sepe sancti alicuius
facies calcibus tunditur transeun-
tium. Et si non sacris ymaginibus
cur vel non parcitur pulcris colo-
ribus. Cur decoras quod mox
defedandum est. Cur depingis
quod necesse est conculcari. Quid
ibi valent venuste forme ubi
pulvere maculantur assidue. Denique
quid hec ad pauperes ad monachos
ad spirituales viros. Nisi forte et
hic adversus memoratum iam
apostolum propheticus respondeatur.
Domine dilexi decorem domus
tue, et locum habitacionis glorie tue.
Assencio, paciamur et hec fieri
in ecclesia quia et si noxia sint
vanis et avaris, non tamen sim-
plicibus et devotis. Ceterum in
claustris coram legentibus fratribus
quid facit illa ridicula monstruo-
sitas mira quedam deformis
formositas, formosa deformitas.
Quid ibi immunde symee, quid feri
leones, quid monstruosi centhauri,
quid semihomines, quid maculose
tigrides, quid milites pugnantes,
quid venatores tubicinantes. Vi-
deas sub uno capite multa
corpora et rursus in uno corpore
multa capita. Cernitur hinc in
quadrupede cauda serpentis,
illinc in pisce caput quadru-
pedis. Ibi bestia prefert equum
capram retrotrahens dimidiam,
cornutum animal equum gestat
posterius. Tam multa denique
tamque mira diversarum formarum
apparet ubique varietas ut magis
legere libeat in marmoribus quam
in codicibus totumque diem oc-
cupare ista singula mirando
quam in lege dei meditando. **De
advocatis in libro quinto
de consideracione capitulo xij**

Disputaciones advocatorum
et pugne verborum magis
ad subversionem quam ad invencionem
proficiunt veritatis. Isti sunt qui
docuerunt linguas suas loqui
mendacium, diserti adversus
iusticiam, eruditi pro falsitate.
Sapientes sunt ut faciant malum,
eloquentes ut impugnent verum.
Hii sunt qui instruunt a quibus
fuerant instruendi, astruunt
non comperta, sed sua struunt
de proprio calumpnias, innocencie de-
struunt simplicitatem veritatis,
obstruunt iudicii vias. Nichil
ita absque labore manifestum
facit veritatem ut brevis et
pura narracio. **De appel-
lacionibus in tercio libro
de consideracione capitulo iij**

Magno in appellacionibus
et pio opus est intuitu,
ne quod fuit magna necessitate pro-
visum male utendo redditur
inutile. Appellari videtur et in multis
eos posse devenire perniciem
si non summo moderamine attendatur.
Formulam habent iusticie
prefigit tibi et divine incom-
mutabilis ratio equitatis et nisi
fallor ipsa appellacionum lex

ut illicite vsurpata appellaco
nec prosit appellanti nec ap
pellato obsit. Ut quid enim frus
stra fatigatus sit homo Dei
plenus iusticie ut sese potius
lesserit qui voluit proximum
appellasse inique iniquum est
inique vero et impie iniquum
appellacionum fomes. Iniqua
autem est omnis appellacio
ad quam iusticie inopia non cogit
Appellacio non ut graues sed
si grauius licet. Appellandum
a sententia, ante sinam impro
be omnino est manifestum grauamen
men presumitur appellacio. Qui
ergo non grauatus appellat
liquet, quia aut grauare inten
dit, aut tempus redimere. Non
est autem suffugium appellacionis
sed refugium quatenus nominus
appellasse pulsatus. Quo intim
licet quod nunquam licet non nullis
etiam que aduxerit licuisse
appellacionis suffragio nephariis
simus vbi ergo incestus a
dulterium. Quale est hoc
turpitudini patrocinari, quod uel
uel maxime formidari a turpibus
aportabat. Quousque dormitas
Quousque non euigilat consideracio
tua, ad tantam appellacionum
confusionem atque abusionem
preter ius et phas preter
morem et ordinem fuit. Non
loci non modi non temporis non
causa discrecionis aut persona
presumuntur leuiter, passim

plerumque et nequiter. Volantes
malignari nimie hiis potissi
mum decori solebant. Nunc tamen
tamen ex hiis magis fuit atque
antidoti id domus versum est
in venenum appellant homines a
malis ut non faciat bona et
supersedent a voce tonitrui tui
formidantes. De usurpacione
appellacionis in libro tercio
de consideracione capitu
lum iiij. xxvj.

Si mea queratur vel poci
curetur sententia, dico
appellaciones ut non contempnendas
sit nec vsurpandas omnino. Por
ro horum quod insolencius conscie
haut facile dixerim nisi quod
vsurpacio quandam vndique inducit
contemptus necessitatem, at per hoc
forte, acrius insectanda que
amplius nocet. Aut non vero no
cencior est mala in se in parte
peior. Nomine ipsa est que ipsum
quasi ius nature aut extendit
aut extimat. Nam sepe rebus
etiam preciosissimis precium gratia
non modo demit sed adimit
Quid sacramentis acceptius
vsurpata enim ab indignis indi
gne de contracta nimie acce
ptantur, magis habent dampnacionem
quam debitam veneracionem non
habent. Fateor grande et generale
mundo bonum esse appellacionis
idque tam necessarium quam solem
ipsum mortalibus. Reuera quidem
sol iusticie est procedens
et redarguens opera tenebrarum

Prorsus fouende et viam sternende si quasi extorsit necessitas non calliditas admoveret. Usurpacionis sunt eiusmodi omnes non subuenientes in necessitate sed cumulantes iniquitatem. Quid meminerint in contemptu? Quanti ut tibi quoque deferrent etiam de proprio cessere iure ne longo et casso itinere fatigarentur. Plures cum sua dimittere non ferentes appellaciones ymmo importunas et celsi nominis importunus contempserunt. Cum itaque ex hiis liqueat non contemptum gigni usurpacionem, sed ex usurpacione contemptum videtis. Tu quid si velit quod zelus tuus assidue pene indicat, illum ista dissimulat, tuis perfectis coherceere contemptum. Cura in ipso utero pessime matris prefocare germen nequam, quod ita fiet si usurpacio digna animaduersione multatur. Tale usurpacionem et contemptus excusacionem non habet. Porro inexcusabilitas ausu exploditur. Nam sit proinde usurpator et contemptor nullus erit, aut ad modum rarus. Bene facis tu quod appellacionum negato suffragio ymmo suffugio multa remittis negocia ad cognoscentes ut qui cognoscere cicius possint. Ubi enim certior et facilior nocio ibi decisio tucior expeditiorque esse potest. O quam plenum gracie quam uberius proinde et laboribus parcas et sumptibus et quibus sic credas id tibi omnimodis attendendum

Explicit liber quartus Incipit liber quintus de virtutibus. De penitencia per Simone de Pentero se Capitulum primum

Inicium revertendi ad dominum penitencia est. Penitencia autem dolor est. Nam penitencia agere remedium doloris est. Vetanti tibi est deum peccare ne desperes, penitere. Verus penitens semper est in dolore et labore: dolet de preteritis, laborat pro futuris cavendis. Vera siquidem penitencia est sine intermissione tempore de peccatis dolere. Si plangit commissa ne committat plangendo. Irrisor namque est et non verus penitens qui adhuc agit quod penitet. Si ergo vis verus penitens esse cessa a peccato et noli amplius peccare. Qui maius est peccatum quam sequens coinquinat culpa. Hoc nempe est salvacionis nostre principium, cum incipimus respuere quod diligebamus, dolere unde letabamur, amplecti quod timebamus, sequi quod fugiebamus, optare quod contempnebamus. Infra

d' p[ro]p[ri]a

quidem et carcer anime rea consciencia est Sup[er] Can[tica] s[er]mone tredecimo

Gaudete penitentes q[uo]d a vob[is] vestris prauis recedentes accepit vos amaritudo et confusio animi penitentis. Quantum displicat deo impudencia peccatoris tantum placet penitentis vere[cun]dia. Terrenas et supernas beatorum mansiones attingit penitencie odor. Gaudent angeli in conuersione et penitencia peccatorum salutem hominum sicientes. Lacrime penitencium vinum eorum quia illis odor vite sapit et gratie indulgencie gustus reconsiliacionis iocunditatis sanitas redeuntis innocencie serenitas suauitas consciencie. In crastinis dam sententiis

Multiplex nec consolacio ingredientis consule reuelat curacionem. Benignus deus est qui non patitur nos temptari vltra quam possimus. Quare non et in vniuersa conuersionis deo nunc liceat vltra ut nec morbi quantitas nec difficultas curacionis vltra quam expedit innotescat. Magis autem auide videtur facilitas quedam que paulatim modum euanescit quando iam excitatos habuit sensus

certamen forte dat ut vincat et discat quando omni est potencior sapiencia. De confessione sup[er] Can[tica] s[er]mone quinto decimo Cap[itulo] II

Confessio anime vitam indicat vbi confessio ibi inconfecta decoris pulcritudo. Omnia siquidem in confessione lauantur. Et hec ablutus in quandam innocenciam deputabitur. In sermone de passione In vltimis vita

Non est volis confessio nisi sit in oris veritate et cordis puritate ~~Super Cantica sermone~~ In sermone de aduentu

Sunt qui peccata sua confitentur sic ut videri possint ex desiderio mundandi cor id agere nisi quod ea que ipsi sponte dicunt alijs ab alijs paciuntur audire non possunt. Si vere mundari desiderarent ut videntur non irritarentur sed haberent eis graciam qui suas illi maculas demonstrarent. Super Can[tica] sermone

Humiliter confitenti remittit deus peccatum et eciam dyaboli quem in hominis corde iniquitas erat amittit principatum. Vbi nempe peccatum remittitur ibi proculdubio dyabolus de corde peccatoris expellitur. In Ep[isto]la ad Sophiam

Arma confessionis ab quoniam amaris. Arma confessionis si affectas decorem confessioni

iungitur decor / iungitur pulcritudo
Renera ubi confessio ibi decore
Si peccata sunt in confessione lauantur
Si bona opera sunt confessione
commendantur Dic mala tua con
fitearis / sacrificium est deo spiritus
contribulatus / tunc dei beneficia / immo
las deo sacrificium laudis Bona
anime ornamentum confessio que
et peccatores purgat et iustum
reddit purgaciorem Absque
confessione iustus iudicatur
ingratus / et peccator mortuus
reputatur A mortuo quippe
tamquam qui non sit perit con
fessio Confessio igitur peccatoris
est vita / iusti gloria Et necessaria est
peccatori Et iustum decet michi placida
denique rectos decet laudacio
De misericordia dei in penitentes
Super cantica sermone nono ca
pitulum iii
Quo in deo se ingerunt ma
nsuetudinis argumenta / quod
et paciens expectat delinque
ntes et clemens respicit et re
cipit penitentes Hec mira mise
ricordis dulcedo suauitatis exhibuit in
pectore domini ihesu / longanimi
tas videlicet in expectando et in
condonando facilitas / ad hoc
siquidem diu suspendit sen
tenciam ulcionis a totam irrete
ut quisque reuertens exhibeat
graciam remissionis *Super*
cantica sermone xxiiii
O beatus vere beatus cui non
imputauit dominus peccatum Non
qui non habuit peccatum nemo
sufficit michi ad omnem iusticiam
solum habere propicium cui soli
peccaui omne quod ipse michi
non imputare decreuit / sic est
quasi non fuit / Verumque quod
factum est / non potest non fieri
ipso tamen non imputante erit
quasi non fuerit Non peccare
dei iusticia est / hominis iusticia
est indulgencia dei *In ser*
mone de annunciacione domini
Quam diues est in misericordia quam
magnificus in iusticia in
gracia quam munificus domine
deus meus Non est qui similis sit
tibi munerator / Copiosissime
remunerator equissime / prodigue
liberator Gratis respicis humiles
iuste iudicas innocentes mise
ricorditer saluas eciam peccatores
In sermone de ascensione
O quam mitis es ad ignos
cendum / O quam magna multi
tudo dulcedinis tue O quam
longe sunt cogitaciones tue
a cogitacionibus meis O quam
firmata eciam est super impios
misericordia tua *In sermo*
ne de quadragesima
Sed si magna est iniquitas
mea multo maior est domine
pietas tua Ideo cum anima mea in me ipsum
turbata fuerit / anima mea
memor sum multitudinis mise
ricordie / et respiro in ea *In*
sermone de purificacione
In commune enim posita est et
fertur omnibus / et nemo illius

est expertus nisi qui remeruit
Gaudeat ergo quisquis ille
est quem pietatis damnationis
rerum obiudicabat confiteri petere

In vigilia Natalis domini

Excedit quippe pietas ista
ex eius omnimodam quantitatem
seu numerositatem Super Can-
tica Symone vndecimo

Maior est inquit Cain in-
iquitas mea quam ut venia
merear Absit absit maior dei
pietas est quecumque iniquitas Re-
uera benignus et misericors est
suauis et mitis copiose in-
stabilis super maliciam multus
ad ignoscendum Quippe cuius
natura bonitas cui semper pietas
est mansio cui familiaris sua-
uitas et cui proprium misereri est

Super Cantica Symone xlij

Verum id quidem cui vult
miseretur et quem vult indu-
rat sed quem miseretur prius illi
Ex se enim sumit materiam et
velut quoddam seminarium miseren-
di Nam quod iudicat et condemnat
nos enim quodammodo cogimus
ut longe aliter de corde ipsius
miseracio quam animaduersio
procedere videatur Recta igitur
non patris iudiciorum vel vltionum
deus sed pater misericordiarum quod
miserendi causam et originem
sumat ex proprio iudicandi vel
vlciscendi magis ex nostro Iaccea
qui prudentes sunt non operiunt
vulnera sua sed detegunt et
constanter dominum quoniam bonus
quoniam in seculum misericordia eius

De oracione in pluribus locis

dictis Super Cantica Symone
quinquagesimo Capitulo sexto
Oracio oris est vox quando
Quam ore suo loquitur homo cum
deo suo Orantem denique hominem
deo loqui quis dubitat In oracione
datur bona voluntas Super
psalmum Qui habitat versu xv

In dei auribus desiderium vehemens
clamor magnus Remissa autem
intencio vox submissa ad cordis
eius potius vocem quam corporis aures

Super Cantica Symone eius
octuagesimo sexto

Orate hoc est deum querere
Orandum est enim Non recte oras
si orando preter deum aliquid queras
quoniam in ipso sunt omnia illa re-
media vulnerum ibi subsidia neces-
sitatum ibi restitucio defectuum
ibi profectuum copie ibi quicquid
accipere vel habere homini expedit
quicquid decet quicquid oportet
Omne ergo aliud a deo petere cum
sit omnia Nam si temporalia cum
necesse postulare videamur si deus
in causa est ut quidem dignum
est non vtique illa sed illum potius
querimus propter quem alia postulamus

Rubrica ex Symone de Quadragesima

Quanto efficacior est si fiat
ut debet tanto callidius impe-
diri ab aduersario solet De pericu-
lis tribus in oracione vitandis

Periculum est si fuerit oracio
primus timida Maius periculum
est si fuerit temeraria Tercium
periculum est si sit oracio tepida Ti-
mida siquidem oracio celum non pe-
netrat quia restringit timor
inmoderatus ut nec procedere
queat Tepida vero in ascensu

Clamor corde

desinat et languescat / eo quod
non habeat vigorem. Ita teme
raria ascendit et resilit resi
stitur enim ei / nec tantum non
obtinet gratiam sed meretur offensam.
Que vero fidelis et humilis
et fervens oratio fuerit / celum
sine dubio penetrabit. Unde certum
est / quod vacua redire non
possit. Ceterum rogo vos fratres
ut semper ad manum habeatis
tutissimum orationis refugium.
Nemo vestrum parvipendat orationem
suam. Dico enim vobis quia
ipse ad quem oramus non parvi
pendit eam. Priusquam egressa
sit ab ore vestro / ipse scribi iubet
eam in libro suo / et unum
ex duobus indubitanter sperare
possumus / quoniam aut dabit
quod petimus / aut quod nobis
noverit utilius. Nos enim quid
oremus sicut oportet nescimus
sed miseretur ille super ignorantia
nostra / et orationem benigne suscipi
ens / quod nobis aut omnino
non est utile / aut non tam cito
dare necesse est minime tribuit. Oratio
tamen infructuosa non erit. Quando
quidam tanta cura est de te
deo tuo / ut quociens ignorans
queris quod tibi inutile est
non te exaudiat super hoc / sed
mutet illud meliori dono. Il
lud tamen breviter dico nonnullos
ut arbitror experiri medium in
oratione ariditatem hebitudinemque
quandam mentis ut solis ora
tes labiis non satis attendant

neque que dicant neque cui lo
quantur. Pro eo quod velut ex
consuetudine quadam cum minus
digna reverencia et sollicitudine
accesserunt. Attamen igitur actibus
nostris multa opus est animi vi
gilancia sed precipue in oratione
licet enim semper a deo videamur
sed in oratione etiam presentamus et
ostendimus nos quasi facie ad fa
ciem cum domino loquentes. Porro
quamvis ubique sit deus in celo tamen
orandus est / ubique orationis tempore
cogitandus. Sit ergo oret qui
orat / sit semetipsum consideret et
attendat / tanquam presentem
domino maiestatis. De tempore
congruo orationis super Cantica
sermone octuagesimo se
ptimo capitulum quintum

Locum et tempus obser
vare oportet eum qui sibi
orare voluerit tempus feriatum
commodius aptiusque. Maxime
autem cum profundum noctis
sopor indicit silencium. Tunc
plane liberior purior que et oratio
exeat. Quam secreta devote ascendit
oratio / solo arbitro deo sacro que
angelo / qui illam superno altari
suscipit presentandam. Quam grata
et lucida verecundo colorata ru
bore. Quam serena et placida
nullo interim turbata clamore vel
strepitu. Quam denique munda
et sincera / nullo respersa pul
vere terrene sollicitudinis illius
aspicientis laude seu adulacione
temptata. Credimus sanctos angelos
orantibus assistere offerre deo
preces et vota hominum. Ubi tamen

sine ira et disceptacione levari
puras manus per spexerint
In exposicione super Cantica est
Vult autem a se requiri deus
etiam quod pollicetur et ideo
forte multaque dare disposuit pro-
pollicetur ut ex promissione de-
vocio excitetur sicque quod gratis
daturus erat devota oracio
promereatur Sic prius dominus
qui omnes vult salvos fieri me-
rita nobis et dum nos premet
tribuendo quod tribuat gratis
agit ne gratis tribuat De
humilitate super Cantica
Capitulum Sextum
Magna et sublimis virtus
humilitas que promeretur
quod non docetur digna adipi-
sci quod non valet adisci digna
adeo et de deo concipere quod
suis ipsa verbis explicare non
potest Humilitatis vero talis
potest esse diffinicio Humilitas
est virtus qua homo verissima
sui cognicione sibi ipsi vilescit
In Sermone de Nativitate Domini
Sola virtus humilitatis
lese caritatis est reparacio In
Epistola ad Henricum Senonensem episcopum
Sola profecto non solet
exaltari non novit presumere
contendere non consuevit humilitas
Non contendit iudicio nec contendit
inspiciant qui vere humilis est
Porro humilitas deo nos recon-
ciliat deo placere in nobis In
Sermone de Annunciacione domini
Sed cui nam potissimum
nasi gracia infunderetur
quale poterimus ydoneum

gracie receptaculum exhibere Balsa-
mum est purissimum et solidissimum
vas requirit Et quid tam purum
quid tam solidum quam humi-
litas cordis Christo proinde humilibus
datur gracia In Exposicione super
Cantica est In Quadragesima sermone tercio
Semper solet esse divine gracie
familiaris virtus humilitas
Summum conservande humilitatis
gracia divina solet pietas ordinare
ut quanto quisque plus proficiat
eo minus se reputet profecisse Nam
usque ad summum exercicii spiritualis
gradum siquis proficiat aliquid
ei de primi gradus imperfectione in
persecucione relinquit ut vix primum
sibi videatur adeptus Oportet namque
humiliter sentire de se intentem ad
altiora ne dum supra se attollitur
cadat ad se nisi in se firmetur per
veram humilitatem sunt solidati
quia nisi humilitas mirum maxima
minime obtinentur Insipiens est
enim et insanus quicumque in aliis
vite meritis quicumque in alia religi-
one seu sapiencia nisi in sola humilitate
confidit Humilitas in honore ho-
nor est ipsius honoris et dignitas
dignitatis Nimis dignitas ipsa
dignitatis nomine indigna est si
humilia dedignatur Si egregius
es esto tamen de grege Si omnibus
preces non dedignaberis subesse
Quid tu inflammaris o homo
Quid extolleris sine causa quod
altum sapis et celi tui omne
sublime vident Sublimis quidem
dominus sed non ita premitur tibi
laudabilis magnitudo illius

ut non sit etiam imitabilis hu-
miliare et apprehendisti quia so-
la est humilitas que exaltat so-
la que ducit ad vitam hec via
non est alia preter ipsam Qui aliter
vadit cadit potius quam ascendat
O puerilitas o abusio filiorum
adam quia cum ascendere diffi-
cilimum sit descendere autem facili-
mum ipsi et leviter ascendunt
et descendunt difficilius parati
ad honores ad celsitudines gra-
duum ecclesiasticorum ipsis etiam
angelicis humeris formidandos
Et certe qui contendit superiori
primos multas inveniet difficultates
multos habebit emulos multos
patietur contradictores Nil vero
facilius est volenti quam hu-
miliare semetipsum

Quod magis necessaria est humilitas quam virginitas capitulum vii

Pulcra permixtio virginitatis
et humilitatis nec medio-
criter placet deo illa anima in
qua et humilitas commendat vir-
ginitatem et virginitas exornat
humilitatem Laudabilis virtus
virginitas sed magis humilitas
necessaria Potes denique sine virginitate
salvari sine humilitate non potes
Potest inquam placere humilitas
que virginitatem deplorat amissam
Sine humilitate autem audeo
dicere nec virginitas marie placuisset
quia etiam ut placeret eius vir-
ginitas humilitas eius procul
dubio fecit Quid dicis virgo
superbe Maria se virginem gloriatur
de humilitate dicens Respexit
dominus humilitatem ancille sue
potius quam virginitatem
et tu negligendo humilitatem
blandiris tibi de virginitate ex-
pedit tibi virginem non esse quam
de virginitate insolescere Non omnium
quidem est virginitas multo tamen
paucorum est cum virginitate hu-
militas Quod si et virgo
es et humilis es quisquis es
magnus es Attamen salubrio-
rem elegit sequendi partem
in humilitate peccator quam in
virginitate superbus cum et illius
immunditiam sua humilis satis-
factio purget et huius pudi-
citiam superbia inquinet

Quomodo custodiri potest humilitas in sermone de labore messis Capitulum octavum

Aliena semper attendas
quia in eo plenitudo constat
humilitatis Nam si forte in te
aliqua maior fore aliquo gratia
tibi collata videtur Sed in
multis si bonus emulator fueris
inveniare te poteris inferiorem
Quid enim si laborare aut
ieiunare plus illo potes et
ille te patientia superat humilitate
precedit supereminet caritate
Quid enim tota die ceca id
quod videris habere insipienti
cogitatione versas Esto magis
sollicitus ut scias quid desit
tibi Hoc enim melius Non
ergo magnopere cogites que
tibi videris habere nisi forte
interdum ut gratias agere
possis ut te nominis oblivione
ei qui dedit seu gratiam consolacionis

cu ad nutu sunt / ne qualibet
ex causa elatior fias de tanto
magis ea attendas semper
que alius habet / tu non habe-
bes / quod cogitacio in humi-
litate te custodiat et ade-
stensu tepiditatis elongat
et attendat desiderio proficiendi
Vide enim quanta excepcione
mala cogitacio illa pariat
qua sedule versas in animo
quod tibi habere videris et alium
quempiam estimas non habere
hinc enim elevaris in superbiam
dum te ponis alti / hinc pro-
ficere negligis dum te magnum
quempiam arbitraris / hinc
demum maioris et desiderio dum
tibi aliquid comparacione eciam
minus egisse videris / sicque
in tepiditatem incidis et
maioris remissius agere
De timore domini Bernhardus v̄
Quia sapiens salutaris sos-
pita et inicium sapiencie
timor domini est / optime re-
stringerans animam noxiis
desideriis estuantem / iacula
inimica potens extinguere
In sermone de amicitudine
domini
In omnibus per omnia
spiritali preximorum timor
domini preferendus est Super
cantica sermone vicesimo
quinto
Qui timorem domini semper
habet pre oculis vie cu-
pulare et occasionem fremite eius
pacisce In sermone de domini-
ca octaua Epiphanie in

quibusdam Sentenciis
Stat propositum dei / stat sen-
tencia super timentes eum ipsum
et dissimulans mala et remu-
nerans bona ut miro modo sic
bona et mala cooperentur in bonum
Super Cantica
Aliud est multas divicias scire
Aliud et possidere / nec noticia
facit divitem sed possessio Sic
prorsus / sic aliud esse nosse deum
aliud et timere / nec cognicio
sapientem / sed timor facit qui
et afficit Tu ne sapientem
dixeris quem sua sciencia inflat
Et bene inicium sapiencie domini
quia tunc primum deus anime sapit
cum eam afficit ad timendum
tunc cum instruit ad sciendum
Timens dei iusticiam timens
potenciam / et sapit tibi iustus
et potens deus / quia timor sa-
por est Quoniam sapor sapientem
facit / sic sciencia scientem sicut
divicia divitem Dexrum sacheia
facilime sequitur elacionis timor
si non reformat timor ut mito dica
tu timou sapiens qui se pesti in-
sipiencie primus apponit / hinc itaque
quidam ingressus est ad sapienciam
plane domus dei et porta celi
et tamquam ingressus glorie
Super Cantica sermone lim
In veritate didici nil eque esse
efficax esse ad graciam promerendam
retinendam / recuperandam quam
si omni tempore coram deo inve-
niaris non altum sapere sed

time. Beatus es si cor tuum
semper timore repleueris ut beatus
quidem pro accepta gratia amplius
pro amissa, longe plus pro
recuperata. Tunc ergo tu atti
fecit gratia, time cum abicit, time
cum denuo reuertatur. Si adest
time ne indigne operis ex ea
si recessit multo magis tunc timendum
est, quia ubi ubi desistit gratia
deficies et tu.

De triplici timore

Time igitur pro subtracta gratia
tamquam mox casurus. Time
quia reliquit te custodia tua
nec dubites in causa esse super
biam, etiam si non appareat, licet
si ubi conscius non sis. Quod
enim in mensis dicit deus Numquid
qui humilibus aufert datam, ergo
argumentum superbie privacio gratie
est. Quam gratia reparata redierit
multo magis et amplius tunc
timendum, ne forte contingat re
cidivum pati. Pro inde omni tempore
time deum, et ex omni corde
tuo. Amat deus integrum nunquam af
fectum plenum perfectum sacrificium
non potes simul et hic timere
et alium sapere. Non est enim quo
admittas superbiam repletus nomine
domini et sic de ceteris viciis sci
dum quia necesse est omnia plenitu
dine timoris excludi. Tunc demum
si plene si perfecte timueris, dabit
saporem caritas. Omne caritate enim
timor plenam habet. Timor qui
non est in caritate, cum sed innocet

ad sapienciam nemem eum estimat
quoniam superuenientibus cautus exce
dit illum.

De discrecione in multis virtutis sumitur Ca(pitulu)m decimum

Iusticia dum suum modum ex
cedit, crudelitatis inicium gi
gnit, et nimia pietas disso
lucionem parit. Sic sepe viciu
est quod reputatur. Sic etiam
sepe remissa segniciess mansue
tudo creditur, et pigricie vicia
quietis virtutem imitatur.

Si(cut) Cant(icum) ca(ntic)o(rum) c(apitulo) 9

Ubi vehemens emulatus ibi
maxime discrecio necessaria
est, que est ordinacio caritatis.
Semper quidem zelus nimia
absque sciencia in effectum minusque
valens invenitur, plerumque aut
et perniciosus valde sentitur.

Super Cantica per Sermo(nem)

Zelus siquidem discrecionis
absque caritatis feruore iacet
et feruor vehemens absque
discrecionis temperamento pre
cipitat. Ideo laudabilis cui
neutrum deest quatinus et fer
uor discrecionem erigat et discre
cio feruorem regat.

Super Cant(ica) se(rm)o(ne) c(apitulo) 9

Quo ardens igitur zelus fuerit
necesse, et vehemencior spiritus
professior quam caritas eo vigila
cioni sciencia opus est, que
zelum supprimat, spiritum temperet
ordinet caritatem. Discrecio
quippe omni virtuti ordinem ponit
ordo modum tribuit et decorem
perpetuitatem. Est ergo discrecio
non tam virtus quam quedam

moderatrix et auriga virtutum
ordinatrix affectuum et morum
doctrix et consumatio perfectionis
Tolle hanc et virtus vicium
erit. Ipsa namque affectio natu
ralis in perturbationem magis
convertitur extinctionemque nature

Super de consideratione domini

Hec et nimium docet neque
nimis, quia discretio re
tineandit, ut non plus nec
minus fiat. Nam qui nimius est
fructum boni operis abscidit, non
tineandit qui tepidus est
minus facit. Tu ergo indiscre
tione condisce tuam ipsius
salutem spernere. In de passcha

Ex ipse discretionis sed
quia nil sit illius contra
rium quod ipsa voluntas sub
vertens cuncta homini et omnes
oculos claudens. Habet nature
non parere, homini non acquiescit
non obtemperare. Simonis consilio
vel exemplo non obedire. Plato

De obedientia in epistola
ad adam monachum in
fine de passcha capitulo xi

Obediencie virtus semper
militat virtuti obedien
tia dirigit gressus nostros et
sancte conversationis gloriam
promovet. Nam si contraria lex
modo in membris nostris per ino
bediencian, quis nesciat per
obedienciam continenciam dari.
Ipsa est que mentem ordinare
novit. Ipsa que paciam docet
et donat.

Inquibusdam dictis

Inobedienciam causam esse
mortis omnes experimur. Quod
morimur propter eam. In
terpositione sit inspectio est.

Disce homo obedire, disce terra
subdi, disce pulvis obtemperare.
De auctore tuo Lucas evangelista
Et erat inquit subditus illis
haud dubium quin marie et
ioseph. Nam cum remansisset in
ierusalem et dixisset In hiis que
patris sui erant oportet se esse
non acquiescentibus parentibus
eius, sequi illos in nazareth
non despexit. Magister discipulos
deus homines verbum et sa
piencia fabrum et feminam.
Erubesce superbe cinis, deus se
humiliat et tu te exaltas. Deus
se hominibus subdit et tu do
minari hominibus gestiens tu te
preponis auctori tuo. Preoccupans enim
hominibus preesse desidero, totiens
deum meum praeire contendo. Deus
magnum cui angeli subditi sunt
cui principatus et potestates obe
diunt, subditus erat marie, et non
solum marie sed et ioseph propter mariam. Mirare ergo
ferme deus obtemperat humilitas.
Absque exemplo et quod femina
deo principatum sublimitas sine
socio. Si homines o homo imi
tari dedignaris exemplum, certe
non erit tibi indignum sequi
auctorem tuum. Super cantica
sermone quadragesimo
tercio

Acquiesce autem deo et
sit voluntas tua subdita
veritati. Aut parum est esse
subiectum deo, nisi sis et omni

humane creature inter deum
sive prelato sive alijs tamquam
superioribus ab eo constitutis Ego
plus dico subdere parib*us* subdere
et minoribus Et si vis inu*ilu*stria
esse perfectus / vade ad minorem
defer inferiori / mori te inclinato

In sermone ad abbates etc

Quem a deo suo excutiebat
inobediencia / sine dubio ad
ipsum per obedienciam recto tramite
redit Pena corporis nec in*e*t divi
cias stabilis Nec sine obediencia
sciole pot*est* esse districta et obedia
in divicijs et voluptate nec stabilis
est nec gloriosa Inobediencia nec
caveas p*ro*pria voluntas Nam quisquis
vel aperte vel oculte satagit ut
quod habet in voluntate hoc ei spiritu
alis pater iniungat / ipse se se
ducit si forte sibi quasi de o
bediencia blandiatur Neque enim in
ea re ipse prelato sed magis ei
prelatus obedit In sermo
ne de sancto Andrea

Quod si quis obediat quidem
sed simulatorie et ad ocu
lum / murmurat aut in abscondito
falsa est obediencia eius Sola
est caritas que obedienciam gratam
facit et acceptabilem deo / solaque
commendat Verus obediens dat
suum velle et suum nolle

In conversione pauli

Quam pauca invenitur in hac
perfecte forma obediencie / qui suam
ita abiecerunt voluntatem ut non
quod ipsi sed quod dominus velit omni
hora requirat dicentes sic inter
missione cum Apostolo Domine quid
me vis facere O verbum breve

sed plenum / sed vivum sed efficax sed
dignum omni accepcione Quis enim
dicet sit omo dignum est / domine
non meam a te / sed a me tuam
queri et fieri voluntatem Mul
torum profecto hodie pusillanimi
tas et perversitas exigit ut
ab eis queri oporteat Quid
vis ut faciam tibi / non ipsi quid
domine quid me vis facere Con
siderare habet ipse minister et
vicarius Christi / quid sibi precipi
velint non ipsi considerant que
voluntas sit preceptoris Viscerum
et ~~domini~~ diiudicant eligentes
in quibus obediant imperanti
immo in quibus preceptorem suum
ipsorum obedire necesse sit voluit
Non est eorum obediencia plena
non in omnibus pati sit obsequi
non per omnia sequi professi erunt
eum / qui non suam / sed patris
venit facere voluntatem

De disciplina sive sancti Ambrosii
sermone xxij capitulo xij

Omnes homines natura
equales genuit At quum
bono nature in moribus superbia
depravato / facti sunt homines equa
litatis impacientes contendentes
invicem superiores constitui / ac
alterutrum supergredi cupientes
et inanis glorie cupidi invicem
provocantes Primo enim iugo
discipline / insolencia morum
domanda est / quousque duris
et diuturnis laborum atrita
legibus / humilietur et senescat
servitosa voluntas bonumque
in se nature / quod superbiendo
amiserat / obediendo recipiat
Accedit nimirum disciplinatis
moribus bonum nature quo red
ditur homo suavis et mitis

homo sine querela neminem circum
veniens, neminem concutiens, nemi
ledens, neminem superextollens
se aut preferens. In sermone
de assumpcione sancte
marie virginis glose

Disciplina non constringit
liberum, sed voluntarium
regit et dirigit in viam pacis.
In epistola ad sophiam

Insigne decoris disciplinam
prefert. Que quam composi
tum reddit omnem corporis statum
necnon et mentis habitum disci
plinam cervicem submittit
ponit supercilium componit vultum
ligat oculos chachinnos co
hibet, gulam frenat, iram sedat
format incessum. In epistola
ad Robertum

Quid necesse est his pungere
iacto recalcitrantes, vide
timidum magis et ex se per se
satis erubescentem confunderet
amplius cui sua racio magister
cui ipsa conscientia virga et inge
nita verecundia lex est discipline.
In epistola ad abbatem
Sigerum sancti dionisii

Iugem quippe silencium et ab
omni strepitu secularium
perpetua quies cogit celestia
meditari porro continencie
labor et rigor discipline
psalmorum hymnorum que
dulcedine relevantur pudor
de preteritis novo conversacionis
temperat austeritatem. Hos autem qui
in penitenciam patienciam capitur
bone consciencie fructus futu
rorum quoque bonorum operatur desi

derium quod non frustrabitur et
spem que non confundit. Terentur
timor iudicii procedit caritatis
fraterne ereccio. Tedium et
accidiam procul pellit sitarum
varietas observacionum labor et
latebre et voluntaria paupertas
hec sunt monachorum insignia
hec vitam solent nobilitare
monasticam. De silencio in
meditacionibus capitulum xiiii

In silencio nemo sit ociosus
debet esse ut in eodem volutare
non cogitet proximi nec sit actu
osus ut contemplacionem non requi
rat dei, parum enim proficit
qui aliis non autem potest prodesse.
In sermone de Na
tivitate beate marie

Est silencium irreprehensibile
bonum et laudabile magis
et est sermo non bonus. Bonum
silencium a iactancia, bonum a
blasfemia, bonum a murmure
et detraccione. Alii enim ob
laboris magnitudinem et pondus
diei et estatus animo murmurat
diiudicat eos qui pro anima
sua pervigilant tamquam reddituri
racionem. Clamor est sed
supra omne silencium clamoris
est animi obduracio silere facit
quam audire non patitur potens
verbi alius pusillanimitate spiritus
in expectacione deficit pessimum
quod hoc est enim blasfemie est quod
nec in hoc seculo remittitur
nec in futuro. Tercius in
magnis ambulat et mirabilibus
super se dicens manus nostra
excelsa et putans se aliqu

esse cum nichil sit Sileat ergo
in nobis lingwa magniloqua
Quam bonum est in hoc seculi
silencio salutare domini presto-
lari ita tamen ab his taceas ne
omnino taceas nec dederis sile-
cium deo loquere illi contra iacta-
ciam in confessionem ut ob-
tineas veniam de peccato loquere
in graciarum accione contra mur-
muracionem ut ampliorem invenias
graciam in presenti loquere in oracione
contra diffidenciam ut consequaris
gloriam in futuro Confitere igitur
peccata et pro presentibus gracias
age ac deinceps ora studiosique
pro futuris ut ne ipse quidam
sileat a remissione ab immissione
a promissione

De ieiunio in fine de quadragesima Capitulum xxiij

Igitur reor aliquantis expo-
nere quo fructu et quemad-
modum oportebat ieiunare Primum
quidem scies pro eo quod ab ipsis
quoque licitis abstinemus ea nobis
que prius commisimus illicita condo-
nantur Quid vero est condonari
commissa nisi ieiunio brevi ieiunia
redimi sempiterna Gehennam enim
meruimus ubi nullus omnino cibus
est ubi guttam aque dives po-
stulat et accipere non meretur
Bonum ergo et salutare ieiunium
quo rediminitur eterna supplicia dum
remittuntur hoc modo peccata Non solum
autem est absolucio peccatorum sed ex-
tirpacio viciorum non solum optinet
veniam sed meretur graciam non
solum delet peccata preterita que commisimus
sed expellit futura que committere
poteramus Dicam vobis adhuc
ieiunium quod oracioni devocionem et
fiduciam donat Et enim quemad-
modum sibi invicem ieiunium et
oracio succedunt Oracio impetrat
virtutem ieiunandi et ieiunium graciam
promeretur orandi Ieiunium oracionem
roborat oracio sanctificat ieiunium
et domino representat Quid enim
nobis ieiunium prodest si relinquamus
in terra quod absit Sublevetur
ergo ieiunium penna quadam oracionis
sed ne forte minus sufficiat altera
quoque necesse est ei scilicet

In sermone de quadragesima

Sint ergo ieiunio nostro ut
spiritale celos penetret
ale due oracionis scilicet atque
iusticie

De duabus aliis ieiuniis

Iusticia vero que est nisi que
unicuique reddit quod suum est
Volo tamen ammonitos esse fratres
meos observandi ieiunium non
ab escis tantum sed ab omnibus
illecebris carnis et omnia
carnis voluptate Ieiunio vero
ieiunandum est longe amplius
a viciis quam a cibis eciam
sine ieiunio hec tota a domino
reprobantur

De verecundia sive castitate Sermone septuagesimo octavo

Nescio an quicquam gracius
verecundia aditu in
moribus hominum queat Que est
decor omnium ornatus etatum sed tamen
graciam verecundie in tenera etate
amplius pulcriusque emicescit quod
amabiliusque verecundo adolescente

Quam pulcra hec et quam
splendida gemma morum in vita
et vultu adolescentis / quam vera
et minime dubia bone indicia
spei bone indolis iudex / virga
discipline est illi que puden-
dis affectibus imminens lu-
brice etatis motus actusque
leves coherceat reprimat inso-
lentes Quid ita turpiloquium
et omnis deinceps turpitudinis
occasionem fugitat soror conti-
nencie est iudicium columbine
simplicitatis / castis innocencie
lampas est pudica mentis iu-
giter lucens / ut nil in ea
turpe vel indecorum residere ac-
ceptum est quod non illico pro-
deat Ista expugnatrix malorum
et propugnatrix pristinis nature
spiritualis gloria contineat a fame
custos / vite decus virtutis
sedes initium primicie nature
laus et insigne tocius hone-
status Rubor ipse generatum
quem forte invexit pudor gra-
tum gracie et decoris suf-
fuso afferre vultum solet [illegible]
adeo animi germanus bonum
verecundia est / ut et qui male
agere non verentur / videri tamen
verecundentur / opera immun-
da tenebrarum / et digna latebris
tenebras occultancias Nil
tam amicum verecundie animo
quam secretum / Denique orare
volentes iubemur intrare cu-
biculum verum secreta gracia

Et quidem ad cautelam ne coram
orantibus laus humana furetur
fructum / frustretur effectum
Sed quid tam proprium verecundie
quam vitare laudes / vitare
iactanciam Quid tam indecorum
maxime adolescenti ostentacio
sanctitatis Bona commendacio
secrete orationis si prevenit ve-
recundiam **De tempta-
cionibus super psalmum
Qui habitat sermo quinto
decimo**

Nec promittos nos esse
volo / neminem super terram
absque temptacione victurum ut
cui forte tollitur aliqua alteram
sevius / aut pariter expectet
magis et sic petat ab ea libe-
rari / ut minime sibi interposi-
te mortis huius libertatem seu re-
quiem audeat polliceri Qua
in re consideranda est nobis
tam benigna erga nos divina
dispensacio pietatis ut quibus-
dam temptacionibus paciatur
diucius occupari / ne forte pe-
riculosiores occurrant / ab ali-
quibus vero liberat ut possit
in aliis / quas nobis utiliores
fore providet exercitari **Super
cantica sermone xlv**

Necesse est enim ut veniant
temptaciones **In qui-
busdam sentenciis**

Quis enim coronabitur nisi qui
legitime certavit Aut quo-
modo certabunt si desit qui impugnet
Quid mihi cum victoria si
nec in prelio fui Imprudentissime

michi exorgo uel gl(or)iam sine victo
ria / uel victoriam sine pugna
In quibusdam sentenciis
Sed heu / heu nec mare flu
ctibus / nec vita ista care
pot temtacionibus / nec pot esse
pax firma et solida / nisi in re
gione sue **Super psalmum**
xciiii habitat versu quinto
Hic temptacionibus plena est
vita nostra / ut non inmerito to
ta ipsa temptacio debeat appel
lari **In sermone de xxx^ma**
Sed qui sumus nos / aut que
est fortitudo nostra / ut tam
multis temtacionibus resistere
valeamus / hoc erat certe quod
querebat deus / hoc erat ad
quod nos perducere satagebat
ut videntes defectum nostrum / et
quod nobis non sit auxilium aliud
ad eius misericordiam tota humilitate
curramus **Super psalmum**
xciiii habitat versu secundo
Cum ergo temtacionis impe
tum sentimus incogitare
statim fugiamus ad ipsum et humi
liter postulemus auxilium / Omnes
enim aliquando eadem nature est / dum
in hoc seculo detinemur / sed
alii collidunt(ur) / alii non quia deus
supponit manum suam / Sed quomodo
eos discernere potimus ut se
gregemus iustos ab iniustis
Quomodo discernuntur iusti
ab iniustis per temptaciones
Verum hoc interest inter
eorum casus quia iustus

suscipitur a domino / Ideo quia
resurgat forcior / Iniustus ait
cum ceciderit non adiciet ut re
surgat / ymmo in pudoris noxium
aut inpudenciam cadet / aut
enim excusat quod fecit / et hoc
est pudor adducens peccatum /
aut fiet frons meretricis / Et
iam nec deum timet / nec
hominem reveretur / predicat quia
peccatum suum sic sodoma / Iustus
vero super manum domini cadit
et miro quodammodo eciam ei
ipsum peccatum in iusticiam cooperatur
Nonne cooperatur ille casus nobis
in bonum / Unde et meliores
efficimur et cautiores / Nonne
domino cadentem illum suscepit / qui
ab humilitate suscipitur / In crea
cione in redempcione ceterisque co
munibus beneficiis est deus omnium
sed in temtacionibus suis tamquam
propium habent cum singuli electorum
Sic enim et paratus est et caden
tem suscipere et eripere fugien
tem / ut videri possit relictis
omnibus aliis / ei soli operam
dare / Propterea expedit omni anime
deum semper attendere tamquam
proprium non modo adiutorem / sed et
inspectorem **Quomodo resiste**
de temptacionibus victoria
accipitur In sermone
de xxx^a c. xvii
Ipsi gestamus laqueum nostrum
nobiscum proprium circumferimus ini
micum / Natrem hac (?) caput
de peccato natum / in peccato mutuum

praua consuetudine viciatum
hac utitur ad pugnandos cal-
lidissimus serpens, cui nullum
desiderium est aliud, nullum stu-
dium, nullum negocium nisi sitire
sanguinem animarum. Hic est
qui iugiter machinatur malum

In meditacionibus

Arguta loquor artificiose
suggerit, callide decipit,
illicitos motus inflat, et vene-
natas cogitaciones inflammat,
componet bella, nutrit odia, matat
gulam, monet libidinem, deside-
ria carnis instigat, peccati occasio-
nes parat, et mille nocendi artibus
corda hominum temptare non cessat. Hic
est qui manus meas pro cingulo
alligat, ut cato que data est
in adiutorium, in ruinam et in
laqueum nobis fiat. Verumtamen
in nobis est si vincere volumus,
et nemo nisi in hoc certamine
devincitur invitus. Sub te est
o homo appetitus tuus et
tu dominabis illius. Potest
inimicus excitare temptacionis
motum, sed in te est si volueris
dare seu negare consensum. In
tua facultate est si volueris
inimicum tuum facere seruum
tuum, ut omnia tibi cooperentur
in bonum. Nec enim inflamat
inimicus desiderium vanitatis
aut impiarum cogitaciones ingerit
aut excitat libidinis motum
tu solummodo consencias

et quociens restitis sic totiens
coronabis. Credo etiam si
cogitaciones istas quam cito in
nobis aduertimus non patimur
remorari, sed in spiritu vehementi
animus aduersus illas exarta-
quoniam inimicus confusus abscen-
dit, nec tam libenter illuc re-
uertitur. **In sermone de gratia dominum**

Nec reddendum est uel re-
cedendum, etiam si grauis
temptacionum feruor utriusque hos-
tium afflixerit, eligamus pocius
ardere quam cedere. **Super psalmum ciiii hitat [?] vsu x.**

Utcumque inimicum prosperitatem
humano generi demones
invidere noscuntur, utraque eos
felicitate fraudare contendunt,
celesti videlicet et terrena, sed
longe amplius rore celi quam
pingwedine terre. Hoc sane
nullatenus expedit ignorare, quo-
niam vehemencius instat pugnare nota bene
hostilis multitudo, illuc nempe
studiosius repugnandum, ubi
grauior viget necessitas, ubi totum
belli pondus imminet, ubi collu-
ctacionis racio uniuersa consistit.
Unde patet aut victis ignomi-
niosa captiuitas, aut vincentibus
gloria triumphalis. Nam demones
quidem nobis superna et eterna
pocius invidere noscuntur, non
tamen ut sibi cedat, quod irreparabiliter
ceciderunt amiserunt, sed ne il-
lud pauper de puluere suscitatus
accedat. Unde ipsi in gloria Invidia

conditi irreparibiliter ceciderunt indignatur et livore tabescit obstinata malignitas humanam obtinere fragilitatem, quod retinere ipsa non meruit. Sed si quando forte temporalia aliquam damna aut inferre conantur, aut gratulantur inferri. Hec eorum molicio est ut iactura exterior vel eadem ipsi vel alteri occasio sit iacture interne. Hec enim tota adversum nos colluctacio spiritualium nequiciarum est ut nos seducant et inducant in vias suas, ut perducant ad destinatum finem qui paratus est eis.

In meditacionibus

Demonum est suggestiones malas ingerere, nostrum non consentire. Nam quociens resistimus dyabolum superamus, angelos letificamus, deum honoramus. Apostolus hortatur nos ut pugnemus, adiuvat ut vincamus, certantes spectat, deficientes sublevat, vincentes coronat.

De graciarum actione super cantica sermone xiii. c. xviii

Origo fontium et fluminum omnium mare est, virtutum et scienciarum dominus Christus. Continencia carnis, cordis industria et voluntatis rectitudo, casta cogitacia, iusta iudicia, sancta desideria ex illo manant. Si quis callet ingenio, si quis inter eloquio, si quis moribus placet, inde est. Inde sciencie, inde sapiencie sermo. Ad locum unde exeunt revertuntur flumina graciarum ut iterum fluant. Qualiter in quibus qualiter dicat Apostolus: In omnibus gracias agentes. Quicquid sapiencie sit et virtutis, scire confidis dei virtuti et dei sapiencie, reputa Christo.

In sermone de capite ieiunii

Siquidem fluminis aqua si stare ceperit computrescit plane. Graciarum cessat decursus nisi recursus non fuerit. Nec modo nichil augetur ingrato, sed quod acceperat ei vertitur in perniciem. Fidelis in modico constituitur dignus munere ampliori. Refunde igitur in eum qui supra te est quicquid intra est devocionis, quicquid dileccionis, quicquid affeccionis, ut si qua est intra gracia referatur ad ipsum. Nec etiam queras gloriam sed ipsius.

Super cantica sermone primo

Disce inrefundendo graciam non esse tardus aut segnis. Disce in singula dona gracias agere, ut nulla dei dona debita graciarum actione frustrentur, non grandia, non mediocria, nec parvula.

In quibusdam sentenciis

Peremptoria siquidem res est ingratitudo, hostis gracie, inimica salutis, exinanitio meritorum, virtutum dispersio, beneficiorum perditio, ventus urens, siccans sibi fontem

pietatis rorem mel fluenta gratie. Dico ergo quoniam per meos sapa nichil ita displicet deo presertim in filiis gratie in omnibus conversionis, quemadmodum ingratitudo. Dicas enim obstruit gratie. Et ubi fuerit illa iam gratia accessum non invenerit locum non habet. Homo enim perditum reputat quod ingrato donatum est. aut dedisse non penitet quod perisse videtur. Oportet semper gratiosum esse hominem et devotum, qui perpetua gratia munera manere sibi desiderat et multiplicari. Nemo sane est qui non facile si querit inveniat unde plurimum obnoxius sit deo quia non est qui se abscondat a calore eius. Multos videmus

In quibusdam sententiis

Multos videmus satis importune petentes quod sibi deesse cognoverunt, sed paucos ad modum novimus qui dignas super acceptis beneficiis gratias agere videantur. Hac reprehensibile est quod instanter petimus, sed plane petitioni negat affectum quod mox invenitur ingrati. Et forte clementia esse videtur ingratis negare quod postulant, ne contingat nobis ut tanto amplius de ingratitudine iudicemur quanto magis accumulatis beneficiis ingrati

probamur extitisse. Felix qui ad singula dona gratie redit ad eum in quo est plenitudo omnium gratiarum, cui dum pro acceptis gratos nos exhibemus, locum in nobis facimus gratie, ut maiora adhuc accipere mereamur. Enim enim nos sola a profectu conversationis impedit ingratitudo nostra, dum quodammodo amissum reputans dator, quia ingratus accepit cavet sibi de cetero, ne tanto plura amittat quanto plura conferat ingrato. Felix proinde qui etiam pro minimis quibusque beneficiis non minas refert quia gratum actionem et devotionem a nobis exigit dator gratie dominus deus noster. De contemptu vane glorie super psalmum Qui habitat versu quarto et versu xii et xix

Vana gloria leviter volat leviter penetrat, sed non leve infligit vulnus, cito interficiat non videntes necat. Maxime ingratos et negligentes qui se ei ostentant, qui se ei exponunt et non parum ipsi insistunt, non attendunt, non discutiunt illam non vident, de morte que sit stimula que caduca que vana que inutilis. Siquis enim intueatur hoc modo iam non eum occidit gloria. Sed occiditur magis quodammodo versa impulsione eius redacta in inutilium. In quibusdam sententiis

PRoprie glorie cupidi na
ulla rone quiesce possut
cum in se ipis / michil penitus
inveniunt Unde possint aliqtenus
glari In quibusdam sen
tentiis

Reco nemo vim velit laudu
m vita ista / quia quitquid
hit favoris captas / ad deum
non retuleris furaris Tibi eni
unde gla putride pulvis tibi vn
Quid nequiunus servo usurpa
re sibi glam domi sui In qui
busdam sententiis

Noverat Aplus glam cre
atoris esse / no creature
sed consideravit ronalem crea
turam a deo affectare glam
ut aut vix aut numqm compesci
ab hoc desiderio possit / quippe
que ad ymaginem facta est cre
atoris propterea salubarrimum
invenit consilium dicens Eu
quidem persvaderi nobis no pot
non glari / saltem qui glat in
domino glorietur Super
can sermoe tredecimo

Secutus gloriosi testa gsia
de gla conditoris michil
michi usurpo / secutus plane
quia iam non contra dom s
in domio hec nobis svadeatur
glacio cum dicitur Gloriam
ab invicem quitis / et gloriam
que a solo deo est / no voltis
In sermone de adventu
domini

Recta gloriari in solo
deo / non nisi a solo deo
est Gloriam vero quam ab
invicem accipiunt / qui glam
que est a solo deo no requirut
vana est / qm vani filii hom
Sup can soe xxv

PRoptea et omnis gloria
pfectorum / intus non foris
est / sed hoc non est in flore
sermi aut in ore vulgi / sed in
domino / quod constie solus
sit arbiter deus cui soli
place desiderat / et cui place
sola vera et summa gloria
est / hec est utiqz vera gla
que est a spu veritatis
Sup can soe xiii

Nec mediocris gla ista que
intus est Crimpe tiz va
quaz de vitate in veritate tam
vera ut vix vel paucitas per
fectorum pfecte glorietur in ea
Magna et rara virtus pfecto
est / ut magna licet operantem
magnu te nescias / et mani
festam omnibus / ut late sa
nctitatem et mirabilem te
appetere et contemptibilem
reputare / hoc ego ipis vir
tutibus mirabilius iudico
Sup Can sermoe vice
simo quinto

Fidelis revera famulus
es si de multa gloria
domi tui et si no exeunte
ex te / tamen pertranseunte
p te / nil tuis manibus adhere
contingat Et tutior sua

.n. Cibus omne

cuiusque gratia, dum eam habet in semetipso et non in altero. In Sermone de sancto Iohanne Baptista

Qui enim consciavit in alienis labiis posuerit modo magnum, modo parvum sunt modo nullum. Quem qui adulatur linguosi vel vituperare placuerit vel laudare. Super Canticum sermone tredecimo

Nam sapiens gloriator probabit opus suum atque ad lumen veritatis diligenter examinabit, et sic habebit in semetipso gloriam, et non in altero altius. Stultus sum si fistella labiorum tuorum gloriam meam credidero et reposuero mendicitate eam absit. cum libere voluero Nomine nempe in tuo arbitrio est probare me vel improbare prout volueris. Ipsi potius eam repono servandam, qui potens est depositum meum servare in illum diem. Cautus in custodiendo fidelis in restituendo Secura erit erit utrumque laus a dominis duntaxat qui humanas laudes contempserunt. De gratia dei super canticum sermone lxxi de amicitia domini Capitulum vicesimum

Omnibus autem gratia dei dulcissimus sane et omnem habens in se suavitatem et delectamentum saporis, non modo delectat sed reficit et medetur. Anima nostra spiritus est vadens et non rediens si sibi fuerit derelicta. Semel a facie domini egressa vel eiecta, non revertetur oculus eius ut videat bona, si non requiratur a deo. Omnis ergo anima quaerens deum, ne magnum bonum in magnum sibi detorqueat malum ne sciat se praeventam in primo et ante quaesitam quam quaerentem. Nam vere et absque dubio eo quisque pessimus quo optimus est ascribit sibi. Ne pe pessimum hoc. Quod si dicat quis, quod absit. Agnosco gratia dei sum id quod sum, studeat autem captare gloriam per gratiam quam accepit Nomine fur est et latro. Super Canticum sermone lxxiii

Hinc vero fidelis anima agnoscit ista et utramque gratiae confitetur. Primo quidem ea qua prima est qua et praeventus est. Postea et subsequentem. Nempe tunc magis gratia plenam se probat, cum totum gratiae dederit, et primas scilicet illi partes ascribens et ultimas alioquin gratia plena si quid

habuit quod non sit ex gracia
Non est quo gratia intret ubi
iam meritum occupavit Ergo
plena confessio gratie ipsius gratie
plenitudinem designat in anima
confitentis Nam siquid de proprio
inest In quantum est gratia illi
cedere necesse est deest gracie
quicquid meritis deputas Nolo
meritum quod gratiam excludit
Horreo quicquid de me est ut
sim meus nisi quod illud for-
sitan magis meum est quod
me meum facit Gratia reddit
me michi iustificatum gratis et
sic liberatum a servitute peccati

In sermone de adventu do-
mini

Itaque meum meum solius gratie
est ut nichil michi quidem in
predestinatione attribuam sive in vo-
catione Non sic sane ab opere
iustificationis alienus sit spiritus
et illud gratia sed plane meum
Porro consummatio quidem et
ipsa solius est gratie nec est
michi in parte hac vel cum ea
sive in ea glorie quasi coadiutor
sim aut cooperator Itaque misericordia
domini ab eterno et usque in eter-
num super electos in medio
quidem aliquatenus ostendens
liberum arbitrium cum gracia
principium vero et finem soli ven-
dicans sibi ut sit nobis alpha
et o dominus deus noster Eiusdem
eodem sermone xxvi

Sed sciant omnia gratie
absque gratia nec ad co-
gitandum bonum sufficere cor
humanum sed sufficientia ipsius
ex deo est Non enim sufficientes
sumus vel cogitare aliquid a
nobis quasi ex nobis nisi ipse
dederit nobis qui dat affluenter

De adiutorio divino in ser-
mone de vigilia domini Ca-
pitulum xxi

Crede te deo committe
te ei Nam sibi quidem sibi
ipsi fidem non fidei sed perfidie
est nec confidentie sed diffi-
dentie magis in semetipso
habere fiduciam Fidelis [illegible]
est qui nec sibi credit nec
in se sperat factus sibi tamquam
vas perditum sed sic perdens
animam suam ut in vita eter-
nam custodiat eam Porro
id quidem facit humilitas
cordis ut non sibi fidelis
anima inimica sed deserens se-
metipsam ascendat iam de de-
serto innixa super dilectum

Eiusdem eodem sermone lxxiii

Hostentus profecto arduus
est et casus conatus
absque dei adiutorio Ergo
qui stat si non vult cadere non
fidat sibi innitatur deo deus
loquitur Sine me nichil po-
testis facere Ita nec surgere
ad bonum nec stare in bono
possumus sine deo Tu ergo

qui stas cora gloriam dei et cum
manum erigeris ipsius nutu e
virtute tenearis / Multum operi
virtute habes / sed quia indige
ris ex alto Ceterum enim si pugna
sit facile faciat victorem
sui animus / et sit invictum red
dit ad omnia **Quid sit
virtus**

Est quippe vigor animi
cedere nescius pro tuenda
racione Vel sit vigor animi quod
in se est omnia ad racionem tegens
uel dirigens Quid in omnia
possibilia sunt intenti super eum
qui omnia potest Nil omnipotencia
dei clariorem dedit / quam quos
omnipotentes facit / Omnes qui
in se sperant / An non omnipotens
cui omnia possibilia sunt Ita
animus non si presumat de se
sed si confortetur a deo / poterit
utique dominari sui / ut non dominetur
ei omnis iniusticia **Quod
omnia potest qui deo innititur**

Ita inquam deo innixam nulla
vis nulla fraus nulla tam
illecebra poterit uel stantem
deicere uel subicere dominantem
Alioquin frustra innititur si sibi
non innititur **De merito super
cantica sermone lxix c. xiiii**

Sufficit ad meritum scire quod
non sufficiant merita Sed

ut ad meritum satis est / Se
meritis non presumere sic carere
meritis satis est ad iudicium
**De meritis venator super
psalmum xcvi habitat**

Porro infancium renatorum
nemini carere meritis
sed xpi haec merita nosantur
Quibus se tamen indignos
reddunt si sua iungere non
nequiverint sed neglexerint
quod quidem periculum iam adul
te etatis est / merita proinde
habere cures habita data no
ueris fructum sperans domini
misericordiam / et omne periculum euasi
sti paupertatis ingratitudinis
presumcionis / Perniciosa pauper
tas penuria meritorum / Pre
sumpcio autem spiritus fallaces
diuicie / et ideo felix cui per
merita sine presumcione / nec
presumcio absque meritis deest Sic
unde presumat sed non merita
Sed merita ad promerendum non
ad presumendum Ceterum quam pre
sumere / nonne promereri est
Ergo eo presumit securius
quod non presumit **In ser
mone de annunciacione
dominica**

Hec enim est totum homi
nis meritum / si totam spe
ranciam ponat in eo qui

totum hominem salvum faciat
Quantumcumque processerit
obtinebit / si tamen in deum tota
figatur ut firma sit et non ti-
tubet Hec vera hominis fidu-
cia a se deficientis et innitentis
domino deo suo De fide sup
cant simone xxviii ~~[illegible]~~

Nec magna vera fiducia et
certa ima non negatur Me-
um proinde meritum miseratio
domini Non plane sum meriti inops
quamdiu ille miseracionum non fuerit
Quod si misericordie domini multe / multus
nichilominus in meritis ego sum
De fide sup Cant simone
xxviii capitulo xxvi

Fide mundantur corda / ut
possit videri deus Fides
nescia falli / fides invisibilia
comprehendens / sensus penuriam
non sentit Denique transgreditur
fines etiam racionis humane /
nature usum experiencie terminos
Que vero comprehendit quod
sensus nescit experimentum non
invenit Fixe id habe certius
id tucius sequi / quod illa sua-
serit / Denique comprehendit quod
sit longitudo / latitudo sublimitas
et profundum Quod oculus
non vidit nec auris audivit
nec in cor hominis ascendit
Illa in se quasi in quodam velucro
clausum portat servatque signatum

Sup cant simone lxxvi
Fides tunc sane prolixior
esse demonstratur / cum credit
non quod videtur Quid magni
est credere quod videris / et tuis
non negare oculis fidem / quod
laudis meretur Sed si quod
non videmus speramus per pa-
cientiam expectamus et pa-
ciencia meritum est Proinde
ut non evacuetur meritum fidei
subducat se visui dans meriti
locum Ubi est deus non potes
modo venire / vemes aut post ea
Nec tamen sequere querere nec
te illa inaccessabilis claritas
vel sublimitas a querendo de-
terreat / ab inveniendo desperet
Si potes credere / omnia pos-
sibilia sunt credenti Crede
et invenisti Iam credentibus inve-
nisse est Quere ergo vel
sequere actibus / fide invenit
Quid non inveniat fides /
Attingit inaccessa / deprehen-
dit ignota / comprehendit im-
mensa / apprehendit novissima
Ipsam denique eternitatem suo
illo vastissimo sinu quodammodo
circumcludit Fidenter dixerim
eternam beatamque trinitatem quam
non intelligo / credo et fide
teneo / quam non capio mente

Et quidem ante omnia fi
des querenda. In sermo
ne de octaua pasche

Fide siquidem in dei fi
lios adoptantur, fide
in nos mundus odit atque
persequitur, fide et vincitur.
Porro fides sine operibus mor
tua est in semetipsa, nec mirum
videri potest si nequaquam viuit
que nec viuit quedam fides.
que nam sit viuida et victori
osa fides. Illa sine dubio per
quam xpistus habitat in cordibus
nostris. In sermone de pascha

Cristus enim et vita et
virtus nostra est. Tam
diu xpistus in nobis viuit quam
diu viuit fides. Et postquam
fides mortua est, quodammodo
xpistus mortuus est in nobis.
Porro fidei vitam opera attesta
tur. Sicut enim corporis vitam
ex motu suo digne discernimus
Ita et fidei vitam ex operibus
bonis. Itaque vita quidem corporis
anima per quam mouetur et sentit
vita vero fidei caritas est
quia per illam operatur. Unde
et frigescente caritate fides
moritur, sicut corpus anima
recedente. Super Can.
sermone xxx.

Quedam enim fidei ipsa
deuocio est. Amor fidei
est seperacio caritatis. Non facit
hominem rectum fides recta quia
non operatur ex dilectione. Sed nec
opera quamuis recta cor rectum ef
ficere sufficiunt sine fide. Quis
enim rectum dicat hominem non
placentem deo. Sine fide autem
impossibile est placere deo. Qui
non placet deo non potest illi
placere deus. Nam cui placet
deus deo displicere non potest.
De spe super Cantica
sermone lx. Cmus xxiiii.

Est locus inter timorem
et securitatem media
videlicet spes, in qua mens
et consciencia molli quodammodo suppo
sito caritatis stratu suauissime
requiescit. Est autem cum mens
nostra formidine pene seruiliter
premitur, et donec quis premitur
a spiritu seruitutis parum habet de spe
de timore plurimum. Non est pax
neque requies fluctuante in
micium consciencia inter spem et
timorem, maximeque a super
excellente timore habundancius
cruciatur. Nam timor penam habet.
Ceterum si paulatim per incre
mentum gracie cepit desistere timor
et procedere spes, cum demum
ad hoc ventum fuerit ut per
fecta caritas ex toto foras

imitat timorem Nomine eius ml anima singulariter in spe constituta videbitur at pro inde idipsum dormire et requiescere Nam qui se singulariter in spe constitutum sentit Non iam in timore servit sed requiescit in caritate Super psalmum ciiii hitat Bernardus

In spe vivimus ne deficiamus in tribulatione presenti quod in expectatione simus indeficientium gaudiorum Neque enim vana nobis expectatio aut dubia spes videtur innixa immutabilibus promissionibus veritatis Prorsus magna leticia et exultatio multa nimis tu vita venit

In sermone de sancto dominico

Non solum ipsa vita sed promissio vite eterne et expectatio iustorum leticia est et tanta leticia ut omne quod concupiscitur ei non valeat comparari Sed in quid tante leticie spes erit sed leticia Quicquid agendum sit quicquid declinandum quicquid tollerandum quicquid optandum tu es domine spes mea Super psalmum ciiii hitat v. xo

Hec una michi omnium promissionum causa. hec tota ratio mee expectationis hoc est votum meum. propositum meum et intencio cordis mei Reposita est hec spes mea in sinum meo et in hac perseverabo propter te

omnia detrimenta feci ut stercora arbitror quoniam tu es domine spes mea Si michi prima promittuntur per te obtinenda spectabo Si insurgant adversum me prelia si seviat mundus si fremat malignus si ipsa caro adversus spiritum concupiscit in hoc ego sperabo

In sermone de annunciacione domini

Sola miseris spes apud te domine miseracionis obtinet locum nec oleum nisi in vase fiducie ponis Super psalmum ciiii hitat v. nono

Feres hoc sepe et fide viriliter si hoc sapimus ut quid cunctamur abicere spes omnino vanas miseras mortales seductorias et huic tam solide tam perfecte tam beate spei tota devocione animi toto fervore spiritus inherere Siquid tibi impossibile seu quod vel difficile est quere illum in quo spes sed qui omnia potest Quid facilius dictu Si decrevit salvare nos continuo liberamur Si vivificare placuit vita in voluntate eius est Si prima eterna largiri licet ei quod vult facere Denique quoniam in se sperantes deserit illa maiestas que tanto studio monet in se sperari plane non delinquet sperantes in se adiuvabit eos aut et liberabit eos Quare quibus minus anima speraverit in eo

dulcis causa attamen efficax attamen inexpugnabilis Sup psalmum qui habitat versu xiiij

Dulcissima liberalitas in se sperantibus non deesse non tam dedignatur. Ecce spes miserorum miserator et misericors dominus non seipsum liberatorem simul et protectorem in se sperantibus exibere recusat Sup psalmum qui habitat versu nono

Ecce innumera tribulacionum secundum multitudinem earum consolaciones eius letificabunt animam tuam, dum non ad alia converteris dummodo clames ad deum dummodo in eum speres. Nempe ad omnem temptacionem ad omnem tribulacionem, ad omnem denique cuiuscumque modi necessitatem apta est nobis urbs refugii. Omnibus manibus expansus est. Pata sunt foramina petre patent, viscera misericordie dei nostri

De caritate sup cantica sermone de consideratione capitulum xxv

Carissima par optimum caritas est plane incomparabile. Denique quid nam huic comparandum putamus que ipsi prefertur miracio at fide transferenti montes Sup cantica sermone xvij

~~Porro libertatem donat timorem p~~

Porro per caritatem deus in deo deus in homine est. Quid ita dei ut caritas neque et deus est caritas In Epistola ad Clarevalensem

Caritas libertatem donat et timorem pellit, laborem non sentit meritum non intuetur premia non requirit et tamen plus omnibus urget, nullus terror sic solicitat nulla premia sic invitat, nulla iusticia sic exigit In sermone de passione domini

Caritas non querit que sua sunt, caritas non irritatur non provocatur. numquam non insevieam ruit, et pro tributis malis cumulat bona. O caritas paciens sed et compaciens, caritas paciens est sufficit caritas, benigna est, cumque est paciens caritas dissimulat, expectat sustinet delinquentem Sed benigna trahit, adducit conuti facit ab errore. Benigna caritas etiam quos tollerat amat et amat ardenter Sup cantica sermone l viij

Flet quippe caritas sed ex amore non ex merore, flet ex desiderio, flet cum flentibus In Epistola ad fulconem puere

Bona mater caritas que sive fovet, infirmos sive exercitat provectos, sive arguat inquietos diversis diversa

exhibens / sic et filios diligit
remissos Cum te arguit mitis
est / cum blanditur simplex est
precsolat se inire sine dolo mul
tere / patienter novit irasci humi
liter indignari lesa non putat
spreta revocat Ipsa enim est homi
matrix et angelorum Non solum
que in terris sed etiam que in
celis sunt pacificavit Ipsa est
que deum homini placatus homines
deo reconciliavit **In epistola
ad adam Monachum**

Caritas profecto dampna
sunt scandala pusillorum
Nec enim caritas caritatem offen
dit aut contemnit cum sentit of
fensam Nam seipsam non potest
negare / nec in se divisa est
novit potius in se divisa con
iungere / iuncta dividere nescit / pa
cem diligit / congaudet unitati
Sola quippe / que illa generat col
ligit solidat / et conservat Ubi
cumque servari cognoscit unitas
in vinculo / pacis / cum omni fiducia
pacis / caritas pulsat ad hostium
amici Nequaquam putans pati
se debere repulsam Cum amicicia
ticiarum meorum / novit nec veretur
et si paulisper gratissimum ing
erere secum pro ter sum negocium
Illa siquidem vera et sincera
est caritas quo proximi bonum
et nostrum diligamus Nam qui magis
aut certe solum diligit suum
convincitur non caste diligere bonum

quod utique preter se diligit non
propter ipum **In epistola generali ad
agerum canonicum Re
gularem**

Amemus et amemur in
altero nobis / in altero nostris
consulentes Nam quos amamus
in ipsis profecto requiescimus
a quibus autem amamur / ipsis nos
in nobis requiem paramus Porro
to amare in deo / caritatem habere
est studere vero propter deum amari
caritati servire est **Super
cantica sermone lx**

Utramque teneo dilectionem
dei / et dilectionem proximi
cum te amo domine ihesu / qui
meus proximus es / quoniam
homo es / et fecisti mecum miseri
cordiam et misericordia es super omnia
deus in secula benedictus Amen
**de amore divino super
cantica sermone lx c. xxvi**

Flagrans et vehemens
amor presertim divinus cum
se intra se cohibere non valet
non attendit quo ordine / qua
lege / qua ve serie / seu paucitate
verborum ebulliat / dummodo
ex hoc nullum sui sentiat detrimen
tum Interdum nec verba requirit
Interdum nec voces omnino
ullas / solis ad hoc contentus
suspiriis **Super cantica sermone
lxxx**

O amor preceps vehemens
flagrans impetuose qui
preter te aliud cogitare

non sinis fastidis cetera contempnis omnia preter te contemnis confundis ordines dissimulas usum modum ignoras totum quod opportunitatis quod racionis quod pudoris quod consilii iudicii ve esse videtur triumphas in temetipso et redigis in captivitatem. Frustra ad audiendum vel legendum ne amoris carmen qui non amat accedit quoniam omnino non potest capere ignitum eloquium frigidum pectus. Quomodo enim grece loquentem non intelligit qui grecum non novit, nec latine loquentem qui latinus non est, et ita de ceteris, sic lingwa amoris ei qui non amat barbara erit sicut es sonans aut timbalum tinniens. Super Cantica sermone lxxiiii

Amor reverentiam nescit. Ab amando quippe amor non ab honorando denominatur. Honoret sane qui horret, qui stupet, qui metuit, qui miratur; vacant hec omnia penes amantem. Preterea qui amat amat et aliud non novit. Nichil ipse qui honorandus, qui mirandus, stupori et miraculo est, amari tamen plus amat. Exigit deus timeri ut dominus, honorari ut pater et ut sponsus amari. Quid in hiis prestat, quid eminet? Nempe amor absque hoc et timor penam habet et honor non habet graciam. Et qui de amore non venit honor sed adulacio est. Et quidem soli deo honor et gloria. Sed horum acceptabit neutrum deus si melle amoris condita non fuerint. Is per se sufficit, is per se placet et propter se. Ipse meritum, ipse premium est sibi. Amor preter se non requirit causam non fructum. Fructus eius usus eius. Amo quia amo, amo ut amem. Super Cantica sermone octuagesimo vi°

Ubi autem amor labor non est, sed sapor. Cum amantibus nichil difficile est. In prologo libri de consideracione.

Amor dominum nescit per se patris subiectus est, obsequitur sponte, gratis obtemperat, libere veneratur. Amat et deus nec aliunde hoc habet sed ipse unde et inde vehemencius quia non amorem tam habet quam hoc ipse est. Super Cantica sermone lxx.

Neminem suspicit amor sed nec despicit quidem. Omnes ex quo invicem qui perfecte se amant et in seipsos celsos humiles contemplatur nec pares in sed unum eos facit. Super Cantica sermone octuagesimo secundo

Magna res amor nam cum amat deus, non aliud vult quam amari quippe, qui ob aliud non amat, nisi ut ametur sciens ipso amore beatos qui se amaverint. De violencia divini amoris super Cantica sermone lxxxiij capitulum xxvij

O suavitatem o graciam o amoris vim summus omnium unus omnium factus est. Quis hoc fecit amor dignitatis nescius dignacione dives / affectu potens suasu efficax. Quid violencius triumphat de deo amor ut scias amoris fuisse quod plenitudo effusa est, quod altitudo adequata est, quod singularitas associata est. Super Cantica sermone octuagesimo tercio

Deus non modo amans sed amor est et solus amoris vicem requirit et fidem. Ergo mi ametur amor. Super Cantica sermone sexagesimo v

Et quid tam cordi est vita quam deus meus Ihesus Christus vere est et amans et amabilis et totum quod de ipso est vere est quando ipse est. Non aliud sive quam ipse vitas. Super Cantica sermone septuagesimo octavo

Quis fidus verus ut amicus amor et nisi utique is qui veritas adamatur. Racionis sum compos veritatis sine capax. sed utinam non forem, si amor michi defuerit. Non sum securus astanti si absque eo inveniar. Super Cantica sermone vicesimo quinto

Valde michi omnino ardendus est per quem sum vivo sapio. Si ingratus non sim et indignus. Digna plane est morte qui tibi domine Ihesu recusat vivere et mortuus est. Et qui tibi non sapit desipit et qui curat esse nisi propter te pro nichilo est / et nichil est. Propter temetipsum deus fecisti omnia et qui vult esse sibi et non tibi nichil esse incipit inter omnia. Pro hiis ergo ita sum amans te quantum possum. Est quod me plus monet / plus urget plus attendit / Super omnia in quod reddit amabilem te michi Ihesu bone calix quem bibisti / opus nostre redempcionis. Hoc omnino amorem nostrum facile vendicat totum sibi hoc est quod nostram devocionem et blandius alliciat / et iustius exigit et arcius stringit / et afficit vehemencius. De continencia in sermone in octavam epiphanie capitulum xxviij

Continenciam debere tamen quis nesciat. Continencia castitatis diluit / quicquid ante luxuria inquinavit. In quibus sentenciis in sermone de pascha domini etc.

Continentia restringit carnem ne deinceps per mortiferas voluptates deffluat, carni serviat in corpus suum peccat magis illud prius honore et pavendo cedens pudendoque dedecori tollens membrum christi ac faciens membrum meretricis. Ipso autem non ab ea tantum que tam abhominabilis sed ab omni voluptate carnis continendum dicit. Super cantica sermone primo et septimo c.

Quippe spiritus sanctus discipline effugiet fictum quod est vita incontinens. Porro continentia non habet meritum apud deum que gloriam requirit humanam. Decorque maxime opus est puritate intentionis qua soli deo mens et placere appetat et valeat inherere. Nec enim aliud est inherere deo quam videre deum, quod solis mundis cordibus singulari felicitate donatur. In sermone de assumpcione beatissime virginis marie gloriose.

Nimirum tua perfecta est virtus continentie, qui in unitate fidei cum proximis tuis vivens non supplicii metu vel humane laudis appetitu, sed solius divini amoris attentione nos a peccatis continemus, quia continencias crebris temptationis ictibus resistere non potest nisi eius. De abstinencia. In sermone de dominica post octavam pasche capitulum vicesimum nonum.

Quod immaculaverat crapula abstinencia mundat. Afflictio corporis purgacio est. Super cantica sermone lxvi a.

Ergo medium abstineo, sed abstinencia mea satisfactio pro peccatis est. Abstineo a vino quia in vino est luxuria, aut si infirmus sum modico utar. Abstinebo a carnibus ne dum nutriunt carnem simul et carnis nutriant vitia. Panem ipsum studebo cum mensura sumere, ne onerato ventre stare tedeat ad orandum. Sed nec simplici quidem aqua in ingurgitatione me afficiam, ne distensio ventris usque ad titillacionem perveniat libidinis. In epistola ad Robertum.

Ciminum et simila, mulsum et pigmenta corpori militat non spiritui. Frixuris non anima saginatur sed caro. Piper, zinziber, ciminum et salvia et mille huiusmodi species salsamentorum palatum quidem delectant, sed libidinem accendunt. Prudenti sobrioque conversanti satis est ad omne condimentum sal cum fame. Una sola non expectata necesse est alias atque alias succis ex

ctancis consia punitiones gu-
ri et palatum repararent / gulam
prouocent / excitent appetitum
In sermone de Natiuita
te domini
Malum ergo voluptas cor
Bonum vero afflictio est
Super cantica sermone tri-
cesimo de octaua pasche
Est enim martirii genus
et effusio quedam san
guinis in cottidiana corporis
afflictione illo minum quo mẽ
bra ceduntur ferro horrore quid
minus sed diuturnitate molestius
sic quia infirmus et pusillis
corde non est / ut que semel
pro xpo ponẽ non sufficiunt
saltim mori quodam sed diutino
mitiõ sanguinem fundant
Sup canti̇ca sermone xxx
Quid vero prodest tempẽ
ra voluptatibus et inve
stigandis diuersitatibus aplexi
onum / ciborumque varietatibus
exquirendis cottidianam ex
pendere curam legumina inquit
ventosa sunt / caseus stoma
chum grauat / lac capiti nocet
potum aque non sustinet pecta
caules nutriunt melancoliam
coleram accendunt pisces
de stagno aut de lutuosa
aqua mee penitus complexioni
non congruunt Quale est hoc
ut in totis fluviis / agris cel
lariis ne reperiri tibi possit
quod comedas Puta te queso
monachum esse non medicum
sed te de complexione non
iudicandum sed de professione
De paupertate In sermone
de annunctiatione dominica
Omnium bonorum eterna
in celis affluencia sup
petebat / sed paupertas non
inveniebatur in eis Porro
mitis habundabat et sup-
habundabat hec species et
nesciebat homo precium eius
Hanc itaque dei filius concu
piscens descendit / ut eam
eligat sibi / et nobis sua e
stimacione faciat preciosam
In sermone de lepra
Naaman
Descendit ab inextabilibus
diuiciis celi / et venies
in mundum hec noluit Sed in
tanta paupertate venit / ut
natus continuo poneretur in
presepio / quia non erat ei locus
in diuersorio Et vero magna
abusio nimis magna ut diues
esse velit vermiculus vilis
propter quem deus maiestatis
et dominus sabaoth voluit pau
per fieri In sermone
de vigilia domini
Tractor denique xpi paup-
ertas cunctis operibus
cunctisque thezauris Quo
enim paupertate dicitus quod

preciosius invenitur. Qua in-
micum regnum celorum emitur
et divina gratia acquiritur.
In sermone de omnibus
sanctis
Vis obtinere talium pau-
pertatis vilitatem am-
plectere et tuum erit
In duabus epistolis
Non enim paupertas virtus
reputatur sed paupertatis
amor. In sermone de
omnibus sanctis
Humilitatis paupertatis Regni
heredes constituit dum
paupertatis regnum Regni de-
mum celorum pauperum est.
Beatus quippe qui post illa
non abiit que possessa one-
rant amata inquinant amissa
cruciant. In sermone de
duplici adventu
Magna quedam pena
paupertatis est quod tam
cito volatur in regnum celorum
Nam paupertati non tamen promittitur
sed tamen datur. Videmus autem
pauperes aliquos qui si vera-
haberent paupertatem non a deo
pusillanimes invenirent et
tristes utpote reges et reges
celi. Sed hii sunt qui pauperes
esse volunt eo tamen pacto ut
nichil eis desit et sic dili-
gunt paupertatem ut nullam
inopiam paciantur. In sermone
de passione domini

Homines autem bone vo-
luntatis qui christiana
bonitate divicias paupertate
commutarunt vel etiam non ha-
bitas tamquam habitas con-
tempserunt relinquentes omnia
propter christum sicut et ipse reliquit
omnia propter ipsos sequentes eum
quocumque ierit. Super psal-
mum qui habitat versus
videntes
Felix voluntaria paupertas
relinquencium omnia et
sequencium te domine Ihesu
In sermone de omnibus sanctis
Vere inter hoc genus volun-
taria paupertas est eo
mirabilius, eo quod invitum
gravius quam inter epulas esu-
rie, inter vestes multas et pre-
ciosas algere, paupertate premi
inter divicias, quas offert
mundus, quas ostentat malignus
quas desiderat nec ipse appe-
titus. Annon merito coronabitur
qui sic certaverit
In sermone de diversis
Voluntaria paupertas suos
a gemina impugnatione
qua huius mundi amatores ex-
pugnantur reddit securos, scilicet
propria invidia et aliena. Pau-
pertas dum putatur misera
aliena carent invidia et que
est voluntaria, neminem quem invidet
De tribulatione In ser-
mone in Ramis palmarum

de tribulacione In fine de ser
ramis palmarum c. xxx
Nde est vita vite tribu
lacio pris / via glorie
via Civitatis habitacio via
regni Super psalmum
xciiii habitat versu decimo
Talis tribulacio que pro
batorem operatur ducens
ad gloriam Omne gaudium exi
stimemus cum tribulaciones va
rias inciderimus Res enim
nostra tribulacio que in gloriam
vertitur / tristicia que in gaudium
mutatur Gaudium sane longum
quod nemo tollat a nobis /
Gaudium multiplex / gaudium ple
num Bonum ergo magis nostr
as quam voluptas Quod cum vir
tus citius transeat / altam penam
habeat / altam sit parura coronam
Res nostra ista nativitas coronam
parit / Gloriemur in tribula
cione in ea si quidem spes
glorie immo et in ipsa glorificacione
tribulacione gloria continetur
sicut spes fructus in flore sic
fructus in semine In hunc modum
modo regnum dei intra nos est
thezaurus ingens in sicali agro
vase vili Est magnum / sed ab
sconditum latet gloria abscondita
Est nobiscum in tribulacione
Cum ipso sum in tribulacione
ait dominus deus / et ergo aliud
interim quam tribulacionem

requiram / michi adherere deo
bonum est / Descendit ipse sit his
qui tribulato sunt corde / ut nobis
cum sit in tribulacione nostra Sup
psalmum xciiii habitat versu x
Vnde scimus quod nobiscum
sit in tribulacione ex eo ipso
veraciter / quod in ipsa tribulacione
sumus nos Quis enim sustineret
hunc persisteret sine eo Bonum
michi domine tribulari / dummodo
ipse sis mecum / quam regnare
sine te / epulari sine te / gloriari
Super psalmum xciiii
habitat versu sedecimo
Bonum michi in tribulacione
magis amplecti te in
camino habere mecum quam esse
sine te vel in celo Aurum probet
fornax / et viros iustos temptacio
tribulacionis Ibi enim cum eis
es domine / ibi in nomine tuo
congregatis medius astas
Quid trepidamus / quid cuncta
mur / quid refugimus hunc ca
minum Fervet ignis sed dominus
nobiscum est in tribulacione
Sup psalmum xciiii hi
tat versu xv et xvi
Quando autem eximus nos
cum ipso Nimirum quia de
rapiemur obviam xpo in aera
et sic semper cum domino erimus
si tamen curemus eum interim
nobiscum habere / ut sit comes vie
qui patrie est redditor futurus
ymo qui tunc patria modo sit via

In plenitudine gracie nobiscum est
in plenitudine glorie eximus cum
ipso **De paciencia In epistola
ad adam monachum
ad ingrum Silbertum
capitulum xxxi**

Vera paciencia est pati
vel agere contra quod
libeat Sed non preter quod non
liceat paupiem equo animo ferre
virtutis paciencie est sponte ap-
petere sapiencie laus est

In tribulacionibus sentencie

In paciencia anime possidebis est
Siquidem propter impaciencias
qui pacienciam caruerint perierunt

**In epistola ad Simeonem
abbatem sancti Nicolai**

Omnes qui pie volunt vivere
in christo persecucionem paciuntur
Ista cum numquam desit eis pie
velle / non tamen semper assit
et proficere pro bona voluntate
Sicut enim impiorum est preter bo-
norum propositis assidue reluctari
Sic contra pietatem non est
propter adversitatem quibus iusta
et sancta desideria pantorum
non perficit **In sermone de
Annunciacione domini et de
passione eius**

Qui pacienciam non servat
Ovit perdit iusticiam / hoc
est vitam perdit / hoc est perdit
animam suam Vide opera domini
flagellis cesus / spinis coronatus
clavis confixus / affixus pa-

patibulo / obprobriis saturatus
tamen eorum dolorum immemor ait
ignosce illis **In sermone
de pascha**

Vide ergo ne per impacien-
ciam peccas Sed universa
pro deo sustine quia pro te
maiora sustinuit et apud quem
paciencia infructuosa non erit
**Super cantica sermone
xlvi**

~~super cantica sermone~~

Utrumque est michi domine
Ihesu speculum paciendi et
premium pacientis Tu doces
manus meas ad prelium exemplo
virtutis tue / tu caput meum
post victoriam Tue coronas
presencia maiestatis Utrumque for-
titer provocat et vehementer
attendit In utroque mirabiliter
tibi me allicis Utrique fortius
violentissimus ad trahendum
Trahe me post te / libenter
te sequor / libencius fruor

**Super cantica sermone
vicesimo primo**

Quam pauci o domine post
te ire volunt Cum tamen
ad te pervenire nemo sit qui
nolit Hoc scientibus cunctis
quia delectaciones in dextera
tua usque in finem / et propterea
volunt omnes te frui / at non
ita et imitari / conregnare
cupiunt / sed non compati / non cu-
rant querere quem tamen desiderant

r

irracrinire/ cupientes consequi sed non sequi **De iusticia in sermone de septem columpnis Cam xxxiij**

Iusticia virtus est que quod suum est unicuique tribuit Tribue ergo tribus que sua sunt/ redde superiori/ redde inferiori/ redde equali cuique quod debes Redde inquam reverenciam prelato/ et obedienciam quarum altera cordis/ altera corporis est Nec enim sufficit/ exterius obtemperare maioribus nostris/ nisi ex intimo cordis affectu sublimiter senciamus de hiis Sunt et fratribus nostris inter quos vivimus ipso iure fraternitatis et societatis humane consilii sumus/ et auxilii debitores Hec enim volumus ut et ipsi nobis impendant/ consilium quo erudiatur ignorantia nostra/ auxilium quo iuvetur infirmitas nostra Sed nullum ego consilium arbitror quam si ad tuo fratrem tuum docere studeas que oporteat/ et que non oporteat fieri/ provocas eum ad meliora/ et consulens non verbo neque lingua/ sed opere et veritate An vero volunt et efficacius auxilium aliquod est/ quam ut ores devote pro eo/ ut non dissimules redarguere culpas ~~eius~~/ ut nullum ei offendiculum ponas et solicite sis tantum quantum valeas tamquam angelus pacis de regno dei scandala tolle et occasiones scandalorum penitus remove Sed et ei tamquam frater consiliarium et auxiliarium ~~[illegible]~~ exhibes reddis ei quod debes Nec hoc unde adversum te causetur Porro si cui forte prelatus es/ huic sine dubio teneris debitor solicitudinis amplioris Exigit ipse a te custodiam et disciplinam Custodiam quidem ut possit cavere peccatum/ disciplinam vero ut quod minus cavit/ minime maneat impunitum Et si neminem sentis preesse videaris habes tamen sub te cui custodiam et disciplinam oportet exhiberi Spiritu autem corpus tuum quod sine dubio regendum accepit spiritus tuus/ debes ei custodiam ut non regnet in eo peccatum/ nec membra tua arma fiant iniquitati Debes et disciplinam ut dignos faciat penitencie fructus castigatum et subditum servituti/ longe tamen graviori et periculosiori debito tenentur astricti qui pro multis animabus redditurum sunt racionem **In sermone de Epyphania domini**

Est autem iusticia quedam stricta et angusta nimis nec proponere se equali nec equare preposito Huius diffinicio est reddere cuique quod

suum est. Altera latior et amplior iusticia, nec equare se pari, nec inferiori preponere. Sic enim grandis et grauis superbia est preferre se equali, aut equare prelato, ita magne humilitatis est inferiorem se exhibere equali aut equalem inferiori. Magna et plena est iusticia, inferiorem exhibere etiam ipsi inferiori. Sic enim summa et intollerabilis est superbia superiori se preponere, ita inferiori se subdere summa et plena iusticia est. Studeamus obsecro adimplere omnem iusticiam. Ipsa est enim via per quam ad leticiam venitur. Nam leticia premium est iusticia vero meritum et materia

De misericordia in Epistola ad Guydonem Triumfontium Abbatem Capitulo xxiiii

Misericordia affectio est que nec voluntate cohercetur, nec racioni subicitur, quando non eam quisque in se pertraxit voluntate mota, sed ipsa pias mentes ad compassionem dolencium necessario cogit affectu, ita ut etiam si peccatum esset misereri et si nollem vellem non possem misereri. Potest quidem racio vel voluntas affectui effectum subtrahere. Sed nunquam ipsum affectum evellere

In Epistola secunda ad Carthusiensem

Iusticia meritum querit, misericordia miseriam intuetur. Vera misericordia non iudicat sed afficit, non intuetur discussione occasione contenta. Non enim expectatur racio, ubi affectio cogit.

In Epistola ad abbatem Reynaldi de Fumato

Deus siquidem quam sepe vasa? affecit caritas sui iuris esse non sinitur, affectat que nescit, dolet que non oportet, sollicitatur plusquam vult et unde voluerit compatitur nolens, miseretur in vita

In sermone de duplici adventu

Sunt quidam misericordes de hiis que ad ipsos non pertinent, qui scandalizantur quod non datur hominibus habundancie, sic tamen ut ipsi, nec in modico quidem, graventur. Qui si misericordes essent, de suo facere misericordiam deberent. Si non possent de aliena substancia, de voluntate bona darent hiis qui forte contra eos peccata videntur indulgenciam, darent dulce signum omni boni, quod est supra optimum datum, ut eorum mentes ad penitenciam provocarent. Denique et hiis et omnibus quos in peccato esse cognoscerent, compassionem impenderent et oracionem. Alioquin misericordia illorum nulla est et miseriam nullam consequentur

De correpcion In sermone
de Natiuitate sancti Johannis
Baptiste cap[itulum] xxv

Arguere et increpare necesse
est Ferueat ergo in nobis
amor iusticie odium iniquitatis
Nemo fratris vicia palpet peccata
dissimulet Nemo dicat Numquid
custos fratris mei sum ego Quod
est consentire / silere cum arguere
posset / et scimus quod similis
pena facientes maneat et
consencientes In Epistola ad
Sigerum abbatem sancti
Dyonisij

Blanda sed periculosa laq[ueum]
tum laudatur peccator in
desiderijs anime sue Iustus
corripit in misericordia / peccator adulatur
in impietate / ille ut curet / iste
ut occultet quod erat curand[um]
Dum carpuntur vicia et inde
scandalum oritur / ipse sibi causa
scandali est / qui fecit quod argui
debeat / non ille qui arguit
Super Cantica Sermone
Quadragesimo quarto

Inest nature si peccato non absolescat grata et egregia suauitas / ut molliorem magis
ad compaciendum peccantibus quam
ad indignandum asperiorem sese
senciat / Alterum si peccanti homini
homo peccator minime indignatur
sed magis ei pium exhibet
compassionis affectum / Scimus
...
scimus unde venit Ex con
sideracione namque sui ipsius
cuique convenit mansuetum esse
ad omnes / dum homo ut pie
condescendere sciat preoccupatis
in peccato / consideret seipsum / ne
et ipse temptetur / Hinc denique
amor proximi radicem trahit
Unde insistit fraterna dilectio

Ex intimis sane humanis
affectibus primordia
ducit sui ortus fraterna di
lectio / et de insita homini ad
seipsum naturali quadam dulce
dine / tamquam humore terreno
sumit procul dubio vegetacionem
et vim / per quam spirante
gracia desuper / fructus
parturit pietatis / ut quod sibi
naturaliter commodum appetit nature
consorti / id est alteri homini iure
quodam humanitatis ubi po
tuerit et oportuerit / ne existi
met denegandum / sed sponte
ac libens impertiat Verum car
nales concupiscencie in nobis
decorem nature fedant mer[i]
turis et sollicitudinibus lace
rant / socialis gracie suauitatem
exterminant / Nos ergo dum satis
facere singulariter volumus / hec
nos socialis ac primis sin
gulari suauitate priuamus
quod in commune dulcius possidetur

quod participacione non minuitur partitione non amittitur natura ad indignandum quam ad compaciendum sit pacior. Unde hic tamquam omnis creatus homo in quo volt sibi cum opus habet ab hominibus subveniri non volt ipse hominibus opus habentibus subvenire. Magis aut indicat seu irridet hic homines delinquentes peccatores non considerans semetipsum ne et ipse temptetur.

De benivolencia in epistola ad Gerhardum de portis capitulum xxvi

Libens et invitus prodo quam scimus sperantibus grandia, modica minus grata venire solent, qui autem inde venit gratum predial est non datum. Precio quidem dare quam accipere beatius esse. Sed si decet quod datum honestum est, accipienti utile, sit facta factis compensare oportet. Et rebus pauper sum et viribus equo hoc ergo beneficia, vobisque quia non possum desideriis dives sum affectibus habundo. Et verus beneficus amplius non requirit. Nam quomodo beneficus qui non et benivolus sit porro et benivolus nil sibi caritatis ipse existimat benivolenciam, qua et benivolus nominatur et beneficus est. Denique benivolencia fructus est beneficii, nisi quis forte beneficium putet quod precio emerit, aut timore dimiserit. Quis non videat hoc relictum illud venditum, neutrum datum oportet. aut beneficium ut re sit esse gratuitum. Dari itaque rependi quicquam gracius ab accipiente non potest, quam si gratum habuit quod gratis accepit. Et hec benivolencia creat de benivolencia datis in animo accipientis. Beneficio quidem intuemente, hac me fateor locupletem, hac de corde plenam dignam profecto offero remuneracionem meo benefactori. Hac devotus ymolo sacrificium laudis factori omnium pro salute mei benefactoris.

De perseverancia ad yanuensis capitulum xxvii

Perseverancia sola virtutum coronatur, perseverancia sola meretur viris gloriam corona virtutibus. Prorsus absque perseverancia nec qui pugnat victoriam, nec palmam victor consequetur. Vigor virium virtutum consumacio est nutrix ad meritum mediatrix ad premium

soror est paciencie constantie filia amica pacis amiciciarum nodus vnanimitatis vinculum propugnaculum sanctitatis Tolle perseueranciam nec obsequium mercedem habet nec beneficium gratiam nec laudem fortitudo Denique non qui cepit sed qui perseuerauerit usque in finem hic saluus erit Si cautela samson Si salomonis deuocio perseueranciam retinuisset nec ille prostratus eneruaretur sapiencia nec ille viribus Hoc summe honestatis insigne hec tocius probitatis unicam fidam quam custodem custodiri firmiter opto De testimonio consciencie in v° libro de consideracione capitulum xxvij

Perfecta cuique et absoluta excusacio testimonium consciencie sue Volo glorieris testimonio consciencie sed non minus ut eodem ipso [illegible] humilieris Rara vox nichil michi conscius sum Caucior in bonis ambulas si et mala non lateant Quamobrem nouis te ut vitare angustias que non desistunt fluctuans consciencie bone magis autem ut scias quid desit tibi Nam cui non desit sibi Omnia illi desunt qui nichil

sibi deesse putat Super cantica sermone lxxxj

Nichil hac luce clarius nichil gloriosius glorificatur testimonio cum veritas in mente fulget et mens in veritate se videt Sed qualem pudicam verecundiam pauidam circumspectam nichil penitus admittentem quod euacuet gloriam consciencie attestantis in nullo conscia sibi in quo erubescat presenciam veritatis Hec plane est quod super omnia bona anime divinos allicit aspectus In sermone de annunciacione domini

Testimonium consciencie est utique cum spiritus sanctus perhibet testimonium spiritui nostro Porro hoc testimonium in tribus consistere credo De tribus in quibus consistit testimonium consciencie

Necesse est enim primo omnium credere quod remissionem peccatorum habere non possis nisi per indulgenciam dei Deinde prorsus quod nichil habere queas boni operis nisi hoc dederit ipse Postremo quod vitam eternam nullis potes operibus promereri nisi gratis illa detur et illa Quis enim potest facere mundum

de immdo conceptum semi
nisi qui solus est mundus
De operibus quoque homis cre
dimus est quod nemo ea habeat
a se ipso Nam si stare non po
tuit humana natura adhuc
integra / quanto minus potit
per se ipsam resurgere iam cor
rupta / Certum est ad suam
originem remissa quantum in
eis est tendere / in eam sese
esse partem procliviora Sic
et nos quia / de nichilo cre
ati sumus / constat quia si
in nobis ipsis relinquimur
in peccatum semper quod nichil
est / declinamus Jam enim
de vita eterna scimus / quia
non sunt condigne passiones
huius temporis ad futuram
gloriam / nec si unus / omnes
sustineat Neque enim talia sunt
hominum merita / ut propterea vita
eterna debeatur ex iure / aut
deus iniuriam aliquam faceret
si eam non donaret Nam ut
taceam / quod merita omnia / dei
sunt dona / et ita homo magis
propter ipsa / deo debitor est / quam
deus homini / quid sunt omnia
merita ad tantam gloriam Denique
si credis peccata tua / non posse
deleri / nisi ab eo cui soli pe

ccasti / et in quem peccatum non cadit
bene facis / Sed adde adhuc
ut et hoc credas / quia per ipsum
tibi peccata tua condonantur / Hoc
est testimonium quod perhibet de
corde nostro spiritus sanctus dicens
Dimissa sunt tibi peccata tua De
de meritis quoque si credis non
posse haberi / nisi per ipsum / non
sufficit / donec tibi testimonium
perhibeat spiritus veritatis / quod
ea habes per illum / Sic et
de vita eterna habeas / necesse
est testimonium spiritus / quod ad
eam sis divino munere perve
nturus Ipse peccata condonat /
ipse donat merita / et premia in
cheloniis ipse redonat **De pa
ce in epistola ad Episcopos aqui
tanie Capitulum xxxix.**

Virtus in pace acquiritur
in pressura probatur / ap
probatur in victoria / Dum
usurpant homines gloriam / tur
bant pacem · Solus gloriam
qui facit mirabilia solus · Por
ro autem cum nostro genere bene agitur
si datur servi pace dei / pace cum
deo / et quidem feliciter / et quid
misericorditer / Duo nam ergo
modo · stat pax hominum coram deo
vel cum deo / si deo non potest
esse apud homines tuta gloria
sua / o stulti filii adam qui

contempnentes pacem et glo(riam)
appetentes et pacem perdunt
et gloriam Sup(er) Cantica
sermone xiij

Gloriam meam inq(ui)t d(omi)n(u)s
alteri non dabo Quid ergo
dabis nobis domine quid dabis
nobis Pacem inquit do vobis
pacem relinquo vobis Sufficit
michi gratanter accipio quod
relinquis et relinquo quod re-
tines Pace volo pace desidero
et nichil amplius Cui non
sufficit pax non sufficis tu Tu
es enim pax nostra Hec michi nichil
hoc satis est reconciliari michi
Absit ut gloriam prorsus nec sacri-
legus sim invasor glorie tue Tibi
domine tibi gloria tua maneat
illibata Bene mecum agitur
si pacem habuero In qui-
busdam sententiis

Est homo peccatus qui bona
pro bonis reddens quantum
in se est nemini vult nocere Est
alius paciens qui non reddens
mala pro malis etiam potens
est sustinere nocentem Est et
pacificus qui bona pro malis
reddens in promptu etiam habet
prodesse nocenti Primus quantum
in ipso pacem habet Secundus
pacem tenet Tercius pacem
facit Primus parvulus est

et facile scandalizatur Secundus
in paciencia possidet animam
suam Tercius multarum
animas lucrifacit In sermone
de duplici adventu

Sunt quidam qui si viderint
quempiam vel leviter
scandalizatum valde soliciti
sunt quomodo eum in pace redu-
cere possint et viderentur
pacifici nisi quod eorum commo-
cio si forte quempiam contra eos
secundum deum re viderit tardius
universis poterit difficiliusque
sedari Qui inimicum si vere
pacem diligerent haut dubium
quin eam quererent sibi ipsis
Sup(er) Cantica sermone
vicesimo nono

Pax ergo nobis a nobis
sit et omne quod extrinsecus
minari videtur non terret quia
non nocet Nam econtrario quicquid
foris blandiri appareat nulla
est prorsus consolacio si intus
quod absit seminarium discor-
die germinavit De contemptu
mundi in epistola ad Sophiam
virginem Capitulum quadragesimum

Fallax michi gloria digne
respuitur flos feni est
vapor ad modicum parens
Hec eius qualiscumque status
nomine plus anxietatis cum

iocunditatis habet dum re-
ditas cum defendis cum invi-
des dum suspicatis dum
semper ambis que non habes
et non illis adeptis acqui-
rendi ardor non minuitur quia
requies in gloria tua. Et qua
tamen est preterit iocunditas
non reditura et manet an-
xietas non relictura. Cetera
videas eas quam plurimos
non apprehendere contenere
per paucos. Cur hoc propterea
quia vanitas multorum est
virtus paucorum. In epistola
ad thomam prepositum
de Beuerla

O stultum negotium quod solos tuos
sit soles beare amicos
ut dei facias inimicos conse-
quenter et indignos consortio
beatorum Plane enim qui amicus
volt esse huius inimicus dei
constituetur amicus itaque mundi
excluditur a consilio amicorum dei

In epistola ad patrem He-
lie

Gustato spiritu necesse est
desipere carnem. Affe-
ctanti celestia terrena non
sapiunt. Eternis inhianti fasti-
dio sunt transitoria. In ser-
mone de sancto Clemente

Omnis enim delectacio huius
mundi vniuersa eius gloria
quicquid denique in eo concupiscit
prorsus modicum est in illius
felicitatis in illius beatitudinis
comparatione si tamen vel modicum
dici debet et non potius nichilum

In sermone de dupplici ad-
ventu

Filij adam genus avarum
et ambiciosum audite
Quid vobis et terrenis divicijs
et gloria temporali que nec vere
sunt nec vere divicie sunt
vere divicie non opes sunt sed
virtutes quas secum consciencia
portat ut in perpetuum dives fiat

In quibusdam
sentenciis

Ucta minimum mundialium
Abbreviatas et ipsius quoque
brevitatis finis incertus Ter-
rene namque divicie sepe viuen-
tem deserunt Nam morientem
nec caro sequuntur In
sermone de vigilia domini

Utilis est et ad nichilum
utilis mundialis conso-
lacio et quod magis est metu-
endum et vere ac salubris
consolacionis est impedimentum
Quid enim hoc nisi labor
et dolor et afflictio spiritus
Comedere appetis quod fames
te cruciat Vtrumque labor
est Sed quia fames grauior
est comedere nescis de labore

Demqz postquam satietas fames
depulsa fuerit / inde si non cui
duas comedere qm esurire
Sic se hnt xmusa sub sole
ut nil sit in eis vere iocund
sed ab uno semp velit ad aliud
homo sola qz vicissitudine rele
vetur Omne siquidem laboris
remediu alterius laboris inicium
est Nemo in hoc sclo nequaqz
quod volt hre potest Cunqz
nec iustus iusticia sua saciat
nec voluptuosus voluptate
nec cuositate curiosus / nec
ambiciosus inani gla De aute
hys qui vanam glam et tra
sitoriam querut leticiam Cu
en de transitoryis querunt
leticiam no potit no transire
transeuntibus hys de quibus
erat Sicut en lignis defici
entibus / ignis deficit Sic mudi
transit et concupiscencia eius
Haut dubiu cum leticiam qz
videat seclaris aia / videat
et intelligat quoniam exima
gaudy luctus occupat / Hic
est en transitorie letitie finis
hic fructus gle temporalis
De solitaria vita Super
cant finde xl cap xxxi
O o sancta aia sola esto
Out soli om serves teipsa
quem ex omnibus tibi elegisti
Fuge publicam / fuge dome
sticos secede ab amicis et
intimis / nichil tibi et turbis
nichil cum multitudine ceteror
Ipm obliuiscere pplm tuu et domu
pris tui / et concupiscet rex
decorem tuu Secede ergo sed
mente non corpe / sed intencon
sed deuocon / sed spu / deus em
spus requirit no corporis solitudie
Quemquam et corpe interd
no ociose te sepas si tamen
oportune potes presertim in
tempore orationis Ceterum sola
tibi indicat mentis solitudo et
spus Solus es si no coia
cogitas / si no affectas presencia
si despicias quod mlti suscipi
unt / si fastidias quod omes
desiderant si iurgia devites
si dampna no sencias / si non
recorderis iniuriarum Alioqn
nec si solus corpe es / solus
es / Solus es in quacumqz
hoim verseris frequencia cau
Caue aliene conuersationis esse
aut curiosus explorator / aut
temerarius iudex Etiam si
prauam actum qi deprehendas
nec sic iudices proximu / magis
autem excusa intencionem si opus
non potes / puta ignoranciam
puta subrepcionem / puta casu
Qz si omem omio dissimu
lacom rei certitudo recusat

suadere Nichilominus tibi ipse
et dicito apud temetipsum
vehemens fuit nimis tem-
tatio Quid de me illa
fecisset si attigisset in me
similiter potestatem **De
mediatrice passione
In quibusdam sermoni-
bus Cant xxxxj**

O quam indebita miseratio / quam gratuita di-
lectio / quam inopinata dignatio quam
stupenda dulcedo / quam invicta
mansuetudo · regem glorie
pro despicatissimo vermiculo
crucifigi Quis audivit unquam
tale / aut quis vidit huic
simile Vix enim pro iusto
quis moritur / ipse pro inimicis
et pro iniustis mortuus est
eligens exulare a celis / ut
nos reportaret ad celos Amicus
dulcis consiliarius prudens
adiutor fortis **In sermone
de passione domini**

Proinde memor ero quam
diu vixero laborum illo-
rum / quos pertulit predicando
fatigacionum in discurrendo tem-
ptacionum in ieiunando / et vi-
giliarum in orando / et lacrimarum
in compaciendo Recordabor
etiam dolorum eius convitiorum
sputorum colaphorum subsanna-
cionum exprobracionum clavorum

horumque similium que per eum
et super eum habundantius transiit
Sup cantica sermone xliij

Hec meditari dixi sapientiam
in his iusticie michi per-
fectionem constitui · plenitudinem scientie
divitias salutis / copias meritorum
Hec me erigunt in adversis / in
prosperis reprimunt / et inter leta
tristiaque vite presentis via regia
incedenti / tutum prebent duca-
tum / hinc inde mala
imminentia propulsando / Hec michi
conciliant iudicem mundi Dum tre-
mendum potestatibus mitem
humilemque figurant Dum placa-
bilem imitabilem que representant
eum / qui inaccessibilis est prin-
cipibus / terribilis apud reges
terre Propterea hec michi in
ore frequenter / in corde semper
Hec mea sublimior philoso-
phia scire xpm ihm in hunc
crucifixum **Sup can sermo-
ne Quadragesimo primo**

Columba mea ait in
foraminibus petre Fo-
ramina petre vulnera xpi / quod
nam bene in petra In petra
exaltatus / in petra securus
in petra firmiter sto / Secura
ab hoste / fortis a casu et
hoc quoniam exaltata a terra
Anceps est enim et caducum
omne terrenum Conversacio mea

in celis sit et nec cadere nec
ruinam formidamus In celis petra
in illa firmitas atque securitas et
et tenera ubi tuta firmaque in-
mis requies est nisi in vulneribus
salvatoris Tanto illic securior
habito quanto ille potencior est
ad servandum Fremit mundus premit
corpus dyabolus insidiatur non cado
fundatus enim sum supra firmam
petram Peccavi peccatum grande
turbabitur consciencia mea sed non per-
turbabitur quoniam vulnerum domini re-
cordor Quid enim tam efficax
ad curanda consciencie vulnera necnon
ad purgandam mentis aciem quam
Christi vulnerum sedula meditacio
Quid tam ad mortem quod non
Christi morte saluetur Si ergo in mentem
venit tam potens tam efficax
medicamentum nulla iam morbi
possum malignitate terreri Fidenter
quod ex me michi deest usurpo
michi ex visceribus domini quoniam
misericordia affluunt nec desunt fora-
mina per que effluant Patet
archanum cordis per foramina cor-
poris patet illud magnum pietatis
sacramentum Patent viscera misericordie
dei nostri in quibus visitavit
nos oriens ex alto De de-
vocione in sermone de na-
tali domini tamen circum-
cisionis domini

Quererat devocionis graciam
quisquis seminavit bonorum
operum semina ut bona opera
fervore devocionis et dulcedine
spirituali condiantur Nimirum prime
opera et labores abstinencie
devocionis gracia necesse est impin-
guari Oportet enim ut nos
maxime in hylaritate omnia
faciamus Omnes nobis causam
deesse graciam Sed iustius for-
sitan ipsa sibi queritur deesse
nonnullos Nempe res cordis
est gracia devocionis quam quecumque
ut hoc munere ipse se fraudet
qui interdum ei dissimulat re-
ceptaculum exhibere In ser-
mone de ascensione domini

Omnes ni fallor qui fide-
les sunt querimus
intellectu fidei et iudicio racionis
sed non eque forsitan Cupidi-
tates omnes que sursum sunt tamquam
in estate hyems que sunt super
terram violento quodam preiudicio
affectionis Inde enim arbitror
tanta diversitas et dissimili-
tas studiorum conversacionis
dissimilitudo Unde spiritualis gracie
inopia tanta quibusdam cum
aliis copia tanta exuberet Pro-
fecto nec avarus nec inops
est gracie distributor sed ubi va-
cua desunt oleum stare necesse
est Preoccupatum namque secula-
ribus desideriis animum delectacio
sancta declinet nec misceri
poterunt vera vanis eterna
caducis spiritualia corporalibus

siriama yrinis ut prius sapias
que sursum sunt et que
super terram ~~De laude di~~ *In fine capituli*
~~uina sup cantica simo~~
~~ne octauo ca^m xliiij~~
Renuat consolari anima
Rea in aliis si vis in
dei memoria delectari Preciosa
siquidem diuina consolacio est
nec omino tribuitur admittentibus
alienam Cuius mens ad
alias consolaciones inclinat et
non penitus renuit in caducis
et transitoriis consolari ipse
sibi profecto subtrahit celestis
graciam consolacionis Errat
omnino siquis celestem illam
dulcedinem huic cineri dentibus
illud balsamum huic veneno
tarismata illa spiritus misceri
posse huiusmodi illecebris arbitratur
Non amat vitas angelos non
ei diuersoria placent in medio
stat disciplina communi vita co
mmuni communibus studiis dele
ctatur putas te posse illum
mercarissimum spiritum suscipere misce
tarneis istis consolacionibus
studiosius renunciauis Reuera
enim in temporis tristicia imple
bit cor tuum sed si perseueraueris
tristicia tua conuertetur in gaudium
Tunc enim purgabit affectus
et voluntas renouabitur ut
omnia que prius difficilia immo
impossibilia videbantur cum

multa perurantur dulcedine et
auiditate Beati qui tales sunt
quia non solum male non senciunt
sed in mira quadam cordis dele
ctacione commorantur **De laude
diuina sup cantica simo
ne Octauo Ca^m xliiij**
Operibus in ore psalmus in
corde sapit **In medi
tacionibus sr^a ciiij sce vij**
Parum prodest sola vo
ce cantare sine cordis
intencione Deus enim cui nil abscon
ditur quicquid illicitum procedit
non querit vocis leuitatem sed
cordis puritatem Psallentibus
dignantur admisceri sancti angeli
solent Ecce pater attendite ange
los cum statis ad orandum et
psallendum et state cum reuerencia
et disciplina Dimittit missi in mini
sterium propter nos qui hereditatem ca
pimus salutis deuocionem nostram
ferunt in superna referunt graciam
consuperimus officium quorum sortitum
consorcium laudem cum celis ca
tatoribus in commune ducentes ut
vere ciues sanctorum et domesti
ci dei **Sup cant sce sexto**
Hoc enim bonum est cum post
Ntelerandos vite prius la
bores qui vadit tollerabiliores
sunt exultacionibus in laude dei
Nimirum nichil ita propie quedam
tris representat celestis habitacionis
statum sicut alacritas laudancium deum

In epla ad Sigerum abbatem sancti Dyonisii

O si quis habet oculos
apertos videret qua cauta
quo ve tripudio intersunt can
tantibus / assunt orantibus
insunt meditantibus / supersunt quie
scentibus / ordinantibus et procu
rantibus presunt. Agnoscunt
nimirum in superne pietatis cives
suos / et pro hiis qui hereditatem
capiunt salutis / solicita congaudet
confortant instruunt et protegunt
providentque omnibus / omnes in
omnibus. Super Cantica sermone xlvii

Unde vos moneo dilectissimi
pure et strenue semper
interesse divinis laudibus. De
duobus que observanda in
psalmodia sunt

Strenue quidem ut sicut
reverenter ita et alacriter
domino assistatis / non pigri non
sompnolenti / non oscitantes / non par
centes vocibus / non precidentes
verba dimidia / non integra tran
silientes / non fractis et remissis
vocibus muliebre quid balba
donare sonantes / sed virili ut
dignum est sonitu et affectu vo
ces sancti spiritus depromentes
pure vero ut nil aliud dum psal
litis quam quod psallitis cogitetis
nec solas vitandas cogitaciones
vanas et ociosas / vitande sunt
et ille / illa duntaxat hora / et
illo loco / quas officiales fratres
pro communi necessitate quasi necessario
frequenter admittere compellunt.
Sed nec illa quidem profecto
recipe / tunc consulenti que forte
pauloante in claustro sedentes
in codicibus legeratis. Salubria
nunc sunt illa salubriter inter
psallendum revolutis. Spiritus
enim sanctus illa hora gratum
non recipit / quicquid aliud quam
debes neglecto eo quod de
bes obtulisti. De consi
deracione in secundo libro
de consideracione capitulo xlv

Pietas est vacare conside
racioni. Consideracio autem
sic diffiniri potest intensa ad
vestigandum cogitacio / vel intencio
animi vestigantis verum
In primo libro de consideracione

Si quod vivis et sapis
totum das actioni conside
racioni / nichil laudo te in hoc
non laudo. Certe nec ipsi
actioni expedit consideracione
non preveniri. Et primum quidem
ipsam mentem de qua oritur
purificat consideracio. Deinde
regit affectus / dirigit actus
corrigit excessus / componit
mores vitam honestat / et
ordinat. Confusa discrimi
nat / hiancia cogit / sparsa
colligit / secreta rimatur
vera vestigat / verisimilia.

examinatur / ficta et fucata
explorat / agenda preordinat
acta recogitat / ut nichil in
mente resideat / aut incorre
ctum / aut correctione egens
Hec est que in prosperis adu
sa presentit / in adversis quasi
non sentit Quorum alterum
fortitudinis / alterum prudencie
est Hec item est que inter
voluptates et necessitates media
quasi quidam arbiter sedens
utrimque certis limitibus discri
minat fines utris assignans
et prebens / quod satis est
illis quod nimis est demens
et sic ex altutro formans
terciam virtutem quam dicunt
temperanciam Ex quatuor
principalibus virtutibus
necessaria est consideracio

Nempe intemperantem ipsa
consideracio censet / tam
eum qui necessariis pertinaciter
demit / quam qui indulget sup
fluis Non est enim temperancia
in solis resecandis superfluis
est et in admittendis necessariis
Item et de iusticia que una
ex quatuor est Nonne constat
consideracionem mentem premu
nire ut se formet in ea Sit enim
necesse prius cogitet / ut ex se
normam ducat iusticie / nec fa

ciat alteri / quod sibi fieri
nolit / nec quod sibi fieri velit
negaturus In his nempe duobus
liquet integritatem esse iusticie statum

In 2° libro de consideracione

A te tua consideracio inchoe
at / ne frustra extendaris
in alia te neglecto Quid tibi
prodest si universum mundum lucreris
te unum perdens / et si sapiens
sis deest tibi ad sapientiam si tibi
non fueris Quantum vero
ut quidem sentio ego totum
Noveris licet omnia misteria / noveris
lata terre / alta celi profunda
maris / si te nescieris eris similis
edificanti sine fundamento / ruinam
non structuram faciens Quicquid
extruxeris extra te erit / instar congesti
pulveris ventis obnoxium
Non est ergo sapiens qui sibi
non est Sapiens sibi sapiens
erit Sic te ab inde incipiat
consideracio tua / non solum autem
et in te finiatur Quocumque
evagatur ad te revocaveris eam
cum salutis fructu Tuique se
consideracioni offerat / quod non
modo / quoque ad tuam ipsius sa
lutem pertineat respuendum De con

templacione in 2° libro
de consideracione Capitulum xlv

Contemplacio quidem sic
diffiniri potest verus
certus quod intuitus animi de

quacumque re sine apprehensio veri non dubia. **Super Cantica sermone xlii.**

Duo sunt contemplationis genera, unum de statu et felicitate et gloria civitatis superne, quo vel actu vel ocio ingens illa celestium civium occupata sit multitudo, alterum de regis ipsius maiestate divinitate. **De duobus generibus excessus contemplationis**

Non ex omni interim adhuc parte ad intuendum deum accedere eciam potest, neque enim omnium est qui in ecclesia sunt sacramenta divine voluntatis inspicere aut apprehendere per semetipsos profunda dei. Perfecti quidem rimari et penetrare archana sapiencie et puritate consciencie audent et intelligencie acumine possunt. Se reliquis qui in deum intendere non sufficiunt aut non presumunt contenti sint vel gloriam stacionis mente intueri licebit itaque unicuique nostrum tempore nostre mortalitatis nunc quidem patriarchas revisere, nunc vero salutare prophetas, nunc senatui inseri apostolorum, nunc martirum inseri choris, aut beatarum virtutum status et mansiones a minimo angelo usque ad cherubim et seraphim tota mentis alacritate percurrendo lustrare prout quemque sua devocio queret. **Ad site ire devocionis libenter intendere**

Apud quos magis afficitur si steterit et pulsaverit confestim aperietur ei, quia favorabili quadam pietate mentis se votis libenter inclinant sancti et ad tactum nostre devotionis in sua nos recipiunt viscera quociens ad eos digna intencione pulsamus. **In sermone de ascensione in diversis ascensionibus**

Felix cuius meditacio in conspectu domini semper est, qui in corde suo delectationes dextere domini usque in finem sedula cogitatione revolvit. Quid enim illi grave poterit videri, qui semper mente tractat quod non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam. Quid concupiscere poterit in seculo nequam, cuius oculus semper videt bona domini in terra viventium, semper videt eterna premia. **In quinto libro de consideratione**

Quid mihi videatur ibi cor dei, quid mihi ibi prodetur que sit voluntas dei bona et beneplacens et perfecta. Bona in se, placens in effectibus, bene placens fruentibus, perfecta perfectis et nil ultra querentibus. **In epistola ad sanctimoniales**

Et reuera illud verum et soli est gaudium quod non de creatura, sed de creatore concipitur cui comparata omnis aliunde io cunditas meror est, omnis suauitas dolor est, omne dulce amarum, omne decorum fedum, omne postremo quicquid aliud delectari possit molestum

Super cantica sermone xli

Felix mens que gloriam sanctorum frequenter contemplari studuit sed que deum solitor, licet quidem intendit et in deum, sed ad hoc puriore mentis acie opus est, et vehemenciori omnino intencione etiam et minus potioribus scitur

In quibusdam sententiis

Hy qui soli deo vacant considerantes quid sit deus in mundo, quid in hominibus quid in angelis, quid in seipso quid in reprobis contemplatur quia deus est mundi rector et gubernator hominum liberator et adiutor, angelorum sapor et decor, in seipso principium, et finis reproborum terror et horror. In creaturis mirabilis in hominibus amabilis in angelis desiderabilis in semetipso incomprehensibilis, in reprobis intollerabilis

De laude superne ciuitatis in sermone xlix capitulum quadragesimum septimum

Jerusalem ciuitas regis magni qui ex adipe frumenti saciat te, et quam fluminis impetus letificat, nec pondus nec mensura, sed sacietas est apud te, et affluentia summa, mira serenitas, plena suauitas, eterna securitas. Iam non est timor in finibus tuis, quia posuit dominus fines tuos pacem, nusquam inimicus intrat, nullus exit aliquis nulle ibi temptaciones, nulla ibi sese cogitacionum turma confundit, quia ille qui idem est, omnia in identitate consolidat atque coniungit. In sermone de aduentu

Nulla iam tunc temptanda facultas inquietandi, nulla libertas nocendi, nulla possibilitas voluntatis dei, nulla erit transgressio. In sermone de ieiunio ~~de aspectu de intellectu et~~ affectu

Ubi inimicus nobis in nobis et felix securitas et secura felicitas, atque omnimode perfecta iocunditas, ut sit nobis cum deo una voluntas, et quecumque ei placent, placeant

et nobis

In sermone de ascensione de intellectu et affectu

Ubi purissime lucem purissimis oculis intuebimur, ubi omnes bonum et intelligunt et requirunt intellectu perspicacissimi et affectu paratissimi ad audiendam vocem sermonum dei

Super psalmum xc Qui habitat versu decimo

Vita eterna ipsa est plenitudo, ipsa longitudo dierum, verus dies qui non cognovit occasum, plenus meridies, vere glorie plenitudo, eterna vita, vera eternitas, vera eternaque societas. Sicque non longitudinitas illa, nec claritas illa occasum, nec societas illa fastidium habet. Erit enim securitas de eternitate, de eternitate gloriatio, de veritate exultatio, de sacietate

In sermone de omnibus sanctis

O vere et felix gloriosa societas, o summum convivium, o desiderabiles epule, ubi nimirum anxietas nulla, nullum poterit esse fastidium, sm̃ societas summa, et summum inerit desiderium

Super cantica sermone xxxiii

O vere meridies plenitudo fervoris et lucis, solis statio, umbrarum exterminatio, desiccatio paludum, fetorum depulsio. O perhenne solsticium, o lucem meridianam, o vernalis temperies, estiva venustas, o autumnalis ubertas, o quies et feriatio hyemalis, tuta habitatio paradisi. Dulce pabulum deus, opulenta nimis eternitas. Nichil ibi formidatur, nichil fastiditur, nil deficit. Festinemus proinde filii, festinemus ad locum tuciorem, ad pastum suaviorem, ut habitemus sine metu, habundemus sine defectu, epulemur sine fastidio. O quid nobis illic erit gaudii cum sine timore et periculo, sine nota et tedio, sine suspicione et vicio habitabimus. Illic nos amabimus sine ind vidabimus sine termino, collaudabimus sine malo, pleni laude et iubilo, pleni gloria, pleni deo. Tunc non erit suspicioni locus, quia tunc omnia in omnibus erit deus

In meditacionibus

Sit tamen deo beatus erit in cuius conscientia peccatum inventum non fuerit, videbit eum ad voluntatem, habebit ad

voluptatem fruetur ad iocun
ditatem in eternitate vigebit
in veritate fulgebit in bonitate
gaudebit Sic habebit permane
di eternitatem sic cognoscendi
facilitatem et requiescendi feli
citatem Cuius erit siquidem
illius sancte Civitatis cuius
angeli sunt cives deus pater templum
filius eius splendor spiritus sanctus
caritas O civitas celestis man
sio secura patria totum continens
quod delectat populus sine mur
mure mole quieta homines
nullam indulgenciam habentes
Quam gloriosa dicta sunt
de civitate sic letancium omnium
habitatio est inter omnes le
tantur in leticia et exultacione
Omnes delectantur de deo cuius
aspectus pius facies decora
eloquium dulce delectabilis
est ad videndum suavis ad
habendum dulcis ad per
fruendum Ipse per se placat
et propter se sufficit ad nichil
sufficit ad premium nec extra illum
quisquam quiritur quia in illo inve
nitur quicquid desideratur Semper libet
illum aspicere semper habere semper
in illo delectari et illo per
frui In illo clarificatur intel
lectus et purificatur affectus
ad cognoscendum et diligendum
veritatem et hoc est totum
bonum hominis nosse et adire
creatorem suum Patrem
namque et filium cum sancto
spiritu cognoscere vita eterna
est beatitudo perfecta summa
voluptas Oculus non vidit
nec auris audivit nec
in cor hominis ascendit quan
ta claritas quanta suavi
tas et quanta iocunditas
maneat nos in illa vi
sione quando deum facie
ad faciem videbimus qui
est lux illuminatorum requies
exercitatorum patria redeuncium
vita viventium corona vin
cencium

De premio eterno In meditacionibus per diversa loca extractum

Premium est videre deum
vivere cum deo esse
cum deo esse in deo
qui erit omnia in omnibus
habere deum qui est summum
bonum ubi est felicitas
summa summa iocunditas
vera libertas perfecta cari
tas eterna securitas et
secura eternitas Ibi est
vera leticia plena sciencia
omnis pulcritudo et omnis
beatitudo est ibi pax pi
etas bonitas lux virtus

honestas gaudia leticie dul
cedo vite perhennis gloria laus
requies amor et concordia
dulcis Curare ergo nos
cogit vesania vecordie sitire
absinthium hominis mundi sequi
naufragium vite labentis pati
infortunium impie crassitudinis
ferre dominium et non magis
convolare ad sanctorum felicita
tem ad angelorum societatem
ad sollempnem superne leticie
ad iocunditatem contempla
tive vite ut possimus intrare
in potencias domini et videre
superhabundantes divicias
illas bonitatis eius Ibi va
cabimus et videbimus quam
dulcis est dominus et quam
magna multitudo dulcedinis
eius videbimus gloriam decorem
sanctorum splendorem et regie
potestatis honorem Cognoscemus
patris potenciam filii sapienciam
spiritus sancti benignissimam clemen
ciam et ita habebimus noti
ciam illius summe trinitatis Nunc
corpora per corpus videmus yma
gines eciam corporum spiritus
cernimus tunc vero ipsam
veritatem puro mentis intuitu
videbimus O quam beata visio
videre deum in semetipso vide
re in nobis et nos in eo felix

iocunditate ubi quicquid desi
deramus totum habebimus
nichil amplius desiderantes
Et quicquid videbimus habebimus
ipso amore dei beati dulcedine
amoris et suavitate contempla
cionis Hec erit summa felicitas
illius quoniam intelligetur in suo
puro esse sincera divinitas
comprehendetur non incomprehen
sibili eternitas patebit archana
divinitatis videbitur et amabitur
deus Et hec visio et delectacio
totum cor hominis replens et
sacians tota erit illius beatitudinis
consumacio Una erit omnium lin
gwa iubilacio indefessa omnis
affectus amor eternus patebit
veritas implebit caritas et
erit integra corporis et anime
sacietas fulgebit sicut sol hu
manitas glorificata quieta et
et concors carnis et spiritus sa
nitas angelorum et hominum
Una erit gaudium una collo
quium unum convivium non lan
guebit amor non liquefiet di
leccio pro illius omnibus bonis
nulla erit dilacionis afflictio
quia conspecta divine maiestatis presen
cia omnibus erit omnia et
in commune omnium omnipotencia po
tencia sapiencia pax et iusticia
et intelligencia Non erit in
illa pace diversitas lingwarum
sed pacifica et concors gaudia

morum et affectuum In tor
rente illius voluptatis nichil
vltra appetit cumulata tota
erit felicitas Ibi siquidem est
cumulus felicitatis supereminens
gloria et superhabundans leti
cia Illuc itaque festinare debemus
vbi semper viuemus et vbi nun
quam mori timeamus Et sic
amamus istam vitam labilem
et caducam vbi cum tanto
labore viuimus multo magis
amare debemus eternam vitam
vbi nullum laborem sustinebimus
vbi summa semper iocunditas
summa felicitas felix libertas
et felix beatitudo vbi erunt
homines similes angelis dei
et fulgebunt iusti sicut sol in
regno patris sui Qualis
putatis tunc erit splendor
animarum quando solis splen
dorem habebit lux corporum
Nulla erit ibi tristicia nulla
angustia nullus dolor nullus
timor nulla necessitas nullus
ibi labor nulla mors sed perpe
tua sanitas semper perseuerat
Non surgit ibi malicia non
carnis miseria Non erit ibi
egritudo non est ibi fames
nec sitis nec frigus nec
estus nec lassitudo ieiunij
nec vlla temptacio inimici
nec peccandi voluntas nec

delinquendi facultas sed totum
leticia totum exultacio posside
bit homines qui angelis sociati
sine vlla carnis infirmitate
impassibiles vernabunt Ibi erit
iocunditas infinita beatitudo
sempiterna in qua quod
semel adipiscitur semper tenetur
Ibi est requies a laboribus
pax ab hostibus amenitas
de nouitate securitas de et
nitate suauitas atque dulce
do de dei visione Nullus
est ibi peregrinus sed quicunque
illuc venire meruerint securi
in ipsa patria permanebunt
sed leti semper sociati de visi
one dei et quanto aliquis
fuit deo obediens tanto am
pliorem mercedem ibi recipiet
Quantumcumque ibi amplius
deum amabit tantum propius
videbit quem cernere non est
finis Explicit liber quin
tus Incipit liber sex de superbia
tus de sancto Andrea
Capitulum primum

Inicium omnis peccati et ca
tocius perdicionis superbia
est creata quisquis es qui
salutem tuam operari stu
des aduersus hanc super
capit signum crucis habere
memento et ne eleueris in
superbiam vt ne exultet cor tuum

In sermone de dauid cum psalma

Superbie vicium peccatum est maximum quod dei populo magis insultat et insurgit specialiter aduersus eos qui certa iam videntur vicia se pecta Unde cum eiusmodi animam superbia temptet quam sibi subiugauit inuidia seu tepiditas aut pigricia Unde inquam ei superbia Unde excellencia ceterorum cui a deo cetera vicia domiant ut diuiditati se ab vniuersis tamquam male sibi conscij arbitretur Quis nisi qui certa sibi iam potenti virtute vicia subiugat aduersus nequissimum superbie vicium dimittaturus accedat Grauis labor superbia hec est que non recipit disciplinam curari renuit medelam non sustinet vlcus pessimum quod nec summis saltem digitis patitur attrectari Quid intollerabilius superbia est velle dominari In quibusdam sententiis

Solos sese reputat superbi solos appetunt reputari litteratus est adit seculi astutus in negocijs secularibus nemini vellet similem inueniri Racio elacionis superbie super omnia nec est Quisquis enim altum sapit et opus eius et pacia vanum sapit nec grauiori vllus sapor aut magis contrarius est veritati Superbia inpacia comitatur Elatum enim cor durum et expers a pietatis ignarum compunctionis siccum rore gracie spiritualis Super Cant sermone xxx

Scimus autem superbis non esse partem vel societatem in sorte sanctorum In sermone sexagesimo de sex circumstanciis et

Quid tu superbis terra et cinis Superbientibus angelis non pepercit deus quanto magis tibi putredo et vermis Super Cant sermone lxiij

Nichil ille fecit nichil operatus est tantum cogitauit superbiam et in momento in ictu oculi irreparabiliter est precipitatus Quia sicut dictum est tu angelo quid de me erit terra et cinere ille in celo intumuit ego in sterquilinio Quis non tollerabiliorem in diuite superbiam quam in paupere ducat Ve michi si tam dure in potente illo animaduersum

est pro eo, quod elatum est cor illius, nec ei prosint q[uo]d cognita potentibus superbia esse dinoscitur, quid de me exigendum misero et supbo

In s[er]m[on]e de s[an]c[t]o dunstan[o]

Fugite supbiam quesso f[rat]res mei que tam velociter ip[su]m quoq[ue] cunctis sideribus clarius emicantem eterna caligine obtenebrauit luciferum, que non solum angelum sed angelorum p[r]imum in dyabolum commutauit

In alio s[er]mone

Certi estote eum qui superbis non pepercit angelis, nec hominibus parciturum, non est contrarius sibiipsi non est personarum acceptor, s[ed] talia sunt iudicia ipsius. Sola ei placet siue angelo siue in homine humilitas

In s[er]mone de vigilia domini

Dico enim vobis q[uod] omnis superbus extollitur sup[er] deum. Volt enim deus fieri voluntatem suam, et superbus volt fieri suam. Deus quidem in hiis tantum que racio[n]e p[ro]bat superbus vero, et cum racione et contra racionem

In s[er]mone de Natiuitate d[omi]ni

Elatus q[ui] in se est deum inhonoret, no[n] colit deum, sed aduersus deum extollitur, impius plane et infidelis. Quid enim pietas nisi cultus dei. Quis vero deum colit, nisi qui ei volutatie subiectus est

In sermonone de natiuitate domini

Ad quid f[rat]res, aut que necessitas fuit, ut exinaniret se humiliaret se abreuiaret se, dominus maiestatis nisi ut vos similiter faciatis. Ergo prouide studete humiliari, quia fundamentum est custosq[ue] virtutum, sectamini illa que sola potest saluare a[n]i[m]as n[ost]ras. Quid enim magis indignum

In s[er]mone de in g[e]n[er]ibus humilitate

Suspecta siquidem deo est superbia, nec fieri potest ut cum eo in g[ra]cia[m] reuertatur diuersum vero q[ue] hospicium nec in eo cohabitat, q[ui]mmo quibus non licuit cohabitare in celo. In celo nata est sed velut immemor qua inde uia deccidit, illuc postea redire non potuit

In meditacionibus

Trabes in oculo grandis et grossa, superbia est in mente, que quadam

corpulencia sui vana non
sana / tumida non solida acumen
mentis obscurat / veritatem ob
umbrat / ita si tuam occupa
uerit mentem iam tute vide
iam te qualis es vel qualis
esse potes non posse sentire
sed qualem te amas talem
te vel putas esse vel speras
fore Quid detestandum
amplius / quid grauius periculum
quam ut videns deum celi
prelium sanctorum / electa apponat
magnificare se homo super
terram Intollerabilis impuden
cie est ut vbi sese exinani
uit maiestas / vermiculus
inflammetur et intumescat

Vnde nascatur superbia Super
Cantica sermone xxxvij circa
secundum

De ignorancia sui venit
in te superbia Facit autem
superbiam parit tibi ignoran
cia tui / cum meliorem quam sis
decepta et deceptrix cogita
cio tua te esse mentitur / hec
quippe est superbia quod initium
omnis peccati cum maior es in
tuis oculis quam apud deum / quam
in veritate Si enim in quodam
statu vnumquemque nostrum habeat
deus / liquido cognosceremus
nec supra sane / nec infra

secedere deberemus / veritati
in omnibus acquiescentes / nunc
autem quia absconditum est
hoc a nobis / ita ut nemo sciat
si dignus sit amore vel odio
iustius et tutius profecto nouissi
mum locum nobis eligimus De
quo post modum cum honore superius
producamur / quam primum altiorem
Vnde cedere mox oporteat cum
rubore Non est ergo periculum
quantumlibet te humilies / quan
tumlibet reputes minorem quam
sis / hoc est quam te veritas
habeat Est autem grande ma
lum / horrendum quam periculum
si vel modice plus te vero
extollas / si vel vni videlicet
in tua cogitacione te preferas
quem forte parem veritas tibi
iudicat / aut etiam superiorem
Quamobrem noli te / o homo
comparare maioribus / noli aliquibus
noli vni En quantum malorum
venit de ignorancia nostri
vtique peccatum diaboli / et initium
omnis peccati superbia Super
Cantica sermone xxxvi
Sexto

Tu solo premide animam sciens
scipsam quia talis sciencia
non inflat sed humiliat / et
est quedam preparacio ad edi
ficandum Nisi enim super hu
militatis stabile fundamentum

spirituale edificium stare minime potest. Porro ad se humiliandam nichil animi invenire vivacius seu accomodatius potest quam si se in veritate invenerit tantum non dissimulet non sit in spiritu eius dolus nec se a se avertare adducat. Nam quomodo non vere humiliabitur in hac vera cogitatione sui cum se perspicit oneratam peccatis mole huius mortalis corporis aggravatam terrenis intricatam curis carnalium desideriorum fece infectam cecam curvam infirmam implicitam multis erroribus expositam mille periculis mille timoribus trepidam mille difficultatibus anxiam et mille suspicionibus obnoxiam mille necessitatibus erumnosam proclivem ad vitia non validam ad virtutes. Unde huic iam extollentia oculorum unde levare caput. Ergo de sui cognitione in salutis humilitas oritur.

De invidia in sermone de verbis ysaye Cap. ternum

Tumore pessimo livore Cyprio quasi quodam velamine ne sublimiora prospiciat invidus impeditur ad illorum quos superiores here dolet modo quidem felicitatem modo gloriam modo utramque simul contabescens. Nullus enim tam gravius pruritus oculi quam invidia. Nec vero alibi livor lividus quam cum aliena gloria et felicitate torquetur.

Super psalmum qui habitat sermone decimo xxxij

Miseria enim ut aiunt sola invidia caret. Nos se oculum venenatum oculum nequam oculum fascinantem invidia cogita. Quid vero invidere nisi malum non videre est. Si non esset ille invidus nunquam invidia mortis intrasset in orbem terrarum. De misero homine qui invidiam non perdidit. Cupimus hoc vicium dum adhuc vivimus, si post mortem volumus mysterium tante neque non timere. Nemo alieni boni invido aspiciat oculo. Nempe hoc ipsum iam quod in se est habere sua illud insitum est. Qui hominem odit homicida est illum veritas ipsa testatur quod et ille qui bonum odit in specie nequid et non homicida poterit appellari adhuc iam vivit homo et ille iam reus est mortis. Hic est ardet ignis quem dominus ihesus misit in terram. Hunc

odium

invidus est tamquam qui
xpm extinxit iam damnatur

In secunda epistola ad adam monachum

Quisquis es qui saluti
invides aliene pariter
vel tue Si enim ubi invidia ibi
mors profecto non potes simul
et invidere et vivere Super
cantica sermo l.

Verumtamen monentes
vosmetipsos nobis scimus
aliqui ntm pro nec imperfecti
mus experientia cum rara virtus
sit aliene non invidere virtuti
ne dum gaudere ad illam
ne dum etiam plus quam ad propriam
quemque gratulari perdit se in
virtute sapitum Habetur modi
cum lucem in vobis est fratres
quotquot de vobis ita sentimus
Ambulemus dum lucem habemus
ne tenebre nos comprehendant
Ambulare proficere est Et
que agis Ego proficere possum
qui stat proficienti invideo
Si doles quod invides sentis
sed non consentis Passio est
quandoque sananda non actio
condemnanda Tantum illic
non resideas iniquitatem medi
tans in cubili tuo qualiter
vel foveas morbum satis
facias pesti persequaris insonten
tem bene ab illo gesta ca
lumniando deprimendo pervertendo
atque impediendo gerenda
Alioquin non nocet ambulanti
et extendenti se ad meliora
qui non iam ipse operatur sed
quod habitat in eo peccatum

De iracundia super psalmum
Qui habitat sermone xiv ca
pitulo quartum

Immanis bestia draco est flatu
igneo quicquid attigerit necat
non modo bestias terre sed
et volucres Et tamen alium huic
ego quam iracundie spiritum
reor Quanto sublimis ut
videbatur in te flatu illius
draconis misere satis adustos
turpiter in os eius ingemiscens
cecidisse Quam melius sibi
irasci potuerant nec peccare
Nimirum affectio naturalis ira homini
est sed abutentibus bono non
gravis perditio et miseranda
pernicies Recuperemus illam
fratres in quibus expedit ne
forte ad inutilia illicitaque
prorumpant Sicut nimirum
solet amorem amor expungere
Sic timor et timore expelli
Dico vobis non autem ego
sed dominus Nolite irasci eis
qui transitoria auferunt qui
et convitia inferunt qui
ingerunt forte supplitia
et preter hec faciunt nihil
Ostendam autem vobis cui

Debeatis irasci Irascimini ei
que sola vobis nocere potest
sola facere / ut omnia illa non
prosint / volo vos scire que nam
illa sit Iniquitas ipsa / ita
dico vobis Sic irascimini
nulla enim nocebit adversitas
si nulla dominetur iniquitas
Qui sic pro te irascitur
caritatis non movetur /

**In Epistola ad Guidonem
Trium fontium abbatem**

Irascere et noli peccare
peccabis non minus nimis
irascendo Siquidem non ira
sci / ubi irascendum sit / nolle
emendare peccatum est / plus
vero irasci quam irascendum sit
peccatum peccato addere est Quod
si malum est peccatum non emendare
quomodo malum non erit peccatum
peccato addere **In Epistola alia**

Nemo magis ira movetur
quam amicus se simulans
inimicus **De concupiscen
cia in membris dicit Ca
[illegible]**

Maximum plane dilectissimi
concupiscencia que
interiorem et exteriorem
hominem occupat omnium simul
A planta pedis usque ad
verticem / non est in me
sanitas / totam inficit concu
piscencia / lex peccati in omnibus
membris invenitur / ubique per
fenestras mors intrare conten
dit et nequam fomes totius
nequitie periculosius fervet circum
delicius malignatur Quid enim
in homine putas ab hac ma
cula nunc poterit inveniri
mentem desideriis afficit
membra illecebris inficit /
inde pruritus aurium / oculorum
petulancia / inde olfaciendi
voluptas / inde in faucibus
tam inordinata delectacio
Inde in universo corpore mollior
sensus / et libido pruriosa tan
gendi / inde nequam in anima /
ebrietas illa desideriorum / et
fornax quedam ambicionis
avaricie invidie contumacie
et omnium denique viciorum affe
ctibus accensa vehementer
Huic ergo tam multifarie
pesti per singula queque resistere
multiplex tribulacio Unde enim
tribulacio nisi dum resistitur
contaminacioni concupiscencie repu
gnatur Quod enim corpus
illecebras / quot oblectamen
ta mundus videtur habere / tot
patitur tribulaciones / tot
sustinet tormenta vir
iustus **De Cupiditate sr**

Ps. Cxviii hilar dicit xix. cvi

Cupiditas radix iniquitatis Cupiditas ex cordis media et oblivione procedit Pro actio enim alienum mendicitat anima, quod oblita sit comedere panem suum propterea terrenis inhyat quod minime celestia meditetur Infelicitas in cupiditate Quid in cupiditate Infelicitas idest non felicitas reputatur Quid enim si cui forte videtur in brauis terrenarum affluencia concupita felicitas arridere Eo ipso infelicior est, quo vehemencius ipsam pro felicitate amplectitur infelicitatem, aut magis inmergitur ei et absorbetur ab ea, de filiis hominum ab hac felicitate falsa atque fallaci

In quadam sententia

At tamen quantam putas infelicitatem habet ipsa tam vana felicitas patitur Hinc namque cecitas cordis, hinc temulosus furor animositatis, hinc suspicionis labor anxius, hinc livoris crudele tormentum et vermentis invidie miserior quam immiserabilior cecitas Diviciarum amor insaciabilis longe amplius desiderio torqueat animam quam refrigeret usu suo utpote quarum acquisicio laboris possessio timoris, amissio plena doloris invenitur In quibusdam sententiis

Qui pecuniam diligit non saciatur, qui mundum amat non saciatur, numquam autem saciatur cor hominis auro quam corpus aura Non ego homines saciatos habui mundo, et ad eius omnem memoriam nauseantes, et facile est cuique nemini hanc saciatatem per dei graciam obtinere Neque enim patitur hanc copia, sed contemptus Super Cantica sermone xxi

Quod si ita est, non putent divites huius seculi fratres xpi sola possidere celestia quia ea sola audiunt in promissione possident et terrena Et quidem tamquam nichil habentes, sed et omnia possidentes Non mendicantes ut miseri, sed ut domini possidentes Eo prorsus magis domini quo minus cupidi Denique fideli homini totus mundus diviciarum est Totus plane

quia tam adversa quam pro-
spera eius eque omnia serviunt
ei et cooperantur in bonum. Er-
go avarus terrena esurit
ut mendicus, fidelis contemnit
ut dominus. Ille possidendo
mendicat, iste contemnendo
servat. In quodam sermone
Si libere contingat argen-
tum et aurum, utere
non pro libitu sed pro tempore
sic eris utens illis quasi
non utens. Ipsa quidem quod
ad animum bonum spectat nec
bona sunt nec mala. Usus
tamen horum bonus, abusio
mala, sollicitudo peior, questus
turpior. In meditacionibus
Vestimentum non multum di-
stat quecumque substan-
cia vilis vel preciosa requi-
ratur. Dum equaliter sit
corruptus affectus. Non enim
cultellus vicium est, sed cultel-
li appetitus, nec aurum vicium
est, sed auri cupiditas. De in-
saciabili desiderio cordis
humani. In sermone
de diligendo deo. Capitulum
xvi.
Inest enim utenti racione
naturaliter pro sua estima-
cione atque intencione appe-
tere potiora et nulla re

esse contentum cui aliquod
deesse videlicet iudicet per-
fendum. Neque enim ponere est
concupiscencie modum donec videat
impleta. Donec adepta sit
quibus valeat esse contenta.
Nam et qui uxorem habet, exce-
llenciorem speciosiorem petulanti oculo
vel animo respicit pulcriorem,
et qui veste preciosa indutus
est preciosiorem affectat, et
possidens multas divicias
invidet diciori. In quibusdam dictis
Neque amator pecunie dicit
aliquando sufficit nec libidinosus sa-
ciabitur voluptate sic et crudelis
quisque semper sanguinem sitit
aut cupidus laudis et ambiciosus
humane adeptis dignitatum titulis
et favoribus nullum exinde omnino
capit remedium sed desiderio estuat
ampliori. Equus autem invenit
requiem qui sibi placetur et satis
In sermone de diligen-
do deo.
Et horum omnium idcirco non
est finis, quia nil in eis
summum singulariter reperitur vel
optimum. Sed hoc stultum et ex-
treme demencie est, ea semper
appetere, que nunquam sacient
nec temperent appetitum. Dum
quicquid talium habueris nichilominus
non habita concupiscas, atque
que defuerint semper inquietus

anhelet. Ita enim fit ut per
uaria et fallacia mundi oble
ctamenta vagabundus animus
inani labore discurrens fatigetur
non satietur. Dum quicquid
famelicus ingluuierit parum re
putet ad id quod super est devo
randum semper et non tam anxie
cupiat que desunt quam que
assunt lete possideat. Cuius
enim obtineat universa. In qui
busdam sententiis

Quis est qui saciari cupit
et desiderium suum implere
incipiat esurire iusticiam et
non poterit non saciari. Bus
iusticie vel exiguum studeat ex
pia ut eo ipso desideret amplius
et amplius mereatur. Hec enim
magis cogitatur spiritum et naturalis
desiderium vehementius occupat
cor humanum, ceteraque vilia
desideria expellit. In qui
busdam dictis

Panis namque anime iusti
cia et soli beati illi qui
esuriunt illam, quoniam ipsi satura
buntur. Anima ad ymaginem
dei facta est anima ceteris
rebus omnibus occupari potest
repleri omnino non potest. Ca
pacem dei quidquid deo minus est
non implebit unde est quod
naturali quidem desiderio summum
quis probatur appetere bonum
nulla nisi adepto eo requiet.
habituus. De ambicione super
psalmo. Qui habitat sermone v.
circa .ix.

Ambicio subtile malum
secretum virus pestis
occulta doli artifex mater
ypocrisis livoris parens viti
ciorum origo tynea sanctitatis
excecatrix cordium ex remediis
morbos creans generans ex
medicina languorem. Quoties
hec pestis nequiter supplantatos
turpiter deiecit ut ceteri quos
quos latuit occultus effusor
subitum expavescerent ad ruinam
In libro tercio de conside
racione

Dum enim quisque que sua
sunt querimus fit ut
invicem invidentes invicem
provocantes exerceamur
ad odia animemur ad iniu
rias armemur ad lites
cavillemur ad dolos feramur
ad detractiones prorumpamus
ad maledicta affirmamur
a forcioribus. Super psal
mo Qui habitat sermone decimo

Quid vero huic vermi
profuit aliud quam mentis
alienacio et oblivio veritatis
Similis vitans est que frivo
la suggestione reducit in
mentem quam sit in ambicio
frivola consolacio que indicavit
vobis huius finis ignotus

In libro de consideracione

O ambicio ambiencium crux
quomodo omnes torques
omnibus places. Nil acerbius
cruciat, nil molestius inquietat
nil tamen apud miseros mortales
celebrius negociis eius. An
non limina apostolorum plus iam
ambicio quam devocio terit
an non questibus eius tota
legum canonumque disciplina insudat

In libro primo de consideracione

Plena est ambicionis ecclesia
non est iam qui horreat
in studiis et molicionibus
ambicionis plusquam spelunca
latronis in spoliis viatorum
Tanta est impudencia non
nullorum ut eciam manifeste am
bicionis prurigine statuat
tota facies cause eorum non
erubescant audienciam flagi
tate publicantes semetipsos
ad multorum conscias in quo vel
sue satis plus poterat co
fundi iudicio In libro 3°
de consideracione

Videre est omnem ecclesiasticorum
zelum fervere sola pro
dignitate tuenda honori datur
totum sanctitati nichil aut parum
de placito dei vel bina mencio
est periactura salutis nulla

temptacio In libro de conversione ad
clericos et diversis sermonibus

Filii hominum usquequo gravi
corde ut quid diligitis
vanitatem et queritis menda
cium. Heu nobis ubi tanta
difficultas est et tam grave
periculum prelatis ambicio angelicam
felicitatem precavit. Angelica
sciencie appetitus hominem im
mortalitatis gloria spoliavit. Co
netur quis monte ascendere
prelatis quantos putas contra
dictores habebit quantos inve
niet repulsores obstaculo
quanta quam difficilem viam
Et tamen cum pauci evadunt
quibus non dominandi libido
dominetur. Hinc est quod infi
mi vocantur qui priorem hinc
constantibus siquidem omnes a
dulantur invident omnes. Cu
pidus est alter inflantis
sciencie quantum laborabit quantum
anxiabit spiritus eius. Videas
alium litteratum alium mundial
tate istud placitatorum diffi
cienciam deo illum servilis
cuiuslibet artis causa ve
hementer affectare studium
ut laborem non reputet tan
tummodo ut possit aliquibus
doctior reputari In acritudine

morabit^r oclus eius quociens
videre contigerit eum se poste
riorem iudicet putet ab alijs
reputari Que nam miseris
tam dira libido Sic edificat
babel Sic concupiscit quod
non expedit admittentes
Quod ambicio vult latere
non apparere in epla ad epos
equitanie Capitulum ix

Ambicio mater ypocrisis
latebras amat et
tenebras lucis impaciens
est Et certe ambicio cum
prorumpit in impudenciam
efficaciam perdit / et cum im
probus affectus se aperit
perit effectus Ambicio siqui
dem vicium in ymo latet vide
ri omne sublime sed videri
ipsa refugit Nec mirum opta
to namque / nichil est careat / n
caueat arbitros Quo enim
gloria plus affectatur eo mag
apprehenditur cum deprehendi
affectari Quid denique tam
inglorium / quam glorie cupidum
deprehendi Inclitus erit
ambiciosus quamdiu in
nocte versabitur / et donec
turpis lucri negocium per
ambulat in tenebris potit
ypocrita iustus sanctusque.

videri / sed celo qui videt in
facie Ut ubi forte foras mit
tit impudencia uel imprudencia
quod latet inconsulta Nonne
intemperans appetitus apparet
ad confusionem peccatoris quam
promcior ad gloriam Sic reuela
sit probatur quod legitur
Gloria in confusione eorum qui
terrena sapiunt Non ergo perijt
pudor a mortalibus / ut nuda
impudens quidem ab ipsis hono
retur ambicio Est sobria
quedam et quodammodo oculta
ambicio / molliens cuncta et ne
casta Si valet presertim clam
sua negocia curat si vero non
manet in se / et pudoris um
bram non deserit Et quidem
elis / et si deum nondum me
tuit ad salutem / pro ingenita
tamen verecundia honestatem
interim retinet quod homines reuer
et publicum erubescit De va
nitate laudis humane
In epla ad petrum dyaconum
cardinalem Capitulum x.

Pudet grandi exultacione
cum sencio in me veniat
vel diligi non quidem quod
sum sed quod putor Neque enim
ego cur diligor quando sic
diligor / Sed nescio quid in
me / pro me / quod non sum
ego / ymo ut verius loquar

non nescio Nam certissime
scio quod nichil Nichil enim pro-
culdubio est / quicquid putatur
et non est Vero cum amatur
quod est Sed esse putatur / non
amor vel amans nichil est Ex
quod amatur aptandum sed
magis dolendum quam mirandum
quod id quod nichil est amari potest
De vniversali vanitate inest nobis
et velle laudari cum simus vitu-
perabiles / et nolle laudare quos
scimus laudabiles Sed et hoc
vanum est quod mira plerumque
ignorantia / et credet quod est
et perdicat quod non est Quid
ad ista dicemus / nisi quod vani
filii hominum mendaces filii hominum
in stateris / ut decipiant ipsi de
vanitate inidipsum / laudant
mendaciter / delectant inaniter
ut vani sint qui et laudantur
et mendaces qui laudant quod
putant et falsi sunt Alii
decorumque preciumque gloriantur
et vani sunt In epistola ad
Ottonem Vercellensem

Non est quidem homo lau-
dandus in vita sua / que
temptatio est super terram nec
ideo tamen laudandus non est
cum mortuus peccato vivit deo
Vana quidem laus et adu-
latoria qua laudatur peccator in
desideriis anime sue / sed non
idcirco predicanda et nullum
commendanda Non erit illius
vita / qui potest dicere Vivo autem
non iam ego / sed vivit vero
in me christus Cum ergo
laudatur homo in quo iam
vivit non ipse sed christus / nec
in sua laudatur sed in christi vi-
ta at per hoc non laudatur
contra scripturam que prohibet
hominem laudari in vita sua
De ociositate In libro re
de consideratione Capitulum xi

Ociositas est mater nugarum
noverca virtutum / inter
seculares nuge sunt In ore
sacerdotis / blasphemie Inter-
dum si incidunt ferende forta-
sis / referende numquam Ma-
gis intuemendum caute et
prudenter nugacitati prorum-
pendum sane in serium Sed
quod non modo velit sed et
libenter audiant et suppeditat
ociosis nugis vel fabulis
sacerdoti apperire os illicitum
assuescere sacrilegium est Con-
stitue quod faceti urbani ve
nomine colorant / non sufficit
peregrinari ab ore / procul et
ab aure relegandum / Fede ad
cachinnos moveris / fedius
moves Evigila ad curam
et non ocio torpeas / et si
recte sapies hortatur sapientia

scribi in ocio cauendi / et in o-
cium est monstruosa res grauis
simus / et anima infirmus
sedes prima / et vita yma / lin-
gua magniloqua / et manus
ociosa / sermo multus grauis
et actus leuis / ingens auctoritas
et nutans stabilitas In

Epistola ad Robertum

Tolle ocium / exercitare
in aliquo / et statim sen-
ties sola te appetere / que fa-
mem tollant / non fauces de-
mulceant Reddet quippe sa-
pores rebus exercitium / quod
tulit inercia Multaque que
respuis ociosus / post laborem
sumes cum desiderio Siquidem
ocium parit fastidium / exercitium
famem / fames autem miro modo
dulcia reddit / que fastidium fecit
insipida / olus / faba / pultes
panisque cibarius / cum aqua
quiescenti quidem fastidio sunt
sed exercitato magne videntur
delicie Et quidem subito
procedenti de umbra ad solem
de ocio laborem / graue videtur
omne quod incipit / Sed postquam
ab hiis desuescere / et ad illa
se paulisper assuescere cepit
usus tollit difficultatem / inuenit
facile esse quod impossibile
ante putauit de propria

voluntate in sermone de lepra naaman c xii

Voluntatem dico propriam
que non est communis
cum deo et hominibus / sed cum
nostra / quando quod volumus
non ad honorem dei / nec ad
utilitatem fratrum / sed propter
nosipsos facimus / non intendentes
placere deo / et prodesse fratribus
sed satisfacere propriis motibus
animorum / Huic contraria est
retenta fronte caritas / que
est deus / Hec enim aduersus
eum inimicitias exercens est
et guerram crudelissimam
Quid odit deus / aut quid
punit preter voluntatem propriam
Cesset voluntas propria / et
infernus non erit In quem
vero ignis ille desaeuiet nisi
in propriam voluntatem Etiam
nunc cum frigus / aut famem
aut aliquid tale patimur
quid leditur nisi voluntas
propria Et non voluntarie su-
stinemus ipsa / ipsa voluntas
communis non est / sed infirmi-
tas quedam / et velut pru-
ritus voluntatis adhuc de
propria est Et in illo omnes
sustinemus penas donec pe-
nitus consumatur Nam vo-
luntas illa propter quam dicitur
cui assentimus / et cui se

libertatem inclinat arbitrium
Hec autem desideria et con-
cupiscencie invitos tenent
non voluntas / sed corrupcio
voluntatis est Et quam valde
detestabile vicium sit propria
voluntas Super cantica sermone
lxxi cam xiii

Grande malum propria
voluntas / qua fit ut
bona tua / bona non sint Etenim
si in die ieiunii mei inve-
niatur voluntas mea / non tale
ieiunium eligi dicit dominus / nec
sapit illi ieiunium meum quod
non obediam / sed vicium volun-
tatis proprie sapit Ego autem non
solum de ieiunio meo / sed de
silencio de vigiliis de oracione
de leccione de opere manuum
Postremo de omni observancia
monachi / ubi invenitur voluntas
in eo / et non obediencia magistri
sui / indubitanter sencio Nimirum
prorsus observancias illas
et si bonas in se / tamen inter
virtutes consueverim deputandas
In sermone de pascha maria
magdalena
Voluntatem quidem
propriam dimittentes / non
amittimus / ymo et lucramur
plurimum commutantes illam
in melius / ut communis fiat
que propria fuit Porro com-
munis voluntas caritas est
prima peccatorum est propria volun-
tas / que est superbia / ex qua
omnia mala / sicut ex commu-
nitate omnia bona In qui-
busdam sentenciis
Unde enim sunt scandala
Christi quod propriam sequimur
voluntatem / et tenemus quod
volumus in corde nostro prefi-
nientes si quomodo vel preliberi
contingat / aut impediti te-
nemur in impacienciam in mur-
muracionem in scandalum
promti sumus In sermone
de lepra Naaman
Porro voluntas propria
quo furore dominum
maiestatis impugnet / audiat
et timeant servi proprie voluntatis
Primo nempe subtrahit semet
ipsam / et subducit eius do-
minacioni cui tamquam auctori
servire debuerat / dum efficitur
sua Sed addit adhuc / et
quod in se est / omnia quecumque
que dei sunt tollit et diripit
Quem enim modum sibi ponit
humana cupiditas / Homo
qui per usuram acquirit
peccuniam modicam / similiter
mundum universum lucrari co-
naretur / si non deesset possibilitas

si suppeteret voluntati facultas dico fiducialiter neminem qui in ipsa voluntate posset omnipotens inditus fuisset. Ipsum autem et quod in ipsa est deum perimit voluntatis ipsa. Quid enim vellet deum nimium peccata sua aut vindicare non posse aut nolle aut ea nescire. Vult ergo eum non esse deum que quantum in ipsa est vult eum aut impotentem aut iniustum esse aut insipientem. Crudelis plane et omnino execranda malitia qua dei potentiam iusticiam sapientiam perire desiderat. Hec est crudelis bestia fera pessima rapacissima lupa et leena sevissima.

De proprio consilio in simplice de lepra Naaman. Capitulum xiiii

In corde duplex lepra est propria voluntas et proprium consilium lepra utraque nimis pessima. Lepra vero proprii consilii eo perniciosior est quo magis occulta et quanto plus habundat tanto sibi quisque sanior esse videtur. Hec illorum est qui zelum dei habent sed non secundum scientiam sequentes errorem suum et obstinati in eo ita ut nullis velint consiliis acquiescere. Hii sunt unitatis diversores inimici pacis caritatis expertes vanitate tumentes placentes sibi et magni in oculis suis ignorantes dei iusticiam et suam volentes constituere. Et que maior superbia quam ut unus homo toti congregationi iudicium suum preferat tamquam ipse solus habeat spiritum dei. Idolatrie scelus est nolle acquiescere et quasi peccatum ariolandi. Tantum nunc qui se faciunt religiosiores aliis qui non sunt sicut ceteri homines. Certe arioli et ydolatre facti sunt.

De tepiditate in simplice domini. Capitulum xv

Perniciosa tepiditas que periculosa est quia molestissima plena miserie et doloris et in senio plane proxima umbra mortis invecensetur. Tale inveniunt homines est pusillanimes et remissos deficientes sub onere virga et calcaribus indigentes quorum remissa leticia pusillanimis tristicia quorum brevis et rara compunctio animalis cogitatio tepida conversatio quorum obediencia sine devotione sermo sine circumspectione oratio sine cordis intencione lectio sine edificatione quos demum ut vidimus vir vehemens

metus inhibet vix pudor
cohibet / vix frenat racio / vix
disciplina coherceat In sermone
de ascensione de intellectu
et affectu

Huiusmodi autem si diu
ita permanserint sed omnes
aut opprimuntur et succumbunt
aut quodammodo in inferno
sunt ut nunquam ad plenum re
spirent in lucem miseracionum
domini nec in libertatem spiritus
que sola facit iugum suaue
et onus leue Inde autem
tam periculosa tepiditas ema
nat / quia voluntas eorum non
dum purgata est / nec bonum
sit volunt ut norunt a propria
concupiscencia abstracti et
illecti Amant enim in carne
sua terrenas consolaciunculas
siue in verbo siue in signo / siue
in facto siue in aliquo alio
et si hec interrumpunt aliquando
non tamen penitus rumpunt Inde
est quod raro affectiones suas
dirigunt in deum / et eorum
compunctio non continua / sed
horaria est Impleri autem
visitacionibus domini anima que
corporis distractionibus subiacet non
potest et quanto magis illis
euacuabitur tanto amplius
istis implebitur / si multum

multum / si parum parum / vel
forte si magis probas / nunquam
iste illis misceri poterunt in e
ternum Non enim poterunt simul
et caro, ignis et tepiditas
in uno domicilio commorantur
presertim cum tepiditas ipsi
domino soleat vomitum prouocare
De pusillanimitate In epistola
ad abbatem sancti in carcere
Rome captiui sedentium

Damnandis reprobis
tribulacio parit pusilla
nimitatem / pusillanimitas
perturbacionem / perturbacio de
speracionem et illa interimit
In quibusdam sermonibus

Oportet autem pusillanim
itatem et tristiciam
in omnibus que agenda sunt
uel toleranda caueri quia
hilarem datorem diligit deus
In sermone de ieiunio

Ne turbetur quis pu
sillanimitate spiritus hoc
enim quantum potest laborat ad
uersarius noster / ut holocaustum
nostrum deuocionis pigrore vacu
etur ut et minus acceptum sit
deo / et consciencia nostra in spirituali
gaudio minus exhilaretur Sicque
de pusillanimitate tollerancie
etiam conscientie pusillanimitas
generetur Super psalmum
xc qui habitat versu xiii

Duabus autem de causis michi videtur animi egritudo et diffidencia solere contingere aut de novitate videlicet conversionis aut certe de conversionis tempore, eciam si in conversione longo tempore habuit utrumque profecto deicit, et humiliat constanciam et inquietam facit, Dum sive pro tempore antiquas animi passiones nec dum in se emortuas sentit et necesse pro inde habens resecandis intendere de cordis orticulo spinis iniquitatum, et urticis cupiditatum, longius a se eiugari non sinitur, quid enim qui laborat in gemitu suo, poterit ne simul et in dei laudibus exultare Non est hoc pauperis et inopis seu pusilli cordis animi. Hic enim pusillanimis est et modice fidei mens, rei sue familiaris tenuitate constringitur, nec valeat pre inopia ociari ad vacandum divinis laudibus, seu hiis que laudes pariunt intuendis beneficiis. Et si quando certe conatur assurgere, confestim domesticarum necessitatum curis urgentibus revocatur ad sua, et in se comprimi sua egestate compellitur.

De curiositate in quibusdam dictis c. xvi

Negligencia generat curiositatem. Dum enim per negligenciam terra cordis inculta spinas et tribulos germinat, que in se ipsa non invenit requiem, foras cogitur evagari. Hinc curiositas a corde eicitur, contra quam dimicat pietas. Pietas enim culta dei est, et in corde colitur, qui in corde cognoscit hereditare. Curiositas si non vincatur, generat experienciam mali, quia dum animus evagatur, per multa, facile invenit ubi noxiam experiatur delectacionem. Hanc impugnat sciencia, docens quid turpe experiri sit, quia non est res prevalet experiencia, generat concupiscenciam ut transeat in affectum cordis.

In quibusdam sentenciis

Aterum spectacula vana rogo quid corpori prestant, quid vero anime conferre videntur. Etiam michi in homine tam curiositas prodest, inveniens frivola, prorsus et inanis et migratoria consolacio, et nescio quid illi dulcius impetrum ut semper habeat quod requirit, qui iocunde quietis fugitans curiosa inquietudine delectatur.

In quibusdam similis

Affectus siquidem ... dampna interiora non

sentit / quia nec intus est
sed in ventre forsitan / aut sub
ventre / denique et cum quocumque
impatiens / aut in loculis invenitur
Quid vero mirum si propriam
nunc sentiat anima lesionem
que suimpsius oblita / et penitus
absens sibi / in longinquam
profecta est regionem Erit autem
cum in seipsam reversa cognoscet
quam crudeliter misere venacionis
obtentu / exulceravit semetipsam
Erit autem sibi reditus sine
dubio / uel post mortem cum
remissa / quibus ad vagandum
foras et inutiliter sese occu-
pandum / in eam que preterit
huiusmundi figuram / egredi con-
sueverat hostia corporis clausa
erunt / et necesse maneat in se
ipsa / cui nullus iam pateat exitus
a seipsa Quisquis enim ante
obitum carnis non redierit ad
seipsum / in seipso maneat / necesse
est in eternum Sed in quali seipso
qualem se fecerit in hac vita
talem inveniet exiens ab hac
vita De consuetudine prava
in libro primo de conside-
racionis ca^m xviij

Nil sevum animo / quod
neglectu et tempore
non absolescat / obduci ve-
tusto et neglecto callus ob-
ducitur / et eo insanabile quo
insensibile sit / Denique dolor
continuus et acerbus diutius
non esse patitur / citum habitus
est exitum / aut sanitate presto
aut insensibilitatem Nam si
aliunde non extenditur necesse est
cedat uel sibi Enim vero
cito aut de remedio consolacionem
recipiat / aut de assiduitate stu-
porem Quid vero non pervertit
consuetudo Quid non assidui-
tate ducetur Quid non usu
cedat Quantis quod prius
amaritudine primus exhorre-
bant usu ipso male in dulce
conversum est Omnino tibi in-
portabile videbitur aliquid pro-
cessu temporis si assuescas iudica-
bis non adeo grave Paulo
post etiam delectaberis
ita paulatim in cordis dur-
ciam itur / et ex illa in aver-
sionem De duricia cordis
in libro primo de consideracione c. xix

Quid est cor durum Ip-
sum est cor durum quod
semetipsum non exhorret quia
nec sentit Ipsum est quod nec
compunctione scinditur / nec pie-
tate mollitur / nec movetur precibus
minis non cedit flagellis
duratur Ingratum est ad be-
neficia / ad consilia infidum
ad iudicia sevum / inverecundum
ad turpia / inpavidum ad pericula

in humanis ad humana temera-
rius ad divina preteritorum oblivis-
cens presentiam negligens fu-
tura non providens Ipsum tu-
preteritorum preter solas iniurias
nichil omnino non preterit pre-
sencium nichil non perit futurorum
nulla nisi forte ad ulciscendum
prospectio seu preparacio est Et
ut in brevi cuncta horribilis ma-
li mala complectatur ipsum est quod
nec deum timet nec hominem reveretur
hebetati cordis iudicium est propterea
non sentire continuam vexacionem Ve-
xacio dat intellectum auditui
ait quidam verum est Sed si ni-
mia non fuerit Nam si sit nimi-
a non plane intellectum dat sed
contemptum Quantos enim vi-
demus humiliatos sed non humi-
les percussos sed non dolentes
curatos quidem a domino sed nec
ipsa curacione curatos Hii sunt
qui subsentibus delicias esse
computant Dissimulat peccata que
actitat lubricum in quo titubat
tenebras quibus caligat laque-
os inter quos ambulat locum
afflictionis que inhabitant
corpus mortis quod ~~castigat~~
gestant iugum grave quod
tolerant gravioremque sarcinam quam
occultat gravissimam sententiam
quam expectat Proinde ca-
vebo quam sollicite potero du-
riciam cordis Consenciam adver-
sario meo Cedam denique ur-
genti aculeo ne bis pungat
Quisquis enim contra stimulum recalci-
trat duplo pungitur Sperset

autem ei qui senserit et dederit
locum ire **De presumpcione et
obstinacione super posito tercium
habitat vicium ut dicitur xx**

Ve demonum presumpcio
et obstinatio refugeho
presumptor ne gaudeat de te
inimicus tuus Siempre in his
maxime vitiis gaudet in se
ipso expertus Etenim difficile
posset ab hac tanta voragine
respirare Nolo autem vos igno-
rare fratres quo non modo de ste
datur ymo cadatur in illas
De quatuor gradibus obstinacionis

Primus enim gradus
defensionis huius
dissimulacio est propriae iniquitatis
infirmitatis inutilitatis dum
sibi parcens sibi blandiens
sibi persuadens se aliquid esse
cum nichil sit ipse se seducit.
Secundus gradus ignorantia sui
ubi enim in primo gradu mutila
sibi texuerit perisomata fo-
liorum quid superest nisi ut
vulnera tecta non videat pre-
sertim quia ad hoc solum texerit
ne videretur et hoc tandem
fit ut eciam revelante vulnera
non esse contendit cor suum in
verba malicie ad excusandas
excusaciones in peccatis Ecce quo-
que is quidem tercius gradus est
contiguus presumpcio Quomodo
enim male actitare iam verecundatur
qui presumit et defensare
Itaque quartus gradus vel quartum
potius precipicium contemptus est

Ex hoc et deinceps magis ac
magis super eum viget peccatum
os suum dum vel aliquod huiusmodi
contemptus reddit impune impenitencia
obstinacionis firmatur hoc est illud
peccatum quod neque in hoc seculo re
mittitur neque in futuro est cor
durum et induratum nec deum
timet nec hominem reveretur. Et qui
sic in omnibus viis suis adheret
dyabolo maiori facti sunt unius spiri
tus cum eo **In sermone de
septem circumstanciis**

Nam perseverare in malo
dyabolicum est et digne
sunt perire quicumque in similitudine
eius permanent in peccato
In quibusdam sentenciis

An vero gravior illa fie
nesis iudicatur quam impe
nitencia cordis et peccandi ob
stinata voluntas **Super
psalmum centesimum vicesimum [illegible] xm**

Obstinacio siquidem est sū
ma religionis subversio
et vere venenum insanabile
Unde ad obstinacionem meditatur
vox unde sermo facit predicator
cumque moneas ait ille Ego
quod possum possum et non ultra
quam possum Unde est obstinacio
causa finis intencionis humane
Dum hunc quidem propter quemque
inheret voluntati inde finem
aliquem meditatur et figit animo
quod desiderat adipisci Unde
vero impresumptorum nisi ex quodam
impetu vehementis desiderium pre
sumimus **In sermone de
ieiunio etc**

Hoc enim cordis duri
cia Unde autem obstinacio
que meditatur quis non legem dei
sed propriam voluntatem Unde
tam mordax et amarus sermo
invenitur in ore hominis obstinati quod
nulla adeum penetrare queat
benivolencia monitoris **In ser
mone de cavendo Misericordie Verba**

Nequissima plane et perni
ciosissima pestis quando
universos unius obstinacio
turbat et fit omnibus discordie fo
mes in scandalorum **De gula et
luxuria in quibusdam sermonibus** c. xxi

Voluptas gutturis que
tanti hodie estimatur
vix duorum latitudinem obtinet
digitorum et huius tam modi
ce partis tam exigua delectacio
quanta paratur sollicitudine
quantam deinde et molestiam parit
hunc monstruosius dilatantur
renes et humeri sunt tume
tes uteri non tam impinguatur
quam impinguantur a ruina
et dum carnis onus ossa non sus
tinent eciam morbi varii generantur
Sic libidinis illecebrosa vora
go quantis laboribus et dispendiis
interdum et fame vel honoris
vel eciam vite ipsius periculo com
paratur Cuius appetitus anxi
etatis et vecordia actus abhomi
nacionis et ignominie exitus pe
nitudinis et verecundie plenus
esse demonstratur Ardor libidinis
pro aliqua parva occasione
excitatur et nisi illico respuatur
subito totum corpus occupat et
estuat urit et incendit

luxuria

Primo carnem tactam moditam
titillat deinde delectacionem tur
pi mentem maculat ad extre
mum per consensum prauitatis si
bi mentem subiugat Caro sup
modum venatrix est deliciarum
que licere putat et expedire
quicquid illud sit quod eam delecta
re possit Gula et libido volu
ptati carnis deseruiunt Aer
terra mare vix gulositati suf
ficiunt Propter hoc contingit
pauperes spoliari et rapinas
fieri ut fames pauperum tirscat
in delicias diuitum In qui
busdam sententiis

Filii hominum vsquequo gra
vi corde et pingui
corpore vt quid diligitis vani
tatem et veritatem negligitis
Pinguedo carnis delicie
corporis saturitas ventris aut
ante mortem nos deseret aut
nos in morte illa relinquet
Hec caro vermibus illic anima
ignibus deputatur donec rursus
infelici collegio colligati in tor
mentis penalibus pocientur
qui socii fuerunt in viciis O deli
cate qui delitiis et diuiciis cir
cumfusus citius confusus confusiorem
expectas et mortem non est
regnum dei esca non potus non
purpura non byssus quia diues
ille vtroque circumfluus in puncto ad
inferna descendit Quid ad
hoc dicitis gulosi et vos luxu
riosi quorum deus venter est
quorum vsus omnis aut in ventre

aut sub ventre est qui in luxuria
enutristis corda et corpora vestra
Audite audite quia esca ventri
et venter escis deus autem hunc
et has destruet In epistola ad
Fulgencium

Qualis demon maiorum super
bia est detractio et
inuidia crapula et ebrietas
que cum impleuerint mentem vel ven
trem cristus ibi non inuenit locum
Quomodo ignis et aqua simul esse non
possunt Sic spirituales et carna
les delicie in eodem se non pati
untur vbi crapula ructuantes
inter pocula senserit cristus vina
sua dulciora super mel et fa
vum menti propinare non dignatur
vbi curiosa ciborum diuersitas
pascit ventrem celestis panis ie
iunam deserit mentem De
detraccione super cantica
sermone xxiiii c. xxii

Pessima vulpis occultus
detractor sed non minus
nequam blandus adulator caue
bit sapiens ab hiis Porro de
trahere an detrahentem audire
quid horum damnabilius sit
non facile dixerim Sic quippe
intrat mors per fenestras nostras
cum prurientibus auribus et oribus
letale poculum detractionis
mortem nobis ministrare contendimus
Super cantica sermone xxiiii

Non veniat anima mea in con
silio detrahencium quoniam
deus odit eos Nec mirum cum
id sapiue viciorum caritatem que
deus est et quidem ceteris acrius
impugnare et persequi cognoscatur

quemadmodum vos potestis aduerte. Omnis qui detrahit primum quidem prodit seipsum vacuum caritate. Deinde quod aliud detrahendo intendit nisi ut is cui detrahitur in odium veniat vel contemptum ipsis aput quos detrahitur. Ferit ergo caritatem in omnibus qui se audiunt maledicta lingua et quantum in se est necat funditus et extinguit. Non solum autem sed in absentibus vniuersis ad quos volans verbum forte per eos qui presentes sunt peruenire contingerit. Vides quam facile et in breui ingentem multitudinem animarum velocitate currens sermo tabe huius malitie inficere possit. Vnus est qui loquitur et vnum tamen verbum vno in momento multitudinis audiencium dum aures inficit animas interficit. Cor siquidem felle liuoris amarum per lingue instrumentum spargere nisi amara non potest.

In tribus sed ter decies

Amittunt vitam detractores deo odibiles vita effugit vita quos odit et quos fugit vita mori necesse est. An non est ipse moritur qui venenum bibit quod ei male suasa detractoris lingua propinatur. Siquidem furtim ei dilectionis vita subtrahitur et dum nescit paulatim sensa caritas restringescit.

Et tribus per detractorem caritas subtrahitur

Auditurus est forsan ipse quoque cui detrahitur vndique enim verba volant et multorum prius ora pertransiens difficile fieri potest quin in singulorum veniat linguis et quasi iam prouectus sermo refertur ad eum ad cuius spectat offensam. Itaque scandalizabitur audiens et tabescet eo quod facilius extinguetur in eo caritas quo ante amplius viuere videbatur. Si inimicus ait meus maledixisset mihi sustinuissem vtique. Et quidem cauet sibi prudens auditor cauet et ipse sibi si non desipit qui sibi nouit esse detractum ille ne veneno inficiatur iste ne scandalo perturbetur. Et in se

cti lingua maledicta / et
illius percutiens conscientiam
et istius vulnerans caritate
secum utrumque pariter perimit
Numquid non vipera lingua est
est ista ferocissima plane
nimirum quum tam letaliter
tres inficiat flatu uno Numquid
non lancea est lingua ista
profecto etiam acutissima quae
tres penetrat ictu uno Gla
dius equidem / anceps immo
et triceps est lingua detra
ctoris **De ypocrisi in ser
mone super cantica sermone
xxiiii**

Ypocrita singularia ma
gis et inusitata se
ctatur / ut propriae singularitatis
opinionis respergat Cuius
affectio elongatur a cristo
et vanis favoribus delectatur
Cuius mens non pro castitate
ma conscientie sed adulationibus
demulcetur Tristicia ypo
critarum non in corde / sed
in facie est / Exterminant
enim facies suas / ut appareant
ieiunantes **Super cantica ser
mone quadragesimo
septimo**

Nam oves sunt habitu
astu vulpes / actu
et crudelitate lu
pi / hii sunt qui boni videri
non esse / mali non videri
sed esse volunt Etenim semper
vincit malicia palam nocuit / nec
unquam bonus nisi boni simu
latione deceptus est Ita ergo
in malum bonorum boni appa
rere student / mali esse volunt
ut plus liceat malignari / neque
enim est apud eos virtutes colere
sed colorare vicia / quodam quasi
virtutum minio **Super cantica
sermone xxxiii**

Serpit hodie putrida tha
bes ypocrisis per omne
corpus ecclesie / et quo latius
eo desperatius / eoque periculosius
quo interius Nam si insurgeret
apertus hereticus mitteretur fo
ras et arescet / si violentus
inimicus / absconderet se forsitan
ab eo Nunc autem quem eiciet aut
a quo abscondet se Omnes
amici et omnes inimici absc
dent se forsitan ab eo Nunc
quem eiciet / aut a quo absc
det se Omnes amici et omnes
inimici Omnes necessarii / et omnes adversarii
omnes domestici / et nulli pacifici
Omnes christiani / et omnes fere que
sua sunt / querunt non que ihesu
christi / Olim predictum est / et
nunc tempus impletionis advenit
Ecce in pace amaritudo mea
amarissima Amara prius

in nece iniuriarum Amarior
post in conflictu hereticorum
Amarissima nunc in moribus
domesticorum Non fugare nec
fugere eos potest ita inualue
runt et multiplicati sunt sup
numerum Intestina et insana
bilis est plaga ecclie Et ideo
in pace amaritudo eius ama
rissima Sed in qua pace Et
pax est et non est pax pax
a paganis pax ab hereticis
sed non profecto a falsis filiis
Vox plangentis in tempore
isto filios enutrivi et exalta
vi ipsi autem spreverunt me
Spreverunt et maculaverunt
me a turpi vita a turpi que
stu a turpi commercio De
levioribus peccatis dei ser
mone de conversione sancti
pauli Capitulum vicesimum
tercium

Iustus iudex deus non modo
quid fiat sed quo animo fiat
considerat Ne quis ergo
parva reputet quantumlibet
parva scienter committantur de
linquenda Nemo dicat in corde
suo levia sunt ista Non curo
corrigere Non est magnum si in
hiis maneam venialibet mi
nimis quam peccatis Hec enim prima
est hec blasphemia in spiritum

sanctum Blasphemia irremissi
bilis Eradicari tamen et
extirpari a cordibus nostris
omnino non poterit malicia donec
in modo sumus Super
capitulum sermone lxiij

Quantumlibet profeceris
erras si vicia putas
emortua velis nolis intra
fines tuos habitabit iebu
seus Subiugari potest sed
non exterminari In sermone
de tercio adventu capitulum lxiiij

Peccatum quod est morbus
anime et corrupcio mentis
auferri non poterit donec libe
remur a corpore Reprimi quidem
debet et per graciam dei ut
non regnet in nobis sed
non eicitur nisi in morte
quando sic decerpimur ut
anima separetur a corpore
In sermone de tercio adventu

Affectiones enim anime
dum in hoc pulvere
gradimur ex toto mundo esse
non possunt quin aliquando
vanitati aliquando voluptati
aut curiositati plus quam oportet
cedat anima vel ad horam
In multis enim offendimus
omnes Verumtamen ne
contemnat aut parvipendat
impossibile est enim cum eis

salvati / Impossibile e diluine per xpm et a xpo / Nec ideo tamen pro eis non est nimis esse sollicitos / ignoscet facile primo modo et libenter / si modo agnoscatur / In huiusmodi namque quasi inevitabilibus et negligencia culpabilis est / et timor immoderatus temperandus / quia nulla dampnacio est / hiis qui sunt in xpo ihesu / concupiscencie sensus absque consensu / et hec gracia nobis confertur / ut non nobis concupiscencia noceat / si tamen a consensu abstineamus / Tamen ad humiliandos nos ipsam concupiscenciam adhuc patitur vivere in nobis et graviter affligere nos / ut senciamus quid nobis gracia prestat et semper ad illius auxilium recurramus / Sic et de minoribus istis peccatis pia dispensatione agitur / ut non penitus auferantur sed in illis custodiat nos deus / Et cum minima cavere non possumus certi simus / quod non minoribus maiora superemus semper quod timorati et omnino sollicti simus / quomodo eius graciam non amittamus / quod

nobis tam multipliciter necessarie esse sentimus De contemptu viciorum per quendam dictus capitulum xxi

Quid si eorum laborem et dolorem consideres qui variis serviunt viciis morum / Erit profecto iam invenire homines qui multo magis in labore hominum non sunt / sed longe amplius aliena ab homine flagella sustineant / Contendunt ambicio et zelacio cordis / alia inducit alia foveam parat / volare alia iubet repere monet alia / cum neutrum proficuum sit homini / quod cum eo eum ait hec / Cuius vero ille / vel ille est / aut que domus eorum / ut eis in aliquo cedas / ut revereraris eos / ut eis aliquatenus blandiaris / At bonus sermo bonum locum invenerit / ait ambicio / et malus quoque qui prodesse non potest potest obesse / Dissimula parumper vinum bonum pone donec veniat hora tua / Avaricia quoque et appetitus laudis sibi invicem adversantur et quoque hec congregat hic dispergit Nec minus contraria sunt / quia simulacio et pusillanimitas

suggerunt impudencie impa
cienticque clamoribus et utique
labor et dolor et afflictio semper
sunt animo aliud sepe gula
exigit animo ad aliud pruritus
aurium notat sic et adolatio
et caritas interdum imperant
forsitan et aduersa dum
utrumque sibi contrarie gestit prospe
rorum et trahit quemque
sua voluptas De desperacione
super cant. sermone xxxviij ca
pitulum xxxj

Omnis peccati consumacionem
parit desperacio De
dei ignorancia venit desperacio
Sed nos eciam de ignorancia terre
quomodo speramus in eum quem
ignoramus Scimus autem de
speratos patrem non esse vel so
cietatem in sorte sanctorum

Super canticum sermone
xxxviij

Sed quo nam modo dei
ignorancia desperacionem
parturit Dicamus forte a
liquis reuersus in se et di
splicens sibi in omnibus malis
que fecit cogitans quod resipi
cere et redire ab omni via
mala et carnali conuersacione
sua si ignorat quam bonus sit
deus quam suauis et mitis et
quam multus ad ignoscendum

nonne sua carnalis cogitacio
arguet eum et dicet Quid
facis vitam istam perdere vis
et futuram Peccata tua maxima
sunt et nimium multa nequa
quam pro tot et tantis nec
si te excoriaueris sufficias satis
facere Complexio tenera
est vita exiuit dilatata co
suetudinem facile vinces

Unde veniat desperacio

Pro hiis et similibus
desperatus resilit miser
ignorans quam facile omnipotens
bonitas que neminem volt
perire cuncta ista dissoluet
Sequitur quod impenitencia que
est delictum maximum et
blasphemia irremissibilis
Ipse vero aut conturbatus
nimia tristicia absorbeatur tra
ctus in profundum nunquam
iam ut consolacionem recipiat
emersurus aut certe dissi
mulans et sibi qualicumque
verisimili blandiens racione
reuocat se irreuocabiliter
ad seculum ad perfruendum
ad deliciandum in omnibus
bonis eius quo ad licuerit
Cum autem dixerit pax et
securitas tunc subitaneus

supervenient ei interitus tanquam
in utero habentis et non
effugiet Ista ergo de ignoran
cia dei omnis malicie consuma
cio venit / que est desperatio
Apostolus dicit quod ignoranciam dei
quidam habent Ego autem dico
omnes ignorare deum / qui
nolunt converti ad eum Nec
enim ob aliud proculdubio re
nuit / nisi qui gravem / et
severum ymaginantur / qui pius
est / durum et implacabilem
qui misericors est / ferum et deta
bilem / qui amabilis est / et
mentitur iniquitas sibi / for
mans sibi ydolum pro eo quod
est ipse De miseria hominis
In 2o libro de consideracione
beati bernhardi

Consulo consideres ma
xime quid es homo
tu / quod et natus es Nec modo
quid natus / sed qualis natus
attendas Unde nudum con
sideres / quia nudus egressus
es de utero matris tue / Con
siderati tibi quid sis / occurret
tibi homo nudus et pauper
et miser / et miserabilis homo
dolens quod homo sit erubescens
quod nudus sit murmurans quod
sit homo natus ad laborem
non ad honorem / homo natus

de muliere / et ob hoc cum re
atu / brevi vivens tempore /
ideo cum metu / repletus enim
multis miseriis / et propterea
cum fletu / et vere multis / et
multiplicibus / quia miseriis corporis
miseriis cordis / miseriis dum
dormit / miseriis dum vigilat
miseriis quaqua se verterit va
cat Quid enim calamitatem
vacat nascenti in peccato fragili
corpore / et mente sterili Vere
ergo repletus cum infirmitas
corporis et fatuitatis cordis
cumulatur eradicatur sordis mor
es addiscere In capitulis
dam sententiis etc

Nemo quippe ex omnibus
filiis ade sine labore
hic vivit / nemo sine dolore
Homo inquit natus ad laborem
Non ad dolorem se natum dubi
tet / qui natus non est in dolore
Sed dolorem parturientis / clamor
dolorem prolis / fletus indicat
et vagitus / labor in actionibus
dolor in passionibus est / Est
qui declinat aliquos sed incidit
proculdubio graviores In labore
inquit hominum non sunt et cum
hominibus / non flagellabuntur
Non tamen continuo sine labore
sunt aut omnino flagellantur
Nemo propterea inquit tenuit
eos superbia Gravis quidam

labor operari sine iniquitate et
impietate sua grauibus plane fla
gellis studet siquidem pauper
in corpore feras sed nichilominus
anxie diues intus in ipsa sua
cogitacione laborat Aperit iste os
suum in oscitacione aperit in
ructacione et interdum grauius
ille fastidio quam iste media
cruciatur Postremo uelint nolint
homines et faciunt et paciuntur
quod providencia summa disposuit In
sermone de passione domini

Aliquin unde graue iugum
super omnes et eos filios
adam usque a die exitus de uen
tre matris eorum usque in diem
sepulture in matrem omnium In
sordibus gignimur In tenebris
confouemur in doloribus partu
rimur ante exitum miseros
eneruamus matres in exitu ut
more viperarum laceramus mirum
quod non ipsi pariter laceramur per
portam ploracionis edimus introitum
quidem utpote uallem ploracionis
ingressi In sermone de ascen
sione domini

Ubi malicie plurimum sapiencie
modicum ubi viciosa omnia
omnia lubrica operta tenebris
obsessa laqueis peccatorum ubi
periclitantur anime ubi spiritus
affliguntur ubi tantum vanitas
et afflictio spiritus est In sermone

de septuagesima

Quis non graue miseris
quibus et viuere labor
est quibus et quod parati
videntur aduertere sentire pe
nitus · nemo ipse quoque sen
sualitatis ipsius inuenerit omnino
adeo ut nequeat sustinere nisi
alterna requie foueatur non
in nobis libera racio sed
ubique ei luctandum est Hic et
ab infimis iusto quodam ca
ptiua tenetur et a summis
indigna repellitur ut neque ab
his sine dolore possit auelli
neque ad alia sine magno
gemitu uel raro quat admitti
De vilitate condicionis hu
mane In meditacionibus c xxxiii

O anima insignita dei
ymagine decorata si
militudine desponsata fide do
tata spiritu redempta sanguine
deputata cum angelis capax
beatitudinis heres bonitatis
racionis particeps quid tibi cum
carne unde ista pateris propter
carnem aliena peccata tibi im
putantur et tue iusticie quasi
pannus menstruate reputantur
atque tu ipsa ad nichilum es
redacta et quasi inane re
putata Nichil aliud est caro
cum qua tibi tanta societas

nisi spuma / caro facta / fragili
vestita decore / Sed erit quod
est cadaver miserum et putridum
et cibus vermium Nam quan-
tumque extollatur semper caro
est Si diligenter consideres
quid per os et nares ceterosque
corporis meatus / egrediatur vilius
sterquilinium numquam vidisti
Si enim singulas miserias eius
enumerare velis / quomodo sit
onerata peccatis irretita viciis
pruriens concupiscenciis oc-
cupata passionibus polluta
illusionibus · prona semper
ad malum / et in omne vicium
proclivis / plenam omni confu-
sione et ignominiam invenies
Propter carnem homo vanitati
similis factus est / quia ex
illa concupiscencie vicium traxit ·
quo captivus tenetur / et
incurvatur / ut diligat va-
nitatem et iniquitatem operetur
Attende homo quid fuisti
ante ortum / et quid es ab
ortu / usque ad occasum / atque
quid eris post hanc vitam
Profecto fuisti quando non eras
Postea de vili materia factus
in vilissimo panno involutus
menstruali sanguine in
utero materno fuisti nutritus
Tunica fuit pellis secun-
dina / sic indutus et ornatus
venisti ad nos / nec memor quam
sit vilis origo cui versus fortasse
favor / populi servet iuvenilis
expressit Subripuere tibi noscere
quid sis homo Nichil enim aliud
homo quam sperma fetidum
saccus stercorum et cibus ver-
mium / Post hominem vermis
post vermem fetor et horror
Sic in non hominem vertitur
omnis homo Tu ergo superbe
non attendis quod fuisti vile
semen / et sanguis coagulatus
in utero / Deinde miseriis huius
vite expositus et peccato / pasca
vermis et cibus vermium futurus
in tumulo / Quid superbis pul-
vis et cinis / cuius conceptus
culpa / nasci miseria / vivere pena
mori angustia Tu carnem
tuam preciosis rebus impinguas
et adornas / quam post paucos
dies vermes devoraturi sunt
in sepulcro Animam vero tuam
non ornas bonis operibus que
deo et angelis eius presentanda
est in celis Quare animam
tuam tuam vilipendis et ei
carnem tuam preponis / Dominam
ancillari / et ancillam dominari
magna abusio est Totus
siquidem iste mundus ad unius
anime precium estimari non potest

Non em deus animam suam
pro toto mundo dare voluit / quam
pro humana aīa dedit Sub-
limis est ergo anime precium
que non nisi sanguine xpi
redimi potuit Unde ergo iter
tanta / pusillanimitas et abiectio
tam mirabilis / ut egregia
creatura capax eterne btitudis
et glē magni dei utpote cuius
sit inspiracione condita similitu-
dine insignita cruore redempta
fide dotata spū adoptata mi-
seram non erubescat sub putre-
dine ac corporeorum sensuum
gerere servitutem Infirmis place
labor admittē curam cordis
et curam carnis agere in de-
siderio / impinguare et fovere
cadaver putridum / quod paulo
post vermibus esca futurum nulla-
tenus dubitatur

De brevitate presentis vite. Pergun. Sermone dicit Capitulum xxix

Vere breve est omne tempus
infelix proinde qui in huius
vita lubrico sedens ruituram non
sentit operam / nec advertit / quam
vapor est ad modicum parens
et vanitas vanitatum / vera
omnia sunt quam temptacio est vita
hominis super terram Siquidem
fallax est / nec simpliciter fallere co-
gnoscit Ut enim illudat hominibus
multiplicita mutat faciem suam
mutat vocem nunc alit / modo
negat nec erubescit De ipsa
quantitate sua diversis diversa
loquitur / immo et eidem diverso
tempore contraria suggerit et
adversa Quodo enim brevem
se esse causatur quodo simulat
longiorem / dum prospere delectat
adhuc gemit altius pro brevitate
sua / nec brevitas falsa / sed
gemitus fallax / quod id memoret
cum merore Dum magis
oportuerat gratulari Siquidem
ipsa vite memoria brevioris
remedium magis quam incentivum
debuerat esse peccati

Quare me detinebis per diversa loca

Quare ergo vitam istam
tantopere desidero / in
qua quanto amplius vivo
tanto plus pecco / quanto vita
est longior / tanto culpa est
maior Cottidie namque cre-
scunt mala et subtrahuntur
bona assidue variatur homo
per prospera et adversa / et
ignorat quando moriatur Sic
enim stella in celo coruscans
velociter currit et repente
desinit et sic scintilla ignis
subito extinguitur et in cinerem
redigitur Sic cito finitam

datur istam cernere vitam. Dum enim libenter ac iocundissime moratur homo in mundo diuque se victurum arbitratur, et multa longo tempore disponit agenda, subito rapitur in morte et ex improviso aufertur a corpore. Dies enim hominis sicut umbra super terram, et tunc ipse est nichil cum stare videtur. Cum ergo thezaurizat in terra, tunc sine dilacione transeat et illud quod colligit et ipse qui colligit. Et tu o homo, quem fructum spectas in mundo, cuius fructus ruina est, cuius finis mors est. Utinam sapies et intelligeres ac novissima provideres. Dic michi ubi sunt amatores mundi qui ante pauca tempora nobiscum erant. Nichil ex eis remansit nisi cineres et vermes. Attende diligenter quid sint vel quid fuerunt sicut tu comederunt et biberunt riserunt, duxerunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descenderunt. Hic caro eorum vermibus et illic ignibus anima deputatur. Tenet turpis infelici collegio colligati sempiternis involvuntur incendiis qui socii fuerunt in viciis. Una namque pena implicat, quos unus amor in crimine ligat. Quid profuit illis inanis gloria brevis leticia mundi potencia carnis voluptas false divicie magna familia et mala concupiscencia. Ubi risus ubi iocus ubi iactancia ubi arrogancia. De tanta leticia quanta tristicia. Post tantam voluptatem tam gravis miseria. De illa exultacio ceciderunt in magnam ruinam et in magna tormenta. Quicquid illis accidit tibi accidere potest quia homo es homo de humo limus de limo. De terra es de terra vivis et in terram reverteris, quando veniet dies ultima que subito venit et forsan hodie ante

De vita viciosa que eciam secundum quosdam sentencias capitulum xxx

Non est via lata via rectitudo quippe ad viam latitudo ad planiciem pertinet. Solitudo in via lata est, via et ubi nulla est via, totum est via. Hic est vita exposita viciis latissimos habens hinc inde terminos, ex nullos terminos habens. Ipsa est spaciosa via cuius latitudinis spacium nullis clauditur metis. Ubi nec

lex est. nec preuaricatio. nec
vita sane dicenda est. quia
verius soli viuitur morti

Super cantica sermone lxxxii

At qualis vita in qua
dampnus foret non nasci
quam non ab ea mori. Mors
potius est / et ideo grauior est
quia peccati non nature. Denique
mors peccatorum pessima. Vita quoque
que secundum carnem viuit anima
viuens mortua est / cui quippe
bonum erat / omnino non viuere quam
sic viuere. In [illegible]

Expedit enim ei qui semper
in anima moritur ut eciam
corpore moriatur. Magis autem ei
bonum erat / si natus non fuisset
homo ille. Vera anime vita
deus est / inter hec solum separat
peccatum. quod quidam anima sua
animam priuat. Hec separat
inter se et deum / ut eo vegetate
tamquam corpus sine anima
si sit anima sine deo plane
mortua est in semetipsa. In
sermone de apostolis

Non viuit qui superbia
inflatur / qui luxuria sor-
didatur / qui ceteris inficitur pe-
stibus / quoniam non est hoc viuere
sed vitam confundere / et appro-
pinquare usque ad portas mortis.
Bonam autem ego vitam puto
et mala pati / et bona facere.
Dicitur vulgo quia qui bene fe-
fecit bene viuit / si mentita
est iniquitas sibi / non bene
viuit qui non bene facit. De
morte corporali super [illegible]
[illegible]
[illegible] sermone lx [illegible]

Quid mors nisi priuacio
vite. Unde enim nisi ex
separatione anime et corporis
mors procedit. Unde est quod
mortuum corpus ex anime
nominatur. Unde autem separacio
hec nisi ex flagellis penalibus
ex qualibet doloris vehemen-
cia / et ipsius corporis corruptione
et pena peti. Merito proinde
timet et odit flagella caro
nostra / quia verum ab ipsius
anime tam delectabili honora-
bilique consorcio / amarum
nimis diuorcium paciatur. In
quibusdam sententiis

Quid vero in rebus huma-
nis cercius morte / quid
hora mortis incercius inuenitur
non miseretur inopiam / non di-
uicias reueretur non genus
cuiuslibet / non moribus non ipsi
denique parcit etati. nisi quod
senibus quidem in ianuis a-
dolescentibus autem in insidiis e-
manet quidem mors. Si sanctus
erit dilectus domini erit ianua
vite erit inicium refrigerii
erit sancti illius mors scala
et ingressus in locum tabernacu-
li admirabilis qui fecit deus noster

In epistola ad Romanum Romane curie subdyaconum

Iustus mortem et si non cavet
tamen non pavet, denique si
morte occupatus fuit in re-
frigerio erit, aperitur quidem
iustus sed secure quippe cum
mors ut prius est exitus vite
ita introitus melioris. In li-
bro epistolarum

Bona mors iusti propter
requiem melior propter
novitatem, optima propter secu-
ritatem. E contra mors peccatorum
pessima, mala siquidem in a-
missione mundi, peior in separatione
anime et corporis, pessima in
vermis igneque duplici contricione.
In sermone de apostolis

Studeamus fratres vivere
vita iustorum, si morte
eorum mori, multo magis desi-
deramus, Sapiencia enim iustorum
novissima prefert, ibi nos
iudicans ubi invenit. Omnino
necesse est prius vite finem
cohercere in primo future, ne
ibi tollerabilis dissimilitudo.
Quantumlibet enim spiritualis
extiterit conversacio, sed car-
nalis fuit consummacio mea
vite illi spirituali non adheret.
In sermone iudicii futuri
super pre gree sedentes (?) virginitatem xxxi

Quid tam pavendum tam
plenum anxietatis et ve-
hementissime sollicitu-
dinis excogitari potest, quam
iudicandum astare illi tanti iu-
dicii tribunali et incertam ad-
huc sub tam districto iudice ex-
pectare sentenciam. In epistola
ad Adam monachum

Ubi iudex teste non indiget,
ubi vitiis desevit incen-
tiones, ubi inquisicio culparum
pertingit ad abdita cordis, ubi
denique secretissimos recessus mentium
divinus ille investigat intuitus,
ad subitum illius solis fulgorem
armarium expansi sinus cuncta
sive bona sive mala evomunt
que celabant, ibi facientes et
consencientes pari pena plectentur.
Ibi fures et socii furum similem
sunt excepturi sentenciam. Ibi par
subibunt iudicium, et qui lactant
et qui lactentur peccatores. In epistola
ad Robertum

Veniet veniet, qui male
iudicata reiudicabit, illicite
iurata consulabit, qui faciet iudicium
iniuria pacientibus. Veniet inquam
veniet dies iudicii ubi plus valebunt
pura corda quam astuta verba
et consciencia bona quam marsubia
plena, quando quidem iudex
ille non fallitur verbis nec
flectetur donis. Verendum valde
tamen ad hoc ventum sit ne in
tam subtili examine multe me-

iusticie ut putant peccata appa-
reant verum est tamen si nosmet-
ipsos diiudicauimus non utique
iudicabimur. Bonum iudicium quod
me illi districto diuino iudicio
subducit et abscondit. Volo
voltui ire iudicatus presentari non
iudicandus. Erit enim tunc non
minime sed iudicii tempus, nec
ulla omnino credenda est erga
impios illic futura misericordia
ubi nulla est speranda correctio.
Iudicemur interim flagellis et tribula-
cionibus illam expectacionem studeamus
penitus declinare iudicio. Item scilicet
de duplici aduentu

Quicumque enim dissimulat
iudicari, eo iudicio quod nunc
est, in quo princeps huius mundi
eiicietur foras, iudicem expectat
uel magis timeant, a quo cum
ipso principe suo eiicientur foras
et ipsi. Super psalmum Cum
sederit vsque xxvii

At non prius benedicti voca-
buntur in regnum quam ma-
ledicti in caminum ignis deicientur
eterni, quo videlicet acrius do-
leant, videntes quid amiserint.
Hoc plane erit tormentum et
magnus quidem malorum cumulus
erit. Erit iusti quoque videbunt
et letabuntur considerantes quod
euaserint. In illa ergo tanta
separacione, erit electis consideracione
reproborum, immensa

quedam materia graciarum accionis
et laudis. Non solum autem sed
et presta securitas iustorum erit
visa retribucio peccatorum, qua-
re nec humanam aliquam nec dia-
bolicam ultra vereri maliciam
possint. De penis inferni
in meditacionibus c. xxxiii

Que infelicitas merorque tunc erit
quis luctus que tristicia
cum separabuntur impii a consorcio
iustorum et a visione dei, et
traditi in potestate demonum, ibunt
cum ipsis in ignem eternum ibique
erunt sine fine in luctu et ge-
mitu. Separati quippe a paradisi
patria cruciabuntur in vehemena
pena, nunquam lucem visuri, nunquam
refrigerium adepturi, sed per milium
annorum milia in inferno cru-
ciandi, nec unquam inde liberandi,
ubi nec qui torquet aliquando
fatigatur, nec qui torquetur
aliquando moritur. Erit enim
ignis consumit ibi ubi semper
reseruet. Erit tormenta aguntur
ut semper renouentur. Iuxta
vero qualitatem culpe penam
sustinebit vnusquisque vehemenciorem
et similes culpe rei simul quoque
similibus iungentur cruciandi. Nil
aliud ibi audietur, nisi fletus
et planctus, gemitus et ululatus,
merores atque stridores den-
cium. Nil aliud ibi videbitur
nisi vermes et laruales
facies tortorum atque ultima

monstra demoniorum. Ubi vermes crudeles mordebunt intima cordis. Erit dolor inde pavor gemitus stupor et dolor horrens ardebunt miseri in igne eterno in eternum et ultra. In carne cruciabuntur per ignem in spiritu per conscientie vermem. Ibi erit dolor intollerabilis, fetor intollerabilis, timor horribilis, mors corporis et anime sine spe et venie. et tamen sine fine. Sic tamen morientur ut semper vivant. Sic vivant ut semper moriantur. **In quodam sermone**

Horrendum vehementer supplicium in quo sunt tenebre exteriores ubi nulla confessio unde nemini datur exire. **In quibusdam sententiis**

Cruciatus illos et tormenta nullius termini finit, illius autem sufficit cogitare. **In libro quinto de consideratione**

O quam male mali omnes locati sunt. videntur ut confundantur, et non videntur ne consolentur. A quo vel a quibus videntur. Ab omnibus videntur ut pre multitudine intuentium sit confusio multa. Sit nullus de tanta numerositate spectantium molestior oculus suo cuique. Non est aspectus sive in celo sive in terra quem tenebrosa conscientia suffugere magis velit unde possit. Non latent tenebre vel seipsas se vident quoque alios non vident. Opera tenebrarum secuntur illos non est qua se abscondant ab illis. Hic est vermis qui non moritur memoria preteritorum peccatorum. Semel iniectus vel potius innatus per peccatum hesit firmiter nequaquam deinceps avellendus. Nec cessat rodere conscientiam ea que pastus esca utique inconsumptibili perpetuat vitam. Horreo vermem mordacem mortem vivacem. Horreo incidere in manus mortis viventis et vite morientis. Hec secunda mors que nunquam perficit sed semper occidit. **In quibusdam sententiis**

Ubi iniquitas peccati ipsius et carnis quodammodo similis videbitur esse conditio, ut quemadmodum culpa semper puniri poterit, nec unquam poterit expiari sic nec in corpore aliquando tormenta finiri, nec corpus ipsum exanimari valeat in tormentis. Cruciatio quidem illa sempiterna deficiet quod nunquam possit culpa deleri. Nec substantia carnis deficiet ne similiter cogat et afflictio carnis terminari. Hec fratres mei. qui pavet cavet, qui negligit incidit. **Explicit liber sextus**

Incipit liber septimus de ascensione et descensione domini Ihesu Christi quibusdam et primum

Deus et saluator
nr ihus xpus
quomodo in celum
ascenderemus
fecit ipse quod docuit. Ascendit
in celum, et qui ascendere non
potuit nisi prius descenderet. De-
scendere autem cum ut ascende-
non paciebatur diuinitatis sue
simplicitas, quippe que nec mi-
nui potest nec augeri nec aliquo
variari. Assumpsit in vnitate sue
persone naturam nram idest huma-
nam, in qua descenderet et a-
scenderet viamque nobis qua ascen-
deremus ostenderet. Manens itaque
quod erat in natura sua, descen-
dit et ascendit, Inter nos in ma-
attingens inimicum a fine usque
ad finem, fortiter et disponens
omnia suauiter. Descendit siquidem
quo in ferius non decuit, ascen-
dit quo celsius non potuit. Ipsa
quoque descensio egit fortiter, quia
virtus erat, ascensio disposuit
suauiter, quia sapientia erat. Sunt
autem gradus in descendendo. Primus
quidem gradus est, a summo celo
usque ad carnem. Secundus usque ad
crucem. Tercius ad mortem.
Ecce quousque descendit. Vidimus
descensum, videamus et ascensum.
Sed et ille quoque triplex est

Et eius primus gradus gloria
resurrectionis. Secundus potestas
iudicii. Tercius consessus
ad dexteram patris. Et de morte
quidem meruit resurrectionem, de
cruce iudicis potestatem, ut qui
in illa iniuste iudicatus de illa
iustam obtinuerit iudicis cen-
suram, ipsam vero sacri sacram
idest carnem in qua passus e
suscitatam erexit, super omnes celos
et super omnes angelorum choros
usque ad dexteram patris. Quid hac
dispositione suauius vbi mors
absorbetur in victoria vbi ignomi-
niam crucis vertitur in gloriam, vbi
et ipsa carnis humilitas, ex hoc
modo transit ad patrem. hac ascensione
nichil sublimius, hoc honore nil
gloriosius dici potest aut excogitari
Sic per incarnationis sue miste-
rium descendit et ascendit, dominus
relinquens nobis exemplum ut
sequamur vestigia eius

De ascensione et descensione
nra In quibusdam finis
capitulum secundum

Descendamus per viam
humilitatis. Ornatur
nobis. Primus eius gradus
idest primus profectus nolle domi-
nari. Secundus velle subici.
Tercius in ipsa subiectione
quaslibet contumelias, et in-
iurias illatas, equanimiter
pati. Sed et homo, vterque
ascendere presumpsere voluit, hic
ad sciam, ille ad potenciam

ambo ad superbiam Non sit ascendere
volentis Primus gradus ascendendi
est innocencia operis Secundus
mundicia cordis Tercius structura
edificationis / Quos gradus modo
modo invenimus in gradibus superioribus
descensionis Ibi quippe fuerat
tercius gradus / tollerancia in-
iuriarum Ipsa est enim que probat
huius ascensionis primum gradum
idest innocenciam operis Ibi secundus
fuerat pacientia subiectionis, et ipsam
operatur mundicia cordis que est
secundus gradus ascensionis Hos
hec enim doctores prelatos faciunt
ut cor mundent Ibi etiam primus
gradus fuerat contemptus
dominationis. Hic tercius est structura
edificationis / quisquis dominari
non appetit. is profecto structure
est post talis instituendus

de duplici morte hominis
In li° de laude nove milicie
C. XI

Peccatum precessit. ut
sequeretur mors / quod
sane si cavisset homo. mortem
non gustasset in eternum Peccan-
do itaque vitam amisit / et mor-
tem invenit / quoniam quidem et deus
ita predixerat / et iustum profecto
erat. ut si peccaret homo moreretur
Quid namque iustius esse poterat
quam recipere talionem Vita
siquidem anime deus est / ipsa
corporis Peccando voluntarie
vitam perdidit volens vivere
nolens perdat et vivificare

Sponte repulit vitam / cum no-
luit vivere. non valeat eam dare
cui vel quatinus voluit Noluit
regi a deo / non queat regere
corpus Si non paret superiori
inferior paret cui imperet Invenit
conditor suam sibi rebellem cre-
aturam / inveniat anima suam
sibi rebellem pedissequam, non
potuit dividi a deo anima nisi
peccando / nec corpus ab ipsa nisi
moriendo Nil profecto consequen-
tius quam ut mors optata sit
mortem spiritualis corporalem / cul-
pabilis penalem / voluntaria
necessariam Cum ergo hec gemina
morte secundum naturam utramque homo
dampnatus fuisset Altera quidem
spirituali voluntaria / altera corporali
et necessaria / utrique deus homo / una
sola corporali et voluntaria / beni-
gne et potenter occurrit Illaque
una sua / nostram utramque dampnavit
Christo quidem Nam ex duabus
nostris mortibus / cum altera nobis
in culpe meritum / altera in pena
debitum reputaretur / suscipiens
penam. et nesciens culpam / dum
sponte. et tantum in corpore moritur
et vitam nobis / et iusticiam
promeretur Alioquin si corpora-
liter non pateretur debitum non
solvisset / si non voluntarie mo-
reretur / meritum mors illa non
habuisset Nunc autem si ut

dētm est · mortis initium ē pctm
et pctī debitū mors Cristo
remittente pctā et moriente
pro pctoribus / profecto iā nllm
est initium / et solutū ē debitum

De morte et uita xpi in eo
dem vbi pius ē tam qctud

Amplius mouet ad pietatē
mors xpi / qm̄ vite re
cordacio Puto q̄ illa austior
hec dulcior videat̄ / magisq̄ in
firmitati blandiatur humane
quies dormicionis · qm̄ labor co
uersacionis · mortis securitas
qm̄ vite rectitudo · Vita xpi viue
di michi regula extitit mors
a morte redempcio Illa vita
instruxit / mortem ista destruxit
Vita quidem laboriosa sed mors
preciosa / utraq̄ vero admodum
necessaria Quid enim xpi prodesse
poterat siue mors nequiter vi
uenti / siue vita dampnabiliter mo
rienti Numquid denique / aut mors
xpi · etiam nunc male usq̄ ad
mortem viuentes / a morte eterna
liberat / aut mortuos ante xpm
sctōs patres / vite sanctitas libe
rauit Nunc ergo qui vtrumq̄
nobis factum pariter erat / et
pie viue / et secure mori / et vi
uendo viuere docuit / et mortem
moriendo securam reddidit / qm̄
quidem resurrecturus occubuit
et spem fecit morientibus resur
gendi

Quod xpus quia homo
fuit mori potuit quia
iustus mors eius liberare
nos potuit ut s̄ c. viij

Unde confidimus quod
xpus mortem abstulit
hinc plane / q̄ eam ipse qui
non meruit protulit Qua
enim racione iterum exigitur a
nobis · quod pro nobis ille iam
soluit Qui pctī initium tulit
suam nobis donando iusticiam
et ipse debitū mortis soluit
et reddidit vitam Erit namq̄
mortua morte reuertit̄ vita
quemadmodū oblato peccato
iusticia redit Porro mors
in xpi morte fugatur / et xpi
nobis iusticia imputatur Verū
quomodo mori potuit qui deus
erat Quomodo nimirū et homo
erat Sed quo pacto mors ho
minis illius pro alio valuit ·
Quia et erat iustus profecto
Namq̄ cum homo esset potuit
mori / cum iustus debuit non
gratis · Non quidem pctor
mortis sufficit solue debitū
pro alio pctore / cum quisq̄
mori pro se habeat / Qui aut
mori pro se non habet nuq̄
pro alio frustra debet
Quanto sane indignius morit̄
qui mortem non meruit / tanto
is iustius pro quo morit̄

vixit Sed que inquis iusticia
est, ut moriens pro impio mo-
riatur Non est iusticia sed mia
Si iusticia esset iam non gratis
sed ex debito moreretur Si ex
debito quidem ipse moreretur
is pro quo moreretur non mineret
At vero si iusticia non esset
non tamen contra iusticiam est
Alioquin et iustus et misericors
simul esse non potest, xpus
igitur et mori potuit cum sit
homo, et mortis moriendo sol-
vere debitum, quia iustus

de infirmitate et maie-
state xpi unde tam, vi

Totum nobis de cristo
valuit. totum salutiferum
totumque necessarium fuit, nec
minus profuit infirmitas quam
maiestas, quia et si ex dei-
tatis potencia peccati iugum vinc-
do submovit, ex carnis infir-
mitate, mortis iura moriendo
concussit Sed et illa eius
iusticia pro qua ei placuit
salvum facere mundum, ut mundi
confutaret sapienciam confunderet
sapientes. quod videlicet cum in forma
dei esset. deo equalis se-
metipsum exinanivit formam
servi accipiens, cum dives esset
esset propter nos egenus factus

est. de magno parvus, de celso
humilis, infirmus de potente
quod esurivit, quod sitivit. quod
fatigatus est in itinere et que
passus est voluntate non necessitate
Hec ergo quedam ipsius stulta
nomine sunt nobis via prudencie
iusticie forma sanctitatis exem-
Mors ergo a morte, vita ab
errore, a peccato gracia liberavit
Et quidem mors per iusticiam
suam peregit victoriam, quia
iustus exsolvendo, que non rapuit
iure omnino quod amiserat recu-
pit. vita vero quod ad se pertinuit
per sapienciam adimplevit, que
nobis vite et disciplinae docu-
mentum ac speculum extitit Porro
gracia ex potestate peccata remisit.
quia omnia quecumque voluit fecit
Mors itaque xpi, mors est mea
mortis. quia ille mortuus est
ut ego vivam Quo pacto enim
iam non vivat. pro quo moritur
vita, si ergo lex spiritus vite in
xpo ihesu liberavit nos, a lege
peccati et mortis, ut quid adhuc
morimur, et non statim in mor-
talitate vestimur Hanc ut dei
veritas impleatur Quia enim
misericordiam et veritatem diligit deus
necesse est quod mori hominem,
quippe quod predixerat deus, sed
a morte tamen resurgere, ne obli-

uisitatur / misereri deus Ita ergo
mors et si non perpetuo dominatur
manet tamen preter uitatem dei,
uel ad tempus in nobis

De duobus considerandis in ope nostre redemptionis super Cantica sermone xi Capitulum vii

Quoniam bona que lar
giri non cessat misericors
et miserator dominus recolere, et
digne recolere, omnia quidem homini
impossibile est, id saltem quod
precipuum est, et maximum opus
scilicet nostre redemptionis a memoria
nostra redemptor aliquatenus
non recedat / In quo ope duo
potissimum intimare curabo Duo
illa sunt modus et fructus
Et modus quidem dei exinanicio
est / fructus vero, de illo nostri
replecio, Hoc meditari sancte spei
seminarium Illud summi amoris
incentiuum vtrumque profectibus
nostris necessarium / ne aut spes merce
naria sit si amore non commitetur
aut amor tepescat si infructuosus
putetur Porro fructus quem ex
pectamus a deo, non erit nisi ex
deo, Erit nisi deus omnia in
omnibus, ut de corpore taceam in
anima tria intueor / racionem volun-
tate et memoriam, et hec tria ipsam
animam esse Quantum cuique
horum in presenti seculo desit, de inte
gritate sua et perfectione sentit
omnis qui ambulat in spiritu Quare
hoc, nisi quia deus non est omnia
in omnibus, Hinc est quod racio
sepissime in iudiciis fallitur
et voluntas perturbacione
lacitatur, et memoria mul
tipliciter obliuione confunditur
Triplici vanitati, hinc nobilis
creatura subiecta est non
volens in spe tamen Nam qui
replet in bonis desiderium
anime, ipse racioni futurus est
plenitudo lucis, ipse voluntati
multitudo pacis / ipse memorie
continuacio eternitatis, ut sit
deus omnia in omnibus racione
recipiente lucem inextinguibilem
voluntate pacem inperturbabilem
consequenter memoria fonti
indeficienti eternaliter inherente
Hec de redemptionis fructu
In modo quoque que dei est
exinanicionem diffinimus tria
precipue intuenda commendo
Non enim simplex, aut modica
illa exinanicio fuit / sed semet
ipsum exinaniuit usque ad carnem
ad mortem ad crucem Quis
digne penset / quanta fuit
humilitas dominum maiestatis
carne induí mulctari morte
turpari in cruce Sed dicit aliquis

nllo auctoris grauamine
[illegible] labore Siquidem dixit
factus sum :/

Nam non valuit opus suum
reparare / creator absque ista dif
ficultate valuit sed maluit / cum
iniuria sui / quo multo dilectorem
hominem debitorem teneret.
commouetque grauacionis dif
ficultas redempcionis / quem
minus esse deuotum fecerat
condicionis alis creacionis faci
litas Quid enim dicebat homo
creatus et ingratus Gratis
quidem conditus sum / sed
quemadmodum vniusa sit be
neficium creatoris attenuans
impietas ingratitudinis mag
nitudinem quam simulabat Vnde
amoris causam habere debuerat
Sed obstructum est os loquen
cium iniqua / luce clarius patet
Quantum modo homo dispen
dium pro te fecit, de domino
seruus, de diuite pauper, caro
de verbo, et de dei filio hominis
filius fieri non despexit. Memento
iam te et si de nichilo
factum, non tamen de nichilo redemptum,
Sed diebus 6 condidit
omnia / et te inter omnia At
vero per totos triginta annos
operatus est salutem tuam in
medio terre O quantum labo
rauit sustinens carnis necessitates
hostis temptaciones Nonne

carnis agrauauit ignominiam
mortis cumulauit horrorem

De duabus rebus que conso
lantur Ecclesiam peregrinantem sup
Cantica sermone xlii eciam viii

Ecclesiam tempore et loco
peregrinacionis sue due
res consolantur. De preterito quidem
memoria passionis Christi. De futuro
autem quod se in sortem sanctorum
cogitat et confidit recipiendam
Ambo veluti ante et retro o
culata in saciabili desiderio / et
vndique est illi refugium a
tribulacione malorum et dolore
Integra consolacio / cum non solum
quid sibi expectandum sed et
vnde id sit presumendum nouerit
Expectacio leta nec dubia / quia
Christi morte firmata est Quid
paueat ad premii magnitudinem
que precii dignitatem consideat
Quam libens mente visit
foramina per que sibi sacrosancti
sanguinis precium fluxit Qua
libens perambulat diuersoria
et mansiones que sunt in
domo patris multe et diuerse.
in quibus habet collocare filios
suos. pro quorum diuersitate meritorum
et nunc quidem quod solum mente
potest, sola in hijs memoria re
quiescit celeste habitaculum quod

de sursum est iam animo intuens
Erit autem cum implebit cunctas
cum et corde inhabitabit, et
mente, cum vacua domicilia
que antiqui reliquerunt habitatores
ipsa que universitatis illustrabit
presencia, filia de cetero perfectione
sui atque dignitate gaudens

De dupplici dileccione spirituali et carnali secundum cantica prima lxxxii capitulum ix

Uere et proprie ad solam
pertinet animam illa dilec
cio qua aliquid specialiter di
ligit, verbi gracia, deum, angelum
animam, Sed et diligere iusticiam,
veritatem, pietatem, sapienciam
virtutesque alias eiusmodi est
Nam cum secundum carnem quippiam
diligit vel pocius appetit anima
verbi gracia cibum vestimentum
dominium, et que istius sunt
corruptibilia sive terrena, carnis
pocius, quam anime dicendus
est appetitus

De vita et sensu anime in quibusdam sentencie capitulum decimum

Magna et nimium inex
cusabilis negligencia nostra
qui cogitacionibus ociosis vaca
ces, tempus amittimus, quibus
nimirum nec penetrande nubes
nec maria transfretanda ut sa
lubres inveniamus cogitaciones
sed infinitas in nobismetipsis
utilium cogitacionum occasiones
et seminaria possumus invenire
Nemoque si tam inerudita et ne
gligens anima fuerit, ut nec
interiora sua sufficiat perscrutari
attendat ea que foris agit
palam et in manifesto, et
in ipsis quoque si diligenter
quesierit inveniet sapienciam
Recte enim considera o anima
quid impendas corpori tuo, et
invenies sine dubio quod vita
ei, sensumque ministras, et vita
quidem toto in corpore invenies
uniformem verbi gracia neque
enim aliter vivit oculus quam
articulus, sensum vero non
ita Cavere ergo, ut tibi
quoque anima tua, que est deus
tuus similia largiatur Neque
enim vivere dicenda est anima
que veritatis non habet cogni
cionem, sed adhuc mortua est
in semetipsa, quemadmodum
et ea sine sensu, quia nec
dum habet dileccionem Est
ergo anima vita veritas, sensus
caritas Nec mireris quod inter
dum anime impiorum noticiam
habent veritatis que tamen expertes
sunt caritatis, quando et

in corporibus non nullis vitam
recipies sine sensu, ut sunt arbo-
res ceteraque similia, animata quidem
sed animatione et non anima
quemadmodum et anime impiorum
habent noticiam naturali ratione
que nondum adiuvantur a gracia
tamen nullatenus sane anime
ab ea. In hiis autem quibus
et cognicionem veritatis et dilectionem
anima spiritualis infundit, non
exteriore quolibet modo sed tam-
quam anima ipsorum, cui ad-
herens unus sicut sponsus cum
ea, in hiis magis indivisa.
cognicio veritatis secundum quod dictum
est de vita corporis, eadem
enim cognicione, et minima et
maxima comprehendis. Por-
ro dilectionem quidem si diligenter
advertas etiam fortasse secundum
quinque corporis sensus, quinque-
partitam poteris invenire. Est
enim amor pius, quo parentes
diligimus. Est et erga sodales
homines amor iustus, et er-
ga inimicos amor violentus. Er-
ga deum sanctus sive devotus.
In hiis omnibus si diligenter
attendis proprium erga singulos
et animo diversum ab aliis
modum invenies. De duobus
gradibus in via spiritus sancti

quibusdam dictis capitulum XI

Sunt qui carne ambulant
ut qui omnem solicitudinem
in hoc ponunt quomodo carnis
molestias evitent. Hii sunt
qui licet virtutes probent, tan-
dem molestias omnino evitare
volunt, concupiscencys eius
pravis nequeunt resistere. Ta-
libus dicit Apostolus Spiritu
ambulate id est solicitudinem in
veram ~~quoquo~~ quomodo molestias
carnis evitatis deposite. In hac
via spiritus, duo gradus sunt
superior et inferior. Inferiori
gradu ambulat homo quando
reversus ad cor, circa affectus
suas, sollicitus in se reprehen-
dit, quod virtuti contrarium esse co-
gnoscit. In hoc gradu sacrificium
deo, contribulatus spiritus et cordis
humiliati, per compunctionem offertur.
De hoc gradu ad superiorem a-
scendens incipit cogitare bene-
ficia dei, et conversus ad gratiarum
actiones, offert deo per devotionem
sacrificium laudis. In utroque quidem
videat eum. In primo crucifixum, in
secundo gloria et honore coronatum.
De duabus alis anime in
quibusdam dictis capitulum XII

Habent fervientes anime
alas quibus volant
spem et timorem quia

volantis est aliquando alta petere aliquando yma. Per spem enim alta petunt, quia in celestibus habitant. Per timorem yma condescendendo enim infirmis instruunt eos, considerantes se ipsos ne et ipsi temptentur. Sed qui hiis duobus modis offendunt scilicet nimio rigore infirmos terriendo, et nimia leuitate vitiis eorum consentiendo. Contra nimium rigorem est consideratio proprie fragilitatis contra nimiam leuitatem zelus rectitudinis.

De duabus operationibus sermonis dei ut[s] capitulum xiii

Sermo dei duo operari debet, et animas viciosas sanare et bonas admonere. Viciosas dico non omnes quibus inest vitium. Sed quia vicio ex voluntate consentiunt nec resistunt quantum possunt. Bonas dico animas non solum perfectas, sed etiam incipientes, quelibet vitium habeant, non tamen consentiunt sed repugnant. Sed tales animae licet ex infirmitate vel ignorantia sepe cadant, tamen per voluntatem quam habent bonam resurgunt. Hec est enim que bonam facit animam, quia cum multa sint bona naturaliter insita sit ingenium bonum, memoria capax, vigil ratio, et cetera anime bona sola tamen voluntas, si fuerit viciosa viciosam facit. Sed quia homo sic (ut) ait Numquam in eodem statu permanet, aut enim deficit aut proficit, proficiendum est in hac nocte, qua ipsa est via. ambulate in ea. De qua ait propheta. Hec est via ambulate in ea. Primus huius vie gradus est recta voluntas. Secundus valida. Tercius deuota. Quartus plena voluntas. In primo gradu anima mente legi dei consentit, sed carne repugnante, bonum quod diligit perficere non invenit, sed sepe malum, quod odit per infirmitatem facit. In hoc tamen recta est eius voluntas quod adversario suo consentiens in se odit quod ille reprehendit. In secundo gradu anima non solum malum quod odit non agit sed etiam bonum quod diligit licet cum grauedine fortiter tamen perficit. 2 In tercio gradu iam dilatato corde currit viam mandatorum dei et delectatur in eis sicut in omnibus diuitiis. 3 In quarto gradu sunt angeli, qui ea facilitate qua semper volunt bonum plenarie perficiunt. Hunc gradum desiderare quidem potest anima ascendere non potest, absque quod corpore aggrauatur. Qui non rectam habet voluntatem fiat e

valuntas

quia impedit eum praua co-
suetudo Qui habet deuotam
et nondum plenam, sciat quia
impedit eum terrena inhitacio
Cuius adhuc viciosa voluntas
est, oret et dicat, fiat vo-
luntas tua sicut in celo et in
terra, se intelligens terram
Illum autem qui rectam volu-
tatem habet celum, quia quan-
tum distat celum a terra, tantum
distat recta voluntas a viciosa
Ita oret qui rectam habet
voluntatem se intelliges terram
Illum autem qui in voluntate
valida est celum Ita de ceteris
ut semper intendat anima pro-
ficere Quia sicut condempnatus
est qui in viciosa permanet
voluntate, ita reprehensibilis
qui in aliis non studet proficere

de duplici lingwa dei et
anime super cantica sermone xlv c xiiii

Spiritus est verbum, spiritus
et anima, habentque lin-
guas suas, quibus se alter-
utrum alloquantur, presentesque indi-
cent Et quidem verbi lingwa
fauor dignacionis eius, anime
vero, feruor deuocionis Elinguis
est anima atque infans, que
hanc non habet, et non potest
ipsi ullatenus sermocinacio esse
cum verbo Ergo huiuscemodi
linguam suam cum verbum
mouet volens ad animam loqui
non potest anima non sentire
Viuus est enim sermo dei et effi-
cax et penetrabilior omni gladio
ancipiti pertingens usque ad di-
uisionem anime et spiritus Et rursus
cum suam anima linguam mo-
uet, latere verbum multominus poterit
non solum quia ubique presens est
sed preter hoc magis quod nisi ipso
stimulante deuocionis lingua
minime ad loquendum moueatur
Verbo igitur dicere anime pul-
cra es et appellare amicam
infundere est. Unde et amet
et se presumet amari Ipsi vero
verbum vicissim nominare dilectum, et
fateri pulchrum quod amat, et
quod amatur, illi sine fictione
et fraude ascribere et mirari
dignacionem et stupere ad graciam
Ceterumque locucio verbi infusio doni
De responsione anime cum graciarum
accione ammiracio

de vigore et
langwore super cantica
sermone li c xv

Cum presto est quod
amatur, viget amor lan-
guet cum abest, quod non est
aliud quam tedium quoddam impa-
ciencie desiderii, quo necesse est affici
mentem vehementer amantis ab-
sente quem amat, dum totus
in expectacione suspensus qua-
mlibet festinacionem reputat

tarditatem Subtractio nempe

tarditatem Subtractio nempe rei quam amas augmentatio desiderii est et quod ardencius desideras cares egrius

De dupplici caritate super cantica sermone quinquagesimo .xxj

Est caritas in actu, est in affectu, et de illa quidem que operis est puto esse datam legem hominibus mandatumque formatum Nam in affectu quis ita habeat, ut mandatur Ergo illa mandatur ad meritum, ista in premium datur Cuius quidem inicium profectum quoque vitam quoque presentem percipi divina posse gracia non negamus Sed plane consummacionem defendimus future felicitati. Quomodo ergo iubenda fuit que implenda nullo modo erat Aut si placet tibi magis de affectuali datum fuisse mandatum, non inde contendo, dummodo acquiescas et tu michi, quod minime in vita ista ab aliquo hominum possit vel potuerit adimpleri Nec latuit preceptorem precepti pondus hominum excedere vires, sed iudicavit utile ex hoc ipso sue illos insufficiencie admoneri et ut scirent sane ad quem iusticie finem niti pro viribus oporteret Ergo mandando impossibilia non prevaricatores homines fecit sed humiles, ut omne os obstruatur, et subditus fiat omnis mundus deo, quia ex operibus legis non iustificabitur omnis caro coram illo, accipientes quippe mandatum et sencientes defectum clamabimus in celum, et miserebitur nostri deus Ceterum hoc dixerim siquidem consensimus affectualem legem fuisse mandatum, Sed actuali id potius convenire inde vel maxime apparere quod cum dixisset dominus diligite inimicos vestros mox de operibus infert Bene facite hiis qui oderunt vos Duplicatur autem de opere mencio si in affectione iam fuisset, silencio preterisset hoc dico ut sine affectione simus et corde arido solas moveamus manus ad opera Sed est affectio quam caro gignit, et ideo quasi ratio regit, et est quam condit sapiencia Prima est quam apostolus dicit legi dei non esse subiectam nec esse posse Secundo quod prohibet e regione consentientem legi dei quoniam bona est Nec dubium distare a se contenciosam et consentaneam, longe vero etiam ab utraque distat que et gustat et sapit quoniam suavis est dominus Primam

eliminans. Quedam remunerans. Nam prima quidem dulcis sed turpis. secunda sicca. sed fortis. ultima pinguis et suavis est. Igitur per sacra opera fuit et in ipsa caritas sedet. Non illa affectualis que sale sapientie condita pinguescens magnam menti importat multitudinem dulcedinis domini. Sed quedam potius actualis que etsi nondum dulci illo amore suaviter reficit. amore tamen amoris ipsius vehementer accendit.

Quod alius sit ordo caritatis actualis alius affectualis. Et cur sermo transgressio. Capitulum xvii

Actualis caritas inferiora prefert. affectualis superiora. Etenim in bene affecta mente non dubium est causa quin dilectioni hominis dei dilectio preponatur. et in hominibus ipsis perfectiores infirmoribus celum terre. celum terre. eternitas ipsi carni. Actui in bene ordinata actione sepe aut semper ordo oppositus invenitur. Nam et circa proximi curam. et plus urgemur et plures occupamur. et infirmioribus fratribus diligentiori assistimus sedulitati. et pacis terre magis quam celi glorie iure studemus et ipsa necessitate intendimus. et temporalium inquietudine curarum vix aliquid sentire de eternis permittimur et languoribus nostri corporis postposita anime cura. pene toti nunc infirmi. Orantem denique hominem deo loqui quis dubitat. Quotiens tamen inde caritate iubente abducimur et evellimur propter eos qui nostra indigent opera vel loquela. Quotiens pie cedit negotiorum tumultibus pia quies. Quotiens pro administrandis terrenis iustissime ipsis supersedemus missarum sollempniis. Ordo praeposterus. sed necessitas non habet legem. Agit ergo suum actualis caritas ordinem. iuxta patrisfamilias iussionem incipiens a novissimis. Pia certe et iusta que non sit acceptrix personarum. nec precium consideret rerum. sed hominum necessitates. at non ita affectualis. Nam a primis ipsa ducit ordinem. Est enim sapientia per quam videlicet res sapiunt. queque prout sunt. Ut verbi gratia. que plus natura habet plus et ipsa affectu sentiat. minora minus. minima minime. Et illum quidem ordinem caritatis facit veritas. hunc autem veritatis caritas vendicat sibi. Nam et vera in hoc est caritas. ut qui indiget amplius

acciperant prius Et invisum
in ea cara apparet veritas
si ordinem tenemus affectu
que illa cone. De duabus hu
militatibus sic cap fine
xxxvi° et xvii

Est humilitas quam nobis
veritas parit, et non
habet calorem Et est humi
litas quam caritas format et
inflamat Atque hec quidem
in affectu, illa in cognicione
consistit. Etenim tu si temet
ipsum intus ad lucem veritatis
et sine dissimulatione inspicias
et sine palliatione diiudices
non dubito quin humilieris
et tu in oculis tuis effectus
vilior tibi ex hac vera cognitione
tui, quamvis nec dum fortasse
idem patiaris in oculis aliorum
Eris igitur humilis sed de
opere interim veritatis, et nondum ad
huc de amoris infusione Nam
si veritatis illius que te tibi
veraciter atque salubriter demon
stravit, sicut splendore illustratus
ita affectu amore fuisses, volu
isses procul dubio quod interim est
eandem de te aliam tenere
sentenciam, quam ipse aput te
veritatem lucte cognoscis Dane
quod inte est dixerim, quoniam
plerumque non expedit intestem
omnibus omnia que nos scimus de

nobis, atque ipsa veritatis auctate
et caritatis veritate netamur
palam, fieri velle quod noctat
agnoscenti Aliquin si privato
amore cui tentus decimos pre
intra, iudicium veritatis inclusit
cui dubium est nunquam te veritatem
diligere cui privatum prefares
comodum vel honorem Vides
igitur non est idipsum hominem de
seipso non altum sapere iam
veritatis lumine reductum, et
humilibus consentire munere
caritatis adiutum Illud enim
necessitas est, hoc voluntatis
Et apud temporum humiliatus
necia illa humilitate, quam
veritas sensibus ingerit omne
exhibe voluntatem Et fac
de necessitate virtutem, quoniam nulla
est virtus sine consensu vo
luntatis. Et aut fiet istud
si nolis alter apparere foris
quam te invenis intus De
humiliatione et humilitate
sex cap fine xxxiii
et xxxiiii decimum nono

Humilitas iustificat nos
humilitas dici, et non
humiliatio. Quanti humiliantur
et non sunt humiles, alii cu
rore humiliantur, alii patienter
alii libenter Primi rei sunt
sequentes more, ultimi iusti
Reatus et innocencia porcio
iustitie est, sed consumatio eius

apud humilem Cui dicere
potest bonum michi quod hu-
miliasti me · iste vero humilis
est / Non potest dicere · qui
invitus tolerat · ymmo qui
murmurat / neutri horum pro-
mittitur graciam · quod humiliatur
et si sane longe hii duo
a se differant / et alter quidem
in paciencia sua possideat ani-
mam suam Alter in suo murmure
pereat / Sed enim si uterque iram
neuter ~~tamen~~ graciam promeretur
Non enim humiliatis sed humilibus
dat graciam deus / et solam
graciam quia prefert meretur
leta et absoluta humilitas
Que enim coacta vel extorta
fuerit / et si vitam optinet
propter pacienciam / propter tristiciam
tamen graciam non habet / humilitas
ad quam utique ducit humilia-
cio est via ad humilitatem
sicut paciencia ad pacem / sicut
leccio ad scienciam Si virtutem
appetis humilitatis / viam
non refugias humiliacionis
Nam si non pateris humiliari
non poteris ad humilitatem provehi

de [illegible] affectuum in p[illegible] de affectu [illegible] [illegible]

~~De duplici humilitate ex~~
~~[illegible] sermone [illegible]~~
~~quadragesimali sermone [illegible]~~
~~humilium [illegible]~~

Duo sunt que in nobis
purganda sunt In-
tellectus et affectus Intel-
lectus ut noverit / affectus ut velit

Hii sepius sibi adversantur ut alter
summa petere / alter appetere
yma videatur · Quantus vero
hic dolor / quam gravis anime cru-
ciatus · dum sic distrahitur sic
dilaceratur · sic abrumpitur
a se ipsa Intellectus tunc vere
deprimitur cum multa cogitat ·
cum non colligit se circa unam
et unicam meditacionem · que con-
cipitur de Unitate illa cuius
participacio eius in idipsum / huius-
modi intellectum contingit deprimi et
distrahi per multa / multis et
multiplicabilibus modis Affectus
vero qui corrupto corpore
diversis passionibus afficitur
mitigari numquam potest / nec dicitur
sanari / donec voluntas fiat
una et tendat ad unum Intellectus
ne pluralitatem erat / ne dicta certatim
affectus inquietatus erat / et
multum inquinatus Deus Christus
intellectum illuminat / sensus affectuum
purgat · Venit enim dei filius
et tot et tanta mirabilia in
mundo operatus est / ut non immerito
intellectum nostrum ab omnibus munda-
nis rebus evocaverit / ut semper
cogitemus / et numquam cogitare
sufficiamus / quia mirabilia
fecit · Vere latissimos nobis
ad spaciandum intelligencie
campos dereliquit / et torrens
cogitacionum istarum profundissimus
est / Cuius enim cogitare suf-
ficit qualiter rerum dominus
prevenerit nos / Venit ad nos

subvenit nobis / et singularis
illa maiestas noluit mori / ut
viveremus, servire ut regnare
exulare ut repatrearemus / et usque
ad servilissima opera inclinari
ut constitueret nos super omnia
opera sua. Unde autem nobis in
hiis tenebris veritas Unde ca
ritas in hoc seculo nequam in
hoc mundo qui positus est in
maligno Oputas erit qui in
tellectum illuiet, qui inflamet
affectum Erit si convertamur
ad xpm / et velamen de cordibus
auferatur De cognicione et a
more Dine primo parte sermo
nes de adventu c. xxi

Due penne agnicio et
devocio / levat quippe
devocionis ala Sed sola
non sufficit. Ruit qui una
tantum ala contendit et quo ma
gis attollitur peius collidit
zelus absque sciencia quo vehemen
cius ruit / eo corruit gravius
Ubi vero intelligenciam caritas
agnicionem devocio comitatur Vo
let secure qui euismodi est
volet sine fine qui volat in
eternitatem adherendo ei
qui semper et beate est / semper
et nos esse / et esse beata
potentiamque adherendo autem dixeri
non solum per cognicionem sed per
amorem Nam adherendo veritati
per cognicionem Sed ab illa

defluendo per amorem amando
pre illa solitat vanitatem / hoc
vanitati similis factus est Et
quo iniquius quam contempne veritatem
Quid vero iustius quam contemptoribus
subtrahi et ipsam cognicionem
Quid magis iniustius quam ut id
de eius cognicione gloriari non possit
qui cognitam non glorificaverunt
Itaque appetitus vanitatis est, co
temptus veritatis Contemptus
veritatis causa nostre cecitatis Ex
hac cecitate descendit quod placet
quam pro eo quod est / amamus
vel applaudimus quod non Et
dum sumus in hoc corpore / pere
grinamur ab eo qui summe
est / Et quid est homo o deus
nisi quod notus es ei Itaque
si noticia dei / causa est / ut
homo aliquid sit / ignorancia
facit ut nichil sit Sed qui
vocat que non sunt / tamquam
ea que sunt miseratus quos
dampno redactos al's redactos
in nichilum / manna illud abscon
ditum / quia nec dum possumus
contemplari per speciem / vel
plene amplecti per amorem
dedit interim nobis sapere per fidem
et querere per desiderium per
que utique duo / ad esse de non
esse sumus reducti / fieri incipi
amus inicium aliquod creature
eius / tristeri quique in virum per
fectum in mensuram etatis plen
itudinis cristi Sed procul dubio

erit, cum fides conuertetur in
intellectum, et desiderium pe-
regrinacionis in plenitudinem
commutabitur dilectionis. Si enim
absentes iniciant fides et
desiderium presentes, profecto con-
summat intellectus et amor.
Sicut autem fides ducit ad
plenam cognicionem, sic deside-
rium ad perfectam dilectionem.
Intellectus igitur est fructus
fidei, perfecta caritas desiderii.

De meditacione et oracione in se-
cunda sermonis de sancto andrea
capitulum xxi

Nemo repente fit summus;
ascendendo et non vola-
do summitas apprehenditur sca-
le. Ascendamus ergo velud
duobus quibusdam pedibus
meditacione et oracione. Me-
ditacio siquidem docet quid
desit, oracio vero quod desit
obtineat. Illa viam ostendit,
ista deducit. Meditacione
denique agnoscimus imminencia
nobis pericula, oracione euadimus.

De duplici confessione in
prima parte sermonis de
vigilia Natalis domini

Vera confessio est si [illegible]
si omnia opera vestra deo
sunt et confiteantur ei. Con-
fiteantur autem gemina quadam
confessione ut duplicibus vesti-
amur, id est confessione pecca-
torum, et confessione laudis
divine. Tunc enim veri confes-
sores eritis, si omnis vita nostra
confiteatur nos peccatores et
dignos multis maledictionibus penis,
deum vero summe bonum qui pro
brevibus laboribus et transitoriis
eterna qui condonat supplicia
que meruistis. Quisquis non
ardenter desiderat premium vi-
detur operibus dicere se non
indigere premio, et ita confitetur
non suam culpam aut non
prodesse ei premium, et sic dam-
nam non confitetur bonitatem.

De duabus speciebus superbie
in prima parte epistole
ad [illegible]
capitulum xxiii

Superbia est appetitus
proprie excellencie. Hec
in species duas dividitur: in cecam
et vanam superbiam. Que due
et aliis nominibus appellari possunt:
contumacia et vanitas. Utraque
per intelligenciam, peior vanitate
vicium est. Nam ex illa [illegible]
fallitur oculus. Et ex ista vo-
luntatis appetitus male afficitur,
que melius singularum diffinicionibus
demonstrabimus. Ceca superbia
sive contumacia est vicium quo
se existimat aliquis vel esse
bonum quod non est, vel a se
esse quod non est, in se non
in domino gloriatur. Vana superbia
vanitatis vicium est quo quis
tam de eo quod est quam de eo
quod non est sibi magis quam

1

163

dei laudibus delectatur de duabus speciebus humilitatis. Ca. xxv.

Humilitas est contemptus proprie excellencie. Contemptui opponitur appetitui, duabus quoque superbie speciebus due nichilominus humilitatis species opponuntur. Contra elacionem, ut quod de se novit sentire humiliter contra vanam, nec consentire aliter sencientibus. Nempe qui de seipso sentire humiliter non novit, in utroque ipsius de se iudicium falli potest, ita ut et magis aliquid putet se esse quam sit aut a se esse quod non sit. Et ideo pariter carens quod novit de se humilitate, deceo quod certum est ad esse, non in se sed in domino glatur. Non parcit sibi arrogans, non parcit sibi superbus, nec cupidus vane glorie, et iactator actuum suorum qui vel sibi arrogat quod est, vel mentitur de se quod non est. Solus qui vere humilis est patitur suae, qui ne putetur quod non est, semper quod in se est vult nesciri quod est. Grave verum periculum audire quecumque de se, supra quam stat in se. De duobus cavet ab humanis laudibus quatuor sunt remedia... Ca. xxvi.

Qui humanas laudes consueuit perfecte contemnere, cum se laudari perpendit de eo quod in se novit non esse, nullatenus acquiescens illud sibi commemorat qui te letificat in errorem te mittit. Cum vero laudari se comperit de bono quod se forte habere cognoscit, nichilominus quantum in se est studio virtutis curat a se repellere iactum favoris, dans deo gloriam, dicens. Gracia dei sum id quod sum. Probat autem quisque ipse opus suum, ut sic habeat in semetipso gloriam et non in altero. Fidelis sumet custos, qui sibi oleum favoris sine fraude reservet, ne in adventu sponsi lampas conscientie vacua extinguatur. Non in altero magis, nec enim tutum arbitrium labiis hominum committere gloriam suam, archa utique sine claue et sera. Non tutum plane, sed stultum, ibi thezaurum tuum recondere unde resumere non valeas cum volueris. Si ponis in os meum, iam non in tua, sed in mea potestate cum utique pro meo libitu uel laudare possim uel derogare tibi. Parum vas in custodiam conscientia, et secretis seruandis ydoneum nullis patens insidiis, nulli violencie cedens. Illi quippe oclo

vel manu accessibilis, excepto duntaxat spiritu qui scrutatur etiam alta dei. Quicquid reposuero securus sum quia non perdam seruabit viuo defuncto restituet. Nam quocumque vado ego, ipsa mecum secrete depositum. quod seruandum accepi, adest viuo mortuum sequitur. Utrique michi gloria vel confusio inseparabilis adest pro qualitate deposita. **De duobus in consilio necessariis vnde Capitulum xxvij**

Ad consilium soli eligantur qui et prudentes esse videantur et beniuoli absque prudencia et beniuolencia constat non esse perfecta consilia. De hiis enim ab inspiratione suadet in multitudine hominum erudi(tus) repietes in utraque gloria consiliatur. Haut facile siquidem, vel prudenti beniuolencia vel fideli messe sapiam de preteritis sine numero aut fuit, quos stultis unus expertus esse constiterit. **De duobus in quibus diuiditur regularis obseruancia in libro de precepto et dispensacione Capitulum xxviij**

Pacienda est nobis in duo diuisa obseruacio regularis in precepta et remedia. Preceptis instituitur vita contra peccatum, remediis restituitur post peccatum innocencia.

Sic ergo utraque ista complectitur nostra professio, ut professus quisque cum in aliquo forte regularium mandatorum deliquerit, si ad remedium eque regulare confugit et si transgressor mandati non tamen preuaricator. Solum utique desueuerim fregisse votum, violasse propositum, pactum preuaricasse, qui et preceptum contempserit et remedium. Nam illum dico sane securum qui etiam si interdum limite obediencie preterit, non respuit consilium penitentie. Regulares namque limites et si sepe dereliquit non euadit qui censure que ex regula est disciplinam non infugit. Pro siquidem regula est regularis et in ea reperitur non solum bone vite instructio sed etiam praue emendacio. Inueniuntur in ea precepta obediencie et inobediencie remedia, ut ne peccando quidem a regula recedatur. Fateor sane impossibile cuique mortalium. Venialiter interdum non delinquere in preceptis obediencie, sed nulla iam de impossibilitate querela. Cum quidem per regulam liceat etiam id quoque quod criminaliter delinqui contigerit emendare.

De duobus in monasteriis observandis in capitulo ad admonitionem capitulum xxix

Ut cetera taceam duo precipue in monasteriis conversantibus observanda tradunt: subiectio abbati et stabilitas in loco. Et ita observanda, quatenus neutrum preiudicet alterum, nec alterutrum sibi preiudicent. Ut vero gratia. Erit ut stabilem in loco exhibeas ut abbati subici non contemnas. Erit obedias abbati subiectus ut stabilitatem non amittas. Dico ergo abbati per omnia obtemperandum, sed salva professione. Si abbas meus aut etiam angelus de celo contraria iusserit, libere recusabo huiusmodi obedienciam, que me transgressorem faciat voti, et periurare faciat nomen dei mei. De auctoritate precipientium et qualitate preceptorum ut habetur libro de precepto et dispensatione capitulum xxx.

Quivis inter preceptores reverencior auctoritas eius gravior formidetur offensa, et maioris cuiusque mandati transgressio dampnabilior estimetur. Melius siquidem est obedire deo quam hominibus, et in ipsis melius magistris quam discipulis. Porro in magistris nostris melius quam extraneis. Quibus autem melius constat obedire, ipsis proculdubio et non obedire detestabilius est. Et de mandatis similiter. Maioribus quippe maior, minoribus minor vita opera et cura debetur, de quorum contemptu iuxta eandem consideracionem gravior levior ve offensa contrahitur. Porro maiora minoraque mandata discerni secundum quod magis minusve velle constiterit ipsum qui precipit sive hominem sive deum. Tam ergo qualitas preceptorum quam auctoritas precipientium et obedienti prefigit metam, et inobedienti determinat culpam, quando in prelatis quibusdam gravioris auctoritatis et eo mandatis quibusque maioris voluntatis quo diligencior debetur et obsequendi cura, eo et culpa graviore incurritur in contemptu. Ipsis itaque discretionibus animadversis obediencie modus et pondus inobediencie facile reperitur. De negligencia et contemptu mandatorum capitulum xxxi.

Hec generalis regula de universorum preceptorum que per se aut propter se nec bona nec mala sunt, aut divina institucione aut propria cuiusque professione fixa non sunt

ut non iussa quidem licita uel
quamlibet uel admittunt uel
obmittant, iussa vero sine culpa
non negligant, sine crimine
non contempnant. Et hoc si-
gna, dicto uel risu interdictum
uel indictum silencium. Hec si quis
si contra mandatum non veniunt
nec peccata sunt. Accedente
mandato strennuque ista obseruari
in peccatum reputantur non tamen in
crimen, ita sane si per subrea-
ptionem uel obliuionem, non con-
temptu horum transgressio con-
tingit, utique enim et culpabilis
neglectus et contemptus dam-
nabilis est. Differunt autem
quod neglectus quidem languor
inhercia est, contemptus vero
superbie tumor. Porro contemptus
in omni specie mandatorum pari
pondere grauis et communiter
dampnabilis est, neglectus autem
in fixis grauior, tollerabilior
in mobilibus mandatis. Siquis
alterutrum quocumque modo,
quocumque prelatus ammittitur
pro flagitium est, ac criminale
peccatum, cum tamen leue obmittitur
in tempore uel in loco silencium
forte per obliuionem subrepti-
tius ne per impacium magis
excussus quam presumptus, contra
preceptum quod utique animi
negligentis aut dissoluti specie

iudicium est eo facilime ueniam
promerentur, quo vix uel peccatum
reputatur. Quid cum scienter
et deliberacione in verba ociosa
libitat non iudico lingwa laxatur
Unde minime ei exigenda est
in futuro iudicio. Heu nobis
quia nam poterit reddi racio de
ocio. Alioquin ociosum non est si
omnino racione vacuum non esse.
Et tamen quis nesciat verbum de-
tractionis verbum quantum atia
in minimis talibus idest verbis
ociosis preponderat ad dilectionem
minimeque dampnacionis. Quid
itaque? quia discrecio est
in mandatis consequenter et
in culpis, ut mala grauiora
leuioraque, minor constat transgres-
sio mandatorum. De gemina
specie viciorum in senten-
ciis quibusdam Lxxxiii
Est gemina species viciorum.
Alia sunt enim que
noxent nobis, alia que pro-
ximis. Illa flagitia vocan-
tur facinora, et hec omnia vo-
cantur vallis lacrimarum, quia
omnium fletus fluuio plange-
nda est vita peccatorum. De
valle flagitiorum ascenditur
ad montem castitatis triplici
continencia, membrorum
sensuum, cogitacionum. In prima
continencia exhibetur actus
In secunda vitatur affectus In
tercia refrenatur affectus

Item de valle facinoris asce
ditur in montem innocentie, qua
erigitur scala. quod tibi non vis
fieri alijs ne facias. Et post
in ea triplex gradus timoris
vel eius scilicet qui patitur ne red
dat talionem, vel superiores potestatis
ne inferat vltionem, vel eterni
iudicis qui reddit vnicuique secundum
opera sua. De monte innocentie
confugiendum est ad montem
pacie. et hic quoque erigitur
scala triplicis gradus. Primus
est domini passio. Secundus mentis
fortitudo. Tercius premij
magnitudo. Mons iste secundum
hos gradus est arduus spino
sus. aridus. Arduus propter
difficultatem imitandi passionem
domini. Spinosus propter aculeos
temptacionum. que multiplices
sunt dicimus scilicet verborum contu
melijs verborum. cruciatibus cor
porum. In quibus omnes mar
tires examinantur. Aridus propter
retribucionem premiorum que non in
hoc seculo sperantur sed in futuro.
De veteri et novo homine
in simul quibusdam capitulum
xxxiij

Duo homines sunt. vetus
et novus. Adam vetus
Cristus novus. Ille terrenus
iste celestis. Illius ymago
vetustas. istius ymago no
uitas. Est autem triplex ve
tustas. et contrario triplex
nouitas. Est enim vetustas
in corde in ore in corpore. In
quibus tribus modis peccamus cogita
cione locucione. et opere. In corde
sunt carnalia desideria et se
cularia idest amor carnalis et
amor seculi. Similiter in ore
est gemina vetustas arroga
ncia. et derogacio. Item gemina
in corpore, flagicia et facinora — de quibus supra e proximo
hec omnia sunt ymago veteris
hominis. et hec omnia renouanda
sunt in nobis. Renouetur ergo
cor a carnalibus desiderijs et
secularibus ut exclusis indicatur
amor dei. et amor patrie cele
stis. Recedant ab ore et ar
rogancia et derogancia. et
succedant pro hijs vera peccatorum
confessio et bona de proximis
estimacio pro flagicijs et fa
cinoribus que vetustas corporis
assumatur continencia et inno
cencia. ut scilicet contrarijs. sibi
virtutibus contraria vicia depel
lantur. De duplici timore
in speculo ad hec genera
timoris capitulum xxxiiij
Est timor in vallibus te
stis crudelis qui re
miam, quia non quit, non movet

consequet^r nd/ Est et timor
pius humilis fructuosus. q
cuiq quantumlibet etiam pctori
veniam facile promeret^r. Talis
timor gn̄at et nutrit. et seruat
humilitatem, sed mansuetudinē
sed patienciam. sed longanimitē
Quem nd delectet tam inclita
proles, altius v̄o in ista sobo
les est primacia. Immoderati
tristicia vanitor. horror contemp̄
et desperacio

De duabus filiabus ignorancie sup cantica sermone xviii c. xxv

Pessime matris ignorancie
pessime due filie sunt
falsitas et dubietas. Illa
miserior ista instabilior. perniciosior
illa. ista molestior. Tum
loquit^r sponsus cedit vtraq. et
ista non solum veritatis, sed est
veritas. Est quippe veritas
ille sponsus cui contraria falsitas
est. et sapiencia cum sit candor
vite eterne et vbiq attingat
propter mundiciam suam obscurum
ambigui non admittit. Tande
da sane cum sponsus iste nd loq^r
et si non molesta dubietas
tamen falsitas execranda. aliud
enim eam sub incerto vel hoc vel
illud opinando sentire, aliud
temere affirmare quod nesciatis
aliud est dubitare quod pa
ciaris, aliud est cum sponsus
minime spirat, et aliud sapere
falsitatem quod facile caues
si eandem etiam ignoranciam
non ignoras, aut ergo semper
loquatur sponsus quod tamen minime
quidem est arbitror, aut quando
simile placet hoc ipsum indicet
et loquatur saltim nobis suum
silencium, ne ipsum nobis falso
preire putantes nostrum per ipsa
male secuti sequamur errorem
et si suspendit ambiguo nd
relinquat mendacio. Est
qui dubia profert mendacium
nec mentit^r, et est qui veritatem
quam affirmat nescit et mentitur.
Illam et ille nd quidem
quod non est esse, sed se quod
credit credere dicit et verum
dicit etiam si verum non sit
hoc quod credit. et is cum
certum se vnde non est certus
dicit verum non dicit, etiam
si verum sit de quo asserit

De duplici malo seminato et seminato sup cantica sermone xxiii capitulum xxvi

Cum mala in corde versamus, nostra cogitacio
est, si bona, dei sermo est.
Illa cor nostrum dicit. hec audit
pacem pietatem iusticiam, deus
in nobis loquit^r. nec talia
nos cogitamus ex nobis sed
in nobis audimus. Ceterum

homicidia adulteria furta blasphe-
mia et similia hiis de corde
exeunt, nec audiunt ea sed
dicimus. Sed esse peccata que corde
quidem sentitur, non tamen cordis
est verbum. Nec enim de corde
exit sicut mea cogitacio, sed neque
illud est, quod ad cor facta di-
xerimus, verum videlicet dei, cum
sit malum. Immittitur autem
a contrariis potestatibus, sic fiunt
immissiones per angelos malos
quale vel causa fuit, quod
legitur in cor immisisse dyabo-
lus ut traderet dominum iudas. Hominis
scariothis, verum quis
ita vigilet et diligens ob-
servator motionum interiorum suarum
sive in se sive ex se factum, ut
liquido ad queque illicita sensa
cordis sui discernat inter mor-
bum mentis et morsum serpentis.
Ego nulli hoc mortalium
possibile puto, nisi qui illuminatus
a spiritu sancto spirituale accepit
donum illud quod apostolus
nominat discrecionem spirituum.
Quantumlibet enim quis secundum
Salomonem omni custodia servet
cor suum, et omnia que intra
se moventur vigilantissima
intencione observet, etiam
si diutumo forte in hiis
habuerit exercitium, et fre-
quens experimentum, non poterit
tamen ad purum in se dinoscere
discernere ne abinvicem malum
natum et malum seminatum. Ita
delicta quis intelligit, nec multum
refert mea scire unde nobis
insit malum, dummodo insit sciam
vigilandum pocius et orandum
undecumque sit ne consenciamus.
Non possum tradere vobis quod
non accepi. Non autem accepi
fateor unde assignem certam
nocionem inter partum cordis, et
seminatum hostis. Quippe utrum-
que malum utrumque ambo, utrumque
in corde, sed non utrumque de corde.
Hoc totum michi certum in me
et si in certum, quid cordi quid
hosti tribuam, et id quidem absque
periculo. Sed sane est ubi peri-
culose, ymo dampnabiliter errat
atque ibi interim nobis certa prefigitur
regula, ne quod dei est in nobis
demus nobis, putantes dei visi-
tacionem, nostram esse cogitacionem.
Ergo quantum distat bonum a
malo, tantum ista duo a se
quoniam nec de deo malum, nec de
corde exiget bonum, nisi quid
prius forte de deo concepit.

De duplici corrupcione anime
scilicet et corporis et in quibusdam
sunt. Capitulum xxxvii

Habet anima corrupcionem
suam. Corrupcio anime
tripartita est, quadripartita
est corporis. Corpus siquidem constat

ex quatuor elementis · cum
vero in triplici vi subsistit Est
enim racionalis concupiscibilis ira-
scibilis Bene cuius est cogni-
cio veritatis Corrumpit super-
bia / corrupta aut fallit duobus
modis in cognicione sui et in
cognicione dei Concupiscenciam
corrumpit vana gloria / ira invidia
Corrupcio corporis dicitur ab-
hominacio et fit quatuor modis
secundum quatuor elementa ex quibus
constat Quatuor enim sunt
que corpus corrumpunt Cu-
riositas loquacitas crudelitas
voluptas · Sunt autem quatuor
partes corporis in quibus singulis
maxime vigent singula elementa
Nam in oculis est ignis In
lingua que vocem format aer
In manibus quarum proprie tactus
est terra In genitalibus aqua
Has quatuor partes corrumpit
illa quadripertita pestis / oculos
scilicet curiositas · linguam loquacitas
manus crudelitas · genitalia
voluptas / Sunt sicut homines
corrupti et abhominabiles
Corrupti in anima / abhomina-
biles in corpore · Corrupti cora[m]
deo abhominabiles coram hominibus

De duplici ~~corrupcione~~ ma-
licia dyaboli in sermone de
sancto andrea c xxviii

Habet nequissimus
ille inimicus laqueos

habet et iacula / utpote callidis-
simus venator omnium / solum
siciens sanguinem animarum Alios
aggreditur telis maliciose
cuiuslibet suggestionis / et in-
cautos vulnerat multos quorum te-
nuis est pacia / Alios volu-
ptatibus irretire laborat / et cu-
stodias concludit multitudinem co-
piosam eorum qui in terra per-
repant aut volitat iuxta eam
Sit ergo gaudium in tribulacione
et iam non habet malignus
unde illiciat / non habet unde
deiciat Nichil proficiet inimicus
in eo quem crux christi delectat
Si carnalem suggerit dele-
ctacionem et filius iniquitatis
non apponet nocere ei Si ad
exasperandum temptaverit ama-
ritudinem animi eius qualibus
irritare / non curat delicias
qui ieiunio pascitur / multo minus
murmurare pro eo potest in
quo etiam delectatur In plagis
altissimum posuit refugium suum
ubi nec muscipula inimici time-
nda sit nec sagitta De duplici
sapiencia in quibusdam
dictis c xxix

Alia est sapiencia mundi que
docet vanitatem / et alia
sapiencia carnis · que docet vo-
luptatem Illa tamquam pater
ista tamquam mater nobis est
Sicut enim mater filio suo
semper optat quietem / et

omnem prorsus laborem clau
dit a filio suo · sit caro incras
sata impinguata dilatata / nec
minimis saltem digitus patit'
se contingi · et sicut pater volt
filium suum huc illucque discur
rere ut discat aliqua unde
magnificetur · sic et mundus volt
hominem multis laboribus intricari
ut habeat unde superbiat · unde
inflatus et decipiat de va
nitate in idipsum **De dua
bus sangwisuge fili
abus ut's ca^m xxxv^m**

Sangwissuge due sunt
filie idest pro voluntas
que quasi radix est · Due sunt
filie vanitas / et voluptas cla
mantes · affer affer · Hee nu
quam saciantur · numquam dicit
sufficit · Siquidem nec animi
vanitate · nec voluptate corporis
aut quis saciatur · Effuge sanguis
sugam hanc et omnia reliquisti
Hec enim omnia trahit ad se pre
hac et iugum tam importabile
quam multiplex abicasti · Inquietum
malum quod spiritui semper incum
bens inexcogitabilia semper me
ditatur · Nullum michi onus
importabilius nulla gravior
sarcina est · Sane felices ·
liquet esse qui exonerati sunt
et secure domum expediti Ne
cessitate cum foramen nos ex
pectat · si quem sequimur ascendere
volumus per angustam conten
damus ingredi portam necesse
est · Quid tu camele gibbum
quem tu preciosis proditoris lo
culos tollis · Non impie sic
ingredieris foramen acus ubi di
sarcinas non admittit · Utinam
sapores miser et intelligeres ac
thezauro thezaurum incipiter cu
mulari · Utinam novissima pro
videres animadvertens facile
per foramen acus transituros
non divitiarum cumulos sed delictorum
Nichil enim intulimus in hunc mun
dum hanc dubium quia nec auferre
poterimus quidquam · Etiam hane argen
tum et aurum non michi est
sibi utrumque retinet mundus · In
exorabilem constituit ianitorem
foramen angustie est nil ex
omnibus asportare licebit · Nam
peccatum quia michil est · nulla potest
foraminis angustia retinere · Solum
hoc sequitur te quocumque ieris
quacumque intimis pellem hanc
non depones · Que aut parasti
insipiens cuius erunt **De duo
bus generibus hostium nobis
adversancium in hoc mundo c. xli**

Duo nobis adversantur
hostium genera · malum videlicet
duplex quos facimus et quos
patimur · Hec aut sunt ut
apercius dicatur pena et culpa
Itaque cum sit nobis utraque co
traria vult si volumus utraque pro
nobis ut hi quisque ab illa liberetur

Mitemque adversus istam invet
illam nec parum. Ecce enim
compungimur in cordibus nostris
et in oculis conscientie super delictis
peccatis sed deluit conscientiam et
corrodencium dentes peccatorum
contentus reducens est ad spem
venie. Penitencia ista et vo-
luntaria pena quam patimur
Non solum ante peccata, sed et
peccata futura repellit. Nam et
temptacio pulsat vicia. et
nonulla sic premit ut aut raro
aut numquam venenatum possit
erigere caput. Si pena per nos
facit adversus culpam, ut
vel omnino non sit, vel sit minor
Culpa vero multiplominus agit
ut aut non sit, aut minor sit
pena. Non quidem ut omnino
non sit, sine quantitate sua
minuatur, quod illatenus
expediret. Sed ut non sit
pena aut minor sit pena, videlicet
ut non sit, aut minor sit one-
rosa. Quisquis enim perfecte
senserit onus peccati et anime
lesionem, aut parum senciet
aut ex toto non senciet cor-
poris penam, nec reputabit
laborem, quo peccata novit delicta
peccata, futura caveri. Nunquam
ad laborem creati sumus absit
Nam licet sit homo ad laborem
natus, sed nunc ad laborem

creatus est. Nativitas in
culpa est, ideo et in pena.
Aliena ab utrisque prima creacio
quia sicut non culpam ita nec
penam deus fecit. Itaque
laborantem corpore mens quoque
ipsa suo intenta sit operi
et non vacet causas laboris
cogitet in labore, ut ipsa
ei pena quam patitur, culpa
pro qua patitur reputetur. Vi-
det vulnerum ligaturam, ipsa
sub pannis vulnera meditetur
Singula siquidem cogitacione
humiliamur sub potenti manu
dei, et dulci quadam pietate
mens plena miserabilem se
exhibet in actibus eius. De
duobus lateribus scale
in quibus gradus ducti c. xlii.

Oportet nos domare
carnem, calcare mun-
dum, ut voluptatem corporis
declinantes, caveamus nichi-
lominus seculi vanitatem. To-
tum inimicum quod a via vite
et discipline exercet filios
huius seculi. Totum quod
exercet interim servos dei
in hiis duobus est. Hec ergo
sunt latera scale. Vilitas
et asperitas, quibus deinceps
mentis virtutis, et gratie gradum
firmiter inserantur. Est enim
videre homines, mundi gloriam
spernentes favores calcan-
tes populi, non desiderantes

humanam diem. Sed non a deo
fortes intollerancia corporalis
molestie, non a deo recipientes
mollia, non a deo carnis illece
bras supantes. Unus istos
direxi nisi latus alterum ne teneret
porro uni tantum lateri innitentes
es periculosius nimis assensus
et proximus ruine. Ideo si pecu
catur qui circa carnem videtur
plusquam oportet infirmari, licet
mundi respuat gloriam, nec contu
melijs moveatur profecto longe
horribilius est peccatum, et multo
magis inexcusabile, si quis forte
bitur castigans viliter corpus
suum, et non parcens eius af
fectum, inflammatur tamen nimis re
sistens glorie desiderio, nimis pa
ciens iniuriarum, nichil puritatis
et solide humilitatis habens
nisi immunis a seculi vanitate.
Sane ubi stabilieris et firma
veris in corde tuo et asperitate
corporalis abstinencie ac laborum
amplecti et omni vilitate et
extremitate esse contentus
bona sunt lateri, secura iam
inscende gradus exercicij spiritualis
ut totum quod mundo et carni
subtraxeris, studio pietatis impe
das, oblitus que retro sunt
et extensus in anteriora, ut
ascensionibus dispositis de vir
tute proficias in virtutem
ut videre deum deorum in
syon merearis. De duobus
modis se debet unusquisque

irreprehensibilem exhibere
coram deo et hominibus in
quibus daz (?) sunt capitulum xlim

Debet unusquisque quantum
potest irreprehensibi
lem se exhibere. Primum quidem
coram deo, sed deinde coram
hominibus. Et notandum quod
tribus modis providentur bona
coram hominibus, idest habitu
actione, et sermone. Habitu
ne sit reprehensibilis. Sermo
ne ne sit contemptibilis. Tri
bus eciam modis coram deo
cogitacione affeccione intencione.
Nam et cogitacio debet esse
sancta, et affectio pura, et in
tencio recta. Sunt autem tria ista
idest cogitacio affectio intencio
in anima, sed in ea quasi singula
locis propriis distincta videntur.
Nam cogitacio in memoria.
affectio in voluntate, intencio
in racione consistit. In anima
si peccatum suggeritur memorie
per cogitacionem, nullum tamen pre
buerit aut voluntas affectum
aut deliberacio ipsa assensum
tentatum et si venus (?) est, sed
non morbus fateor quidem
deformitas est. Ideo si volun
tas quoque ipsa iam delectacionis
sensu afficitur, resistit tamen
adhuc deliberacio racionis,
infirmatur quidem, sed nec dum
moritur anima. Tunc enim
dicitur mori quando et ipsa
racio ad peccatum per intencionem curvatur

In ccãis siquidem idest memo
ria et voluntate, non ita est
tollerabile si vel memoria re
cipiat quasi vagam cogitacionem
vel voluntas impuram affectum
Hoc vero gravissimum est et
omnino dampnosum si imaginacio
perdiderit intencionis rectitudinem

De duplici conversione interiori et exteriori ut habetur de ieiunio. Capitulum xliiii

Corporis conversio si
sola fuerit erit nulla
afforma siquidem conversionis
est non virtus vacuam virtute
gerens speciem pietatis. Quisque
homo qui totus pergens in
ea que foris sunt et ignarus
interiorum suorum putas se a
liquis esse cum nichil sit ipse
se seducit. Exteriorum quippe
intuens superficiem salva sibi
omnia suspicatur non sentiens
vermem occultum qui intus
corrodit. **De assumpcione beate marie**

Videas enim interdum sic
palliatum hominem ut
seducat etiam semetipsum. So
las monet manus ad opera
mandatorum, corde penitus arido
ductus consuetudine quadam
In corde enim servus est proprie
voluntatis, cultor avaricie, glorie
cupidus, ambicionis amator
aut hec omnia aut singula
queque vicia intus fovens, et
mentitur iniquitas sibi. Sed
deus non irridetur. **Quod**

duobus modis a corde vita procedit c. xlv

Attende solliciter quid
diligas quid metuas
unde gaudeas, aut unde con
tristeris, et sub habitu religionis
animam secularem, et sub pannis
conversionis, invenies cor perversum
Totum enim cor hominis in hiis
quatuor affectionibus est, et de eis
accipiendum puto quod dicitur ut
in toto converteris ad dominum. Con
vertatur proinde amor tuus ut
nichil omnino diligas nisi ipsum, aut
certe propter ipsum. Convertatur et
et ad ipsum timor tuus, quia timor
est perversus omnis quo metuis
aliquid preter eum, aut non propter
eum. Sicut et gaudium tuum et
tristicia eque convertatur ad ipsum
Hoc autem ita fiet, si non nisi
secundum eum doleas aut leteris
Quid enim perversius magis quam
letari cum male feceris, et
rebus pessimis exultare. Sed ea
quoque que secundum carnem est tri
sticia operatur mortem. Si pro
tuo sive proximi peccato doles bene
facis, et hec tristicia est ad
salutem. Si gaudeas ad munera
ergo hoc gaudium sanctum et securum
Gaudium in spiritu sancto videbis in
dilectione christi fratris congaudere
prosperitatibus, adversitatibus condolere
verum nec ipsa quidem corporalis
parvipendenda conversio quam spiritalis
adminiculum noscitur esse non parvum

Quod duobus modis a corde vita procedit c. xlvi

169

Duobus modis a corde vita procedit, aut quia corde creditur ad iustitiam, et iustus ex fide vivit, et modo corde deus videtur aut quia xpistus vita nostra, qui nunc per fidem habitat in cordibus nostris, cum apparebit, et nos cum ipso in gloria, et qui nunc latet in corde, tunc a corde ad corpus procedet configurandum corpori claritatis sue, ideo dicit Bernardus castrum custodit. Qui corpus suum custodit. Nos autem non sit sed vile sterquilinium custodit qui corpus suum custodit. Quoniam qui seminat in carne, de carne metet corruptionem. Qui vero in spiritu de spiritu metet benedictionem. Ac si dicat colendum et custodiendum magis est animae castrum quam ab ipso vita procedit. Sed castrum hoc in terra inimicorum situm undique impugnatur, et ideo est cum custodia conservandum, idest omni exceptione muniendum. Insertius superius ante et retro a dextris et a sinistris. Inferius impugnat concupiscentia carnis, quia caro concupiscit adversus spiritum. Superius imminet iudicium dei. Horrendum est enim incidere in manus dei viventis. Retro morsus sua delectatio et recordatio preteritorum delictorum. Ante instantia temptationum. A sinistris derogantium fratrum inquietudo. A dextris obedientium statum servantium et devotorum, et hoc duobus modis, aut bonis actibus eorum invidendo. Aut singularem gratiam eorum emulando. Ergo contra carnem rigor triplex disciplinae. Contra iudicium dei iudicium confessionis, et hoc fit dupliciter, manifestum de manifestis, occultum de occultis. Quasi nosmetipsos iudicaremus, non utique iudicabimur. Contra delectationem ex memoria peccatorum frequens delectionis. Contra temptationes orationis instantia. Contra fratrum inquietudinem patientia et compassio, adversus obedientium statum servantium congratulatio et discretio. Congratulatio enim expellit invidiam, discretio nimiam emulationem. De viciis et virtutibus pariter configentibus capitulum xlvi

Sapientia vincit maliciam. Attingens ergo a fine usque ad finem fortiter, et disponit omnia suaviter. In celo deiciendo superbum. In mundo superando malignum. In inferno spoliando avarum. Disponit omnia suaviter in celo stantes angelos confirmando, in mundo contractos redimendo, in inferno liberando captivos. Vel aliter. Confugit

timor contra negligentiam
Qui enim timet deum nichil
negligit Si aut nec gloria
prevaluit parit curiositatem, q
enim in seipso non quiescit, fo
ras cogitetur evagari. Ergo
hominem a corde suo eicit, con
tra quam pugnat pietas. que est
cultus dei In corde enim colitur
qui in corde creditur habitat
Curiositas si superest parit, ex
perienciam mali, dum enim evagatur
per multa, facile invenit animus
ubi adhereat ubi noxiam experiatur
dulcedinem Contra hanc pugnat
sciencia docens quid sit expedi
entum, quid non Si prevalet
vero experiencia generat concu
piscenciam ne transeat in affectum
cordis, Transit aut in affectum
cordis qui legem spreuit
Transiuit honestatem, qui
nec ratione regitur, nec inhibet
pudore Timorem aut domini
penitus dereliquit, et est
aput eum pro lege voluptas
solo vehitur appetitu Sequitur
concupiscenciam solam, adversus
hanc concupiscenciam egreditur
fortitudo, quia in illa ut in
manu forti liberacio est
Castigandum ergo corpus
extenuenda adeps de qua pro
dit iniquitas, et peccandi

occasiones auferende Alioquin
si concupiscencia contracta non fuerit
nascitur de ea consuetudo ut sepe
sine omni estu desiderii ad rem
illicitam pertrahat Ex hoc
iam melius est ingenium quam
vires et opus spiritu consilii Ne
forte dum persequimur concupiscenciam
subitam destruamus Consuetudo
si vita non fuerit parit contemptum Ad
versus istum procedit necesse
est spiritus intelligencie illuminans
tenebras meas et lucem ondens
miseracionum dei Intelligencia enim
est de invisibilibus et absentibus
que non experiencia cognoscit
nec racio comprehendit Quia
le est ubi habundauit peccatum
ibi habundauit gracia Et si non
prevaluerit intelligencia reducet
animam ad spem, contemptus deicit
in maliciam, ubi enim desperat
de venia quia potest consolacionem
querere in hac vita Iam non
est liberari nisi contra maliciam
congrediatur sapiencia, ut clauus cla
uum expellat, et dulcedinem
pernicosam amaram reddat dul
cedo spiritualis inmissa Sic sapiencia
vincit maliciam, attingit a fine
usque ad finem, Et a timore
ad sapienciam fortiter eradicans
vicia omnia singula et disponit
omnia suauiter, singulas inserendo
virtutes Expellit enim negligenciam

et timorem immittit / expellit
curiositatem / et immittit pietate
et sic de aliis / et tandem ex-
pulsa malitia · sapia regnat
Ergo quem negligencia obdor-
mitescit · concupia prius excitat
Attraxit experiencia tenuit con-
cupia · ligauit consuetudo / con-
temptus misit in carcerem / malicia
iugulauit E contra vincente
sapia / timor excitat / de malo
pietas · Sciencia dum suggerit
quid et quid factum sit / apponit
dolorem · fortitudo erigit Soluit
consilium Intellectus de tenebris
ducit in lucem · Sapia cibat / et
salutaribus reficit alimentis

De voluntate et ope in
fine de festis sancti stephani
et Johannis etc. ...

Considerent hii qui de vo-
luntate et ope conten-
ciosis solent disputacionibus
concertari Considerent et adver-
tant neutrum negligi oportere
ubi non videtur deesse facultas
presertim cum utrumque sine
altero ubi tamen facultas non deest
saltem consistere possit / Hoc quod
firmiter tenetur prodesse quidem
opus sine voluntate non autem
contra voluntatem / ut unde
saluantur infantes / inde magis

dampnetur ficte accedentes in
ebriloniy / in quibusdam volun-
tas sine ope sufficiens / non
aut contra opus verbi causa
Rapitur quis in bona volunta-
te sed necdum perfecta / necdum
ydonea / martirium sustinere
Quis illi audeat / pro hac
imperfectione negare salutem For-
te enim perfecta / non sinitur in illa
grauem temptacionem venire / ne
deficiat et dampnetur Nimirum
si in hac tam infirma volunta-
te induceretur in camum suspensus ipse
est temptacionem / nec voluntas
roboraretur / quis illi dubitat
defunctorum negaturum / et si
in eo mori contigit etiam con-
dampnandum In ea igitur imper-
fecta voluntate / in qua sal-
uatur ubi deest facultas operis
iam non posset saluari propter
defectum operis vel operis de-
fectionis Idem vero et in igno-
rancia possit accidere Aga-
mus proinde gratias benignis-
simo et largissimo saluatori
qui salutis humane actos
tam copiosa caritate perquirit
ut in his voluntate et opere
in his sine ope voluntatem
in his etiam sine voluntate
opus salutis inveniri letetur

de timore et iustificacione
In epistola ad Thomam pre
positum de bervela c xlviii

Precedit timor et sequitur
iustificacio. Forsitan ergo
timore vocamur, amore iustifica
mur. Audiat itaque in sui voca
cione peccator quod timeat. Et sic
attendens ad solem iusticie vide
at illuminatus quod diligat. Quid
namque est illud / misericordia domini ab
eterno et usque in eternum super
metuentes eum / ab eterno
propter predestinacionem / in eternum
propter beatificacionem / altera carens
principio / altera nesciens finem.
Siquidem quos ab eterno prede
stinat in eternum beatificat intercedente
sane media vocacione et maxime
iustificacione duntaxat in adultis.
Exit ad ortum solis iusticie
sacramentum absconditum a seculo
de predestinatis et beatificandis
emergere quodammodo incipit
ex abyssi eternitatis, dum quisque
vocatus per timorem, iustificatus
per amorem presumit quoque se
esse de numero beatorum, sciens
minime quod quos iustificavit ipsos
et magnificavit. Quid enim?
Audit se vocari cum timore
contremiscit. Sentit et iustificari
cum amore perfunditur et de
magnificacione diffidet? Inicia
provectus de sola consumacione
desperabit? Nempe si initium

sapiencie timor domini in quo decla
rata est nostra vocacio esse / quid nisi
provecta in sapiencia est amor dei
is duntaxat qui merito ex fide
est / ex quo fit et nostra iustificacio.
Quid item nisi consummacio in
sapiencia / ipsa quam in fine speramus
de divina illa et deifica visione
glorificacio.

De duplici abys
so ut supra capitulum xlix

Sit abyssus abyssum in
vocet in voce cataractarum
suarum cum interiore iudicio immensa
illa eternitas et eterna immensitas
cuius sapiencie non est numerus, cor ho
minis pravum et inscrutabile mira sua
bonitate et potencia educit in ad
mirabile lumen suum / ubi gratia
ponamus hominem in seculo seculi
adhuc et sue carnis amore de
tentum / et terrestris hominis yma
ginem portare / incumbentem terrenis
nichil de celestibus cogitantem
quis hunc non videat horrendis
circumfusum tenebris, nisi qui in
eadem umbra mortis sedet
quippe cui nullum adhuc sue
salutis signum eluxit / cui necdum
in aliquo intima testetur inspiracio
An de se bonum quippiam eterna
teneat predestinacio. Dicit vero si
superna eum miseracio dignanter quippe
respexerit immiserit spiritum compunctionis
quatenus ingemiscat et resipiscat
mutet vitam domet carnem pro
ximum amet clamet ad deum
proponat de cetero vivere deo

non sc(u)lo et qua deinde sup(er)ni
lu(m)i(n)is gratuita visitatione et
subita mutatione dext(er)e excelsi
agnoscat se quidem natu(r)a iam non
ire sed gr(ati)a filiu(m) quippe qui
patriu(m) erga se natu(r)o divine
benignitatis experitur affectu(m) qui se ex-
tiq(ue) actenus in tantum latuerat ut
non solu(m) nesciret verum nec dignus
amore sed odio foret Verum
etiam odiu(m) magis et non amore(m)
p(ro)pria conscientia testaretur Erant
enim tenebre adhuc sup(er) faciem
abyssi Nomine iam ubi videt qu(ia)
de abysso profundissima ac te-
nebrosissima aeterne ignorancie
in aliam quandam quasi extasi a-
byssum eregione amenam et luci-
dam claritatis eterne Et tunc de-
mum quasi dividit deus lucem
a tenebris cum peccatori sole illu-
cescente iusticie abiectis operibus
tenebrarum induitur arma lucis
et is quem pridem vita ac p(ro)p(r)ia
consciencia tamquam reum filium ire
pene deputaverat ardoribus sem-
piternis ad tantum visitantis se
dei verus et alto dignationis respi-
rans gr(a)tiam etiam incipit pecca-
torem in spe glorie filiorum dei
quam iam minime audio reve-
lata facie exultans novo in lu-
mine speculatur De gemino
argumento amoris dei erga nos
tam(en)

Nemo se amari diffidat
qui iam amat libenter

dei amor tantum quem p(re)venit
sequitur Nam quomodo redama-
re pigebit quos amavit et
nec dum amantes Amavit
inimicum amavit Pignus enim dile-
ctionis pignus sp(iritu)m habes
et fidelem testem ih(esu)m et
hunc crucifixum O geminum
ipsumque firmissimum erga deum nos
amoris argumentum xpus mo-
ritur et meretur amari Sp(iritu)s
afficit et facit amare Ille
facit cur ameris iste ut ame(ri)s
Ille magnam suam dilectionem co-
mendat in nobis Iste dat
In illo cernimus quod amemus
ab isto sumimus quod amemus
Caritatis igitur ab illo occasio
ex isto affectio Quanta confusio
dei filium ingratis oculis cernere
morientem Quod quidem facile
contingit si desit sp(iritu)s Nunc
autem quia caritas dei diffusa
est in cordibus n(ost)ris per sp(iritu)m
s(an)c(tu)m qui datus est nobis amati
amamus amantes ut amplius
mereamur amari Cum ergo
teneamus geminum n(ost)re salutis
iudicium geminam sanguinis
et sp(iritu)s effusionem neutrum sine
altero prodest Nam nec sp(iritu)s
datur nisi credentibus in crucifixum
Nec fides valet si non operatur
ex dilectione Dilectio autem donum
sp(iritu)s s(an)c(t)i est De duabus consi-
lio beneficiorum suorum et ma-
lorum in x(rist)o ad Theodo-
ricum de Remelu c(apitulum)

Cum mors anime peccatum
sit vita eius sine
dubio sine dubio iusticia
est. Quoniam iustus ex fide
vivit. Iustus autem quis est
nisi qui amanti deo vicem
rependit amoris. Quod non
fit nisi revelante spiritu per fidem
homini, eternum dei propositum super
sua salute futura. Que scilicet
revelacio non est aliud, quam
infusio gracie spiritualis, per quam
dum facta carnis, mortificantur
homo ad regnum preparatur, simul
accipiens in uno spiritu, et unde
se presumat amatum, et unde
redamet, ne gratis amatus
sit. Hoc itaque illud sacrum
secretum consilium quod a patre filius
in spiritu sancto accipiens suis
quos novit per eundem spiritum
iustificando eos communicat, et
communicando iustificat. Quod id
quisque accipit in sui iustifica-
cione, ut incipiat et ipse co-
gnoscere sicut et cognitus est
cum videlicet datur et ipsi aliquatenus
presentire aliquid de ipsius
futura beatitudine, quemadmodum ab
eterno latuit in predestinante
leviusque apparuit in iustificante
De qua cum iam percepta sui-
met ex parte noticia interim
quidem glorietur, in spe nondum
tamen in securitate quam

insipiendi, qui ad tam iocundum
iustorum consilium nullum adhuc
tenet sue vocacionis testimonium
Sed heus vos o infelices a-
matores seculi. Male securi
estis seorsum a iustis consilium
Squama squame coniungitur
et non est spiraculum in vobis
heu inquam et vos, o impii
communicatum ad invicem consilium
Sed plane adversus dominum et
adversus christum eius. Et enim
si dicente scriptura pietas est
cultus dei, profecto quisquis
amat plus, mundum, quam deum impia
atque ydolatra esse convincitur
colens et serviens creature
potius quam creatori, habentibus
aut ut dictum est sanctis atque
impiis suum ad se quibusque consili-
um, magnum procul dubio inter
vosque chaos firmatum est. Nam
quemadmodum iustus longe se facit a
consilio et concilio malignancium
ita nec resurgent anime impii
in iudicio neque peccatores in consilio
iustorum **De profectu et de
fectu in epistola ad Garini
abbatem capitulum lii**

Profectus semper habet
quo proficiat, et qui pro-
ficit eo ipso quo proficit
perfectus non esse convincitur. Quoniam
vera virtus finem nesciat, ex-
ploditur. Augustinus iustus arbitratur

se comprehendisse

se comprehendisse. Numquam
dicit satis esse, sed semper esurit
sititque iustitiam, ita ut si semper
viveret, semper quantum in se
est, iustior esse contenderet semper
ut de bono in melius proficeret
totis viribus conaretur. Non enim
ad annum vel ad tempus instar
mercenarii, sed in eternum divino
se mancipat famulatui. Proinde
iustitia eius manet non in aliquo
tempore, sed in seculum seculi.
Sempiterna itaque esuries sem-
piternam meretur refectionem, et licet
in brevi consummetur pro tempore
videatur, tamen complesse tempora
multa pro virtutis perpetuitate, quo
demumque pacto temporis brevitas
bonorum non preiudicat perpetue devo-
tioni, que perennitatem reproborum
maliciam excusare non sufficit.
Ob hoc enim procul dubio in-
flexibilis et obstinate mentis
punitur eternaliter malum, licet tem-
poraliter perpetratum. Quod breve
fuit opere vel tempore, longum esse
constat in pertinaci voluntate, ita
ut si numquam moreretur, numquam
velle peccare desineret, immo
semper vellet et viveret, ut semper
peccare posset. Itaque indefessum
proficiendi studium et iugis
conatus ad perfectionem perfectio
reputatur. Quod si studere

perfectioni esse perfectum est, profecto
nolle proficere deficere est, ubi
stare enim neque in medio huius
mortalis vite quantum in eodem
statu permanet, aut ascendas
necesse est, aut descendas. Si
attemptas stare, ruas necesse
est. Minime profecto est bonus
qui melior esse non vult, et
ubi incipis nolle fieri melior
ibi et desinis esse bonus.
Hinc plane colligitur quod nolle
proficere, non nisi deficere est.
Vidit scalam Iacob et in sca-
la angelos, ubi nullus resi-
dens nullus subsistens apparuit.
Sed vel ascendere vel descendere
videbantur universi, quatinus pa-
lam daretur intelligi inter profectum
et defectum, in hoc statu mortalis
vite, nichil medium inveniri.
Sed quoquomodo ipsum corpus nostrum
continue aut crescere, aut de-
crescere constat, sic necesse sit
et spiritum aut proficere semper, aut
deficere. De duplici conside-
ratione sui [illegible]

Non numquam de anima
mea cogitans videor mihi
in ea fateor velud duo que-
dam contraria invenire. Si
ipsam prout in se et ex se in ve-
ritatem intueor nichil
in ea verius sentire possum
quam ad nichilum redactam esse

Quid modo necesse est singulas
eius miserias numerare, quomodo
sit onerata peccatis, offensa te-
nebris, irretita illecebris,
pruriens concupiscentiis, obnoxia
passionibus, impleta illusioni-
bus, prona semper in malum, in
vicium omne proclivis, postremo
tocius confusionis et ignominie
plena. Facile est cuique nostrum
si sua plenius intuitus et sine
dissimulacione discuciet et iudi-
cet sine accepcione persone, at-
testari per omnia apostolice
veritati et libere proclamare
qui se putat aliquid esse cum
nichil sit, ipse se seducit. Quid
est homo, quia magnificas eum
aut quid apponis erga eum cor
tuum. Quid? Sine dubio va-
nitati similis factus est homo
ad nichilum redactus est homo
Quomodo tamen penitus nichil
est, quem magnificat deus.
Quomodo nichil, erga quem
appositum est cor divinum. Re-
spiremus fratres, et si nichil sumus
in cordibus nostris, forte in corde
dei potest aliquid latere in nobis
O pater misericordiarum, o pater mise-
rorum, qui apponis erga
nos cor tuum. Quid ergo nichil
sumus, si thezaurus tuus sumus
Omnes gentes quasi non sint sic
sunt coram te, et tamquam nichilum

et inane reputabuntur. Sic quidem
ante te, sed non sic intra te.
Sic in iudicio veritatis tue. Sed
non sic in affectu pietatis tue.
Siquidem vocas ea que non sunt
tamquam ea que sunt. Et non
sunt. Ergo quia non sunt, vocas
et sunt, licet enim non sint quantum
ad se, apud te enim sunt. Utique
iuxta apostolum non ex operibus sed
ex vocante. Sic nimirum si conso-
laris in pietate tua, quam in
veritate tua humiliasti, ut ma-
gnifice dilatere in tuis, qui
angustiatur in visceribus suis.
Quid est homo quia magnificas
eum? Magnus itaque sed in id
siquidem, quia magnificatus
ab illo. Aut quomodo non ma-
gnus apud illum, cui tam
magna cura est de eo. Preterea
sane geminam illam consideracionem
alteram quidem iudicii et veritatis
alteram vero non incongrue vocavi
credimus fidei et pietatis. Nec
mirabere in humanis qualitatibus
tam dissimilia reperiri, sed solet
adversitas quanta et ipsa in eius
substancia convenisse videatur
diversitas naturarum. Quid enim
vita sublimius. Quid vero humi-
limo vel. Quam profecto tam
iuste herentium in homine cohe-
renciam rerum, ipsi quoque sapientes
seculi huius arbitror non latuisse
cum hominem diffinirent animal
racionale et mortale. Mirabilis
siquidem copula, racionis et mortis
mira societas discrecionis, et

corruptionis. Sic inimicum sic in cordibus, sic in affectibus sic in studiis hominum non minor forte et amplior contrarietas invenitur. Hoc si totam pravitatem seorsum intuearis, et rursum quicquid boni videtur inesse gradibus sigillatim plenum censeas miraculum quod tam adversa conveniant. Nam si in utraque consideracionem diligenter inspexerimus nos quid sumus, ymo in yma, quia nichili in alta, quam magnificati sunt pro quibus etiam sollicitudinem gerat tanta maiestas, et cor suum apposuit erga nos, puto temperata videtur glorificacio nostra, sed forsitan magis aucta est, solidata tamen, ut non in omnibus sed in domino gloriemur.

De dupli pudore In libro de laude nove milicie ca. vii q[...] xiii

Est pudor adducens peccatum et est pudor adducens gloriam. Bonus pudor quo peccasse, aut certe quo peccare confunderis, et omnis licet humano arbitrio forte absit, tamen divinum quia humanum tanto verecundiores affectum, quanto et verius deum quam hominem cogitas puriorem, tantoque eum gravius offendi a peccante, quanto constat longius ab illo esse omne peccatum. Huiusmodi procul dubio pudor fugat obprobrium, parat gloriam, dum aut peccatum omnino non admittit, aut certe admissum et penitendo punit et confitendo expellit. Si tamen gloria nostra, hec est testimonium consciencie nostre. Quod si quis peccatum confiteri confunditur, illud unde esse pungitur. Iste pudor peccatum adducit et gloriam de consciencia perdit, quando malum quod ex profundo cordis compunctio conatur expellere, pudor ineptus obstruso labiorum hostio non permittit exire. O verecundia expers temporis, inimica salutis, totiusque ignara honoris et honestatis. Ita ne verecundum est hominem ima a deo et probro ducit humiliari sub potenti manu altissimi. Summum victorie genus homine cedere maiestati et auctoritatis matris ecclesie non reluctari sic honor et gloria. O perversitas non pudet inquinari et ablui pudet. Est pudor iuxta sapientem adducens gloriam. Sic videlicet peccare pudeat, si pudeat vel peccasse, et ita vel sera gloria non carebis, reducente inimicum pudore quam culpa fugaverat.

De lege et gratia super cantica sermone xxx c. lv

Non sicut gratia ita et lex quam dissimili vultu ad omnem conscientiam se offerunt suavitas et austeritas illius. Huius sane ex eque respiciat condempnantem et consolantem.

respicientem et ignoscentem
plectentem et amplectentem
Non pari prosecto acceptabit
voto umbra et lux ira et pax
iudicium et misericordia figura et veri-
tas virga et hereditas sce-
ptrum et castellum Graues de-
mum moysi manus testibus
aaron et hur Graue legis
iugum testibus ipsis apostolis
qui hoc et sibi et patribus
importabile clamitant Graue
iugum et vile premium Nam
terra est in promissione veri-
tas mater eterna promissionem
habens vite que nunc est et fu-
ture facile in duplici gracia
optines ab iniustis te recipiet
propter iugum suaue et propter
iugum sublime Pulsa de
Ciuitate ab iniustitate exci-
pieris dum prouocat sit quod
promittis ut quod imponis non
deceat

De duplici genere prece-
ptorum quibus deus ... ...
... ... xliij

Si scelus domini te de-
seruerit et amor nec
eris amore dignus qui indignus
castigacione censeris Tunc
enim magis irascitur misericordia
impio inquit et non discet face-
re iustitiam Misericordiam hanc ego nolo
Super omnem iram miseracio
ista Sepiens vias meas iusticie
volo meis castigaris per miseri-
cordias illa qua corrigis demum
non qua excludis de via Da
nobis tua benigna misericordia istio
patitur hoc formidolosa mitrit
dissimulacio Non enim solo sed cum
fermio te iratum tunc maxime
considero propicium Et enim tum
iratus fueris mei recordabis

De duplici ira dei super
... ... xliij c. xliij

Duplex in lege veteri
preceptorum genus inuenio
Sunt enim moralia quedam ut
est Non concupisces Non adulte-
rabis Honora patrem tuum et his
similia Sunt etiam figuratiua
et umbratiua quedam ut est
hyrcorum immolacio et sanguis
aspersio vitulorum Verum tamen carna-
lis ille populus nec illa imple-
poterat nec in his optinere
salutem Tunc enim consequentia
racionis ut homine peccante
atrox militaret Mouebat domini
iudeorum corda carnalia Unde
et carnalia eis tradidit sacra-
menta que non possent iuxta
consilium prescientem facere fructum
in iusticie carnis Venit promissum
plenus gratia et veritate Ihesus
dominus deus noster ut ex hoc illa
moralia quidem impleantur
per gratiam Tunc vero umbratiua
et mistica fuerant reuelata
veritate deinceps non ad litteram
obseruentur sed secundum spiritum
spiritualiter intelligantur Propterea
iam non arietes vel thaurus in holo-

Vetante mactatur. Sed viva corporis hostia rationabilis et acceptabilis sacrificium in ieiuniis et laboribus veniam meretur pariter et gratiam. De duobus diebus. Sermo de vigilia natalis domini [illegible]

Secundum aestimationem meam duo sunt dies. Primus qui hominis lapsu labitur usque ad finem mundi dies, cui saepius sancti maledixisse noscuntur. Ab illa enim lucidissima die in qua conditus fuerat Adam, eiectus est et in has rerum concussionis angustias diem tenebrosum incurrit, poena a lumine veritatis extinctus. In hac die nascuntur omnes, si tamen dies debet et non magis nox nominari, nisi quod lumen rationis quasi quandam scintillam nobis inseparabilis illa misericordia dereliquit. Propterea huic diei maledixisse sancti, brevem optantes et cito dari in tenebras, eo quod sit contradictionis et contentionis dies. Dum non cessat in ea caro concupiscere adversus spiritum, legique mentis contraria membrorum lex rebellione infatigabili contradicat. Exurge et devincens quis est homo qui vivet et non videbit mortem. Dicat pro ita quis. Ego non nimis pro mea dictum putem, neglectos stilis propter quos omnia sustinet dum fatigat molesta contradictio qua captivi dicimur et ipsi in lege peccati, quae est in membris ipsorum. Horret nimirum exercitiumque servitutis turpem captivitatem et tristem interitum. Alia vero dies erit in splendoribus sanctorum in perpetuas aeternitates, cum clarescit illud serenissimum mane, cum omnia repromissa, et absorpta erit nox in victoria, cum dimotis umbris et tenebris splendor verae lucis sursum et deorsum intus et extra cuncta pariter occupabit. De eo ob duplicem causam nobis deus [illegible] temporalia [illegible]

Temporalia nobis pater caelestis non benignissima pietate ministrat ob duplicem scilicet causam, ne vel omnino accedentibus infensum fuisse negaret, et sit desperaremus, vel illorum nimia sollicitudo spiritualis exercitii fieret detrimentum. Sine his enim neque vivere neque deo servire possibile est. Ceterum quanto strictius tanto melius omnino militibus suis Christus ad interiora tuenda, id est carnem, magnam ut ita dixerim strictitatem atque penuriam rerum temporalium donat. Nec vult eos rationum multitudine praegravari

In superioribus vero ampliorem latitudinem et habundanciam gracie spiritualis De prosperitate et de adversitate [illegible] de [illegible]

Ut temperancie est presencia populi et seculi huius prosperitatem declinare. Erit interdum iusticie est eciam quidem dispensatione admittere ea. Perseverans quoque omnis temporalis adversitas pro loco et tempore prudenter aliquando fugienda erit. Cum autem necesse fuerit viriliter tolleranda. Et in hiis quidem duobus prosperitatem et adversitatem loquor, humana omnis vita contexitur. Justis enim mixtim presentis seculi, non secularibus tantum, sed etiam spiritualibus viris. Nam et secularibus aliquando que placent quandoque que displicent videmus accidere, et ipsis nichilominus spiritualibus non semper tristia non semper leta succedunt. Sed est vespere et mane dies unus. Verum hoc modo dum presens seculum manet vel magis manat et fluit. Ceterum post hoc seculum manet vel magis manat duo sunt futura secula valde diversa et divisa, ita ut in altero non sit nisi fletus et stridor dencium, in altero solum gratiarum actio et vox laudis. Ceterum sit eatenus modo multa paciuntur adversa ita nec ipsis servis dei omnia in hoc modo aptata succedunt. In die ergo malorum memores sunt bonorum ne pusillanimes fiant et impacientes. In die quoque bonorum ne memores sint malorum nec extollantur et dicant in habundancia sua, non movebimur in eternum. Ceterum cum secularium rerum prosperitas reddit stultum secularem, sic potest et habundancia spiritualis prosperitatis reddere insipientem spiritalem atque ita non spiritalem. Spiritalis quippe dividat. Sed si adversitas frangat multos, tam multo plures extollit prosperitas. Semper quia utrobique periculum est. Orat sapiens et dicit Divicias et paupertates ne dederis michi, ne forte aut divicie extollant in superbiam aut paupertas deiciat in [illegible]

Bern. li. de consideracione

Quam rarus semper extitit qui non vel modice in prosperitate animi relaxavit a sui custodia et disciplina. Ecce hec non fuit in tantis ad disciplinam quod ignis ad ceram quod solis radius ad nivem vel glaciem. Sapiens David, sapiencior Salomon fuit, sed blandientis nimis prosperitatibus, alter ex parte, alter ex toto desipuit. Agnus qui in rebus in adversa non excidit vel

paucum a sapientia. Licet inter cu
pidus felicitas si arrisit non irrisit
Evangelium facilius invenimus qui
sapientiam retinuerunt contraria
sibi fortuna, quam qui prospera non
providerunt. Preferendus etiam
ille magnus est. cui inter prospera
saltem ~~prospera~~ visus indecencior
aut sermo insolencior, aut immo
deratior cura vestis vel corporis
non irrepsit **De gemma uni
tate bonorum. In sermo
ne de assumptione beate marie**

Unitas bonorum gemma
est. Illa est enim que
iustificat. Illa que glorificat
Illa meritum. Ista primum est u
nitas que iustificat nunc potissime
necessaria est. Ipsa est enim decus
suavitatis quam dulcedine sancte
insonat psalmista Ecce quam
bonum et quam iocundum habitare
fratres in unum. Ipsa est unitas
quam summa diligencia observan
da tradidit apostolus dicens Sol
liciti servare unitatem spiritus, in
vinculo pacis. Servatur autem hoc
unitatis bonum, duobus modis ab
hiis qui curam gerunt servandi.
Debet quisque perfectus unitatem
habere ad seipsum debet et ad pro
ximum. Ad seipsum per integritatem
ad proximum per conformitatem.
Omnis quippe creatura et ma
xime racionalis debet suum principium
imitari. Cum igitur deus ne
sit unus et idem et in ipso perfectus

nec ullo indigens inest ei
tamen benignitas erga nos, et
amor et benivolencia in nos
veniens. Debemus et nos quisque
sibi esse unus per integritatem
voluntatis, et unum cum proximis
per vinculum dilectionis. Et hac
unitatem quam quemque sibi ipsi
exigimus debere habere, tria sunt que
solent impedire. Nimietas pu
sillanimitas levitas. Et nimii
quidem sunt qui putant se posse
que non possunt, et que non acce
perunt presumunt. Pusillanimes con
trarii sunt nimiis, leves et
inconstantes sunt qui circumferuntur
omni vento doctrine, quibus quod
ante placuit, nunc displicet, et
quod nunc eligunt post paululum
reprobabunt. Sed quid prodest
hec vicia enumerasse nisi etiam
edoceamus quibus remediis ea
possit in semetipso quisque cavere
Igitur contra nimietatem oppone
nda est consideracio proprie fragi
litatis. Ipsa est enim que ociosa
presumcionem potissimum demit. Contra
pusillanimitatem habenda est
divine potestatis fiducia, ut
quod tuis viribus te non posse pu
tas, et illius adiutorio possis.
Contra levitatem adhibenda
est consultacio senioris in stilis
doctrinis variis et peregrinis ab
ducaris. Unitas etiam illa quam
habet quisque ad proximum duobus
modis habetur, dum et nos per

Dilectom tendimq in aliu/ et
altius quam vicissim in nos
recipimq affcm/ et hoc etiā
duobus modis impedit' obsti-
stinaton et suspitone Obsti
nato nō per mittit nos ad
altius cor ingredi/ ne suspicō
patit' nos credere ab aliis
amari Ita fit ut dū nec nos
aliū obstinati diligimq/ nec
ab aliis diligi/ suspiciosi pu-
tamus/ Unitas que cū pro-
ximis vallanda est impedia'
verū huic duplici morbo du-
plex caritas medet' illa scz
que non sua querit/ et iterū
illa que omnia credit/ habeat
estinatus caritatem nō que-
rentem que sua sunt/ et ali-
os diligat Habeat suspiciosus
caritatem omnia credentem
et ab aliis se diligi sine
dubio credet De duplici ge-
neracōne Quārendne de
diligendo deo Capitulum
xcv

Quamdiu stare pns
sclm cernit' in quo
gnacio advenit/ et gnacio
pterit/ nō deerit electis con-
solacō de memoria dei/ quibz
nondum de pncia/ plena re-
fecō indulgetur Justū quippe
est ut quos pncia nō dele-
ctat presto eis sit memoria
futurorū/ et qui de rerū flu-
enciū/ qualem affluencia be-

spiciunt consolari recordacio
illos delectet eternitatis Et
hec est gnacio querenciū dom̄
querenciū que sua sūt/ sz facie
dei Jacob/ dei ergo querentibz
et suspirantibz pnciam ipsi
interim et dulcis memoria
est/ nō tamen qua sacient'/ sed
quo magis esuriant unde sa-
cientur Ve tibi gnacio praua
atqz peruersa Ve tibi pple stulte
et insipiens/ qui et memoriā
fastidis/ et pnciam expauescis
cito quidem nec modo liberāī
vis de laqueo venanciū Si-
quidem qui volūt diuites fieri
in hoc seclo/ incidūt in laqueū
dyaboli/ nec tūc a vō aspo
potis liberari O verbū asperū
o sermo durus Ite maledicti
in ignem eternum Ut vero
gnacio rectorū bndicetur/ qui
vtiqz cū aplō siue absentes
siue pntes contendūt placere
deo Tunc illa gnacio que nō
direxit cor suū/ et nō ē credita
cum deo sps eius/ sz magis
sperans in incerto diuiciarū/ scō
quidem experietur/ quā nullius
comparacōne doloris iugū xpi
suaue/ et onus leue fuerit
Cui tamqm graui et aspero
duram ceruicem supbe subdu-
xit Non poteritis o miseri

servi mamone similiter post aurum
abire, et probare quia suavis
est dominus. Proinde quia suave
in memoria non sentitur. Ceterum
fidelis anima et suspirat pre-
senciam insistanter et in memo-
ria requiescit suaviter. De fide
et spe super cantica sermone
xxxi capitulo lxiii.

Vivimus in umbra christi
qui per fidem ambulamus
et carne ipsius pascimur, ut
vivamus. Caro enim christi vere
est cibus, et id sane donec
vivimus inter gentes. Nam inter
~~angelos~~ angelos aliter, quando
iam indifferente omnino felicitate
cum ipsis videbimus eum sicuti
est, hoc est in forma dei, et
non in umbra. Quomodo enim
non est distinctio eius qui per
fidem ambulat, et illius qui
per speciem. Ergo iustus ex fide
vivit, beatus exultat in specie, et
ideo sanctus homo interim vivit
in umbra christi. Sanctus angelus
in splendore vultus glorie gloriatur.
Et bona fidei umbra, que lu-
cem temperat oculo caliganti, et
oculum preparat luci, quicquid sane
est illud, quod videt angelus.
Hoc michi fidei umbra servat
fideli, suum repositum in tempore
revelandum an non expeditius
tenere ut involutum, quam nudum

Non capis. Umbra christi caro
eius est umbra eius fides.
Quo michi non obumbrat
caro eius qui in misterio man-
duco eam. In umbra sumus
quamdiu per fidem ambulamus
et non per speciem, et ideo iustus
in umbra qui ex fide vivit.
At qui vivit ex intellectu
beatus est, qui non in umbra sed
in lumine. Opus est venire
ad umbram, et ita ad id cuius
umbra est pertransire. Vide
ergo ut vivas in umbra eius
ut quandoque regnes in lumine eius.
Nec enim tantum umbram habet
sed et lucem. Ipse per carnem
umbra est fidei. Ipse est intel-
ligencie lux per spiritum, et caro
enim est et spiritus, caro in carne
manentibus, spiritus in spiritu.
Nos vero interim christi carne pasta-
mur, misteria veneremur, exempla
sectemur, fidem servemus
et vivimus profecto in umbra.
De duobus que intencioni
necessaria sunt Bernhardus quando
doctus super cantica sermone xl capitulo

Pura erit intencio, sed
in omni actione nostra
aut honorem dei, aut
utilitatem proximi, aut bonam
conscienciam queramus. Duo quedam
in intencione necessaria requiruntur, res
et causa, idest quid intendas et propter quid

Ex hijs sane duobus / anime
uel decor ul deformitas indi-
catur / ut verbi causa Si inte-
dat quis aīm inquirende vitati
atqꝫ id solo vitatis amore
honme is tibi videtur et rem
et causam hre honestam / Ex
si mīme quidem vitatꝭ desiderio
sed aut inanis glē / aut alicuius
qualiscumqꝫ comodi temꝑalis
obtentu in vitatem intenderit
nam et si vnā ꝑtem biptite
intencōnis videatur habere
formosam / nō tn̄ ut arbitror
dubietatꝭ iudicare ul ex parte
deformem cuius altam partē
cause turpitudo fedauit Si
aut videris homiem nullis ho-
nestis studijs intendente / sed
carnis tm̄ labilis illecebris ve-
tri et luxurie deditū Quid
istud nisi ex vtraqꝫ parte fe-
dissimū iudicabis / in cuius
vtiqꝫ intencōn res et causa
reproba inuenit͛ Ergo in-
tendere nō in deū ſꝫ in sclm
seclaris aīme est / Nec illam
vllam prorsus partem specio-
sam habentis / Intende͛ aut
q̄i in deum / sed nō ꝓpter deū
ꝑpōtte plane aīme sūt / cuius
et si vna pars decora vide͛
quod ad deū qualitumqꝫ intē-
cōne respiciat / ipa tn̄ simulacō
ꝯmem in ea decore extermiat

et magis per totū ingerit fe-
ditatem Si aut ul solū uel
maxime ob vite ꝑntis nctia
ad deum conuītit intentōm / non
quidem sete ypocrisis puttida
pusillamitatꝭ tn̄ vicio dicimus
sub obscuram et minꝰ acceptā
porro intende͛ in aliud q̄m in deū
tamen ꝓpter deum / nō ociū
marie sed marthe negocium
est Absit aut ut que huiusmodi
est / quicq̄m illam dixerim hre
deforme / Nec tn̄ ad perfectū
affirmauerim ꝑuenisse decoris
quippe que adhuc sollicita est
et turbatur erga plima / et nō
pōt ꝯ̄enorū actuū ul tenui
puluere nō respergi Ergo solū
require͛ deū ꝓpter ipm̄ / solum
hoc plane est / vtramqꝫ biptite
intencōnis partem hre pulcer-
rimam / atqꝫ id ꝓprium et spāle
sponse xp̄i

De gr̄a et libero arbitrio In libro de gr̄a et libero arbitrio c. lxv

Liberum arbitriū est qđ
in homine saluat͛ Tolle
liberum arbitriū nō erit qui
saluetur Tolle grām nō erit
vnde saluetur / Hoc opꝰ sine
duobus fieri nō pōt / vno a quo
fit / altō cui vel in quo fit
Deus auctor salutis est liberū
arbitriū tm̄ capax est Nec dac
illam nisi deus / nec capere

Ualet nisi liberum arbitrium.
quod ergo a solo et soli datur
libero arbitrio, tam absque consensu
esse non potest accipientis quam
absque gratia dantis, et ita gratia
operari salutem, cooperari dicitur
liberum arbitrium dum consentit
hoc est dum saluatur. Consentire
enim saluari est. Proinde pecoris
spiritus salutem huiuscemodi mi[ni]me
capit quia illi voluntarius consensus
deest quo saluanti deo placide
obtemperet sive iubenti, acquiescen-
do sive pollicenti, credendo sive
reddenti gracias agendo. **De
voluntario consensu et
naturali appetitu inter
capitulum xxij**

Aliud est voluntarius
consensus, aliud naturalis
appetitus, posterior quippe nobis
communis est, tamen irracionabilibus
nec valet consentire spiritui carnis
irretitus illecebris, hunc
communem habentes cum bestiis
consensus voluntarius nos discernit.
Est enim habitus anime liber sui.
Si quidem est neque cogitur nec ex-
torquetur, est quippe voluntatis
non necessitatis. Nec negat se nec
prebet cuiquam nisi ex voluntate
alioquin compelli valet in vicijs
violentus est non voluntarius.
Ubi autem voluntas non est nec con-
sensus. Non enim est consensus
nisi voluntarius. Ubi vero
consensus ibi voluntas. Porro
ubi voluntas ibi libertas.
Et hoc est quod dici puto
liberum arbitrium. **Quid
habeamus ex gratia quid
ex libero arbitrio in libro
de gratia et libero arbitrio capitulum**

Uelle inest nobis ex libero
arbitrio. Non etiam
posse quod volumus. Non dico
velle bonum aut velle malum
sed velle tantum. Velle etenim
bonum, profectus est, velle ma-
lum defectus. Velle vero simpli-
citer ipsum est, quod vel proficit
vel deficit. Porro ut ipsum
esset creans gratia facit, ut
proficiat, saluans gratia facit
ut deficiat ipsum se deicit. Ita-
que liberum arbitrium nos facit
volentes, gratia volentem beniuo-
los, ex ipso est nobis velle, ex
ipsa bonum velle. Quemad-
modum namque aliud est timere
simpliciter, aliud timere deum
aliud amare, et aliud amare
deum est, vincere quippe et
amare, simpliciter quidem prolata af-
fectiones, cum additamento aut
virtutes significant. Ita quoque
aliud est, aliud est velle bo-
num. Simplices nempe affectus
insunt naturaliter nobis tamquam ex
nobis, additamenta ex gratia
nec aliud est profecto nisi quod
gratia ordinat quas donat creans
ut nil aliud sint virtutes nisi affectus

N

Deo igitur velle quomodo et timere, quomodo et amare accepimus in condicione nature ut essemus aliqua creatura velle autem bonum, quomodo et timere deum, quomodo et amare deum accepimus in visitatione gratie, ut simus dei creatura. De presencia nostra cum deo et peregrinacione nostra ab ipso sermo de precepto et dispensacione c.

Incognitum cognoscimus tamquam in presencia contemplantes. Iam tu domino sumus inquantum adhuc de futuris presumimus credentes que non intelligimus sperantes que non videmus. Sed a domino peregrinamur et in corpore vel aliter habemus unde corpori et unde domino inhereamus. Illud inhitando et sensificando illud credendo et diligendo. Neque enim presencior spiritus est ubi vobis animat quam ubi amat, nisi forte magis esse putetur ubi invitus et ex necessitate tenetur quam quo sponte et alacri fertur voluntate. Denique ubi est thezaurus tuus ibi et cor tuum est. Item si deum amas anima ex ipso vivit ubi corpus ex ipsa, quo pacto queso presencior esse credatur ubi dat, quam unde accipit vitam. Fons siquidem vite caritas est. Nec vivere animam dixerim que ex illo non hauserit. Haurire vero quid potest nisi fuerit presens illi fonti qui caritas est que deus est, presens igitur deo est qui deum amat inquantum amat. In quo enim minus amat absens profecto est. In eo autem minus deum amare convincitur quod carnis abs... necessitatibus occupatur. Illa vero circa corpus occupacio quid est nisi a deo quedam absentacio. Et absentacio quid nisi peregrinacio. Et peregrinamur ergo a domino et in corpore peregrinamur. Cum quid nisi minuitur et intencio impeditur occupacionis et curis caritas fatigatur. De virtute et sapiencia super cantica sermo lxxxv cantica ...

Donum dei est virtus deputanda in datis optimis. Cognata virtus sapiencie est, verum tamen effectum in anima non habent, sed ad varias et diversas necessitates veluti diversa sese participando accomodant. Iuxta quam enim aliud est aut virtute agi, et aliud sapiencia regi aliud dominari in virtute, aliud in suavitate deliciari. Rigor namque virtutem, sapienciam placiditas animi cum spirituali quadam suavitate demonstrat. Resistitur firmitate resistere vim vi repellere que utique in partibus virtutis deputatur. Honor quidem est, sed labor est

Non est enim idipm laborez
tuum laboriose defendere / et
quiete possidere Non est idem virt
agi et virtute frui Quid q
vtus elaborat / sapia fruitur
et q sapia fruitur / et q sapia
ordinat et delibeat moderat
virtus exequitur / Sapiam scri
bere in ocio ait sapiens Ergo
sapie ocia negocia sunt / ex
quo ociosior sapia eo exercita
cior in genere suo Ex regione
vtus exercitata clarior est eo p
probatior quo officiosior Et
si quis sapiam vtutis amorez
diffinierit / no michi a vero de
viare videtur Ubi aut amor
est labor no est / sed sapor / et
forte sapia a sapore denoiatur
Nec dixerim reprehendendum
si quis sapiam saporem boni
diffiniat / Hunc saporem pdidi
ab ipo pene exortu generis
nri. Ex quo cordis palatuz
sensu carnis prevalente / Infecit
virus serpentis antiqui / cepit
no sapere bonu et sapor no
xius subintrare Insipia mu
lieris saporem boni exclusit / q
serpentis malicia mulieris in
sipiam circumvenit Sed nunc
assidue sapia vincit maliciam
in mentibus ad quas intraverit
Saporem mali que illa intra
xit / sapore extimans melior

Intrans sapia / dum sensu car
nis infatuat purificat intel
lectum cordis palatum sanat
et repat. Sanato palato / iam
sapit bonu / sapit ipa sapia
qua in bonis nllm melius
Quā mlta sunt bona / et no
sapiunt facientibus Siquidem
no sapore boni ad illa sed
aut rone aut occone / si nature
no impelluntur Et econtrario
mltis que faciunt no sapiunt
mala / sed ad hec inducuntur
aut metu / aut cupiditate rei
cuiq pram pocius quam sapore
mali Qui aut transierant in
affectum cordis / aut sapientis
sunt / et ipo delectantur sapore
boni / aut maligni sunt / et in ipa
sibi placent malicia / etiam no
spe altius comodi blandiente
Malicia vero quid nisi sapor
mali / Beata mens qua sibi
totam vendicavit sapor boni
et odium mali / Hec est sapie
victoriam feliciter expiri Nam
sapia vincere maliciam compro
batur / cum exclusio sapore mali
qui no aliud quam ipa malicia
est / boni quidem intimus sapor
intima mentis occupare / tota
suavitate sentitur Itaqz ad
virtutes spectat tribulaciones
fortiter sustinere ad sapiam
gaudere in tribulacionibus

Confortare cor tuum et su-
stinere dnm vītus est gusta-
re et videre / quoniam suauis
est dominꝰ sapiēs est / a pdestia
animi probat sapientem Con-
stantia viru vtutis ostendit
In vtute stabilitas / in sapiā
maturitas **De actiua et co-
templatiua vita Sup
can̄ smōe xlvi capm̄**

Lecte appetis contem-
platōnis quietem / et
benefacis Ergo cura / vtutu
exercitio / sctiu ociu preuenire
aliioquin dilatato satis ocio dor-
mitare voles / si nō exercitatꝰ
quiescere appetas / et hic fecu-
ditate neglecta / solis cupias
rachelis amplexibus oblectari
Hec est pposterus ordo est / an
mitum exigere pmium / et an
laborem sumere cibum Non
igitur putes de pro amore
quietis / facte obediē actibꝫ
seniorū vl tradicionibꝫ pīudicāu
vllatenꝰ faciendum Aliioquin
non approbat dominꝰ tue conte-
platōnis mane ociu / propter
quod nō exaudiet orones tuas
vocatusꝗ nō veniet Nec enī
dabit inobedienti copiam sui
tantꝰ obediēcie amator ut mori
qꝫ nō obedire maluerit **Sup
Cantica smone quin-
quagesimo primo**

Ex bonis opibꝫ recipit
consolatōem mēs assue-
ta quietis / quociens sibi lux
ut assolet contemplatōnis
subtrahitur / Quis enī non
dico continue / sed vl diu / du
in hoc corpe manet / lumie
contemplatōnis fruatur Et
quociens corruit a contemplatōn
tociens in actiuā se recipit / in
minimū tamqꝫ ex vicino familiari
reditura indeprō / quoniā sunt
inuicem contubhales et co-
habitant hee due parit Est
quippe soror marie / martha /
neqꝫ enī et si a contemplatōs
lumiē cadit / patit enī vllatenꝰ
se incidere tenebras pctī seu
ignaviam ocij Bene in luce
bone opatōnis se retinens / lo-
quitur vobis expimenta quod
expertus sū Si quando sane
tempi profecisse aliquos vidi
ex meis monitis / tue nō pigint
me fateor curam pretulisse ser-
monis pro ocio et quieti pa-
tienter auellor ab infecunde
Rachelis amplexibus / ut
michi exubērent fructus pro-
fectuum vestrorum Caritas
enī que nō querit / que sua
sūt / vt michi id studium fac-
le persuasit / nil sꝫ desidera
bilius meorū vris pferre valitatꝫ

Vacare legere scribere medi-
tari / et si sunt qua alia spiritualis
studii exercitia. Hec arbitratu suo
inter vos dementa. Hec siquidem
vera et casta contemplacio habet
ut mentem quam divino igne ve-
hementer succenderit, tanto reple-
at zelo et desiderio acquirendi
deo qui eum similiter diligant
ut ocium contemplacionis pro stu-
dio predicacionis libentissime inter-
mittant / et rursum potita votis
aliquatenus in hac parte tanto
ardencius redeat in idipsum
quanto fructuosius intermisisse
meminit. Et iterum sumpto conte-
placionis gustu, valenciusque ad
conquirenda lucra lucta solita
alacritate recurrat. Ceterum inter
has vicissitudines plerumque
mens fluctuat metuens et
vehementer exestuans, ne forte
aliorum horum dum suis affectionibus
hinc inde distrahitur, plus quam
mediocriter a divina deviet volun-
tate / unicum quippe in hujusmodi
remedium seu refugium oracio est
et frequens gemitus ut ad deum
quid quando nobis demonstrare dignetur

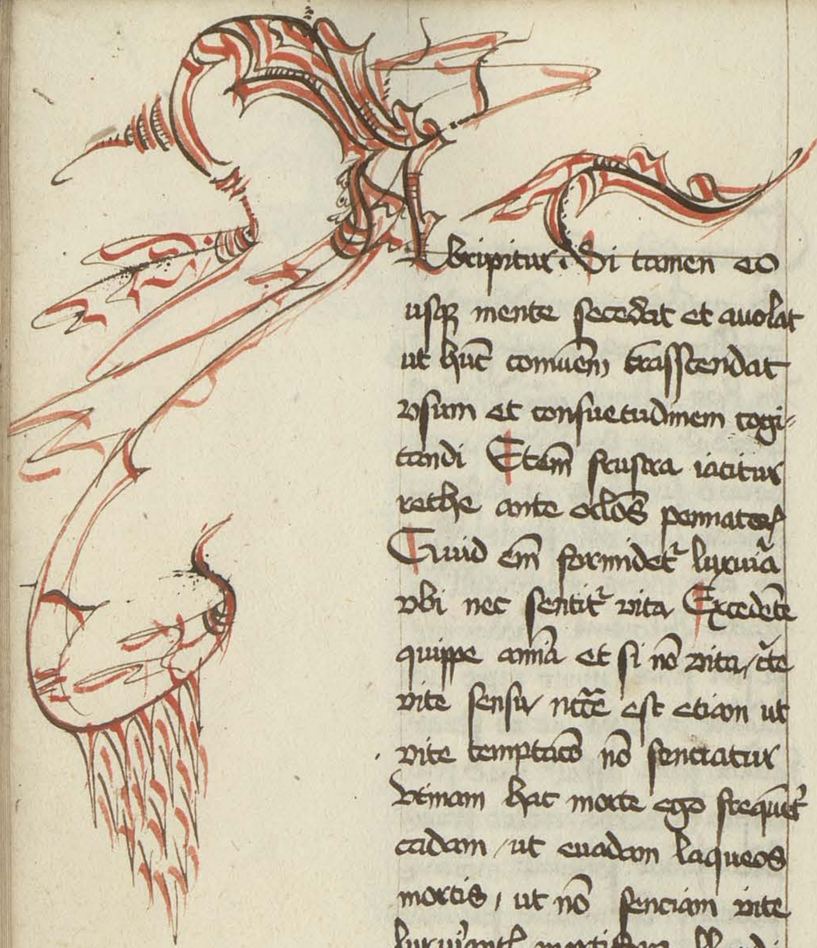
De duobus generibus pariendi
in spirituali matrimonio se-
cundum sermone lxxxv c lxx

In spirituali matrimonio duo sunt
genera pariendi. Et hoc etiam
diverse soboles, sed non adverse

Cum sancte mentes aut predican-
do animas, aut meditando
intelligentias pariunt spirituales.
In hoc ultimo genere interdum
exceditur et seceditur et a cor-
poreis sensibus, ut sese non
sentiat, que verbum sentit. Hoc
fit cum mens ineffabili verbi
illecta dulcedine, quodammodo
se sibi furatur / immo rapitur atque
elabitur a seipsa, ut verbo fruatur.
Aliter sane afficitur mens fruc-
tificans verbo, aliter fruens
verbo. Illic sollicitat necessitas
proximi, hic invitat suavitas
verbi. Et quidem leta in prole
mater, sed in amplexibus sponsa
letior. Cara pignora filiorum,
sed oscula plus delectant.
Bonum est salvare multos.
Excedere autem et esse cum verbo
multo iocundius. Sed quando
hoc, aut quamdiu hoc dulce com-
mercium, sed breve momentum
et experimentum rarum. O quisquis
curiosus es scire quid sit hoc
verbo frui, para illi non aurem
sed mentem. Non docet hoc
lingua, docet gracia.

De dupli-
ci excessu super cantica sermone
[illegible] septuagesimo
secundo

Inter medios laqueos in
hac vita incedit qui utraque ta-
cens non timet, quoniam secta alia
vehementi cogitacionum circumspecta

Abripitur. Si tamen ad usque mente secedat et avolat, ut vel communem transcendat usum et consuetudinem cogitandi. Etenim frustra iacitur rethe ante oculos pennatorum. Quid enim formidetur luxuria ubi nec sentitur vita? Excedente quippe anima et si non a vita, certe a vite sensu, necesse est etiam ut vite temptatio non sentiatur. Utinam hac morte ego frequenter cadam, ut evadam laqueos mortis, ut non sentiam vite luxuriantis mortifera blandimenta, ut non obstupescam ad sensum libidinis, ad estum avaricie, ad iracundie et impaciencie stimulos, ad angores sollicitudinum et molestias curarum. Moriatur anima mea morte, ut non illaqueet illam iniusticia, nulla oblectet iniquitas. Bona mors que vitam non aufert, sed transfert in melius. Bona, qua non corpus cadit, sed anima sublevatur, que sensu non sopiat sed abducat, non vita sed vite eripiat laqueis. Verum hec hominum est, sed moriatur anima mea morte, si dici potest, etiam angelorum, ut presentium memoria excedens rerum, se inferiorum corporeariumque non modo cupiditatibus sed et similitudinibus exuat, sitque illa pura cum illis conversatio, cum quibus est puritatis similitudo. Talis, ut opinor, excessus aut tantum aut maxime contemplatio dicitur. Rerum etenim cupiditatibus vivendo non teneri humane virtutis est; corporum vero similitudinibus speculando non involvi angelice puritatis est. Utrumque tamen divini muneris est, utrumque temporum transcendere est, sed longe unum, et alterum non longe. Transilisti carnis oblectamenta, ut nunc iam non obedias concupiscentiis eius nec tenearis illecebris: profecisti, separasti te, sed nondum elongasti, nisi et circumvolitantia undique phantasmata corporearum similitudinum transvolare mentis prevaleas puritate. Hucusque noli tibi promittere requiem; erras si citra inveneris te estimas locum quietis, secreta solitudinis, luminis serenum, habitaculum pacis.

De duplici promissione domini secundum presentem ... [illegible]

Gemina est promissio domini secundum vitam eius que nunc est et future. Si enim solum promitteret regnum et in itinere essent de esse viatores, conquererentur

Homines respondere(n)t
Magnu(m) est quidem quod
promittit s(ed) p(er)merendi
illuc / nulla facultas dat(ur)
p(ro)p(ter)ea qui post hoc seculu(m)
vitam promisit eternam / p(er)
dandu(m) et in hoc seculo cen-
tuplum providentissima piet(a)s
promisit Centuplu(m) (con)solac(io)
p(re)ntis laboris / vita eterna
future felicitatis consumacio
est Sit i(n)initu(m) et o(mn)i(a) p(ar)t(ic)ip(e)s
huius seculi solet tibi in ope
mercedes in fine dari In
czimbusdam dictis
Datum optimu(m) est cen-
tuplum hoc desursu(m)
est / descendit a p(at)re luminu(m)
Manna absconditu(m) q(uod) victori
promittit Nome(n) novu(m) q(uo)d nemo
scit nisi qui accipit An non
o(mn)ia possidet cui o(mn)ia coop(er)ant(ur)
in bonu(m) An no(n) centuplum
habet eum qui implet(ur) sp(irit)u
sancto / qui xp(istu)m habet in pectore
nisi quod longe plusq(uam) centu-
plum est visitacio paclita sp(iritus)
p(re)ncia xp(ist)i Hoc centuplu(m) adop(ci)o(n)is
filioru(m) est lib(er)tas primicie
sp(iritu)s delicie caritat(is) gloria
consci(enci)e / regnu(m) dei / no(n) utiq(ue)
esca vel potus / s(ed) iusticia et
pax et gaudiu(m) in sp(irit)u sancto
Gaudiu(m) sane no(n) modo in spe
glo(ri)e / sed eciam in tribulacionib(us)

hic est ignis que(m) voluit xp(istu)s
vehementer accendi Hec virt(us)
ex alto que andream fecit
desiderate autem laurenciu(m)
videre carnificem Stephanu(m)
in morte pro lapidantibus
flecte(re) genua ad oracio(n)em Hec
illa pax qua(m) suis reliquit
xp(istu)s / quando dedit et sua
Siquidem donu(m) et pax est
electis dei / pax utiq(ue) et donu(m)
future vite Illa sup(er)at o(mn)e(m)
sensu(m) / et hinc quitq(ue) sub sole
placet / quitq(ue) in mu(n)do concu-
piscit(ur) no(n) potest co(m)parari Hec
gr(aci)a devoc(i)o(n)is et unctio do-
cet de o(mn)ib(us) / qua(m) expertus
novit / et expertu(s) ignorat / q(uonia)m
nemo scit nisi qui accipit
In czimbusdam s(er)mone
Hoc centuplu(m) quod in
hoc seculo / s(er)vi(s) conte(m)p-
torib(us) exhibet(ur) / nec e(st) illud
s(e)p(a)rat(um) v(est)ro / eloquio co(m)medat(ur)
Solus est sp(iritu)s qui revelat
Omne causa pagina consulitis
expe(r)ienciam mag(is) requirite Sa-
pia est cuiq(ue) p(re)ciu(m) nescit homo
de occult(is) trahit(ur) / nec in t(er)ra
suavit(er) viventiu(m) / invenit(ur) ista
suavitas Inimica suavitas d(omi)ni
est / nisi gustaveris no(n) videbis
no(n) illud erudicio / s(ed) unctio doce(t)
nec consci(enci)a / s(ed) (con)sci(enci)a co(m)p(re)hendit
Eiusde(m) p(ost) czim(busdam) h(ab)etur usq(ue) iiij

Manna enim est, eciam saporem habens et odoris delectacionem. Requies est vera et sincera suavis et salubris iocunda et sancta. Hec est promissio vite presentis. Nam promissionem future quis explicat? Cui expectacio iustorum leticia et tanta leticia, ut omne quod desideratur in seculo non valeat comparari ipsum quod expectatur. Quid enim? Oculus non vidit deus absque te que preparasti diligentibus te.

In quibusdam dictis

Pax enim est que exsuperat omnem sensum, pax super pacem indeficiens exultacio torrens voluptatis omne fluen leticie, gaudium plenum. Cogita quicquid vis, quicquid potes ex opta excedit cogitatum omnem desiderium omne exsuperat, illa felicitas, eternitas illa, illa beatitudo.

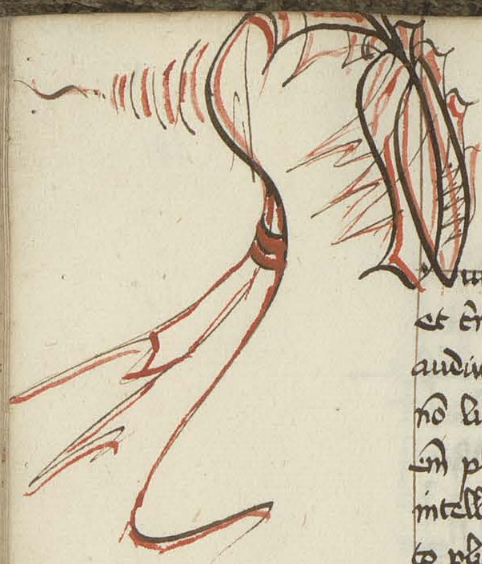
De dupli[ci] confessione corporis et anime in futuro. In quibusdam dictis ...

Sedebit corpus immortalitatis et impassibilitatis gemma quadam felicitate dotatum liberum ab omni necessitate ab omni corrupcione securum, alienum et immune ab omni concupiscencia plenum gloria configuratum demum claritati corporis christi. Sedebit et anima nil metuens nec cupiens, ultra nimium plena beatitudine, et secura plenitudine fruens, nullos iam cogitacionum fluctus nullos affectionum sentiens motus, sed eterne illi incommutabilitati prorsus et sic adherens deo, ut unus iam spiritus sit secum cum eo. O si animus sedes totus tuus modo nec modo porcio quidem sedet in quo nichil tranquillum, nichil quietum sedatum nichil, nichil unquam in eodem permanet statu, sed cuncta in motu sunt, omnia mittat, fluctuat universa. Postremo ubi cedepisit adhuc caro ad sensus suos, spiritus adhesit carnem. Quid ita homines sedere videtur, nec sola concupiscencia turbat pacem, impedit sessionem nedum necat esse sedatum, sed duplex quoque corporis, miseriam hominis contricio vexat presentis videlicet sensu doloris, et metu mortis future. Nimirum cum possibile sit et mortale duplex nichilominus animus agitatur. Solicitudo videtur spei vero et timoris. Inter hec nempe fluctuat iugiter dum peccati corpus inhitat ascendens usque ad celos et iterum usque ad abissos descendens et habescens in malis et ad bonum inconnivens ardescens.

de gaudio domini et expec
tatione anime sanctarum
in sermone de omnibus sanctis
c lxxv

Hec est plane requies
domini non intensa / non
circa aliquid certum restricta
quoniam in omnibus gaudet / in omnibus
delectatur / in omnibus requiem querit
et invenit Nam et bona ei pla
cent / ~~sed in ipsis quoque suppliciis
impiorum Quid ergo poterit~~
in scripis / et delectatur in misericordia
ordinatione malorum bona diligit
iram et iudicium / nec modo in
bonorum gloria sibi complacet / sed
in ipsis quoque suppliciis impiorum
Quid ergo poterit ne putas
humana anima in hoc gaudium
domini / et in hanc eius requiem
intrare / ut et ipsa quoque in omnibus
delectetur / ne aliqua iam privata
affectione contrahat in rugam
sed transeat in affectum quendam
generalem atque divinum / poterit
sine dubio si fidelis inveniatur
super pauca que accepit in huius
sue tempore / id est super actus super
sensus / super appetitus suos quos
suscepit regendos / ut in his pro
batur quoniam fidelis domino suo
sit / nec dubium / quin fidelem
in modico servum super multa
constituat / dominus liberalis
et dives Tunc enim fidelis
servus super omnia bona constituitur

Domini sui / cum in gaudium
eius meretur intrare / et cum
eo deinceps letari in omnibus
in cunctis gaudere in omnibus
delectari Etenim qui adheret
deo Apostolo testante / unus spiritus
efficitur cum eo et voluntas
eius omnino divine adherens
voluntati fit una cum eo / ut
iam nichil / quod contra eam sit
inveniatur in omnibus creaturis
deus universa fiat / vel magis
maneant pro eius arbitrio
Hec est beata spes quam ex
pectant anime sancte De
duplici glutino quo
sibi coherent beati spiritus
in celo in sermone de de
dicatione c lxxvi
Disiuncta lingua et la
pides domum non faciunt
nec in eis habitare quis potest
Sola ergo coniunctio domum
facit Sic celestium spirituum
perfecta unitas sine ulla divi
sione connexa integram et con
gruam deo reddit habitationem / quam
ineffabiliter habitat inhabitans
gloria maiestatis Cuius enim
paret universa regum consilia
aut quis omnia eorum dicta
vel facta sic nosset quemadmodum
palliaci lapides et ligna si
non deesset illis intelligentie
sensus Itaque celestes illius
curie lapides vivi et venerabiles

Nimirum intersunt consiliis et eiusdem misteria noverunt audiuntque audiuntque verba ineffabilia que non licet homini loqui Quanto enim plus videt tanto plus intelligit et quanto plus tanto plus diligit quanto etiam magis laudant tanto amplius amitant verum sibi duplici lapides illi glutino cognicionis plene et perfecte dilectionis Tanto siquidem maiori ad se invicem dilectione copulantur quanto ipsi dilectioni que deus est viciniores assistunt Sed nec ulla separare eos ab invicem suspicio potest ubi nil omnibus quod in altero sit alterum latet patet penetrans omnia radius veritatis Quoniam enim qui adheret deo unus spiritus est cum eo nichil dubium est quin perfecte adherentes ei beati spiritus cum eo pariter et in eo penetrent universa et cetera Explicit liber septimus Incipit liber octavus de trinitate creata in quibusdam dictis Capitulum primum

Beata illa et sempiterna Trinitas pater et filius et spiritus sanctus unus deus scilicet

et summa potencia summa sapiencia summa benignitas creavit quandam trinitatem ad ymaginem et similitudinem suam animam rationalem que in eo prostat vestigium quoddam illius summe Trinitatis quod ex memoria racione et voluntate consistit Sed hec trinitas creata cecidit per suggestionem delectationem et consensum et ab illa summa et pulcherrima bonitate scilicet sapiencia potencia puritate in quandam contrariam et fedam trinitatem scilicet infirmitatem cecitatem et immundiciam Memoria enim facta est impotens et infirma racio imprudens et tenebrosa voluntas impura Porro memoria que simplicis divinitatis potenciam stans cogitabat cecidit in tres species cogitationum affectuosas onerosas ociosas Affectuosas voco illas in quibus sola afficitur ut in cibis rerum novarum edendi bibendi ceterisque similium Onerosas in exterioribus administrationibus et occupationibus ducis Ociosas quibus non afficitur nec oneratur et tamen ab eterno contemplatione per illas descendit ut si cogitet de gestis cuiusdam aut

Auem volantem Ratio
quoque triplex est casus Si-
quidem eius discerne erat
inter bonum et malum, verum
et falsum commodum et incomo-
dum In quibus discernendis
tanta modo caligine excecatur
ut sepe in contrarium ducatur
iudicium recipiens malum pro
bono, falsum pro vero, noxium
pro comodo et aconuiso Nunquam
vero in hiis falleret si nunquam
lumine quo creata est privaret
voluntatis ruina similiter cu-
pita est Que enim solum
benignitati et privati inheret
et eam solam diligere
debuit, etiam hec infima
lapsa per concupiscentiam car-
nis, per concupiscenciam
oculorum, et ambicionem seculi
terrena dilexit Quid hoc
infelicius casu potest estimari
ubi perempta memoria ratione
voluntate tota anime substantia
primitur De triplici verbo
in quibusdam sermones c ii

Dicimus verbum incarnatum
verbum inspiratum
verbum eructuatum Primum
facit cognitionem, secundum confessionem
Tercium vivificacionem Primum
obfuit, Secundum non profuit
Tercium innuit Primum obfuit

quia cum cognovissent deum
non sicut deum glorificaverunt
ut gratias egerunt, sed evanuerunt
in cogitacionibus suis et ob-
scuratum est insipiens cor
eorum Secundum non profuit quia
non data est lex que posset
vivificare Tercium innuit
quia per carnem redemit Primum
totum de foris Secundum foris
et intus Tercium totum intus
Et nota quia quod eructuatur
de plenitudine eructuantis
cum quadam ipsius sapore
profertur Et ideo sapientia
incarnata dicitur verbum in se
eciam plenitudinem in miraculis
cognitionem in doctrina confusionem
in passione vivificacionem De
tribus considerandis in
mysterio incarnationis
dominice In quibusdam decre
tum etc.

Misterium incarnationis
eciam in se considerata
continet scilicet formam humilitatis
probamentum dilectionis sacra-
mentum redempcionis Formam
humilitatis demonstrat va-
gitus pueri, locus diversorii
reclinacio in presepio
pannorum involucio Proba-
mentum dilectionis pro nobis mors
quia maiorem caritatem nemo habet quam
ut animam suam ponat quis pro amicis suis

[S]acramentum redemptionis triplicem ostendit potentiam divinitatis, scilicet quod de nichilo aliquid fecit, inveteratum renovavit, temporalem perpetuavit.

De triplici mixtura quam fecit deus in assumptione nostre carnis. In sermone de vigilia natalis domini. Capitulum tertium

Tria opera, tres mixturas fecit omnipotens illa maiestas in assumptione nostre carnis. Ita mirabiliter singularia et singulariter mirabilia, ut talia nec facta sunt nec facienda sint amplius super terram. Coniuncta quippe sunt ad invicem deus et homo, mater et virgo, fides et cor humanum. Admirabiles iste mixture, et omni miraculo mirabilius, quod tam diversa ab invicem in unum potuerunt coniungi. Contraxit se maiestas, ut quidem quod melius habebat ex seipsa limo nostro coniungeret, ut in persona una sibi invicem unirentur deus et limus, maiestas et infirmitas, tanta vilitas et sublimitas tanta. Nil enim deo sublimius, nil vilius limo, et tamen tanta dignatione dei descendit in limum, tanta dignitate limus ascendit ad deum, ut quicquid deus fecit, homo credatur fecisse. Quicquid limus pertulit, deus in illo pertulisse dicatur, tam ineffabili quam incomprehensibili sacramento. Hec est prima et superexcellens mixtura. Et hec prima inter tres. Adverte homo quia limus es et non sis superbus, quia deo iunctus es, et non sis ingratus. Secunda est virgo et mater, utique et admirabilis et singularis. A seculo non est auditum quod virgo esset que peperit, quod mater esset que virgo permansit. Siquidem iuxta rerum ordinem virginitas est ubi fecunditas perditur, nec fecunditas ubi virginitas. Sola hec est in qua virginitas et fecunditas obviaverunt sibi, ubi semel factum est quod factum non fuerat nec fiet ulterius, quia nec primam similem visa est nec habere sequentem. Tertia est fides et cor humanum, et hec quidem prima et secunda inferior, sed non minus forsitan fortis. Capitulum enim quomodo cor humanum hiis duobus fidem accommodavit. Quomodo credi potuit quod deus homo esset, quod virgo fuerit que peperisset? Quomodo hoc potuit persuaderi humano generi universo orbi tract

Tot est tam potenter per-
suasum est, ut michi credibile
faciat credencium multitudo.
Iuvenes et virgines senes
cum iunioribus elegerunt
mille mortibus mori quam velle
ad momentum ab ista fide de-
ficere. Et hec quidem unx-
tura excellens, sed excellen-
tior est secunda. Tercia vero
excellentissima est. In prima
unde quid. In secunda per quid.
In tercia propter quid. Deus dedit
tibi, reddit tibi xpm per maiori
extat sanctitatem. In prima
est remedium, quia ex deo et
homine cathaplasma confectum
est, quod sanaret omnes inf-
irmitates tuas. Contuse fue-
runt et commixte hec due
species in utero virginis tanquam
in mortario oleo spiritu sancto
tamquam pistillo illas suaviter
commiscente. Et quia tu dignus
non eras cui daretur, datum
est marie, ut per illam acciperes
quod haberes, que per hoc
quod virgo est exaudita est
pro reverencia sua in cau-
sa et tocius generis humani.
Cui sola mater esset, sufficeret
ei ut salvaretur per filiorum
generacionem. Cui sola virgo, sufficeret
sibi, nec vindicta fructu veteris
tunc mihi precium esset. Cum
ergo in prima sit remedium,
in secunda adiutorium est, quia
nichil nos deus habere voluit
quod per marie manus non transisset.
In tercia autem meritum hominis
et fidei sanitas est, quia
qui crediderit salvus erit.

De triplici virtute nominis domini nostri quod est ihesus. Super cantica sermone xv capitulum

Est inter oleum et nomen
ihesu similitudo in triplici
quadam qualitate olei, quod
lucet, quod pascit, quod et un-
git, fovet et ignem, nutrit
carnem, lenit dolorem, lux
cibus medicina. Unde idem
de ipso nomine, lucet predicatum,
pascit recogitatum, lenit et
ungit invocatum. Unde putas
in toto orbe tanta et tam
splendida, subita lux fidei nisi
de predicato ihesu, non tantum lux
ihesu nomen, sed et cibus est.
Nam non tociens confortaris
quociens recordaris. Quid
eque mentem cogitantis impinguat.
Quid ita exercitatos reparat
sensus, virtutes roborat, ve-
getat mores bonos atque ho-
nestos, castas fovet affectiones.
Aridus est omnis anime cibus

Si non oleo isto infudit
insipidus est si hoc non
sane conditur Si scribas
non sapit michi nisi legero
ibi ihesum Si disputes
aut conferas no sapit michi
nisi sonuerit ibi ihesus Ihe
sus mel in ore in aure me
los in corde iubilus Est et
medicina Tristatur aliquis
vestrum veniat in cor Ihesus
et inde saliat in os et ecce
exortu lumen nominis
nubilum omne diffugit redit
serenum labitur quis in cri
men Currit insuper in laq
um mortis desperando
Nonne si invocet nomen vi
te confestim respirabit ad vi
tam Cui in periculis pal
pitanti et trepidanti in
uocatum virtutis nomen non
statim fiduciam prestitit de
pulit metum Cui in ad
versis diffidenti iam iamque
deficienti si nomen adiuto
rii sonuit defuit fortitudo
Nichil ita ire impetum cohi
bet superbie tumorem sedat
sanat livoris vulnus restrin
git luxurie fluxum extinguit
libidinis flamam sitim te
perat avaritie ac totius in
decoris fugat pruriginem
Siquidem cum nomino ihesum
hominem michi propono mitem
et humilem corde benignum
sobrium castum misericordem
et omni denique honestate et
sanctitate conspicuum eun
demque ipsum deum omnipotentem
qui suo me exemplo sanet et roboret
adiutorio Hec omnia in
simul sonant cum insonuerit
ihesus habes electuarium tibi anima
bes o anima reconditum in
vasculo vocabuli huius quod
est ihesus salutiferum certe
quod nulli umquam pesti tue in
venitur inefficax Semper
tibi sit in sinu semper in
manu quo tui omnes in ihe
sum sensus dirigantur et a
ctus Bona et desiderabilis
umbra substancialis ihesu
ubi tutum est fugientibus refu
gium gratum fessis refrigerium
Miserere mei domine miserere
mei quoniam in te confidit anima mea

In exposicione super missus est

Veni domine ihesu et
aufer scandala de reg
no quod est anima mea ut re
gnes tu qui debes in ea Ve
nit enim avaricia ut vendicet
in me sibi Sed et iactancia
cupit dominari michi super
bia michi vult esse rex luxu
ria dicit ego regnabo ambi
cio detractio invidia iracundia
certant in meipso cuius ego
potissimum esse videar Ego autem
quantum valeo resisto reniter
quantum iuvor dominum meum
ihesum xpistum reclamo ipsi
me defendo quia ipsius me iu
ris agnosco ipsum michi domi
num ipsum michi deum teneo et
dico non habeo regem nisi ihesum
Veni ergo domine et disperge
illos in virtute tua et regnabis
in me quia tu es ipse rex meus et
deus meus De triplici uti
litate adventus domini In
sermone in vigilia Na
tivitatis domini Capitulum sextum

Non modo ad nos sz
ppt nos venit dns.
qui bonor(um) nr(or)um no(n) eget
Ver(um) nre indigencie q(ua)ntitas
manifestius ipa dignacionis
eius indicat magtudo. Nec
modo picium egritudinis ex
ipo pcio medicamis inno:
tescit. sz et valitudinum mus
ex multitudie remedior(um) nt
quid em(m) divisioes gra(tia)ru(m)
sunt si no(n) videl(icet) nccitatu(m)
valla dnsitas. Et q(ui)dez di:
ficile est univsas vno s(er):
mone psequi indigencias
q(ui)nas expimi(mu)r. Sz occurrunt
m(ihi) interim tres comunes
omibus et q(ui)daz p(ri)ncipales
Nemo em(m) repit(ur) in nobis
qui(n) (con)silij et auxilij et p:
sidij indiges videat(ur). Ni:
mi(um) gnalis est humano
gnu(m) sc(ilicet) tplex miitudo. et
quotq(uo)t degimus in regione
umbre mortis in infirmitate
corpis. in loco temptacionis
Si diligent(er) adu(er)timus tplici
incomodo hoc miserabili:
ter laboramus. Nam et fa:
ciles sumus ad seducendu(m)
et debiles ad opandum
et fragiles ad resistendu(m)
Si discne(re) volumus int(er) bo:
nu(m) et malu(m) decipimur. Si
temptamus face(re) bonu(m) defi:
cimus. Si conam(ur) resistere
malo deiaim(ur) et supam(ur).
Necessarius pinde salua:
toris aduentus. necna sit
poccupat(us) homibus pna:
a xpi atq(ue) utinaz sic ve:
niat ut copiosissia dig:
cione sua et in nobis p
fidem habitans illumet

cecitatez nraz. et nobi:
scu(m) manens infirmitatez
nraz adiuvet. et p nobis
stans fragilitatez nostraz
ptegat et ppugnet. Fide:
lis em(m) (con)siliarius q(ui) neq(ue)
falli omino neq(ue) falle(re)
queat. fortis auxiliari(us)
qui no(n) latescat. Patin(us)
efficax qui et ipm(m) satha:
naz sub pedibus nris ve:
lociter (con)terat. et omia ma:
chinamta (con)fringat. Ni:
mir(um) ipe est dei sapia
cui semp in pmptu sit
instrue(re) ignorantes. Ipse
dei virtus cui facile sit
et deficientes refice(re). et ca:
pe(re) pcliantes. qui adh(uc)
ipm venit in mudu(m) ut
habitans in homibus cum
homibus et p homibus te:
nebras nras illumaret. et
labores levaret. et picula
(com)pulsaret. De tribus que
in ope nre salutis sibi
invicem cooperant(ur). Ser(mo)
[illegible]

Operibus nre salutis tres
sibi invicez coopant(ur)
Deus. angelus. homo. Et
deus q(ui)d est quid nisi o:
peret(ur). Itez vo ac tota vo:
luntate. Et utiq(ue) p se ipe
sufficeret et absq(ue) amini:
culo hor(um). hij aut(em) sine
ipo p(ossu)nt face(re) nichil.
Ergo q(ui) ex illis assumit
in opus ministeriu(m) huius
Non q(ui) sibi solaciu(m). sz p:
fectu(m) quesivit illis illor(um)
Nam q(ui)dem multa locat
homibus in ope. et unu(m):
quisq(ue) scd(m) (pro)prium la:
borem mercedez accipiet.
Sunt qui in fide plantat

sine corrigant. quod plan-
tatum fuerit / Angelorum. at
tamen ad salutem huma-
ni generis ministro utitur. Non e
facit ut ab hominibus an-
geli diligantur. Nam quod
ab angelis homines dili-
gantur inde vel maxime
adverti potest / quod antique civi-
tatis sue dampna ex ho-
minibus resarciri angeli
non ignorant. Nec alius
perfecto regi legibus regni
caritatis decebat quam propriis
qui post regnaturi sunt
nutrimentisque amoribus et pu-
ris affectionibus in unita-
tem in deum. Est autem
in modo operandi diffe-
rentia multa. Eorum nu-
merum operari dignitatem
Deus nempe facit quod
vult sola ipsa facilitate
volendi sine cestu. sine
motu. sine conditione
loci. vel temporis vel cause
vel persone / Porro ange-
lus absque motu operatur
tam locali quam temporali
sine cestu autem non / Homo
autem nec ab cestu autem
nec a motu corporis ani-
meque liber est operando

De triplici benedictione
In cena hodierna dominica c. viii

Triplex nobis necessaria
est benedictio preveni-
ens. adiuvans. et consu-
mans. Prima vite gra-
cie. tercia glorie. Preve-
nit nostram conversionem.
adiuvat gratia conversationem
perficit gloria consumationem
Nisi etiam hanc benedi-
ctionem dedit deus. non
potest terra nostra dare fru-
ctum salutis / Neque enim qui
inchoare bonum donec a
misericordia preveniamur / aut age-
re bonum donec adiuvemur
a gratia / Aut consumare in
bono possumus. donec
gloria repleamur / Vere in
his tribus non immerito
dulcius sapit. ea que
non modo invitos sed et
male volentes prevenit.
ut dum adhuc filii sumus
ire et operum opera mortua
/ ipse cogitet super nos co-
gitationes pacis. et ne
peccantibus quidem immo et
impenitentibus. non invocan-
tibus sed provocantibus. non
interpellantibus sed etiam re-
bellantibus / spem boni
spem vite adoptionis spem
largiatur. Quid illi ani-
me dulce sapiat. cui
nostra tanta non sapit
Proinde benedictio dulce-
dinis vocatur ea que
prevenit. quia que ad-
iuvat fortitudinis. que
consumat plenitudinis est

De triplici gratia
In sermone de assumptione beate marie c. ix

Triplicem
gratiam divi-
nitus accepimus
Unam qua con-
vertimur. aliam qua in te-
mptationibus adiuvamur
Terciam qua probati remu-
neramur. Prima nos inna-
at per gratiam vocantis. Se-
cunda prodit qua insti-
ficatur. Tercia consumat quos
glorificatur. Et prima quidem
beneplacitum est. Secunda mi-
tum. Tercia primum / De pri-
ma dictum est / de pleni-
tudine eius omnes acce-
pimus / de duabus reliquis

dictu est. et graui p gra
de immnca eme ple/ pro
mito spalis milicie

De iustificacione scificacione
glorificacione dei a filiis
suis hu[m]ilis cordis dictis c. x.

Cristus dei virtus et dei
sapia iustificat. scifi-
ficat. glificat. a filiis suis
is/ Dicamus ergo primum quo-
modo sapia iustificat a
filiis suis/ Flagellat enim
deus omnem filium quem
diligit. Sed nunc flagel-
li dum adhuc sub lege
servi est/ nescit quod filius
dei est, murmurat aut se
innocentem, deum vero crudelem
pronunciat/ Hinc est xo
dei virtus apparet. sed non-
dum sapia. quia flagel-
lum potencia virtutis sen-
tit. sed nondum sapie sa-
nitatem per intellectum ca-
pit/ Nunc vero sapia
attingit fortit per flagel-
lum et disponit suavi-
ter per intellectum. dum ei
inspirat gaudere in tribu-
lacionibus suis. quia tribu-
lacio paciam operatur. pa-
ciencia probacionem. probacio
vero spem/ Spes autem
non confundit et iam se
non quod servum puniri. sed
quod filium per flagella erudiri
cognoscit. ut hereditatem capiat, se peccatorem
Deum vero iustum pronunci-
ans. iustificat in se ma-
trem sapiam/ Sed quid
prodest peccata nisi flagel-
la confitetur. si non ab eis
per continencie stabilitatem abs-
tineas/ Qualis pater
talis sit filius. et in

testimonia patris filiorum
nomen est scificetur/
Beatos eos dicimus quos
filios in proposito contine-
cie ab hiis scii non
solum illiatos actionibus
sed eciam impendit loci
cionibus abstinere videmus
sed quia sapiens filius
gloria est patris unde est
ut non solum scificet
ab eo mater sapia per conti-
nencie stabilitatem/ sed
eciam glificetur per boni o-
peris sanctificacionem/ Vnde
premissa filium sapie de-
scribens ait. Jocundus
homo qui miseretur et
comodat/ et vere bre-
vius et perfecta diffinicio
est sapientis/ Jocundus
enim nisi flagella confi-
tendo delictum/ gaudet
illud penitenciam tribulacionem
delere/ Afficitur aute
sue placens deo per
continencie decorem/ como-
dat proximo fructum bo-
ne operacionis. et hic
est iustus reddens uni-
cuique quod suum est. deo
confessionem, sibi munditiam. pro-
ximo caritatem. Sic aut
iustificat sapia a filiis
suis per confessionem peccatorum.
scificat per continencie bonum
glificat per boni operis
sanctificacionem De triplici mi-
nisterio ministrorum xpi in carni
benedictionibus dictis c. xi

Ministerium ministrorum xpi
triplex est. Servitutis
Caritatis. dignitatis/ Mi-
nisterium servitutis. corporis
castigacio/ Caritatis. mentis
devocio/ Dignitatis. corporis
xpi consecracio/ Primum fit

in afflicto͡ne. Secundum in ex-
altatione/ tercium in humi-
litate. Primum est sacrifici-
um timoris. Secundum amo-
ris/ tercium laudis.

De tribus modis quibus nos dilexit deus sermo xx

Dilexit nos deus dul-
citer. sapienter. fortiter
Dulce nempe dixerim
quod carnem induit. tantum
quod culpam cavit/ forte quod
mortem sustinuit/ Nam
quos sane in carne vi-
sitavit. carnaliter tamen ne-
quaquam amavit. sed in pru-
dencia spiritus. Itaque quos
in carne conspexit. dilexit
in spiritu/ redemit in vir-
tute. Plenum prorsus omni
suavitate dulcedine
vide hominem hominis
conditorem/ at dominum namque
prudenter se elegit a cul-
pa/ caram potenter mor-
tem expulit a natura
In carnis assumpcione con-
descendit michi. In cul-
pe vitacione consuluit
sibi/ in mortis suscepcio-
ne satisfecit/ pater dul-
cis. consiliarius prudens
adiutor fortis/ Huic se-
curus me credo qui sal-
vare me velit. noverit
posset. Ergo nisi amas-
set dulciter/ non me in
carne requisisset illa ma-
iestas. Sed immixit affe-
ctioni sapienciam qua ten-
tum decapet. immixit et
pacienciam qua placa-
ret offensum deum prorsus

De triplici modo diligendi deum superius comment sermone xx tercii

Disce sane a christo quod
quemadmodum diligas
christum. disce amare dul-
citer/ amare prudenter/ ama-
re fortiter. dulciter non illec-
ti/ prudenter ne decepti/ for-
titer ne oppressi ab amore
domini avertaris/ ne illi-
cita. carnis voluptatibus
abducaris/ dulcescat tibi
pre hiis sapiencia christus/ ne
secundis spiritus mendacii
et erroris lucescat tibi
veritas christus/ ne adversita-
tibus fatigeris/ Confortet
te virtus dei. christus/ ze-
lum tuum inflammet cari-
tas/ informet sciencia/ fir-
met constancia/ Sit fer-
vidus. sit circumspectus. sit
invictus/ nec tepore ha-
beat. nec careat discre-
cione. nec timidus sit/
Dilige dominum deum tuum
toto et pleno cordis af-
fectu/ dilige tota racionis
vigilancia et circumspectione/
Dilige ac tota virtute.
ut nec mori pro eius a-
more pertimescat. Sit su-
avis et dulcis affectui
tuo dominus ihesus. contra
malas atque dulces vi-
te carnalis illecebras
et vincat dulcedinem
dulcedo/ Sed sit ut lumen
intellectui propria lux et
dux racionis. non solum
ob cavendas hereticae frau-
dis decipulas/ et fidei
puritatem ab eorum versuciis
custodiendam/ verum ut
cautus caveas nimiam
et indiscretam vehemen-
ciam in tua conversacione

vitae/ sapientia est deus et volt se amari non solum dulciter. sed et sapienter/ aliquin facillime zelo tuo spiritus illudet erroris. Si scientiam negligas/ Nec habet callidus hostis machinamentum efficacius ad tollendam de corde dilectionem quam si efficere possit. ut in ea incaute et non cum racione ambulet/ Sit eciam fortis et constans amor tuus/ nec cedens terroribus/ nec succumbens laboribus/ ergo amemus affectuose. circumspecte. et valide

Quomodo sit deus diligendus toto corde tota anima tota virtute nostra Capitulum quartum decimum

Non adduci blanditiis Non seduci fallaciis Nec iniuriis frangi/ toto corde/ tota anima tota virtute diligere est/ Et nota amorem cordis quodammodo esse carnalem quo magis erga carnem cristi vel que in carne xpistus gessit vel iussit cor humanum afficiatur/ hoc repletus amare facile ad omnem huiusmodi sermonem compungitur/ Nichil audit libencius. nichil legit studiosius. nil frequencius recolit/ nichil suavius meditatur/ astat orantí homini dei sacra imago. aut nascentis aut lactentis. aut docentis. aut morientis. aut resurgentis. aut ascendentis

Et quicquid tale occurrat vel surgat. necesse est animam in amorem virtutum vel carnis exhibet vicia. fugiet illecebras desidia sedet/ In carnis ergo devocione interim consoletur qui vivificatem spiritum nondum habet. eo dumtaxat modo quo habent illi qui aiunt Et si cognovimus xpistum secundum carnem sed nunc iam non novimus/ Nam alias quidem nequaquam sine spiritu sancto vel in carne diligitur xpistus. Et si non illa in plenitudine/ Cuius in mensura devocionis habet ergo ut totum cor illa suavitas occupet totum sibi ab amore universe carnis ac carnalis illecebre vendicet Hoc quippe toto corde diligere est. omne quod blanditur de carne propria vel aliena sacrosancte carnis amore postponere In quo et mundi gloriam eque comprehendo. quia gloria mundi. gloria est carnis/ et qui ea delectantur carnales esse non dubium est/ Dominus amor iste pro quo vita carnalis excluditur/ contempnitur. et vincitur mundus/ Proficit autem in eo cum fit et racionalis perficitur cum efficitur spiritualis/ Porro racionalis fuit est tamen in omnibus que opus

de xpo sentiri fidei vo
ita fina tenet ut ab
Ecclesiastici sensus puritate
/ nulla veri similitudine
nulla heretica sive dya:
bolica circumvencio ali:
quatenus deviet. Itē:
qz cum in ipsa conversatione
illa cautela servatur
/ ut discrecionis meta
nulla superstitione vel
levitate vel spiritus q̄
ferventioris vehemencia
excedat. et hoc est to:
ta anima deum dili:
gere / Tercio si et adinuan:
tis spiritus vigor tantus
accedat / ut nulla in
laborum vel tormentorum
iusticia vincitur desceńdat
In hoc ergo tota virtute
diligitur et est amor
spiritualis. Credo minimus
nomine huic spiritualis
amor congrue puto
ob prerogativam utique
plenitudinis spiritus qui
precessit de triplici liber:
tate operatione voluntatis
solummodo liberum arbitrium no:
minatur in libro de gra. et li. arbit.
c. x.

Est enim libertas
a peccato. Sz quis in
carne / peccati sibi ven:
dicet libertatem. Hac
igitur libertate dictum
nomine nequaquam opinor
liberum arbitrium. Est enim
libertas a miseria. Sz
nunquid et istam sibi:
quispiam in hac mor:
talitate presumit / Et hac
itaque liberum arbitrium
nominari non immerito

arbitramur. Est vero
qz magis congrue ei ar:
bitror libertate quam
dicere possimus a necessitate
eo quod naturam voluntatis
contrarium esse videatur
/ Siquidem quod ex necessitate
fit / iam non est ex vo:
luntate. Et econtra scilicet
verum / libertas a necessitate
/ eque et indifferenter deo
universeque tam bone
quam male rationali conve:
niat creature. nec peccato, nec
miseria amittitur, nec
minuitur, nec maior
in iusto est quam in peccatore
/ Nec plenior in angelo
quam in homine. Manet
namque libertas voluntatis
ergo ubi fit captivitas
peccati tam plena quidem
in malis quam et in bo:
nis. sz in bonis ordi:
natior / tam integra
quoque pro suo modo in cre:
atura quam in creatione
sz in illo potencior. Quod
aut solent homines con:
queri et dicere. Volo
habere bonam voluntatem
et non possum / nequaquam
huic prescribit libertati
/ ut quasi videlicet aut necessi:
tatem in hac parte
voluntas patiatur. Sed
plane illa libertate
que dicitur a peccato / se
carere testatur. Nam qui
vult habere bonam vo:
luntatem nisi per volun:
tatem. Quod si voluntate
et libertatem. sz liber:

tatem a necessitate / non
a peccato / Nempe qui non
valeat cum velit habere
bonam. Sentit eandem de
esse libertatem a peccato.
Unde utique dolet pre-
mi non premi volun-
tatem / quamvis iam procul
dubio utramque bonam
habet qui habere vult. Bo-
num quippe est quod vult
nec possit bonum nisi bo-
na voluntate. sicut nec
velle malum nisi ma-
la voluntate. Cum bo-
num volumus / bona est
voluntas Cum malum
volumus / mala est vo-
luntas Utrobique volun-
tas et utrobique libertas
Cedit siquidem voluntati
necessitas. Cum autem non
valemus quod volumus
sentimus siquidem ipsam
quodammodo libertatem
peccato esse captivam / vel
miseram / non tamen amis-
sam. Ex hac ergo. non
tantum libertate quam
libera est voluntati se-
ipsam iudicare vel bo-
nam si bono. vel ma-
lam si malo consenserit
quippe que in neutro
nisi tantum volendo con-
sentire se sentit libera
credimus nominari / Nota
de triplici libertate quarum
prima est nature se-
cunda gratie 3a vite vel glorie Bernardus
libro de gratia et libero li-
bero arbitrio c. xi

Cum igitur triplex
sit proposita liber-
tas. a peccato. a miseria
. a necessitate. Hanc ul-
timo loco positam / con-
tulit nobis in condi-
tione nature. In pri-
ma restauramur. a gratia
/ media nobis reser-
vatur in patria. Dicatur
ergo prima libertas nature
secunda gratie. Tercia vite
vel glorie. Primo nempe
in liberam voluntatem
ac voluntariam liber-
tatem conditi sumus no-
bilis deo creatura. Se-
cundo reformamur in
innocentiam nova in Christo
creatura / Tercio subli-
mamur in gloriam perfecta
in spiritu creatura. Prima
ergo libertas habet mul-
tum honoris / Secunda
plurimum et virtutis /
novissima cumulum iocun-
ditatis. / Ex prima quippe
prestamus ceteris anima-
libus. In secunda / carnem
per terciam mortem subi-
cimus / vel certe sicut in
prima subiecit deus
sub pedibus nostris oves
et boves et pecora
campi. Ita quoque per
secundam spirituales bestias
huius aeris. de quibus
dicitur ne tradas bestiis
animas confitentium tibi
prosternit eque et conculcat
sub pedibus nostris. In
ultima tandem nos ipsos
nobis plenius sub-

miseria per victoriam corrupcionis et mortis, quando scilicet novissime destruetur mors et nos transibimus in libertatem glorie filiorum dei.

De iudicio quid consilio quid complacito in libero arbitrio c. xxij

Iudicij est discernere quid liceat vel non liceat / consilij probare quid expediat / complaciti experiri / quid libeat vel non libeat. Utinam tam libere nobis consuleremus quam libere de nobis iudicamus. Et quemadmodum libere per iudicium licita illicitaque decernimus. Ita per consilium et licita tamquam commoda nobis eligere et illicita tamquam noxia respuere liberi haberemus. Iam enim non solum liberi arbitrij sed et liberi procul dubio consilij ac per hoc et a peccato liberi essemus. Sed quid si totum solummodo quod expediret vel liceret etiam liberet. Nonne liberi quoque multo diceremur / quippe qui ab omni prorsus quod displicere posset hoc est ab omni nos miseria liberos sentiremus. Nunc autem cum multa per iudicium vel admittenda vel obmittenda esse decernamus / que tamen per consilium nequaquam pro iudicij rectitudine aut eligimus aut comprimimus / rursum quia non omnia que tamquam recta et commoda consulte observamus / etiam cum beneplacito libenter amplectimur / sed insuper que dura ac molesta vix equanimiter ferre perduramus / liquet quia liberi nec consilium habemus / nec complacitum certissime autem liberrimus / quod liberum est a necessitate arbitrium quod nunc omni rationali creature commune videtur erit et in electis hominibus uti iam in sanctis est angelis / et tantum a peccato / et totum a miseria placentibus tamen expectatas libertates felici experiencia que sit bona voluntas dei ac beneplacens et perfecta. Ceterum quia nec dum est sola interim plena integraque manet in hominibus libertas arbitrij. Nam libertas consilij ex parte tantum et hoc in paucis spiritalibus qui carnem suam crucifixerunt cum vicijs et concupiscenciis / ita ut iam non regnet peccatum in eorum mortali corpore. Porro ut non regnet libertas facit consilij / ut non desit ex integro captivitas est liberi arbitrij. Iam de libertate complaciti in hoc seculo nequaquam quid dicere / ubi vix sufficit diei malicia sua / ubi vita hominis temptacio est super

tiam, ubi totum ex integro
videtur miseria, ubi noctes
dies quam in merore consumuntur.
Nullum profecto temporis spatium
contemplativis vacuum relin-
quitur. Illi tamen certe in hac
carne raro licet raptim
complaciti libertate fru-
untur, qui cum Maria
optimam partem elegerunt
que non auferetur ab eis.
Nimirum iam tenent
quod auferetur non est
experimentum utique quod futurum
est. Sed quod futurum est
felicitas est. Porro fe-
licitas et miseria eodem
tempore simul esse non possunt.
Innocentes igitur per spiritum
illam participant, tunc has
istam non sentiunt. Itaque
in hac vita soli contem-
plativi possunt frui libertate
complaciti, et hoc ex parte
et parte satis modica.
Ceterum libertas arbitrii
cunctis pariter, vice quam ra-
rissima. Porro libertate
consilii fruuntur certe et
iusti ex parte quidem sed
non modica. Ceterum
libertas arbitrii cunctis
pariter ratione utentibus
convenit, non minor
quidem in se est in ma-
lis quam in bonis, tam
plena in hoc seculo quam
futuro. De propria volunta-
te libera mala et bona
in libro de gracia et libero
arbitrio capitulo xviii.
Libera voluntas nos
facit nostros, mala
diaboli, bona dei. Cre-
ati quippe condemnamur

nostram in liberam volun-
tatem, qui dei efficimur
per bonam voluntatem. Por-
ro bona facit qui li-
beram fecit, et ad hoc
bona, ut simus quodammodo
initium creature eius.
Quia expedit profecto no-
bis magis omnino non
fuisse, quam nostros perma-
nere. Sunt quo per ma-
lam voluntatem simus
diaboli, quodammodo initium
non simus dei. Sic
tamen, cum per bonam
voluntatem efficimur dei,
desinimus iam esse dia-
boli. Nemo sequitur
potest duobus dominis servire.
Ceterum sive dei simus
sive diaboli, non tamen
simpliciter desinimus esse
et nostri. Manet quippe
utrobique libertas arbi-
trii, per quam maneat
et causa meriti, quoniam
vel merito puniamur
mali, quia tamquam liberi
efficimur ex propria vo-
luntate, vel glorifice-
mur boni, quia nisi e-
que voluntarii esse
non possumus. Sane dia-
bolo nostra quos man-
cipat voluntas, non
ipsius potestas, deo sub-
sit eius gratia non nostra.
Nostra quippe voluntas
bona quod fatemur esse
a bono deo creata,
perfecta tamen non erit quo-
usque suo creatori perfe-
cte subiecta sit.

De triplici bono quod habet in se perfectio bone voluntatis in libro de gratia et libero arbitrio c. xx

Velle malum defectus est quidam voluntatis
Bonum velle profectus eius-
dem, sufficit autem ad
omne quod volumus
bonum ipsius profectio, ut
ergo velle quod ex libero
arbitrio habemus profectum
habeamus, dupliciter gre-
mine indigemus et
vero virtute sapore, que est vo-
luntatis ad bonum con-
versio, et pleno esse pos-
se, que est eiusdem in bo-
no confirmatio. Porro per-
fecta conversio conversio est
ad bonum, ut nil libe-
at nisi quod deceat
vel liceat, perfecta in
bono confirmatio, ut ni-
chil desit iam quod
libeat. Tunc demum perfecta
erit voluntas, cum ple-
ne fuerit beata et bene
plena, Habet siquidem
in se duplex bonum
ab initio sui, unum quod
generale ex sola creatione,
quod a bono scilicet deo non
potuit creari nisi bona,
alterum speciale ex liberta-
te arbitrii in quia ad
ymaginem videlicet ipsius
qui creavit est condi-
ta, Verum si hiis duobus
bonis accedat et tercium
conversio ad creatorem
reputabitur non immeri-
to perfecte bona. Bona
nimirum in universitate
melior in suo genere
optima esse sui ordina-
tione. Est autem ordina-
tio omnimoda conversio volun-
tatis ad deum, et ex tota
se voluntaria devota quidem
et subiecta. De libero arbi-
trio consilio et complacito
libera. Capitulum xx

Ad liberum arbitrium quan-
tum in se est, non
pertinet posse vel sapere,
sed tantum velle, nec po-
tentem facit creaturam, nec
sapientem, sed tantum volen-
tem. Non ergo si potens
aut sapiens sed tantum
si nolens esse desierit
liberum arbitrium amisisse
putanda erit, ubi enim
non est voluntas nec
libertas. Non dico si vel-
le bonum, sed si velle omni-
no creatura desierit, fa-
tendum sine contradictione
ubi tamen non iam ex vo-
luntate bonitas, sed ipsa
ex toto voluntas perit,
esse liberum deperire arbi-
trium. Ceterum si velle bonum
non poterit, signum est
quod ei desit non liberum
arbitrium sed consilium. Si
autem non quidem velle
sed ad id quod iam vult
bonum, ei posse defuerit,
noverit sibi deesse liberum
complacitum, non ipsum li-
berum arbitrium. Sic ergo li-
berum arbitrium ita ubique
sequitur voluntatem, ut ni-
si illa penitus esse non
desinat, isto non careat.
Voluntas vero sicut in bo-
no ita esse in malo com-
probatur, eque profecto et
liberum arbitrium tam in
malo quam in bono inte-

penam perseveranti. Et quo-
modo voluntas posita in
miseria non desinit esse
voluntas, sed dicitur et est
misera voluntas. Sicut
et bona voluntas, ita et
liberum arbitrium destinet
sine quantum in se est ali-
quatenus minime potest
quecumque adversitas vel
necessitas. Sed licet utique
possit sine sui diminutione
perdurare, non tamen pariter
sicut de bono potuit
per se in malum corruere
itaque quoque per se de malo
in bonum potest respirare.
Nemo proinde putet
ideo dictum liberum arbit-
rium quod equa inter bonum
et malum potestate vel fa-
cilitate ~~fuerit~~ versetur
cum cadere quidem per se po-
tuerit, non autem resurgere
nisi per dominum spiritum. Nunc
igitur ex eo potius libe-
rum arbitrium dicitur,
quod sive in bono sive in
malo eque liberam fa-
ciat voluntatem, cum bonus
nec bonus quispiam nec
item malus dici debeat
aut esse valeat nisi
volens. Tali iam ratione
non incongrue dixerim
ad malum et bonum se
habere equaliter quod utro-
bique vere par sit ei, non
quidem in electione facili-
tas, sed in voluntate liber-
tas. Hac sane dignitatis
divine rationalem singula-
ris creaturam conditor in-
signivit, quod sui quodammodo
iuris in hac parte exi-
stet, quatenus non nisi
sua voluntate aut ma-
la fieret et iuste dampna-
retur, aut bona ma-
neret et merito salvaretur.
Non quod ei propria suffi-
cere posset voluntas ad
salutem, sed quod eam nulla-
tenus sine sua voluntate
consequeretur. Nemo quip-
pe salvatur in [illegible]
vel invitus. De triplici
operatione dei prima sed per quam et
sine qua, 2o quam, 3o qua
operatur in bonis utilitatis capitulum.
Operatur deus illorum
salutem quorum no-
mina sunt in libro vi-
te aliquando per creaturam
sine ipsa, aliquando per cre-
aturam contra ipsam. Alia
profecto fiunt hominibus
salubria per insensibilem
et irrationalem cre-
aturam, que idcirco di-
xi fieri sine ipsa quod non
iudicat intellectum earum
esse vel sentire consciam. Mul-
ta quoque multorum utili-
a facit deus per malos
sive homines sive an-
gelos, sed quoniam invitos
ideo contra ipsos. Nam
dum nocere cupientes
ipsos iuvant, quantum
alius valet utilis actio
tantum ipsis nocet per-
versa intentio. Porro per
quos et cum quibus o-
peratur deus, boni sunt
angeli vel homines
qui quod vult deus et
agunt pariter et volunt.
Cum enim in bono quod
opere quod complet vo-
luntate consentiunt
Opus omnino quod per eos

deus explicat ipsis co-
mmunicat. Videamus ergo
simpliciter dei operatorem/ quam
possimus/ quid creatura
quem per suo ministerio me-
atur. Et illa quidem per
quam et sine qua fit
quod fit. Tercium quod
merito fit/ Tercium illa
contra quam fit/ nisi iam
Tercium et cum sit in gratiam
In prima itaque nulla.
in secunda mala/ in ultima
bona multa cognoscuntur
Nec enim pecudes cum
per eos boni aut mali
aliquid fit/ boni compara-
mentur aut mali/ no-
lunt quippe. Unde bo-
no malo ve consenti-
ant. Multo minus la-
pides cum nec senti-
ant. Ceterum diabolus
vel homo malus cum
vigeant et vigilent
racione iam quidem
merentur/ sed non nisi pe-
nam pro eo quod a bono
dissenciant. Qui autem
ex consensu voluntatis o-
bediunt/ repositam sibi
esse confidunt coronam
iusticie. Utitur ergo deus
in salutem suorum irra-
cionali et iterum insensibili
creatura/ tamquam iumento
vel instrumento/ que iam
expleto opere nimirum erit
Utitur racionali creatura
sed malivola quasi virga
discipline/ qua correc-
pto filio in ignem proicit
tamquam inutile sarmen-
tum/ Utitur angelis et
hominibus bone voluntatis
tamquam commilitonibus

et coadiutoribus suis
quos parta victoria am-
plissime munerabit/ Sic
itaque deus hominum multa
benignitate constituit ubi
per ipsum et cum ipso boni
operacionis compariam dignatur
instituant/ sunt adiu-
tores dei cooperatores spiritus
sancti promotores regni
nos esse presumimus/ quia
per consensum utique volunta-
tem divine voluntati co-
niungimus. De bona cogi-
tacione consensu et opere que
sunt dei opus in nobis et nostri c. xxiii

Deus tria hec. hoc
est bonum cogitare.
velle/ perficere/ operatur in
nobis/ primum sine nobis
secundum nobiscum/ Tercium
per nos facit/ Si quidem
immittendo bona cogita-
cione nos prevenit/ immu-
tando eciam malam volun-
tatem sibi per consensum
iungit/ ministrando et con-
sensui facultatem foris
per apertum opus nostrum/
intra nos opifex innote-
scit/ Sane ipsi nos pre-
venire nequaquam possumus
Qui autem bonum neminem
invenit/ neminem salvat
quem non prevenit/ A
deo ergo sine dubio nostre
fit salutis exordium/ nec
per nos utique/ nec nobi-
scum/ Verum consensus et
opus et si non ex no-
bis/ non iam tamen sine
nobis/ Nec primum itaque
in quo quippe nos nil
facimus/ nec ultimum
quod plerumque extorquet

aut timor inutilis, aut simulacio dampnabilis. Sed tamen mediante nobis reputatur in meritum. Sola nempe intencio bona voluntas sufficit. Cetera non possunt, si sola desit. Non possunt dixerim, sed agenti non desunt. Valet itaque intencio ad meritum, actio ad exemplum. Utramque preveniens cogitacio tantummodo ad excitandum. Cum hec ergo invisibiliter intra nos ac nobiscum agitari sentimus, soli gracie attribuamus. Ipsa liberum excitat arbitrium cum seminat cogitatum, sanat cum immutat affectum, roborat ut perducat ad actum, servat ut non senciat defectum. Sic autem ista cum libero arbitrio operatur, ut tantum illud in primo preveniat, in ceteris comitetur. Ad hoc utique preveniens ut iam sibi deinceps cooperetur. Ista tamen quod a sola gracia ceptum est, pariter ab utroque perficitur, ut mixtim non singillatim, simul non vicissim per singulos profectus operentur. Non partim gracia, partim liberum arbitrium, sed totum singula opera individuo peragunt: totum quidem hoc et totum illa. Sed ut totum in illo sit totum in illa.

De triplici operacione dei quarum prima creacio est, 2a formacio, 3a consummacio in seculo venturo. Capitulum xxiii

Creatus, sanatus, salvatus. Quid horum tibi ex te? O homo, nec creare quod non eras, nec iustificare peccator, nec mortuus teipsum poteras resuscitare, ut cetera pretermittam bona, que aut sanandis iniuncta aut salvandis reposita. Sed dicimus de primo patet et ultimo. Sed et de medio nemo dubitat, nisi qui ignorans dei iusticiam et suam volens constituere, iusticie dei non est subiectus. Sed cum agnoscere tantis potenciam, salvatus gratis et sanatus ignorans iusticiam. Quis est qui ignorat dei iusticiam? Qui seipsum iustificat. Qui merita sibi aliunde presumit quam a gracia. Ceterum qui fecit quod salvaret, eciam dat unde salvet. Ipse merita donat, qui fecit quibus donaret. Igitur qui recte sapiunt, triplicem confitentur operacionem, non quidem liberi arbitrii, sed divine gracie in ipso sive de ipso. Prima creacio, secunda formacio, tercia est consummacio. Primo namque in Christo creati in libertatem voluntatis, secundo reformamur per Christum in spiritum libertatis cum Christo. Deinde co-

formadi in statu eternitatis / consideremus quod non erat in illo creator operari quod creat / per formam conformari deforme membra non possunt nisi cum capite. Cum igitur conformacio fieri debeat nec habeat de nobis / sine eo in nobis. non autem a nobis / creato vera facta sit et sine nobis sola que nobiscum quedam modo sit: propter consensum voluntarium nostrum in merita nobis imputabitur informacio **De interiori affeccione et memoria preterito de gratia et libero arbitrio Capitulum xxiiii**

Per exercitum exercicia constat interiorem hominem nostrum renovari de die in diem / dum et intencio racionis interiora nata curis. de inimis paulatim ad superna resurgit / et affectio tota desidia carnis languescit sensum maiorem spiritus convalescat / et memoria veterum operum turpitudine sordentis novis bonis quoque actibus candidata et dies hilarescat / In hiis neque tribus interior renovacio consistit / rectitudine scilicet intencionis / puritate affeccionis / recordacione bone operacionis / per quam bene

sibi conscia memoria enitescat / Verum hec cunctum sit divino in nobis agitur spiritu. dei sint munia / Que vero cum nostre voluntatis assensu nostra sunt merita. deus est auctor meriti. quia et voluntatem applicat operi / et opus explicat voluntati / aliogui si proprie appellentur ea que dicimus nostra merita / spei sunt quedam seminaria caritatis incentiva. occulte predestinacionis indicia future felicitatis presagia via regni / non causa regnandi / Denique quos iustificat / non quos iustos invenit. hos et magnificavit **De triplici fide in quibusdam dictis Capitulum xx**

Non venit dei filius factus est homo. qui erat deus / tamquam hominis mediator dedit precepta quibus observatis reformacionis salus amissa / ut vero preceptis faceret fidem exibuit signa / ut eorundem preceptorum persuaderet utilitatem promisit beatitudinem. Est igitur fides alia preceptorum. alia signorum. alia promissorum. et qua credimus in deum / qua credimus deum. qua credimus deo / Credere

aut in deum est in eum
sperare et eum diligere
per fidem signorum credimus
deum quia stia pt et ora
pt / per fidem promissorum cre-
dimus deo. qui quicquid
promittit veraciter complet
Similiter quoque spes triplex
est et procedit de predicta
triplici fide / Nam de fi-
de preceptorum oritur spes
venie / de fide signorum
spes gratie / de fide pro-
missorum spes glorie De
triplici caritate sive quin-
tuplici dicitur capitulum xxvi

Caritas secundum apostolum
colligitur de corde pu-
ro et consciencia bona et
fide non ficta / puritatem
debemus proximo / conscienciam
nobis / fidem deo / puri-
tas autem est ut quicquid
agitur aut ad utilitatem
proximi aut ad honorem
pertineat dei / Maxime hec
adhibenda est proximo
quia deo manifesti sumus
proximo autem non pos-
sumus / nisi in quantum nos
illi cor nostrum aperimus
Conscienciam bonam faciunt
in nobis duo / penitencia et
continencia / quando scilicet per
penitenciam peccata commissa
punimus / et per continenci-
am deinceps punienda
non committimus / Et
hanc debemus nobis
postea superest fides non

ficta. que deo vigi-
lanter exhibenda est
ut nec propter proximum
qui nos impedimus
offendamus deum / nec
propter conscienciam quia per
penitenciam et continenciam
in humilitate custodire
volumus / minus exequa-
mur mandatorum dei o-
bedienciam / Et hec fi-
des non ficta. sed fi-
cta autem ponitur ad di-
fferenciam mortue fidei
et ficte / Mortua fi-
des est. que sine ope-
ribus est / fides ficta
que ad tempus credit
et in tempore temptacionis
recedit / Unde eciam
ficta. id est fragilis dicitur
In epistola ad henricum
Senonensem episcopum

Dve suscepta
quis ex caritate
vitam monachi inchoat
ad bene operandum /
sed non perseverans de-
ficit et moritur tamquam
abortiva / Qualis sit
cuiusque fides tribulacio
probat / si cuique deficiat
cum in caritate non
perseverat / ficta esse di-
noscitur Si cuique perse-
verat / probata et perfe-
cta censetur De triplici
similitudine in dilectione
proximi servanda secundum Bedam
dicitur capitulum xxvii

Caritatis nos
ad discipulos esse probe-
mus diligamus

inuicē in hac dilectōe
sp̄ali sollicitudīe vigi:
lemus Quia deus est
caritas, et omēz solli:
citudiez nrām ipi de:
bemus, id est ut nascat᷑
et crescat et fructur.
Nascat᷑ si cibamus ini:
micū . si potum dedis
ei . quia hoc faciens
carbones ignis congeres
sup caput eius . Car:
bones ignis sunt opa
caritat᷑ que congerant
sup dyabolū qui est
caput oīm iniquor᷑
ut ablato eo nascat᷑
eis caput deus qui
est caritas . Crescat si
uānitatez patienti sub:
venis si volenti mu:
tuare p̄stateis . si arto
cūm tum appuerꝭ . Ver:
nat᷑ si loquēdo vel
exibendo etiaz que nō
vident uāīa amicor᷑
voluntati satisfeceris
Crunat᷑ eaꝭ et angetur
bono voltu . dulci s̄:
mone hilar᷑ opacōne
ut caritatez quaz vol:
tus et s̄mo indicant
pia et hilaris opacō
consumet . quia exhi:
bitō opis pbacio est
dilectōnis De triplici
unguento sup̄ Cantica
sermo x Cam xxviij
Est ungentum cont:
ricōnis delicta mul:
ta cōplectens . et est un:
gentum devocōnis mul:
ta cōtinens bnficia .

Est et pietatis . Prim̄
pungitiū dolorem faci:
ens quia monet ad cō:
punctōz amara recor:
dacō pctōr᷑ . Scdm̄ lēpa:
tium dolorem leniens
divine bonitat᷑ intu:
itu consolacōz dante
et sedante dolorem .
Tercium sanatiuū etiaz
morbum expellens .
Nunc d᷑ singlis dissera:
mus . Est ergo ungentum
quod sibi aīa cōficit
multis irretita crimibꝫ
si cum incipit cogitac᷑
vias suas congerat
conteratqꝫ in mortar:
olo consciēe multas ac
varias spēs pctor᷑ suor᷑
et int᷑ estuant᷑ pecto:
ris ollam simul omnia
coquat igne quodam
pnie et dolor᷑ . Ecce
hoc est unū ungentum
quo aīa pctaix sue
conūsiōis pmordia
condiet debꝫ . plagisqꝫ
suis recētibꝫ adhibere
Primū namqꝫ sacrificiū
deo spūs cōtribulatus .
Non est omnino sp̄ne:
da . nec vilis estima:
da huiuscēdi unctio cuius
odor angelos ad exul:
tacōz invitat . Scdm est
ungentum tanto isto p̄:
ciosius quāto de meli:
oribus cōpositū spēbꝫ
Fit enim ungentū istud
de diuinis collat᷑ hu:
mano gnī bnficiis .
Felix qui ipsa sibi

studiose collige. et ante
mentis sive oculos dig
orum grauatione redu-
cere curat. Profecto cum fue-
rint in vasculo pectoris
pistillo crebre medita-
tionis contusa atque contrita
Deinde igne sancti desiderii
simul decocta omnia et
deinde impinguata oleo
leticie est unctio longe
preciosior excellencior que
priore. Et est ungentum
quod ambobus longe
antecellit et hoc appella-
verim pietatis. eo quod
sit de necessitatibus pau-
perum. de anxietatibus
oppressorum. de tribulacionibus
tristium. de culpis delin-
quencium. et postremo de
omnibus quorumlibet miserorum
exerumpnis. et etsi
fuerint inimici despitabiles
videntur species iste. sed
est super omnia aroma-
ta ungentum quod ex eis
conficitur. Beatum est
Beati enim misericordes quoniam
ipsi misericordiam consequentur
Igitur multe miserie col-
lecte atque oculo pie-
tatis inspecte. hee sunt
species ex quibus hoc un-
gentum optimum componitur

De septem condicionibus confessionis
per totum. sed x. capitulum

Omne quod
remordet consciam
confitere humiliter. pure
et fideliter. Nonnumquam
audimus aliquos remi-
ssi et iacticancie impu-
dentissime mala sua
replicita que verbi gratia
aliquis vel fortiter
gladiatoris vel argu-
te litteratoris gessere
conflictu. seu aliud quod
secundum mundi eandem vani-
tatem sanctabile. sed
ante vero salutem no-
strum periculosum dampno-
sum. nonnulli etiam re-
memorant. quasi dolen-
do et penitendo. sed
quam in interne capta-
tes commissa sua non
diluunt. sed sepius il-
ludunt. Nam deus non
irridetur. non perditur
aut perit vetus fer-
mentum in illa confessi-
one sed statuitur. Et est
confessio eo periculosius
noxia quo subtilius
vana cum ipsa etiam
inhonesta et turpia de
nobis detegere non ve-
remur. non quia humi-
les sumus. sed ut esse
putemur. apponere ante
de humilitate laudem
humilitatis est non vir-
tus sed subversio. Verus
humilis vilis vult re-
putari. non humilis
predicari. gaudet contemptu
sui. hoc solo sane su-
perbus quod laudes con-
tempnit. Quid perversius
quid vero indignius ut
humilitatis custos con-
fessio. superbie militet
et inde velis videri
melior. unde vidis
deterior. Admirabile

iactancie genus ut no
possis putari scitus. si
non appareas scelestus
ac talis confessio speciem
habet humilitatis non vir-
tutem. non solum ve-
niam non meretur. sed
et provocat iram. Erat
tur humilem confessionem
esse debere dixi. Oportet
autem esse et simplicem
interiorum. ne forte quem
latet homines excusare
delectet. si sit ita rea
nec leniare culpam
quo gravius est. nec ali-
eno obumbrare suoa-
si. cum in manu neo
persuasit coegit. Primum
illud non confessio est
sed defensio. non pla-
cat sed provocat. Secundus
monstrat ingratitudinem
in quo minor reputatur
culpa eo quod minuitur
gratia indultorum. Sed
cum nusquam bursion datur
quod nusquam grate nus-
ve venie provenire sen-
tit/ veniam sibi prorsus
perinde abdicat qui
nusquam largitorum atte-
nuant. Et quod quidem
omnibus qui reatum suum
verbis alleviare conatur
facit. Genus excu-
sationis est cum argu-
endis tu alium incusare
Porro excusare te vel-
le quando corriperis non
modo fructuosum. sed et
periculosum. Occulto in
animam peccat suam
qui se excusat vere pa-
lens inde a se indul-
gencie medicinam. et sic
vitam ore sibi proprio
intercludens/ Et quod iam
maior malicia quam prop-
riam armare in salutem
et linguam tuam temet-
ipsum vinccione confode-
re/ Sit autem et fidelis con-
fessio ut confitearis in
spe de indulgencia/ ne
diffidens tuo te ore.
non tam iustifices quam
condempnes De triplici sa-
piencia cordis oris et operis
In quibusdam senten-
ciam Tricesimum

Sapiencia cordis/ est
in penitudine peccatorum.
in desiderio futurorum pre-
miorum/ in contemptu pre-
sencium commodorum/ Invenis-
sti plane sapienciam si pro-
ris vite peccata defleas
si huius seculi desiderabilia
parvipendas. si eternam be-
atitudinem toto desiderio con-
cupiscas/ Invenisti sapi-
enciam si horum tibi sin-
gula sapiunt prout sunt
ut hec quidem amara et
omnino fugienda/ ista quoque
velut caduca et transito-
ria contempnenda/ Illa vero
ut perfecta bona totis
appetenda desideriis in-
tuum quodam animi sa-
pore diiudicetis et discer-
nas/ Sane in hiis tribus
ore affluis sapiencia vel
prudencia si sit in ore con-
fessio propria iniustitie/ si gra-
ciarum actio et vox laudis

fit ex sermo edificatoris.
Primum corde creditur
ad iusticiam. ore autem co:
fessio fit ad salutem. atque
in principio quidem sermo:
iustus accusator est sui
Nam in medio magisteri
tate duum, in tercio quoque
si eatenus affluit sapientia
edificare proximum debet
cum vero et in ope afflu:
endum est sapientia. Et ma:
xime. Cumeramus ergo in
ope triplicem affluenciam
Itaque puto ego quod ad o:
pus pertinet copiose sa:
tis affluere sapientia. Cum:
cumque paciens continens
et obediens conuersatur
tantum ut fidelis obe:
diencia propriam mortificet
voluntatem humilis contine:
ncia carnalem pruriat et se:
cularem amputet vo:
luptatem. hilaris paciencia
vtramque similiter et corpa:
lem scilicet et mundalem vi:
lis sustineat aduersitatem
De triplici modo veniendi
ad deum in quibusdam sermonibus
Qui volt venire. Capitulum xxx
post me. per me. ad
me. post me quia ve:
ritas sum, per me quia
via sum, ad me, quia
vita sum. Qui volt
venire post me, abne:
get semetipsum et tollat
crucem suam et sequatur
me. Tria prosunt xpc
dei virtus et dei sapientia
angelus magni consilii

[illegible] ante venali ad ima:
ginem bonitatis fecit. scilicet
seruitutem, vilitatem asperi:
tatem. In abnegacione
sui, seruitus. In tolla:
cione crucis vilitas, in
imitacione xpi designatur
asperitas, ut quem per
inobedienciam de statu
sue felicitatis cecidit
humiliata afflictione
sue miserie per obe:
dienciam resurgat. Ce:
cidit enim a se. a soci:
etate angelorum. a visi:
one dei, idest a libertate
a dignitate, a beatitudine
audiat ergo consilium
ut abnegando seipsum
idest propriam voluntatem
sui. libertatem recuperet
tollendo crucem suam
idest carnem suam cum
viciis et concupiscenciis
crucifigendo per continenciam bo:
num recuperet societatem
angelorum sequendo xpm
idest eius passionem
imitando recuperet cla:
ritatem eius visionis
quia si compatimur et
conregnabimus De sobrietate
Iusticia et pietate in
quibusdam sermonibus Capitulum
Sobrietas xxxi
exterior. voluptatum
effusio est, interior cu:
riositatum occupacio.
Econtra sobrietas exterior
voluptatum refrenacio
interior curiositatum ex:
clusio. Ita viuit homo
sobrie quantum ad se:
ipsum iuste quantum ad

Primum tamen exhibet quod iustum est. Iusticia enim in duobus modis. In innocencia et beneficencia. Innocencia iusticiam inchoat. Beneficencia consummat pie conuersatum ad deum. Pietas est duobus modis. ut de nobis non presumamus. sed in deo perfecte confidamus ut per eum omnia impedimenta mundi vincamus.

De timore spe et caritate in aliquibus dictis. Capitulum xxxiiii

Viri sanguinum et dolosi non dimidiabunt dies suos. perseuerantes in sua vetustate usque ad mortem. et hoc quia non timent deum. Verum quia timor dei initium ad sapientiam. iste continuo dimidiat dies suos exclamans pre timore. Vadam ad portas inferi. Cuius utique inferi metu tum cepit cessare a malis. incipit de bonis querere consolacionem quia nulla est in altero consolacio. Est autem bona consolacio de spe salutis eterne. in quam translatis peccatis que separabant inter ipsum et deum. per dei graciam reuiuiscat et exhilarescat. In quo tum cepit proficere quia hoc est pie viuere in Christo. Necesse est teste scriptura persecuciones paciatur. ut rectus gaudium prestat in merorem et dulcedo boni vix sentimus. Ut ita dicam labiis attacta in amaritudinem commutetur. Probat ergo amantis animi sensam dulcedinem, quam prius fluxerat ad iussa peccatorum amaritudinem, et hoc tamdiu facit donec insequente deo consolacio redit. Qua demum redeunte cognoscit eam quia passus est temptacionem probacionis fuisse ad erudicionem non ad destructionem. Unde et cognito suo de temptacione profectu non tamen refugit sed eciam temptari appetit. Crebris itaque huiusmodi vicissitudinibus inter gracie visitaciones et temptacionis probaciones in scola virtutum proficiens. sancte utique visitacione ne deficiat. temptacione ne superbiat. tandem tali exercicio mundato oculo interiori statim adest lux. cui fideliter inherere cupiens. sed corporee pressus non preualens. ad seipsum dolens nolensque resilit. Gustato tamen quoniam quam dulcis est dominus eius. ad se ipsa anima si redierit in cordis palato saporem retinet. quo fit ut iam ipsum non ipsius ceterumque bona desideret. Et hec caritas non querit que sua sunt. Hec et facit non querentem sua sed prem

diligetem. Timor compe-
tatur sensum suum in commo-
da declinantem, spes in-
ternarij sua lucra spe-
ctantem. Non revelatur
servo voluntas, quia servus
nescit quid faciat dominus
eius. Sed nec mercenario
rapitur ad contemplandam
voluntatem quia separatam quaerit
utilitatem. Filio autem pre-
notatam facit voluntatem suam.
Revelat itaque servo dei
potestas, mercenario felici-
tas, filio voluntas. Non
quod in deo ista discreta sint
cui idem est posse quod fe-
licem et volentem esse, sed
quod a creatura creator per di-
versis eius creature affecti-
bus diversis sentiatur
respectibus. De triplici
vigilia operum verborum
et cordis in custodiam sermonis
Vigilemus super custodiam
opera nostra ne vel com-
mittamus quod prohibitum
est, vel quod praecipitur
admittamus. Vigilemus
etiam super verba nostra, ne in
eis vel offendere deum
vel proximo nocere contingat.
Infelix siquidem quae in huius-
modi confabulatione du-
plex timor iste sollici-
tat, et duorum considerationes
stimulat auditorum. Primum
quidem divinae maiestatis
in cuius manus incidere
prorsus horrendum est. Se-
cundum fragilis infirmitatis

cui nimirum per facile
est offendiculum dare.
Est autem et vigilia ha-
benda super cor. Omni
sane omnem iam cu-
stodiam exhibe, sapi-
ens monet, nimirum
quia ex ipso vita pro-
cedit. Ego tibi etiam
hanc constantiam arbitror
specialiter in duobus, ut
videlicet super affectionum puri-
et cogitationum suarum
quaestiones mens sollicita
vigilanter intendat.
Et bene huic datur
omnibus custodia, a quo
quoque reliquas duas pro-
cedere constat, nisi for-
te quod absit simulatorie
gerantur studio, et pie-
tatem habeant speciem non
virtutem. Sicut enim fon-
tis vena scaturiens,
nisi fontes ante re-
pleverit adiacentes,
nec refluere nec sedari
nec in altum tollere sese
praevalebit quoniam vel alias
occupet. Sic humanus
animus donec eas quas
praediximus manus et lin-
guae custodias plenius
impleat, nec ad perfe-
ctam hanc superius
poterit reflecti curam
Nec secunda devotionis
tranquillitate frui, nec
in sublimes divinae con-
templationis proficere gra-
dum. De iustitia pace
et gaudio spirituali in quibus
regnum summe Canticum xxxv

Exhibent angeli
iusticiam deo / pace
in se / gaudium sibi / Sic
et tu homo noli prius
rape quod tuum est et in-
iusticiam qua deo / et pa-
cem qua proximo debes
contempne / Iusticia vtique
est que reddit vnicui-
que quod suum est Tu
non solum iusticiam
sed multas et multiplices
iusticias debes creatori
Creditorique potes etiam in-
reduncti / vocati / Sed
cum iusticiam feceris
fac et pacem / Quamdiu
enim sumus in hoc vase
testeo / et fragilitate com-
plexionis humane / non
possimus inveniri scan-
dalorum pressuras immunes
Si igitur recordatus fueris
quod frater tuus habet ali-
quid aduersum te / sis
humilis ad veniam pe-
tendam / Si tu habes
aduersus illum / sis facilis
ad dandam / et omnia
membra erunt in pace
Si enim ad deum ista ca-
ritate et humilitate pa-
ti sumus / non possimus
dissensionem sentire. Sic
procedentibus est gaudium
in spiritu sancto / Non quidem
gaudium carnale / non
gaudium seculare / non
gaudium cuius extrema
luctus occupat / sed in
quod magis iusticia vertitur
Non denique gaudium eo-
rum qui letantur cum
male fecerint / et exul-

tatio que in rebus pes-
simis est Sed gaudium in
spiritu sancto / Vnde autem hoc
gaudium / nisi de iusticia
et pace procedit / Erit
quando gaudium nostrum ple-
num et purum erit / ut non
modo in spiritu / sed de ipso
quoque spiritu gaudeamus

De tribus transeuntibus
per hoc seculum in sermone ad abbates capitulum xxxvi

Oc mare ma-
gnum / in quo vtique
etiam est / non aliud in-
prius seculum amarum intel-
ligi / Tribus hominum generi-
bus suo cuique modo pro-
vitum est ut transeant li-
berati / Tres enim sunt / Noe
Daniel et Iob / Quorum
primus navi / secundus ponte
tercius vado transit / Por-
ro tres homines tres or-
dines ecclesie signant /
Noe quidem archam rexit
ne periret diluvio / vbi
prima forma ecclesie rec-
torum / Daniel vir desi-
deriorum abstinencie et casti-
monie deditus / ipse est
soli deo vacantium peni-
tencium et continencium ordo /
Iob quoque substanciam huius mundi
bene dispensans coniugio
fidelium designat populum
terrena licite possidentem
Coniugatorum ordo est qui
mare magnum vado tran-
sit laboriosum pressus et
periculosum est et longum
huius iter / quippe / cum
nulla vie compendia ca-
piet / Nam quod prius

losum sit iter in eo pz
q tam multos in eo pie
dolemq · tam paucos vi:
demq transire / Valde enim
difficile est pstitum diebq
istis quibus malicia mis
invaluit inter vndas hu9
seculi / voragine vicioz
et circualem pctoz foueas
declinare / ac continecium
ordo quidem et ponte p:
cessit / qd iter brauis et
facilius est et securius
esse / nemo qui nesciat
Porro plati quidem ipsi
sunt qui descendunt mare
in nauibq facientes opa:
cionez in aquis multis
Neqz enim circa pontis ali:
qua seu vadi semita
coartantur · ut libere possit
unusquisqz discurrere et oc:
currere singulis ut optz
ac dirigere pontis semi:
tam seu vadi · ordinare
quidietes · pnula vesti:
gare ac declinare · exci:
tare tepidos · pusilla:
nimes sustentare / Demqz
ascendunt usqz ad celos
et descendunt usqz ad infe:
ros · nunc quidem tracta:
tes sublimia nunc infer:
nalia et horribilia fa:
cta diiudicantes De tribq
que nccia sunt plato
in sermone ad abbates Ca:m
xxxvij
Prelatem
Pcordis in eo plato
habet / si prodesse magis
desideret quam pesse / si pro:
num comodum vel honorez
seu aliud quippiam sim

in placone non que:
rat / preter solum bene:
placitum dei et aiarum sa:
lutem / sz cum intencione
pura simpliciter possibilis quo
necessaria est conuersacio ut
forma facta gregis incipi:
at facere et docere et exem
uniqzt nisi regulam quere:
cumqz docuerit · discipulis
esse contraria hiis in su:
is actibq indicet non
agenda / ne forte sub
nomine possit frater
que arguit / et dicere /
Medice cura teipsum /
Talis enim occasio plu:
rima dampnacio plati
plurima subditorum p:
dicio est / Non qd sine
pcto penitus esse possit
in hac misera vita / sz
q ea que arguit in
discipulis / optz summope
vitare in semet / Ob hoc
qualis est in conuersa:
cione · talis necesse est
eciaz in occulta cogi:
tacione / ne vz foris hu:
milis / intus elatq
in corde suo psumens
de sapia seu virtute et
scitate sua / que est
sine dubio fides ficta
que non sicut ondit
humilitas conuersacionis
in sola dum confidit
De triplici mo subiec
cionis inquibq homines C xxxviij
Scio quidem creaturaz
omnez velit nolit
subiectaz esse creatori
sz a creatura racionali

voluntaria subiectio
quilibet ut voluntarie sa-
crificet domino. At vero
subiectionem istam simpliciter
esse notandum est, ut quod
certum est deum velle
id nos velimus omnino
et quod certum est deum
nolle, similiter execremur et
nos, quod autem incertum est
utrum velit aut nolit,
neque velimus ex toto ne-
que penitus non velimus.
Sunt certe in hoc medio
totum periculum est religio-
sorum. Dum insibilat blan-
diens nobis, et palpa-
tes seducimus nosmet-
ipsos. Hinc accidit ut
dissimules domini que-
rere voluntatem, dum et
nostram facere, et quam
de ignorancia habere vo-
lumus excusationem. Quis
enim ille tam infelix
monachus, qui id nolle
audiat, quod certus est de-
um velle, aut quod certum
est deum nolle, id vel-
le presumat. Verum in me-
riculum est, propterea ubi
certa est dei voluntas
omnino nostra sequatur.
In hiis vero de quibus certum
aliquid in scripturis inve-
nimus, aut ipse spiritus
clamat in cordibus no-
stris quid sentiendum sit,
ut est caritas, humili-
tas, castitas, obediencia,
Hec approbemus indubita-
ter et appetamus que
placere deo scimus indu-
bitanter. Sic et ea omni-
nimodis odisse debemus de
quibus certum est quod offen-
ditur deus, ut est apostasia,
fornicacio et inhonestas, im-
paciencia. In hiis vero rebus
de quibus certum nichil possumus
invenire, et nichil certum vo-
luntas nostra diffiniat, pen-
deat inter utrumque, aut sal-
tem neutri parti nimis ad-
hereat, cogitans semper ne
pars altera magis placeat
deo, et pati simus volun-
tatem ipsius scire, in quam-
cumque partem cognoverimus
inclinari.

De tribus modis obediencie in sic° de precepto et dispensacione capitulum xxix

Modus est obediencie
tenor professionis, nec
se valet extendere potestas
imperantis nisi quatenus
attingit votum professionis.
professio citra et ultra.
nec est, non est contra.
Hii quidem quidam obediencie
limites sunt. In quibus ta-
men suis limitibus obe-
diencie concluditur. Nunc
obrem quisque professus
in communis quoque salutifere
vite, nec ultra obediencie
legem transcendens, nec citra
est inhibendus quam singularia
videtur amplecti confessio
quanto minus contra. Er-
go qui medius est vite
modus prefixus, voto pro-
fessione firmatur, solus sine
dubio legi est subiectus
obnoxius iussioni. Ergo
prelati iussio vel prohibicio
non preterat terminos pro-

fessionis / nec vult quasi extendi / nec contrahi citra. Nil me prelatus prohibeat horum que promisi / nec plus exigat quam promisi. Vota mea non augeat sine mea voluntate / nec minuat sine certa necessitate. Necessitas quippe non habet legem / et ob hoc excusat dispensationem / voluntas vero que sola meretur retributionem etiam prelato non invito alterius usurpatur, alioquin et absque necessitate remissio voti non dispensatio sed prevaricatio est et restrictio contra voluntatem minime non perfectus. Ceterum subiectus humiliter obedientiam que voti finibus cohibetur noverit imperfectam. Nam perfecta obedientia legem nescit / terminis non artatur / neque contenta angustiis professionis largiori voluntate extenditur in latitudinem caritatis / et ad omne quod iniungitur spontanea vigore liberalis alacrisque animi / modum non considerans in infinitam libertatem extenditur. Est sane quidam obedientie limes secundum tempus ipsa temporibus extimatur ut illis sit cuiusque obedientie qui et vite De tribus gradibus obedientie in libro Virtutum ut supra capitulo quadragesimum

Primus quidem obedientie gradus est / sic propter metum gehenne scilicet propter statum professionis qua professus est quis prelato obediat / tamen melior cum ex dei amore obeditur. Illa quippe obedientia necessitatis est. ista caritatis. Illarum autem optimum dixerim obedientie gradum. cum eo animo opus recipitur quo et precipitur. Cum enim ex voluntate iubentis pendet intentio excipientis / sit ut nec maius indictis / nec minus maioribus confisus ut assolet ad implendum quod iniungitur subiecti studium impediat / sed moderante animo quemadmodum pro sua dignitate imperata modum sciat utrobique servare / tam in observando vero iussa / quam in cavendo prohibita / non quod minimum horum que iubentur contempnendum putet / et si tum non est reputet / sed minimum ex comparatione maiorum. Noverit verus humilis et obediens et minima non contempnere et maxime curare que maxima sunt intimo quodam devotionisque animi sapore discernens quibus de mandatis ei qui preest sinus quodam sensibus videat De triplici modo culpe quam contrahitur in transgressione in libro de precepto et dispensacione et alii

Tradimur inter a pre:
latis imora madata
quor trasgressio leniora
parit peta / et tu in deu
indiffonnis prevaricatio
sit / quiens abbat iussio
/ que quidem iustitie non
repugnet pter / Sicut
tu non par in execu:
tone exigit / Sicut nec
par culpa cotrahit
ex trasgressione / Et si quidem
reus est qui offendit
non tu reus pondis
sunt que iubent / nec
vnius subinde distinctis
iussorum cum est tensenda
trasgressio / Et si enim ois
inobedientia inexcusabiliter
sit culpabilis / nulla tu
criminalit dapnabilis / Nam
quia remedium pnie
non sanat / Nulla est
letalit criminalis nisi
que contemptum supbie
non evitat / Magna
igitur scuritas filie obe:
die et vera pax homi:
bus bone volunt / quia
in omni inobedientia sola
dapnat impnia / quam
nesciat qui diligit deum
sola intimat supbia
quam facile cavet qui
timet gehennam / Sed exe:
plis clarius elucescet
quod dicimus / Si iube:
te seniore ut sileam / v:
bum in forte p oblivi:
onem elabitur / reum me
fateor et inobedie sed
venialit / Si ex contemptu
sciens et delibans spo:
te in vba prorumpero
silencii legem prevarica:
torem me constituo et cri:
minalit / et si impenitens
psevero usque ad mortem
peccatum et dapnabilit
De triplici consideracione qua
omne opus precedere debet / Pro
libro 3° de consideracione c. xiii
Spiritualis ho ille q
omnia diiudicat ut
ipse a nemine iudicet
omne opus suum trina
quadam consideratione preve:
et / Primum quidem an lice:
at / deinde an deceat
postremo an expediat /
Nam et si constet in x
ana religione phia non
dece / nisi quod licet dece
ant expedire / consequens
est aut quod non in de:
tens voluntate pro lege
vti ptatem exercere / ne:
gligere rones / Numquid no
minus deiecti quam elati
animi est / veluti vomis
exptem / non p ratione
sed p libitu agere / nec in:
dicio agi / sed appetitu De
triplici testimonio alteri
ius / et de. In canticis de.
sing. cantici xxxiii / secund
Nemo scit homi que
sunt in homine nisi
spiritus hominis qui in ipso
est / ut in comparacione in:
teriores testimonii / extra
omnino p nichilo sit ha:
bendum / Tamen cum mi:
chi tu cor laudibus
omnibus ignotus sim / Quod
si vel ipse qui in ho:
mine est spiritus / omnia
que hominis sunt nosse
posset / perfecto sufficeret
testimonium eius / Nunc

aut pravum est cor ho-
minis. et imperscrutabile
eciam sibi ipsi a deo ut
penitencia magna ex parte
ignorent. conscientia vero sua
omnino nemo nosse possit.
Clemencia tamen agnatenus
novit penitencia non si re-
prehendat nos non quidem
glorians. sed fiduciam ha-
bemus ad deum. Cum
autem veritatis ipsius quam
nil latet sentenciam de no-
bis teneamus incerti nequaquam.
in ea plane securius
gloriari potuimus. Ut quid
enim de aliis hominibus
aut de meo ipsius iudi-
cio sollicitus sum, cum
nec vituperio reprobus
nec laude probatus in-
veniat. Fratres si me an-
vestrum oportet tribunal astare
merito super vestris laudibus
gloriarer. Ita si vel in eo
ipsius essem iudicandus
examine, iure meo ipsius
testimonio contentus propriis
laudibus delectarer. Nunc
autem nec vestro neque meo
sed dei iudicio sum pro-
bandus. quam itaque insipie-
ntissimo et insanum est aut
in vestro me aut in me-
o ipsius testimonio gloriari
presertim cum ipse sit
cuius oculis omnia nu-
da sunt et aperta. et cui
nequaquam opus sit ut quis
ei testimonium perhibeat
de homine De triplici di-
stinccione sapiencie In qui-
busdam sermonibus Capitulum
quadragesimum sextum

Dicitur sapiencia carnis
que inimica est deo
et sapiencia huius mundi que
stulticia est apud deum
Vel tercia enim secundum Jacobum
apostolum Terrena est anima-
lis dyabolica, secundum hanc
sapienciam dicitur sapientes
ut faciant mala, bene
autem nesciunt facere. Nulla
talis sapiencia sine carnis
sive mundi edificat im-
mo destruit quicumque
domum inhabitant. Est ergo
alia sapiencia que de sur-
sum est. Prima quidem est
pudica, sapiencia mundi tu-
multuosa non pacifica.
Sapiencia vero que ex deo est
Primum quidem pacifica est
non querens que sua sunt
sed que Ihesu Christi, ut non
suam quisque faciat volun-
tatem. sed consideret que sit
voluntas dei. Deinde pa-
cifica non hinc dans in
suo sensu sed alieno ma-
gis acquiescens consilio vel
iudicio De triplici genere
paupertatis In sermone
de ordinibus scilicet Capitulum xlvii.

Veritas loquitur que
nec falli nec falle-
re potest. et ipsa est que dicit
Beati pauperes beati spiritu
sed vos insaciati filii a-
dam divicias quaeritis di-
vicias desideratis usque ad
hic. Cum iam beatitudo
pauperum divinitus commenda-
ta predicata mundo. credi-
ta sit hominibus Credat ab
eas paganus qui sine
deo vivit Credat iudeus
qui terrenas promissiones

accepit. Sed qua fronte
/ magis aut qua mente
/ carnis divicias querit
Postquam xpus beatos esse pau-
peres predicavit / Et non solum
filius alienus quoniam sed vari-
tatem loquitur ore vero / ut
beatum dicat prophetam. cui hec
sunt. hec visibilia. hec
preciosa / cum filius dei
appiens ore suo locutus
sit veritatem. Beatos enim pau-
peres spiritu. et ve divitibus
Sed diligenter attende quod non
simpliciter nominat pauperes
propter plebeios pauperes
necessitate miserabili non
laudabili vel volunte
Superos eosdem reputare eis
aput divine bonitatis immaginem
hanc ipsam sine afflictione
miserabili / Sed ideo tamen domini
non humano finisse locutum
Sed de hiis qui possunt dicere
cum propheta / voluntarie
sacrificabo tibi. certe non
voluntaria paupertas omnes
laudem habet apud deum
Nam et philosophi omnia sua
reliquisse leguntur ut ex-
pediti mundialibus curis
studio vanitatis possent
vacare liberius. et nole-
bant cetera habendi bene-
no ut habundare. ut ma-
gis in sensu suo hoc disce-
nit quod dictum est spiritu. quod
id est spirituali volunte. Beati
vero pauperes spiritu. spirituali
scilicet intencione / desiderio
spirituali. propter solum beneplaci-
tum dei. et amare salu-
tem / quoniam ipsorum est regnum

celorum / Hic quis iste est qui
sic loquitur sic beatificat pau-
peres. et sic dicat putas po-
test verum esse. Est sine
dubio verax et potens est
qui promittit de disciplina vi-
vendi in congregacione
in sermone de apostolo [illegible]
[illegible]

Arbitror quod tu qui in
congregacione es / bene vi-
vis. si vivis ordinabiliter
/ sociabiliter. humiliter / Ordina-
biliter tibi. sociabiliter proximo
/ humiliter deo / Ordinabiliter
ut in omni conversacione tua
sollicitus sis observare vias
tuas. et in conspectu dei
et in conspectu proximi / ca-
vens et tibi a peccato / et il-
li a scandalo / Sociabiliter
ut studeas amare et amari
blandum te et affabilem
exibere. supportare non so-
lum pacienter. sed et libenter
infirmitates fratrum tuorum tam
morum quam corporum. Humiliter
ut cum hec omnia feceris
/ spiritum vanitatis studeas
exsufflare / qui ex huiusmodi
nasci solet. et quociens
illum senseris / negare omnino
consensum / Sic et in parte
de malo. quod triplex est.
triplicem providenciam te ad-
hibere oportet. Est enim quod
a te pateris quod a proximo
et quod a deo. Primum est an-
xietas pacie. Secundum est
vexacio aliene malicie
Tercium flagellum divine
correctionis. in eo quod a te

patis. debes voluntatem sa-
tisfacere, quod a proximo
patienter ferre. quod a deo
sine murmure et cum gra-
tiarum actione sustinere
De tribus que necessaria sunt
ad parandum domum dei. Hugo super
de dedicatione ecclesie capitulum xliiii

Non capit deum nisi
imago sua. anima
capax illius est, quia nimirum
ad eius ymaginem est
creata, propter quod toto
cum desiderio, et digna
cum gratiarum actione stu-
deamus ei templum edifi-
care in nobis. Primo
quidem loco studeat unus-
quisque ne dissideat ipse
a semetipso, quoniam non
intrabit Christus ubi fue-
rint pectora inclinati
et macerie depulse. Non
ne enim corporis sui domum
integram anima vult habere
et exire illam necesse est
si fuerint a se membra
dispersa. Videat ergo et si
ipsa desiderat habitare Christum
per fidem in corde suo.
idest in seipsa sollicite
caveat ne a seipsa mem-
bra eius dissideant.
Idest ratio ut bene con-
cordat voluntati. Item
cum voluntas amat,
sit et voluntas sine im-
pietate. quoniam ratio tunc ap-
probat, alioquin si sese ma-
ceat anima propter voluntatis
seruitutem in eo quod rationem
probat bellum intestinum
esse, et discordia pericu-

losa. cum voluntate huius-
modi ratio semper singul-
lat. sed accusat. sed diiudicat
sed condempnat. Sit etiam me-
moria sine sorde ut nullum
in ea peccatum maneat quod non
prius confessione. et dignis
fructibus penitentie deleatur
alioquin consciam in qua
peccatum latet et voluntas
odit et ratio execratur
Domum pro inde parat habita-
culum cuius nec ratio
decepta. nec voluntas
pervsa. nec memoria sunt
inquinata De templi ap-
paratu necessario ad custodiam
castra in super de dedicatione c. xlv
Templum nobis opus
esse novimus apparatu
ad eius custodiam casti-
monie, munitione. et armis
et alimentis. Tunc est contra
inimicos. Murus continen-
cia. antemurale pacientia
est. Donus continentie murus
qui sit undique trudat
et circumcingit, ut nec per
oculorum fenestras nec per
ceteros sensus detur ingressus
morti. Bonum antemura-
le pacientie quod primos ho-
stium sustinet impetus, ut
nec plurima temptamen-
ta sternas ullis, et persone-
mus inquit in concussi. Vi-
cium quippe remedium e-
dium continentia curatis
et quodammodo nititur obice-
pacientiam. et quomodocumque fue-
at sensus peccati, negare di-
vino consensum. Oportet autem
et arma parare arma
spiritualia potentia deo

non modo ad resistendum
sed ad impugnandum quoque
et expugnandum viriliter in-
imicum. Grauis enim est
inimici temptacio, sed longe
grauior illi oracio nostra. Le-
dit nos iniquitas eius
et versucia, sed multo am-
plius nostra eum simplici-
tas et nostra torquet
similiter iniuriam non su-
stinet, vlcitur caritate
nostra, mansuetudine et
obediencia cruciatur. Iam vero
nec nobis alimenta
desunt qui et simoneas
fugimus fraterius sacras
lectiones audimus, et in-
dum quoque spiritualibus deuocio-
nibus gustamus delicias
panibus, certam lacrimarum
liquoris suauis opti-
me sic confirmat hominis
cor. Hec insuper omnia
de celo panem viuum cor-
pus domini saluatoris
In quo utique fortitudine
ubi omnibus aduerse partibus
deiciatur fortitudo *De sup-
premis in domus domi-
nicis capitulum xliiij*

Nichil oportet nos ti-
mere in castro domini
si tamen fideliter et viriliter
agere volumus ut vere ne
proditores nec pauidi nec
desides inveniamur
Nam proditores quidem sunt
qui discordias seminant
et mittunt scandala. Si-
cut enim in pace sanctus
est locus domini, sic in
discordia locum diabolo
fieri manifestum est. Omnino
proditorem sese nouit qui-
cunque est ille qui vi-

cia que ledit in domum domi-
nicam inducere et templum
dei speluncam volt facere de-
moniorum. Secundo loco illud
caueamus ne quis forte
pusillanimitate deiectus fu-
giat a munitione, ibi trepi-
dans timore ubi non est
timor. Ubi summum periculum
est in sana temeritate se-
curus, hostis enim manibus
hostium gladiis se exponit
sumus ille, qui fugit ac
si ignoraret, quam hostes illi
omnino tacent una. Cru-
deles quippe in alienos
sed multo crudeliores in suos
quippe crudelissimi in se-
ipsos. Iam vero tercium peri-
culum quod dico breuiter. Quid
prodest si nec prodere castrum
nec relinquere velis, sed
segnis et desidiosus in eo
permaneas. Toto quippe a-
nimo, tota virtute castrum
domini manu tenere labo-
remus, solliciti contra omnes
nostras versucias, et aduersus
omnia machinamenta
parati *De virtute et caritate
et fortitudine de rogacionibus capitulum l*

Hiis ternis opere me fate-
or voluntate caritate for-
titudine. Deficit quippe racio
mea pre ignorancia ve-
ritatis, languescit et volun-
tas pre inopia affectionis
infirmantur pre inopia
fortitudinis. Nam et racio
minus intelligit que a-
genda sunt et voluntas
minus diligit intellecta
et ad hec eciam corpus quod
corrumpitur aggravat animam

ut non coniuges volumus illa faciamus. Neque enim pateretur hunc defectum si iugiter excitata esset racio in inquisicione veritatis, voluntas in desiderio caritatis, racio in operacione virtutis.

De triplici timore in festo de dominica post octavam epiphanie Sermo ii.

Timor ad ima cogitaciones deducit, et in inferioribus moratur, atque horrenda loca pavida mente collustrat. Est autem duplex timor communis et notus omnibus. Tercius minus communis et notus minus. Primus enim timor est ne cruciemur in gehenna, secundus ne exclusi a visione dei privemur tam inestimabili gloria. Tercius timor repellit animam cum sollicitudine timidam ne forte deseratur a gracia. Et quidem omnes hor dorum sicut aqua extinguit ignem, sic extinguit peccati concupiscenciam. Sed iste maxime cum ad omnes temptaciones statim occurrit ne forte contingat amittere graciam ut sibi delicta holabatur cottidie de malo in peius. De parvulo minori in grandiorem culpam criminales viciis multos videmus, cum in sordibus sint sordescentes adhuc. Nam adhuc timorem hunc non est unde sibi blandiatur anima sive de minori esse forte securitate, sive de emendacione futura. Talibus enim blandimentis impeditur diligentes duo prima quia timoris.

De tribus in quibus consistit summa spiritualis exercitii in festo de apostolis Sermo lx.

Hec spiritualis summa exercicii. Hec forma studii spiritualis ut sapienter disponamus preterita nostra recogitemus in amaritudine anime. Preterita futura quoque sollicite provideamus sobrie et iuste et pie vivamus in hoc seculo ait apostolus. ut videlicet in presenti sobrietatis observemur et ut iusta satisfactione preterita que nobis sine fructu salutis preterire tempora redimamus. ut pietatis clipeum imminentibus de futuris periculis opponamus. Sola est enim que ad omnia valet pietas cultus scilicet dei humilis et devotus. Nec aliud nobis est providendum novissima nisi ut universa que nobis imminere videntur pericula sedula nobiscum cogitacione versantes discamus de nostra omnino industria, magis autem de viribus diffidentes nostris et soli nos divine proteccioni committere per quodammodo affectu et effectu pie intencionis imitantes in ipsum cuius datum optimum et donum perfectum est consumacio felix et mors preciosa. Utinam hoc in nobis inveniatur ut sua mente omnia nostra per sapienciam disponamus. ut intellectu preterita preterita dampnemus. ut provideamus futura consilio, utinam sapiamus ad presentis vite moderamen, utinam intelligamus

ad perfectae vite correptionem
ultimam devota in deum fide
novissima perducas ut felicem
beatus ipso misericordie consumma-
tionem. Hec enim est firmitas
simplex quo hominem ad salutem
ordinata commissaque rectum
indicium fidei devota. De mor-
te dyabolo et peccato in sermone de
transitu sancti [illegible] mala-
chie etiam [illegible]

Dura et inexorabilis mors
ceca et improvida. nec
mirum unquam esse quia genera-
vit malicias inconsideratam
qua seductio nos fuit decepisse.
Nichil tamen mirum si fu-
erit sine discretione que ve-
nit ex prevaricatione. si sit cru-
delis. et fatua que ex an-
tiqui serpentis fallacia. et
mulieris insipiencia prodit.
Dum electorum caput subver-
da pervasit utique immunem
sed non impunis evasit. Im-
pegit in vitam mors et
inclusit intra se vita mor-
tem et absorpta est mors
in vita hamum sibi devo-
rans inde tenuis cepit. Diu
visa est tenuisse ac fortas-
se quibus dicat Ecce nunc mors
a capite superata videtur
que tanta adhuc libertate
sevit in membra sed mors
mortua quo occidit. Et
vita quo adhuc prevalet
vivens et non est qui vivat
et non videat mortem
Victa plane mors opus
dyaboli et peccatum pena vi-
ctum peccatum tamen mortis
victum est et ipse malignus
et peccati auctor et mortis
nec minus victa sunt hec

sed et diiudicata iam. et da-
mpnata diffinita quidem. sed
nondum promulgata sentencia
est. Denique iam dyabolo
ignis paratus. et si nondum
ille precipitatus in ignem
modico adhuc tempore sinitur
malignari tamquam malens
celestis opificis sensus est ma-
lens vivi se here. Terit
electos ad eorum utilitatem re-
probos conterit in eorum dam-
pnacionem. Qualis ergo fr-
familiaris. tales et dome-
stici eius peccatum sed et mors
Nam et peccatum licet simul
cum Christo sancti ipsius non du-
bitetur affixum. adhuc tamen
in illis non regnat quidem.
sed habitat in ipso eciam du-
vinctus apostolo promittebat
Erit et mors ipsa nunc
quidem abesse tegitur. Erit
autem cum dicetur: ubi est
mors victoria tua. et ipsa
iniuncta novissime destruetur
Nunc vero mediante eo qui
imperium habet vite et mortis
et mare ipsum certe coher-
cet litterum metis mors ipsa
dilectorum domini sompnus reff-
gerii est. Pessima quidem
mors peccatorum quorum et na-
tivitas mala. et vita pe-
ior. Sed preciosa mors est
sanctorum preciosa plane tamquam
finis laborum tamquam victorie
consummacio. tamquam vite
ianua et perfecte securitatis
ingressus De caritate ca-
stitate humilitate sancti Bernardi
ad Henricum Senonensem
episcopum Capitulum quinqua-
gesimum quartum

Castitas castitas humilitas illius quidem colores sunt. Nec mediocris decoris qui duos quosque delectare possint affectus. Quid castitate decorius que mundum de immundo concepto semine, de hoste domesticum, angelum denique de homine facit. Differunt quidem inter se pudicus homo et angelus. sed felicitate non virtute, sed si et illius castitas felicior, huius tamen fortior esse cognoscitur. Sola est castitas que in hoc mortalitatis et loco et tempore statum quendam immortalitatis glorie representat. Sola inter nuptias sollempnia morem vite illius vendicat regionis, in qua neque nubunt neque nubentur prebent quodammodo terris celestis iam illius conversationis experientiam. Vas interim fragile quod portamus in quo et crebro periclitamur. tenet castitas in sanctificatione et instar odoriferi balsami, quo condita cadavera incorrupta servantur, sensus ipsa et actus continet et constringit ne dissolvantur in ociis, ne corrumpantur desideriis, ne carnis voluptatibus computrescant. Verum quantalibet venustate sui castitas emineat appareat, sine caritate tamen nec precium nec meritum habet. Nec mirum. quid enim ab illa bonum suscipitur fides. sed nec illa que linguis loquitur angelorum. quamvis Nec si tradidero corpus meum ignis. ita ut ardeam. Nec absque illa quodlibet bonum suscipitur. nec cum illa quodlibet exiguum respuitur. Castitas sine caritate lampas est sine oleo. Subtrahe oleum lampas non lucet. Tolle caritatem castitas non placet. Iam de virtutibus que proposuimus superius tractanda restat humilitas. hec duabus premissis virtutibus intimatur ita ut absque ista nec ille videantur virtutes. Nempe ut castitas seu caritas detur humilitas meretur. Deus humilibus deus dat graciam. Conservat acceptas quia nec requiescit spiritus nisi super humilem et quietum. Conservatas consummat Nam virtus in infirmitate. hoc est in humilitate perficitur. Immo eam omnis gratie inimicam. Omnis que inicium peccati debellet superbiam et tam cetera a se quam a celis virtutibus superbam illius expulsat tirannidem. Denique cum ex aliis quibuscumque bonis virium suarum magis capere soleat incrementum superbia. Sola hec omnium impugnacionum

quodam tercius est virtutum
cuius fortitudine resistit ma-
licie. obviat presumpcioni

De tribus impulsoribus hominis super capitulo lxxxvi c. lv

Impulsor hominis dyabolus
est. impulsor mundus
impulsor homo eciam
iste homo si quis eciam
sui. Noli mirari, usque a
deo homo sibi est et sui-
met precipitator, ut non
sit quod in alto impulsore
formidabis, si ipse a te rep-
as contineas manus, aras
tua consensu tuus, sive dyabolo
suggerente vel seculo suade-
te, quod non oportet assensu-
tum teneas, et non de-
deris membra tua arma
iniquitati, nec permiseris pe-
catum regnare in tuo mortali
corpore, tibi malicia omnino
nil nocuit unde ne ma-
gis perferit. Cum igitur tres
sint stantes imminentes ho-
minum dyabolus livore mali-
cie, mundus vento vanitatis
homo semetipsum pondere
sue corrupcionis impellit
Impellit dyabolus sed non
cogit. si tu consensum tuum illi
negaveris auxilium vel
consensum. Est et mundus
impulsor, quia in ma-
ligno positus est. Impel-
lit omnes sed solos capit
amicos suos idest con-
sentaneos sibi. Nolo esse
amicus mundi ne cadam
Nam qui vult esse huius
mundi amicus, inimicus dei
constituitur quo utique
nullus maior casus. Ex quibus
satis claret quia sit homo
precipuus impulsor sui: quia
suo sine alieno impulsu
cadere potest, alieno absque suo
non potest. Nam cui homini
proprie resistendum. Neque
timet qui eo molestior est
iunior solus deicere potest
et sufficiat cum sine ipso
alii possunt facere nil. Non
sine causa sapiens expu-
gnatori urbium pretulit vi-
rum qui animo suo do-
minatur

De tribus generibus inhabitancium in adiutorio divino capitulum lxv

Tria eorum genera repperies
qui non habitant in
adiutorio divino, videlicet
non sperancium, aliud despe-
rancium, tercium frustra
sperancium. Neque enim habitat
in adiutorio dei qui non
posuit deum adiutorem suum
sed confidit in virtute sua
et in multitudine diviciarum
suarum, et pro ea temporalia que-
rens elongat ab adiuto-
rio dei, quod sibi ad hoc
necessarium esse non reputat
Forte enim quod habet
quis potens in vigiliis
in ieiuniis, in labore et
ceteris huiusmodi, aut eciam
multorum ut sibi videtur
divicias multorum longo
tempore acquisivit, et in hiis
confidens remissior in ti-
more dei. facile iam ad
ociositates et curiositates
periculosa securitate quadam
declinat inmundicie. Declinat

diuinitatem. Quam propterea
si habitaret in adiutorio dei
attenderet utique sibi, et ti-
meret offendere eum. Quia
cognosceret sibi adhuc tam
necessarium esse. Tanto siquidem
amplius timere deum et ma-
gis sollicitus esse debuit
quanto maiora eius munera
iam percepit. Neque enim
que habemus adeo firmiter
aut tenere possumus sine
eo. Sunt vero aliqui qui in
conuersionis initio satis ti-
morati et solliciti sunt
donec inicium aliquod remis-
sionis acceperint, et cum
multo magis debuerant
desiderare. sic agere incipiunt
acsi dicant, ut quid ei
seruiamus ultra, cum iam
habemus quod daturus est.
O si scires quam parum est quod
habes, et hoc ipsum quanto
perdis. si non seruiant illi
qui dedit. Alii sunt qui
non sperant in domino. Et
propterea non sperant in ad-
iutorio altissimi. quia non
reputant illud sibi necessarium
esse. Sunt autem alii qui
desperant. hii videlicet qui con-
siderantes imbecillitatem pro-
priam, deficiunt et obruuntur
a pusillanimitate spiritus ha-
bitantis in carne sua. et
creditur infirmiter propria meri-
ti ut omnia que patiuntur
ipsum eciam pati sint.
Ubi enim incredulis ingentur
valet in adiutorio aut
dei non habitant neque

noverunt illud quod nec assur-
gere valeant. ut aliquam cogi-
tent illud. Sunt autem
alii qui sperant quidem in
domino sed frustra. quia sic
de misericordia eius sibi ipsis
blandiuntur ut a peccatis suis
non emendentur. Vana est
omnino spes ista et hec
confundit eo quod caritas deficit
frustra siquidem sperat qui
contemptu suo gratiam a se re-
pellit et spem suam propriis
evacuat. Nullus horum
tamen habitat in adiutorio
altissimi. Primus enim in mu-
neribus suis. Secundus in penis
Tertius in vitiis. Immunda
habitacio horum. anxia secunda
stulta et periculosa prima
Quam considerantes propter infirm-
itatem in desperacionem cadu-
nt in adiutorio altissimi
non habitant quia desperant.
Priores autem ideo non que-
runt quia necessarium illud
minime sentiunt. Exteri
vero propterea longi sunt. quod
eo modo querunt auxilium
dei quo obtinere non possunt.
Soli enim in adiutorio al-
tissimi habitant qui id so-
lum obtinere desiderant.
hoc solum amittere trepidant
sedula cura illud et solli-
cita cogitatione conservantes
qui est utique pietas et
cultus dei. Beatus plane qui
sic habitat in adiutorio
altissimi, quia in protectione
dei celi commorabitur. Quid
ei nocere poterit eorum que
sub celo sunt, quem deus

celi pergere et consummare voluit. Igitur nulli eorum que sub celo sunt timere possunt qui consequitur in protectione dei celi habitare meruerit.

De tribus male fructificantibus in sermone de sancto benedicto c. lxv

Sunt qui fructum non faciunt. Sunt qui faciunt sed non suum. Sunt qui faciunt suum sed non in tempore suo. Sunt inquam arbores infructuose ut sunt quercus et ulmus et silvestres arbores alie sed hujusmodi nemo plantat in orto suo quia fructum non faciunt. Et si quidem faciunt non humano esui aptus est sed porcino. Tales sunt filii hujus mundi agentes in comessationibus et ebrietatibus in cubilibus et impudicitiis. Hec namque porcorum cibus sunt quibus christianus non debet adherere. Sicut enim caro porcina cum comeditur nostre adheret carni ut iam sit una caro, sic transgressor divini precepti species sibi ipsas sociat et adherendo eis unus cum eis efficitur demon. Arbores autem que fructum faciunt sed non suum ypocrite sunt. Cum Simone Cireneo crucem domini portantes non suam. Qui religiosa utique tacentes angariantur et que non amant amore gratie quam desiderant facere compelluntur. Nam in eo quod dicitur in tempore suo arguuntur quidam ante tempus fructificare volentes. Nonne enim et arboribus novis citius quam oportet pullulantibus timor inhibit omnino floribus intempestivis. Sic sunt alii qui quorum fructus quia nimis pre. nimis propere eximuntur. Tales sunt qui in initio conversionis sue aliis continuo velle fructificare presumunt contra legis decreta arare in primogenito bovis et omnis tondere primogenita festinantes.

De triplici vitio scilicet arrogantia et duplici ignorantia de diligendo deo c. lxvi

Homo factus in honore cum honorem suum non intelligit, talis sue ignorantie merito comparatur bestiis pecoribus velut sue corruptionis quibusdam participes et mortalitatis consortibus. Fit igitur ut sese non agnoscendo exigentia honoris immunis creatura irrationalium gregibus incipiat aggregari. Dum ignorans proprie glorie que ab intus est conformanda foris rebus sensibilibus sua ipsius curiositate abducitur efficitur quasi una de ceteris quod se pre ceteris nihil accepisse intelligat. Itaque valde cavenda est hec ignorantia qua de nobis minus nobis forte sentimus. Sed non minus imo et plus illa qua plus nobis tribuimus quam sit, si bonum quodcumque

in nobis et a nobis hec
putemus. at vero super vita:
que ingratiarum declinanda
execranda presumptio est, qua
sciens et prudens forte au:
deas de bonis non tuis
tuam querere gloriam, et que
certus es tibi non esse in
te alterius rapere honorem
non verearis. Prior quidem
ignorantia gloriam non habet
posterior vero habet quidem sed
non apud deum. Ceterum
hoc secundum malum quod iam
sciens committitur usurpat
et tunc demum tutius de:
niquo ignorantia illa po:
steriore. Haec arrogantia
gravior ac periculosior ap:
paret. quo per illam quidem
deus nescitur, per istam et
contempnitur. Tantum et fe:
dior ac detestabilior
ut per illam pecoribus, per
istam et demonibus sotie:
mur. Est quippe et su:
perbia et delictum maxi:
mum veti datis tamquam innatis
et accepti beneficiis gloriam
usurpare beneficii. De tri
plici ignorantia super
cantica sermone xxxv. et xxxvi.
canticum lix.

Geminatis ignorabit
sine se. sine demum
ignorare contingat, utrumque
sine dubio. Utraque igno:
rantia dampnabilis est
utralibet sufficit ad da:
mnationem. Vis proinde
animam primo omnium forte
scipsam, quod id postulet
ratio et utilitas et or:
dinis quidem quia nos
simus primum nobis utiles
vero. quia talis scientia non in:
flat sed humiliat. Porro
ad se humiliandam, nec una
invenietur unitatis fere
accommodatior est, quam si
in veritate se invenerit
tantum non dissimulet,
non sit in spiritu eius do:
lus. statuat se ante faciem
suam, nec se a se avertere
abducatur. Nonne ita se
intuens clara luce ve:
ritatis vere humiliabitur in hac
vera cognitione sui, cum se
perspicit. ondatam peccatis, mo:
le huius mortalis corporis
aggravatam, terrenis intrica:
tam curis, carnalium desi:
deriorum fece infectam, ceca
multis erroribus expositam, [suam infirmam intuetur.]
mille periculis. mille ci:
minibus, timoribus trepidam,
mille difficultatibus anxi:
am, mille suspicionibus,
mille necessitatibus erumpno:
sam, pronam ad vicia
invalidam ad virtutes. Un:
de hinc iam extollentiam o:
culorum. Unde levare ca:
put. Nonne magis con:
vertetur in erumpna sua. dum
configitur spina. Convertetur
inquam ad lacrimas. converte
ad planctum et gemitus
convertetur ad dominum. Porro
conversa ad dominum recipit:
et consolatam. quia pater
est miserationum et deus totius
consolationis. Nec mediocri
tris dei visio, pium et de:
lectabile experiri. Erit

rerum benignus et misericors
est. Tali itaque experimento
et tali ordine salubriter in-
notescit deus. cum prius se
homo noverit in miseria po-
situm, et clamabit ad dominum
et exaudiet eum, atque hoc
modo est condiciens ad noti-
ciam dei, sui cognicio. Sed
iam deum adiute, quo
utraque cognicio sit sufficiens
ad salutem, ita ut nemo
carere valeat cum salute.
Nam nemo absque sui co-
gnicione salvatur, de qua
nimirum mater salutis
humilitas oritur et timor
domini, qui et ipse, sicut est
ipsum inicium sapiencie, ita est
et salutis, cum dei ignoran-
cia. Ne hoc quidem. Nec
enim potes aut amare
illum quem non noveris.
Noveris proinde te, ut deum
timeas. Noveris ipsum, ut
eque ipsum diligas. In
altero iniciaris ad sapienciam
in altero consummaris, quia
inicium sapiencie timor domini
est, et plenitudo legis est
caritas. Tam ergo utraque
ignorancia cavenda est tibi
quia sine timore et amore
dei salus esse non potest.
Cetera in differencia sunt
nec salutem si sciantur
nec dampnacionem si nesci-
antur, licencia. Neque enim
omnis ignorancia dampnat
sed multa et innumera con-
stat esse que nescire li-
ceat. absque diminucione
salutis. Ubi gracia. Si igno-
ras fabriles artes, seu
carpentarias aut cemen-
tarias, et quecunque istius mo-
di artes sunt, que ad
usus vite presentis ab ho-
minibus exercentur, numquid
impedit ad salutem. Etiam
absque omnibus illis artibus
que liberales dicuntur quamvis
honestioribus utilioribus que
studiis et discantur et ex-
erceant, quam plurimi homines
salvi facti sunt placentes
moribus atque operibus. Nam
tu dico contempnendam aut
negligendam scienciam literarum
que ornat animam et e-
rudit eam et facit ut
possit eciam alios erudire
sed duo illa oportet et ex-
pedit ut precedant in qui-
bus summam salutis con-
stitui superior racio de-
claravit De tribus bonis
eminentibus in homine
in sermone de diligendo
deo. Capitulum xx.
Ideo oportet homo emi-
nenciora bona sua
in ea parte sui qua pre-
eminet sibi, hoc est ma-
xima que sunt, dignitas
sciencia. virtus. Dignitatem in
homine dico liberum arbi-
trium, in quo ei nimirum
datum est ceteris non solum
preeminere sed eciam presidere
animantibus. Scienciam vero qua
in se eandem dignitatem
agnoscat. non a se tamen
porro virtutem qua subinde
ipsum a quo est et inqui-
rat non segniter, et teneat
fortiter cum invenerit. Ita-
que geminum unum quodque
horum bonum apparet.

dignitatem scilicet dignitatem humanam, non solum nature prerogativa, sed etiam potentia dominantis, qua terror hominis super cuncta animancia terre imminere dinoscitur. Scientia quoque duplex est, si hanc ipsam dignitatem vel aliud quodcumque bonum in nobis et nobis inesse et a nobis non esse noverimus. Porro virtus et ipsa eque bifaria cognoscitur, si auctorem consequenter inquirimus, inventoque inseparabiliter inheremus. Itaque dignitas sine scientia non prodest. Illa etiam vero obest, si virtus defuerit. Quod utrumque ratio subiecta declarat. Quid habere enim quod habere te nescias, qua gloriam habet? Porro nosse quod habeas, sed quia a te non habeas ignorare, gloriam habet, sed non apud deum. Utrumque quoque scias necesse est, et quid sis, et quod a teipso non sis, ne aut omnino vero non glorieris, aut inaniter glorieris. Quamobrem cum duabus hiis, dignitate atque scientia, opus est et virtute, que utriusque fructus est, per quam ille inquiritur ac tenetur qui omnium auctor et dator merito glorificatur de omnibus.

De triplici modo sciendi super eandem sermone xxxvi eiusdem

Scio quo ordine, quo studio, quo fine quemque nos oportet. Quo ordine, ut id prius quod maturius ad salutem. Quo studio, ut id ardentius quod vehementius ad amorem. Quo fine, ut non ad inanem gloriam aut curiositatem aut ad aliquid simile, sed tantum ad edificationem tuam vel proximi. Sunt namque qui scire volunt eo fine tantum ut sciant, et turpis curiositas est. Et sunt qui scire volunt ut sciantur ipsi, et turpis vanitas est. Et sunt item qui scire volunt ut scientiam suam vendant verbi causa pro pecunia, pro honoribus, et turpis questus est. Sed sunt quoque qui scire volunt ut edificent, et caritas est. Et item qui scire volunt ut edificentur, et prudentia est. Horum omnium soli ultimi duo non inveniuntur in abusione scientie, quippe qui ad hoc volunt intelligere ut benefaciant. Cibus indigestus et qui non bene decoctus malos generat humores, et corrumpit corpus et non nutrit; ita multa scientia indigesta stomacho anime, qui est memorie, si decocta igne caritatis non fuerit, et sic per quosdam artus anime, mores scilicet atque actus transfusa atque digesta, quatenus ipsa de bonis que novit vita attestante et moribus bona efficiatur, nonne illa scientia reputabitur in peccatum, tamquam cibus conversus in superfluos noxiosque humores

n̄ ꝯ scia

An non mali humores
sunt mores. An non infla-
ciones et torciones in consci[enci]a
sustinebit. qui hungwiori
est / sciens vz bonum et no[n]
faciens **de tribus occultis**
In dictis quibusdam Ca[n]cellarii

Tria sunt occulta / illi-
cita actio / dolosa inte-
ntio / impudica affectio /
Prima operacio inquinat me-
moriam. Dolosa intencio
racionem vel mentem. impu-
dica affectio voluntatem
Mundatur memoria per con-
fessionem / mens per lectionem
affectio vel voluntas per
oracionem / ab alienis inde-
cens si non insultes. si no[n]
discedas / si non conspici-
as. si non dissimules /
Iusticie est non consentire
sed cum rigore resistere / for-
titudinis non discedere. sed
mala proximi pacienter
tollerare / temperancie non
insultare. sed cum moda-
mine compati / prudencie
non dissimulare sed solli-
cite ut mala desinant
providere **de triplici corde**
In quibusdam dictis C[ancellarii].

Est cor altum. cor
humile. cor mediocre
dicit propheta. Redite preva-
ricatores ad cor / Prima
accessio prevaricatorum sunt
ad cor humile / ad quod
trahuntur per iudicium. Secunda
accessio mercenarii / ad cor
mediocre / ad quod vocatur
per consilium / Tercia filii
ad cor altum / ad quod
levatur per desiderium / et tunc
super cor elevatur deus /
ut dominum non potest compre-
hendi per racionem / desiderat
per affectionem et amorem **de**
tribus peticionibus cordis
In sermone de quadragesima
Cancellarii.

Peticiones cordis in
tribus credo constare
Nec video quid preter
illa electus quisque sibi
debeat postulare. Duo
quidem horum temporis sunt /
idest bona corporis / et bo-
na anime / Tercium vero
beatitudo est vite eterne
Nec mireris quod bona cor-
poris diximus adeo esse que-
renda / quoniam eius sunt
omnia corporalia sicut
et spiritualia bona / ab eo
ergo est petendum et spe-
randum nobis. unde pos-
simus in eius servicio sus-
tentari / Verum tamen pro neccessi-
tatibus anime est orandum
nobis / et frequencius et
fervencius. id est pro obtinenda
gracia dei anime cum virtutibus
sic et pro vita nostra eciam
tota pietate et toto no-
bis orandum est desiderio
ubi nimirum et corporis
et anime plena et per-
fecta est beatitudo / In hiis
ergo tribus ut cordis pe-
ticiones sunt / tria nobis
sunt observanda / Nam
et in prima quidem super-
fluitas / et in secunda im-
puritas / et elacio super-
bie nimis excernere solet

In terra, non utique eum tempora-
lia quecumque solent ad volu-
ptatem, virtutes ad ostenta-
tiones, sed et veritatem etiam
fortassis aliqui non in hu-
militer gerunt. Sed tamen
in fiducia suorum meritorum
Nec hoc dico quod accepta
gratia fiduciam donet ora-
di, sed non oportet ut in ea
constituat quisquam fiduciam
imperfecti, hoc solum con-
ferunt. Hec prima dona
ut ab ea una que ibi-
it hec, separant etiam am-
plioa. Sic ergo oratio que
pro temporalibus est, ita solas
vanitates restricta, sic
oratio que pro virtutibus est
anime, ab omni impulte
et ita solum beneplacitum
dei intenta, sic quoque ea pro
pro vita eterna in omni hu-
militate, presumimus de
sola ut dignum est mi-
seratione divina **De servo
et mercenario et filio in
Epistola ad carthusienses
Capitulum lxx**

Est qui confitetur domino
quoniam bonus est, et est
qui confitetur domino quoniam
sibi bonus est, iterum qui
confitetur domino quoniam sim-
pliciter bonus est. Primus
servus et timet sibi. Se-
cundus mercenarius et cupit
sibi. Tercius filius. et de-
fert patri. Itaque qui ti-
met et qui cupit utrique
pro se agit. Sola que in
filio est caritas non querit
que sua sunt, quam ob rem
puto de illa dictum. Lex
domini immaculata convertens
animas. quod sola utique sit que
ab amore sui et mundi aver-
tere possit animam et in deum
dirigere. Nec timor quippe
nec amor privatus conver-
tunt animam. Mutant inter-
dum vultum vel actum,
affectum nunquam. Facit non
nunquam et servus opus dei
sed quia non sponte, in sua
adhuc duritia permanere co-
gnoscitur. Facit et mercenarius
sed quia non gratis, propria
trahi cupiditate convincitur
porro ubi proprietas ibi sin-
gularitas, ubi autem singula-
ritas ibi angulus, ubi an-
gulus ibi sine dubio sordes
et rubigo. Sit itaque servo
sua lex timor ipse quo con-
stringitur, sit mercenario su-
a cupiditas qua ipse
artatur. cum temptatur abstra-
ctus et illectus. Sed harum
nulla aut sine macula
est. aut animas convertere
potest. Caritas vero convertit
animas quas facit volun-
tarias. Porro in eo eam
dixerim immaculatam quod nil
sibi de suo retinere con-
suevit. Cui nempe de pro-
prio nil est, totum profe-
cto quod habet dei est. Quod autem
dei est, immundum esse non
potest. Lex ergo domini immacula-
ta caritas est, que non
quod sibi utile est querit
sed quod multis. Lex autem
domini dicitur, sive quod ipse
ex ea vivat, sive quod eam
nullus nisi eius dono
possideat, nec absurdum

videat quod dixi etiam deum
vivere ex lege, qua non
aliam quam caritatem diximus
Secundum vero in summa et beata
illa trinitate summam et in:
effabilem illam conservat u:
nitatem, nisi caritas. Lex
ergo est, et lex domini caritas
que trinitatem in unitate
quodammodo cohibet et col:
ligat in vinculo pacis. De
triplici lege servi merce
narii et filii vite. Capitu
lum sexagesimum xi

Servus et mercenarius
habent legem a domino
sed qua sibi ipsi fecerunt
ille deum non amando
iste plus aliud quam ipsum
amando. Habent inquam non
legem domini sed suam, illi
tamen que domini est subiecta.
Et quidem suam sibi quisque
legem facere potuit. Non
tamen eam incommutabili
eterne legis ordini sub:
ducere potuit. Tunc autem
dixerim quemque sibi fecisse
suam legem quando commu
ni et eterne legi propriam pre:
tulit voluntatem, perverse vi:
delicet volens suum imitari
creatorem, ut sicut ipse
sibi lex sui que iuris est
ita is quoque seipsum regeret
et legem sibi suam fa:
ceret voluntatem. Alioquin qui
hoc faciunt quod ait apostolus
Nemini quicquam debeatis
nisi ut invicem diliga:
tis procul dubio, nec ser:
vi aut mercenarii sunt, sed
filii. Ita nec filii sunt

sine lege, sed sciendum
quod alia est lex promulgata
a spiritu servitutis in timore
alia a spiritu libertatis in
suavitate. Nec sub illa
esse coguntur filii, nec si:
ne ista patiuntur. Bona
vero lex caritas et sua:
vis que non solum le:
viter suaviterque portatur
sed etiam servorum et mercena:
riorum leges portabiles
ac leves reddit, quas
utique non destruit, sed
facit ut impleantur. Tam
temperat istam, illam ordi:
nat, utramque levigat.
Nunquam erit sine timore
caritas, sed casto, nunquam
sine cupiditate, sed ordina:
ta. Implet ergo legem
servi caritas, cum infun:
dit devocionem, implet et
mercenarii, cum ordinat
cupiditatem. Porro timori
permixta devocio ipsum
non adnullat, sed casti:
ficat. Pena tantum tollitur
sine qua esse non po:
tuit dum fuit servilis
et timor manet in se:
culum seculi castus et filialis
Nam quod legitur perfecta
caritas foras mittit ti:
morem, pena intelligen:
da est que servili nunquam
deest timori. Deinde cu:
piditas tunc recte a sup:
perveniente caritate ordinatur
cum mala quidem penitus
respuuntur, bonis vero me:
liora preferuntur, nec bona
nisi propter meliora appetuntur

De tribus panibus quibus amicus
reficiendus est fratribus quibusdam
suis. Capitulum lxij

Tribus parietibus quibus quilibet reficiendus est. Primus paries est continen:cia, quia restringit corpus ne deinceps per mortiferas voluptates defluat. Se:cundus est humilitas, qua instruitur anima ne de ipsa sua continencia superbiat. Tercius est feruor caritatis quo accenditur spiritus, ut utrumque, id est corpus et animam in castitate et humilitate perseuerantes custodiat. His tribus virtutibus, id est casti:tatis, humilitatis, caritatis tamquam tribus parietibus reficitur homo dei, et co:roboratur ut secundum apostolum dicere adiunctus domino sit inte:ger spiritus anima et corpus. Secundum autem vero graciam que admonet infinites [illegible] ne deficiamus do:nec suo tempore metamus bonum quod seminamus. Vo:catur primus paries carna:lis vel corporalis, secundus racionalis, tercius spiritualis.

De tribus vinculis quibus deo constringimur pulchrum dictum

Tria sunt [illegible] vincula quibus deo constringimur, et sic tamen ut sola cum solis istis vel istorum similibus omne quod ligatur ligetur. Et primum accipite funes, secundum clauos ligneos vel fer:reos, tercium glutinum. Pri:mum astringit fortiter et dure, secundum forcius et durius, tercium suauiter et securius. Fune quodam modo alligatus est rede:ptori si quis forte dum vehemencioris temptacione turbatur proponit sibi hone:statis intuitu memoriam promissionis, et hoc intactum fune se retinet ne propo:situm penitus abrumpatur. Quam perfecto vinculum et molestum, sed et periculosum nimis eo quod diu tenere non possit. Tunc quidem peri:erunt funes aut pudoris vinculum aut admiserit aut abrumpam cito. Est autem qui clauis configitur domino maiestatis, is quem timor dei ligat qui non expauescit ad vultus ho:minum, sed ad memoriam gehenalium tormentorum, et hic quidem non peccare metuit, sed ardere. Durius tamen et forcius primo infigitur et imprimitur, quia cum ille vacillet in proposito iste propositum non amittit. Ter:cius vero glutine caritatis con:glutinatur id est caritate qui tam suauiter quam secure ligatus adherens domino unus spiritus est. Iste est qui quecumque undecumque siue que facit, siue que fi:niet ad suum comodum refert et retorquet. Talis huiusmodi homo et ha:bundanti spiritu influente maiestate qui suauius et unctus portat omnes et portatur qui terribilius et horribilius ipsa gehenna

indicat vel in re lenis-
sima voltum omnipotens
faciens offendo. De tribus
diebus de Evang° Misereor
super turbam Cap^m Sexage^m ix

Tres iam hunc dierum cau-
sa nunc est in deserto si
gratum deo tuo offerre vo-
lueris sacrificium. Prima dies
est timoris. Dies in quo de-
clarans et illuminans tenebras
tenebras interiores vel et hor-
rendum gehenne supplicium
denuncians, in quo sunt te-
nebre exteriores, longe di si-
quis cogitacio nostre excolat
precedente primordia commissiones
secunda est pietas qua respi-
ramus in luce misericordiam
dei. Tercia dies est 2omis
in qua veritas innotescat
ut tanquam ex debito quo-
dam nunc sine alia con-
sideratione creatori subie-
cta sit creatura, sicut si-
niat redemptor. De oculo
pede et manu in sermone
de quinquagesima cap^m lx

Tripliciter fieri scanda-
lum quod intus patimur
quotidiano nobis nosse
licet experimento. Interdum
enim est in nobis spiritualis
intencionis oculus simplex
et qui precedere magis quam
iude dirigendus sit. Deus
scandalizat nos oculus in-
terius quidem a nobis est. Dum
voluntas nostra aliam
minus castam importune
ingerit intencionem. Debet ha-
bemus iam super hoc sa-
lubre consilium salvatoris
nostre inquit enim et
erue

pice abste. Hoc autem
fiet si non consencias
si abicias, si resistas.
Similiter modo de manu et
pede est intelligendum.
Cum enim bonis operibus
intentis ad alia opera
trahit voluntas propria
conatus, manus nostra est
que scandalizat nos, sed
abscindi debet et proici a
nobis, ut non consen-
tiamus ei. Sic etiam pro-
ficit in sancta conversacione
et de virtute in virtutem
ire desiderantes sepe scan-
dalum patimur a pede
quodam pusillanimitatis
nostre et negligencie, qui
nimium descendere magis
ac remissius ire conatur
sed abscindi enim nunc est
ut pes quare qui stat in
directo more possit sine
offensione, sine scandalo
sine impedimento. Quod
autem dicit bonum nobis
esse ad vitam intrare
cum uno oculo, vel manu
aut pede, quam duos ha-
bentes ire in gehennam
ignis, eos vocat, qui
voluntatem suam sive bo-
na sive mala sit, cognos-
cunt et ingrediuntur de
duabus viis nunc bona
nunc mala sectantes
secundum quod vacantur
desideria nostra sua. Teni-
bus multo utilius foret
quare in omnibus inherere
et ubi obviat propria vo-
luntas abscindere et a se
proicis abicere eam. Est autem

cum iusto tempore in absa:
sione presentem voluntate nostre
excitati aquaterus eam
domamus / ut distat iam
non superbie / sed magis
sine omni scandalo vel con:
tradictione deo subiecta
esse anima nostra / nec abs:
que ratione sit oculus nostrum
Nempe qui simplici ad:
herens oculo / fit et ipse
simplex / aut certe iam
non aliter oculus · sed unus
cum eo / Quod autem de oculo
dictum est de manu quoque
pede consequenter est intellige:
dum / Cuius enim voluntas
ex affectione et cum desi:
derio gratie cohe[re]t · ut nec
concupiscat mala agere
nec bona invita nec
minus bene quam gratia
suggerit hic plane perfe:
ctus est vir / Sed pax ita
potius est felicitatis · ab:
scisio vero scandalorum et te:
tatorum victoria fortitu:
dinis / illa insignis glorie
hec virtutis **De triplici
aqua in sermone de sancto
clemente capitulum lxxi**

Accipe triplicem aquam
quam tibi salvator
apposuit / plorat super
lazarum / et super civitatem
iherusalem / et hec est aqua
prima / Sudat universe
iam passionis hora / et hec
est aqua secunda non ab
oculis tantum sed a toto corpore
manans / Hec autem
rubea est sanguinei co:
loris / Iam vero tertia
est que de latere eius dor:
mientis in cruce una cum
sanguine emanavit / Et in
ergo primam habes si rigas
lacrimis tuis conscientie stra:
tum / et dolore compuncto:
peccatorum diluis maculas /
Secundam habes aquam · si in
sudore vultus tui vesceris
pane tuo / et labore peni:
tencie corpus tuum castigas
ac vestigias concupiscentie flam:
mas / Est autem sanguinei
coloris · sine quo per laborem
sine caritatem pro ipsum que
extinguit concupiscentie ignem
Iam vero si perfecte potes
insuper ad devotionis gratiam /
potabis aqua sapientie sa:
lutaris et spiritus christi / qui
super mel dulcis est · fiet
in te fons aque salientis
in vitam eternam / et me:
ruisti hanc esse aquam
que prodit a latere dor:
mientis / et sine omni
molestia fluit · Oportet
enim iam mortuum esse
mundo qui in hac gloria
voluit delectari · Ergo
ut breviter repetam / prima
quidem a preteritis delictis
abluit conscientiam / Secunda
ut futura caveas / extin:
guit concupiscentiam · Tercia
si ad eam merueris perve:
nire / potat animam sitien:
tem **De triplici loco in ser:
mone de transitu sancti ma:
lachie capitulum lxxii**

Est deorsum nobis locus
Aque sibi totum vendi:
cavit ignis adeo / ut nec
minimam quidem aque

guttacula de lazari digi-
to miser ille dives ibi
habere potuit. Est et sursum
civitas dei, quam letificat
fluminis impetus voluptatis
torrens, calix inebrians quam
preclarus. In hoc sane me-
dio boni et mali sciencia
continetur et voluptatis et tri-
bulacionis hic capere est ex-
perimentum. Infelix autem tri-
bulacionis vicissitudines nos in-
duxit. Hic plana dies
et nox. Nam in inferno
tantum nox. In celo tantum dies.
Vita proinde amica que vir-
tutem perficit, nec volupta-
ti indulgens, nec deficiens
in tribulacione. De tribus in
opere mundi considerandis. In
sermone de pentecosten c lxxm

Tria magno opere homines
mundi cogitare debemus,
videlicet quid sit, quomodo sit, ad
quid sit constitutus. Et in
esse quidem rerum ineffabi-
lis potencia commendatur,
quod tam multa tam ma-
gna, tam multiplicata
tam magnifice sunt creata.
Bene in modo ipso sapiencia
singularis claruit, quod hec
quedam sursum, hec vero de-
orsum, hec in medio ordi-
natissime sunt locata. Sed
vero ad quid factus sit me-
ditaris, occurrit tam utilis
benignitas, tam benigna
utilitas, que eciam ingra-
tissimos quosque multitudine
et magnitudine beneficiorum pos-
sit obruere. Potentissime
siquidem ex nichilo omnia,
sapientissime pulchra, be-
nignissime utilia sunt
creata. Verum tamen propter se-
metipsum condita vero boni-
tate. Omnia propter electos
suos, ut eorum scilicet utilitati,
ut illa eadem efficiens
sit causa, hec finalis.
De triplici genere bonorum scilicet
naturalium spiritualium eternorum
quinquagesima dictus xl^m legatur

Bona domini spiritualia
naturalia, eterna, et qui-
dem naturalia bona ma-
gna, spiritualia maiora
sed maxima sunt eterna.
In primis reparamur. In se-
cundis excitamur. Extendi-
mur et beatificamur in ter-
tiis. Si non potes oculum
meditacionis in illam sub-
limitatem eternalium bonorum
infigere, qui astancia sibi
et omnes spiritum excipiunt
in bonis gracie que sunt
in exercicio virtutum, visum
reflecte, ut videas quam
pure conscientie quam libere
frontis sit conversari et con-
versari in castitate, caritate,
in paciencia, in humilitate,
ceterisque virtutibus, que ama-
biles deo placabiles et
imitabiles in hominibus
reddunt. Tu si et si hec
nimis sublimia sunt
et tibi difficilia infirmi-
tatem, demitte oculos in
bona nature, que tria tam
familiaria esse debent
quantum tu familiaris
es tibi. Nec dicimus bo-
na nature quod gratie non sunt,
sed ideo quod ipsi nature quo-
dam modo ingenita

et coplantata fuerimt
augmentum fiet peccatum illud
quod non solum personam
inficit. sed naturam / extruit
non ita nobis ad manum
provenisse narrant. propter
volumus inflictum / cum tamen
nos illa in nobis et ita
nos esse tam racionibus
quam affectionibus plerumque
senciamus De triplici
distinctione bonorum supra
dictorum inter ceteram septuagesimam .I.

Omnia nos ex anima
et corpore subsistimus
/ ab animali parte id est a bonis
corporis incipiamus Omnis
autem omnia bona corporis
et que ei debeamus sani:
tas. Nichil autem ultra
ei dandum est vel queren:
dum / sed hoc timendo legan:
dum et frenandum est
cum fructus eius nullus
sit / et mors sit finis illius
sed hic fovea est que no:
lo nos lateat / et tam
subtili malignitate perscrutatur
/ ut vix eam vel possit
caveri vel nomine. Quod
si voluptati serviatur non
sanitati. hoc iam contra non
de natura est sed sub natura
/ que morti manus dat
/ cum ingratam constituit vo:
luptatem / Sicut autem
corporis natura est sanitas
Ita cordis natura est puri:
tas. quia Beato corde non
videbit deus et cor huma:
num adhoc factum est. ut
suum videat creatorem / Sicut
in simplici accipimus pu:
ritatem. ut vz omnia que

agimus. pure et humiliter
confiteamur domino in oracione
homini in confessione / Et quia
sociale animal sumus. si sicut
patet quod ex nobis est. pacem
habeamus cum hominibus
omnibus / hec enim lex natura:
lis societatis ut omnia que
cumque fieri nolumus no:
bis / aliis ne faciamus
Et que nobis fieri volumus
/ aliis studeamus impendere
Sanctorum animabus que de
huius mortalitatis carcere
ad celorum gaudia volaverunt
debemus imitacionem / quia
similes nobis fuerunt pas:
sibiles / sed et illis qui non
in tanta sanctitate sed no:
dum peracta penitencia exierunt
debemus compassionem et ora:
cionem / a sanctis vero angelis
auxilium querendum est. quia
administratorii spiritus sunt
missi propter nos / ut heredi:
tatem capiamus salutis
Ab illo autem creatore omnium
domino pietas querenda est
/ ut ille cuius natura boni:
tas est. in multitudinem
miseracionum suarum misereatur
nostri / Ipsi enim nos eciam
modum debemus et sub:
iectionem / amorem quia fecit
nos et refecit nobis
/ et subiectionem quia super
nos est. Ita ergo et sani:
tatem corpori. puritatem
cordi pacem sui / imita:
cionem sanctis / compassionem
mortuis / auxilium ab
angelo / pietatem a deo
/ ex archa naturali bonorum

habe demus. In hiis autem
bonis reparari et quasi quodam
restitui in antiquum sta-
tum/ Primum ad ingenitam
nature sanitatem redituri
Sunt et nobis et hiis que
circa nos sunt et que sub
nos sunt/ debitum rerum
ordinem exhibeamus/ et hec
quidem pro bonis naturalibus.
Spiritualia autem bona in que
bus creati/ ut ad eterna
tendamus/ Longum est enarra-
re/ super naturam enim esse no-
scuntur/ Nam in spirituali
creacione. Debemus corporis sim-
plicitatem afflictorum laborem
/ et istam cordi puritatem
debemus in intencione cogi-
tacione et opere. Hanc circum-
spectorum exhibeamus ut et
vita nostra sit fructuosa
/ et fama gloriosa/ non que
fructificet se/ sed patrem suum
qui in celis est/ cum hiis
qui oderunt pacem esse
pacificum dicamus/ portare
omnes/ et a nemine vel-
le portari/ Consitem et
in spe mortuis adhibe-
dam congratulacionem. quia
prope est ut abstergat deus
omnem lacrimam ab oculis
eorum/ Creatorum vero amarum
et angelorum ardenter con-
spectum desiderare debemus
In divinum autem deum affectio
tota dirigenda est. ut
diligamus nos propter ipsum
/ et supplicamus que sit
illa maiestas/ que cun-
cta faciat cuncta contine-
at. et in quam desiderant

personales creature prospicere
Hec sunt scrutinia spiritualis
creacionis quibus et religiosa
mens et dilatatur et de-
lectatur ad eterna bona se
extendens. Porro eterna
bona illa sunt que nec
oculus vidit/ nec auris
audivit/ et que in quam
exeunt ab illa patria que
nescit nisi gaudium et iu-
bilacionem De triplici genere
iustorum Inquibusdam dictis
Capitulum lxxv

Est iustus qui in princi-
pio sermonis accusator
est sui/ et est iustus qui ex
fide vivit/ et est iustus
qui absque terrore est. Et pri-
mus quidem bonus quia acce-
dit ad viam/ Secundus me-
lior quia currit per viam
Tercius optimus/ quia iam
appropinquat ad finem vie
De tribus que faciunt hominem
sanctum Inquibusdam sanctis
Capitulum lxxvi

Tria sunt que sanctum
faciunt hominem victus
sobrius/ actus iustus/ sensus
purus/ Victus sobrius
erit si continens si socialis
si obediens idest caste
caritative et humiliter
vivemus. Per continenciam enim
castitas. per socialitatem
caritas. per obedienciam
humilitas acquiritur. Actus
iustus erit. si fuerit rectus
discretus fructuosus. Rectus
per bonam intencionem/ Discre-
tus per mensuram possibi-
litatis/ fructuosus per

utilitatem proximorum
sensus primus est si fides
vera deum sentit. sum-
me potentem, summe sa-
pientem, summe bonum
ut per eius potentiam no-
stram credamus adiuvari
infirmitatem, per eius sapientiam
nostram corrigi ignorantiam,
per eius bonitatem nostram
credamus ablui iniquitatem.

De triplici modo contempla-cionis super Cantica sermone xxiii Capitulum lxxviii

Est locus
apud deum de quo
sua iura discernit et di-
sponit consilia. Ipse uni-
versitatis gubernator leges
constituens omni creature
pondus, et mensuram et
numerum. Et locus iste altus
et secretus et minime quietus.
Nam et si ipse quantum in
se disponit omnia sua-
viter et contemplantem
qui forte eo loci perve-
nerit. quiescere non permit-
tit, sed ineffabiliter quamvis
delectabiliter rimantem et
admirantem fatigat, reddit
que inquietum. Est item locus
de quo super rationalem rep-
robam eandem creaturam immo-
bilis vigilat secretissima
severissima quoque animadver-
sio iusti iudicis dei terri-
bilis in consiliis super fili-
os hominum. Cernit namque
a timorato contemplatore
hoc loco deus iusto sed
occulto iudicio suo rep-
robos nec diluens ma-
la nec acceptans bona
insuper et corda indurans
ne forte doleant et re-
sipiscant et convertantur et sa-
net eos, et hoc non absque
certa ratione, quod tanto
formidolosius constat esse
quanto immobilius fixum
constat in eternitate. Habet
hec visio timorem iudi-
cii non securitatem. Terri-
bilis est locus iste et to-
tius expers quietis. Sed
est locus ubi vere quie-
scens et quietus cernitur deus
locus omnino non iudi-
cis non magistri, sed spon-
si, in quo deus non
est turbatus ira, nec dis-
trictus cura perspicitur,
sed probatur voluntas eius
in eo bona et beneplacens
et perfecta, visio i-
sta non terret sed mulcet
inquietam curiositatem se-
dat non excitat. nec fa-
tigat sensus sed tranquillat
hic vere quiescitur. hic tranquillus
deus omnia tranquillat,
et quietum aspicere quiescere
est. Sed heu rara hora
et parva mora ut mira-
tum est apte et in priori
loco extrema et in secundo
nulla capit quies. tamen
et illic apparens admira-
bilis ad indagandi studi-
um excitat curiositatem
et hic innotescens terribi-
lis infirmitatem concutiat,
at vero tertio isto loco non
plane terribilis non

tam amabilis quam ama-
bilis apparere dignatur sere-
nus et placidus et suavis
et mitis et multe mansue-
tudinis se. **De tribus que
impediunt contemplacionem
In sermone de assumpcione capitulo
septuagesimo nono ix**

Considerandum est tria
esse que impediunt
contemplacionem. Est quidem a-
nime nostre oculus intelli-
gencia est. Sicut enim oculo
corporis lux corporea et
cetera queque corporalia vi-
dentur, ita deus qui est
lumen inaccessibile et eius
invisibilia ut omnique in-
tellectu percipiuntur. Utrique
vero oculo tria sunt que
ad videndum impediunt.
Potest sane fieri ut oculus
exterior sanus sit et pate-
fiat, sed quia lux exterior ei
desit nichil videat. Contra-
rio fit quando ut prius
ei quidem lux sit, sed forte
sanguine seu quolibet humore
concreto tegatur, tunc vi-
dere possit. Tercio sol et
pleraque contingere ut neutrum
desit ei, nec lux nec sa-
lus, sed in aqua pulveris
iniectione fedatur, quo eius
acies retunditur. Sunt ergo
tria ista que huius oculum
impediunt: tenebre, hu-
mor concretus, pulveris inie-
ctus. Licet ipsa sint eciam
quibus interior ille impe-
ditur, sed et alia nomina
sorciuntur. Nam quod hic te-
nebre ibi peccata dicuntur,
quod hic humor concretus
hoc ibi recordacio pecca-
torum. Hec peccata consue-
verunt in memoriam quasi in
quandam sentinam, et hoc
est ille humor concretus.
Quod autem hic pulvis
dicitur, hoc ibi cura tem-
poralium actuum inculpabi-
lium. Licet ergo tria sint que
oculum intelligencie con-
fundunt atque a contem-
placione veri luminis ex-
cludunt: tenebre scilicet pec-
catorum, recordacio eo-
rundem peccatorum, cura tem-
poralium actuum. Cum enim
luce iusticie destituimur
nil aliud quam peccatorum
meorum tenebras invenimus.
Remotisque ergo mentis
oculum divine contemplacioni
volt intendere, profecto ne-
cesse est ut eciam prius
ab hoc triplici impedi-
mento studeat purgare.
Quod si quis forte conten-
dat noverit contra triplicem
morbum triplex quoque fore
remedium. Nam primum
per confessionem, secundum per ora-
cionem, tercium per [illegible]
purgatur. **De tribus no-
vissimis metuendis in
sermone de [illegible] clxx**

Fili memorare
novissima, et non
peccabis. Nimirum quod hec
maxime sit recordacio timor de tu[?]
timor expellit peccatum, negli-
genciam non admittit.
Novissima nostra sunt mors,
iudicium, gehenna. Quid

horribilius morte, terribilius iudicio terribilius. Nam gehenna nichil potest intollerabilius cogitari. Quid metuet si quis ad ista non trepidat non expavescit, non timore concutitur. Nam in morte, non magnum non parvum aliquid de bonis huius mundi secum delaturus est homo. In iudicio nec fallere nec resistere possibile erit. In gehenna nulla penitus consolacio, sed perpetuus vlulatus et fletus et stridor dentium. Time ergo o homo quia in morte separandus es a bonis omnibus huius corporis et tam dulce carnis et anime vinculum acerrissimo secandum est divorcio. Time quia in terribili iudicio ei presentandus es in cuius manus horrendum est incidere, et eo examinante quem nichil latet, si quidem innocencia fuerit iuste iniquitas alienandus ab universitate sanctorum et glorie et segregandus a numero beatorum. Time quia in gehenna demonibus crudelibus et immensis exponendus es, in sorte diaboli et angelorum eius igne eterno qui paratus est eis.

De triplici malo quod passuri sunt peccatores in fine ... tam ... primum

Malum triplex peccatores manet. Manet enim eos horror in exitu, dolor in transitu, pudor in conspectu glorie magni dei. Quantus ille pavor erit. O anima mea tu dimissis omnibus quorum tibi est presencia tam iocunda, tam gratus aspectus, cohabitacio ipsa tam familiaris, sola egredieris in incognitam penitus regionem occurrencia tibi catervatim teterrima illa monstra videbis. Quis tibi in die tante necessitatis occurret. Quis tuebitur a rugientibus preparatis ad escam. Quis consolabitur, quis deducet. Propter ignem eciam nobis timendum est et uniuscuiusque opus quale sit ignis probabit. Ubi aurum verum vertetur in scoriam. ibi universa impuritas revelabitur. ibi veritas ipsa accepto tempore quod nobis interim datum contempnimus iusticias iudicabit. Quid vero illic omnes iusticie nostre nisi pannus menstruate reputabuntur. Quanto nunc parcendo texuimus, palpando tegimus, dissimulando negligimus, quanto illic gravius vindex flamma consumet. Tam vero ignem illum putas residuum aliquid inveniet in nobis aut tantum erit ut audiamus illud

3 pudor

voltui maiestatis offerre
ant eius sic astare aspe-
ctui. Tercius ille pudor
erit que ve confusio post
tanta beneficia tam tepi-
dos tam imperfectos tam
vacuos apparere ante fa-
ciem dei domini nostri. Tremendus
nos post tanta flagicia
post tanta facinora presu-
mcius. Tremendo ab hac
confusione purgabitur oculus
cordis. cui nunc operam
dare negligimus. ut ibi
irreverberata acie veri illius
solis radios valeat in-
tueri. Felix quidem anima
que fiducialiter loquetur
inimicis suis in porta, quod
hic astans tenta bestia
nil in me sinestre re-
periens. Felix anima operis
non arserit, quem super-
edificasse aurum et arge-
tum lapides preciosos
examen illud invenerit
Felicissimus qui sine vel-
la nube confusionis revele-
lata penitus facie gloriam
domini speculando in eam-
dem imaginem transforma-
bitur et similis erit illi vi-
dens eum sicuti est.
Qui est super omnia bene-
dictus et laudabilis et
gloriosus in secula. De tribus
speciebus consideracionis super-
ne In quinto libro de conside-
racione Eugenium ordinate

Verbi summus vallis est
et vallis lacrimarum
in qua spiritualitas regit
et consideracio exulat. In
qua libere quidem et perfa-

cile se erexit spiritus
corporeus, sed inhitatus
caligat oculus spiritualis
Et felix qui sensum
beneficium sine quo transire
non potest, in obsequium
convertere poterit, utens
non fruens, ingerens
non potens. exactor
non simplex. Magnus
ille qui usum sensuum
veluti quasdam opes
expendere sathagit. di-
spensando in suam et mul-
torum salutem. Nec ille
minor qui habet sibi gra-
dum ad illa invisibi-
lia philosophando con-
stituit. nisi quod hoc dulcius
illud utilius. hoc felicius
illud forcius esse constat
ac omnium maximus qui
spreto ipso usu rerum
et sensuum quantum quidem
humane fragilitati fas
est non ascensoriis gra-
dibus. sed inopinatis
excessibus evolare interim
contemplando ad sublimia
consuevit. Porro hec
tria ita contingunt cum
consideracio virtutis studio
et adiutorio gracie facta
superior sensualitatem aut
premunt ne insolescat
aut cogit ne evagetur
aut fugit ne inquinetur.
In primo potencior. In
secundo liberior. In tercio
purior. Puritatis siquidem
et alacritatis pennis alis fit
ille volatus, vis tibi has
consideraciones species proprius

distingwi nominibus. Citamus si placet primam dispensatiuam. secundam estimatiuam. Terciam speculatiuam. Dispensatiua consideracio est sensibus sensibilibusque rebus ordinate et socialiter utens ad promerendum deum. Estimatiua consideracio est prudenter ac diligenter queque scrutans et ponderans ad investigandum deum. Speculatiua est consideracio se in se colligens et quantum diuinitus adiuuatur rebus humanis eximens ad contemplandum deum. Prima vigilant aditus aliarum haurit esse fructu. Ceteras si non refrenant ad istam qua deum videre posse sed non esse. Et porro fidem absque intuitu huius multa serit et nil metit. Sequens vero nisi ad istam se dirigat vadit sed non euadit. Ergo quod prima optat secunda adorat. tercia gustat. ad quem tu gustum perducit et ceteras etsi tardius. nisi quod laboriosius prima. hec eius proveniunt. De tribus modis quibus vestigandus est deus et beati spiritus qui cum eo sunt ut [illegible] c. [illegible]

Deus et qui cum eo sunt beati spiritus tribus modis nobis sunt considerandi vestigandi. Opinione fide intellectu. Quorum intellectus rationi innititur. fides auctoritati. opinio sola veri similitudine se tuetur. Habent illa duo certam veritatem. sed fides clausam et inuolutam. intelligencia nudam et manifestam. Ceterum opinio certi nil habens, verum per veri similia querit potius quam apprehendit. Cauendum in hiis tamen est confusio ne aut incertum figat fides opinionis aut quod firmum fixumque est fidei opinio reuocet in questionem. Et hoc sciendum quia opinio si habet assercionem temeraria est fides si hesitationem habet infirma est. Item intellectus si signata fidei temptat irrumpere reputatur effractor. scrutator maiestatis. Multi suam opinionem intellectum putauerunt et errauerunt. Et quidem opinio potest putari intellectus, intellectus opinio non potest. Unde hoc accidit profecto quia hec falli potest, ille non potest. Aut si falli potuit intellectus non fuit sed opinio. Verus namque intellectus certam habet non modo veritatem sed noticiam veritatis. Possumus singula hec ita diffinire. Fides est voluntaria quedam et certa prelibacio necdum propalate veritatis. Intellectus est rei cuius-

~~tiumque invisibilis certa~~
et manifesta noticia. Opi-
nio est quod per veri similia habere
aliquid quod falsum esse ne-
scias. Ergo ut dixi fides
ambiguum non habet. aut
si habet fides non est
sed opinio. Et in quo igitur di-
stat ab intellectu? nempe
et si non habet incertum
non magis quam intelle-
ctus habet tamen involucrum
quod non intellectus. Deni-
que quod intellexisti non
est de eo quod ultra queras
aut si est, non intelle-
xisti. Nil autem malumus
scire quam que fide iam sci-
mus nil supererit ad
beatitudinem cum illa que
iam certa sunt nobis et
cogne(ta) et nuda. De tribus
que faciunt mortem iustorum
preciosam in conspectu domini
secundum Bernardum sermo cxx
lxxiiij

Preciosam in conspectu
domini mortem sanctorum
eius facit aliquando vita
aliquando causa. aliquando simul
vita cum causa. In con-
fessoribus qui in domino
moriuntur facit preciosa vi-
ta. In martiribus qui pro
domino moriuntur facit eam
preciosam aliquando sola causa
aliquando causa pariter et vita
Et illa quidem preciosa mors
est quam commendat vita
preciosior quam facit causa
preciosissima vero quam pre-
venit vita simul cum causa.
De templis que sanctorum pri s

~~mone de omnibus sanctis~~
sermo. lxxv

Sunt sancti de celo et
sunt sancti de terra
Utrimque eorum qui de terra
sunt. Adam adhuc in terra
aliqui in celo iam. Et
inter sanctos et sanctos distat
id quod non parum nec modo
dico quod alius alio sanctior
habet enim quantitatem porro
quam qualitatem distancia est
sed quod modo magis et mi-
nus dicitur aliter atque aliter
sanctos dici et vere dici
invenimus. Et forte inter
angelos atque homines ossi-
gnat sunt ista diversitas
sanctitatis. Neque enim tanquam
triumphatores honorari pos-
se videntur qui nunquam pu-
gnasse noscuntur. Aliquin tamen
honorandi sunt nimis et
isti tanquam amici tui deus
et nimis nimium voluntati
tue adheserunt. tanta utique
felicitate quanta felicitate
nisi forte in eo progressi
credunt quod peccatum aliquis
vult possiterunt. non ab-
euntes in consilio impiorum
honoranda ergo in eis benigni-
tas dei non ad penam
adducentes sed abducentes ab
omnibus quoniam pena debetur
Non expienti de temptatione
sed a temptatione consumante
aliud sane in istis sancti-
tatis genus et alio modo
videbitur honorandum qui ve-
nerunt ex magna tribu-
latione et dealbaverunt sto-

lave stolas in sanguine agni. qui per multos agones iam nunc bravium in celis coronati quia legittime certaverunt. Est nec adhuc sanctorum aliquod certamina mus. Est sed occultum/ Sunt enim sancti qui adhuc militant adhuc pugnant certant adhuc necdum coronam perceperunt. Latet enim quanta sanctitas penes deum clausa est. Siquidem nescit homo utrum amore vel odio dignus sit. sed in futurum omnia reservantur incerta

De triplici statu sanctorum in sermone de omnibus sanctis ca lxxxvi

Tres sunt sanctorum status amatori. primus in corpore corruptibili. Secundus sine corpore. Tertius in corpore iam glorificato. primus in milicia. Secundus in requie. Tertius in beatitudine consummata. primus in tabernaculis. Secundus in atriis/ Tertius in domo dei. Quam dilecta tabernacula tua domine virtutum. Multo tamen magis atria concupiscibilia. Sed beati omnes qui habitant in domo tua domine virtutum. O admirabilis domus et dilectis tabernaculis et atriis concupiscibilibus preferenda. Siquidem dicta gloriosa sunt de te domus dei. In tabernaculis enim gemitus penitencie. In atriis gaudium leticie. In te sanctitas glorie. Huic siquidem infima domus oracionis media expectacionis huic graciarum actionis et laudis/ Felix proinde qui hic declinaverit a malo et fecerit bonum. ut illic a malo quod est pena liberetur in te recipiat bonum. Hic nimirum penitencie spiritus Illic divicie in te plenitudo. Hic denique sunt sancti illic securi. In te beati. Hec siquidem penitencie spiritus que militantibus interim prerogantur. sanctitas in conversacione. pietas in intencione. virtus in colluctacione. Cum sanctitate conversacionis penitencie fructus intellige et corporalia quoque exercicia mandatorum/ at quia hec nisi simplex sit oculus simplicia esse non possunt. Ideo pietas intencionis et puritas cordis exigitur. ne vel honoris ambitio vel laudis surripiat appetitus. Quemto tamen solacium ex omnibus presenciam conatus. nec candorem facile posse nit tot discrimina perditas nisi multiplicem obtineas virtutem multiplici colluctacione. Virtutes Hec in tabernaculis porro in atriis que post molestas colluctaciones amena iocunditate succedens excipiunt. Excitatos iam divine sponsus amplexant reges a laboribus. Securitas a sollicitudinibus. pax ab hostibus. Ubertatem al domus illius et torrentem

voluptate. nec oculus
vidit nec auris audivit
nec in cor hominis ascen-
dit. Nec ergo audire ve-
lis o homo quod quidem
auris hominis audivit
non / nec ab homine que-
ras quod humanus nec oculus
videt nec animus capit
Etiam ergo vilius interim
in tabernaculis militemus
ut suaviter deinde ma-
terne quiescamus ut novissime
in domino gloriemur De tri-
plici gaudio quod habent sancti
scilicet ante mortem ante iu-
dicium et post iudicium c. lxxxiii

Abest testimonium conscientie /
non quod pluribus con-
scia sed quod loquitur spiritus
veritatis in ipsa / testimonium
perhibens spiritui nostro quod fi-
lii dei sumus / Cum enim
veritas applaudit / cum
iusticia attestatur / dei sin-
dubio coincidant / vox
est / et spiritus sancti testimonium
perhibent. Itaque dum
adhuc militat / gaudet
utique electi dei. Sed tamen
de primitiis spiritus quum
et infirmitatem eorum adiuvant
virtute sua / et pusilla-
nimitatem eorum sua atte-
statione consolatur. Iam vero
consummato milicie tempore /
gaudium habent sancti etiam
in spiritu sancto. Et hoc non
plenam / habent tamen leticiam
multam in corde suo / do-
nec veniat dies illa
qua implebit eos dominus
leticia cum vultu suo
/ in qua gaudium habituri
sunt et in corpore suo /

ad requiem enim exeuntes
a corporibus anime sancte pri-
mus admittuntur regni
ad gloriam non ita sublimiter
committuntur ad requiem suam
/ Donec veniat dies quo
intrare mereantur in requi-
em domini. Iam vero nec
ex nobis parem condignam
requiem aut leticiam su-
spicatur eorum qui ab omni
penitus molestia liberati
recogitant annos suos
in dulcedine anime sue
/ letantur pro diebus quibus
humiliati sunt. annis qui-
bus viderunt mala / cum
iocunda admiratione consi-
derant pericula que eva-
serunt labores quos per-
tulerunt / certamina que
vicerunt. Praeterea omnibus
certa et indubitata fide
expectant beatam spem et
adventum glorie magni
dei et salvatoris nostri
qui resuscitabit et refor-
mabit corpora eorum confi-
gurata proprii corporis cla-
ritate / Tanta enim feli-
citas eorum / quam immensa
leticia / qui nimirum tripli-
ci gaudio de recorda-
tione transacte vite / de
exhibitione presentis quietis / de
certa expectatione future
consummationis exultant /
In illam enim beatissimam do-
mum / nec sine nobis in-
trabunt cum corporibus suis
idest nec sancti sine plebe
/ nec spiritus sine carne /
Neque enim prestat decet in-
tegram beatitudinem. donec

sit homo integer cui
detur / nec perfectorum do:
nas ceiam imperfitatem acce:
perint tu iam singulas
stolas / sed non vestient
duplicibus donec vestiam
et nos / Stola enim prima
ipsa est quam diximus fe:
licitas et requies anima
secunda vero immortalis et gloria
corporis De consideran:
do in festiuitatibus sanctorum
In sermone de vigilia
sanctorum petri et pauli c. lxxxiii.

Tria sunt que in fe:
stiuitatibus sanctorum vigi:
lanter considerare debemus
/ auxilium sancti / exemplum eius
/ confusionem nostram / Auxilium
eius / quia qui potens
est in terra / potentior in ce:
lis ante faciem domini dei
sui / Si enim dum adhuc vi:
veret misertus est peccatoribus
et orauit pro eis / nunc quanto
amplius tanto verius ag:
noscit miserias nostras / orat
pro nobis precum / quod beata
illa patria caritatem eius
non minuit. sed augmen:
tauit. Neque enim quod im:
passibilis factus est et incor:
ruptibilis / nunc potius in:
duit sibi viscera miseri:
cordie ante fontem misericordie
assistit / Debemus attende
et exemplum eius quod conuer:
satus est in terris / et cum
hominibus conuersatus est. nec
declinauit ad dexteram / nec
ad sinistram sed ad viam re:
giam tenuit. Interim hu:
militatem operum eius. an
ctoritatem verborum eius / et te
videbitis quo tam verbo
quam exemplo vixerit inter
homines / qualia nobis ve:
stigia dereliquit ut am:
bulemus per ea et in eis
beatus et diligentius intuitu
confusionem nostram aspiciamus
/ quia homo ille similis
nobis fuit passibilis /
ex eodem luto formatus
ex quo et nos / Quid
ergo est quod non solum diffi:
cile sed impossibile credimus
ut faciamus opera que
fecit / et sequamur vesti:
gia eius / Consideramus
et contremiscamus ad vocem
istam / si forte grauem ingerat
nobis timor iste / Ho:
mines isti sunt qui per:
fecerunt nos / quia tam mi:
rabiliter perfecerunt per vi:
as vite. ut vix eos ho:
mines fuisse credamus / Sic
ergo in festiuitatibus sanctorum
et gaudere et confundi de:
bemus. gaudere quia pa:
tronos premisimus / confundi
quia eos imitari non
possumus / Itaque spiritus gau:
dium verum in hac valle
lacrimarum / pene condici
debet / ut spiritus non solum
exteriora / sed et prima gau:
dii lucta occupet. Etenim
et si magna est gaudi:
orum materia / sed maxima
est dolorum De triplici de
siderio proueniente de
memoria sanctorum In ser.
de omnibus sanctis c. lxxxiiii.

Vulgo dicitur quod non vi:
det oculus cor non do:
let. oculus mentis memoria
mea. Et cogitare de sanctis
quodammodo eos videre est. Sic
nempe porcio mea in terra
viventium. Nec modica sa:
ne porcio, si tamen ut decet
memoriam affectio comitetur.
Sic inquam conversacio nostra
in celis est. Veruntamen non
sic nostra, sicut illorum. Ipsorum
est enim substancia ibi est. nostra
autem desideria. Ipsi per presen:
ciam. nos per memoriam ibi
simus. Quando et nos ad:
deemur ad patres nostros.
Quando cenciales putabi:
mur eis. Hoc enim primum
desiderium quod in nobis sanctorum
memoria vel excitat vel
incitat magis. ut eorum
tam optabili societate
fruamur, et mereamur cives
fieri et contubernales esse spiri:
tuum beatorum, misceri cetui
patriarcharum, cuneis prophe:
tarum, senatui apostolorum, mar:
tirum exercitibus innumeris confesso:
rum collegiis. virginum
choris, in omnium denique col:
ligi et collocari communione
sanctorum. Singulorum quippe
recordaciones quasi scintille
singule immo quasi ardentissime
faces devotos accendunt
animos, ut et eorum conspe:
ctum sitiant et complexum
adeo ut per loca inter eos
esse se reputet, modo ad
hos modo ad alios tota
aviditate et vehemencia
corda vibrantes, non modo
tamen societas. sed eciam feli:
citas nobis optanda est

sanctorum, ut quorum desideramus
presenciam, gloriam quoque fluentis:
simis studiis ambiamus,
sed sane ut eam nobis
sperare liceat et ad tantam
beatitudinem aspirare, summo:
pere desideranda sunt nobis
suffragia quoque sanctorum, ut quod
possibilitas nostra non ob:
tinet, eorum nobis intercessi:
one donetur. Hec nostra
et eorum cohencia est ut
nos congratulemur eis. ipsi
compaciantur nobis. Nos eos de:
vota meditacione regnemus
in eis, et pro nobis mili:
tent pia intercessione. nec
est quod de eorum pia sollici:
tudine dubitemus, quando
quidem non consummandi sine
nobis expectent nos, usque
dum veniat nobis, ut
vere in novissimo die ma:
gno festivitatis omnia simul
in virum perfectum cum suo
tam excelso capite mem:
bra concurrant, et laudetur
cum hereditate sua ihesus
christus dominus noster. De triplici
plenitudine gaudii in futura
vita in quibusdam dictis
Capitulum xx.

In illa patria que nescit
nisi gaudium et iubilacionem
nichil deest. Ecce habunda:
cia qua impletur humana
cupiditas. Nunc est ista
copia ubi nil quod nobis sit
totum quod velis. Quod
si nil deerit nobis, aliquid
aut non latebit. Nunc
gratia consummata. Adeo nichil
latebit nos et ecce sapiencia
qua curiositas hominis sa:

dicetur. O sapientia qua te
omnia que in celo et in
terra sunt perfectissime cogno-
scemus in ipso fonte sapien-
cie omnium cognitorem viden-
tes. Non metuemus suspi-
ciones. Non timebimus consci-
entia, quia civitas illa pu-
rissimo vitro similis erit, ut
sicut per vitrum clarissime cer-
nimus, sic aliorum consciencias
clarissime videamus. Quid
si et nil deficit et nil
latuerit, maneat autem timor
et anxietas amittendi.
Ideo nil fiet, et erit po-
tencia, qua humana infir-
mitas roboretur. Quoniam po-
suit in gyrum fines tuos
pacem, et confortavit seras
portarum tuarum, ita ut nullus
intret inimicus, nullus exire
possit amicus. Ubi ergo sum-
ma bonitas, summa sa-
piencia, summa potencia est,
procul dubio quod nil desit plenis-
tudini beatitudinis, quantum
spectat ad summam felici-
tatis humane. De triplici
modo fruendo deo in futura
vita. In summa de celesti patria capitulum xxi

Triplicatur in eterna vita
illa et perfecta beatitudine
fruicio dei, videntes eum
in omnibus creaturis, habentes
in nobis ipsis. Et quod hiis
omnibus ineffabiliter iocun-
dius sit atque beatius, ipsam
quoque cognoscentes in semetipsam
trinitatem, et gloriam illam sine
ullo enigmate mundo cordis
oculo contemplantes. In hoc
enim erit vita eterna ut

cognoscamus patrem et filium
cum sancto spiritu, et videamus
deum sicuti est, id est non
modo sicuti inest nobis
vel ut ceteris creaturis, sed
sicut est in semetipso. Unum
deus illa trinitas esse
videntur quem perduximus et
quem credidimus. Hec vero
cognicio summa beatitudinis
est via medula, adeps fru-
menti, quo civitas sancta
saciatur interius. Verum quam
magna beatitudo est illa
que abscondita est ab o-
culis meis, quam nec o-
culus vidit, nec auris
audivit, nec in cor ho-
minis ascendit, quanta
claritas, quanta suavi-
tas, quanta iocunditas
maneat nos in illa co-
gnicione. Pax dei est illa
que exuperat omnem sensum
et intellectum, quanto ma-
gis omnem sermonem. Verum
quod ergo nulli datum est
experiri, nulla conatur
effari. Ibi cumulus feli-
citatis, ibi supereminens
gloria, ibi superaffluens
beatitudo. Nam quo vide-
amus sit in creaturis, quo
in nobis habeamus, pos-
sumus vel ex parte com-
tenari ex ipsis primiciis quas
iam accepimus primicias
spiritus. Cognicio autem illa
omnino incognita est, adhuc
nobis inhabilibus factam
est, confortata est, ut non
possimus ad eam. At vero

quemadmodum in creaturis vi-
dendus sit / in creaturis possius
assignatas intelligere / Nimi-
rum et modo videatur / in
ipsis vero continuus efficiatur
quibus intelligendo conspicitur
quam potentissime / quam beni-
gnissime / maiestas eterna que
et omnia / cuncta regat / or-
dinet universa. Prius mo-
dicum abeo quod est compre-
hendit / Veniet autem con-
sequenter agnitum gemmeque
iecit. et in omnibus gau-
deamus / quod est gaudium in
domino / Gaudeas in omni-
bus sane sed non credende
quam de ipso / sed ipse non
sentit alius sed semet ipso

Explicit liber octavus
Incipit liber nonus de
quatuor virtutibus quibus
vestitus fuit primus homo in
paradiso amicitia dotatus c. 1

Quatuor hiis vir-
tutibus / unitate / ve-
ritate / et iusticia
et pace / amictus
fuit primus homo / ab ipso
sue creationis exordio /
Est enim in hiis quatuor sa-
nitatis integritas / Nec sine
hiis omnibus potest constare
salus / Ipsarum enim nec possunt
esse virtutes si ab invicem
separentur / Accepat igitur
homo unitatem custodem,
veritatem atque pedissequam,
ut ipsa preiret / ipsa et
sequeretur eum / Ipsa quoque pro-
tegeret et consignaret ubique
Sed erat illi unitatis

etiam conditor tamquam
ingenue et rationabili
creature ut non sicut in-
nocentium agnos custodi-
ret. sed tamquam parvulus
educaret. Cui sane
magistro nemo poterit
aptior inveniri quam ve-
ritas ipsa. que eum in
agnitionem summe perduceret
veritatis / Iusticiam ne sa-
piens inveniret ut fa-
ceret malum / Ceterum ei
pacem tamquam sancti boni
et unice facti iusti-
ciam quoque qua regeretur
accepit aut adiut et pa-
cem qua foveret et dele-
ctaretur. addit manus
benignissima creatoris pa-
cem utique duplicem
ut nec intus pugne
nec foris timoris. id est
nec caro concupisceret ad-
versus spiritum. nec esset ei
ulla creatura formidini
Nam et bestiis omnibus
libere imposuit nomina
et serpens ipse qui violen-
cia non presumpsit / frau-
de magis enim aggressus
est. Quid hinc decat
quam unitas custodiebat. do-
cebat veritas. regebat
iusticia. pax fovebat

De quatuor statibus precedentibus conditionem nostram in qui-
busdam sunt creaturis secundum

Videntur michi quatuor
quidam conditionem
nostram precedere status / status
unus sub nobis ipsis
tres sub principe medio huius

Est enim anima sub se ipsa
cum propriam sequitur volun-
tatem libertate perniciosa
gaudens. Est sub se, cum
ipse satisfaciens voluntati
necdum tamen possidetur a vi-
tiis et peccatis. Cum qui fa-
cit peccatum iam non sue
ipsius servus est, sed peccati
veluti subicitur. In vident
homines esse sub principe
tenebrarum. Primi nec volen-
tes nec nolentes, quod quan-
tum his qui necdum volentes
vasa habent. Sunt tamen vasa
ire propter originale peccatum
donec alligato forte va-
sa eius diripiat fortior
per sacramentum adveniens.
Secundo volentes cum iam
voluntate peccat. Tercio
quoque iam nolentes cum
iam quidem resipiscere vel-
lent nisi quod peccati consuetu-
dine insuperabiliter obligati
dei iudicio qui in sordi-
bus sunt sordescant adhuc

De quatuor diebus primo ser-
mone de assumptione gloriose
virginis marie [illegible]

Quartum primam arbitror ti-
moris diem. Cum ini-
micum irradiante cordibus
nostris, peccato iam morimur
et quodammodo sepellimur
in conscientiis nostris. Secunda
nisi fallor agitur in labo-
re clamantis. Solet nempe
in primordia conversionis
acrius insurgere temptatio
prave consuetudinis, et vix
extingwi possunt iacula

ignita diaboli. Tercia
vulnus doloris esse vi-
detur. Cum recogitat
quis annos suos in ama-
ritudine anime sue, nec
iam solvat declinando
futura quam preterita plan-
gendo deplorat. Mira-
ris quod hos dixerim dies
sed tales dies sub dies
nebule et caliginis
dies luctus et amaritudinis
dicitur dies pudoris
non dissimilis tenebris quia
iam horribili confusione
operitur anima inspiranda
cum nimium considerat
que et quanta deliquit
et in oculis theatrali cor-
dis versat ymagines
peccatorum animus longe di-
mul dissimulat sed exag-
gerat vindicta. Non enim
parcit durans iudex in
semetipsum. Utilis quidem
exacerbatio et digna mi-
seratione crudelitas facile
sibi divinam conciliant
gratiam. Cum pro eo more
emulatur etiam contra
se ipsum. De quatuor gradibus
ascensionis in diebus quibus
[illegible]

Quatuor gradus ascen-
sionis esse dicuntur:
primus ad cor. Secundus
in corde. Tercius de cor-
de. Quartus supra cor.
In primo timetur deus,
in secundo auditur consilia-
rius. In tercio desideratur
sponsus. In quarto videtur
deus. De duplici morte

~~et de duplici resurreccione~~
ut sup^a Cam^m Qnintum

Due sunt mortes et to:
tidem resurrecciones
Prima mors anime / secunda
corporis / Mors anime sepa:
cio a deo / Mors corporis
separacio anime a corpore / hac
operatur peccatum / Illam pena
peccati / Item prima resurrec:
cio anime . secunda corporis
Resurreccio anime operatur
est humilis et occulta xpi
adventus / Resurreccio cor:
poris gloriosus et manifestus
xpi perficiet adventus / Sed
anima invisibilis est / ad y:
maginem dei facta / Rursum
quidem fecit deus hominem
ad ymaginem et ad similitu:
dinem suam / Unde exterior
homo / idest corpus in for:
ma sua recta apparet
huius vitam et sensum /
et per hunc exteriorem et in:
visibilem intelligens quod interior
factus est in voluntate in:
visibilis in cognicione sensibilis
in amore / et sicut corpus
idest exterior homo in re:
surreccione sua vitam et
consensum recipiet / Ita et
in resurreccione sua vitam
et sensum anima / idest in:
terior homo recipit idest
cognicionem et amorem / Co:
gnicio autem vita . amor
sensus / Sicut homo exteri:
or in vita non discernitur
quia in toto suo corpore
equaliter vita / In sensu
autem discernitur in quinque par:
tes notissimas . scilicet visu

gustu / auditu / odoratu
. et tactu . quia aliter
sentit in oculo . aliter
in aure et sic de ceteris
Ita interior homo in co:
gnicione quidem non discer:
nitur / sed in amore / Et
sicut ille in quinque parti:
to sensu dividitur / ita
iste circa quinque invisi:
bilia dei afficitur / que
sunt veritas / et iusticia
/ sapiencia / caritas / eternitas
aliter enim afficitur circa
veritatem quam diligit
propter libertatem / aliter circa
iusticiam quam diligit propter
equalitatem / aliter circa
sapienciam quam diligit propter
suavitatem / aliter circa cari:
tatem quam diligit
propter virtutem / aliter circa
eternitatem quam diligit
propter stabilitatem De quinque
fontibus procedentibus de
paradiso spirituali In quibus
dicitur Cam^m sextum

Habet fidelis anima
paradisum suum / spiri:
talem quidem / non terrenum
et ideo priori illi delecta:
bilior et securior / In
hoc delectatur anima sicut
in omnibus diviciis / De
hoc paradiso procedunt fon:
tes / id est veritas . sa:
piencia . caritas . virtus
De hiis fontibus labo:
ranti anime / salubres
aque hauriuntur . labo:
rat enim anima humana
pro multiplici morbo vici:
orum scilicet timoris / con:

cupiscencie. contra iniquitatis
ignorancie. Timor enim vi-
cta in vicium cogit. con-
cupiscencia illecta in vicium
trahit. contra iniquitate vo-
luntatis vicium sequitur. Igno-
rancia seducta in vicium
labitur. Contra pusillani-
mitatem que provenit de vi-
cijs timoris, aqua preceptorum
de fonte veritatis. Contra
concupiscentiam temporalis volup-
tatis, aqua desideriorum de
fonte caritatis. Contra
maliciam iniquitatis vo-
luntatis, aqua meditationum
de fonte vitatis. Contra
fallaciam ignorancie aqua
consiliorum de fonte sapientie
et hoc in gaudio, ut qui
prius gemebat sub pon-
dere viciorum, modo gau-
deat adeptione virtutum
comparando sibi de aquis
consiliorum prudentiam, de a-
qua desideriorum temperanciam,
de aqua meditationum iusti-
ciam, ut in adversis fortitu-
do expellat pusillanimi-
tatem, in prosperis tempera-
ncia refrenet lasciviam in
agendis, iusticia exclu-
dat iniquitatem. in dubiis
prudencia illuminat igno-
ranciam. De quadrupli-
ci consciencia [illegible]
capitulum vii

Laborat et requiescat
anima in consciencia. Est
consciencia alia bona et
non tranquilla, alia tran-
quilla et non bona,
alia nec tranquilla nec
bona, alia tranquilla
et bona. Et tranquilla
et non bona eorum est qui
in spe peccat et dicit
in corde suo quod deus
non respicit et ista ma-
xime adolescentum. Bona
et non tranquilla eorum est
qui iam conversi ad deum
recogitant annos suos in
amaritudine. Nec bona nec
tranquilla eorum qui in mul-
titudine peccatorum suorum de-
sperant. Bona et tranquilla
qui carnem spiritui subdide-
runt. qui cum hiis qui
oderunt pacem sunt pa-
cifici. Unde est lectus ani-
me in hoc requiem ca-
pit. De quatuor affectionibus
anime per [illegible]
[illegible] capitulum viii

Quatuor sunt affectio-
nes anime amor
et leticia, timor et tri-
sticia, absque hiis non sub-
sistit humana anima. Sed
concupiscencias sunt in ordinatam
concupiscenciam in confusionem
purgate enim et ordinate
in virtutum corona reddunt
animam inordinate per con-
fusionem deiectam et igno-
miniosam. Purgantur autem sic
si autem amat que aman-
da sunt, si non amantur
que amanda non sunt
amor purgatus erit. Sic
et de ceteris. Ordinantur
autem sic. In vicijs timor
deinde leticia post hac
tristiciam in consuetudine

amor. Compositio quarta
talis est. De timore et le-
ticia nascitur prudencia, et
est timor causa prudencie,
leticia fructus. De iusticia
et amore nascitur fortitu-
do, et iusticia est causa
fortitudinis, amor fructus.
De amore et timore na-
scitur iusticia, et est timor
causa iusticie, amor fru-
ctus. Considera ergo quod
iste affectiones ordinate
virtutes sunt, inordinate
perturbaciones. Si timorem se-
quatur iusticia, desperacionem
generat; si amorem leticia,
dissolucionem. Regnat ergo
timorem leticia, quia timor
futura cavet, leticia de
presenti gaudet, prudentis
cautele finem leticia pos-
sidet. Probat ergo leticia
timorem, probatus timor
nichil aliud quam prudencia
est. Comitetur leticiam
iusticia, quia moderate
leta amplectitur, quod iustici-
a renuit. Temperat
ergo leticiam iusticia. Tempera-
ta leticia nichil aliud est
quam temperancia. Iungatur
amor iusticie, quia fortiter
sustinet iusticia quod per
amorem que sunt ama-
da desiderat. Confortat
ergo amor iusticiam. Con-
fortata vero iusticia nichil
aliud est quam fortitudo.
Iungatur amor timori,
quia ordinate aman-
dis inhiet, qui timenda
non negligit. Ordinat
ergo amor timorem. Ordi-
natus timor nichil

aliud quam iusticia est.
Due affectiones leticia
et iusticia non se exten-
dunt ad alia. In nobis
ergo letamur et in nobis
iustamur. Amor et timor
ad alia se extendunt. Ti-
mor ergo racionalis affectio
est que nos coniungit su-
periori per inflexionem ptem
et habet se ad deum
et proximum. In hiis autem
duobus perfecta consistit iu-
sticia. Et timeamus deum
propter potenciam, amemus
propter bonitatem, et proxi-
mum propter nature societatem. De

quatuor virtutibus valde
necessariis in senten-
cia quibusdam. Capitulum

Opus est fortitudine
adversus temptamenta
peccati, ut vigilanti leoni
resistamus, fortes in fi-
de, et ignita ipsius iacu-
la hoc clipeo viriliter
repellamus. Opus est
iusticia, ut operemur bonum.
Opus prudencia, ne cum
fatuis virginibus reprehendamur.
Opus denique temperancia,
ne voluptatibus indulge-
amus. Plane terribilis
deus in consiliis super
filios hominum. Vere est ter-
ribilis est circa minores
invenit dominum futurum for-
mam iudicii non occul-
tat. Omnia que peccavit
ipsa molestat. Palmes qui
fructum non fecerit exci-
detur. Virgo cui defuit
oleum a nupciis exclu-
detur, et qui bona re-

cepit in hac vita. Tr-
abit in futuro. Cum si for-
te contingat in uno concurrere
horum simul hec quatuor in-
veniri, ea plane extre-
ma desperacio est. **De quatuor
modis orandi per qui-
busdam similitudines capitulum decimum**

Quatuor in videntur
orandi modos expri-
mere apostoli verba dicentis
Volo primo, hos obsecra-
tiones, secraciones, oraciones,
postulaciones, graciarum acciones.
Sunt enim quidam adhuc
peccati conscientia teret et ex-
terreat, necdum accepta
resistendi virtute. Timent
scilicet cum primum ipsos in
pectore sereno iacentes
spiritus vitalis irradiat, et
excitatus erubescere facit
et timere. Dum vident
inmanitatem criminum su-
orum, multorum exiguitatem
et velut ardentem coram
se gehennam expavescen-
tes, qui in scriptis boni
nil inveniunt, alii sua
vota acceptet per quos
committitur. Sciunt enim
quod non sit tutum in con-
spectu domini dei sui va-
cuos apparere, et nichilominus
id presumere plenis sor-
dibus manibus non audent
Terra quo timet per se ipsos
accedere student. Qui per
alios supplicare. Tale
est illud oracionis genus
quo solemus uti dicentes
Sancte Petre ora pro nobis
et similia. Maxime

vero illud obsecratio
est manifesta per passionem
tuam libera nos domine
et cetera, et hunc modum
at vero iam contriti vir-
tute accepta, securius
accedit qui sibi conscius
fuerit pro delictis plurimis
veniam querens in oracione
que nimirum est oris vox
quando iam ore suo loquitur
cum deo suo. Cui suam
miseriam confessus est. Primum
est ut ipsi domino in oracione
loquens recogites quoniam
nos in amaritudine anime
tue, de hinc paulatim in-
lamentis prime contemplacionis
presenceris hilaritatem
gloriam et fiduciam con-
ceptis indulgencie, acce-
de iam ad postulaciones
ut secure tamquam receptus
in graciam domini tibi, et con-
sensus tuis audeas petere
quod oportet. Fiducialiter iam
postulare potest qui eius
modi est, tamen caveat
ne forte aut postulet
non postulanda, aut
nimis postulet que non
a deo sunt postulanda
aut ea tepide querat
que toto affectu et omni
tempore sunt querenda, pe-
tit et non accipit omnis
qui terrena querit ultra
necessitatem, qui mundialem
gloriam sectatur aut volu-
ptatem. Tale est eorum
quod homines seculares
more multorum in oracione
postulare cetera que similia
que non oportet. At vero
temporalia si defuerint

petenda quedam sunt que-
tenus necessitas humana re-
quirit. sed non sunt nimie
requirenda. In quo etiam
genere illa sunt spiritualia sine
quibus nihilominus salus con-
stare potest. ut sermo scientie
gratia curationum / omnia que de
quibus certum non habemus
quid expediat nobis / ut
pote si fatigat te temptatio
supplicandum quidem pro ea ut
auferatur a te / sed non nimis
obnixe. quoniam in talibus opor-
tet deo magis committere
quam temere apud nos ali-
quid diffinire / Hec autem
sunt pro quibus incessanter
et quam obnixe poterunt
desideria tua ad dominum cla-
ment. ut habeas gratiam
eius bonam / et placere
possis in oculis pietatis
eius ipsius / et in eo vivas
et moriaris in ipso / ut
gloriam eius videas et ipso
frui in perpetuum merearis
Porro ad quartum orationis
genus quod per paucos
est gratiarum actio attingere
credo / et quo rarius eo
preciosius est / Multam enim
gratiam per se invenit apud
deum qui exaudit an-
tequam invocetur et testimonium
reddit spiritui eius. spes
que habet a deo. quoniam
exauditum est desiderium
eius. ita ut certus iam
non orare sed gratias agere
possit / Prima igitur i. obse-
cratio verecundus stat affe-
ctu. Secunda quam supra
diximus orationem affectu
puro / ut vere non dis-
similes peccata non nos
palpemus scientes / quod sic
gratiam quisque invenit
apud deum / sed invenit
fuerit durus iudex apud
semetipsum / Tertia id est
postulatio amplum quidem
affectum et fiducie lati-
tudinem. Quarta que est
gratiarum actio / ipsa debet
esse devotione plenissi-
ma et dilectionis afflu-
ens De tribus quibus de-
bitor est homo in singulis
quibusdam Capitulum xi

Debes scire / que et
quibus debeas / Pri-
mo ihesu christo / debes
omnem vitam tuam / quia
ipse vitam suam posuit
pro vita tua / et tribulationes
amaras sustinuit / ne
tu perpetuas sustineres / Di-
cerent in te omnes vi-
te filiorum adam / et omnes
dies seculi / et labores
omnium hominum / qui fuerunt
qui sunt / qui erunt /
nil esset ad comparationem
illius quod spectabilis et
stupendum est virtutibus
etiam supernis in conceptu
de spiritu sancto. in ortu de
virgine in vite misteria
In doctrine fluctibus in co-
ruscationibus miraculorum
in revelationibus sacramen-
torum. Sicut igitur exalta-
tur celi a terra / Sic
exaltata est vita illa
a vita nostra / que tamen po-
sita est pro vita nostra /

Sicut nil ad aliquid nullam
habet comparationem, ita vita
nostra nullam habet ad vitam
illius sponsorum. Cum illa
dignior, ista miserior esse
non posset. Cum ergo ei
donaveris quicquid sum
quicquid possum. Nonne sic
est sicut stella ad solem,
gutta ad fluvium, lapis
ad montem, granum ad ter-
ram. Sed nunquam soli huic
debitor sum, cui vix ali-
quid ex bene possideo. Exi- (sq debitor)
gunt a me preterita peccata
mea, futuram vitam me-
am, ut faciam dignos
fructus penitentie, et recogi-
tem omnes annos meos
in amaritudine anime mee.
Et hoc quis idoneus?
Peccavi super numerum arene
maris et multiplicata
sunt peccata mea et non
sum dignus videre alti-
tudinem celi pre multitudine
iniquitatis mee et circum-
dederunt me mala quorum
non est numerus. Et nos ergo
sine pena est. quo mo-
do. Quando pro eo satisfa-
ciam? Cum cogar red-
dere debitum usque ad
novissimum quadrantem.
Sed et delicta quis in-
telligit. Sed quantum libet
se affligit et maceret,
propter nomen tuum domine propi-
tius meritum propiciabis
peccato meo. ait iustus,
multum est enim. Cum
igitur quicquid vivis, quic-
quid sapis, quicquid
habes, quicquid potes
huic uni rei dedicamus.
Nunquid aliquid est vel
intra aliqua computandum?
Quid si tuum debitorem (39 debitor)
tibi ondam qui tuo ing
acit quem vedat vedi-
cat eam sibi. Puto quod et
tu possidere desideras gloriam
illam quam nec oculus vi-
dit, nec auris audivit,
nec in cor hominis ascen-
dit, regnum omnium seculorum,
vivere in aliud in perpetu-
as hereditates. Credo quod
velis esse equalis ange-
lis dei et in plateis
superne Sion melos an-
gelicum auscultare et vi-
dere quicquid illud sit.
Cum est deus omnia
in omnibus. Nomine ad
hoc emendum totum te
et quicumque et undecumque
contrahere potes, dare opor-
tebit. et cum universa
compleveris, non tamen esse
condignas passiones huius
temporis vel huius corporis
ad futuram gloriam que
revelabitur in nobis. Ad (99)
dicas si et quantum debito-
rem in medium adduco
qui sibi inde probatus et
superiores cedere velit. Ecce
inmanius est qui fecit
celum et terram eciam cre-
ator tuus est. tu creatura
tu servus ille dominus ille
figulus tu figmentum. To-
tum ergo quod es illi debes
a quo totum habes, et
illi precipuo domino

~~qui te et fecit et benefecit~~
sibi qui tibi ministrat sy-
derum cursus, aeris temperies
fecunditatem terre fructuum uber-
tates. Vnice revera totis
medullis totis viribus fugi-
endum ne forte indigna-
tionis oculo te respiciat et
despiciat et conterat in e-
ternum. Expone ergo misericordi
cui hora qualiter proponas
reddere quod debes, cum
vnicuique tam intimus
quam extrinsecus exactor sit,
ut te possit singulariter
suffocare. Eya domine
vim patior, vnde pro me
In manus tuas commendo
spiritum meum. Tu persolue cre-
ditoribus. Tu ab omnibus libera
quia tu es deus et homo
et quod ab hominibus impossibile
est, possibile est tibi. De
quadruplici compunc-
tione sibi sic tamen ... c. xi

Qvatuor ad sensum
compunctos sunt peni-
tencia. Porro sensum ex
integro recompasse te sti-
as si tuam conscienciam qua-
druplici sentis compunctione
mordere, pudore, gemitu
et gemitu metu. Igitur
in tua pro te lamentatione
ad dominum, cogita scelera
tua. Cogita et beneficia
tua, cogita patrem. Cogi-
ta dominum. Ad omnia reus
es. Plange pro singula ad
primum et vltimum accedat
timor tuus, ad duo me-
dia pudor. Pater sane
~~non metuitur tamen pa~~

~~sit, est patris miseri~~
semper et parcere et si pec-
cauerit, virga ferit, non
baculo, et cum percusse-
rit sanat. Paterna vox
est percuciam et ego sa-
nabo. Non est proinde
quod a patre formides, qui
et si quem feriat ut e-
mendet, nunquam tamen ut
vindicet. At vero cogi-
tantem quod patrem offen-
derim, est certe quod pude-
at. Et si non feriat, vo-
luntate genuit me ver-
bo vitali. Deinde ego
non pepercit vnigenito
proprio genito. Ita ipse
sicut eidem patrem se exhi-
buit michi. Sed non ego
me ipsi vicissim filium.
Qua nam fronte at-
tollo iam oculos ad
vultum patris tam boni
tam malus filius. Pu-
det indigna gessisse
coram eo, pudet tan-
to patre vixisse degenerem.
Proch pudor caduca
vana et prope nulla quorum
finis mors est. Infe-
lix et insanus preferre
non erubui eterni pa-
tris amori et honori.
Confundor confundor au-
dire. Si ego pater vbi ho-
nor meus. Sed et si pater
non essem, non obruerent
me beneficiis. Instanat
adversum me testes, ut
alia innumera taceam, huius
corporis victum et huius
~~temporis vestitum, et super~~

omnia sanguinem dilecti
sui clamantem de terra,
pudet magnitudinis ingratitu-
dinis. Verumtamen ad confusi-
onis cumulum arguar eo
reddidisse mala pro bonis
et odium pro dilectione. Mi-
nime videm[?] in a benefa-
ctore. sicut nec a patre
est timendum. Verus quippe
beneficus est. Dans afflu-
enter et non improperans
Non improperat dona, quia
dona sunt et beneficia
sua. Michi dedit et non
vendidit, et quanto ille
benignus, tanto de me
indignus sentire cogar
Tu si segnior forte in
suas pudor excitetur par-
tes, timor sane excitetur
in adiutorium, excitetur
ut excitet. Quod patet
est, quod beneficus est
tibi est, sed dominus ac cre-
ator sibi. Etenim propter se-
metipsum fecit omnia,
scriptura teste, Tu mi ge-
nus[?] quod cum est tibi de-
fensat et simulat, putas
ipse et angelus non zela-
bit. Putas sui non re-
quiret principatus honorem
vel requiret usque ad no-
vissimum quadrantem. Requi-
ret et retribuet habundanter
facientibus superbiam, Requi-
ret a redempto sanguinem
honorem et gloriam ab eo quem
plasmavit. Esto quod dissi-
mulet et ignoscat bene-
ficus, sed non dominus

et creator. Etenim qui non
parcit filio, non parcit fi-
gmento, non parcit servo
nequam. Pensa quam formi-
dinis sit et horroris omni-
potentis contempsisse fortitudinem[?]
offendisse dominum maiestatis
Maiestatis est timeri,
dominum est timeri, et ma-
xime huius maiestatis
huius dominum. Ille
timendus est qui postquam
occiderit corpus, potestatem
mittere habet in gehennam.
Tu mi sic afficiatur Paul-[?]
dubius in duplici metu
isto. Itemque pudor ille
eque duplicem habet
compunctionis quatuor.

De quatuor quibus lacrimarum In sermone de Epiphania c. xiij

In lacrimis devotionis
non indulgentia peccatorum
sed beneplacitum voluntatis dei
patris, cum descendit in
nos spiritus adoptionis
filiorum, testimonium perhibens
spiritui nostro quod filii dei sumus
ut melliflua de celo
vocem videamur audire
Tu mia[?] vel deus pater
in nobis complacet sibi
Nec parum distat inter
lacrimas devotorum atque
lacrimas penitencie et con-
fusionis decurrentes, longe
amplius utrisque precellunt
alie quedam lacrime, quibus
infundit sapor vini
Illas enim lacrimas vere
in vinum mutatas dixerim
quas superne compassionis

9

affectu in furore prodeunt castitatis. Pro qua causa ad hodiernum tibi ipsius imminere esse, sobria quadam ebrietate videlis, et nosdam quantum lugentes video. Sed si de corde procedunt ille lacrime, non tam facile illico prorumpunt in risum. Nunc autem cum loquendum cum otiosa et scurrilia verba prosilunt, quas prius lacrime, lacrimas huiusmodi de hiis esse non arbitror quibus consolatio divina promittitur. Quando quidem post illas tam facile consolatio vilis admittitur.

De quatuor molestiis hominis capitulum xiiii

Duplex secundum corpus miseria hominem contritum vexat, partibus rerum sensu doloris, et metu mortis future. Nimirum cum et passibile sit et mortale simplex utrumque agitat sollicitudo videtur, spei utique et timoris. Inter hec nempe fluctuat miser dum peccati corpus inhabitat ascendens usque ad celos, iterum usque ad abyssos descendens, et tabescens in malis, et ad bona nichilominus marcescens. Erit autem cum liber hic egrediens domicilio, a timore quidem penitus liberabitur sed necdum ab expectatione. Ex tunc enim iam non erit timor in finibus nostris sed in spe singulariter constituti

~~tuti erimus. Ceterum et~~ ipsum corpus restituetur. Seminatur autem corpus animale, resurget corpus spirituale. Seminatur in ignominia, resurget in gloria. Ubi iam tunc mors victoria tua. Ubi denique et in multa nominis desertum est. Corpus enim resurrectum iam non morietur, mors illi ultra non dominabitur. Sed et dolor et gemitus omnis abscedat quia absterget deus omnem lacrimam ab oculis sanctorum et iam non erit amplius neque luctus neque clamor sed nec ullus dolor quia priora transierunt. Felices lacrime quas benigna manus conditoris absterget, et beati oculi qui in talibus lacrimis fletibus elegerunt quam elevari in superbiam quam omne sublime videre quam avaritie et petulantie famulari.

latine

De quatuor spiritibus qui sunt in hac vita capitulum xv

Quatuor sunt quorum in hac vita adversariis deservimus. caro. mundus. diabolus. deus. Carni militamus, gule illecebris serviendo luxurie stimulis obsequendo. Mundo militamus, avaritie estibus anhelando honoris altitudinem affectando Diabolo militamus, honorum

perfectibus inuidendo contra
demum superbie spiritum intu-
scendo. Deos autem militos
pietatis opibus humiliter
insistendo, prelatibus ac elis
viliter resistendo. Illi ut
et singuli principes dona-
tiua sua. Ead largitur
suis seruitoribus momenta-
neam voluptatem. Mundus
transitoriam sublimitatem
Qualis perpetuam captiuitatem
Deus inestimabilem felici-
tatem

De quatuor generibus
hominum regnum dei pos-
sidentes seu possidendi. xvi

Quatuor sunt genera
hominum regnum celorum
possidencium. Alii violenter
rapiunt. Alii mercantur
alii furantur. Alii compel-
luntur ad illud. Rapiunt
qui relinquunt omnia
et sequuntur christum. Sunt
alii in scolis gradus a
quibus metuntur carnalia
dum seminant spiritualia
et tales dicuntur merca-
tores. Sunt alii qui
nonnulla bona occulte
faciunt et hii furari
dicuntur quia laudem
humanam vitantes solo
diuino testimonio sunt
contenti. Illi autem qui
compelluntur sunt pau-
peres necessitati quos hic
egenus paupertas deo
dispensante probat, ne
in futuro egenus iudicii
dampnabiliter puniat. De
quibus dicitur. Compelle
intrare. Compelluntur
aut variis infirmitatibus
et oppressionibus affligantur

De quatuor generibus temptacionum
super cantica sermone
tricesimo iii° c. xvii

Quatuor sunt genera
temptacionum nobis
ita perfectio sermone
descripta. Scuto inquit
circumdabit te veritas eius
non timebis a timore
nocturno, a sagitta in die
volante, a negocio per-
ambulante in tenebris
ab incursu et demonio
meridiano. Hec sunt
quatuor temptaciones quibus
undique circumdati nunc ha-
bemus circumdari scuto do-
mini ut sit nobis a dex-
tris et a sinistris ante
et retro. Veritas ante
commendat, quia verax
est qui promittit et sic
exibet ut promittit. Cre-
do quod et hoc ordine quo
inuaduntur contra eos qui
conuertuntur insurgunt
et velut principes sunt
omnium temptacionum. Primo
quia aduersus eos qui
conuertuntur primum esse certamen
de molestiis
corporis consueuit. Caro
enim actenus indomita
castigari et in seruitutem
redigi nequaquam equani-
miter patitur. Sed adhuc
memor recens perdite
libertatis acrius concu-
piscit aduersus spiritum

Sup᷑ Cantica s᷑mōe xxxiij

Itaq̄ p̄mordia nostre
conu̇sionis · Primū exa-
gitat timor / que intuīti
bus statim hoc cor vite
ingerit arrorib᷑ et insue-
te austeritas discipline
Alteq̄ timor nocturn᷑ dicit᷑
/ quia nox in sc̄ptuꝛis de-
signar̄e solet adu᷑sa / et p᷑
bonis que non videm᷑
/ formidas que in primari᷑
sunt adu᷑sa · tollerare / No-
ctum᷑ plane et tenebrosus
vel timor vel pudor iste
Superata aūt hac tēpta-
cōne / armemus nos in⁊
omnis adu᷑sus hom̄i lau-
des / que de laudabili
potissim̄ vita sumunt ma-
teriam / Alioqui patebim᷑
vulneri a sagitta volante
in die / que inanis gl᷑a
est · ffama siquidem volat
· leuit᷑ penetrat · et ideo
in die quia ex opibus
lucis / Sagitta leniter
volat · leuit᷑ p̄etrat · s᷑
non leue vulnus infligit
/ cito inficit Sup᷑ psal-
mum Qui habitat v᷑su 6to
Sagitta hec vana gl᷑a
est · Non est vnde i-
pugnat hec pusillanimes
et remissos / Qui fuen-
tiores esse videntur / ipsi
sibi caueant / ipsi paue-
ant · Si hec exsufflatur
tanq̄ inanis aura / re-
stat ut solidius aliquid
afferat᷑ de diuiciis et ho-
noribus sc̄li · Si forte qui

curat laudes / appe-
tat dignitates Super cā-
tica s᷑mōe xxxiij
Aliter nūc est · tēn-
tatori in negocio
perambulante in tenebris
quod est impossibile · at
enim ista de ambicione
descendit et in tenebris
simulacio eius / quippe
abscondit q᷑ est · et q᷑
non est mentitur. Ne-
gociat᷑ aūt om̄i tp̄e
forma retinens pietatis
ad sese occultam dū vir-
tutem aūt eius ven-
dens et emens honores
Ritos hoc negocium
perambulans in tenebris
· tendi fecit in tenebras
exteriores · veste spolians
nupciali · et virtutū glo-
ria fructu pietatis eva-
cuans / Postrema tēptacio
est demoniū meridianum
/ quod solet maxime insi-
diari pfectis qui vz tā-
quā viri virtutum omnia
superarunt · voluptates /
fauores · honores · Quid
enim iam superest ei qui
temptat / in quo possit
pugnare palam aduersus
hominem / qui videtur
omnibus modis diligere iusti-
ciam / et odisse iniquitatem
Quid ni ut iniquitatem
palliet virtutis imagine
Nos enim pfectos bonum
nominant amatores · ma-
lum oibus sub spēc boni
· nec mediocre / sed pfecti
psuadere conat᷑ / ut cito

cõsentiat qui magno
ope diligit bonum / et q
currit facile incurrat.
Venit proinde occultus
qui manifestus non au:
det / et quе satis expertus
est omne horrendum malum
falso bono superare mol:
litur / Merito igitur id est
supremo demum loco hec
temptacio formidetur / et quo
se in summo stare quis
videlit eo sibi vigilancius
ab incursu et demonio me:
ridiano caveudum intelli:
gat / Est quidem demonum
ideo meridianum existimo
· quia sunt quidam de numero
malignorum / qui tamen mi:
to tenebrose obstinate contra
voluntates sunt / nox et perpe:
tua nox sunt / diem tamen
se ad fallendum nomine
simulare / nec modo diem
sed et meridiem / Et tunc
meridies id est maior cla:
ritas apparet temptantibus
cum sub boni maioris
imaginem perfert De quatuor
temporibus temptacionis in ser
mone de sancto andrea c xviii

Necesse est ut scuto
circumdet veritas quia
nos undique mala circum:
dant. Ab inferiori enim parte
timor nocturnus insurgit
A sinistris sagitta volat
in die. A dextris perambulat
negocium tenebrosum
et ut nichil sit nocivum
a superiori demonium me:
ridianum occurrit / Nos autem
miseri et instabiles vi:
cinus tot superbus / et igne:
is telis undique volantibus
et insurgentibus minis / in:
ermes pronissima securi:
tate et negligencia dor:
mitamus / torpemus ocio
vanitatibus et seculibus in:
dulgemus / tam pigri ad
spiritualia exercicia. Ac si iam
pax sit et securitas / et
non sit milicia hominis
vita super terram / Ecce in
fide salus mea / tamen ut ei
velit inheamus / ipsa est
scutum quo tundamur / ut
eius cornua quatuor quadri:
formia hostium tela repel:
lant. Hic ergo insinus cor:
im contra timorem noctur:
num. id est adversus pusil:
lanimem que de cautis
afflictione procedit. Ut id
quod sub nobis est corpus
castigare velut studeamus
ac subicere servituti. Et si
quis vero nobis in faci
em maledicat. si quis
suadere apte mala co:
natur. in die volat sa:
gitta et a sinistris est
sinistro incolomis corum
excipienda. Et si adula
tor qui consulentis animo
venenum propinat fratribus
detractor. et odium seia:
re conatur. si demum ini:
quum aliquid tacsin in:
stinctum persuadere temptat.
a dextris media est iste
sed iudas est osculo me

tradit vel perdit. et dex-
tro cornu cum ceteris negocium
perambulans in tenebris nunc
est propulsans. Sed certe de-
monium meridianum superbie
scilicet spiritus qui nimirum in
maiorem splendorem dignitatis
actus insurgere solet. Hec
autem valde periculosa. Ini-
tium quippe omnis peccati
et causa totius perdicionis
superbia est. Propterea consulo
es qui salutem tuam opera-
ri studes adiutus hanc
super caput ceteris cornu
habere memento, ut non
eleveris in superbia, non
exaltetur cor tuum, non
ambules in magnis ne-
que in mirabilibus super te,
sed tela ea que de subli-
mi veniunt, supereminens
capiti tuo cornu cunctis
excipiat. Sane hoc so-
lum tibi salutis proficit et
regni titulus inscribitur,
quia plus qui se humi-
liat salvatur et exaltatur
meretur. Tamen ut breviter
dictum repetam, quatuor
hec cornua sunt, continen-
cia, paciencia, prudencia
et humilitas. De quadru-
plici superbia in quibus con-
sistit. Capitulum xv

Quadruplex est superbia cordis,
superbia oris, superbia
operis, superbia habitus. Su-
perbia cordis est quando
homo in oculis suis ma-
gnus est, contra quam sa-
piens orat dicens. Ex-
tollenciam oculorum meorum
ne dederis michi. Et ali-
bi. Ve qui sapientes estis
in oculis vestris. Superbia
oris vel lingue que
et iactancia dicitur quando
homo non plurima ma-
gna de se sentit sed etiam
loquitur. Unde psalmista.
Disperdat michi dominus labi-
a dolosa linguam magni-
loquam. Superbia operis
est quando homo quedam
superbia ut magnus appa-
reat agit. De qua idem
propheta ait. Non habitabit
in medio domus mee
qui facit superbiam. Super-
bia habitus est quando ho-
mo ut gloriosus videatur precio-
sis se ornat vestibus.
Unde apostolus. Non in ve-
ste preciosa. Et dominus. Qui
mollibus vestiuntur in do-
mibus regum sunt, ubi
superbia habitat. Sunt
autem quinque que ad reme-
dium tam mortifere pestis
a domino cordiali amore sunt
proposita, locus, corpus,
temptacio diaboli, predicacio
Christi, et eius conversacio.
Locus quia exilium,
corpus quia onerosum,
temptacio quia infestat,
Christi predicacio quia edi-
ficat, et eius conversacio
quia informat. Unusquisque
quilibet sensibus debet humi-

litatem operatur in anima
Sicut enim anima vita est
corporis. Ita deus vita est
anime. Et sicut corpus
mortuum est quod per quem
sensus ab anima non vege:
tatur. Ita anima mortua est
que per hec a domino non viui:
ficatur De quatuor modis
quibus itur ad consilium im:
piorum In quibus dampnantur c. ix.

Ad consilium impiorum
Itur quatuor modis
quidam enim trahuntur inui:
ti alii trahuntur illecti
alii seducuntur ignari alii
sequuntur spontanei Istis ne:
cessarie sunt quatuor virtutes
per quas armati resistant
ne in consilium eant Inuit:
ti necessaria est fortitudo qua
resistant usque ad mortem
minis verberibus et dampnis
Illi qui trahuntur illecti
indigent temperancia que re:
primit illicita desideria nec
cedit persuasionibus nec
emollitur blandiciis Illis
qui seducuntur ignari competit
prudencia que discernit ab
inutilibus utilia et docet
quid tenendum quid relinquen:
dum sit Iusticia indiget
illi qui sequuntur spontanei
iusticia enim est rectitudo vo:
luntatis que nec amat pec:
care nec peccato consentire
Iusticia et fortitudo sedem
habent voluntatem quia vo:
luntas iusta debet esse
et fortis. Est autem iusticia

voluntas ordinata hoc
modo scilicet mala respuens
bonis meliora preponens
Prudencia et temperancia sedem
habent in ratione quia racio
prouida debet esse et tempera:
ta. Est quippe prudencia
racio docta scilicet a gracia vitare
contraria iusticie propter in:
iusticiam vitat eciam non
solum iniusticiam apertam
sed eciam illa que sunt ali:
quo modo contra iusticiam
attendens non quod licet sed
magis quod expediat vitat
immicias et quedam alia
non quia illicita sed que
iusticie solent esse impe:
dimenta. Sed propter quosdam
qui ex ipso casu hec faci:
unt additur propter iusticiam
Iusticia est perfecta anime
racionalis. Alie virtutes
sunt ad eius custodiam
vel consumacionem. Fortitudo
temperancia et prudencia iusti:
ciam consumant ne amittatur
aut minuatur. Perfecta vero
perfecta est iusticia et consistit
in affectu cordis id est
quod illa tria. quia fortis
est prudens temperata De quatuor
pedibus quibus kathedra pe:
stilencie subsistit In quibus
dictis cam xx primo

Kathedra pestilencie
quatuor pedibus subsi:
stit. Primus pes est ma:
licia. Secundus contemptus
dei. Tercius irreuerencia
Quartus astucia. Malicia

est amator mali et sapo-
rem mali habet et ma-
ximum quia malum est diligit
· sicut facit dyabolus et no-
nulli iniqui. Sed quia sit
quando ut tales timeant
deum non timore bono. sed
ne mictant vel dampni
rerum vel corporis cruciatum
ut amplius sint mali con-
tempnunt et ipsum deum et sit
secundus pes contemptus dei
Item possunt sic ut malum
amarent deum contempnerent
· sed inhibet eos pudor
hominum cum quibus habitant
Ideo ad augmentum mali
sequitur tercius pes irre-
verencia ut nec deum time-
ant nec homines verec-
antur. Ad consummatorem vero
tocius malicie adest quar-
tus pes · astucia ut sci-
ant uti tribus predictis mi-
nisteriis oleum vino · et mel-
li acetum. Eminens pars
kathedre cui sedes in-
heret est potencia. Si enim
potens est qui predicta
habet tunc plurimum nocet
vel si potest sibi allicere
per que consilio secundat
et ad malum impellat
Deinde apponitur pulvi-
nar ut suaviter sedeat
Pulvinar fit de levibus
pennis animum significans
vanam gloriam et favo-
rem popularem quibus ho-
mines delectati extollun-
tur. Scabellum pedibus

supponitur ne terram tan-
gat. Tales enim nonulli
terrenas actiones non fa-
ciunt. sed spirituales se simu-
lant ut magis decipiant
Horum doctrina est sicut pe-
stilencia multa loca occu-
pans et vastans De quatuor
modis hominum in
sentenciis quibusdam c. xxii

Quidam sunt qui
non sequuntur xpistum. sed
fugiunt. alii non sequuntur
· sed precunt. Nonnulli secun-
tur. sed non assequuntur
alii vero sequuntur et consequuntur
Non sequuntur sed fugiunt
quia necdum peccare de-
sistunt. De quibus scriptum
est. Omnis qui male
agit odit lucem. Et propheta
Ecce isti qui elongant
se a te peribunt. Non se-
quuntur sed precunt qui in(g)e(n)io-
rum suorum vias preferunt
Sequuntur sed non assequuntur
quia sequi se ac remisse
agunt vel usque ad finem
non perseverantes de medio
itinere retrocedunt. Sequun-
tur et consequuntur qui viam
humilitatis eius devoto
mentis affectu perseverant
imitantur humiliter vero
sequuntur deum. Perfecta humilis
imitacionis mansio est ete-
rne beatitudinis De quatuor
generibus hominum in sentenciis qui-
busdam c. xxiii

Quatuor genera sunt ho-
minum quorum unum ul-
timum est quod faciat bonum

nisi unum. Tremenda enim
sunt qui dicta pr intel-
ligunt nec recipiunt
et hii mortui sunt. alii
intelligunt quidem sed non
recipiunt et hii sunt im-
pii. alii recipiunt non autem
intelligunt et hii fatui
sunt. Alii vero intelligunt
et recipiunt et isti sancti
sunt de quibus psalmus di-
cit. Non est intelli-
gens aut requirens deum
non est qui faciat bonum
non est usque ad unum

De quatuor rotis currus spiritualis in singulis quadrigam Capitulum xxiiii

Via legis domini agitur
non gressu corporis
sed affectu mentis. Per hanc
viam incedunt et ipsi
quedam currum ducunt
tria genera hominum. Servus
mercenarius et filius.
Trahunt eundem currum duo
iniuncta quorum nomina
sunt comminatio et pro-
missio. Super comminationem
servus sedet. Super pro-
missionem mercenarius. Ho-
rum utrumque trahit currum
alter timore alter cupiditate
et utrumque propriis stimulis
impellitur. Solus filius
qui nec timore quatitur
nec illicitur cupiditate
sed spiritu dilectionis agitur
sine labore aut lesione
vehitur in currum. Cumque
enim spiritu dei aguntur hii
filii dei sunt. Habet enim
currus ille quatuor rotas
illas scilicet quatuor animi
affectiones notissimas
amorem et leticiam timo-
rem et tristiciam. Amant
enim temporalia et letantur
cum malefecerint. Sed
hunc amorem et hanc
leticiam sequitur timor et
tristicia sempiterna. Electi
vero ponant primas rotas
timorem et tristiciam. Poste-
rius amorem et leticiam
sempiternam

De quatuor spinis super cantica primo libro xlviii capitulum xxv

Donec in carne est
in anima mens spinas
profecto versatur et necesse est
paciatur inquietudines tempta-
tionum tribulationumque acu-
leos. Videat quam vigilem
sollicitamque esse oporteat
super custodia sui septa
undique spinis. Hiis enim
aculeos intendentibus
spina culpa est. Spina
pena est. Spina falsus
frater. Spina est malus
vicinus. Audivi te plus
spinis in terra sunt. In
aere sunt. In carne tua
sunt. Versari in hiis et
immune ledi divine pote-
ncie est. non virtutis tue
Benigne pungentes si com-
pungaris. Non mediocris
titulus profecto virtutis inter
spinas vivere bonum

candorem et morum lenitatem
magis aut si hiis qui o-
derunt pacem pacificus
et amicus ipsis te exhibeas
inimicis **De duobus bonis
que oculum interiorem fa-
ciunt simplicem et duobus
malis que eundem faciunt
nequam in hoc de precepto et di**

[illegible] c. xxv

At interior oculus vere
simplex sit. duo illi
arbitror necessaria. caritatem
in intencione. et in electione
veritatem. Nam si bonum
quidem diligat. sed verum
non eligat. habet quidem
zelum dei, sed non secundum
scienciam, et nescio quemad-
modum in dicio veritatis vera
esse possit cum falsitate sim-
plicitas. Volens denique
ad verum instruere discipulos
simplicitatem integra veritatis
caritate monuit prudentes
sicut serpentes, et simplices
sicut columbe. Premisit ergo
prudenciam, sine qua nequaquam
satis esse posse simplicem
sciret. et non denique vere
simplex est. Oculus cum
ignorancia veritatis. Patet
ergo laudabilem illam et a
domino laudatam simplicitatem
absque hiis duobus non
esse bonis benivolencia
atque prudencia, ut oculus
videlicet cordis non solum pius
qui fallere nolit. sed et
cautus sit, qui falli non
possit. Ceterum sicut oculum
simplicem duo ista faciunt
bona, amor scilicet boni et
cognicio veri, sic nequam
oculum duo e regione
mala constituunt. cecitas
que fit ut veritatem non
cognoscat, et pravitas, qua
fit ut diligat iniquitatem

**De quadrifaria divisione
oculi interioris ut c. xxvj**

Porro inter hec duo
bona. que nec fallere
nec falli sinunt, et duo
illa mala que falli et
fallere faciunt, duo sunt
media. Unum quidem bonum
per quod oculus interior. et
si falli queat ignorancia
veri, zelo tamen boni fallere
penitus non consentit, al-
terum vero malum quod licet veri
noticiam non impediat,
amorem tamen boni pro mali-
cia minime sentit. Et quo-
rum omnibus melius divi-
sione innotescit, secundum hoc
duplex malum et illud
item geminum bonum quadri-
fariam dividamus, oculum
cordis in bonum et meli-
orem, in malum et peiorem
et subdamus exempla, Est qui
bonum diligit et malum
nescit. agit huius bonus
quidem oculus. quia pius,
non tamen simplex quia cecus
Et est qui bonum et libenter
agit et prudenter intelligit
Istius vero oculum non im-
merito simplicem dixerim
utpote cui. neutrum bonum
deest. nec zelus scilicet boni
nec sciencia. Est econtrario qui
minime diligens ex ma-
licia quidem prudens est sed
sapiens nec faciat ma-
lum per ignoranciam cecus

non est. Tunc quidem ideo
nodum appellamus
nequam, quod cum ei lux ad
sit malum non desit bo
num idest sciencia. Sed est bonum quod
forte nesciens quod non di
ligit agit, cui prestito non
incognite id quod dicitur ne
quam assignamus, eo quod
neutro careat malo nec
cecitate sed nec perversitate
Dicitur siquidem nequam quasi
nequaquam, ut is plerumque
nequam appelletur qui ne
quaquam hoc est in nullo pe
nitus appareat bonus,
super utroque bono vacuus
tam videlicet veri noticia
quam et benevolencia de
quadrifaria divisione
supradicti ulterius capitulum xxvi

Alius est itaque pravus
oculus non quidem
fallens penitus. sed tamen falli
pronus, alius is quem do
minus simplicem dicit tam
nec fallens facilis quam nec
falli, Et item alius est
oculus simpliciter malus
fallens utique libenter,
sed non facile falsus. Et
alius quem nequam esse dif
finivimus. quia sit duplex
malus. cui quippe et ma
licia parit ignoranciam
et ignorancia maliciam
operit. ita ut sepe nesci
ens malum quod volt non
faciat, et bonum faciat
quod non volt. Obscuratum

est neque insipiens cor
eorum. qui huiusmodi sunt
et qui iam traditi in re
probum sensum. Bonum enim
nec diligere nec dinoscere
queunt, Nam qui huiusmodi
est tamen perfecto malum
nec eciam volt si posset
nec si velit scit. Verum
obtenebratum hunc oculum in
superiori divisione illo al
tero tenebrosum non multo
peiorem. non quia mali
gnior sit. sed quia pericu
losior. Ignorancia quippe
scrutatorem. securitas se
curiorem facit non nequi
orem. Est tamen ex equo peri
culosior. quia ille
solum habet malum,
malam videlicet intencionem. iste
et falsam consideracionem. Ille
uno caret e duobus bonis
bono videlicet zelo. iste et uno
iudicio. Si igitur is vere
oculus nequam est. qui per
versus prius et cecus bonum
agit et malum credit
utique recte operando. sed
opinando iniquum sibi bo
num in malum sibi vertit
et tamen malum quantum ce
ciderit, Et non ideo secun
tur ut cum e contrario ma
lum facit et bonum pu
tat iuxta suam sentenciam
scilicet et ipse innocentiat
Verum non est quippe
simplex oculus ille qui
ex iudicio vitat totum
corpus lucidum reddat

qualem profecto superius diffinivimus. Neque enim ex toto adhuc tenebre desunt, ubi ignorantia vitat lucem obscurat voluntas. Cum itaque ille occulte utique malum, iste vero minime utique habeat bonum, nonne ratio videtur exigere ut plus ille noceat quam prosit iste. Neque enim consequens est ut tantum in bonum bonum unum, quantum duo mala in malum. Et eisdem laude dignam dixerim vel solam piam intentionem nec placere dignam divinitatem censebit in opere quod non bono ipsa bona voluntas actum sine malo quoque non erit decepta simplicitatis, quia quod a nesciente fit eciam bonum, condempnat intentio prava et malum non penitus excusat recta. Sive itaque malum putas bonum quod forte agitur sive bonum malum quod operaris, utrumque peccatum est, licet sane levius ad modum peccatur ubi salva intentione sola reprehensibilis actio foris apparet quam ubi maligna latet eciam in non mala actione intentio. Verum quod absque vel minimo peccato non est pura bonum minime est. Quo pacto ergo bonum non purum puro malo comparatur in efficacia, hoc est ut tam efficax ad bonum illud sit quam ad malum istud.

De quadruplici iusticia. In tempore de verbis apostoli. Tam pie

Iusticia dei sublimis est. Nostra enim si qua est humilis est iusticia, recta forsitan sed non pura, nisi forte meliores nos esse credimus quam patres nostros, qui non minus veraciter quam humiliter agebant: omnes iusticie nostre tanquam pannus menstruate. Quomodo enim pura iusticia ubi adhuc non potest culpa deesse. Recta proinde videri potest iusticia hominis si tamen peccato non consenciat ut non regnet in eius mortali corpore. Nam primi hominis iniciis non modo recta sed eciam pura fit quandoquidem ei datum est nec sentire peccatum. Ceterum et ipsa quam sua non fuit, et puritatem facile perdidit, et nec ipsam retinuit minime rectitudinem suam. Sane apud angelos iusticia pura recta et firma est. Sublimis quoque sed adhuc lege inferior quam divina. Non enim innata eis est sed collata a deo, ut nostra ipsa quod ex se est non modo iusticie sed iniusticie corpori inveniatur. Nusquam non ista est sinceritas quam in angelis sine mora illa iusticia legitur invenisse. Non enim iustificabitur

in conspectu tuo omnis
viuens/ ait is qui dei
iusticiam nimie commendabat
Nec enim ait omnis homo sed
omnis viuens. forte ut
nec ipsos angelicos eciam
nominis spiritus excepisse/
Viuunt enim et ipsi tanto
iustius tanto prompcius ei
astant apud quem est
fons vite. Nichilominus
eciam iusti sunt. sed ex deo
non coram eo/ munere
eius/ non in eius com-
paratione/ Ipse enim sibi in-
sticia est. cuius voluntas
non tam equa quam ipsa
equitas. et utraque non
aliud quam ipsa substancia est
Illa quippe iusticia verissima
sicut nouus est/ que re-
cta est prima est summa est
et ut ita dixerim eciam
substancia est De quatuor vi-
nulis descendentibus
de fonte xpi scilicet tam fon-
tem tam terciusmum

Dominus xpistus vite
de media ortu conclu-
sum euntibus per os pau-
li fistulam suam in quatuor
riuulos diffudit et deri-
uauit in plateas/ ut vide-
licet assignat nobis eum fa-
ctum a deo sapienciam. et
iusticiam et sanctificacionem et
redempcionem/ Quo quidem in
principio erat verbum et
verbum erat apud deum
factum est autem qualis esse ma-
net et apud homines sit
nichilominus sapiencia erat. Erat

iusticia. erat sanctificacio
et redempcio. sed angelis
ut esset et hominibus/ fecit
enim hec omnia deus pri-
us et fecit quod potuit. At ange-
lis iniquitas quo redempcio
fuerit non video. Nec
enim auctoritas scripturarum
conspiciam assentire videtur
eos aliquando aut peccato ex-
titisse captiuos aut mor-
ti obnoxios ut nullam
habeant redempcionem/ excep-
tis duntaxat illis qui
superbie lapsu irreme-
diabili corruentes redimi
deinceps meruerunt/ Si ita-
que angeli nunquam redempti
sunt. alii utique non
egentes. alii non prouiden-
tes. illi quidem quia nec
lapsi sunt. hii autem quia
irreuocabiles sunt. quo pa-
cto tu dicis dominum xpistum
eis fuisse redemptorem/ Au-
di breuiter. Qui erexit
hominem lapsum/ dedit
stanti angelo ne labe-
retur. Sic illum de captiui-
tate eruens sic hunc
a captiuitate defendens
Et hac racione fuit eque
utrique redemptor soluens
illum et seruans istum/
Liquet ergo sanctis angelis
dominum xpistum fuisse redempcionem
/sicut iusticiam sicut sa-
pienciam sicut sanctificacionem
Nichilominus tamen hec ipsa
quatuor esse factum propter ho-
mines/ Si ergo omne quod
erat angelus/ factus

est nobis. Tamquam sapiencia
iusticia / sanctificacio / et redem-
cio. Sapiencia in predicacione
. iusticia in absolucione pecca-
torum. Sanctificacio in conversa-
cione qua vixit cum pecca-
toribus. Redempcio in passi-
one qua sustinuit pro pecca-
toribus / Sedebas o homo
in tenebris et umbra mor-
tis per ignoranciam voluntatis /
Sedebas vinctus cathenis
delictorum. Descendit ad te
in carcerem non ut tor-
queret / sed ut erueret de pota-
te tenebrarum. Et primo quidem
voluntatis doctor depulit um-
bram ignorancie. tue luce
sapiencie sue / Per iusticiam
deinde que est ex fide
solvit funes peccatorum quibus
iustificans peccatores. Addi-
dit quod scilicet inter peccatores
vivere / sic et tradere formam
vite tamquam vie qua re-
dires ad patriam. Ad cu-
mulum postremo tradidit
pietatis in morte animam
suam / et de proprio latere
protulit precium satisfactionis
quo placaret patrem / Quod
tibi facere debuit et non
fecit. Illuminavit cecum sol-
vit vinctum / reduxit er-
rantem. reconciliavit reum.
En quatuor in illo. primum
sapiencie. Secundum iusticie
Tercium sanctificacionis / Quartum
redempcionis / Stulta huius
seculi sapientes de quatuor
virtutibus tam multa dis-
putaverunt / quas tamen ap-
prehendere omnino nequi-

verunt / cum illum nesci-
verunt qui factus est no-
bis a deo / sapiencia pruden-
ciam docens / et iusti-
cia delicta donans / et
sanctificacio / in exemplum
temperancie continenter vivens
/ et redempcio in exemplum
paciencie fortiter moriens
Quid vobis cum virtu-
tibus qui dei virtutem
christum ignoratis / Ubi namque
nisi vera prudencia nisi
in christi doctrina. Unde
vera iusticia nisi de christi
misericordia. Ubi vera temperancia
nisi in christi vita. Ubi
vera fortitudo nisi in christi
passione. Soli igitur qui
eius doctrinam sunt im-
buti prudentes dicendi
sunt. Soli iusti qui de
eius misericordia veniam pecca-
torum consecuti sunt / Soli
temperantes qui eius vitam
student imitari. Soli for-
tes qui eius paciencie do-
cumenta fortiter in adversis
tenent. Incassum proinde
quisque laborat in acquisici-
one virtutum si aliunde e-
as sperandas putat quam
a domino virtutum cuius do-
ctrina seminarium prudencie
. cuius misericordia opus iusticie
cuius vita speculum tempera-
cie. cuius mors insigne
est fortitudinis. Ipsi honor
et gloria per infinita secula
amen De quatuor ordini-
bus in processione diei in
Ramis palmarum Capitulum [illegible]

Quatuor ordines in
processione domini sol
videor intueri. Preibant
enim quidam / et viam pa-
rabant domino ad corda / a-
lii sequebantur / et hii sunt
qui proprie conversi tertii
/ devote sequuntur et adhe-
rent per vestigiis prece-
dencium. Erant etiam disci-
puli / tanquam domestici
lateri eius adherentes.
Ipsi sunt qui partem opti-
mam elegerunt qui in
claustris soli deo vivunt
per deo adherentes et eius
placitum considerantes. Ipsum
etiam iumentum cui insede-
bat affuit quod designat
devotos corde et animos
condampnos bestiales / verum
non fuit ibi animal hu-
iusmodi copiosior multo
/ nec optimi. Illos enim
magis onera sunt quam
honori / nec propter eos pro-
cessio valde gloriosior est
/ iumenti namque cantare
non norunt sed male so-
noros dant rugitus. Ipsi
sunt qui per virga et
calcaribus egent. attamen
ne ipsos relinquat domi-
nus disciplina fere no-
luerunt. Quatuor ergo
sunt genera in processione
domini. Boni prudentes et
boni simplices. Illi sunt
qui precunt et qui sequuntur
Bonos autem addidi quia
prudentes non boni / iniqui

sunt. et simplices non
boni / stulti sunt. In pro-
cessione autem domini nec ini-
quus locum habet nec stul-
tus. Porro qui adherent
ei contemplativi sunt qui
portant et onerant. eo quod
ipsi sunt domini corde et
pace devoti. Sed ecce omnes
sunt in processione domini
/ et nemo ex ipsis faciem
eius videt. Nam qui
precedunt occupati sunt
in paranda via / sollici-
ti circa peccata et temptaciones
aliorum / Qui sequuntur domino
faciem eius videre non
possunt. Sed postea videt
eius. Iumentum cui insi-
det nunquam ad videndum
oculos levat. Sed primum
est semper in terram. Qui
vero adherent ipsi aliquando
videre possunt. Sed raptim
non continue nec plane
cum adhuc sunt in via
actu continuo ad alios
ipsi magis faciem ad fa-
ciem eum vident. De
quatuor generibus spirituum super
Cantica sermone v et xxxi

Quatuor sunt genera
spirituum. pecoris. viri
angelicus. et qui condidit
istos. Non est ex omnibus
cui sine proprie se / sine
proprie alium / sine propter
utrumque instrumentum corporis
non sit / corporis nec simili-
tudo / excepto dumtaxat
illo cui omnibus tam cor-

palis· qm̄ spūalis creatā
mito costitet/ et dicit de
monis ceū/ qm̄ bonoꝝ
meoꝝ non eges· Et p̄m
qdem ita corpe et corde
constat/ ut nō subsistē
absq̄ illo ut cuq̄ possit/
Sicut quippe et vivifica:
re desinit et vivere ille
spūs/ qm̄ moritur ꝑcoris
Verū nos vivimus qdem
p corpus· ſz ad ea q̄bꝫ
bte vivit/ nullus nobis
accessus pt̄ nisi p corpꝰ
Ipā sꝫ qdē corpalia et
visibilia ista non nisi p
corpibus infamata sensa
in nrāz noticiaz veni:
unt· Habet igitur nāliter
corpis spūalis creatura
que nos sumus/ sine quo
nimirū neqꝫ illam
sciam assequitur/ quam
solum accepit gradiū
ad ea de quoꝝ sit cogni:
cōne bta/ Tam quo et sup:
celestes spūs opus cor:
poribus habeant/ illa
nos maxime ꝯtos faciat
vera et vere divina
sna· Nonne omnes ait
admīstratorij spūs sūt
missi in mīsterium ꝓpter
eos qui hereditatē capi:
unt salutis/ Sed nō naz
quo modo implent mīsteriū
suū absq̄ corpe ꝑsertim
apud viventes in corpe
Demiqꝫ non est discurre:
re de loco ad locum
transire nisi corporum· Sed
frequēt facere angelos
tam indubitata qm̄
nota ꝓbat auctoritas
Ita inferior superior quo
spūs ꝓprijs corpibus
egent· Sꝫ tm̄ quibus vi:
vent non etiaz iuve:
nīr ac pecus quidē quo
debito sentiunt et ad
vsus tm̄ tpalium corpa:
lium quā nūtitatū vivendo
sunt· Ideo quod ille spūs
et cum ipe transit et cū
corpe desinit/ angelus
vo creat sathagit quo
in hūlitate spūs admi:
strat officium pietatis
sitiudiꝫ bonorū ꝯmpsū
iniabilis alacrem quo
se minister exibens ut:
pote spūs in celum su:
turis cōnibus et coheredi:
bus supne iocunditatis
Ille igitur ut inferior sūmat
iste ut prie subveniat
ambo ꝓculdubio suis
corpibus egent ut in:
venit· Nam in quo ipsis
cis mutat non in deo
ad ꝑfectū dumtaxat et:
nitatis/ Racōnalis neque
spūs micus quiqꝫ innatat
corpe suo ut p corpalia
et sensibilia que p illud
sentit etiaz ad spūalia
et intelligibilia ꝑficiendo
ꝓmgat· Porro autem
supcelestis spūs absq̄ ad:
iutorio corpis et absq̄
intuitu horum omm̄ que
p corpus sentiunt/ sola
ꝑfecto sue vivacitate
ac vivacitate nature

sufficit apprehendere
summa, et intima pe-
tere. Nec brutus igitur
nec angelicus spiritus ad
ea capessenda quibus beati
spiritales fiunt, corporea
sui ullo corporibus
adiumento. Ille siquidem
privata soliditate non
capiens, iste vero excel-
lentiori gratie prerogativa
non indigens. Porro ho-
minis spiritus qui medium
quendam inter supremum et
infimum tenet locum, usque
adeo non ad utrumque ne-
cessarium habere corpus mani-
festum est, ut absque eo ipse
proficere nec alteri prodesse
possit. Nam ut taceam
cetera membra corporis
officiaque membrorum, quo-
nam quaeso aut sine lin-
gua loquens audiretur
aut sine auribus percipiens
instrueretur. Itaque cum absque
adminiculo nec bestialis
spiritus similis conditionis
solvat debitum, nec spirita-
lis caelestisque creatura mu-
neris studio pietatis, nec huma-
na anima tam proximo
quam semetipsam sibi sufficiat
consule ad salutem, liquet
omnem creatum spiritum sive
ut iuvet, sive ut iuvetur
similiter et iuvet corporeo
prorsus indigere solatio.
Nullus autem creatorum spiri-
tuum per se nostris mentibus
applicatur, ut videlicet nullo me-
diante nostri sive vestri cor-
poris instrumento ita nobis
misceatur vel infundatur
quo eius participatione
docti sive doctiores vel
boni sive meliores effici-
amur. Nullus angelorum
nulla animarum hoc mo-
do mihi capabilis est, nullius
ego capax. Nec ipsi an-
geli ita se alterutrum ca-
piunt. Reservetur proinde
prerogativa hec summo
atque incircumscripto spiritui
qui solus cum docet an-
gelum sive hominem scientiam
instructi non querit
nec corporee auris, sic
nec sibi oris per se instru-
menti. Per se innotescit, purus
capitur a puris. Solus
nullius indiget, solus
et sibi et omnibus de sola
omnipotenti voluntate suffi-
ciens. Operatur tamen innumera
et immensa per subiectam
creaturam corporales sive
spirituales, sed quasi imperans
non quasi mendicans. Ecce
corporis de corpore facit hic
nunc ad nutum indumentum
universa corpora celestia
atque terrestria obsequi con-
stat, plane superfluo ha-
bet sibi qui nullum sibi
recipit alienum. Demus
igitur soli Deo vere
verum, sicut immortalitatem
ita et incorporalitatem, qui
solus spirituum universam
corpoream creaturam eo us-
que transcendat ut cuiusque
corporis in quocumque opere
non indigeat solo spiri-
tuali nutu cum volt

ad quemcumque volt agenda contentus/ Sola igitur est que nec propter se . nec propter alium solacio indiget corporali opus licet illa maiestas

De quatuor fontibus paradisi manantibus de paradiso domino nostro ihesu christo in sermone de natiuitate domini Bernardi capitulum c xxxiii

Fons nobis est christus dominus unde lauemur Sed fons qui numquam potest exhauriri. Veruntamen non iste solus aquarum usibus irrigacio/ quam profecto maxime necessariam habet nouelle oliuarum plantaciones alioquin aut minus proficiet aut ex toto peribit pre nimia siccitate/ Requirat ergo deuocionis aquas/ quicumque seminauit bonorum operum semina ut irrigentur fonte gracie/ et bone conuersacionis ortus non exarescat/ Sed in perpetua viriditate proficiat ut bona opera fauore deuocionis et dulcedine spiritualis gracie condiantur/ Putas inuenire potest quartus fons ut paradisum recipiamus quatuor fontium irrigatum amenissimum. Nam si bonum paradisum demus nobis reddendum non speramus/ quo regnum celorum sperabimus

Nunc autem ut de exhibitione prioris fiducia sit expectacio futurorum paradisum habemus multo meliorem et longe delectabiliorem quam primi parentes habuerunt et paradisus noster christus dominus est/ In quo tres quidem iam fontes inuenimus/

Primum quecumque sitientes de fonte misericordie ad diluendas culpas aquas remissionis/ quecumque ad coquendos cibos aquas sitientes/ aquas emulacionis. Licet nimium condiunt et decoquunt affectiones nostras. et ebulliunt de fonte caritatis. Porro ex hiis quatuor fontibus tres quidem prope cernere videntur leuius Ecclesie ordinibus singuli singulis

Nam fons quidem communis omnibus est/ In multis quidem enim offendimus omnes et indigemus omnes fonte misericordie ad diluendas offensionum sordes/ Omnes enim peccauimus et egemus gracia dei et prelati et continentes et coniugati. Quoniam si diximus quia peccatum non habemus nosipsos seducimus

Quoniam ergo nemo mundus a sorde nec infans est fons omnibus communis/ et pari voto debent ad hunc fontem Noe et Daniel et Job properare/ De ceteris Job quidem maxime fonte sapientie querat cum ipse magis inter medios laqueos ambulat/ ita ut magnum videatur si a malo declinet/

Danieli vero currendum est ad fontem gracie cui nimirum opera penitencie et laboris abstinencie deuocionis gracia necesse est impinguari/ Oportet enim ut maxime nos in hilaritate omnia faciamus. quia hilarem datorem diligit deus

ctionis vel emulationis.
Hoc convenit specialius quod
maxime prelatos decet hic
zelus. De quatuor beneficiis
dei siue psalmum Exultat
quod vsu xij c. xxiiij

Habemus gratis factorem
nostrum, redemptorem nostrum,
beneficiorum nostrum, aut po-
tius spei nostre. Ipse enim
retributor. Ipse retributio
nostra. Nec aliud iam quam
ipsum expectamus ab ipso pre-
mium quod nobis promittit
nos ipsi sumus. Quidem
ipse fecit nos et non ipsi
nos. Parum ne tibi istud
videtur quia te fecit. Co-
gita qualem fecit. Nempe
secundum corpus egregiam cre-
aturam, sed secundum animam ma-
gis, utpote imagine crea-
toris insignem, rationis par-
ticipem, capacem beatitudinis
sempiterne. Porro secundum
ambo simul per talis crea-
turis maxime admiranda
cohentes sibi incomprehen-
sibili artificio investiga-
bili sapientia conditoris. Itaque
tam magnum hoc donum
quam magna res homo.
Sed quam gratuitum putas
plenum est, quia nichil
ante promeruit qui pe-
nitus nichil fuit ante pre-
ea sperabat gratiam retributionis
auctor. Non necessariam re-
tributionis gratia mei, qui per
omnia sibi sufficit. Sed
devotas gratias relaturum
ei qui sic meruit sperabat.

Nec hoc quidem licet ma-
xime attentius munere qui
dedit ut esses qui ante
non fueras, adiecit eciam
unde subsisteres qui iam
eras. Nec minus liberaliter
hoc quam illud indubitanter
operatus est. Quam copio-
sus in secundo beneficio quam
liberalissimus fuit. Quanta li-
bertas est ad sustentationem,
quanta ad eruditionem, quanta
ad consolationem, quanta eciam
ad delectationem, quanta ex hoc
iam ad correptionem. De-
nique hoc dico gratis et du-
pliciter fecit gratis. Sine
meritis tuis, sine labore
tuo. Nempe dixit et facta
sunt. Nam ideo devotius
minus, minus obnoxius,
minus gratus es. Quod hoc quidem
sicut pro nichilo sic
de nichilo fecit, profusi-
oris est occasionis ingra-
titudinis vestigare. Nemo
id facit nisi qui eciam
gratus esse negavit. Puto
enim nemini tibi apparet mi-
nus utile quam prestanti
nimium difficile fuit.
Ceterum iam ex hoc titulum
operis tue redemptionis atten-
de. Non est velamen
excusationis laboriosum propositum
in ea. Gratis quidem hoc
prestitum est, sed gratis quod
ad te pertinet. Nam quod
ad illum plane non
gratis factus est salvus et
pro nichilo, non de nichi-
lo tibi. Quid ad hoc dor-
mitat affectio in homine
vero mortua est illa

non dormit que huic
beneficio non respondet que
se totam non effudit in
gratiarum actionem et vocem
laudis. Nam et ista duo
evidentissime levitatum hoc com-
mendat. ut in eis quoque
vera sincere dilectio compro-
betur. Non propterea de facili
prestans quod nollet aliter
facere. sed quod non aliter oportet.
Itaque fecit. fecit te de eius
minibus. fecit tam multa propter
te. fecit et seipsum propter
te verbum caro factum est et
habitavit in nobis. quod
adhuc restat perfectius est
ipse tecum caro una. te
secum faciet spiritum
unum. Non recedant hec
quatuor a corde tuo. non
a memoria. non ab affe-
ctione. Hec cogita in
corde semper. in hiis ingere
delectare. hiis velut quibus-
dam stimulis urgens.
sollicita animam tuam hiis
facibus inflammans eundo
ad clamandum eum qui
tam multiplicibus sum cari-
tate commendat amore et
sponsa mandata creatoris
tui. sponsa mandata bene-
factoris tui. redemptoris
tui. remuneratoris tui de

De quatuor speciebus contemplationis
in libro de consideratione
capitulum xxxv

Quatuor sunt contem-
plationis species. Prima
et maxima contemplatio est
maiestatis admiratio.
hec requirit cor purgatum
ut a viciis liberum atque

exoneratum peccatis. facile
ad superna levetur. Inter-
dum vero per aliquas mo-
rulas stuporatum extasi
suspensum teneat ad
mirantem. Secunda autem
necessaria est. hec est enim
intuens iudicia dei quod
sane pavido aspectu
dum vehementius concutit
intuentem. fugat vicia
fundat virtutes. initiat
ad sapientiam. humilitatem ser-
vat. Tercia contemplatio
occupatur vel potius o-
ciatur circa memoriam bene-
ficiorum. et ne dimittat
ingratum sollicitat me-
morantem ad amorem
benefactoris. Quarta que
retro sunt obliviscens
in sola requiescit expe-
ctatione promissorum. tunc
cum sit meditatio eter-
nitatis. Quippe que pro-
mittuntur eterna sunt. lon-
ganimitatem alit et per-
severantie dat vigorem
Puto iam facile est quatu-
or ista hec quatuor illis
verbis apostoli assignare.
dum longitudinem comprehen-
dit meditatio promissorum
latitudinem recordatio be-
neficiorum. sublimitatem con-
templatio maiestatis.
profundum inspectio iudi-
ciorum. De quatuor gra-
dibus amoris ex libro
suo de diligendo
deo capitulum xxxvi

Amor est affectio natu-
ralis. Ergo naturale est

iustum quidem foret, sum-
mo omnium nature deservire
auctori. Sed quia car-
nales sumus et de carnis
concupiscentia nascimur, necesse
est ut amor noster a car-
ne incipiat. Qui si
recto ordine dirigitur
quibusdam suis gradibus
duce gratia proficiens in
spiritu tandem consummabitur,
quia non prius quod spirituale
sed quod animale est, deinde
quod spirituale. In primis
ergo diligit seipsum ho-
mo propter se. Cumque videt se
per se non posse subsistere
deum sibi necessarium inci-
pit per fidem inquirere
et diligere. Facit ergo
et cetera diligere deum
qui et ea bona facit
confacit aut sic. Cum non
condidit ipse et protegit.
Nam ita condita sunt
ut liceat ingenio nullo
potestatem quam habuit
et conditorem, ut que id
per ipsum non valuit esse
nec sine ipso valeat om-
nino subsistere. Et ne sa-
ne de se tantum ingrateat
et proinde sibi quod absit
superbe arrogat beneficia
creatoris, vult hominem
idem conditor alto quidem
salubrique consilio tribu-
lationibus exerceri, ut cum
defecit homo et subve-
nit deus, dum quod ho-
mo liberatur a deo, deus ab
homine ut dignum est

honoretur. Fit hoc ita:
sed tali modo ut homo
animalis et carnalis qui preter
se neminem diligere nove-
rat, etiam deum vel propter
se amare incipiat, quod
in ipso nimirum ut sepe
expertus est, omnia possit
que posse prosint, et sine
ipso possit nihil. Diligit
itaque in secundo gradu deum
sed propter se adhuc et non
propter ipsum. At vero cum ipsum
cepit occasione proprie neces-
sitatis colere et frequentare
cogitando, loquendo, le-
gendo, orando, obedien-
do, quadam huiusmodi fami-
liaritate paulatim sen-
simque deus innotescit,
consequenter et dulcescit,
et sic gustato quam sua-
vis est dominus. Transit ad
tertium gradum ut dili-
gat deum non iam propter
se sed propter ipsum. Ita fit
ut ad diligendum deum
ipsum plus iam ipsius
alliciat gustata sua-
vitas, quam urgeat no-
stra necessitas. Hunc in
hoc gradu quo iam propter
seipsum deus diligitur
diu statur et nescio si a
quoquam hominum perfectus in
hac vita perfecte apprehen-
ditur, ut se scilicet homo diligat
tantum propter deum. Asserant
hoc si qui experti sunt;
fateor impossibile mi-
chi videtur. Est autem

Procul dubio tu introductus
fuit servus bonus et fide-
lis in gaudium domini sui.
Et inebriabitur ab ubertate
domus domini. Qui enim ebrius
mero quodammodo oblitus
sui et a se penitus velut
deficiens totus pergit in
deum, et deinceps adhe-
rens ei unus cum eo spiritus
est. Quomodo stilla aque
modica multo infusa
vino deficere a se tota vi-
detur, dum et saporem vi-
ni induit et colorem, sic
omnes tunc humanas affe-
ctiones quodam ineffabili
modo necesse est a semet-
ipsa liquescere atque vi-
dere penitus transfundi boni-
tatem, alioquin quomodo omnia
in omnibus erit deus, si in
homine de homine quicquam
supererit. Manebit quidem
substantia, sed in alia forma, alia
gloria aliaque potentia. Ex
hoc iam contentus ille gra-
dus amoris perpetuo possi-
detur cum summe et plus
diligitur deus. quia nec
nosipsos iam nisi propter
ipsum diligimus, ut sit ipse
in premium amantium se, in
premium eternum amantium. De
longitudine latitudine
sublimitate et profunditate
dei in libro quinto de
consideratione capitulo xiiii
Quid est deus. longi-
tudo. latitudo. subli-
mitas et profundum. Visus
sum protulisse plura, sed

unum est per eas significa-
tum, unus quidem. Non
divisiones substantie in quater-
nario isto expresse sunt,
non dimensiones quales in
corporibus intuemur, non
distinctio personalis quales
in trinitate adoramus, non
numerus spectatus qualem per-
sonis ipsis inesse fate-
mur, et si non aliud
a personis. Alioquin hoc
singulum horum in deo quod
quatuor sunt, hoc quatuor
ipsa quod singulum est. Quid
igitur est deus. longitudo
inquam. Quid ipsa. eterni-
tas. hec tam longa,
ut non habeat terminum, non
magis loci quam temporis. Est
et latitudo et ipsa quid
caritas. Quibus et ista
terminis angustetur in deo,
qui nil odit eorum que
fecit. Denique solem suum
oriri facit super bonos et
malos, et pluit super
iustos et iniustos. Ergo
et inimicos includit sinus
ille. Nec hoc quidem con-
tentus evadit in infinitum
omnem non modo affectionem
sed et cognitionem excedit.
Quid plus dicam. Eter-
na est. nisi quod hoc forsi-
tan plus est quia eterna
est. Vides tantam esse
latitudinem quantam et lon-
gitudinem. Utinam sic vi-
deas non tantam esse, sed
ipsam id esse unam cum
altera. non minus unam

quam duas non plus
duas quam unam. Deus
eternitas est. deus cari:
tas est. longitudo sine
protensione. latitudo sine
distensione. In utroque spa
ciales quidem excedit spa:
les et angustias. sed li
bertate nature non enorm ite
subest. Tali modo immensus
est qui omnia fecit in
mensura et numerus imme:
sus hic tamen modo et ipsius
immensitatis. Eodem item
deus sublimitas et pro:
funditas. In alto super
omnia. In alto infra
omnia. liquet in dextre
munere clausitate equali:
tatem stare undique sim:
ter. astare immobiliter sibi
sublime potentiam compen:
dium sapientiam eius con:
sidera. ex quo et ista vi:
dent sibi dum et subli:
mitas inattingibilis et pro:
funditas eque investigabilis
cognoscitur. O sapientia potens
attingens ubique. O pote:
cia sapiens disponens su:
aviter omnia. Res una ef:
fectu multiplex. operacione
quam diversa. Et illa res est
longitudo propter eternitatem. la:
titudo propter caritatem. sub:
limitas propter maiestatem
profunditas propter sapienciam

Explicit liber nonus
Incipit liber decimus
de diversis quibus peccati
in quibusdam similes sed
non eodem ordine etc.

Primum peccatum per:
fectum in celo per
superbiam prevari:
catoris angeli.
qui in seipso tu:
muit et de
parte beatorum spirituum eie:
ctus celorum regnum ami:
sit. Secundum peccatum commissum
est per inobedientiam mulie:
ris in paradiso. Ex hoc
peccato facta est caro rebel:
lis spiritui. ut quos spiritus
eius non sunt subiecti
creatori nec caro sit subie:
cta spiritui. Tertium peccatum
fuit quod ipsa mulier virum
suum socium in culpam traxit
debuit eadem illa peccatum
suum deflere. Nec addere
peccatum peccato. sed in hoc pu:
tavit se habere consolacionem
si virum faceret sui peccati
participem. Eo nodamus enim
naturale est unicuique vel:
le sive in viciis sive
in virtutibus associare sibi
consortem. Quartum peccatum
commisit adam qui con:
sensit. Adam enim ut ait
apostolus non est seductus
mulier autem seducta in
prevaricacione fuit. Illa per
ignoranciam. iste per infir:
mitatem. Peccavit al
ius diligendo uxorem
non quia eius voluntatem
fecit. Sed quia eam vo:
luntati pretulit divine.
Insuper quippe erat ut il:
lius magis voluntatem

facit cui plus debebat
Cumque vero ambigat plus
eum debere conditori quam
uxori. Quidem uxori est
astrictus tantum per amorem
deo autem per timorem et ado-
rem sunt. Pluribus ergo de-
buerunt valere duo vincula
ad tenendum eum erga dei
preceptum quam unum tantum
erga coniugis affectum. Ter-
cium eciam peccatum commisit
qui propriam culpam retor-
sit in uxorem. Primo quidem
crudelis in se qui peccatum
suum excusavit. Secundo in
uxorem quia accusavit
et utique satis digna sup-
plicia est de peccato vindicta
quando eam accusat cuius
amore peccavit. Sextum
peccatum fecit Eva que cum
interrogaretur a domino cur hoc
fecisset. Respondit ei serpens
decepit me et comedi.
Sic declinat et ipsa in
verba malicie ad excusan-
das excusaciones in peccatis
refundens culpam in ser-
pentem cum immunis esset a
crimine. Cum nil obfuisset
suggestio serpentis. Si illa
negasset assensum proprie vo-
luntatis. Et forte precessit
in ea aliquibus motibus su-
perbie unde seduci me-
ruit a serpente. Septimum
peccatum factum est extra pa-
radisum. Quando Cayn
consurrexit adversus Abel
fratrem suum et interfecit
eum. Ex eo iam tempore
inveteratum est ut mali

nisi insurgat in bonos ut
opprimant eos **De avari-
cia malicia luxuria et
divisis eius appendiciis
Gen xiiii xxxix c. fin**

Magnus quidem prin-
ceps spiritualis atque
invisibilis Regis Egi-
pti prefatus malicia est
magnus luxuria magnus avaricia. Et hic
quidem possidet binos su-
os sub rege suo sicut
sui cuique assignati sunt.
Nam malicia in omni
regione maleficiorum atque
facinorum dominatur. Luxu-
ria omni immundicie et turpi-
tudini preest. Avaricia in
predis rapine et fraudis
sortita est principatum.
Habet malicia currum
suum quatuor rotis consisten-
tem. Demencia, audacia,
impaciencia, impudencia.
Valde enim velox est currus
iste ad effundendum sangui-
nem. qui nec innocencia
sistitur nec paciencia retardatur
nec timore refrenatur nec
inhibetur pudore. Trahitur
autem duobus admodum pin-
guibus equis. et ad omnem
perniciem paratissimis terrena
potencia et secularis pom-
pa. Tunc namque quadriga
ista malicie erit valde
velocior cum huic quidem
potencie copia subest eius
adimplendis maliciosis
conatibus. Deinde plausus
pompe arridet peccatorum
sceleribus ut suis impleantur

cui subiectus est. Tunc
laudatur peccator in deside-
riis animae suae et iniquus
benedicitur. Porro praesident
huic duobus aurigae. Duo
timor et livor, et trahitur
eadem pompa. Livor vero
potentiam agit. Hic enim ra-
pido fertur diabolicarum po-
paem. aperit se tuus cor-
pus imminuit. Nam quod
in se simul stat timore
compressum gravitate mode-
stie, humilitate solidum, pudi-
tate sanum. Amica huius
vanitatis nequaquam leviter
rapietur. Item livore in-
metu potentie. Nunc in-
vidia agitur et quam confu-
dam lemosbus urgetur
hinc inde calcaribus su-
spitionis utique detrahendi
et metu subtrahenti aliud
est enim quod suspectus est fu-
turus et aliud quod timetur
invasor. Huius itaque si-
milis livorum potentia
continue agitatur et livens
eadem malitia sit se luxur-
iante livore quadriga ut
omnium voluntatum vitiorum
ingluviei. Ut ventris
libidine coitus. Molli-
tie vestium. Otii suppositionis
resolutione. Trahitur enim
eque duobus. Prosperitate
vite et rerum habundantia
et quae huic praesidet dux
Ignavie torpor, et infi-
da securitas quia et co-
pia in ignaviam solvit
et secundum scripturam prospe-
ritas stultorum perdet illos.

Non sane ob aliud ni-
si ut male securos reddat.
Cum enim dixerint pax et
securitas tunc subitaneus
eis superveniet interitus.
Huic quadrige minime sunt
necessaria flagella vel ad
aliquid urgendi, sed pro
his utuntur conopeo ad
faciendum umbram et fla-
bello ad ventilandum ve-
tum. Porro conopeum
dissimulatio est umbram
faciens et protegens ab
estu curarum. Animum na-
que est mollis et delica-
te amice etiam in nullas dis-
simulatione curas et ne estu-
antes sollicitudines sen-
tiat sub latibulo dissi-
mulationis abscondi. Fla-
bellum vero effusio est ve-
tum adulatorum et applau-
dentium. Flagrant enim sunt
luxuriosi amentes aura
ventum de ore adulatorum
et de hoc satiabiles. Iam vero a — aritia
quadriga rotis et ipsa
vehitur quatuor vitiorum quae
sunt pusillanimitas, in-
sensibilitas, contemptus dei,
mortis oblivio. Porro
iniuncta theoria tena-
citas et rapacitas. Et
huic unus auriga am-
bobus praesidet lucri ar-
dor. Sola siquidem ava-
ritia quae cadem plu-
res non patitur uno con-
tenta est similiter. Ipse
vero iniuncti operis prompte
admodum atque infatiga-
bilis executor urgendo

fane immet sed hentibus
flagiis utitur accensus libi-
dine accendi et metu am-
mittendi. Sunt et alii prin-
cipes regis Egipti subtus
et ipsi tribus suos in expe-
ditione domini sui. Sicut
superbia que omnibus de ma-
ioribus est principibus sicut
inimica fidei impietas
magnum et ipsa tenens
locum in domo et regno
Pharaonis. Et multi sunt
adhuc alii inferioris ordi-
nis satrape et ceteros quorum
non est numerus in Pharaonis
exercitu. In istorum itaque prin-
cipum fortitudine, curruum
quoque suorum, invisibilis Pharao
utique discurrens in omnem
familiam domini contra per
vilibus more tyrannico
debachatur. In hiis etiam
hiis diebus crescente quod
de Egipto inscribitur. At ille
non subiectus curribus, nec
protectus armis, in domino
tamen sola domini confortatus
manu sevientem decan-
tat. Cantemus domino glo-
riose enim honorificatus est equum
et ascensorem proiecit in
mare. Item hii in curri-
bus et hii in equis, nos
autem in nomine domini
dei nostri invocabimus. De
diversis viciis lingue
in sermone de capitulo capitulum 3m

Vilis et volatilis
Vrens verbum hominis,
nullius more, nullius pon-
deris, nullius precii, nullius

soliditatis ac liquor uberat.
Unde et verbum dicitur.
Est sicut folium quod vento
rapitur effluit, et non
est qui consideret. Comunis
nimirum quantitas modicum
lingue membrum contrahat
sordes. Cum multiplex
in labiis incircumcisis in-
iudicia coagulatur, quamvis
sit comunis omnibus prenominatis in-
circumspecti. Est enim lin-
gua dissoluta in sermo-
nibus ociosis. Est lingua
impudica, est et ma-
giloqua. Quarum prior
lascivie, sequens arro-
gantie famulatur. Est et
lingua dolosa et item
lingua maledicta, quarum
altera in falsiloquam et
adulatoriam subdividitur,
altera vero mittit in facie
contumelias irrogat, mittit
detrahit in occulto. Sed
si de omni verbo ocioso ver-
bo quod unquam locuti fuerint
homines deo reddituri
sunt rationem in die iu-
dicii, quanto districtius de
verbo mendacii et maledic-
ti et iniurioso, de elatio-
vel lascivie, de adulatio-
aut detractionis iudicabitur.
Cum vero sit summa peccatum in
multiloquio non effugietur
pecius, ut enim peccatum re-
tecta si ... ociosum est
verbum, quod nullam rationa-
bilem causam habeat,
quam rationem de eo reddere

potius, quod est peius, racionem.
Nemo verum fratres non per-
ditum estimet et tempus quod
in verbis consumitur ociosis.
Volat siquidem irrevoca-
bile, volat tempus irre-
vocabile, nec advertit
insipiens quid amittat.
Retinere tamen vel solum tempus
vite amittere in verbis,
sed multi in huiusmodi etiam
vitam amittere comprobantur,
necnon ipsam amittere, sed
et adimere aliis et hoc frequen-
tius. Et dicimus levis
res sermo, tenera mollis
et exigua caro lingua
hominis. Quid sapiens
magni pendat? Levis
quidem res sermo, quia
leviter volat, sed graviter
vulnerat; leviter transit, sed
graviter urit; leviter pe-
netrat animum, sed non le-
viter exit; profertur leviter,
sed non leviter revocatur.
Facile volat, atque ideo
facile violat caritatem.
Vilis res est musca
moriens, sed exterminat ole-
um suavitatis. Tenerum
membrum lingua, attamen
vix tenetur. Parva
quidem in se minima atque exi-
guum, sed res magnum
et validum invenitur.
Modicum membrum est, sed ni-
si caveas, magnum ma-
lum. Tenuis est et la-
ta: vacuandis cordibus
aptissimum instrumentum,
nisi forte omnes tam per-
fecti simus ut inquinam

nobis penitus loquatur confa-
bulacionis invecta sit
mens, quamvis oracioni,
meditacioni, minus devota
sit, et magis affectio et
holocaustum orationis non
adeo pingue appareat. Verba
sive que diximus sive
etiam que audivimus
verba sunt; facile enim lin-
gua labitur, nec minus
facile illabitur cordi, ita
ut multum me loquendo
minus proficere que prius
cohibuerint, dum non
cavent aliena. Vbi-
lis fiat est qui tibi lo-
quitur: sapiens est, re-
ligiosus ac timens deum;
plus dico angelus est
et angelus tuas, sic ca-
ve tibi ne audias verbum
ledatis nec personam esse
velim suspectam esse
Sed linguam pessimum in
simonomacie gentium. Bona
quidem columbe simplici-
tas, sed in hac parte ser-
pentis astuciam quoque
non obmittas. Ubi re-
bus saltem exprimendis
solet adventus, quod hec
notant verba non de-
spicies, sed sollicitus sensus
quando quidem interesse
necesse est collocucioni
non modo ori circumspe-
ctionem, sed et auri custo-
diam adhibe cautela-
tam. Forte tamen nimis
videamur in singillacione

verborum. Sed mementote quoniam lingua est que contra vitia lingue loquitur ut in eo vel maxime habere debeat excusata. quod nec sibi preter et adversum se contra est sui ipsius pericula inminiat audientes. Ventus est sermo sed non semper est ventus verborum. Est ergo magna in loquendo sermonis utilitas. et frequenter in lingua sanctus reperitur. Sane propter maiorem ei diligentiam et diligentiorem custodiam convenit exhiberi quod sit iuxta septem mors et vita in manibus lingue. Alioquin si sola mereat vita nec conversio eadem ei, si sola mors eterna absciso debetur. Nunc vero ponenda nobis ori meo custodia et hostium circumstantie labiis nostris ut nec in fratrum edificationem clausura dampnet ethica [?], nec letalibus perniciosis libere procedat egressum. Utilis semper custodia oris que tamen affabilitatis gratiam non excludat. ergo ubique frenanda est lingua preceps. Maxime autem in convivio. Vigilemus itaque super verba nostra fratres ne in eis vel offendere aliquem vel proximum nocere contingat. Felix siquidem

que in omni confabulatione duplex timor iste sollicitat. Primum quidem divine maiestatis in cuius manus incidere horrendum est. Deinde fratrum infirmitatibus cui in loquendo perfacile est offendiculum dare.

De septem impedimentis que nos retrahunt a mandatorum observatione c[apitulum]

Septem sunt impedimenta quibus a mandatorum obedientia retardamur. Primum enim impedimentum nostrum est occupatio communis, est ipsa necessitas huius miseri corporis quod modo sompnum modo cibum, modo vestem, cetera que similia quilibet [?] exigunt dubium quin frequenter impediat nos ab exercitio spirituali. Secundo loco impediunt vitia cordis, ut est levitas, suspicio, impatientie aut invidie motus, laudis appetitus, et similia que cotidie experimur in nobis. Tertium et certum impedimentum accipe prosperitatem huius seculi et adversitatem utriusque. ergo cave a laqueo temptationis et quere arma iustitie a dextris et a sinistris. Quartum impedimentum communissimum et periculosissimum ignorantia nostra est. In multis enim omnino

meditamur breviter quid a-
gere debeamus / ita ut quid o-
remus sicut oportet nescia-
mus / Sextum impedimentum
nostrum est adversarius noster
qui tamquam leo rugiens
circuit querens quem devo-
ret / atque utinam in sex
tribulacionibus istis liberati
ut vel in septima non
tangeret nos malum / nec
apprehenderet nos periculum
in falsis fratribus / utinam so-
li impugnarent nos ma-
ligni spiritus cum suggestio-
nibus suis / et non nocerent
homines perniciosis exemplis
persuasionibus importunis /
sermonibus adulatoriis / vel
detractoriis / atque aliis mil-
le modis ~~De septem impedimentis que nos retrahunt a meditacione capitulum quintum~~

De diversis obstaculis que nos separant a voluntate divina ... capitulum

Heu quot obstacula sepa-
rant quot prohibent im-
pedimenta / ne voluntas
nostra divine valeat cohe-
rere / Obicit sese malicia
mediam / obicit infirmitas
obicit concupiscencia et ignoran-
cia nostra. Inest enim no-
bis avaricia / magis autem
ab extimacione nature / affe-
ctio quedam pessima et li-
bido nocendi ut incognoi-
bilis inveniatur in miseris
cordibus nostris malicie
delectacio / Quid vos lon-
gius a voluntate divina /
plane chaos magnum
inter nos firmatum est in

hac parte cum semper de-
lectat enim peccatum displi-
cencia et iniusticia nobis con-
surgerat affectio fidelissi-
ma etiam velle nocere /
Hinc omnis radix ama-
ritudinis germinat / hinc in-
vidie / hinc detractiones /
hinc dissensiones pullulant
hinc silvescunt iniquitates
Ipsa quoque corruptibilis huius
infirmitatis corporis impedimentum
Nobis siquidem quum mole-
stiam sentimus non potest non
displicere et frequenter in his
voluntas nostra a divina
dissidet voluntate / nec so-
la impedit affliccio cor-
poris / impedit et concupiscencia qua
multiplicibus et inexpleb-
ilibus distrahimur desideriis
Mundo autem potius a fructu
ipsa et angelis plena
voluntas ei uniri que
rectissima est et omnimodis
indistorta. / Heu me do-
mine deus quia undique
in bella / undique tela
volant / undique tempta-
menta / undique pericula /
undique impedimenta /
circumque me video / nulla
securitas et que nutriunt
et que molestant timeo
et esuries et refectio et
sompnus et vigilie et la-
bor et requies militant
contra me

In libro meditacionum

Non minus suspectus est
mihi iocus quam ira. mul-
tos siquidem iocando scan-
dalizavi / Nec minus vereor

prospera quam adversa. Pro-
spera suavitate sua mean-
tem decipiunt, adversa vero
quia quadam asperitudine
habent, velut pocius amara
me timidum et suspectum
faciunt. Magis timeo ma-
lum quod facio in abscon-
dito quam quod in aperto.
Malum namque quod nemo
videt nullus reprehendit,
et ubi non timetur repre-
hensor, securius accedit tem-
ptator, facilius perpetratur
iniquitas. In sermone de
Ieiunijs

Divicias et pauperta-
tem ne dederis michi
orat sapiens, nimirum
quia utrobique laqueus, utro-
bique periculum. Ignorancia
et ipsa nobis plurimum
obest. Quo enim pacto
voluntatem priorem seque-
mur, ubi ignoramus eam?
Cognoscere autem tunc opor-
tet et nondum sicut co-
gniti sumus. Ceterum quecum-
que data nobis sunt cum
omni desiderio munera
providencie, ut magis ac
magis notam faciat
nobis deus voluntatem
suam, ut sciamus quid
acceptum sit ei omni tempore.

De diversis impedimentis
divine gracie primo de conti-
nuacione dona Ca^m sermo

Primo cor hominis
quod adhuc peccatum
delectat nec unusquisque
consuetudinem proposito
voluntas mutat, ne sit
gracie capax propriis vicijs
impeditur. Secundo quod ubi
iam corrigere mores et
priores nequicias de cetero
non iterare promittit, ipsa
tamen peccata preterita, licet iam
amputata cum dampno vi-
deantur, dum in eo ma-
nent, graciam non admit-
tunt. Manent autem donec
confessione laventur, donec
satisfactionibus fructibus di-
gnis penitencie de medio
fiant. Tercium ne tibi forte
vicijs et peccatis priora osi-
or succedit ingratitudo.
Quid enim tam evidenter
gracie adversatur? Tepescimus
processu temporis a fervore con-
versacionis nostre, paulatim
refrigescit caritas, habundat
iniquitas, ut consummamur
in carne qui spiritu cepi-
mus. Inde est ut minus
iam sciamus que a deo
donata sunt nobis, in-
devoti, pusillanimes et ingrati, timo-
rem domini delinquimus, re-
ligiosam amittimus sollici-
tudinem, verbosi, curiosi,
facti, eciam detractores,
murmuratores, vacantes
nugis, fugitantes labo-
ris exercicium et disciplinam,
conversacionis illud sine nota
licet quod vero confestim sit
eciam sine noxa. Quid
ergo tantis repulsam obsta-
culis graciam nobis decesse
miramur? Tam vero signis
devota, sic ille sollicitus.

si quis spiritu fervens, caveat sibi ne suis conatibus, ne suis operibus innitatur. Alioquin nec huiusmodi quidem animum intrat gratia. Nimirum plenus est, nec in eo iam gratia invenit locum sibi. Nos ergo fratres sic gratiam inveniemus. Sic de cetero abstineamus a viciis ut de peccatis preteritis digne peniteamus. Sic omnino quoque solliciti simus et devotos nos deo et vere humiles exhibere. Huiusmodi nempe animas gratanter recipit Ihesus Christus dominus noster.

De diffinicionibus diversorum que in homine continentur in libro de gratia et libero arbitrio capitulum vii

In rebus naturalibus non est idem vita quod sensus, non sensus quod appetitus, nec ille quod consensus. Quod ex singulorum diffinicionibus clarius elucebit. Est enim in quolibet corpore vita interior ac naturalis motus vigens tantum intrinsecus. Sensus vero vitalis in corpore motus vigilans et extrinsecus. Appetitus autem naturalis vis in animante movendis animi de sub certa sensibus. Vero consensus nutus est voluntatis spontaneus vel certe habitus animi liber sui. Porro voluntas est motus racionalis et sensui presidens et appetitui. Habet sane quocumque se volverit racionem semper comitem et quodammodo pedissequam, non quod semper ex racione, sed quod nunquam absque racione moveatur, ita ut multa faciat per ipsam contra ipsam, hoc est per eius quasi ministerium contra eius consilium sive iudicium. Unde est illud: Sapientes sunt ut faciant mala. Neque enim prudencia seu sapiencia inesse creature potest vel in malo, nisi utique per racionem. Est vero racio data voluntati ut instruat illam, non destruat. Destrueret autem si necessitatem ei ullam imponeret quominus libere pro arbitrio sese volveret, sive in malum consenciens appetitui aut nequam spiritui, ut sit animalis, sive ad bonum graciam sequens et fiat spiritualis. Si inquam hoc quolibet prohibente racione voluntas non posset, voluntas iam non esset. Ubi enim necessitas, iam non voluntas.

De diversis in homine existentibus nec quod sola voluntas meretur ut supra de gratia et libero arbitrio c viii

In racionabili creatura solum miserie sive beatitudinis capax est voluntas. Cetera siquidem que super memorata sunt, scilicet vita, sensus vel appetitus, nec miserum per se faciunt nec beatum. Alioquin

et arbores ex vita, et
pecudes etiam ex reli-
quis duobus vel miserae
possent esse obnoxiae
idoneae beatitudini quod
omnino impossibile est. Co-
munem itaque habentes vi-
tam eandem cum arboribus,
sensum vero et appetitum
et eque vitam cum pecto-
ribus, id quod dicitur volun-
tas nos ab utrisque di-
scernit, cuius voluntatis
consensus utique volunta-
rius beatos facit vel mi-
seros prout scilicet iustitiae con-
senserit. Vnde cetera quippe
que hominis sunt preter
solam voluntatem sui li-
beri non sunt, vita,
sensus, appetitus, memori-
a, ingenium et si qua
talia sunt, eo ipso sub-
iacent necessitati, quo
non plene sunt subdi-
ta voluntati. Ipsam vero
quia impossibile est de se
ipsa sibi non obedire.
Nemo quippe aut non
volt etiam impossibile est
sua privari libertate.
Et eandem mutari volun-
tas, sed in aliam volun-
tatem, ut tunc quia ami-
ttat libertatem. Cum
igitur voluntas nil libe-
rum habeat nisi se, mi-
to non iudicat nisi
ex se. Eiusdem nec tar-
dum ingenium, nec la-
bens memoria, nec in-
stans appetitus, nec se-
sus obtusus, nec vi-
ta languens reum per
se statuunt hominem, sicut
nec contraria innocentem,
et hoc non ob aliud
nisi quia hec preter
voluntatem posse prove-
nire probantur. Quapropter
voluntarium liberum quoque con-
sensum, ex quo et omne
sui constat pondus iudi-
cium ob voluntatis liberta-
tem et rationis quod semper
secum et ubique por-
tat indeclinabile iudi-
cium, puto non incon-
grue id esse quod solet
liberum arbitrium appella-
ri, ut liberum ad volun-
tatem, arbitrium referatur
ad rationem. Arbitrium
quippe iudicium et me-
rito libertatem comitatur
iudicium, cum eidem quod
liberum sui est, profecto
ubi peccat ibi se iudi-
cat. Est autem iudicium
quia iuste profecto si pec-
cat patiatur quod non vo-
lit qui peccat nisi ve-
lit. Ceterum quod sui libe-
rum non esse cognos-
citur quo pacto vel bo-
num ei vel malum im-
putatur. Excusat namque
utrumque necessitas. Porro
ubi necessitas est, liber-
tas non est. Ubi liber-
tas non est, nec meritum
ac per hoc nec iudicium.
Unde quicquid autem non
habet voluntarii consensus

libertatem proculdubio et
multo caret et iudicio

De septem misericordiis
domini pro quibus misericordias domini c. x.

De multitudine miserationum
domini breviter
aliquas proponere velim.
Septem namque video miserationes
domini. Prima est quia mul-
tis peccatis adiit in seculo
positum custodivit. Prima
inquam non nisi omnes
quas illi impedit, sed
prima nisi habet septem
terminis enim non videat
quod sicut in multa condi-
cionum alia potuimus cor-
dis peccata nisi ex pote-
tis me pietas consignasset
confiteor et fatebor. Nisi
quia dominus adiuvit me
paulominus cecidissem in
omne peccatum anima mea.
Et hic quanta dignacio
pietatis quod inquam et pro-
cedentem sic sua gratia
consignabat quod in multis
contrariis et contemptus
multorum ab aliis beni-
gnissime protegebat. Sed se-
cunda miseratio tua super
me domine quo nam po-
test explicari sermone
quam benigna quam contin-
ua quam liberalis fuit. Ego
peccabam et tu dissimula-
bas. Non continebam me a
sceleribus et tu a verberibus
abstinebas. Prolongabam
ego multo tempore iniquitatem
meam et tu domine pie-
tatem tuam. Sed quid pro-
dest expectatio ubi non
sequitur penitudo. Cumulus
est dampnacionis. Tercia
proinde miseratio fuit quod
visitavit cor meum
et immutavit ut amare
sentirent que male dul-
cia prius erant. Et qui
letabar cum male fe-
cissem et exultabam in
rebus pessimis, incepe-
ram demum recogitare 3
annos meos in amaritu-
dine anime mee. Et nunc
domine commonuisti etiam cor-
dis mei et conturbasti eam
sana contritiones eius quia
commota est. Multi enim
prima ducti sunt sed in-
fructuosa quoniam prima co-
rum reprobata est sicut
prior culpa. Itaque et hec
miseratio certa fuit quod pe-
nitentem misericordie suscre-
pisti. Dicitur enim prima gra-
tia per quam illi continendi 7
deinceps et emendacionis
vivendi prestitisti virtutem
ne recidiuum pateretur
et essent novissima error pe-
ior priore. Omnino enim
manifeste est tue domine
dextere et non humane vir-
tutis susceptum scilicet peccati
inicium a cunctis excutere.
Item omnis qui facit
peccatum servus peccati est ut
est liberari nisi manu
forti. Iam vero per quam
in hiis crescit miserationibus

a malo liberantis, in donandis
aliis bona largiens. Haec
vero sunt gratia preveniendi
qua vel nunquam bone co-
nversationis indulgens et spes
obtinendi qua donas ho-
mini indigno et peccatori
de tua totiens experto bo-
nitate usque ad celestia
speranda presumere. De frag-
mentis septem sportarum c. x.

Primum panis consigna-
1 tio gratie fuit qua me
licet indignum a multis
peccatis custodivit. Huius
ergo tria tenero fragmenta
tribus scilicet modis a
peccato me inveni consig-
natum: occasionis subtra-
ctione, resistendi data
virtute, affectus sanitate.
2 Secundus quoque panis expe-
ctatio fuit qua tarda-
bat voluntatem quam indul-
gentiam cogitabat. Et
huius ergo panis tria
fragmenta accipite: co-
gitationes longanimitatem
qua exhibuit electorum
predestinatorum suorum quam
implere voluit, et cari-
tatem nimiam qua nos
dilexit ipse. Hoc enim a-
vertit oculos suos a pec-
catis meis quia nolens
ante terminum delinquen-
tem, ut comederet
patientiam suam, ut im-
pleret electorum suam, ut
consummaret caritatem
3 suam. De tertio quoque pa-
ne suo cuius stillici-
dium qua concutit nos
ad primam tria teneo fra-
gmenta. Tunc enim bene
concussit cor meum excita-
tans illud ut adulte-
riorum vulnera peccatorum et
vulnera sentiret dolorem
, etiam et tenuit deducens
ad portas inferi et pre-
parata iniquis suppli-
cia monstrans et ut iam
nil noxe remaneret
ad delectationes meliores
in contemplationem inspirans
spem indulgentie dedit.
In hiis tribus ego confes-
4 sum. Tam vero quartus
panis ipsa indulgentia
diligenter colligite fra-
gmenta ne pereant. Sunt
enim salubria valde et
dulciora super mel et
favum. Sic enim ex toto
indulsit et tam libera-
liter omnes donavit in-
iurias ut iam nec da-
mnet ulciscendo nec con-
fundat improperando nec
minus diligat non im-
putando. Sunt enim a-
liqui sic donantes iniuri-
am ut iam non ulci-
scuntur, sepius tamen impro-
perent. Sunt et alii
qui licet sileant tamen
alta manet mente re-
postum et rancorem tenent
in animo. Quorum utique
venit plena indulgen-
cia est longe ab aliis
omnibus benignissima di-
vinitatis natura liba.

lit agit ignoscit plena-
rie. ita ut ipse fiduciam
peccatorum secundum penitenciam ubi
superhabundauit delictum faciat
et graciam superhabundare. Conti- 7
nencia ipsa est panis quin-
tus in qua tria uiolenciis
inuenio. Scio quod habeat
oppugnatores et quam illarum
natura sit conditiones ut
possit resistere hostibus. Pri-
mus siquidem hostis contine-
tie nostre caro est aduersus
spiritum concupiscens. Cum do-
mesticus hostis quam pericu-
losa lucta quam intestinum
bellum. hostem habet cru-
delissimum nec fugere pos-
sumus o anima nec fuga-
re. Circumferre illum neces-
se est quia alligatus est no-
bis. Nam quod periculosius
est et miserabilius hoste
nostro ipsi cogimur susten-
tare. Perimere enim non
licet. Secundus non est
hic solus adversarius in-
adit alium habeo qui
circumcingit et obsidet me
undique. hostis iste est
presens seculum nequam. Suffi-
ceret minus potuerunt isti duo
sed heu me video etiam
tertium ualidum uenien-
tem ab aquilone unde
panditur omne malum.
Ecce enim malignus uerum
se esse. Ecce serpens calli-
dior cunctis animantibus
Ecce inuisibilis ille quem
nec uidere possumus.

quanto minus cauere. Est
enim colluctacio signare
uolentibus continenciam aduer-
sus principes et potestates
aduersus mundi rectores te-
nebrarum harum. Est si quis
est qui iacula eorum
ignita possit extinguere.
Nunc quidem aperte et ui-
olenter. Nunc occulte et
fraudulenter. semper autem
maliciose et crudeliter
impugnat et persequitur
Nobis est et ad hec tolle-
randa ne dicam supe-
randa quis ydoneus.
Omnino in domino facies 6
hanc uirtutem. Iam uo-
bis sexti panis fragmenta
accipite. Est autem pa-
nis iste gracia perueniendi
bona scilicet eterne uite. Quam
graciam in bonis maxime
constare arbitror. Timo-
re peccatorum malorum con-
temptu bonorum presencium
et desideriis futurorum. Se- 1
ptimus quoque panis est spes
obtinendi cuius uiolenciis
teneo fragmenta tria
Tria michi sunt que cor
roborant et confirmant
cor meum. ut nulla me
penuria meritorum. nulla
consideracio proprie humilitatis
nulla estimacio celestis
beatitudinis ab altitudine
spei deicere possit ita
firmiter radicatum. Tria
considero in quibus tota

spes consistit. Caritatem
adoptionis / veritatem pro-
missionis / potestatem redditionis.
Scio cui credidi et certus
sum quia in caritate in-
nima adoptavit me / quia
verax in promissione / quia
potens in exhibitione / licet
enim ei facere quod voluit

De sex observanciis sponse
dei in [illegible] suis
Capitulum XI.

Sex sunt observancie
sponse dei proposite in
quibus purificari debeant
Sunt autem iste: Silencium
psalmodia / vigilie / ie-
iunium · opus manuum
et ceremonie indicia. Per ob-
servanciam silencii purifica-
mur a peccatis que vocitate
committimus / Cuius vicii
sunt octo species / Est enim
verbum stultum / vanum
/ mendax / ociosum / dolosum
/ maledictum / impudicum
/ excusatorium. Et hic nimi-
rum peccatis de loquacitate
nascitur per silencium cessat
/ aut cavetur funditus / aut
certe ne multum noceat re-
primitur. In psalmodia fit
duplex confessio / ubi et
peccator de culpis compun-
gitur / et deo laudes super
iudicia iusticie sue di-
cuntur. In hac ergo obser-
vancia conferimus qui recte
confitetur purificatur ab im-
mundo spiritu blasphemie
/ cui ante commissionem sub-
iacebat / Dum enim se-
ipsum laudabat ac deum
accusabat quid aliud
quam blasphemus erat.
Tam vero confitetur et con-
fessus tacitus sed divinis
insistendo / correcta vita
corrigit et verba sed ipsum
accusans mala sua sibi
reputat / Deum autem lau-
dans bonum quod in se vi-
det / non sibi sed illi ap-
plicat / et hoc totum
agitur in psalmodia. Per
psalmodiam accipe quicquid
agitur cum metris me-
lodia · sive sint per omnia
/ seu certa quevis cantica
seu hymni / Terciam ob-
servanciam posuimus
vigilias has semper
debet comitari oracionis
instancia / Tales vigilie
abluunt nos a sordibus
quas committimus per sompno-
lenciam resolutam / Dum
oblivione quadam a via
salutis intercipimur ac tor-
pemus / Quarta observan-
cia est ieiunium de quo
quis dubitet an et ipsum
purificet / Vera est illa
sententia. Contraria contrariis
curantur. Si ergo peccamus
per gulam et ingluviem
quid restat nisi ut per
abstinenciam reparemur /
Non solum huius vicii
per ieiunium fit purificacio
insuper et virtus ad expel-
lendos demones comparatur

In sermone de dominica post epiphaniam

Per sequentiam est contra
positatem que iniuncta
est anime multas operis
sordes cum dei suam
in sudore vultus comedam
non meo pane vesce-
tes propter hoc scilicet est contra
quita obstinacia quod dicitur
opus manuum ut sor-
des ille in labore ma-
nuum diluantur in simili
ut supra

Restat ultima
Rcarnis indicia in
hac sit purificatio ab illa
quinque porta corporis il-
lecebra visus auditus
gustus tactus et odora-
tus Tenidem porrecta. i.
silencium psalmodia vigi-
lie ieiunium opus ma-
nuum exercere possunt sine
ista. Et si ubi perfecti
non sunt idest si desit
carnis indicia inanes
ardentes quod perdunt
hinc ergo colligendum est
quam sit utilia huius sex-
te obstinacie purificatio
que sola omnibus supra-
dictis compollentem obtinet
vim salutis. Et nondum
quod in hiis omnibus obsti-
natis quatuor primas de-
bemus nobis quintam pro-
ximo sextam deo. Nam
silencium psalmodiam vigi-
lias ieiunium deus cum suis
exercuit ipse scilicet per se ipsum hoc est
ipse suam disciplinam
operibus manuum propter

primum ut habeat unde
tribuat necessitatem pacien-
ti. Carnis indicia propter
deum ut placeat illi et eius
voluntatem faciat De signis
quibusdam que ostendunt
hominem esse de numero electorum
In sermone de septuagesima c. xii

Omnis potest dicere de electis
ego sum de predestina-
tis ad vitam. Ego de numero
filiorum. reclamante nimium
scriptura. Nescit homo si sit
dignus amore vel odio
Certitudinem utique non
habemus sed spei fiducia con-
solatur nos ne dubita-
tionis huius anxietate
crucientur propter hoc data sunt
signa quedam et indici-
a manifesta salutis ut in-
dubitabile sit eum esse
de numero electorum in quo
ea signa permanserint
propter hoc inquit deus pre-
scivit nos et predestinavit
conformes fieri ymaginis
filii sui ut quibus certitu-
dinem negat eam sollici-
tudinis vel fiduciam pre-
stet gratia consolationis. Itaque
qui stat videat ne ca-
dat et in ea forma que
salutis indicium est et ar-
gumentum predestinationis per-
severet atque persistat. Por-
ro inter ea que fiduciam
prestant et maiorem spei vim
illud est maximum verbum
domini. Qui est ex deo
verba dei audit. Non illos

cum sit intus audientes
inveniet. At si iniqui ad
eos pertineant que dicuntur
non inclinant cor suum, nec
discuciunt mores suos, non
cogitant ne forte quod audi-
erunt dictum sit propter eos,
magis autem si forte sermo
dei vivus et efficax,
qui suo et non eius qui
loquitur arbitrio fertur, du-
biciique voluit si iniquum
manifeste ad nisus vicia
illa perstrinxit, quibus se
illi consciunt obligatos
dissimulant et avertunt
oculos cordis, aut qualicumque
adinventione palliant vi-
cia et seducunt miseri
semetipsos. In hiis ergo
salutis signa non in se
magis autem vecor ne for-
te propterea non audiant
verbum dei quia non sunt
ipsi ex deo. In sermone de
verbis apostoli Tres sunt qui
testimonium dant in

Est et aliud testimonium
quod in terra datur
ad discernendos utique qui
in ea exules sunt ab in-
digenis, hoc est celi ci-
ves a civibus babilonis
quando enim testimonio ele-
ctos suos deserret. Ge-
nus autem terre que nam
cius esse poterit consolacio
inter spem et metum
sollicitudine anxia flu-
ctuantibus, si nullum ele-
ccionis omnino sue testi-
monium habere merentur.
Fidelis proinde sermo et
omni acceptione dignus

quo salutis testimonia com-
mendantur. Tres sunt
in terra qui testimonium dant
in terra spiritus, aqua et
sanguis. In primo homine
peccavimus omnes in ipso
terram cecidimus universi
cecidimus sane in carcerem
luto plenum et lapidibus ple-
num. Exinde iacebamus ca-
ptivi iniquitati conquassati
donec veniret desideratus
gencium qui nos redimeret
ablueret adiuvaret. Unus
est enim qui sanguinem pro-
prium dedit in redempcionem
aquam similiter produxit de
latere suo in ablucionem cum
sit. Deinde de excelso spi-
ritum suum qui adiuvaret
infirmitatem nostram. Quis
est autem qui testimonium
habet effusi sanguinis
christi nisi qui continet a
peccatis. Omnis enim servus peccati est
qui peccatum facit, ut si de-
inceps continere poterit
et iugum abicere miserie
sentiunt. Certissimum sit testi-
monium redempcionis quam
operatur sine dubio sanguis
christi. Verum non sufficit
peccatori continencia si non assit
eciam penitencia. Habeat ergo et
ab aqua testimonium qui
laborat in gemitu suo
lavans per singulas noctes
lectum suum. Bene nomi
supponemisse spiritum eius
nova conversacio testatur.
Iam ut breviter repetam
quia sanguis et aqua et spiri-
tu habe testimonium sit co-

tines a petis / si dignos
agis pnie fructus si fac
opa vite **De duobus diebus
spiritualibus in sermone de
Nativitate domini c xiii**

Nascitur homo / quādo
sol iusticie ortus in
animo peccatoris illuminat te-
nebras horrendum qz indicium
dei intimus obtutibus offert
addens ad eorum terribilem
. timorem dierum nimium et fine
mensum / Hec plane ve-
spera est / ad quam demorā-
bitur fletus et mane e ad-
di matutini leticiam /
ut audita nobis faciat
misericordiam suam / Sic enim fit
vespere et mane dies
unus / Est autem dies ita
iusticie reddens cuique quod
suum est nobis misericordiam
nunc deo / In hac die
puer nascitur quādo ex
hiis que diximus ad a-
morem penitentie et odium
peccati animus excitatur / Sed
procedit iam nunc est
prudentie radius ostendat
quantitas importunas et
oportunitates occasiones
peccati offendat indiligens et in-
gerat / quoniam debilis sit
ad illas humanas animus
maxime qui in peccati con-
suetudine sit inultus / In
hac ergo die prudentie e-
ligat de peccati scelo ne-
quam fugere / Sed nondum
hoc sufficit / forte enim
volt eligere solitudinem
non satis attendens

periculum infinitum / et peri-
culosam diaboli luctam / Sed
enim periculosius quam solus
luctatur contra antiqui ho-
stis versucias / a quo vide-
atur / et quem videre non
possit / Itaque iam nullam
habet fortitudinis diem
ut nouit custodiendam ad
diuinam fortitudinem et in a-
cie militum pro pugna-
tum esse querendam / ubi sunt
tot auxiliarii quot fratres
Congregatio enim pro fortitudine
sua terribilis est ut castrorum
acies ordinata / Ve autem
soli quia si ceciderit non
habet sublevatorem / Ideo si
cuique ex antiquis patribus
gratiam hanc concessam an-
diuimus / non expedit te-
mere se committere huic
periculo / nec oportet temptare
deum / verum cum elegit esse
in congregatione militum
Quicquid eligat esse ma-
gister / qui nondum disci-
pulus fuit / et docere quod
numquam didicit / Et quo-
niam aut in se aut in aliis
motus irrationales poterit
sperare / Illucescat ergo dies
experientie / ut querat quo
sperari et refrenari possit
incontinentes motus volu-
ptatis bestiales / motus
curiositatis / curiosi / motus
elacionis sue / Eligat ab-
iectus esse in domo dei
sui / et subiectus esse magistro
Sibi quo fragatur enim
voluntas et obediencie

fervo concupita reprimat
Et iam tibi in ipsa obedi-
entia aspera fortassis et
dura et aspera occurre-
runt ut accipias in mandatis
precepta nonnulla que licet
salubria sint minus tamen
suavia videantur. Necesse
est ergo ut illucescat dies
pacientie per quam omnia
dura et aspera tacita am-
plectaris consciencia. Porro
iam in hoc loco cavendum
tibi arbitror a superbia
maxime est enim omnino
sic vincere semetipsum. Ne-
cesse est ergo ut illuminet
cor tuum radius humilitatis
et declaret quid a te sit
quid a deo, non ut al-
tum sapias. Quia deus
superbis resistit, humilibus
autem dat graciam. Tandem vero
cum in hiis diuinis fu-
eris exercitatus rogo dabit
tibi lumen devocionis diem
serenissimam et sabbatum
mentis in quo tamquam
emeritus miles in labo-
ribus requiesces vacabis ab
laboribus ut quod prius cum
amaritudine et coactione
tui spiritus faciebas. De
cetero iam cum summa
dulcedine peragas et de-
lectacione. Verum eciam
ad hanc perfectionem pauci
ni fallor pervenimt in
hac vita. Multi enim to-
ta vita sua credunt et
minime pertingunt. Tamen nimis
vix si pie et perseverant

conati fuerint statim
ut de corpore exierint red-
dit quod in hac vita dis-
pensatore est negatum.
Illis vero qui ad hanc
devocionis graciam pervenimt
primum videtur restare peri-
culum et omnino timendum
eis a demonio meridiano.
Ipse enim sathanas trans-
figurat se in angelum lucis.
Hoc ergo timendum ei qui
cum delectacione omnia fa-
cit ne dum sequitur affe-
ctiones spiritus destinat per
immoderatam exercitacionem ac
deinde necesse habeat non
sine magno spiritualis exer-
cicii detrimento tam debili-
tati corporis curam occupa-
ri. Ergo ne hoc incurrat
qui cepit illuminari necesse
est lumine discrecionis que
mater virtutum est et consu-
macio perfectionis. Hec
nimirum docet ne quid
nimis. Atque hec est octa-
va dies in qua circum-
cidit se puer, quia discre-
cio vere circumcidit ut
nec plus nec minus
fiat. De diversis saporibus
super eam imbuere quod
decimo capitulum xiiii

Est sapiencia per quam
quotiens res sapiunt
quemadmodum sunt sunt ut verbi
gracia que plurima natura
habent plus quam ipsa af-
feccio senciat minus au-
tem minus nimia nimie

Ergo si diligas dominum
deum tuum toto corde, tota
anima, tota virtute tua,
et ipso divino amore acce-
pto in plenitudine spiritus
totus ignescas, sapit tibi
profecto deus, etsi non
digne omnino prout est,
quod utique impossibile est
omni creature, certe prout tu-
um sapere est. Deinde
sapias etiam ipse tibi
prout es, cum te sentis
nil habere proprius unde
te ames, nisi inquantum
dei es, quippe qui totum
unde amas in illum
effundis. Sapies nichilominus
tibi prout es, cum ipso
experimento amoris tui et
affectionibus quae ad te-
ipsum habebis, nil dignum
te esse invenies quod vel
a teipso ameris nisi propter
ipsum, qui sine ipso nihil
es. Iam vero proximus quem
te oportet diligere tamquam
teipsum, ut tibi et ipse sa-
piat prout est, haud dubio
profecto sapiet quam tu tibi,
qui idem quod et tu est,
cum homo sit. Cum itaque
te non diligas nisi quia
diligis deum, consequens
est omnes qui similiter diligunt
deum diligas tamquam teipsum.
Porro inimicum hominem
quoniam nil est pro eo quod non
diligit deum, non potes
eundem diligere tamquam te-
ipsum, cum deum di-
ligis; diliges tamen ut di-
ligat. Non est autem idipsum
diligere ut diligat, et di-
ligere quia diligit. Proinde
ut ipse sapiat tibi prout
est, sapies. Non quidem quod
est, quia utique nil est, sed
quod futurus forsitan est, quod
est propemodum nichili, quippe
quod adhuc pendet sub dubio.
Et item de quo constat quod ad
amorem dei non sit dein-
ceps rediturus, sapiat tibi
necesse est non prope iam ni-
chili, sed nichil ex toto,
utpote quod in eternum nil est.

De diversis generibus spirituum
In sermone magistri Bernardi
[illegible] xv

Quia spirituum diversa sunt
genera, necessaria est nobis
eorum discretio, presertim cum
ab apostolo didicerimus non
omni spiritui esse credendum.
Videtur enim pro vulgo erudi-
tis et qui parum exercitatos
habent sensus, omnes cogita-
tiones non aliunde quam
ex ipsis humanis spiritibus esse
existimare. Quod non ita esse
et catholica fides veraciter probat
et divinarum testimonia scri-
pturarum. Audiam, inquit
propheta, non quod ego lo-
quar, sed quid loquatur
in me dominus deus. Et
alius propheta: angelus
inquit qui loquebatur
in me etc. Et in psalmo
didicimus, sicut immissiones
per angelos malos esse

sed spiritum carnis non habentes
manifeste paulus apostolus in-
dicat ubi inflatos sensu
carnis sue quosdam esse
testatur. Esse etiam spiritum
huius mundi declarat ubi glo-
riatur in domino quod se pariter cum
discipulis suis quod non eum
acceperint. sed spiritum qui ex
deo est. Habent ergo hii duo
satellites maligni illius
principis tenebrarum ut dicitur
spiritus nequicie spiritum carnis
et spiritum huius mundi. Verum
quia ergo ex hiis tribus spe-
ciebus spiritum intus loquatur
ne credamus ei quem sanguis re-
sistunt non quidem corporeo
sed quo quinimmo est auditu.
Sed quia omnis spiritualis natura
est a sensibus corporis cog-
noscemus eos. et quis spiritus
sit qui loquatur ipsa sug-
gestio declarabit. Semper
spiritus carnis mollia.
Spiritus mundi vana. spiritus
malicie semper amara
loquitur. Cum noveris ergo
importune ut assolet carna-
les cogitaciones mentem pul-
sare verbi gratia cum de ci-
bo de potu de sompno ce-
terisque similibus ad carnis
curam pertinentibus cogita-
cionibus humano quodam mar-
descimus desiderio. certum sit
nobis spiritum carnis esse
qui loquitur. et tamquam
adversarium repellamus. Cum
autem non de illecebris

carnis sed de ambicione
seculi. de iactancia. de
arrogancia ceterisque simi-
libus cogitaciones vane ver-
santur in cordibus nostris
spiritus mundi est qui lo-
quitur longe perniciosior
hostis et maiori solli-
citudine repellendus. Cum
tandem vero satellitibus
ipsis terga vertentibus prin-
ceps ipse habens iram
magnam tamquam leo
rugiens insurgit ad-
versus nos cum vero non
ad voluptatem carnis
aut seculi vanitatem sed
ad iram et impacienciam
et ad invidiam ad ama-
ritudinem animi provo-
camur importune inge-
rendo si quid minus ac-
ceptabile minus vere discre-
te factum videtur aut di-
ctum si qua denique in
signo aut in opere quo-
libet data videtur
indignacionis occasio male
suspicionis. Huic ergo co-
gitacioni non aliter
quam ipsi diabolo resisten-
dum est nec aliter ab
ea quam ab ipso predone
cavendum. Sed huius spiritus
astucias nosse necesse
huiusmodi cogitacionum
non expedit ignorare.
Interdum transfigurat se
malignus ille et nequam
spiritus in angelum lucis

ut virtutis simulatione plurimus noceat. Sed et hunc quamvis diligenter advertimus, nisi acritudinis et discordie semina spargit. Suadet enim nonnullis singularia ieiunia quedam, unde ceteri scandalizentur, non quia diligat ieiunium, sed quia scandalo delectetur. Multa quidem in hunc modum solet astutia efficere, quando ut spiritus iste a quolibet homine libero arbitrio superato et servus addictus illi, heu, in suam ipsius personam vices illius agat, ut iam sine omni alterius suggestione ipsa ex se anima aut voluptuosas aut vanas aut amaras pariat cogitationes. Tamen vero facile non arbitror posse discerni, quando nos ipse loquitur spiritus, quando alterum loquentem audiat quelibet e tribus illis. Sed quid refert quoniam loquitur, dummodo et idem sit quod loquitur. Quid refert loquentis non nosse personam, dum constet perniciosum esse quod loquitur. Si inimicus est, resiste viriliter inimico. Si tuus ipse spiritus est, argue eum et miserabiliter plange,

qui in tantam miseriam et tam miserabilem devenit similitudinem. Cum nos autem vero super castigando corpore, humiliando corde, servanda unitate et caritate exhibenda, seu ceteris virtutibus acquirendis, conservandis, amplificandis salubris cogitatio in mente versatur, divinus sine dubio spiritus est qui loquitur, aut per se ipsum sane, aut per angelum suum. Et quemadmodum de humano atque maligno spiritu dictum est, sic de angelico atque divino: Nec facile est discerne quis loquatur, nec ignorare periculosum, presertim cum constet angelum bonum minime loqui a semetipso, sed deum qui loquitur in ipso.

De diversis operationibus vocisque divine intus in anima auditis c. xvj

Cogitationes salubres non aliter quam divine dignationis sermo suscipi debent. Beati enim qui audiunt verbum dei et custodiunt illud. Voltis nosse quam beati? Primo quidem spiritualibus auribus anime vox divina conturbat terret diiudicatque. Sed contra si non abicis, vivificat, liquefacit, calefacit, illuminat, mundat. Denique

et abiens non est et gladius et confirmacio et medicina et requies et resurrectio quia est consummatio nostra nec mirum quia verbum dei iam nunc promemoratur omnia in omnibus esse quantum spectat ad iustificationem. Eiusdem et futurum est omnia in omnibus ad glorificationem. Audiat id peccator et contremiscet vehementer eius a voce illa cuius omnia contremiscit. Diuina secreta cordis rimatur atque diiudicat sermo vivus et efficax cordium atque cogitacionum perscrutator. Unde et licet mortuus in peccato si audies vocem filii dei vives. Sermo enim quem loquor spiritus et vita est.
2 Si cor tuum durum est memento sapientie dicentis. Emittet verbum suum et liquefaciet ea.
3 Si tepidus es et evomit iam formidas non discedas ab eloquio domini et inflammabit te quia eloquium eius ignitum valde. Quarto si tenebras ignorancie plangis diligenter audi quid loquatur in te dominus deus et erit lucerna pedibus tuis verbum domini et lumen semitis tuis ac fortasse tanto amplius dolens quanto amplius peccata eciam minima illuminatus cognoscis. Sed sanctificabit

te in veritate pacis que est veritas sermo eius. Iam vero cum lancelis maneris tristis. Ecce parat in conspectu tuo mensam ut non solum de solo pane vivas sed de omni verbo quod procedit de ore dei et in fortitudine cibi illius curras viam mandatorum eius. Ubi si consistunt adversum te castra et plurimum temptacionibus insurgit accipe gladium spiritus quod est verbum dei et in eo facile triumphabis. Quarto si forte ut est varius conspirando contingit aliquem vulneratum mittit verbum suum et sanabit te et eripiet de interitionibus tuis. Sed et si titubabis adhuc in verbis suis confirmabit te. In hiis itaque longanimiter persevera mollibus vigil esto donec iam dicat spiritus ut requiescas a laboribus tuis. In hoc verbo refectus dulcis ac suavis sapore cibaris donec veniat cum omnes qui in monumentis sunt audient vocem eius et procedent. Sed quo alii quidem in iudicium alii vero in vitam. Et quis scit si sit dignus amore an odio. Et tunc ab audicione mala

non timeam domine, sed
beata magis audiam predi-
cat me ad visionem cum
dicetis Venite benedicti
patris mei etc. De diversis
nominibus dei in sinistris
quibusdam capitulum xvi

Ut diversis nominibus
deum nunc quidem
patrem nunc magistrum vo-
cemus et dominum, non illius
simplicissime et omnino in-
variabilis nature divi-
nitas ulla in causa est
sed affectionum nostrarum mul-
tiplex variacio secundum
diversos profectus anime vel
defectus. Videntur enim
quedam anime sub prefa-
miliaris agere, quedam
sub domino, quedam sub
magistro, quedam sub patre
et nonnulle sub sponso
ut cum proficientibus profi-
cere cum imitatur imitari
videatur et ipse, licet idem
ipse sit, et anni eius
non deficiant. Prima sta-
tus est quo sub deo ce-
perunt esse homines qui
tamquam mercenarii sub pre-
fatis vivunt quorum
secularis et mercenaria
intencio est. Talium sunt
quos in seculo videmus
aut nullo aut exiguo
desiderio eternorum velint sub
mercede servire deo et ab
eo terrena petere que de-
siderant. Iam vero secundo statu

incipit esse sub domino
qui tamquam servus carcerem
timet et metuit ne subi-
gatur penis. In quo sane
statu conversio est exitus
quasi a seculo et inicium vite
alterius quando in levius ad-
modum premimur et quasi per-
mixtus est eorum scilicet qui pe-
nitentes adhuc in christo lac
concupiscunt tamquam sub ma-
gistro et pedagogo viven-
tes qui providerunt dominum
in conspectu suo semper
nec iam similiter timent
supplicia, sed tamquam parvu-
li metuunt plagas vir-
garum apprehendentes disci-
plinam magistri. Nequando
irascatur et pereant de via
iusta, ne denuo ergo
subtrahatur, et molesta eis
omnia fiant. Laborant
tedio quodam et quasi va-
pulent intus in anime
amaritudine scilicet cogitaci-
onum. Hoc est verbere quo enim
castiget parvulos suos
deus. In hiis itaque pri-
mordiis et quasi infanti-
li etate sunt novissimis
accedunt timor domini
et disciplina magistri, ut
nunc in isto, nunc in sta-
tu illo super se inde re-
mat consequens sollicitus
sunt diligenter hoc ob-
servare. Status filii iam
robustioris etatis est, qui
sub patre vivit, ne la-
cte iam potatur sed re-
ficiatur solido cibo oblitus

sane que retro sunt in qui-
bus similibus actibus in an-
titudine morabatur, sed nec
ipsa quidem presentia conside-
rans, nec preteritas priuilorum
contemplacione captans, ma-
gis autem extendens in ante-
riora ad palmam superne vo-
cationis et inbitum sulle-
bitudinis, expectans be-
atam spem et aduentum glorie
magni dei. Euacuauit
enim ea que erant paru-
li, et quia iam perfecit
in virum perfectum in hiis
que retro sunt oportet eum
esse. Inspiratur ad heredi-
tatem sedulaque tota cum
meditatione vocari. Nun-
quid enim mercenarium eum
quis estimet, qui prone
inhiat hereditati, eamque
toto affectu expetit et ex-
pectat. Inuenitur eciam
aliquis gradus sublimior, et
affectus dignior isto, cum
penitus castificato corde
nichil aliud desiderat anima
vel aliud a deo querit
quam ipsum deum. Crebro si-
quidem didicit experimento
quam bonus dominus sperantibus
in se, anime querenti
ipsum. Neque enim sunt ali-
quid non felicitatem non
gloriam non aliud quicquam
tanquam priuato sui ipsius
amore desiderat anima que
eiusmodi est sed tota per-
git in deum, vnicumque ei
ac perfectum desiderium est ut
introducat eam rex in
cubiculum suum, ut ipsi ad-

hereat, ipso fruatur. Vnde
iugiter reuelata facie
quo ad potest celestis spon-
si gloriam speculando, in
eandem ymaginem trans-
formatur de claritate
in claritatem tanquam a do-
mini spiritu *De diuersis saporibus
dei in sermone dicit in
sententiis capitulum xviij*

Deus licet vnus sit
et unum sit, tamen non
sui varietate varietate
sed animi nostri mutatione
gustantibus nobis diuersos
videtur habere sapores.
Sapit timenti enim iu-
sticiam et potenciam, sapit
amanti bonitatem et miseri-
cordiam. Is quidem penitus in-
sipiens est cui nec ti-
more deus sapit nec
amore. Discat quantum
volt ego sapientem non
dixerim qui nec timet
nec diligit deum. Quo-
modo dixerim in sapiencia con-
summatum qui nec vi-
detur inicium. Nam ini-
tium sapiencie timor domini
consummacio amor. Me-
dia sibi vendicat spes.
Cui ergo nec mistus sa-
pit deus per timorem, ut
maiores per amorem, is
plane dicit in corde
suo non est deus. De-
um enim non putat
quem nec iustum nec
pium reputat *De diuersis
modis quibus loquitur filius ad patrem in sermone
de verbis ysaie capitulum xix*

Commendant nobis sa-
crae scripturae Christum Dominum
et ex patre et in patre et cum
patre et a patre et pro patre
etiam et sub patre. Etenim dicitur
ex patre ineffabilis est na-
tivitas, etenim in patre substantia-
lis unitas, etenim cum patre
aequalitas maiestatis. Sa-
ne enim haec tria ab aeterno.
Ceterum si ex patre nascentem,
quid in patre aut cum
patre? Non imaginem for-
sitan in patre cubantem,
cum patre sedentem dicatis?
Et audite confessionem huius
et huius attributionis rationem.
Sicut enim sessio maiesta-
tem et confessio aequalitatem ex-
primit maiestatis, positum
cum sit ei sedes a dextris
patris, non sane sub pe-
dibus vel a sinistris. Et se-
dere quidem iam quiescere
est, sed iacere magis. Itaque
aut delectabilius et quidam
dulcius esse videbitur si
hanc quod a patre est, an quod
cum patre omnibus praeest. Ingenio
putas hoc summa illa
pax Dei quae exsuperat omnem
sensum et singularis re-
quies domini competentius
assignetur. Et si digne
satis id ore exprimi neque-
at, corde tamen forsitan
pie concipitur, ut salva
quidem in omnibus illius
indivisibilis simplicitate
essentiae inter gloriae aequalitatem
et sublimitatem velud
similitudo quaedam ei quae-

nis confessio et attributio
est cogitationis posse distinctio
vindicari. Iam vero quod
dicitur a patre ambulantem
significat et ad incarnationis
eius spectat adventum.
In terris enim visus et
cum hominibus conversatus
mediator venit quem ne-
sciebamus. Stetit vero eius
quidem est Emmanuel nobi-
scum Deus. Nobiscum stans
sed pro patre. Etenim nobiscum
stetit adiutorium, quod pro pa-
tre stetit zelum destruxit
patris nempe quaerebat
in omnibus gloriam cuius ve-
nerat et facere voluntatem.
Ceterum si praedictam consi-
deras, si Christum et huius
dictionem attendas, ibi ma-
xime evidentissime quod cum
sub patre repperies, hoc est
et specialiter ad humanae per-
tinuit naturae humilitatem.
Dicere ne audebimus quod
aliquando etiam fuit sine
patre? Nemo illud presu-
mat, si non potest impedi-
xisse: Deus meus ut
quid dereliquisti me?
Clamat enim ubi quaedam
derelictio fuit in tanta
infirmitate velut quibus
nulla fuit maiestatis
ostensio. Habemus itaque
Christum Ihesum ex patre na-
scentem, in patre cubantem,
cum patre sedentem, a pa-
tre ambulantem, pro patre
stantem, sub patre pen-
dentem, sine patre mori-
entem. Qui patri et filius

Et spiritus sanctus et sancti
angeli desiderant con-
summacionem nostram In sermo-
ne de vigilia domini c. media c. xx.

Martires enim iudicium
diem postulabant
non tamquam vindicte cu-
pidi. sed perfectorum desideran-
tes beatitudinis. quam tunc
future sunt. accepit divi-
num responsum. Sustinete mo-
dicum tempus donec imple-
atur numerus fratrum vestrorum. Ac-
ceperunt iam singulas sto-
las. sed non vestientur
duplicibus donec vestia-
mur et nos. vadia te-
nemus et obsides. ipsa
eorum corpora. sine quibus
consummari non poterunt. nec
ea recipient sine nobis.
O si cognosceremus quod
adventum nostrum expectat
quantum desiderant. nove
de vinculis istis et de
pulvere isto restaurandi
sunt muri celestis ierusalem
civitatis quantum desiderant
cives celestes in-
staurari civitatis sue ru-
inas. Quod solliciti sunt
ut veniant lapides vi-
vi. qui reedificent eis.
Quomodo discurrunt medii
inter nos et deum fidelissi-
me deportantes gemi-
tus nostros et ipsis nobis
gratiam devotissime reporta-
tes. plane non dedigna-
buntur ut simus eorum socii
quorum facti sunt iam mini-
stri. Exultare facimus
angelos quando convisi-
simus ad penitentiam. Proficiamus
et festinemus complere
de nobis eorum leticiam.
Ve tibi quicumque es qui
debebas redire ad intu-
eri ad vomitum. putas
ne placatos habebis in
iudicio. quos tanto et tam
sperato vis privare gaudio.
Non soli angeli sed et ipse
expectat angelorum nos
creator. expectat nos pater
et desiderat non solum propter
caritatem qua dilexit nos
sed propter semetipsum. Nam
de filio quis nesciat quan-
tum desiderat fructum na-
tivitatis et tocius vite
quam gessit in carne. de-
mumque fructum crucis et mor-
tis sue. pretium sanguinis
preciosi. Nonne enim tradi-
turus est deo et patri regnum
quod acquisivit. Nonne
ea restauratur est caritas
suas per quas celum mi-
sit pacem in terris. Expe-
ctat nos et spiritus sanctus.
Est enim caritas et benigni-
tas in qua predestinati su-
mus ab eterno. Nec du-
bium quin predestinacionem
suam velit implere. Er-
go quia omnis nos cu-
ria celestis frequencia de-
siderat et expetit et ex-
pectat. curramus de-
sideriis et perfectum votum.
Hec interim sit consola-
cio mea donec egrediar
et dominus sit nobiscum. Quod

anime sanctorum desiderant
recipere corpora sua In sermone
de diligendo deo c. xxi

Quoniam scriptura loquitur
Deum omnia fecisse propter
semetipsum, erit profecto ut
factura sese quandoque conformet
et concordet auctori. Oportet
proinde in eundem nos af-
fectum quandoque transire, ut quomodo
Deus omnia voluit esse
propter semetipsum, sic nos quoque
nec nos ipsos nec aliud
aliquid fuisse vel esse veli-
mus nisi eque propter ipsum,
ob solam videlicet ipsius voluntatem.
Delectabit sane non tam
nostra vel sopita necessitas
vel sortita felicitas quam quod
eius in nobis et de nobis
voluntas adimpleta vide-
bitur. Quomodo stilla aque mo-
dica multa infusa vino
deficere a se tota videtur,
dum et saporem vini in-
duit et colorem. Et quomodo
ferrum ignitum et candens
igni simillimum fit, pristina
propriaque exutum forma, sic
omnem tunc in sanctis humanam
affectionem quodam ineffabi-
li modo necesse erit a se-
metipsa liquescere atque in
Dei penitus transfundi volun-
tatem. Alioquin quomodo omnia
in omnibus erit Deus, si in
homine de homine quicquam
supererit? Manebit quidem
substancia, sed in alia forma,
alia gloria aliaque potencia.
Sed si anime sancte iam so-
lute corporibus velint sua
corpora recepisse aut certe
recipere et desiderent et spe-
sperent, liquet profecto

nondum eas a se ipsis
penitus decesse de proprio
vel modice intencio re-
flectatur. Donec ergo absor-
pta sit mors in victo-
ria, et noctis undique ter-
minos lux perhennis inva-
dat et occupet usquequaque,
quatinus et in corporibus
gloria celestis effulgeat, non
possunt anime ex toto seipsas
exponere et transire in De-
um, nimirum ligate cor-
poribus etiam mortue,
et si non vita vel sensu,
certe affectu naturali, ita ut
absque hiis nec velint
nec valeant consummari.
Nondum vero quod absque
profectu anime nec ponitur
corporis nec resumitur.
Nec mirari si corpus iam
glorificatum videtur iam
spiritui, quod infirmum et mor-
tale constat ipsi non modi-
cum valuisse. Valet de-
nique diligenti anime corpus
suum infirmum, valet et mor-
tuum, valet resuscitatum,
primo quidem ad fructum
penitentie, secundo ad requiem,
postremo ad consummacionem.
Merito sine illo perfici
non vult, quod in omni
statu in bonum sibi sub-
servire sentit. Bona pla-
ne fidelisque comes caro
spiritui bono, que ipsum aut
si onerat iuvat, aut si
non iuvat exonerat,
aut certe iuvat et minime

oneat/ Primus status la-
boriosus sed fructuosus/ Secundus
ociosus sed minime fastidiosus
Tercius iocundus et gloriosus

De diuinis impletionibus cor-
poris anime in futuro iuxta
mone de omnibus sanctis c xxi

Constat animam triper-
titam esse naturam Unde
et sapientes huius mundi
animam humanam rationabi-
lem irascibilem concupi-
scibilem esse dixerunt/ Et na-
tiuitqz simplicem vim anime
ipsa et natura et cotidia-
na experimenta nobis docet
Porro quemadmodum circa
rationale meum et sciencia
et ignorancia constat tamquam
habitus et priuatio/ Sic et
circa concupiscibile desiderium
et contemptus/ Et circa illud
quod dicitur irascibile
et leticia proprie et ira ver-
satur/ Implebit ergo deus
rationale meum luce sa-
piencie ita ut penitus
nil desit in illa sciencia
Implebit concupiscibile
meum fonte iusticie ut
omnino desiderium eam et
ea penitus repleamur/
Nulla enim alia res im-
plere potest desiderium anime
Nulla alia preter iusticiam
beatificare animam potest/ Enim
ergo repleuerit deus con-
cupiscibile meum iusticia
Contemptus respuere debet
anima respuet quicquid
debet concupiscere concupi-
scet/ et ex omnibus id ma-
gis appetet quod magis
fuit appetendum/ Ancto de-
nique concupiscibili meo
iusticiam altissimus/ ex quo
numquam aut iusti aut in-
iusti reputamur/ Iam vero
dicitur quod in nobis irasci-
bile cum repleuerit illud
deus/ perfecta erit in nobis
tranquillitas et summa io-
cunditate atque leticia re-
plebitur pace diuina/ Et
inde si non hiis tribus
perfecta coniunctum sane ad
animam spectat beatitudo
consistit/ quando sciencia iam
non inflat propter iusticiam
iam non conflat propter
leticiam quando iusticia non
indiscreta propter scienciam nec
onerosa erit propter leti-
ciam/ Quando leticia nec
inepta est propter scienciam nec
impune propter iusticiam
Sed in hiis omnibus nichil
adhuc excellentius homo non
accepit/ Ipsi igitur ut in-
habitet gloria in terra
nostra quatuor sunt quedam
que numquam constat exce-
lenciores quatuor esse com-
pactum/ Hoc mirere quod
quod pluribus indigere videtur
ipsi inferior est/ Habeat
ergo caro nostra immortalitatem
ne iam de morte timeat
se in pulueres redigendam
Resurget enim corpus no-
strum/ iam non morietur
mors illi ultra non
dominabitur/ Sed quid prodit

si forte in ebria vincere
in insidiis et excipitis
huius passibilitatis quia
nimirum corpus incessanter
hoc corruptibile affligit
et si non semel utique sepe
molitur. Habeat ergo ad
commodam impassibilitatem.
Ab interioribus enim ordina-
tis causas animi procedere
passionum. Sed iam desi-
derat corpus nostrum lenita-
tem secundum eam nimirum
quam habet erga por-
tionem. Tanta itaque futura
credenda est corporum leni-
tas et agilitas beatorum
ut possint si velint ag-
gredi omni mora et diffi-
cultate ipsorum cum cogitacionum
medium festinum ad omnia
velocitatem. Quid vero ultra
deest ad perfectam corporis
beatitudinem? Sola utique pul-
critudo. Hanc perfectissimam
futuri non multo pos-
sumus attribuere ei partem
quam huius ab igne.
Salvatorem enim expectamus
ut ait apostolus qui re-
formabit corpus humilitatis
nostre configuratum corpori
claritatis sue exibens quod
pollicitus est. Tunc fulge-
bunt iusti sicut sol in
regno patris eorum. Sic ergo
amabis nostras deus cum
perfecta sciencia in eis sunt
perfecta iusticia. perfecta le-
ticia. Sic replebit ma-
iestate sua animos omni-
um nostra. Tunc erit cor-
pus immortale, impassibile,
agile, configuratum deni-
que corpori claritatis sue. Amen.

Explicit liber decimus
et ultimus florum nobi-
liorum beati Bernardi recol-
lectorum de diversis opusculis
anno domini .1.4.6.6to.

Amor li. i. c. x. et
li. vii. ca. xxi.
Amor divinus li. v. c. x.
et xxvi. Amor iusticie
li. vii. c. x. Amoris gradus
quatuor li. ix. c. xxxvi.
Adiunctio donum corporalis
li. i. c. xi. et xii.
Adiunctio donum spiritualis
li. i. c. xvii. Adiunctio do-
num quo provecti possit
li. i. c. xix. Anime unio
perfecta cum deo li. i. c. xx.
Adherens deo unus spiritus
fit cum eo li. i. c. xxi.
Anima perfecte corpori eq-
ualis li. ii. c. i. Anime affi-
nitas cum deo li. ii.
c. iiii. Anima rectitudi-
nem suam perdere potest non
magnitudinem li. ii. c. v.
Anime simplicitas li. ii.
c. vi. Anime gradus quo
precellit cetera viventia
li. ii. c. vii. Anime mor-
talitas li. ii. c. viii.
Anime libertas li. ii. c. ix.
Anime perfectio et defectio
multiplex li. x. c. xviii.
Anime impletio in futuro

Dies prime q̄tuor li ix c iii
Descensio dm li viii c i
Descensio mra li viii c ii
Dilectio carnalis et spiritualis
li vii c ix
Dyali malicia dr x li
viii c xxxviii
Defecta li viii c liii li viii
c vi et lix
Dies duo li viii c lviii
Dies tres li viii c lxix
Ecclesie consolacio dr x
li viii c viii
Excessus mentis li viii c
lxxi et lxviii
Exitium spirituale li viii c liii
Esse q̄sto v̄e enunciat li ii c xxiii
Eucaristie sacramentum li ii c xxxiii
Essencia sine gracia non perficit
celum li ii c xxi
Exemplum in prelato necessarium
li iii c viii
Efilii dei ad p̄mium ha
bendo li x c xix
ffides magna magna
videt li i c xxvi
ffiducia anime ad deum li ii c xiii
ffides sola in necate sine
baptismo sufficit li ii c xxiii
ffides li v c xxiii li vii c lxiii
ffides 3x li viii c xxv lxxxii
ffilius li viii c xxxiii et lxv
lxvi li ix c xxiii
ffortitudo li viii c l
ffestiuitas sanctorum triplex
li viii c lxxxviii
fferendi deo triplex modus
li viii c xci
spiritualis ffontes iiii paradisi li ix c vi
ffons xpus quadruplex li
ix c xxx et xxxiii
Gracia necessaria ad
visitacionem dei li i c xxxiii
Gracia dei spiritualiter dari homini
li ii c xv
Gracia dei li v c xx li vii
c lx lxv lxvi lxvii
Gratiarum actio li v c xviii
Gula li vi c xxi
Gaudium sanctorum ante et post mortem
li viii c lxxxvi
Gracia duplex li vii c lxii
Gracia triplex li viii c vi
Glorificatio dei a filiis suis
li viii c ix
Gaudium li viii c xxxv
Hominis lapsus li ii c iii
Homo solus inter animalia
liber li ii c ix
Homo liber peccato sit seruus
li ii c x
Hominis miseria li vi c xxxvi
xxviii
Hominis defectus tres li viii
c vi et lix
Humilitas superflua salvacio
li iii c xix
Humilitas periculosa mortis li
iii c xvii
Humilitas custodit li v c xviii
Humilitas dux li viii c
xviii et xxv
Humilitas li viii c liii xxix
Humiliacio li vii c xix
Homo quod sit li viii c xxi liii
Homo virtute et nomine li
viii c xxxiii
Hostis duplex li viii c xli
li viii c lv
Homo paupere spiritu et simplici
sp̄iritus ibidem
Homo perfectus li ix c i
Hominis quatuor molestie
li ix c xii
Hominis quatuor gradus li ix
c xxii xxiii
Homo et quomodo potest
li x c vii et viii
Hominis hostes li x c ix
Hominis status multiplex li
x c xvii

Incipit ~~liber~~ tractatus vii sigillorum domini cum prologo Hugonis doctoris eximii

Liber vite Christus
clausus vii sigillis
ita ut nulli regnum
celorum nisi per eum
pateat attestante Iohanne in Apoca-
lypsi .v. capitulo. Hoc occlusis pro-
ceribus aliis in verbis me-
ruit intueri magnum non
multo fletu fecit. In quo
Iohannes gessit figuram patrum
precedentium quibus fuit magnum
desiderium tres panes incarna-
tionis scilicet passionis et resur-
rectionis petentibus qui apertorem
libri. Sunt deus unus et
in eis oribus clamavit. Ysa.
Ostium meum clausum est
et pueri mei id est angeli
presunt puerique mecum sunt
in cubili certis inuthe non
possum surgere. Iustitia me
tenete et dare tibi. Unde
Ysa. lxiiii c. Ecce tu ira-
tus es domine nos vero
quid sumus. Et item ubi
est zelus tuus et fortitudo
tua. Ysa. lxiii. multitudo
viscerum tuorum super me conti-
nuerunt et qui fatigatus
tedio expectandi dixit. Ysa.
lxiiii a. Utinam disrumperes
celos et descenderes. Talibus
desideriis et talibus verbis
hominis amicum qui nil
odit horum que fecit clau-
sum erat hostium humano
generi propter peccatum surgere et dare
sibi non tamen tres sed quot
habebant necessarios compelle-
bant. Vidit hec in ar-
chano divini consilii dad
cum dixit ps. ii. Propter mi-
seriam inopum et gemitum
pauperum nunc exurgam
dicit dominus. Liber utique scilicet
eterna atque [illegible] pillam
nubes humanitatis designata

est que fide et devocione
pedes id est incarnationis misteria
verum tenuit. Christi dominus
de monte id est de altitudine
glorie sue ad veram humani-
tatem descenderet puer id est
genus humanum in primo paren-
te mortuum suscitaret.
Sic quod aptus liber vite
et que sursum est sapientia
in se studentibus et precipue
tamen humiliter et devote
intuentibus administrat. De
quo .xxxiii. a. capitulo. Qui accesse-
rit ad pedes eius accipi-
at de doctrina illius. Iaco.
iii f. Omnis autem sapientia
que non est hec preceptis li-
bro terrena est animalis et
diabolica. Terrena est nam
hominem regno celorum ne-
glecto ultra quam sit necessarium
docet inhiare terrenis. Et
hec contra Apostolum Iaco. iii b.
Sapientia mundi inimica est deo.
Animalis est naturam contra acce-
pta docet in carne
voluptatibus super modum
apprehendere animum ampli-
are. Ro. viii b. Et hec
prudentia carnis mors
est. Diabolica est que docet
hominem querere divitias
plus appetere quam concessum
dignitates [illegible]
propter pares maioribus re-
clamare obedientiam spernere
proximum promotio et pro-
re humiliare. quidquid necesse
et tamdiu niti ascen-
dere donec incidat laqueo
diaboli incautus. De quo
Bernardus ait Elaborasti ut
fieres clericus postea ut esses
canonicus. Inde ut fieres
archidiaconus postmodo
ut esses episcopus. Grada-
tim et cum labore

Nota optime

ascendisti et in puncto ad in-
fernum descendes. Huius autem
diebus suadet et docet contra-
rium vite liber destruens
omnem sapientiam extollentem se
adversus sciam dei. sicut spiritus
phitonici magorum Egipti co-
lubros devorauit Exo. vii. c.
Hic est liber vite quem
vidit Ezechiel scriptum intus
et foris Ezech. ii. c. Scri-
ptura interior est illa super-
na pre scriptis natiuis qua
nemo vmquam ad perfectum
legit neque angelus nisi so-
lus ille de quo Ioh. ait
in apoc. v. a. et Math.
xi. c. Nemo nouit filium
nisi pater. Exterior autem est o-
dema carnalis in quibus ab
initio vsque nunc lux vera
in tenebris lucet et tene-
bre eam non comprehenderunt
Ioh. i. a. Item exterior est
magna opera eius transi-
scriptiuis. Interior ad sensus
spiritualis quae nemo legit
nisi illi de quibus scriptum est
Luc. vlt. f. Apperuit illis
sensum vt intelligerent scripturas
Ibi enim inuenit in modum
in scriptis veterum scriptorum et sa-
cramentis terra exteriori quasi pa-
nis infantie inuolutum. inue-
nient saluatorem. Luce. ii.
b. Item exterior scriptura est
clauis sponsa lancea et vul-
nera saluatoris quae scit et
legit a vere fidelibus. ii. Cor.
v. g. Interior autem est vere
deus in xpo reconcilians
sibi mundum. quae si iudaei
iudei pilatus et ceteri cogno-
vissent. nunquam dominum glorie
crucifixissent. i. Cor. ii. a.
Cessat ergo a fletu Iohannes
et gaudeat gaudio magno

valde quare ad omnem salutem
aptus est liber vite apoc.
v. a. Primum itaque sigillum
est aptum in incarnacione
secundum in baptismo. tertium in pas-
sione. quartum in resurrec-
tione. quintum in ascensione. sextum
in sancti spiritus missione. Sep-
timum aperiet plene in die
iudicii. De quibus sigillis
per ordinem ad honorem agni
qui scripsit nobis apperuit
et ad legentium siue audi-
entium vtilitatem. quae in de
libro vite donatum fuit
per modum sermonum credibus
simplicibus explicare. De
tia v. beata virgine c. ii.

Primum itaque sigillum
est incarnacionis misterium
omnium promissio et adim-
pletio quod annuntio agitur
in aduentu siue in festo
annunciacionis cuius tamen
aperto celebratur. De quo
misterio potest quod in Gen.
scriptum est ii. b. Cho-
non erat qui operaretur
terram et fons ascendit
de terra et irrigabat totam
paradisum. Vbi terra beata dei
genitrix virgo maria acci-
pi potest. fons natus ex ea
filius dei omnium bonorum
fons et origo sicut alibi
sed vltas de terra orta
est. Dicitur autem beata vir-
go terra condicione nature
humilitatis subsidione
celestis roris infusione
De primo scriptum est Gen.
ii. b. Formauit deus ho-
minem de limo terre. De
qua beata virgo purissime
est orta de tribu Iuda

dicite apostolo ad Ro. i. a.
de filio suo qui factus
est ei de semine david secun-
dum carnem. Hanc terram ce-
lestis agricola deus pre-
a spinis et tribulis anti-
que maledictionis in ma-
tris utero celesti benedictione
perfudit. Unde ait ps. lxxx-
iiii. Benedixisti domine terram
tuam. Secundo in ea factum
est a domino gabriel ange-
lus celesti benedictione salutatione
inceperit cum dixit Luce
i. Ave gratia plena. q. d.
aperte Nuntio tibi altissimi
filium paritura quod fecit te
deus sine vae peccati sine
vae pudoris in conceptione
sine vae gravaminis in ge-
statione. sine vae doloris
in partu et sine omni eo
de quo vae vae dici potest
Ave enim dicitur sine vae
Gratia quoque te plenam annuntio
ita ut ad deum sis plena
devotione effluas ange-
lis influas castitatis simi-
litudine in te humides spi-
rituali dulcedine toti mundo
superffluas caritate. Hec
est concha que compressa
vellere rore graciam veniens
gedeon plenam fecit. Iu-
dicum vi. Urna aurea
plena manna celesti. Ebr.
ix. a. Turibulum aureum
plenum odoramentorum. Apoc.
v. Crater tornatilis
numquam indigens poculis. Cant.
vii. a. De cuius plenitudine
omnes accepimus. Est itaque
beata virgo terra conditionis ne
subpositionis quia altissima
humilitate factum vallis que
et dilatata est caritate io-
cunda flore fecunda germine

De primo sunt ipsius testimonia
Luce i. Quia respexit hu-
militatem ancille sue. De 2o Bernardus
ait. In te beata virgo seculis
gloriam invenit gratiam peccatorum
veniam sibi invenit. Ei-
us convenit quod in Ecclesiastico
scriptum est xxiiii. In me
omnis gratia vie et veritatis
in me omnis spes vite
et sanitatis. De 3o loquitur
natus ex ea sponsus. Ego
flos campi acsi aperte di-
cat. ii. a. Olim in orto
delitiarum incarceratus clausus fui
lucem inhabitans inaccessi-
bilem. Nunc natus ex inte-
gra virgine omnibus expositus sum
factus ad iocunditatem carpen-
dus impiis conculcandus
et ad salutem tamen in me
omnibus credentibus. Ipsa vero omni-
bus ad iocunditatem sen-
tientium mentes mutans spon-
sum dicere potest Cant. i. Lec-
tulus noster floridus fe-
cunda quia germine est. Nam
in ea granum frumenti se-
minavit altissimus. Et iterum
hoc valles i. terra hum-
ilis habundabunt frumento
ps. lxiiii. De quo Zacha-
rias propheta ix. Quid enim bo-
num eius est et quid pul-
crum eius nisi frumentum
electorum. Secundo frumento quod
tactum conficit famem
devorabunt eos ante mor-
tis accessio. De hoc germine
Isaie iiii. a. Erit germen
domini in magnificentia et gloria
et fructus terre sublimis
Est itaque beata virgo terra
consistens humilitate infu-
dit quod celesti rore non
ad confirmandum aquis ho-
minis irrigata. Non enim

est homo qui operetur bag
s fons ascendebat etc. Hic est
fons de quo suo puteo
delicto ambitione scilicet scan:
dal cuius aque sitim in
hominibus magis provocant
quam extinguunt Ioh. iiii. d.
Et ideo omnes male con:
cupiscentie delicta. Samaritana
mulier i. cautela vel que
ama. aquas vivas eterne
salutis accepit Gen. xvi.
g. Hic est fons videntis
et viventis. Nam cum nosse
vivere est ad quem Ysaac
i. gaudens scilicet in agro spi:
ritualium meditacionis pervenit
quo in fonte idem ysaac
aquis vivis intellectus fecit
opera bona Gen. xxvi. c.
Et ipso anno i. in vita presenti
invenit centuplum quod centum
[illegible] seu iocunditatem in
domino appellavit quo gaudet
iuxta illud Petri [illegible] non
homo exterior sed is qui ab:
sconditus est homo cordis
in incorruptibilitate quieti ac
modesti spiritus qui est in
deo locuples. Exo. Hic
est fons iuxta quem fugi:
ens Egiptum Moyses Exo.
ii. c. id est mystice gaudens in:
venit requiem et filia sa:
cerdotis i. gratia sibi altissimi
sociatur bonorum operum ple
ditant. Huic fonti proprium
est ad ima defluere.
Nam omnium superne cacumine
sue largitatis benignitas super
ant electis gratiam in presenti
et gloriam in futuro. Quibus
libet ipse per Ysaiam lxvi. c.
ait: Ecce ego declinabo in
eos ut flumen pacis et
quasi inundantem aquam glorie
gentium. Ps. xviii. Et qui

non est qui se abscon:
dat a calore eius non re:
verentur totam irrigare
dicitur paradisum, ita ut et
peccator redire volens af:
fluentis huius fontis
spem venie non diffi:
dat. Nam sicut Iob xiiii. a.
ait lignum i. homo
quodlibet habet spem si
cultro precisum fuerit
ad odorem huius fontis
aque revirescit et co:
mam facit ut plantatum. Ista
itaque beata virgo maria
est benedictus fons et ori:
go omnium bonorum natus
est ex filius cui excla:
mavit voce magna E:
lizabeth Benedicta tu in
mulieribus et benedictus
fructus ventris tui. Luce i. a.

Sermo eam tertium

Sanctum est in rubo
simul fit per visionem
rubi in deserto prefigurata
est sicut in Exo. legitur
iii. a. Apparuit dominus moi:
si in flamma ignis de
medio rubi et vidit quod
rubus arderet et non com:
bureretur. Ubi per rubum
Nota beatam virginem mariam per
flammam ignis divinitatis
dei filium in medio eius
in carne factum visibilem
intelligimus et cum gaudio
confitemur. Hic enim scriptum
est per prophetam Ieremie xxxi.
d. Novum faciet dominus super
terram mulier circumdabit vi:
rum, gremio scilicet veri sim
Rubus iste mire casti:
tatis suo satori conferet
iocunditer umbra pe:
gnori temperat suavem de:

sitatem prestat perfugio la-
tibulum pectori. Tunc ba-
in beata virgine vidit aba-
cuk cum eius vite emi-
nenciam et nascituri de
ea dei filium prophetavit ait
namque Abacuc III. a. Deus
a libano vel austro veni-
et et sanctus de monte um-
broso et condenso. Virgo
itaque castitate non tantum
corporis sed et mentis que
est humilitas. caritas.
mansuetudo aliarum que
ornatus virtutum. Beata virgo
in hospicium cordis et cor-
poris sui de sinu patris
dei filium invitat. Unde
Cant. I c. Cum esset rex
in accubitu suo nardus
mea dedit odorem suum.
De hac quod ubi beata virg-
gi pt quod de viro bono lo-
quitur I. a. b. Erat insensus
solum eius valde et in se-
sicitate non est solli-
citudo. Non enim de stolidite
sollicita sed in domino con-
fisa elegit sibi sponsum
cui sibi intimus loquebatur
sicut in libro I. Regum I c.
Elchana loquebatur ad
Annam. Nonne ego tibi
melior sum quam decem
filii. Verebatur quod eam in-
clusus permittit dominus Ysa-
ie LVI c. Dabo inquit ei
nomen melius a filiis
et filiabus nomen sempi-
ternum quod numquam peribit. De
virgine itaque nascitur
statim ut sibi beata huma-
ne nature rubum sancti
virorum evidit apparuit
in medio eius quasi flam-
ma seu splendor est
illius ignis. De quo

dicit legislator Exodi III c.
Deus tuus ignis consumens est.
Nec comburebat rubum quia sin-
ines ex ea eterne altissimi
virginitatem eius non minuit
sed sacravit. Itaque rubus iste
sit virgo. Delectat denique
sit in estu consolacionem um-
bra sua consolatur et reparat
pessimum umbram autem eius
protectorem sive potest apte
dici proximum appellavit
dicit ipsa dicitur sit in Cant. II c.
In celum sed celesti patris
mea. Illi autem sub umbra
fugiat pessimus ne in sudore
temptacionis sumebat. Dicat
quod beate virgini quod ad Saram
pessimus dixit Abraham
Gen. XX c. que glose vir-
ginis. Et mea exstitit et
gignes. Et vere ... Sic quemque invenit
filia. Sic quemque invenit
quod soror mea sub omnibus
ad regem celi translata quod
nos super omnes angelos
elevata. Sic quod soror mea
sub ut bene in tempore te. Ia-
cob quod pessimus umbra con-
solatus vidit in scala Gen.
XXVIII c. id est in beata vir-
gine per quam ad eum pervenire
opus ipse scale vidit in-
nixum. In ea enim ascendit
angeli altitudinem glorie
sue cum gaudio admira-
tes. Descendit humilitatem
eius per quam sit exaltata
est devote supplica-
venientes. Ipsa quod sub
umbram consolatos sue
omnes invitans afflictos
dicit Eccli. XXIIII c. Ego
quasi terebintus extendi ramos
sub quibus ab estu tempta-
cionis inveniunt refugium
et voluntatis perfidis salu-
brem sub arbore colligit

medicina/ Debimus ma
incedicina medicinalis
est. Cremibus aut esse pt q
hmoi zubi si velit um
brany non possit attingere
que soli obiicitur, ut in
meo sui solem tonadet/
Omnes eni ex tege pt et
ptegit qui se ostentur
peregrinos et hospites sic
tham/ Un Aug ait/ Ille
tuas laudes taceat sta
vego qui te in suis iuri
tatibus sidelis inocatas &
sensit defuisse/ Desitate
B prat latibulu petorii
sit ei tagm vel madabitudi
nepete filie zuth. De mo
ab dit dns Isa. xvi. b.
Habitabunt apud te profugi
mei moab esto latibulum
eorum a facie vastatoris. De
sitatem aut hmoi zubi mul
titudiem miseratorum dei
gemitus divinog et exp...
sepe petoribus consuetudinem
in peccati Uin et mater
ime dicit Et in cantico
suo ipsa dicit. Luce. i. c.
Et mia eius vobi dicit
glosa a me incepta dilata
a progenie in progenies.
Tangitur in petris viuen
tes quidam modo iciunio
aliqui alii digna orone
singlari alii inut isto
uut illo modo. Devotionem
angitularum exibentes latet
in eius sidina donec sal
tem in fine quod in valde
modicu est eius auxilio
salui fiant/ Hec itaque zu
bus est in quo ille ignis
arpunt qui luce vitalis
cognitiolumine iure illumiat te
bras et corda nra suauis
simo ardore caritatis ipla
mat/ Cuius pz pariait

Etiam tu illuminas lucer
nam meam domine deus meus illumina tenebras
meas/ Et istum ps prophetiam
Concaluit cor meum intra
me. Hic est ignis qui
in ara cordis perpetuo
lege dei sp ardere praeci
pitur/ Levit. vi. b. Qui etiam
extinguit. nisi sinuig
sacerdos ihus xps cum
sufficiat singis et supe
fomentu appos Unde
ipse dicit Ioh. xv. b. Sine
me nil potestis facere
Nos ergo devotionem sedula
hunc ignem et bonis opi
bus fovemus Sic ait
apls. i. Cor. iii. c. Coopa
tores i. adiutores dei sumus
Et August. Qui te creavit
sine te non te iustifica
bit sine te. Hunc ignem
quaeque sacrificium quaeque sup
ponimus holocaustum/ Sa
crificium offerunt qui se g
renuntiates suaque semper
secretes comoda alii
in deo serviunt Qui aut
totu quod sunt quod vivunt
quod sapiunt deo tribuunt
Math. xix. c. Ecce nos
reliquimus omnia et se
cuti sumus te Quod et hunc
monses et fecit et do
cuit cum custos gregis
motus cordis et cogita
tiones ad malum pronas
custodivit mutans
gregem ad interiora deserti
exteriora fugiens quaeque me
tis appetit declinavit
Discalciari remittiae
dicimus quae affectum men
tis a deo trahunt Docuit
ut se igni divino qui
hmodi est fiducialiter
appropinquet Videat quod vi
sionem hanc magnam

quia virgo benedicta in eternum
deum et hominem genuit et
post partum virgo permansit
Et si cui hoc mirum et incre-
dibile videatur attendat
quod in libro numeri xvii capitulo vir-
ga aaron nocte una
frondes flores et ami-
gdala protulit et in vir-
ga virginem in frondibus
eximias eius virtutes in
floribus exteriores vite
pulchritudinem et in ami-
gdalo natum certa fide cer-
ne vigentem dei filium
nobis sed pro collandabat

De columpna nubis et ignis c. l

Incarnationis misterium quia
per columpnam nubis et i-
gnis designatum est. Sic
namque Exo. xiii c. ff
ubi primo libro columpne
sit mentio scriptum est. An-
gelus qui precedebat israel
abiit post eos et cum eo
pariter columpna nubis
Et erat nubes tenebrosa
et illuminans noctem. Ubi
filius dei in carne incar-
natus mediocris deitatis et
carnis illuminatio per lumine
designatur. Ysa. ix c. Ille
namque magni consilii an-
gelus filius et imago
dei patris qui precedebat
tam celestem quam terrestrem
israel tamquam lux tenebras
tamquam calor caluriam
tamquam potentia infirmitatem
tamquam dux et sui populi
propugnator primus in se
nominans in nobis. abiit
post israel tamquam omnes sing-
ulos ut omnes a perditione vi-
andalo et suo exitu li-

berabit. Quod intendens
ysayas ait de christo xlix. Ecce
Hec dicit dominus ad animam con-
temptibilem et ad servum dominorum
Et in persona christi dicit idem
xlix c. Dominus me formavit
in peccatoribus et latrones
illi constituit in mutabilibus
viris. Et apostolus ad phil-
ippenses ii. ait Exinanivit se-
metipsum formam servi acci-
piens. In libro iiii regum
sol retro cessit x lineis
in horologio achaz. Ysaie
xxxviii c. signum sanitatis
ezechie ostendens quod omnium
sanitatum sol iustitie christus
factus est minor
angelis. Factus est minor
patre quantum humanitatem. Sic
ipse ait Ioh. xiiii c.
Pater maior me est.
Minor angelis in infinite.
Sic ait psalmus viii. Minui-
sti eum paulominus ab
angelis. Minor matre
minor Ioseph filiali sub-
iectione. Sic scriptum est
Luce ii c. Erat subditus
illis. Minor Iohanne
in baptismo. Sic ipse ait
illi Math. iii c. Sine
modo. Sic decet nos imple-
re omnem iustitiam. Mi-
nor apostolis servus ipse
ait Luce xxii c. Ego autem
in medio vestrum sum sicut
qui ministrat. Minor
Caipha ventura pon-
tificali illo attestante
qui alapam sibi dedit
et dixit Ioh. xviii c.
Sic respondes pontifici. Mi-
nor pilato iudiciaria
potestate. Sic ipse ait Ioh.
xviiii c. Non haberes in
me potestatem nisi de super

sibi datum fuisset. Minor
barraba latrone in deorum
reputacione. Sic ipsi dixe-
runt Ioh. xix. b. Tolle
hunc et dimitte nobis bar-
rabam. Minor omni homine
quia flagellis cesus tamquam
purgamentum huius mundi
dictus Math. ii. a. d. ab
omnibus in medio latronum cru-
cifixus dicitur portat. Ego
sum vermis et non homo
Item ipse decem lineis repre-
sentatur. angelus abijt post
israel et cum eo pariter columpna
nubis. que unitatem subs-
tancie carnis nature designat.
Sic ipse in persona Christo ecclesiastici xx-
iiii d. Ego in altissimis
habito et thronus meus in
columpna nubis. In qua
domum dei in qua sumus
nos ut columpna suste-
tat. portans omnia verbo
virtutis sue Hebr. i. a. Iter-
rum solis .i. patris iam
nobis ut nubes separat
dei et hominum mediator
ariditate nostram imbre sa-
lutis fecundat pluviam
voluntariam segregans he-
reditati sue ut salubriter
instruetur. carnem quia perficiat
qui solus potest mundum facere
de immundo. conceptum semi-
ne Hec est columpna nubis
que licet adversarios ex-
dit scilicet superbos excecat
humiles illuminat ad reli-
gionem preredit electos
De primo scriptum est Exodi
xiiii e. Factum est in vi-
gilia matutina et respi-
ciens dominus per columpnam
nubis et ignis super ex-
ercitum egipciorum subuertit
rotas currum ferebantur
que in profundum. vigilia
matutina est tempus id
quo post vigilias patri-
archarum prophetarum regum
que dominus vigilias
super gregem suum susce-
pit apparens in carne
Item de se dicit Ioh.
x. c. Ego sum pastor
bonus. Et in Ewangelio
hoc innuitur. ubi scribitur
Marci vi. f. Quarta vi-
gilia venit ad eos. vi-
que quos tacitum custodie-
pas custodiunt. In hac
itaque vigilia matutina
cum vicinum esset ut sol
iam iusticie toti mundo
clarescet respiciens
dominus per columpnam huma-
nitatis cum in cruce in
modum columpne exalta-
tus inclinato capite tra-
didit spiritum omnes subver-
tit potenciam inimici. Hanc
columpnam qui fide de-
vota in corde suo sta-
tuerit respicit per eam do-
minus et mentem eius ab
omni impugnacione adversa-
rii liberabit. expresse quia
in se quasi egipcii anxia-
ti dicebant Exo. xiiii e.
Fugiamus israelem quia fide-
lem quemlibet quia dominus
pugnat pro eo contra nos
Secundo quia dominus per columpna
descendit quia locuturus deus
moisi vel alijs frequenter
apparuit in columpna. Non
semper invenimus scriptum
apparuit gloria domini in nu-
be ut dicitur gloria in assum-
pta carne. Verus enim

Moyses · ita ipsi loquitur
israel nisi inter carnis
quodammodo velo faciem
divinitatis includissimam ob-
umbrasset. Docens etiam
Joseph missus a patre
fratres suos visitare. Gen.
xxxvii c. Tunica huma-
nitatis induitur quem
quodammodo abiecto ipso
fratres crudelissimi in passi-
one temptabant. De quibus
ipse ait Ysa. lxiii. a
spersus est sanguis eorum
super vestimenta mea. i.
quem ipsi fuderunt. Per hanc
columpna lucis sunt duo
opera virtutum ostendens adhuc
loquitur dominus Joh. xiii c.
Exemplum dedi vobis ut quem-
admodum ego feci vobis
ita et vos faciatis. Et
item discite a me quia
mitis sum et humilis
corde. Et alia multa
que audire et facere vita
est et ad regnum perve-
[illegible]. Erat ergo misteri-
o die tenebrosa et illuminans
noctem. Exo. xiiii c. Co-
eponens spiritu prophetico
dei genitrix dicebat Luc.
i. c. Deposuit potentes i.
iudeos qui pro dei cultu
digni erant et exaltavit
humiles i. gentes. Tenebre
dicit apostolus Ephe. v b.
Eratis aliquando tenebre nunc
autem lux in domino. Et ipse
dominus in Evangelio ait Joh.
ix c. In iudicium ego
veni in hunc mundum ut
ut qui non vident videant
et qui vident ceci fiant.
Et idem deus adhuc

resistit superbis humilibus
autem dat gratiam. Jac. iiii.
b. Item per v. c. procedens eos
per columpna nubis per
medio educit eos de egipto
docens suos imitatores
primo mundum fugere et con-
cupiscentias eius. Illam qui
amicus est mundi huius inimi-
cus dei constituitur. Jaco.
iiii b. Unde pro magna parte
quod ipse cum virtute sui
sanguinis rubrum per proce-
dens ducit eos in reli-
gionis desertum, ubi non
una dieta sed per multa
annorum vel dierum circa
Nunc per temptationes nunc
per victorias nunc per corpo-
rales nunc per miserias
nunc per mandata plurima
et disciplinas de initio
bone vite et cum labore
pervenitur ad spiritus libertatem
Errant perinde qui se
mox ut seculum habitus
imitatorum religionis per-
fectos credunt ignorantes
per egiptum per cum suo
exercitu pharaonem perma-
ciam amalech. Habet
enim columpna ista huius
corporis comparam in se no-
bis imitabiles maxime.
Venit namque per viam ca-
stitatis virgo de virgine na-
tus docens nos in casti-
tate tribulacionum fugere per-
et obedit parentibus docens
nos ab infancia obedire
maioribus reddere. Luc. ii
c. audiens in templo
maiores et interrogans
Domina humilitatem [illegible]

monuit fugiendum. Cessat
in vita Lucifer, e paup-
ertate et fastum diminatum do-
cuit comprehendere. Math. viii
d. Baptizatus a Johanne
christusque magnus a mino-
re docuit querere et per-
cipere gratiam. Math. iiii.
Ieiunans in deserto conten-
dens cum hoste talibus lo-
gram baptismi docuit cus-
todiendam. Math. iiii. A
dominicis in apostolatum elegit
et pauperes ut tales cum
expedit in dignitatibus
ad summa provocent. Iaco.
ii b. Dedit corpus suum
in cibum et sanguinem in
potum, animam suam in precium
hominibus ut se et sua cun-
cta non sibi arroget sed
totum debitum existimet
caritatis. Luce xxii c. Et
ultima mansio est et in
terram promissionis introitus
dante apostolo I Thimo. i b.
Finis precepti est caritas
de corde bono et consciencia
pura et fide non ficta.
Sic itaque viri filii Israel qui
per has mansiones sequuntur
agnum quocumque ierit per ve-
niemus predictam terram promissionis
ad illam stabilem celi man-
sionem, ubi iam sancti se-
cuti terram promissionis fecerunt
tabernaculum ad quod que-
libet fideles intrabunt. Ex-
odi xxxviii f. Sic tumui-
dedit ... civitatem
opulentam tabernaculum
quod nusquam transferri poterit
ad quod nos perducat
qui in carne illuc nos

precessit dominus Christus amen.

De archa federis domini v.

O quam pulcre etiam
in lumine sancti spiritus
intuenti archa federis
et nictum de sursum propi-
ciatorium cum cherubin
gloriae incarnacionis misterium
presignat. De quo in Exo.
xxv b. Sic locutus est
dominus ad Moisen: Facies
archam de lignis se-
thim et deaurabis eam
intus et foris de auro
purissimo. Huius superior
tunc erat propiciatorium
quod non fuit de lignis
sethim sed totum de auro
purissimo. Ubi in ar-
cha id quod fuit de lignis
sethim similibus albe
spine corpus Christi de-
signatur, cum candidum
absque peccato ex similitudine
lignorum. Deitas quoque et
foris plenum caritate et
dilectionis per misterium. In
propiciatorio autem deus
in homine ut speciosus
... quod est propiciator pro
peccatis nostris. Commendat
autem hec archa ab or-
natu et contentis ab uti-
litate. Ab ornatu sic
scriptum est de auro pu-
rissimo. Porro erat au-
rum eius in nativitate
pudicis in sancta conversa-
tione et predicatione pu-
rissimum in penis for-
mate. Sponsa namque
in canticis Can. vi f.
... manus Christi pos-
sunt ... comedere.

progrediens sicut aurora con:
surgens cum nulla tenebrarum
maledictionis nostre nocti
finem salutis nostre diem
fecit initium / pulchra ut
luna cum crescens in
virtutum profectu doctrina et
exemplo quo obscuritatem ta:
diis ignorantie nostre te:
nebras depulit / Electa
ut sol cum surgens a
morte non iam ra:
diis fulgidus toti mun-
do sed splendidus illuxit / Terribilis in:
dicio vere apparebit cum
omnibus sanctis celestibus ut
castrorum acies ordinata
Sunt quidam nonnulli intus
angeli foris spinosi ho:
mines sed intus pleni
caritate ac dilectione foris
cum hominibus in conver:
sando non leves graz
senibus ut dicere domini
quod rex achis dixit ad
david / In oculis meis
es sicut angelus dei sed satra-
pis non places / i. Regum
xxix f. Temporibus etiam
dicere expedit et facere
quod petrus ait lxiii. Elon:
gavi fugiens et mansi
in solitudine / Alii sunt
qui foris apparent angeli
et intus spinosi / sunt ypo:
crite sed sepulcra monumen:
tis dealbatis intus ple:
nis ossibus mortuorum
et omni spurcitia / Alii
sunt intus et foris spi:
nosi / immo ipse spine
homines sed intus ma:
li foris pessimi / De quibus
dicit propheta / Spine

xxxiii c. Spine congre:
gate igni comburentur
Alii sunt intus et foris
dealbati Dicit de anima
que immaculata est / dicat
sponsa in Can. iiii c.
Tota pulchra es amica
mea Non est de anima
purissimo / sic archa
intra ihesus xpus / In cuius
comparatione de sanctis eius
in capitulo i f. scriptum est
pedes eius sedes am-
talia Nam et stelle sicut
ait Job xxv a. Non sunt
munde in conspectu eius
Continet sed archa i. vir:
ga aurea manna legem
in tabulis sine dente
virgam aaron que fro:
nduerat et in hiis omnia
que ad vitam diriguntur
In manna sumere tu
gratiam sacramenti. De urna
aurea de qua tu accepisti
cibum panis confortatus
est / Actus ix c. De lege
vero dicitur accipe sapientiam
ante domino per Jeremiam
vi b. Erudire Jerusalem ne
forte recedat a te anima
mea / De virga patris
filius es / accipe disci:
plinam / Quis enim fi:
lius quem non corripit
pater / Hebr. xii b. Hac
virga percussus dicit Jeremias
xxxi c. Castigasti me
domine et eruditus sum
sicut iuvenculus indomitus
Pone ergo in tabernaculo
cordis tui hanc archam
et in eo semper habebis
ut vivas et sapiens

sis et ne lasciuias ut no
habeas disciplinam. Cibaria
enim et virga et onus asino
panis et opus et disciplina
na servo. Ecclesiastici xxxiii c.
Utilis ceterum est archa quia
positum est pugnaculum me:
dicina vulneratorum unica
salus ab hac vita fugie:
ncium. De primo in libro
Regum scriptum est i. Regum iiii
c. Cum timerent filii israel
tulerunt archam que gau:
dium fidelibus terrorem pre:
stitit inimicis. Et cum tubis
clangentibus circumferretur ar:
cha corruerunt muri Je:
richo Josue vi c. Secundum
autem gaudium israeli contra
philisteos id est demonibus
quodam in fugam versis
fecit quibus is qui per archam
designatur nec homines vi:
sus est et cum hominibus
conuersatus est. Baruch iii
c. Tunc etiam sinnat
lamentum quando archa dei
xpistus in sacramento a vobis
philisteis hominibus regi
potionis babilonice cade:
tibus inseparabili captiua
tenetur. Tunc enim notam
anathie aut titulum super:
bie vel mala certa ge:
stantes in corde assumunt
ordinem seu dignitatem et etiam
dignitatem. Archam dei in
corde suo statuunt iuxta
dagon hoc est conflicto magna
et in se et subditis suis
sentiunt iram dei. Nam
tales coram id est peccata deo et
hominibus manifesta perimi:
nent et agri eorum id est
subditi quos ad fructum

saluti reducere deberent
debebat excolere ebulli:
unt mures id est homines
venenosi contra peccatorum mi:
nuit adversatores agnus
enim in prima id est deceptor
in astutia serpens in simi:
neam et dolosus in con:
silio ignis in comuo:
raciendo in domo. Con:
sequatur enim in unum in pre:
lium contra acab prelatus
utilis in meos corum est
archa a deo hunc dicit per
prophetam Ysaia xix c. Cla:
mabunt ad me a facie
tribulantis et mittam eis
saluatorem ac propugna:
torem qui liberet eos.
Tertio. Ibi enim deuotus
miles non sentit sua
vulnera cum benigni
ducis vulnera intuetur.
Utilis est quia archa dei
peccatorum miseria sanatur.
Nam pro ipso aliquid iram
dei pro populo mitigabat in sancta
sanctorum summus pontifex fa:
ciens ante archam summa
mortis et dei iram se:
pius impediuit. Docens
confessos vulneratos peccatis
intrantes in templo cordis
gemitibus summum compunctos
facie ante dominum ut cleme:
ntiam inueniant quam time:
bant. Tertio enim in ho:
mine archa in dei propi:
ciatorium est. Unde sibi
semper misereri et parcere
qui non vult mortem
peccatorum sed ut conuertatur
et viuat. Utilis quarto
est et ultima archa fuge:

nutibus de deserto huius
mundi in terram promissionis
que fluit lac in gaudio
humanitatis Christi et mel
in leticia et aspectu dul-
cissime divinitatis. quod innuit
Josue iii° quod archa stans
in sicco Jordanis et
adhuc stans in ebula
cione cum electis. donec fu-
erant. Ysa. xxxv° quod libe-
rati et redempti a domino
convertant in Syon lau-
dibus et leticia sempi-
terna super capita eorum
A deo enim signata est via
Christi in sanguine per ut
sua sequentes vestigia
perhabeant quam viam huius-
modi vel seu defe-
rant de luto peccatorum
pro quibus necesse sit vna
hora vel momento a ce-
lesti beatitudine in purga-
torio retardari. Ab hoc
quam huiusmodi quilibet peccator
si recedens a peccatis di-
gnos egerit fructus penitentie
se non estimet dignum
Josue iiii. ad Elam lapi-
des per quos duodecim et a
civitate fundos dum quod
infusos in fluctibus volu-
ptatum mundanorum peccatores
de profundo fluminis in
terram de qua super dixi-
mus translati sunt feli-
ces aut super omnes ho-
mines levite et domini sa-
cerdotes qui sacramentorum
vehiculis involuta in via
huius vite sustentant di-
gne et baiulant archam

Dei donec huiusmodi perpetuo
omnibus dicere possimus iste quem
redemisti. Et Regum 6°
qui in arca domini transferunt
archam tubis clangentibus
vobiscum Dei donec muri
Jericho. i. omnes considerata
ternat mundanorum. Josue
vi c°. Et haec est arca an-
te quam cithara psallens saltat
David ii Regum vi c°. cum
ingrediens in ea de sua
stirpe. i. de beata virgine ma-
ria Dei filium nasciturum
et cum iam ad laudem
tam mirus quam filius pri-
mogenitus. Benedicta tu in
mulieribus et benedictus fru-
ctus ventris tui etc.

De triplici velo etc.

Duo cherubin glorie
i. duo testamenta in
quibus velut est sacre pla-
cando tunc ambo spectant re-
glatam dei versis vultibus
in propiciatorium se mutuo
contemplantes concordie in-
nuunt quod omni cantor ut cla-
restanderet filius est homo
Exo. xxv c°. Et Ibidem ve-
plenum omni suavitatis dul-
cedine vide hominem hominis
conditorem effecit aut hec de-
vinus et divina sapientia primo
ad gloriam Dei patris. quo in
hominibus Deo patri cum condignam
tributum debitum ab omni
creatura nihil assumit
Et primo quod ipsum revelat
in mundo dicit ipse aut Ego
te clarificavi super terram
Non enim potest vultus eius i
notescere nisi creaturis soli
radiis ab eo quod desuper descendens

nec sibi ipsum desensus luce
sua intuentem oculis humane
dedit. Et sic domine secundum pro
missionem eius deus in lu
mine tuo videbimus lumen
Tercio quod cum deus tua gloria re
uelate te cernimus hoc deo
filio tuo Tercio unde secundum apostolum
Hebreos primo b est splendor
glorie Tercio non in caligine
sic moyses sed in monte
clauditur cum deo lucem
habitans inaccessibilem cum
de monte vel de sinu patris
descendisset ad homines non
enim ferre potuissent nec
suam sanctam egissent salu
tem nec velo carnis
sic moyses faciem divinitatis
lucidissimam obumbrasset. De
hoc velo quod de peccato pro
prius fecimus habitaculo oculis
unde respexit super filios
hominum. Est autem etiam ve
lum quo deus absconditur an
faciem meam deus digna
tionis divine ut assumpta
dignatio pro homines huma
nitatis sicut dicit ysaias xlv
O vere tu es deus abscon
ditus. Infirmitas humane que
est nostra fragilitas sicut
dicit in lege dominus Non vi
debit homo ut vivere pos
sit super terram. Exodi xxxiii
Quartum culpe sic dicitur
ysaias Tollatur impius ne vi
deat gloriam dei. primum pro
spexit petrus cum dixit Tu
es christus filius dei vivi. Secundum
transivit paulus qui quintum celum
cum raptus esset ad tercium
celum ut ii Corinthiorum xii b. au
divit ibi archana verba
que non licent homini

loqui. Tercium christus latro
ni abstraxit in cruce cum
iam fideli et de peccatis
suis contrito dixit Hodie
mecum eris in paradiso. Pri
mo itaque velo in cruce
lacera perfodto secundum et ter
tium crassissimum est tercia ipso
in carne passo non sunt
visto sed etiam peccator de
peccatis suis perfecte penitens
libere concedit introitus ad
sancta sanctorum. Ubi sic ait
Gregorius pascua electorum
sunt patris vultus dei qui
dum sine fine conspicitur
sine fine in eius visione
mens satiatur. Quod

incarnatus dominus curavit
hominis imperium infirmitate
et voluntate. c vii

VEnit ideo in carne
dei filius ut defor
matam in homine
per peccatum dei imaginem re
pararet. et hoc ei competebat
Tercio unde secundum apostolum Hebreos
i a. est figura substantie dei
et imago dei invisibilis
adeo per quem secula fecit deus Col
i c. Infirmatus namque fuit
homo in potentia quia
pro aut vix aut iure in
due quibus infirmus fuit. In
sapientia Corruptus est in
mente in spiritibus et sensibus
secundum illis peccatis. Hominis
voluntas prona est ad ma
lum et a deo declinat
formam. In his tribus
voluntas iacuit qui desce
dit ab ierusalem in iericho
et incidit in latrones
Luce x c. Venit medicus

et insolubili apposuit gratiam
donante apostolo Ro. vi d. Pec-
catum non dominabitur in nobis
Non enim estis sub lege
sed sub gratia. Insipiencie oppo-
suit veritatis doctrinam de-
signatam per angelum qui omni
luce preciat in carcerem ad
petrum positum in cathenis
Act. xii b. Voluntate at-
traxit beneficiorum largitate
et perpetue beneficio paciens
bit loquitur per Jeremiam Jerem.
In caritate perpetua dilexi
te ideo attraxi te mise-
rans Jer. xxxi a. Ilte
plage sunt intrinseci phas
de quibus dicit Ysa. i b. Vol-
nus et livor et plaga
tumens non est circumligata
neque curata medicamine
neque fota oleo. Et vid si
volnus seuum et pessimum
vocas mala livor insa-
nabilis benefacti impotencia
Insipiencia plaga tumens
Igitur neque hic phariseorum
neque doctrine eorum neque
malagma legalium pre-
ceptorum sanabat has pla-
gas Sap. xvi c. Et in omni
insipiencia permittebat com-
pellere se ab anima langue-
re ut pharisei hii cum
... pleni tumore lan-
guebat In baculo quibus
Elizei i. in doctrina lega-
lium preceptorum non erat mo-
tus horum vox neque sensus
... Ro. iiii e. Venit si-
mo ... dominus virgenitus
filius qui sanat omnia.
Et sic olim Elizeus con-
pandit se contractus in die
super mortuum et ...

suorum plagas et livores
morum sed volnera medi-
cinam Nam enim livore
sanati sumus Ysa. liii b.
Offitet pro inde ...
sepcies in gracie ...
sepcies in die laudem di-
cit deo audiat quis dice-
tem sibi medicum Ecce
sanus factus es noli peccare
ne deterius tibi contingat
Joh. v. c. Neque abiciat cum
paulo gratiam dei ne iterum
sit prius cum malum fiat
impacientes Gal. ii g. Me-
ditetur in lege domini die
ac nocte ut in bono sit
sapiens Ps. i. Recolat
dei beneficia et ... gratias
deo agat ut hanc pacem
in terra cum hominibus bone
voluntatis habeat Luc. ii b.

Quod non incarnatus deus delet
propriam voluntatem capitulum xi

Deus etiam venit in carne
virgenitus dei filius ut ipse
per omnia obediens patri
sua ostenderet obediencia qua-
tenus deo omnibus sua subi-
ci deceat Luc. ... n b.
Nam vita in voluntate eius
Mors autem et omnis infla-
mma voluntate. Testatur
hoc angelus exclusus a
gaudiis celi. homo la-
psus a deliciis paradisi
... superbus ... vo-
luntatis qui utique ex-
plens nocuit quam occi-
dit ... dyaboli
qui ... in serpente seduc-
xit Gen. iii a. Ilhoc si-
... condit in hominibus
... ut olim serpens
... in ... et
... obediencius ad

morte. Et sic superbi mon-
si egiptiorum superbos vissime
devorant. Exo. a. c. Sumne
superbiam omnis in se occidit
anima. porte inferi non pre-
valebunt adversus eam. Mathei
xvi. c. Hic autem superbus
propie voluntatis quantumcumque
mactatur non de facili
cognoscitur mortuus nisi sicut
ille quod amaciat corpore. pro-
iectus nec motu minimo
vivere se ostendat. Sic cum
denus vel loco dei prelatus
subiectum nunc elevat ut
deiciat. nunc gravia nunc
leviora imponit. tunc primus
subiectus mortuus se probat
Vivere autem debet cogitat. cum
omnia que ad suam voluntatem im-
ponuntur salutem sive ut
nunc faciat et portet exemplo
illius qui ait. Descendi
de celo non ut faciam vo-
luntatem meam. sed voluntatem
eius qui misit me patris
Joh. vi. c. Sunt autem imita-
da nobis xpi obediencia
voluntaria prompta iocun-
da festina et ex caritate
procedens. De primo per prophetam
dicitur ps. xxxix. In capite
libri scriptum est de me ut
fa. vo. t. d. m. vo. De secundo
in persona xpi dicit Ysa. vi. c.
Ecce ego mitte me. Et
in Gen. m. a. c. Joseph
a patre mittendus ad fratres
suos ad patrem dixit. Presto
sum. De tercio ps. ait. Exu-
Exultat ut gigas ad cur-
rendam viam. De quarto
ipse in Evangelio ait. Illuc xii
f. Baptismo habeo baptizari
quomodo coartor donec consumatur
illud. De quinto iturus iam
ad passionem dixit Joh. xiiii c.
Ut cognoscat mundus quia dili-
go patrem. et sicut manda-
tum dedit mihi pater sic fa-
cio surgite eamus hinc.
Ubi quod ad passionem et mor-
tem non ad delicias
et honores. Ut sic homo
non obedivit domino in
honore et deliciis permā-
nens. Hinc autem reges
stella duce que xpi
obediencia est per aliam vi-
am regressi sunt in re-
gionem suam. xpi quod obe-
dienciam et singulare fide-
lis designant banaias
miles david. ii. Regum xx-
iiio. c. Qui duos leo-
nes per quos mundi et car-
nis concupiscenciam accipere
possumus interfecit. Et sup-
paralip. xi. c. Ad leonem
qui est nobis propria de-
scendit in cisterna cordis
sui in diebus nivis. quod
adversitatem innuit. et
in Vigia dicitur eciam hunc
interfecit. Non enim ma-
gne virtutis est in hiis
que delectant animum si-
nare obedienciam. Sed po-
cius in duris et asperis
et contrariis rebus
virtus obediencie declaratur.
Et hoc est in Vigia dicitur
in diebus nivis descen-
dere ad leonem. Iste fuit
est auricularius david se-
quens quod vere obedientes
tanquam veris amicis suis
deus misteria suorum
secreta revelat. Quomodo
incarnatio domini ostendit
humilitatem. c. ix.
Causa quare filius dei
adductus in carnem
fuit ut humilis

in carne venit ad humilit-
atem quia a diabolo recedi-
tur et ad deum pervenitur homines
renovantur / xpi autem humi-
litas omnibus est auxilium
electis in exemplum reprobis
in iudicium / De primo dicit
Leo papa / Deus omnipotens peccati
mortisque destructor sic
nullum a peccato liberum
reperit / Ita liberandis omni-
bus venit / De secundo ipse i
Evangelio ait electis / Math
xi c. / Discite a me quia
mitis sum et humilis
corde / De tercio loquitur
per Ezechielem xxiiii c.
Execrabilis immundicia tua
quia mundare te volui et non
es mundata / sed neque munda-
beris donec quiescere faciam
indignacionem meam in te /
Et in Luca ii c. / Symeon
ait Ecce positus est hic in
ruinam et in resurrectionem
multorum in Israel / Qui enim
a peccatis resurgere negligunt
tanto profundius ruunt in
mortem quanto sunt ad vi-
tam humilis per xpm revo-
cati / Superexaltat enim misericordia
iudicium / Iacobi ii c. / Hic
est verus abraham qui
in humilitate carnis assu-
pte pulvis et cinis effe-
ctus ad deum loquitur cum
fiducia / Gen xviii c. /
Et ipse semetipsum toti
mundo quem sodoma figura-
bat. Dei iram impetrabat
Gen xviii / Ipse peccata multorum
tulit et pro transgressoribus
rogavit / Cum enim ipse hu-
militate abrahe pepercisset
sodomis ipse x iustos

quos non toti mundo pe-
percit ipse xpm qui deo
patri pro fidelibus loquitur
contra iniuriam anime Hel-
cana vir suus loquebatur
i Reg i c. / Nonne
ego melior tibi sum
quam x filii iusti saltem
ipse quos ut dictum est
deus etiam sodomis pe-
percisset / Hic est verus
david in assumpto ho-
mine humilitate invicta
qui golyam i. dyabolo
per humilitatem vicit gen-
erum regis i. sponse
ecclesie effectus est / i Reg
i a fi et xviii c. / De
hac sponsa per ipsum in pa-
ce domini esse dicta et
regina despexit humilitatem
saltantis coram archa
domini et contempsit / ii Reg
vi c. / Beneficiis illos
in eternum qui per mor-
tem xpi pacem et di-
vicias sunt adepti / et
humilitati xpi per nimiam
superbiam contradicunt
De qua sponsa conqueritur
dominus in Iob xix c. / dicens
halitum meum i. humilitatem
mee [illegible] horruit
uxor mea / persuasio
eum humilem et abiectum
in hoc mundo ut in
precium omni xpo re-
quiret talibus est horror
de quibus dicit dominus Osee
xiii c. / Iuxta pascua
sua adimpleti et sa-
turati elevaverunt cor
suum et mei obliti sunt
O felix humilitas que
pariter virtutibus
quibus beata dei genitrix

plena fuit ad dampnatu
genus humanum domine nunc co-
lluit aspectu quia respexit
humilitatem ancille sue. Luce
i. c. Dicens quia venientibus ad
hospitium cordis tui spiritum
invitamus sed nisi assit hu-
militas non quiescit vox
domini in alia translatione. Loquitur
per ysaiam lxvi c. Sed in quem
ad quem respiciam et super
quem requiescit spiritus meus
nisi super humilem et quie-
tum. Ymmo quoque gratiam que
ad salutem nobis est per
humilitatem a domino impetramus.
Unde superbis deus re-
sistit humilibus autem dat
gratiam. Iacobi iiii. i. Petri v.
Orationes autem nostre sine
humilitate quantumcumque simplices
et lacrimis profuse cassate
sunt et indigne dei auribus.
Unde respexit deus in
orationem humilium et non spre-
vit precem eorum. ps. c i. Ex-
plum quia humilitas evadit
homo omnes laqueos inimi-
ci. Ut beatus Anthonius videns
in contemplatione mundum ple-
num laqueis et excla-
mans ad deum quis posset
evadere audivit sola hu-
militas. Christi autem humi-
litas predicata est libentius
more quam mel dulcius
sed in operibus exercendo ca-
ritas facit veterem. De
qua dicit Augustinus. Domine
iubes humilitatem da quod
iubes et iube quod vis

**Quo incarnatio domini pa-
cem fecit. c. x**

Potest autem assignari
causa adventus in
carne filii dei ut
pacem restitueret homini
qua amiserat per peccatum.
Non enim erat semper et
nunc non est pax im-
piis per ysaiam xlviii quia
dicit dominus. Et non erat
qui posset ab ira pla-
care deum. Omnes enim de-
clinaverant simul inutiles
facti sunt. Necesse angelus
debuit ire ad reparationem
pacis plus deo angelus
clareretur. Unde fuit vox
querela beati Iob ix c.
Non est qui utrumque pos-
sit arguere et manum po-
nere in ambobus. Venit
ergo in carne mediator
dei et hominum homo Christus
Ihesus i. Thim. ii. b. Et ut
filius dei deus quodammodo
arguit patrem deum nostrum
hominibus et pro hominibus
clamans in psalmo lxxxiiii.
Nunquid in eternum irasce-
ris nobis aut extendas
iram tuam a generatione in
generationem. Et ut homo pu-
rus ab omni peccato cui
nemo dicere potuit. Me-
dice cura teipsum. Luce
iiii d. Et quod in ysaia
dicitur xiiii c. Et tu vul-
neratus es sicut et nos
nostri similis factus es. Ar-
guit hominem de peccato
dominus in psalmo iiii. Filii
hominum usquequo gravi
corde ut quid diligitis
vanitatem et queritis men-
dacium. Manum quoque po-
suit in ambobus. Unde
ut filius manum vio-
lenti amoris tenuit
deum et ne homines disperderet

Pro satisfaccione pro peccato
manum gratie tenet hominem
ne delinquat. Exemplum quoniam
dum non venit clama-
bat ad deum lacrimabiliter
ysa. lxiiii c. Ecce tu ira-
tus es domine. non est qui
invocet nomen tuum. non
est qui surgat et teneat
te. Hic est sacerdos ma-
gnus super domum dei et
chinus qui in tempore iracun-
die factus est reconciliacio
sicut dicitur peccatoribus Ecclesiastici
xliiii d. Et de deo ait
ps. cv. Dixit autem disper-
deret eos si non moyses
electus eius stetisset in con-
fractione in conspectu eius
ut averteret iram eius
ne disperderet eos. Dicant
nunc iudei reddentes karam
ubi ad karam stetisset moy-
ses confractus coram domino
et non videntes aspi-
ciant in christum qui con-
fractus clamans et lacrimans
stetit in cruce et cum cla-
more valido et lacrimis
preces supplicaciones que ad
deum fudit pro transgressoribus
et exauditus est pro sua
reverencia. Hebr. v. b.
Item quod adeo ut au-
ferat ab eis iram dei.
Hic est verus aaron
qui iussu moysi i. pa-
tris precepto assumpto
thuribulo aureo i. corpore
suo auro et thopasion
precioso. Num. xvi. g. Re-
pleto igne ardentissime
caritatis sui incensu
orationibus sancte addit a populo
ignem i. ardentem dei ira-
cundiam stans in cruce
inter vivos et mortuos
clamans et lacrimans velut
thuribulum perforatus. ille
trone a sinistris relinquens
morti et dextrum vivifi-
cans in gaudiis paradisi.
Et in vivorum et mortuorum
signum inter quos aaron
stetit perstabant. Volebant
gentiles firmare sua federa
effusione sanguinis vitu-
lis federis violator si-
cut pecus coram diis
necaretur. Iudei vero in
confirmacione sui federis
aquam coram deo effun-
debant signantes huiusmodi fe-
deris contemptores in corpore
et robur a populo penitus
expandi. Et veniens mo-
rem gentis venit in aqua
et sanguine christus ihesus
et sic firmavit in pace
et iudeis et gentibus coram
deo. i. Ioh. v. b. Ita scilicet
ut sui federis violator
morte necaretur in corpore
vel et gentilis et iudeus
a terra promissionis sancte que
est terra vivencium. et a bonis
domini penitus expelletur.
Veniens itaque in mundum
reformavit pacem filius dei
unde illa vox exulta-
cionis angelorum Gloria in
excelsis deo et in terra pax
hominibus bone voluntatis
Luce ii c. Hec est pax
reconciliacionis a qua pace
exclusus est omnis qui peccan-
di lege animam voluntate
Non est enim pax impiis

dixit dominus. Item ysus ad pas-
sione qui summum bonum huius
vite pacem reliquit discipulis
pulis suis dicens Joh xiiii c.
Pacem meam do vobis pa-
cem relinquo vobis. Hec
est pax exterior in dilectione
proximi. pax interior conscien-
tie. Vbi est mansio
et dulcissime locus dei. Secun-
dum in pace factus est locus eius.
Dixit enim ipse loquens in libro
Sapientie Ingrediens in domum
meam conquiescam cum illa.
Non enim habet amaritudinem
conuersatio eius nec tedium
conuictus eius. Item resur-
gens a morte pacem
tulit discipulis suis. dicens
Joh. xx. c. Pax vobis.
hec est ciuitas ad quam
nos perducat pax vera
ihesus christus. De dilectione quam
amore filius dei sit incarnatus.

Venit ideo in carne
dei filius ut redi-
meret genus humanum quod
captiuum miserabiliter a demone
tenebatur. In sacculo na-
ture sue sanctissimi corporis
redemptionem misit precio suo
Ps. c. Et solum redemptorem
sed et diuinas donorum
spiritualium quibus ditamur
in presenti et in premium la-
borum quo in futuro beamur
ad premia duo tendimus. Hic
in passione saccus ut cir-
cumdem letitia. Ps. xxix. c.
ad celum ut ait Salomon.
Sacculum pecunie tulit se-
cum ascendens in celum. Pro.
vii. c. In die mediam quod
est in die plene lune

ad eternam vitam glo-
riam resurgens. De thesauro
nostre redemptionis dicit pe-
trus Non corruptibilibus
auro vel argento redempti
estis de vana vestra conuer-
satione sed precioso sanguine
agni incontaminati et imma-
culati ihesu christi. i. pe. i. c.
De thesauro quo ditamur
dicit in Pro. viii. c. verbis
Salomonis In viis iustitie
ambulabo in medio semi-
tarum iudicii ut ditem diligentes
me ditem et thesauros
eorum repleam. De thesauro
nostre remunerationis quod
melius cogitari vel dici
potest quam quod loquitur dominus
ad abraham Gen. xv. c.
Ego ipse merces tua ma-
gna nimis. Agit in rede-
ptione nostra tria attenden-
da sunt Ineffabilis christi
dilectio. de qua ipse loquitur
in Joh. xv. c. Maiorem
hac dilectionem nemo habet
ut animam suam quis po-
nat pro amicis suis. No-
bilis nostra conditio. et ma-
xime apostolus ait. i. Cor. vi. c.
Non estis vestri sed eius
qui tanto vos precio re-
demit. Dulcissitudo ut
sic christo in tempore vero Jacob
annis labor modicus pro
rachel i. ecclesia et dies
pauci pre amoris magnitudine
videbantur. Gen. xxix. c.
Ita nobis ut ipsum conse-
quamur nullus labor durus
aut longum spacium vi-
deatur. Sic se fecisse gloriatur
apostolus ad Phil. loquens
Que retro sunt oblitus

arbitratu sed post xpm
destinata. Et ista dia
destinctio fieri et arbitror
ut scriptura ut xpm luci
faciat psalmi. iii c. Sed
hen in hoc ulti desi
eiunt sicut in eius signo
magi pharaonis defece
runt Exo. viii. Irruit em
ptionis signum abraham
pecunia emit agrum cum
spelunca duplici Gen xxiii c.
Ut in actiua et contempla
tiua vita requiescat fide
les domino consepulti. Unde
dicit apostolus ad Ro. vi. Con
sepulti simus cum illo
per baptismum in morte. I
Reg. xxiiii f. Et ii paralip
iii a. David pecunia emit
locum templi in monte moria
ut ibi altare edificaret pro
salute populi offerret holo
causta. ibique postmodum
fieret edificium. De quo dicit
apostolus I Cor iii f. Tem
plum dei sanctum est quod estis
vos. Item Ieremias in carce
re positus in tre pecunia e
mit agrum in quo sibi
messis fidelium post capti
uitatem cresceret babilo
Ier. xxxii b. Item apostolus I
Cor. iii b. Dei agricultura
estis. Ecclesia autem redempta
pretio sine corruptione facta est
per xpm cum membris sine
prauatoribus cum capite suo
domino. cum dixit in Iohanne
xviii b. Si me queritis
sinite hos abire. Ac si a
perte diceret. Si vultis ut in
eram me pro eorum potestate
hoc pacto faciatis ut apostolos
meos. Ecce quod signantes

a iugo mee dapnationis
liberos abire sinatis. Sic
Joseph venditus egyptiis sa
lutem et fratribus et egyptiis
operatur Gen xli a. f.

Qualiter mediator dei vicit diabolum c. xxii

Decebat quod ut appareret
in carne deus et super
baret iniuri tyrannidem de
bellaret quem in Ecclesia si
gnatus expectabat agmini
bus israel. Ps. i a c. de
dens quod ut ait Ioh. xli
quod non est super terram
potestas que comparetur ei. Ein
ysaia. lx c. Simplex locu
tus est quod modum in terra
inuenit manus mea for
titudinem populorum sicut colli
guntur oua que derelicta
sunt sic omnium terram
ego congregaui et non fuit
qui moueret os et mouere
pennas et garriret. Con
tra deus per filium suum
insurget david mar
forte in pace affectum
desiderabilem in resurrectione
dicit per ysaiam xix c. Pro
misit dominus clamabunt
ad me a facie tribulantis
et mittam eis saluatorem
et propugnatorem qui liberet
eos. Sic hic mox pugnator
iste ponens arma regia
lia gloriam diuinam quod potes
tiam in pro carnis et
sagulo domino accingitur
interim I Reg. i a c. Ecce
quod de vite filiam sibi re
gis et ceteram fede copu
lauit. Cum ad laudem
canit psalmus lxxxviii
Tu humiliasti sicut vulneratum

superbi. Item per sampson
figuratus est qui leonem o-
ccidit. Iudic. xiiii c. De quo
timens ait ps. vii. Nequando
rapiat ut leo animam meam
dum non est qui redimat ne-
que qui salvum faciat. Et in
canonica i pe. v. sobrii
estote et vigilate quia ad-
versarius vester dyabolus tamquam
leo rugiens circuit querens
quem devoret. Item per gede-
onem Iudic. vii. de. cum
cum suis tubis pervicta-
tionis tenentes in dextera
manu tubas ad sinistram
gladium continentes confractis
in terre laguncul(is) id est
corporis. et non tamen oc-
cisis per virtute corporibus
in fugam convertit ma-
dian. De cuius triumpho dicit
Isa. x. c. Ecce dominator dominus
confringet lagunculam id est
corpus suum in terra et ex-
celsi statura succidentur
et sublimes humiliabuntur.
Quanta preterea lux non so-
lum celo et terre sed etiam
luxit infernis. Et quantus terror
in confractione huius post mor-
tem lagunculae pertulit inimi-
cus ipsum deum et dei filium pu-
tans preter hominem insuper ad
pugnam secum fuerat perscrutatus.
Ubi iuxta verbum domini ad Iob
xl. c. Leviathan hamo captus
est qui inspiratur additamen-
tum eorum. et est cetus ma-
gnus in mari mundi huius
qui dum in Christo appetit
escam corporis. transfixus est
aculeo divinitatis. Iob xl. c.
Ubi armilla id est crucis virtute
maxilla eius perforata est ut
omnes qui per peccatum fauces
eius inciderunt si de peccato
per penitentiam redeant. in prefo-
rata maxilla. foramine
evolant per quod evadat
sicut latro in cruce de fau-
cibus draconis invenit exitum
dicit hodie multi de eius
faucibus per penitentiam recepti
cum latrone possident
paradisum. Item omnes co-
rinthia dicit prius quomodo
diu multi qui non sumus
conscripti. Iosue iii c. Ita-
que dux et propugnator in-
signis per multos viros
dictus in testamento
veteri prefiguratus. qui de
Ozee xii c. In manu
prophetarum assimilatus sum.
ut ondeat quod in memoria
antiqua sepe miraculosa
victoria pertulit in acie
omnis salvatorem victorio-
sum salutis vexillum.
Cum sit legitur in Ioh.
xix c. baiulans sibi
crucem. exivit in eum
qui dicitur calvarie locum
Et omnibus dixit. ut ait
Luc. ix c. Qui vult
venire post me ducere me
propugnatore pugna bene
veniat adinsignem et sti-
pendium eius gloriose in re-
gno celorum inventum possi-
deat. in christum abneget
semetipsum id est suos et sua
et insuper propria voluntate
sicut testatur Ierem. xii c.
Reliqui domum meam
i. anglos. Item vos iuxta
apostolum Hebr. ii c. Non
apprehendit sed semen abra-
he. Ier. xii c. dimisi he-
reditatem meam gloriam scilicet
potentiam. quia animam qua
sub insimilitudine humani cor-
poris occultam sensum quod

est michi. Ysaias liii. quia in-
glorius aspectus meus
et in electione bazabe
et mei abiectione repu-
tati sunt viris et non
homo. Ps. xxi. Et sic
madassum dedit in
pe. Job. xvi. quia Jeremie
xii. Quomodo dedi dilectam
animam meam in manus
impiorum. Et tollat crucem
suam. Luce ix. c. Non
meam ut faciunt pigri
qui requiescentes ut mo-
nachi in stallis suis et ad
nulla virtutum opera assur-
gentes dicunt. Non pigri
Christus pro nobis passus est.
Non etiam crucem ut hii
qui suas malicias mi-
gia relinquentes aliorum
salvari laboribus et cruce
confidunt. Sed crucem suam
in vite sue modulo
aptam et propriis viribus
attemperatam. et sic in eter-
num gaudium sequitur me.
Secundo ingannaverunt sapientes [illegible]
dicit dictum [illegible]
Fuit quia valitum ad de-
stinendam fallaciam
et astucias inimici ut me-
liores. homo debet sapientiam
apponere ad noscendum va-
cuam astuciam dyaboli intelligi
potest. quod in Gen. iii. a. scri-
ptum est. Serpens erat cal-
lidior cunctis animantibus
terre. Sicut enim Jeroboam
rex iniquus seductor et sti-
mulator sibi populo dixit ne
ascenderetis in Jerusalem re-
dient ad regem cultum
dei. et sic sibi proponendi
principatum fecit vitulos
aureos. Statuit quia ut eos
populus pedibus calcet et a-
doraret. iii Reg. xii. ff.
Sic dyabolus stimulatum quia
per peccatum hominem visibi-
lia licet et concupiscibilia
tam mentis quam carnis
plus deo amplecti potuit
et alia amare. Unde Augu-
stinus libro dicit quod errant
a viis tuis. et amant
motus suos pro te. O sua-
vissima lux purgate mentis
sapientia non cesses nos
lumine que et quanta
sis et motus tui sunt
omne decus creaturarum. Ieg
nonne peccat dominus per Jeremiam
ii. a. dicens. Quomodo meue-
runt in me patres vestri ini-
quitatis quia elongaverunt
a me et abierunt post
vanitatem et vani facti sunt.
Et in eodem. Duo mala
fecit populus meus. me de-
reliquerunt fontem aque
vive qui non cessat sim-
dare cibos delectaciones cordium
voluntates corporum gratiam
in presenti et gloriam in futuro
et foderunt sibi suis co-
nceptis et laboribus cister-
nas veteres et dissipatas
delectaciones scilicet in hoc mundo
que non valent continere
aquas gaudia scilicet cito
et cum merore finitura.
Sicut ait Salomon Prov. xiiii.
Risus dolore miscebitur
et extrema gaudii luctus
occupat. Tertio quorum de-
ceptores astutum vetet regem
david ii Reg. xxiii. b.
Sedens in cathedra sa-

pletissimus et tenerrimus ut
ligni vermiculus. Cuius hec
erat sapientia ut in omni
humilitate et mansuetudine
inimicum qui illum semper odit
adversarium se ut verus ho-
norem et latere divine
potencia quam in magis habet
multis modis scilicet diabolus
attemptaret ad plenum vero
fugare potuit superaret scilicet
sepius. In saul namque sa-
tiatis mortis direxit
lanceam que fixa est in
pariete corporis. I Regum xix c.
David autem dei filius sa-
piens declinans illesus
permansit. Ibidem modicum
infra. Qui sicut dicitur rex
impius nequicie sue mi-
nistros ut in lecto eius deci-
perent in morte cum filia
regis i. carne sponsa eius
divinitatis copulata sit te-
nuit david. At illi inne-
nientes statuam deorum pilis
caprarum i. Christum in similitudine
carnis peccati. sapientia dei
illusi sapientem latere
dei filium. Unde recipient
tunica i. eadem vestis Io-
seph tincta est sanguine
et ipse illesus abiectus a
fratribus venditus et egiptiis
ubi hodie abiectus iudeis
sublimatus in regem sa-
lutem gentium operatus. Unde
dicitur iam illusus est dra-
co iste quem fecisti ad
illudendum ei. ps. c.iiiº.
Et omnia in sapientia fe-
cisti et demittens et abie-
ctus foras principe mundi
impleta est terra possessio-
ne tua. In eodem psalmo. Et homo
qui comparatur ligno. sicut

de beato vir ps. I. dicitur
Est tamquam lignum quod
plantatum est secus decur-
sus aquarum. Et sic david
nunc cum astuciis diaboli
sapientissimus fuit. sic te-
nerrimus ut ligni vermi-
culus sublimi in terres
militantibus ipsos casto ti-
more suo servat. eos
quoque teneritudine amoris
sui. et mansuetudine in
pulverem vere humilitatis
commutavit ut dicat quilibet
humilis cum abraham
Gen. xviii c. Loquar
cum domino meo cum sim
pulvis et cinis. Velut
quoque utilitatis ad edifi-
cationem huius modi dicat
cum paulo Gal. vi. ff.
Michi mundus crucifixus est
et ego mundo. Sedens ita-
que in cathedra doctoris et
magister docet inspirando
fidelibus sapientia que deus fir-
missima est adversarium vin-
cere et teneritudinem cordis
et pacie ad humilitatis
vitam et dei amorem pro-
ximum imitare. Dicit quoque
Math. xi c. Discite a
me quia mitis sum et
humilis corde et invenietis
requiem animabus vestris. Cu

Sicut agnus in lege co-
medebatur c. ix

Multis quoque aliis de
causis apparuit in car-
ne dei filius quas in
scripturis sacris reperire
licet tractare. Sicut autem
est Exo. xii c. quomodo man-
ducaverunt pane humiliter
omne delectamentum et deus

suavitatis saporem. Unde
et legis erat preceptum
Exo. xii b. Et agni il-
lius qui tollit peccata
mundi fideli discussione
dente quia in carne
venit et quod in carne
gessit cum intestinis et
pedibus comedatis vel
discussum usque mane
relinquetis. Vita namque
eterna in eius cognitione
consistit et amore. Unde
ipse in ewangelio ait Joh.
xvii a. Hec est vita
eterna ut cognoscant te
solum verum deum et quem
misisti ihesum xpm. Agnum
foras comedunt qui eum
purum tantum considerantes ho-
minem morti tradiderunt
ut iudei. De quibus dicit
dominus per psalmistam xxx. Qui vi-
debant me foras fuge-
runt a me. Item et non
foras agnum comedunt he-
retici qui deum ipsum confi-
tentes verum negant hominem
quod quasi deplorans idem
agnus per Jer. ait proiecta
sunt in terram viscera mea.
Toti autem agnum come-
dunt qui corde ore et
opere confitentur. 1 Cor. v
quod deus erat in xpo mundum
reconcilians sibi. Pedes
agni comedunt qui xpm
in sanctis suis predicant
et attollunt. Unde ait psalmista
Laudate eum in sanctis
eius. De quibus Joh. in
Apoc. ii c. Pedes eius
similes auricalco. Talis
agnum comedere cupiebat

Zacheus dum erat cupiens
videre ihesum quis esset. Luce
xix a. Multi enim vident
ihesum sed quia non vident
quis est, scilicet ipsum tanquam
in offensionem lapidem et
petram scandali offendunt.
1 Pe. ii b. Zacheus autem non
est confusus ascendens in ar-
borem ardens volentem
videre ihesum. Nullam regionem
aut asperitatis eminenciam
abhorrere debet. Nam sicut
ait Salomon Ecclesiastes xi c.
Dulce lumen et delectabile
oculis videre solem. Dulce
presertim quia est lucidissima
veritas, decorum iocundissima
suavitas corporalis et
celestissima honor inestimabilis.
Et ut hoc fieret homo deus
dignatus est in carne de
virgine apparere. Secundo
et ideo ut qui est eius dei
filius nomine filii natus
retineret ne ulla quod esset in
personis confusio. Tertio ideo
ut qui creator est fieret
et redemptor ne si ad tan-
te caritatis opus misisset
angelum aut michaelem aliud
homo ipsum loco redemptoris
diligeret et sic totum cor
hominis non ad creatorem deum
sed ad angelum raperetur
et sic creatura pro creatore
coleretur et fieret error
novissimus peior priore.
Item hominem quasi parvulum
alebat lacte suavitatis
et tamen ablactatum ad
dulce mel producit dicens
Sic enim et non aliter

re induxit israel in terram flu-
entem lac et mel Exo. iii. b.
Unde dicit per Ozee xi. b. Ego
quasi nutricius effraim. porta-
bam eum in brachiis meis
Iterum ut homo qui primum
verbis et exemplis amonet eos
a inania temporalis mundi et
et solide sancte caritatis ca-
pacem facit. Unde Ysa. xxviii. c.
Quem docebit scientiam et quem
intelligere faciet auditum
ablactatos a lacte avul-
sos ab uberibus. Et post ut de-
inceps omnia prospera contempsit
ut in eis nulla quiratur
felicitas. omnia adversa su-
stinuit ut in illis nulla
timeatur adversitas. Iterum ut
dux cum hominibus de exilio
huius vite ad patriam ante
omnis quietatum ut dicit scriptura
Non erat inveniri qui ope-
riri pax. Unde ps. lxxx.
In aliam terram ei simpli-
cando dixit. ipse non tamen
dux in eis. Quoniam terra
signavit. filios israel in terram
promissionis non moyses sed
Iosue introduxit. Iterum ut
quietatum maledictionis peius
homines absolvit. quod non
potuit nisi is qui omnis
omnia peccata expellit peccatis
Quod innuitur modo dicit
Abdias propheta .i. a. Auditum
audivimus a domino. et legatum
misit ad gentes. Romani ita
quasi legatus qui ne homo
penam inducens absolucionis
beneficium consecutus. in se penam
suscepit. Iterum ut ait petrus
i. pe. ii. g. Peccata nostra ipse
pertulit super lignum. Iterum ut
hominem apatiens inimicis

insipientibus verum docet
sapientiam. Unde propheta Iohel
ii. f. Exultate filie Sy-
on et letamini in domino
deo vestro. qui dat vobis
doctorem iusticie. Iterum
ait Math. xi. g. Discite
a me quia mitis sum
et humilis corde. a quo
Ieremias edoctus ait. xxxi. c.
Castigasti me domine et
eruditus sum. sicut iuve-
nis indomitus. De omnibus
discipulis dicitur Eccli. xliv. b.
Qui sunt homines divites
virtute pulcritudinis stu-
dium habentes pacificantes
in domibus suis. Erit
iugiter suavis modo deus
in futuro examinat in stu-
dio diligentes. Damnat
in die iudicii negli-
gentes salutis sue in stu-
dio permittet vigilantes
sui dominus Math. xxv. g.
Ite maledicti in ignem
eternum. Quare de virgine natus sit

Causas quoque sui sanctissimi
adventus in carne in-
uncte sancti spiritus intueri
omnia que in nativitate
eius sunt gesta declarant
plena enim sunt misterio
quod de virgine natus in
Bethleem natus. nocte
natus. in via natus.
pannis involutus. in pre-
sepio reclinatus. De
quibus singulis ut lecto-
ri affectuosius sapiat bre-
viter vite quod effodictibus
preciosius salutis terra ante
lacius diffendatur. Na-
tus est de virgine ut
sanctus vel liberationis

et reditus ex egipto quo
totus iudeus captiuus
sub seruitute durissima
tenebatur ouidebat aduc:
misse. Item innuit cum
sic hunc reuersiones dixit
descendentibus in egiptum
Gen. xv. f. Tercia gnia:
cione redemptionis huc
prima cum gnia fuit ade
de terra sine patre sine
matre. secunda eue de adam
de patre quidam sine matre
Tercia cain et omnis
est omnium de patre et matre
Quarta xpi de gloriosa
virgine maria sine patre
Ista gnacionem prefigurat
in visione danielis ii e
lapis de monte precisus
sine manibus qui in mon:
tem summe creuit excre
scens. comminuit nec ex
parte indicie aut indici
plene quinimmo creatam
usque ad celum statuam id est
omnes aduersarios dei et sanctos
eius extollentes uiri
Item qui manet adhuc
in tenebris peccatorum adme
rentium inde tristitius et:
inuenit. illi aut non vidit
gnacionem cum ira dei ma:
net sup illum Joh. iii 2
Item natus est de virgine
ut sine contagione pecti co:
ceptus et natus et sine
corpus deo offerret ho
stiam quod non potuit s
dicere hunc Ecce in im:
quitatibus conceptus sum et
in peccatis natus virginis
glose descendit sic plu:
uia in vellus iudicis

cam ab uno de duobus in
que prima homo incidit
post peccatum que sunt culpa
et pena. Culpam namque
in matris vtero ex parte
alia ex parte sui. Item sui at
conceptio ut tota pulcra
esset in eo totaliter abstulit
penam aut quam sibi reli
quit ab ea in partu quando he
reditatem accepit. Unde per
Jeremiam xv b. dicit ve m
mater mea ut quid me
genuisti virum rixe et
virum discordie in vniuer:
sa terra. Et in dictis poterit
quod possides maximam he:
reditatem. dixit illi Job
xix e. Ecce filius tuus
Secundo tam de se quam
de iohanne. Ibi aut glo
se referebat. Ezech. xl:
iiii a. Hec est porta
ezechielis clausa. sibi
soli prima principi ma:
nens per eius introitum
semper clausa. Item de spine 3
natus. ondens prophetice
quod cetera virgo gloriosa non
habuit maculam aut ru:
gam aut aliquid huiusmodi
ipsum conciperet de spiritu sancto
doctore virum salutis. illi
quando angelo ministrante gi:
gnat cum salute manens
semper virgo in mentibus electorum
bonorum qui huiusmodi sunt
dicunt per Ysaiam xxvi c.
A facie tua concepimus
domine et quasi parturiuimus
peperimus spiritum salutis
Apoc. xii a. Et hec est
mulier amicta sole vir
tutibus xpi et coris cum or
natu pulchritudinis

circumamicta undique luna
spiritualem commodorum calcans
sub pedibus et contempnens
hinc in capite corona stel-
larum xii quia sanctorum spes
est et gloria et remuneratio
per labores. Hec itaque mihi
clamat orando predicando
et laborans in laboribus pluribus
ut palam fidem possim vel
accepta lex deo sanctitatem
bonorum operum. Et ne a
dracone devoretur quod
quidem nititur in celum divino
auxilio rapiatur. Item
de virgine natus est ut se
ostendat humilitate iunctam
insignita castitate virgina-
lem pre omnibus diligere casti-
tatem. Unde Eccli. xxvi c.
Non est digna ponderatio
continentis anime. Et Apoc.
ix d. Electa enim et immacula-
ta virginitas. tronus est ebur-
neus Salomonis in qua
sedebat id est quietem pre omnibus
invenies. Nonne fecit deus
super eam ut an possibilitate
maledicta unit spe sui
meditiaz et celestis vite
imitacionem. ubi neque nubent
neque nubentur in celo. Et in
terra sit amabilis et apparat
gloriosa. Unde dominus per ysa. lvi b.
Non dicat eunuchus ecce
ego lignum aridum quia
hec dicit dominus eunuchis
Qui custodierint sabbata
mea id est meas quietes et a
peccato vacent quod res operis
simile est et elegerint que
volui non servitutis quarum vo-
luntate et tenuerint fedus
meum quod meum in vo-
to continentie pepigerint da-
bo eis in domo mea et

in muris meis locum
ut in communione sanctorum
et angelorum tutela fru-
eretur. et nomen me-
lius a filiis et filia-
bus nomen sempiternum
quod numquam peribit. Nam
cum alii fratres. alii mo-
nachi alii xpi milites
appellentur. virgines
dicuntur et sponse
xpi Et ei qui est agn-
dit xpus quod Elchana
in lib. Reg. dixit anne
i Reg. i b. Nonne ego
melior sum tibi quam
decem filii. Ita tu sit vol-
tus eius sit ante magis
in diversa mutetur ut
non sit mecum similis Sa-
lomonis. Prov. vii a. Garru-
la vaga quietis im-
patiens. nunc foris
nunc in plateis extra ho-
mobilitate indicans quod
intus nulla mora sta-
bilitate fruetur. Et ne se-
pe sicut dina egressa
a custodie sue domicilio
iacturam sustinet castitatis
Gen. xxxiiii a. Non sic
beata mater et nupta vir-
go ad quam ingressus
angelus invenit eam
non solum intus in do-
micilio corporis intus
in secretissima custodia cor-
dis sui. Unde i. c. Ille-
gerat enim sibi dictum in
Prov. iiii f. Omni custodia
serva custodi cor tuum
quia ex ipso vita procedit
Et quod factum est ei cor-
de credidit in deo se ma-
trem electa. Et humilis

dixit ad illum i. d. Ecce a-
cilla dni fiat m v. v.
bum tuu. Non statim
concepit in utero vitam
que de ipsa nata dat o-
mnibus vitam eternam Ioh. xiiii.
Quare in bethleem sit natus
Natus est in bethleem r. ii.
Ut ubi sit vere re-
fectio animarum hiis qui
esuriunt et sitiunt iusti-
ciam demonstraret. Bethleem
quippe interpretatur domus
panis. Illic i. signatur
fecit eciam sicut apostolus
commendans se fidelibus
loquitur ad Hebr. iii. Cristus
in domo sua que domus sumus nos
si fiduciam et gloriam spei
eternam usque in fine tenea-
mus. Hic est domus loth i. so-
domitis vicinitas fide-
lium in medio nacionis prave
et perverse in qua angeli
fideles homines visitant
et defendunt muros illius
domus cecitate percussis
donec loth cum sua fami-
lia i. electi a pravis et pro-
pheticis erant in e. Est e-
tiam domus a palea separa-
ti. tritici recondatur in hor-
reo et palea igni inex-
tinguibili aburatur
i. Fruct. Hic est domus
de qua dicit vere Ioseph
pius procurator noster scilicet
quem constituet deus super
familiam suam. Gen. xliii. d.
Intronire vidit in domum
et istene convivium quod me-
cum sunt hodie come-
sturi. Innuens utique fratres
suos quorum in carne se

nam fecit participem. Fra-
tribus si veri sunt et non
femine mollicie defluen-
tes in hac domo eterne
salutis convivium preparatur
omnibus. Itaque sponsa dicit in
Cant. v. b. Comedite
amici et bibite et ine-
briamini carissimi. Ac si
apte dicat. Comedite in
granum corpus Christi et bibite
eius sanguinem vel an-
dite amde doctrinam credi-
que vere est cibus et bi-
bite vinum videlicet i.
consolacionem spiritus sancti et sic
estis carissimi inebriati
et oblimiscamini dolorum
largi in pauperes gau-
dentes in tribulacione. Sed
in dno exultantes. In
hac domo convivium verus
Ioseph instruit sacerdotes
a mensa separando excipi-
os ne ad mensam corporis
Christi cum fratribus admittantur
mensa dicat ursurarii
fornicatores adulteri et
omnes qui peccatum mortale
nolunt dimittere voluntatem
sed tollere donec in in-
dicio dicit esse ignoti. Egi-
pcius Christus Ihesus verus Io-
seph sicuti est a suis
cum summa leticia fratribus
agnoscatur de qua agnicione
Iohannes fidelibus ait. Io.
i. Ioh. iii. a. Carissimi
nondum apparuit quod erimus
scimus autem quoniam cum
apparuerit similes ei erimus
quoniam videbimus eum sicuti
est. Hic est domus in
egipto in hoc modo vere
in qua a veris filiis

ysrael verus agnus comeditur
cuius quasi sanguine signata est san-
guine per exterminatorem angelus
pertransibit. Vere homo qui ho-
spicium huius domus ingredi-
tur fide et devocione secure eva-
det relinquendo. Cum sit autem pe-
tenus in pane in anselmus dicit
viam veritatis non agnoscere
quam per agnitam rationem. In
hac domo scilicet christus nasci-
tur. Sicut olim manna de celo
descendens nunquam nisi in de-
serto filiorum ysrael de celo
venit. quasi qui nisi in certa
quam domus illa scilicet panem
angelorum manducavit homo
Exo. xvi c. Et sicut ibi man-
na apparuit super terram mi-
nutum album. pilo quasi tun-
sum. lapide reddebatur
Sic christus panis vivus na-
tus parvulus. moribus et pa-
peris vite attritus passio-
nibus afferebat pravitate na-
scentis admirabilis precando
preminuit ps. d. ysa. ix c.
Parvulus natus est nobis. Ca-
dem quasi moriens proclamat
filius datus est nobis. Et
unus pilo tunsus dedit sapo-
rem vite dicit. Et factus est
principatus super humerum eius
Ibidem. Non enim nasci no-
bis profuit nisi redimi
profuisset. Fuit autem christus pa-
rvulus etate parvulus humilitate
parvulus malorum reputacione
Similiter pravitate ondit prophe-
tice Elyzeus cum se ut re-
viviscat contraxit super puerum
iiii Reg. iiii. Amplius seque-
traxit magnus et mediocris
super omnes qui dicit ysa. le-
vi. Celum michi sedes est

et terra scabellum pedum
meorum. Et alio loco Je.
xxiii. Celum et terram ego
impleo. Cum ad ubera be-
nedicte virginis depende-
bat tanquam botellus
ad vitem. sic dicere po-
terat nunc scilicet Eccli. xxiiii
Ego sicut vitis fructi-
ficavi et reliqua. Can.
i Botrus cipri dilectus
meus michi. Ipsi sicut
botrus in diversis granis
vinum sic multiplex abun-
dat gaudium. Et omnibus
admodum botri speciosus
forma pre filiis homi-
num. Ex eo in dicta pre-
modo gaudia emanat
Nichil enim nobis nasci
profuit nisi redimi pro-
fuisset. Hinc beatus in dua-
bus cunis ... Hester
xv c. prophetice dixit ad
regem. Valde mirabilis es
domine et facies tua ple-
na gracie. Omnis quasi Jo-
hannes dixit plenum gracia
et veritate Joh. i c. Fuit
et humilitate parvulus sicut
ipse ait in Apoc. xxii c.
Ego sum alpha et o
primus et novissimus primus
dignitate novissimus humilitate
dicit scriptura quia deus humi-
libus dat graciam. Unde
quo quis est humilior tan-
to habundancius percipit
graciam. Apparet in humi-
lissima qui accepit pre
omnibus plenitudinem gracie
unde quia de plenitudine
eius accepimus omnes Joh.
i c. Iterum ps. c. i Respe-
xit in orationem humilium et

nos spernit precem eorum
fiunt autem pro omnibus hom-
inibus cuius orationem pro omnibus
et pro omnibus exaudiunt
Apoc. viii. a. Ipse enim
est in ... est turibulum
aureum extra quod nullus
orationibus incensum nec
ipsius meritis mane coram
domino est acceptum. Unde in
Apoc. Data sunt ei ince-
sa multa. hunc turibula
orationibus incensum iposuit
aaron Num. xvi. Cum
in deserto per incensum resi-
stit ire dei. Fuit enim pri-
mus david .i. Reg. xvi.
c. quem samuel a patre
deus reiectis omnibus fratribus
in bethleem unxit in re-
gem et sic ... [illegible]
per ... suis ps. xlvi.
Corona autem huius regni
sibi imposuit benedicta
mater sua. ff. pro rege ma-
ria. Unde in Can. iii. e.
Egredimini filie sion et
videte regem salomonem
in dyademate quo coronavit
eum mater sua. Fuit etiam
primus malorum reputa-
tione et hoc cum ipso re-
iecto mali elegerunt
barrabam. Unde ipse ait
in psalmo xxi. Ego sum ver-
mis et non homo. al. scilicet
reputatione. Prima primitas
cuius gaudio venanda
est a fidelibus imitanda
ultima mors est omnibus
fugienda. In domo itaque
panis nascitur panis
et ubi domus ibi panis
et si quis manducaverit ex
hoc pane vivet in eternum
Ioh. vi. e. Nocte xi natus est

Nocte est in tempore re-
mali xpus natus est
ut solus officium exiberet
mundo. Orietur fidelibus per
prophetam dicit malach. iiii. b.
vobis timentibus no-
men ... sol iustitie
dno enim mala per peccatum
malitia ... te-
nebras errorum et fuga
iniquitatis abscondit enim
dominus ut ait Ezech. xx-
iiii. f. faciem suam a
domo iacob et facta est
nox in qua iudas venit
tradere salvatorem. Corda
enim impiorum ... con-
... aglomis ... quo pa-
dit omne malum. et fri-
gus erat in quo ad ignem
illiciatum amore plus
amans pellem suam quam
xpm ad vocem ancille
negat petrus Ioh. xviii. c.
Sole autem orto populus qui
ambulabat in tenebris vidit
lucem magnam. Ysa. ix. a.
De qua apostolus ii. Cor.
iiii. b. Deus qui dixit de
tenebris lucem splendere
illuxit in cordibus nostris
ad illuminationem scientie claritatis
dei. In figuram enim conscientie
peccatorum in primo tenebre
erant super faciem abyssi
Gen. i. a. Novissime
cum advenerit deus super montem
Sinai ... pro peccato ...
et exigit excrescito nubes
densissima videbatur Exo.
xix. d. Bene sic hec ...
duravit et expertus est quo-
niam oculis egris odiosa est
lux que puris est amabilis
Exortum est itaque in

tenebris lumine rectis corde
ps c xi. Et natus in nocte
saluator dicitur constituit
gratie et impletum est quod
dixit ps c xxxviii. Nox
sicut dies illuminabitur. Et
felix qui cum ipso vixit
dicit pr de hac nocte. Et
nox illuminatio mea in de-
liciis meis. ps eodem
Natus igitur saluator no-
ster in re vera in parte sol
cognicionem veritatis et absque
inspicientis nostre calorem conce-
dit caritatis quibus ad vi-
tam eternam nihil est utilius
hominibus. Cognicio etenim
veritatis et amor virtutis
duo oculi anime sunt quibus
in primi parentis corrupte
nature nostre congressu est ali-
quis in fimus aut extin-
cta corrupcione plenus. Non
est anima videt deum. hos
oculos lippos habuit lia cecca
scilicet primus. Secunda ut ait apostolus
i Cor. xiii. quod videmus nunc
per speculum et in enigmate
Rachel autem id est cera tunc
presentibus facie ad faciem vi-
det deum. Nam videbis plenum
interpretatur. In primo oculo
cecus erat paulus donec
sibi oriretur sol. Unde ipse
ait i Thi. i e. Qui iam
consecutus sum quia ignorans
feci in incredulitate. In oculo
dextro. qui amorem sa-
pientes huius mundi ceci
sunt. qui secundum iam tum
dona precepit quibus iam
obsessi dicit naas amori-
tes. qui si propter interpretatur
In hoc feriam vobiscum fe-
dus ut eruam omnium vestrum
oculos dextros et ponam

vos in obprobrium in israel
i Reg xi. a. Temporibus tam
mane dum sol recens
incalescit rex nonus ce-
lestis adiutor consilium et
auxilium afferebat. utroque
oculo ceci sunt tales quos
sampson presignat quod ocu-
los perdidit dum in sinum
dalide que carnem sig-
nificabat. Judicum xvi. E
contrario eum minime est
affectu qui carnis sunt
dediti voluptati. Ortus
itaque sol verus lucet
paulo ut a demonio ad
viam redeat veritatis. Cir-
cumfulsit eum lux de celo
actuum ix a. Dat fortis re-
bus oculis ne in tenebris
insipiencie ambulemus huius
mundi. legimus preterea amarum
reperitur. Nec sunt ceci quos
dicit paulus ut prophetie po-
tiora. philippenses i b. Inca-
lescit dulcedine caritatis
ut dulcedo dei omnes in
cis virtutes dulcedinem quem-
admodum clauus clauo re-
tunditur. Et hoc est collirium
caritatis de quo in apocalypse
iii f dicit christus Collirio
inunge oculos tuos ut vi-
deas. Igitur sol ortus no-
ctis nostre tenebras illuminat
Ro xiii quod Ut sicut filii lu-
cis in die honeste ambu-
lemus. Ephe v. a. b. c.
Calore quoque sine dubio ipse
caritatis nemus abiit et
recessit. Cant ii d. Non
ergo dormiamus in peccatis sicut
hii qui nocte dormiunt
i Thes v. b. Tales enim
post hanc vitam tarde

pn̄tales dictum fuit Bar
v. b. Errauimus a via ve-
ritatis et sol iusticie non e
ortus nobis. Item ipse ie-
sus abiit et recessit exiit
hō ad opus suum et ad
operationem suam usque ad ve-
speram ps. cm. Felix
illa regio mir que pos-
sidentibus vinculis cinis
tenebris et ipse tenebre erat
lux erat et finis noctis
et diei initium que modo
condidit solem Ioh. i. d.
Erat lux illuminat omnem ho-
minem venientem in hunc
mundum. Quare in via natus c 18

Nec vacat misterio quod
non in partu domo
sed in via natus est xpus
Tum quia re- sua nobis
paupertas quia vere divites
efficimur comedatur quem mox
in initio suo in hunc
mundum assumit. Tum caren-
tia hospicii sic scriptum est
Luce i. a. Non erat ei lo-
cus in diversorio. Tum vilitate
iumenti quia panis cum
voluit. Tum gravitate stra-
ti quod reclinat in presepio
Tum via natus est non in-
clusus in domo alias ne-
ut esset tam notus in iuda
deus sed ut veniens florens ca-
pi non orti ubi clauderentur
cunctis gentibus per orbem
accessibilis appareret Unde
ipse postea dixit Math.
xi. c. Venite ad me omnes
qui laboratis in miseriis
et onerati estis peccatis et
ego reficiam vos. Et Bern.
Emanavit gentibus ad manum
c salus effusum est nomen

quod ecclesie iure vocavit psalmus
dicit. Item in via natus est
ostendens errantibus per demon-
strationem humilitatem suam et
paupertatem et an omnia ca-
ritatem diuitibus sancto quod
nondum valuit vos quod
in terra scriptum est xxx. c.
Hec est via ambulate in
ea neque ad dextram decli-
netis querendo in hac vita
prospera neque ad sinistram
ut peccatis inebriendo ad-
versa. Tum hiis itaque duobus
rapiens nulli sine spe
recompensacionis misericordes dona
contulerit. Item in via na-
tus est ut illorum confundat
superbiam qui in hoc mundo
domos edificant altas et
mire superbiam exaltat xi. c.
Congregat malum domui
sue ut sit in excelso et
nidus eorum. Non sic sancti
de quibus apostolus loquitur ad
hebreos xi. c. quod habitabant
in casulis et expectabant
fundamenta habentem civitatem
cuius artifex est et conditor
deus. David in deserto
locus deo placuit. In pa-
lacio aut domo sue de-
ambulans et desertus peccavit
prudeat quod sanctum cum edifi-
cantibus turrim babilonis
contra deum se erigens cum re-
gem celi natum in via
videat hospicio indigere
Item in via natus est ut
ostendat vitam ad se pertine-
re viam esse non patriam
hebreos xiii. d. Non enim
habemus hic manentem ci-
vitatem sed futuram inquirimus
Et ideo de domo magni
cuiusdam regni celestis

missus est in viam a presi-
libus. Sic olim Thobias de
presidio suo premisit filium suum
ut quereret de tribu sua. ad
presidium suum civitatem Thob.
ii a. Et sic i e ingulatur
in platea. sic deus filius gens
huanam invenit peccati prostra-
tum iacet in platea Unde
eius per Jeremiam dicit xxxo
e. Obducam cicatricem tibi
et vulneribus tuis curabo te.
Hic est samaritanus qui per
incarnacionem beneficium appli-
cuit vulneratis. nunc bene-
ficiis alligat vulnera eius
qui descendens in hac via
incidit in latrones Luce x f.
Hic est servus missus hora
cene dicere invitatis ut veni-
rent Luce xiiii d. Si ergo
viam salutem negligimus sal-
tem ipse mittendo ad panem
nobis in celis convivium re-
maneat. Ne cum reprobis di-
cat nobis in die iudicii
Prov. i c. Vocavi vos et re-
nuistis. et extendi manus
meas. et non fuit qui aspi-
ceret. despexistis omne consilium
meum et increpaciones meas
neglexistis. ego quoque in interitu
vestro ridebo. et subsannabo
cum vobis quod timebatis ad-
venerit. Item in via natus est
contempnens malum domum vo-
lens magis aperire electis
spirituale hospitium iocunde
de quo ipse dicit in Apoc iii g.
Ego sto ad hostium et pulso
si quis aperuerit michi cenabo
cum eo. et ipse mecum. Comme-
stibus convivium ubi caro so-
ciata christo benedicta eius consi-
deratur secreta. Colcanti appo-
nitur medicine que benedicta faciata
porcium sunt. quod est gaudium
in spiritu sancto. Item qui re-
rum tractat ipse corpus
qui viam fugiunt in via
parat. Et mala in via
que ducit ad vitam
contra omnes reprobi dete-
stantur. Filium suum genu-
it et quibus dicit Salomon
in Prov. v. f. Terra ca-
ristia. et castissimis humi-
lis ac si nutriens plenum
regnis ducit benedicta
tu in mulieribus et benedictus
fructus ventris tui

Nec tussiens est le-
vit quia natus sal-
vatorem virgo inter pa-
nis voluit. Cum sancto
demoratu est Da lumen b.
quia is qui natus est inter
portas venit et sanat
languores. Luce ii a. Nu-
dus enim egressus de utero
matris sue benedicte vol-
neris peto primo per ip-
sum afflicta frigus vz et esuri-
ens famem et sitim et alias
tam anime quam corporis
infirmitates secum attulit
In quorum remedium ps.
cxliiii. qui aperit manum
suam. et implet omne
animal benediccione matris
una et sollicitudine de-
gebat. et illa pauper
et peccatum filium deus quere
non solum sanctissimi corporis
veri et sancte hereditatis
recepit hospicio Math.
xxv. c. Vestivit nudum
pavit famelicum siti-
enti potum dedit infir-
matum in die proximis

visitat. Et si conscientia
mea qui habet et filium
in nomine eius impedimentum
parvipendit nisi tanto hu-
datorem mea conscientia
est quanto semper omnes est
cui habet pius nunc respon-
debat. Unde Eccli. xxiiii. d.
Ipsa quasi oliva speciosa in
campis et quasi platanus exaltata
sum. Et oleum nunc sanc-
tificat peccatorum vulnera
sanat. Psalmi iiii. a. c.
Signata est itaque dignissima
super omnes in sanctuarium
dei et vas testamenti
archam. Parvulus voluit
ne iudeam aspicientes
in Bethsamitis morando
si patiantur voluntatem por-
teremur domini regem in de-
core suo videamus ablato
velamine vetustatis. Pavim
namque sancti patrum velamina
non ingredient primitus anti-
qui fratribus volutis in prese-
pio sicut carne pabulorum
preciosum est alium. Recipis
summus carne pastoribus
fratribus vigilet quibus in-
fesant in Bethleem omnes
et manetis septenam quae
est domus panis et
fratribus de vero per quod omnia
facta sunt praeludium dispen-
satur et cognoscat nos in
nisi sensibus conspicui voluntas
i Cor. xiii. g. Videmus enim
per speculum et in enigmate
[illegible] Ysa. xlv. d. Vere tu
es deus absconditus. Et spon-
sa in Cant. ii. c. En ipse
stat post parietem. Exaudit
deinde [illegible] quibus in-
dicitur ii. Cor. xi. c. angelus
sathane transfiguratus in an-

gelum lucis apparet visibiliter
et dominum se videre oculis cor-
poralibus arbitrantes. Nec minus
errant quidam decepti sepius
[illegible] qui dominum ihesum se
vidisse aut in specie pueri
aut in quamlibet alia effigie
fabulantur. Isti enim legibus
preceptum sanctorum scitorum quod
ad magnum profectum fidei
[illegible] sapientia divina voluit
denudatos in sua stultitia
sepe monuit. Ioh. xx. g.
Beati enim qui non viderunt et
crediderunt. Visite itaque
pastores visite veste festi-
nanter ad presepe domini ihesu
quod est altare dei sive sacre
scripture ubi stat volun-
tatibus licita quasi [illegible] pa-
nis infantie. Quibus enim
tantis ihesus replevit deli-
ciis ut qui inter spiritus gusta-
verit quam dulcis est ihesus
alias amo delicias non
comparat ad hoc presepe ihesu
parvulus aut puer ipse.
Omnia derelinqui feci pre
eminentes scientiam ihesu christi
domini nostri propter quem omnia
detrimentum feci ut christum
lucrifaciam. Iob vi. b. Numquid
[illegible] quod aliquis alias
[illegible] delicias dicit. Numquid
mugiet aut rugiet cum
fuerit ante presepe plenum. Sicut
[illegible] dicit apostolus. Sancti [illegible]
[illegible] aut simplex queat a-
lias cum in presepio carne
similias [illegible] delicias possit
invenire. Psalmi c. xviii. In
via testimoniorum tuorum de-
lectatus sum sicut in omnibus
divitiis. Pavimus [illegible] invo-
lutus non [illegible] aut
[illegible] [illegible] parvum mox

natus a populo cepit autem
iam dē. Tactu enim nō in-
tu sancti assumpsit. Et sic rex
nimine hic pctor descendens
de solio suo et sacco indutus
reaserit, precem dominum placat
sancto magis qui descendit
de celo et sine pctō venit
peccatores salvos facere. Cum
mox natus linteo panne indu-
batur semper pauperibus et mi-
sericordiam presentavit. Sol. mag.
Qui enim de celo venit super
omnes est. Pannis quoque involu-
tus et in presepio reclinatus
vestimentorum iactanciam et cor-
poris molliciem detestatur.
De primo dicit Ysa. lxiii. c. Vesti-
mentum mixtum sanguine erit
in combustionem et cibus ignis.
De eo quod qui lascivit in sta-
tu mollicie dicit sibi Ysa.
xiiii. c. Subter te sternetur tinea
et operimentum tuum erunt ver-
mes. Imitatores autem pan-
nis Ihu in linteo panne inmortali-
tatis et glorie stola gaudebunt

De pannis infancie salvatoris

Novum quoque et veterem . adiu re
hominem, primam Ade vestis
et novi hominis Ihu xpi
vestimenta declarant. Gen.
iii c. Nam vetus homo pelle
animalis mortui circumdatus
morte quam meruit gestabat
in habitu foris pretulit. Novus
pannis quibus sordidi tradi-
rem recepimus semel quoniam
peccato iam sordidis regenera-
tionis promisit. Nam sicut
in Adam omnes moriuntur
ita et in Xpo omnes vivifi-
cabuntur. Vetus homo pelliceam
portans indutum puta tur-
gidus timet superbia. Novus

homo tenens Xpi pa-
nos condens humilitate
intus et exterius decora-
tur. Iac. iiii c. i Pe. v c. Deus
autem superbis resistit,
humilibus autem dat graciam.
Tacto in portitus hat
superbie unitatem quidam
exteriorum signa vite fa-
cile agnoscuntur. Ethnus
nature fecit incent plet
clamor in locucione, au-
ditudo in plectus, disso-
lucio in hylaritate, furor
in eskua, inhonestas in
actu, inhonestas in ima-
gine, erectio in incessu,
rancor in responsione. Ethnes
inenus est quoque ad erro-
gradus contumelias valida,
ad tollerandas iniurias, ad
obediendum pigra, ad la-
cessendum alios importuna,
ad ea que facere et debet
et prevalet ignava, ad
ea vero que nec facere debet
nec prevalet parata. Libet
in eo quod sponte non appe-
tit nullis exortacionibus fle-
ctitur, ad hoc autem quod latenter
desiderat querit ut cogatur,
quia dum metuit ex desi-
derio suo vilescere optat
vim in ipsa sua voluntate
tollerare. Dominus Xpus autem
indutus pannis vilem se
et quasi nil reputans non
querit humilis videri. Scitis
cupit esse vacillans, sed non
scit ab hominibus predicari.
Luc. xvi. c. Sciens quia
quod altum est apud homines
abhominabile est apud Deum.
Item tunica pellicia id est
veteris hominis conspiracio

quanto porta domicilii tanto
deformior fit ut qui in
sordibus est sordescat usque
adhuc. Pannus autem christi i(d est)
conspectio sanctorum vetustate
quidem fragilis est sed sa-
nitatis mollicie et mate-
rie albedine delicata est
Unde ait paulus ii Cor. iiii.
c. Licet is qui foris est noster
homo corrumpitur interior tamen
de die in diem renovatur.
Item tunica pellicea si sor-
didata abluitur deformatur
plus et durior efficitur
Nam teste salomone Ecclesiastes
vii c. Nemo potest corrigere
eum quem deus despexerit
Celes enim ut ait amos
propheta v c. Odio habuerunt
corripientem in porta et
recte loquentem abhominati
sunt. Pannus autem christi id est
sanctorum conspectio si leviter pro
quamvis sordescat redarguere
modica eum abluitur pristini
mox candoris recipit veni-
statem. Omnibus namque fidelis
anima huiusmodi corripitur cor-
rectionem letatur. Cum sit enim
obiurgatio ei qui corrigi-
est math. xxvi. sicut petrus
negando christum peccato sordida-
tus est. Sic et paulus perse-
quens christi ecclesiam sed in incre-
dulitate gravatus iacuit in
sordibus peccatorum actuum ix. a
Cum autem fieret approximaret hunc
lux de celo subito circumful-
sit eum qui vestis christi humi-
liter dominicam portat abluti
levius tandem mortale reci-
piunt. Sic sordibus dimi-
nguntur dimittere sordes

De communicatione dei cor-
poris propter sex causas

Sicut in incarnatione et nativitate
filii dei primum sigillum apertum
est. De cuius apertione con-
tinuit quedam certius scilicet
in libris vero que proinde ibi
secta sunt puta circumcisio no-
minis impositio in templo pre-
sentatio. sive oblatio. De quibus
singulis ut in eis sinceris
evadens patrat liber vite
lacius dissertum est. Et pro
de circumcisione. Carnem autem propter sex
causas suscepit in se dominus iesus
christus. Primo ut opus redemptor
per quod venerat inchoaret
sicut mercator faciens sa-
piens. merces quas desi-
derat modico precio comparat
primo ut tamen totum det precium
totum possideat quod cupiebat
Sic christus in circumcisione modi-
cum fudit sanguinis. ut deinde
in cruce totum sanguinem
suum daret precium nostre rede-
ptionis. Totum sub conditione
hominem possideret. Unde redemptus
dicit apostolus. Empti estis enim
precio magno. Et plenius
petrus exprimens ait i pe-
tri i c. Non corruptibilibus auro
et argento redempti estis de
vana vestra conversatione sed
precioso sanguine agni imma-
culati et incontaminati ihesu
christi. Nulla ergo mercem
tam cupide desiderata tanto
precio comparata peccatoribus tam
cito spoliant mercatores
Sic namque dicit dominus per ysa-
iam xxxiii a. Ve qui predaris
nonne predaberis. Certe enim
predam facit in deum omnis
qui peccat ac si regem
quis omnium hominum et regno
privaret. Unde de eo qui eorum

est conquestus dicens in Job xix. c. Spoliavit me gloria mea et abstulit coronam de capite meo

Prima conditio remissionis de ...

Accepit ergo crucifixor dominus noster Ihesus Christus ut ab ira liberaret servum qui tamquam angariatum cum ceteris legibus oneribus tulit sicut ait apostolus Hebreorum ix. c. usque ad tempus correctionis impositis. Unde Petrus ait Actuum xv. c. Hoc est iugum quod neque nos neque patres nostri portare potuimus. Tali ergo angarie subiugatus dixit qui venit liberare nos Johannis viii. c. Si filius vos liberabit vere liberi eritis. Illi autem amatores servitutis animabus perforatis ut biberat sine fructu omnibus servo sibi. Nam adinvicem manet servi in eternum. Serviunt enim sine lege peccatis delinquentes olim qui pharaoni in Egipto in luto et latere serviebat Exodi vi. c. ait apostolus Et vos per spiritum liberati. Liberati a peccato servi autem facti Dei. Habemus fructum nostrum in sanctificationem finem vero vitam eternam. Servus eius qui legis iustificationibus agens vitam ut pater ad usum alio macerabat corpus ... peccando. leges condictoribus legis quia lex sancta est et sana. tempore serviunt carnaliter tempore liberati vero spiritualiter obstinata. subditus ergo omnibus legi nil debitus humiliter docuit et obediam ut continuitatem magnus. quibus magis sacramenta subeat et

mandata que ad salutem omnium et remedium instituta sunt. et sic in humilitate procedens suos humilis dicens. dixit discipulis Johannis xii. c. Si quis michi ministrat me sequitur.

Recipiens ergo leges Christus crucifixor et ceterarum legum mandata suscepit et in carne sua crucifixas in cruce mortificat omnem legis vetustatem. ponens in se bonum mari vel legis acertudi. dicit Deus in Job xxxviii. c. Hinc usque procedes. et hic confringes tumentes fluctus tuos. factus ergo in resurrectione novus homo. ponens crucifixionem vel spiritualem quam veterem in se crucifixo gerebat. celestibus et spiritualibus contulit dicens Ro. iiii. c. Hinc non sunt iudeis. non in masculis. sed omni gentium cuiusque sexus. cuiuscumque conditionis. in spiritu liberatus homo cuius causa in crudelitas in misericordia hominis peccata non sunt in die iudicii. extimabit de populo electorum. Sunt autem sex secundum principia Salomone attestante Proverbiorum vi. c. que odit dominus et septimum detestatur anima eius. oculos sublimes. linguam mendacem. manus effundentes innoxium sanguinem. pedes veloces ad malum. cor machinans cogitationes pessimas. proferentem mendacia. testem fallacem et eum qui seminat

inter fratres discordias
liber et propria conscientia sit
que anime ancillissima condi-
secundum computanda sit omnis qui
velit esse redditus et ipse
appellas. De quo dicit dominus
Ysa. xix. g. hereditas mea
ipse. Conscientiam oculorum hominum
enim cum videt signum quod
pulcrum esset visui. aspectu
que delectabile et ad edendum
suave Gen. iii. b. Secundum
vitium perdidisse anime castitatis
hic dauid cum dixit psalmo c.xviii.
averte oculos meos ne vi-
deant vanitatem. Conscientiam
lingue in statu legis que
non loquebatur iniquitatem sed
veritatem se docuit hec
Moyses cum dixit Exo. vi. c.
Incircumcisus labiis ego sum
hoc conscientiam predicare docuit
Anna dicens in Cantico
Recedant vetera de ore vestro
Et paulus. I. Reg. ii. a. Ephe-
iiii. g. Omnis sermo malus
de ore vestro non procedat. Si-
cut dicit scriptum. Conscientiam
manus habeant de quibus
dicit dominus Ysa. i. d. Manus
vestre sanguine et peccato ple-
ne sunt. Hoc predicare docuit
Jacobus iiii. d. cum dixit Emunda-
te manus et opera peccatores cor-
rigite. Stephanus iudeos qui
semper spiritui sancto restiterunt
incircumcisos auribus asserebat
dicens quod Jeremias iiii. a.
Nonam et verum docuit cir-
cumcisionem cum dixit Circumcidi-
mini domino et auferte prepu-
cia cordium vestrorum viri Iu-
da et habitatores Iherusalem.
Nam sicut hec vetera scripturalis

duo sicut hec nonus totus
et utrique secundum erit si mali
conscientiam a sola procedit vo-
luntate. Nam in ea pax
hominibus bone voluntatis
Luce ii. b. 3a ca c. 23
Quod autem dominus ihesus
opere circumcisionis pu-
eris dat exemplum ut se quis-
que cito permittit etas ne iu-
vat in profundum sine con-
suetudinis a vanitatibus cir-
cumcidat. Non enim erit
immunis a pena qui se
cum in etate tenella du-
mo malis insistat non
subtraxerit a culpa. Ysa hic
zoi terribilem sicut dicit sicut
folia habentem et non fructus
parentes verba pessima et
malas consuetudines valentes
discere et non patientes aut
credentes in deum aut alia hu-
mana ut in celum ascendat
maledixit Math. xxi. c.
ait quod temporibus ficorum non erat
venantibus eos qui prius ia-
cium bonum et malum intel-
ligentibus nondum esse temporis
suum eis deo suo sicut sine
peccato meruit. Dicit sapiens
Prover. viii. c. Qui ma-
ne in primaria vigilant
ad me invenient me. Joh
xx. a. Maria magdalena
ad sepulcrum docens pueros ma-
ne cum adhuc tenebre essent
cucurrit domum et invenit
Ysaac Gen. xxi. a. pu-
erum circumcidit octavo ut di-
ctum est a vanitatibus pu-
eros circumcidi. Ismael cir-
cumcisus annorum circumcidit
docens eos quod salutem

-suam divicias neglexerunt
abraham recordantis etc se-
nes ne pereant in eternum a
precepti sui perfectione declarati
munt circumcidi ne ypi eos exter-
minat quod ipsa dicit lex v ff.
Puer centum annorum moriet(ur)
-hoc est glorians perseverans dicit
peccator centum annorum male-
dictus erit 7ma ca circumcisione dni c. 27

Est et circumcisio a licitis
religiosi utilia ad quam
tanto amplius quibus tene-
-ntur se per votum domino ar-
cius obligant. Unde psalmus lxx
v. Vovete et reddite vo-
ta voluntatis est reddere
necessitatis Augustinus. Omnibus enim
religiosi fugientes secularium
liberis et amantes deum de
sui sincerum ancilla obedientia
posita et vel que multum
est regni celestis affigunt
ut sit firmus de sui et pre-
lati quemadmodum est vicarius
in eternum. Debent autem multis
et crebris circumcidere se qui-
cumque est. prima iniquitas
sunt amor peccatorum similiter
servus vos prima. Primum principium
cum de angelo fecit diabolum
quem de catholico fecit heret-
icum tertium de monacho facit
monstrum. Est enim illius qui
monachus in veste secularis
in actione diabolus in corde
sicut namque dicit ihesus Nonne
ego xii vos elegi et unus
ex vobis diabolus est. Secunda
existimans sunt proprietas in bur-
sa nihilominus in lingua
evagatio secularis tedium di-
vine servitutis vestimentorum
cultus cibus superfluus et

ceteras lingwagi que re-
dduntur amoris anime pre-
dantur sub veste men-
dace monachorum. nisi predica-
tores circumcisi. et dominum
constituit secularis. Unde apostolus
Rom. ii c. Circumcisio quidem
prodest si legem serves. si
autem prevaricator circumcisio
tua et idem religionis
professio in preputium i.e. in
vitam secularem reputabitur
de illis dicit Jeremias
Tre. i d. Manum suam
misit hostis ad omnia
desiderabilia eius quia in-
gressi sunt gentes in sanctua-
rium tuum de quibus precepe-
ras ne intraret etiam
dea 8ta ca circumcisione dni c. 26

Quod autem octavo
die circumcisus est re-
surrectionem nobis primam
predicit. et secundam apocalipsis xx c.
Beatus enim et sanctus qui habet
partem in resurrectione pri-
ma. hic non ledetur
a morte secunda. In prima
resurrectione partem habent
qui de peccatis suis penitentiam
agunt. Sic ait apostolus
Surge qui dormis et
exurge a mortuis et
illuminabit te xpistus. Hanc
resurrectionem presignavit
omnes qui tam in novo
quam in veteri testamento
operante deo per ministerium
suorum sanctorum ad vitam
ex mortuis redierunt.
Rom. vi c. Scientes quod xpistus
qui resurgens a mortuis
iam non moritur. mors

alli velit non dnabit m
stant p pmam resurgentes
ne amodo in vicus mo
riantur Tibi namque qui eius
modi es dicit dns Joh v c
Ecce sanus factus es iam
noli peccare ne deterius
quid tibi contingat. Secunda
ratio est cum pro sabbatismi
quiete reliquiis ipso dei
cu vz hoc vacat ab omni
ope quod pitiat corpe in
sepulcro anima requiescit
in celo die octave dien
sollempnibus et letitie electos
suos dns ihs ab omni cor
ruptione corporis educit
Hanc beneficioz omnibus Jo
sue veri nominis nomine mi
stice prefiguratus qui filios
israel post labores i lima
ndi post transitum iordanis
i mortem in terram promissionis
p qna regnum celorum acci
pimus id in galgalis cir
cumcidit Josue v a Ad hac
hic revinis octavam non pue
nit qua mortui tamquam pecata
sunt in deserto Hiis significantur
significatas eos qui in huius
mundi laboribus morte pcti
morte transgressa morte pe
na moriuntur Nam et hii
non resurget a mortuis
immo resurget sed non com
iidet eos ihs sicut ait apus
i Co xv f Omnes quidem re
surgemus sed non omnes immu
tabimur Nam reprobis et dap
natis manebit spiritum quod
est feditas deformitas omnibus
miseria Nam et iam dum ma
net sine eos Et sic ait Ja
xxiii c Omnia ossium ad pxim

sima stupebit facies eorum
confuse voltu eorum Electi ait
sumuntur cum iuxta aplm
i Cor xv f incorruptele hoc
induit incorruptele Gen
xli c e Tibi Joseph ductus
de carcere mutata veste re
gina stetit in gloriam Hester
vi b et viii f Mardocheus
exutus sacco induitur acce
pit sponsam Hester enim in
sua contegebat illis Tibi na
mque circumciditur Nam beata
circumcisione iam digni non
habent sicut femine molli
ne discretos Viri autem
i. Stultum homines in hac
beata die que iuxta gloriam
nota est omnibus terminis
cisioz accipiunt gloriam
Et homo de genere israel i
sanctorum cuius caro ibi cir
cumcisa non fuerit exterminabitur
de populo suo. Hoc prae
cinctus est qui tunc cum circum
cisus est primo puer no
accepit et in eundem
a vitiis nomine non ha
bebunt in libro vite ut
audiet agnus in cruciamenis
quod dicit dns ad moise
Exo xxxiii f Ego cognovi
te omne bonum pstendam tibi
nomine te ex nomine nullus
aut electorum eo modo quo
filius regimus appellatus
est ihesus
Ihesus nomen gratie non
nunc nomen gratie iuxta hoc
vi d paruz impleti sunt
dies octo ut circumcideretur
accepit Joh i c Gra
cia et veritas per ihesum

xpm sita est math. i. c
Ipse et saluum faciet populum
suum a peccatis eorum. quod ma
gne virtutis indicium est. philip
ii. b. In nomine enim ihesu flec
tatur omne genu celestium
terrestrium et infernorum quod sig
nat gloriam. Vnde dicit beatus
bernardus super cantica benedictum nomen
glorie tue quod est super omne nomen
in eternum. Iheronimus nomen lega
tionis nostre ad deum est si
gillum omnis infirmitatis et
etiam mortis efficacissimum
medicamentum dulcissimum
omnis affectionis ac commune
tinens. De primo dicit ihesus
Ioh. xvi c. Amen amen
dico vobis quicquid petie
ritis patrem in nomine meo
dabit vobis. Et ideo omnis
oratio nostra que solempniter
in fine apponit per dominum
nostrum ihesum xpm. De se
cundo quod apostoli et omnes sancti
alii omnes infirmitates et
mortem curabant in nomine
ihesu. Sicut petrus ait clau
do actus iii b. et xiiii b c
In nomine ihesu xpi na
zareni surge et ambula
De tertio dicit bernardus sine le
gas sine scribas sine
aliquid aliud dicas non
mihi sapit nisi sonet
ibi ihesus. Et ideo ihesus
mel in ore meo, me
los in aure, iubilus in
corde. Quid suauitatis
et dulcedinis est visse (?)
de eod c 78 habet in hoc nomine ihesus
Excelsum est hoc nomen
... et ascensione
operis est enim quod vult
agnoscere quid sit ihesus

Vnde zacheus cupiens vi
dere ihesum quis esset cum non
posset pre turba et quia sta
tura pusillus erat ascendit
in arborem sicomorum ut
videret ihesum Luce xix a.
Et certe duo impedimenta
hic et statura breuitas quod
est multum in hominibus co
mparari (?) et neglectus cele
stium ad terrena nimium
intendens impediunt multos
ne videant quis sit ihesus
Secus illis qui videbant
in carne ihesum nec vide
bant quis esset vendiderunt
flagellauerunt crucifixerunt
occiderunt. Et si cognouissent
numquam dominum glorie crucifixissent
i Cor. ii d. Contra que im
pedimenta cum zacheo qui
volt videre quis sit ihesus
Trenorum iii d. Sedebat so
litarius fugiens turbam et
leuabit se super se conscendens
in altum contemplationis et sic
stans in arbore caritatis
videbit sub se ihesum in humi
litate nimium inter se et
inferiori item super se et
omnes angelos eleuatum
Festinans quia descendit ad
humilem et in domum cordis
iocundissime intrat hospi
tem et per eum ascendat ad ipsum
omnipotentem et ibi vere inue
niet nomen quod est super
de eod c 79 omne nomen. Philip ii b.
Super pontem dicitur olim
constitutum erat quod hoc
nomen gloriosum in nomine et
misterio presentabat Iosue se
dux populi et ihesus sacerdos
magnus et alter eius ma
ille sacerdotum alter eius

nunc optulit principatum
Nam ihesus iam ut sacerdos
verus populum suum instituit
vita et predicacione perdu-
xit in oracione ad deum
oblacionem sui sanctissimi cor-
poris redemit a mortuis
De primo scriptum est Math.
iiij f. et luc. viij a. Cir-
cuibat ihesus civitates et ca-
stella predicans et evange-
lizans regnum dei. De 2o dicit
apostolus Hebr. v c. qui preces
supplicacionesque ad deum ob-
tulit cum clamore valido
et lacrimis et exauditus est
pro sua reverencia. De 3o
dicit idem apostolus Ephe. v a.
Imitatores dei estote sicut
filii karissimi et ambulate in
dileccione sicut et Christus dilexit
vos et tradidit semetipsum
pro nobis oblacionem et hostiam
deo in odorem suavitatis. Et
nunc est assistens pro vero
homine sicut et summus pontifex
ihesus in rebus celo predicat
suis dicens Math. vii ff.
Omnis qui audit verba mea
et facit ea similis est viro
sapienti qui edificavit domum
suam super petram id est Christi
stabilitatem. Orat eciam nunc pro
suis. Dicit autem apostolus Hebr.
ix f. Non enim in manu-
factis ihesus introivit sed in
ipsum celum ut appareat
nunc vultui dei pro nobis
Ab hac oracione pro fidelibus
excommunicati et exclusi sunt
omnes mundi actores plus quam
dei. Dicit ipse autem Io. xvii b.
Ego pro eis rogo non pro
mundo. In altari eciam secre-
cione quottidie se immolat
pro electis. De eodem 3o.

Victoriosa sunt opera ducis
nostri quibus eciam nunc
ihesus pugnat in nobis
et vincit amalech Exo.
xvii d. id est contraria scilicet desi-
deria. Nam amalech
lingens sanguinem inter-
pretatur. Ihesus de celesto
sinu mundi per transitum Ior-
danis id est mortis precedens
nos inducat in terram
fluentem lacte et mel. Ihesus
suis terram distribuit fu-
niculo distribucionis. Sepius
multa terrarum gloria e-
ternalis et labores aut
De primo dicit in hiis verbis
Apocalipsis i c. eum qui dile-
xit nos et tradidit semet-
ipsum pro nobis. Dux de-
votus eciam milites suos secutos
in hoc certamine sua volunta-
te benignum ducit. Vel
quod ut noster Christum sequantur
sunt recipiant qui ducem
suum dominum secuti fuerint
Dicit ipsa luc. g. Cum leticia
egrediemini scilicet ab hac vi-
ta et in pace deducemi-
ni per catervas demonum
in hoc caliginoso aere con-
stitutas. Montes et col-
les id est maiores angeli
et minores coram vobis
exilient et omnia ligna
regionis plaudent mani-
bus id est sancti ab hac terra
morientium in terra viven-
cium transplantati. Et hoc
totum sic vestigia arche id est
corporis Christi per sacerdotes
dum portati fuerint et ad-
inventi. Ibi enim dicit ad
Egipcios Exo. xiiii c. ffu-
giamus israelem dominus enim
pugnat pro eis contra nos

De 3º dictum est apoc. xi a
Iohanni cui datus est calamus
regis plus i. predicatis me-
rcionibus cuiusque vitam suam
dirigere et metiri templum
i. statum celestori vite dedi-
tos et altare i. claustra de-
ditos et virtutibus apostolicis
dedicatos et adorantes in
eo i. religiosos orationi fre-
quencius insistentes. Vbi
vie ea namque mensura
calamus qua quisque vitam
suam et mores mensus fuerit
eadem remetietur ei. Dux
ihesus in singulo distinc-
tionis vitam eternam pos-
sidens.

De ceteris c. 31

Solum igitur nomen est
ihesus in quo iusti gratiam
petent veniam peccatores gloriam
perveniunt. De primo dicit
petrus actus iiii. b. Non est
aliud nomen sub celo
datum hominibus in quo opor-
tet salvos fieri. De secundo
sponsa in cant. i. a. Oleum
effusum nomen tuum quod un-
git et sanat sauciatos vul-
nera peccatorum. De tercio petrus
i. pe. i. d. quem in ihesum de-
siderant angeli prospicere
multo magis sancti quem fa-
ciem et dominum recognoscant
ibi in ihesum vere perveniunt
ad terram fluentem lac et
mel. In melle divinitatis
dulcedo, in lacte dealba-
tissima humanitate gaudium
describitur. ad quam terram
non moyses non helias
neque lex neque prophete sed
solus ihesus perducit electos
unde per prophetam non tantum
dux in celis et emulis
me. Sunt quidam nomina

in carracthis et in celestia-
libus gladiis et in quibus
multi decepti confidunt
homines ut a gla quod mi-
strat vitulis et sicha
que ad homines deceptos
introduxerunt aut deo-
nes aut nigromatici
que ad hec quesita ca-
pere illius homines alios
instruunt et conscribunt
Cesset ab hac superstitione
vana religio et confi-
dat tamen in hoc nomine
ihesus Christus ut dictum est
Non est aliud nomen
sub celo datum hominibus
in quo oportet salvos
fieri. Unde dicit ps. xix a
Omnia nostra tua et vita
te salva que sunt in hoc
nomine ihesus sicut tamen confi-
do quem magnificasti super
omne non solum tamen

De purificatione marie virginis

Postquam vero impleti sunt
dies purgationis marie
secundum legem moysi luc.
ii b. Tulerunt puerum ihesum
in ierusalem ut sisterent eum
domino. Circa hoc in festo come-
dantur admirationes beate ma-
rie secunda virginitas ho-
mines qualiter hodie ad te-
mplum marie per hanc
vitam ad templum glorie per-
veniant consistentibus cum
iustitia declarat de quibus
singulis ut in libro vi-
te vita diligentius reci-
tat ac ponens aliquid dicen-
dum est tercia et media-
ta virginitas tamen secunda
in beata maria commendatur

in eo qui ad templum portat
infantem cuius se sciunt ma-
trem et tu se ut alie ma-
tres ignorabit vxorem. de
qua in libro baruch in e. d.
felix sterilis et incoinquina-
ta que nescivit thorum in
delicto habebit fructum in
respectione animarum sanctarum i.
xpm in quem desiderant an-
geli prospicere et omnibus ani-
marum electorum. i. pe. i. d. th
est planiste nomini in quo
archa dei i. natus xps ex
ea non sine comitatu an-
gelorum et hominum tunc in
ierlm vissime portabat
Vnde [illegible] a dei deno-
iam est ut prima scilicet vi-
sa est ut terre persitem
de nomi que nonnum
modo grandinem attulit et
telos nono grano deque-
ravit. lib. grano iteratus
david. i. regum vi. d. indutus
ephot lineo saltat ante
an archam timens illos
in ethid priprine gami-
suos qui imitatur in hoc
mundo hec regimus quarum
vestis linea scilicet castitas
Castitatis humilitate fundate
splendat pampere spiritum
caritate. Tunc eciam orbis
nunciada cum pueris suo [illegible]
beata mater et intempta virgo
presentat in templo humiliter
docuit cum peccatorum non
indigens quia filia dei se
nunc non concepit peccatorum
legem portat faciens quod
honoratur sermo domini dicit
in f. Quanto maior es hu-
milia te in omnibus. Discat
hic qui concepit de spiritu sancto

pariat qui qui filium ante
omnia opera superbiendo quia
non sua utilitate sed diuina
operante generat. Secundo
etiam cum sit humilitate
credentes aspirat qui in vetu-
stum lucem portat. De quo
precepit et pueri annuatis
se fidelibus dicit ysa. xxvi f.
A facie tua concepimus domine
et quasi parturiuimus et peperi-
mus spiritum salutis. paupertate
doctorum non oblationem diui-
tum sed pauperum pro filio ob-
tulit vnum par turturum et
duos pullos columbarum.
Et xvi. Contra virgo
gloriosa que mare et ce-
lo componebat vnde se et
Creatorem nostrum pascebat
hec est stella in terra ap-
parens modica magna
autem in firmamento celi et
ipsa clara. De qua non sit
gaudi in ea oculo percussit sol
iustitie xps [illegible] deus noster
o beata et mirabilis ordinibus
et propriis regionibus re-
spectata pauperibus gloriose
regimus que mentes a
vitiis liberat cor in deum
erigit et homines donis ce-
lestibus ditat. Recordes ei
auctor dicit. Item sic
aqua ignem sic inimica est
opulencia castitati. unde
est hinnitus ecclesiastici xiii. d.
qui custodiam sic castitate
qui comprehenderit nix flamme
carentem ita ut nulli visui
aptum esse. Carentes inter
pereat sanguinis et hic affluen-
cium voluptatem. Cartes
aut tu pone hic quod tam
tenuit filium sic per totam

modo obtulit deo patri
gn Exo. xiii. a. et Luce ii.
d. Omne masculum ad a
perientem vulvam sanctum
domino vocabitur. sine hinc
masculi oblacionem etiam non
attingat sexus femineus. Christum
ergo dilexit cum tantum unus
obtulit in filio et corpus pro hominibus
obtulit. Hec est caritas
dei et proximi qua sine
consilio docet virgo aguntur
proximo electe omnibus
virgo iuvenis. Vas forma
continuum vis preciosum ornatum
omni lapide precioso. Cer
tum non bibet ex eo rex
Salomon qui dixit in Can
tica. nisi aureus fuerit
ornatum caritate. Vasa
enim erant aurea de quibus
bibebat Salomon rex. i. Re
g. x. c. Sic virgo quam
vis speciosa sit byssus
et purpura indumentum eius
non acciperet rex decorem
eius nisi ornata sit pallio
caritatis prout Mathei xxii. Et
hec est vestis nupcialis
sine qua in convivio summi
regis nemo umquam po
terit aut poterit remanere
Apparuit hominis peccata do
nt mediocria donat ut ac
cusset omnibus arsenii lac
rimis pauli laboribus
ieiuniis macharii
Marthe elemosinis non
tegeret. Nam sola caritas
operit multitudinem peccatorum. i.
Pe. iiii. c. Effugat enim vero
cumulus ... salit in
montibus transilit colles
non ... apte te ...
alligaris cum vinculis caritatis
Cant. ii. d. Nam caritas
ut ait apostolus Col. iii. d.
est vinculum perfectionis

Dicamus ergo a nunc dum
humilitas sit prima per ...pla
cens deo hec castitas
voluntaria paupertas sine
qua potest ... dum ...
caritatem sine qua impossibile
est placere deo omne sa
crificium quod offert habeas enim
et omnes virtutes a natura
dum discere possumus. Narra
tur in libro ... cap. viii. B
doctrix est discipline dei
Docet enim sine figura
... qualiter ad tem
plum venire debeant virgi
nes. Necesse enim est de de
voto quod flagitat in
pectore ut ad templum
... sancte virgines accedat ac
cedat. Unde apostolus i. Thim.
ii. d. Volo vos orare
in omni loco levantes pu
ras manus sine ira et di
sceptacione. Item Ysa. per
ysa. dicit i. d. Cum extenderitis
manus vestras avertam o
culos meos a vobis et
cum multiplicaveritis oraciones
vestras non exaudiam. manus
enim vestre sanguine a peccato
plene sunt. Docet hec figura
tina disposicio nos templi
in veteri et in eodem sanctuario
et atrium primum in quo sacerdo
tes et levite nulli intra
bant sacrificiis ministra co
ministrantes. In atrium secun
dum tantum viri sed legis co
memorabant incedebat. In al
ium tantum incedebat viri quod
Agmine iudeorum contingebat
et mulieres a viris tam ali
qualiter separate et qui
ubicumque in fenestrate et ali
quando extra locum ... Igi
tur tanta differentia immo reve
rencia exhibebat loco ubi
manens pecunia in sacrificium

tm dno ēmabant̄ pride-
at eamos loco vbi xps
est et presencia angelorum mo-
dicam vel nullam reuerenci-
am exibent. In eadem sen-
tentia et actum fieri nullus nisi
testimonijs iudicij et sententijs
Nec ipse ihc qr ipse erat
legis sacerdos non erat
inibant. Ad nunc autem al-
tares fornicatores adulteri
et repleti omni malicia
indi coram dno acce-
dere non formidant custodes
eminite maiestatis ad pietate
indignam eorum facie et
oculis perclusis ut appare-
ant nobiles. Stat nunc
altare in facie et pictura
sacerdotum. Vbi ora eorum
execrabilis erat probat ille
qui fuit veste imperiali
in domum eximij summi re-
gis que est ecclesia induere
presumpsit et ligatus mani-
bus et pedibus in exterio-
res tenebras est proiectus
Math. xxii c. Discipuli
xpi cum essent in domo pila-
ti et audirent qr iudei cla-
marent sepius sentinciaret
n. a. Vnde in persona
confessorum facte ... et hu-
mili dicentem sonet vox
tua in auribus meis et
ita erit vox tua dulcis
et facies tua decora. Can-
ti. ii. Nullius orationes neces-
sarium acceptum sint coram
dno donec in templo pu-
tat tabulum auctem id est
illum suum filium virgo mater
que accipiens simeon
et angelus stetit iuxta
aram templi. Et tu tu-

bulum autem in manibus sua
in quo ipse orationes sue
accensi possint ad pa-
trem superna exaudiri
Et hoc ideo qr iusta erit
et timorata et expecta-
bat redemptionem israel. Luce
ii. c. Anna quoque illuc
sue deuocionis incensum
posuit et exaudita est
qr vere vidua erat et non
discedebat ieiunijs
de templo et obsecracionibus
seruiens die ac nocte
dant et nunc in hoc tu-
bulum incensa multa re-
ponentes ... mirram
pene ... thus deuo-
cionis ... thimiama
gaudij spiritualis qui fe-
stiuitas indicitur et con-
dicta sit itaque virgo
mater quae hoc tabulum auctem
putat in templo qr per
opera in ipso exaudientur
et benedicentur omnes tribus
terre. Deo itaque beate vir-
ginis modo appareas
in conspectu dei quasi
nudus non eris. Vade sum
ad templum et cum oracione
publicacione coram tuum lu-
cia ut videas. Luce
xviii. c. Et sumpto exemplum
ut gloriam conciliat presencias
beata virgo que docuit e-
discipulos dei. Dicas viii. k.
ostendit in eo quod postquam
repleti sunt dies purifica-
cionis eius venit ad te-
plum. Cum enim vellet ex
precepto femine peperit
masculum opus bonum fa-
ut vile et diebus
ceteris omnibus tempore vite huius
frequentabitur quibus et petitur

non habeat quo purgetur.
Aurum preciosum purgabitur ut
sit preciosius. Hec sancti ut
sint in conspectu dei sicut dicitur
Sap. iii c. de sanctis dicitur
Tanquam aurum in fornace pro-
bavit eos. Sic Job sic pau-
lus sic Johannes baptista.
Sic ipsa dei genitrix per huius
sancti gladium transivit.
De qua dicit ps. xxxiii. Multe
tribulationes iustorum. Et etiam
delicati mei ambulaverunt per
vias difficiles. Tercii autem
pariter fecerunt opera bona mul-
ta sed cum negligentiis et pec-
catis venialibus cruciantur alii di-
ebus huius vite addet post
hanc vitam alios extra
quia qui hic peccando fecerunt
non abluit illic quamdiu
detinent iustus iudex quamdiu
sustinebit. Quarti autem illi
bonorum operum perierunt sed sollicitus
in eternum maledicti erunt.
Dictis aut precipitis sive
in hac sive in illa vita
per quem impleti sunt dies
purgationis et non pueris sed pue-
rum puris in diversis operibus
bonis in templo gratie pre-
sentaverim. Conpluens in tri-
bulacionibus positus dicit Ysa-
iam. Tunc erumpet quasi ma-
ne lumen tuum et sanitas
tua cicius orietur et ambu-
labit ante faciem tuam iusticia tua in
bonis operibus quam puer qui
acceptus a spiritu sancto recepisti
et ipse lumen gloria dei col-
liget te.

Vero quod offert filium per
ministerium suum et gaudium
Simeon suscipiens gerit carne
virgo nunc quam sibi vir
ut ipsius ait Eph. v. Tradi-
derunt gloriosam non habentem

maculam aut rugam aut
aliquid huiusmodi. De qua
Sap. viii c. dicit xpc. Hanc
amavi et exquisivi a iuven-
tute mea et quesivi m-
ihi sponsam assumere et
amator factus sum forme
illius. Iluc ii c. Dicit
ut Simeon in canticum pro-
testatur per misterium magis
offert in templo dei in sa-
cramento altaris salutare
exposito pacem moriturus
gloriam istam lumen ad re-
velationem gentium. Quartum
etiam in hac oblatione
bona in huius vite pere-
grinacione infirmitas hominum
adimatur. Unde Paulus
Act. ix dicit cum accepisset
cibum confortatus est. i. Reg.
vii d. Samuel cum in
signum offeret hac obla-
tionem intonuit deus super
exercitum adversarios. iii Reg.
xix c. Helias quem debi-
litatum in via in cibo
quem hac hostiam signat
fortitudine suscepit. Et sic
salutare dei quod obtulit
virgo nunc consolet se et
nunc offert sanat per se
mediacionem pugna tibi
victoriam perficit nec tedio
fatigat. Quintam quam pa-
tiens offert moriturus
Simeon cum gaudio testatur
dicens. Iluc ii c. Nunc
dimittis servum tuum domine
secundum verbum tuum in pace.
Sextam habet anima in huius
oblacione participatione. Unde
de ea in Cant. dicitur om-
nes. Que est ista que
descendit de deserto deliciis
affluens innixa super di-
lectum suum. Gloriam in hac

oblacon hrt ipsi nos vi-
deres in celo dm lumi-
glam du sibus vgis
in sctis sibus inaudibilis
pdicat. Felix hma ob-
lacos mister dnno sic
simeon iustus sit et tro-
zatus suscipiens ihm z
portas in brachiis tan-
ta q3 vidualis castitas
Nam anna pro sposu
o mai die ac nocte ie-
iuniis et obsecracionibus
dd adherens cognoscere
meruit et bndicere sal-
uatore. Luc. ii. d. Eliza-
beth cingata in adue-
tu ihu, spu scto repleta e
ut fideles dnno iusti sic
an dm in cingio no de-
spent. Beta sup omnes
scta et imaculata vgitas
angelico singata collogo
pui sacta dns. sup des
ornata in celo de gna
Sapientia di. O q3 pul-
cra est casta gne cu clare
Immortalis est enim memo-
ria illius q3 apt dm no-
ta est et apt ho-
mines. Cum eim pns e
in hac vita imitant
illaz sed q3 neq3 nubent
neq3 nubet. et deside-
rat eaz cu se eduxit ab
hac vita in sinu suave
cosorcium et ibi in ppetuu
coronata triumphat. Sap. iiii.
b. Hec fugat ab ori-
bus vniorsalez xiii sez
sup omnes reges monar-
chiam casto gremio peperit
suscepit. Gen. iii. c. Ip-
sa conteret caput serpentis
humilitate contrivit. Judic. xi.
f. Hec vo Jepte in tre

de adusariis triumphat
prima psona ocdat. Joh.
xix. c. [illegible] stabant
iux crucem ihu mr eius
et discipulus que dilige-
bat ihus. abo virgines
Et pcta vgitas in sacri-
ficiu nomin est de celo est
inviolata. Hec et sposu
filius hom castis accept
vgilibus et bndicta in
eternu dm nobis ptulit
et holez cultum quo lau-
danda est et amplectenda
vgitas que cognata est
angelis plata in celo
sctis castitate et humilitate
sequitur agnum nomi cet-
tanus cantat canticum. Corum
tu est demonus salus et so-
lacium miserorum. Veniens
itaq3 de filius in hunc
mundum. moraz no sustinens
simul carnalibus et aiaris
ipse quos venat mox
cognoscet sine qui ve-
vita est gaudium etni-
atq3 ppetuaz exibes pncia
alios vo iniustos mittes
et ulterius cdiu. vltim q3
seren. q3 ex oibus in orce
venat eterna gaudii p-
ficit exeptum. Eccl. xliii. b.
Sol eni du oriat altis-
sima pm tacia mon-
tium irradiat p q illos
ccos accipis quibus mox
natus prime sine et co-
gnicos exibunt gauii
Desfens in die pstim
net visum paludibus
i. inmdis peccatis dicerat
lumine sum Et nos sepe
nimis caritas sine
desideriis fat immae b-
flam vncaz et lectum

psciat voluptas. Et ve ut
ait salom leccios x c dul
ce lume et delectabile oculis
vide solez. Et d expones
psalmos thct ait discipulis
suis luce x d. Beati oculi q
vident que vos videtis.
Dico enim vobis q multi re-
ges et pphe voluint vide
que videtis et no viderunt

Beata super omes mu-
lieres virgo gloriosa. huius
gaudii tulit primici
as dum se vidit filium pe
perisse cuius sunt tot prude
rancia. Solent namque mu-
lieres plus de huius filius g-
tulari quos cum maiori pa
riunt dolore mulieres. Unde
ipsa vene quanta para dice
potuit Gen xxi. b. Risum
fecit deus. Q mens excogitare
pot gaudium. oscula amplexus
ubus suscepit deum et crea
torem suum amice sponsum
filium vel sui qui pergimus de
longe venientem. Un ait
augus. o felicia oscula la
ctantis labiis impressa
cum nac mot te eum. Et
qui celorum futurus es in ea
et qui viator declinas ad
manendum. dice potest mi-
sericordia quod in plibus dixit mr
sua salomoni. xxx. q. Quid
dilecte mi quid dilecte ute-
ri mei quid dilecte votorum
meorum. Ad augmentum quoque
gaudii pertinet et honoris
q peperit filium qui est speciosus
forma no solum pre filiis ho-
minum sed et pre milibus angelorum
Un ipsa sciscitantibus quibus
dilectus tuus ex dilecto o pul
cerrima mulierum dicat Cant
v. d. Dilectus meus candidus
et rubicundus electus ex

milibus et totus desidera
bilis. Nec modicum gau
dii apportat q filium
genuit nobilem. Sicut
in prov. scriptum est de eo
xxxi e. Nobilis in portis
in medio uir eius quando
sederit cum senatoribus terre
De sapientia eius dicitur et
virtute. i. Cor. i. c. Xpc
dei uirtus ipsa est et dei
sapientia. Decantatur ei ple
nitudine gratiarum. Cuius vol
tum summum cum vide mi-
sericordia et hec omnia plus
omni homine excedit. tum
ruto gaudio dice potuit
q hester regi dixit
xv. f. Vidi te domine quasi an-
gelum dei et conturbatum est cor meum
...plena gratiarum.
Laudatur mater non a se
sed a bono uirio quod generat
sic mr sancta non tantum a se
sed a filio que genuit
laudabilis est et sic oibus
glosa. Un ait Elizabet
luce. i. e. Benedicta tu
in mulieribus et benedictus
fructus ventris tui. Non
enim magis laudari potuit
virgo ut quam ut dei genitrix
appellatur. Tertia quam
quod orat imperare intimis
rogat patrem pro dominum nostrum
ihesum xpm filium suum. Unde
an dicit dicat ad mulieres
deus adiuuia nos per dominum
nostrum ihesum xpm filium tuum
Nam que cum deo patre
hic filium virgo mr et hoc
non parvum gaudium est.
Credunt quod ut etiam re-
lit prudentiam sed bonitatem
angelorum quibus hic in carum
serie non legatur. Ducat
forte bonitatem ioseph ut

ipsum per censu venderet et
expensis et azinum in vehi-
culum. Cum igitur tu ascenderet
in bethlehem ut profiteretur
cum maria desponsata sibi
uxore pregnante et impletum
est quod dicit ysa. i. c. Co-
gnovit bos possessorem suum
et asinus presepe domini sui
In hiis per intelligi sim-
plices et ydiote. Primo
in xpi fidei exame alli-
gati. Secundo vinculo caritatis
vel religiosi ad xpm per
alius alligati obedien-
ut per bonum in claustro
stati accipiatur per azinum
laici simplices qui in-
poni sine summe et
portatos. Unde hieronymus
est dicit dominus et immediate
statim sed aperuit te audit
quia ab illo. Et ego per totum
temporum paciam et laborem
simul quia et dormindorum i-
tinerum Jacob de filio suo
ysachar Gen. xlix c.
Azinus inquit fortis in pa-
cia vidit terram vinecondam
quod esset bona in spe et re-
quiem post hanc vitam quod
esset optima in re et suppo-
suit humerum obediencie ad
portandum. Ergo Eo si...
bem pium solet minime
virum flagelli. Unde xpc
ut ait apostolus hebr. xii a
proposito sibi gaudio sustinuit
crucem. Per Joseph vero xpc
no ... alius pius cat
ordinem accipimus maiorum
in ecclesia prelatorum. Hiis
sicut Joseph maria et ... sit
...quis in ... ... sancte
angelis ... legitur
de ... ...

subditorum Amos iii c.
Non enim faciet dominus verbum
super terram nisi revelaverit
secretum suum servis suis prophetis.
Uterque itaque Reges re-
ligiosi in xpo simplices
ac ... boni prelati
altissima in ecclesia indicaverit
sicut ... quibus sol re-
velat ... ...
sue largitur radios et
in celo ... stellis omnibus
donant. De laude vir-
ginali dicitur Bap. in ...
dabit ei sedem Domini e-
lectio et ... acceptissima
in templo ... Et tamen sub
Bap. ut c. ... ...
... de ... facit de re...
claustralibus dicit dominus in
evangelio Mathei xix et Marce
x c. Luce xviii c. Vos
qui reliquistis omnia et
secuti estis me centuplum
accipietis. De bonis prelatis
dicit petrus i. pe. v. ... a pa-
scite qui in vobis est gregem
domini ut cum venerit princeps
pastorum percipiatis inmarce-
scibilem corone glorie coronam
... ordines cleri ... ...
... simeone et vidua
quibus et pius apparuit
... agnoscitur

Pastoribus autem vigila-
ntibus super gregem suum
nunciat celestis nuncius
puer ihesus ... nam sci-
ptum est angelus domini stetit
iuxta illos et timuerunt
timore et ait Luce ii c.
Nolite timere ecce evange-
lizo vobis gaudium ma-
gnum quod erit omni populo
quia natus est nobis hodie
salvator. Et per istos pos-
sumus accipere ...

ordis sacerdotes super vere
plebis sacras excubias ob-
servates. Luce ii quod pastores
erant ne plebes sibi in cu-
racia noctis perirent. cla-
ritas dei circumfulsit illos
dans illis in omnibus sancti-
tatis quod vigilabant solli-
citudine super gregem angelus
magni consilii stetit iuxta
illos dicens eis Ysa.
i. e. Eterna sunt omnes
qui custodiunt nos ps.
cxxvi. Nisi enim dominus custo-
dierit frustra vigilat qui custo-
dit eam. pro se ipsis commune-
rant magnum gaudium quod
est omni populo. Luc. ii. Nam lux
nova est eis qui fuerunt
in regione umbre lux sancte
lux bone vite lux doctrine.
De primis dicit dominus Luc. xi. c.
Vide ne lumen quod in te
est tenebre sint. lumen in
homine in tenebras convertitur
dum de dono sancte in superbia
elevatur. [illegible] i dis-
cedo sapiencie initium timoris
dei condiat sale sapientiae
est. In Salomon pro. xxv
quod Lu[illegible] mel invenisti come-
dit i sacietate in scita de-
lectat. nec est ei bonum. Et
de talibus dicit paulus Ro.
i. e. dicentes se esse sapien-
tes stulti facti sunt et ob-
scuratum est insipiens cor
eorum. de 2o dicit christus discipulis
suis Math. v. c. Luceat
lux vestra coram hominibus
ut videant opera vestra
bona et glorificent patrem
vestrum qui in celis est. De
3o item dicit illis ibidem Vos
estis lux mundi. Non potest
civitas abscondi supra mon-
tem posita i. ecclesia super
eum fundata que vere p.

dictatus luce dubium mo-
strare. Et quod patet per paulum
act. xx. c. tunc inde do-
ctores sanctum subito circum-
fulsit lux de celo. De vi-
gilantibus quod dicam
Josue v. f. Josue vigi-
lans angelum assistentem
sibi et ipso vidit. Judicum
xvi. c. Sampson dormiens
crinibus septem i. donis
spiritus sancti amissis et oculis
est privatus. Lumen est quod
in domino dixit dominus ipsis
Mar. xiii. f. g. Vigilate.
Et xiii Matheus precipue
ianitori precipit ut vigilet
i. sacerdoti cui commisit do-
clavesque regni celorum. Da-
mnatus est. pie pro se et
ipsis inmissis gaudium
magnum quod natus est sal-
vator Luc. ii. b. Magis
quod id ad quod venit in pre-
ne complet. maxime quod
in qui de regione natus
sunt clericorum gloriam
revolabit. Horum gaudium
gaudiorum dicit Joh. i. a.
sic dixit verbum caro factum
est. ecce gaudium magnum
et habitabit in nobis per
graciam ecce manens gau-
dium. et vidimus gloriam
eius ecce maximum.

De epyphania domini

Magister rex regibus et
magi muneribus pre-
cibus non voce sed signo
loquentes Math. ii. a. b. c.
Ubi stella vocavit gentem
et duorum populorum in unam
fidem continuo significatur
Ubi ecce stellam vocavit
vocandi attractio vie
expeditio nichilque in dom[o]
munifica oblacio i. suam
regionem regressio. quid

desig̃net et q̃d ipse
dulcedis fecunt ad lau
dem et gl'iaz ip̃ius qui
de tenebris nos vocauit
in admirabile lumẽ suũ
et ut liber vite apiat
signus lapidis a(n)gulo dis
sonus est de inuẽcione stelle v

Dicens qui dixit de
tenebris lumẽ splẽ
descẽ qui lux ẽ
singlez lucẽns i accessi
bilez populo qui sedebat
in tenebris et vmbra mor
tis i nobis gentibus qui
caneb(a)t fauing(ue) panẽ fili
orum indigni Hinc ij re
cordatus sue sue salutis
initium stellaz inuenit
illum designatẽ cui dixit
Ysa xlix b deus pater
parũ est ut sis mi seruus
ad suscitandas tribus Ia
cob et fecẽs isrl' cõuertẽ
das dedi te in lucem
gencium ut sis salus mea
vsq(ue) ad extremum terre
parz presens ut de lu
cem et mortẽ pre
sentes existẽs surrexit
temporis stella lux reci
...enit in celis appacuit
modica lapsus q tempta
cipit cogitacioes domitus
et loco suo magis Ioh
i a In principio erat verbum erat apud
deum et deus erat verbum
illuxit in cordibus omni
gencium ad illuminatoz sce
claritatis dei ij Cor iiij c
Ubi stella designata est
presentia veri abrahe q
peccatus fecit de oībus bo
nis dni sui Gen xx
iiij b quia omnia sua
dedit pr deus filio ut
ecclesiaz de gentibus ad ad(o)p

cionẽ congruam lucẽ eterna
adduceret Item in canticis
cantico filius erat sponsaz vo
cauit sponsum dicens deus
filius sponsaz conuat quia
dixit pr per Ysa xlix a Ser
uus meus es tu in te
glorabor Item et in psalmo
ij a Dns dixit ad me
filius meus es tu ego ho
die genui te Hinc est vero moi
ses Exo ij f qui sibi e
thiopissaz sociat i ecclesiaz
de gentibus propria hodie
soror sua murmurat sina
goga Item Maria leprosa
effecta est et extra castrum
septem diebus eiecta Hinc est
salmon vero pacificus
qui raab meretrice id est
ecclesiaz de gentibus felici federe
copulat Hec agni vocata
absque macula munc autem per
dominum ihesum stellam indicantem magis
cognita Hec agni non
popl's nunc autem populus dei
appellatus est Osee ij ag
et i petri ij c Item enim
Iacob sumpsit luce de
tempus dni apostolis ra
chel gauisus est Gen
xxix c f tanto nobis in
hac festa vocacio gencium
est gaudendum In natiuitate
saluatoris vero Iacob egressus
de terra sua lyam i sina
gogam noles accepit Hic
autem rachel toto desiderio
concupiuit i ecclesiaz de gentibus
gaudens suscepit Ibi enim
pastores edocti per angelum
et si cognoscunt de verbo ut
ei sibi dno obtulerint Hic
autem reges per stellaz adduc
ti quod cognouerunt fide opi
bus probauit Hic sapientes

in fide stabiles in bonis
operibus. Illi fideles ex
ex patribus consideratis fortes
in bono opere designantur
Sapientibus enim in fide sed
operibus dixit in evangelio christus
Math. xxi c. Publicani
et meretrices precedent vos in
regnum. O beata stella lux
vera christum que non in iu-
dea tantum includis sed ra-
diis lucidissime calcas. Joh.
i a. Illuminans omnem ho-
minem venientem in hunc mundum. Postea expon-
quente ubi tu domine in
omnibus gentibus magna spe
dedisti. dixit enim Math. v b.
Nemo accendit lucernam
et ponit eam sub modio sed
super candelabrum ut omnes
qui ingrediuntur videant
lumen. Accensa est hec
candela scilicet lucerna
humanitatis tue et sub me-
sura veteris legis ne abscon-
sa sed super candelabrum sancte
crucis posita omnibus qui fi-
de et devocione ingrediuntur
ad te das lumen summe
cognoscere veritatis. Recor-
dare domine christum et vide quid
accidit nobis de gentibus
quos vocasti. I Reg. xi a.
Venit naas serpens ille
malignus et cenit multorum
oculos dextros volens
omnem veritatem cognoscere non
amare. Cognicio enim ve-
ritatis in anima oculus simpliciter
est dexter aut amor veritatis.
Non enim curat adversarius
quantum cognoscas sed hoc summo-
pere curare est ut non dili-
gas veritatem. Licet stella
non videatur in iudicium varia
sed multas stellas genuit

Gen. xv b. Nam ex vno
et emortuo nati sunt
secundum multitudinem sicut sidera celi.
Stelle enim ut ait Baruch
iii c. In custodiis suis
dederunt lumen suum et
letate sunt et vocate
dixerunt assumus et luxe-
runt cum iocunditate ei qui
fecit illas. Iudic. v e.
Stelle que stantes in ordine
suo pugnaverunt contra Sisaram
Stellas autem sectas draco
magnas fecit deus et fixit
in firmamento celi. Apoc.
xii f. Draco iam multis
ingrediens spiritus velut cu-
ficiens mittit grossas suas
sicut a vento movetur cadit
de celo plurima multitudo.
Ecce domine draco quem
tu voluisti excepit cau-
dam sua principes scilicet
magistros spirituales mu-
ci in suis cordibus co-
tegentes eum quod quantum
potuit in superbia et in aliis
viciis mutantes. Apoc.
viii f. tercia pars stel-
larum iam duplectitur ut
clarat de celo id est de terra
dissidentes. Innocentes
tu et puritates exclam-
mes. Illude ei domine
prelatos agnos. De quibus
agnus vel sanctus est per
gratiam prime perfectionis.
Nam iste est draco quem
formasti ad illudendum ei
Ps. ciii.

Hanc igitur stellam vi-
dentes magi gavi-
si sunt gaudio magno
valde. Math. ii c. Luc.
ii b. Angelus pastoribus

magnum inuitat gaudium
In hunc autem stelle reges
non solum gauisi sunt sed
additum est eis gaudio
nec hoc solum sed et gaudio
magno et ut gaudebant
nichil deesset additum est
gaudio magno valde
Cognoscentes in lumine stel-
le natum eterne deum
gauisi sunt Excitati
gratia nati saluatoris ut
ipsum quererent sua iam
et seipsos amori eius
condampnos preponentes
gauisi sunt gaudio. In-
tes autem ne errarent
in inuenire ducentem stellam
gauisi sunt gaudio magno
Dum autem natum salua-
torem quesitum multis labori-
bus inuenerunt viderunt
et cognouerunt gauisi sunt
gaudio magno valde. In
quo facto inuitat et expectat
salutem eorum inimicos qui
de peccatis ad deum redeun-
tes etiam perueniunt ad sa-
lutem. Illis enim primo appa-
rens stella que dat veri-
tatem cognoscere dicens
ei ysa. lx. a quod etiam
de gentibus dicitur Surge
id est qui in viciis iacuisti
peccandi propositum propone
et illuminare id est inuitus lumine
recipe quia venit lumen tuum
te tibi notum faciens
peccata tua confitentes ad
amorem te venturus accedens
De primo scilicet quod ait Je-
re. xxxi. d. Postquam ostendisti(?) sed
te in peccatis fecerim memo-
ria desidia(?) presentes
confusus sum et erubui
de memoria peccatorum

de 2o dicit legislator deute-
ro. d. Quod deus tuus ignis con-
sumens est. De 3o dicit propheta
xlii. Emitte lucem tuam
et veritatem tuam ipsa me de-
duxerunt et adduxerunt in montem sanctum tu-
um in eminenciam virtutum et inde
in tabernacula tua habitacionis
scilicet regni celorum Itaque sine co-
gnito peccatorum primum dat
homini gaudium Nam ibi lux
stelle in corde nascitur
peccatorum Secundum aliud gaudium
est propositum omnibus impedi-
mentis xristum sequi et inue-
niatur querere diligenter
Vnde post eum ait Ecclesiastes(?)
cor querentium dominum Reges
non inuenerunt eum in domo
propria nec in ciuitate regia
nec in sathacite(?) principa-
nec in principum consilio sa-
cerdotum. Et vide quod recreme(?)
eum vos illum cum regibus(?)
et alia(?) Gen. xii. a.
Egredere de terra tua et de
cognatione tua et de domo
patris tui ambiciosis quibus autem(?)
et tumultum secularium nego-
ciacionum deuita Nam deus
loquitur per prophetam Osee xi f.
Sancta ego sum et non
non ingrediar. Et postea dicit
Non ingrediar ciuitatem
Et alia scriptura ait Negoci-
acionibus(?) in pro deum
leuatura(?) eius et negociaciones
faciunt plurimos a via ob-
errare dum ... habitas quod
principum mediorum xristum
non patitur inueniri numquam
inuentum perdere multos fecit
Ad hoc significandum magi stel-
lam quam viderunt in ori-
ente venientes ad herodem
principem impium perdiderunt

Math. ii. a. Simpliciter fa-
cientes xpm sancte de se-
cretis spiritualis cum amicis aut
sacerdoti i. quasi in consilijs
non sanctis quibus possint de-
cipi ut de nece vitatis
que xpc est. propter questum
et timorem hominum vel fa-
uorem tractant. In consilio
talium xpm quibus reuelauit
violabunt vel ad proximum
ait dominus per prophetam Eze-
chielem xiii. sic pro pugillo ordei
i. pro questu modico vel
fauore. Credentibus quam xm
tantum gaudium initium est scilicet
antecedat eos stella. Spe-
cialiter intus credentes per gratiam
aut eius sacerdotes fideles
vocantur consilio sano visus
et exeunt viam salutis osten-
dentis. Unde lux vera ihesus
dicit fidelibus sacerdotibus
Math. v. b. Vos estis lux
mundi. Et de se ait Ioh.
viii. b. Qui sequitur me non
ambulat in tenebris sed ha-
bebit lumen vite. Et in huius-
modi gaudium non est plenum
Nam cum apparuit stella
magis veritatis gratiam pre-
uenientem cum luce intima
duxit eos de domo et de
terra sua. gratiam sumus in
ceteris operantem. Et in via
antecedebat eos signabat o-
perantem seu adiuuantem
gratiam nulla ratio gaudij
est. Donec ut veniens staret
supra ubi erat puer. tunc
videntes gauisi sunt gaudio
magno valde. Ceterum cum
gratia datur in hoc mundo a do-
mino quia stabile non est gau-
dium quod damus non est. Ideo cum
stat semper i. gratia cum homine
in celestibus stabilitur.

Unde dicitur in celestibus
iam gaudentes. Ps. lxviii.
Transmigrauit pugnet et a-
quarum. Gaudet nam-
gans in conspectu nauigij
scilicet sicut maris cum perue-
nit ad portum. Gaudet
miles in conspectu pu-
gne scilicet sicut maxime ma-
gis venit ad triumphum
De hoc gaudio dicit ihesus
in euangelio Ioh. xvi. f.
Petite et accipietis ut
gaudium vestrum plenum sit.
Et hoc gaudio exultati ma-
gi veniunt ab oriente
cum festinacione in [illegible]
[illegible] ut dicit quedam
[illegible] que [illegible]
salutis et summa beatitu-
do est

Et intrantes domum
inuenerunt puerum cum
maria matre eius. Math.
ii. c. Licet domus se-
creta est de qua dicitur in
euangelio Ioh. xiiii. a.
In domo patris mei man-
siones multe sunt. Licet
domus in deserto huius
peregrinacionis et huius mi-
serie tamen tabernaculum
est. quod inmensum in eodem
statu permanet. Templum
[illegible] aut templum funda-
tum a salomone vero
qui est pax mea. Et ve-
rus pacificus i. monte
luminis ubi non egent lu-
mine solis neque luna
illuminat illud quia ipse
dominus est illi in lucem
eternam. Et de statu huius
domus dicit Ps. xiiii. Domine
quis habitabit in taberna-
culo tuo aut quis requiescet in monte

secto tuo. In hac domo
secundum statum incipientium
proficientium, sufficientium(?) et per-
severancium, quoniam Christum do-
mini in quatuor locis invene-
runt cum Maria matre
eius in stabulis(?) in
presepio, in domo, in festa celebri-
tate. Puer Ihesus ... [illegible]
offensis ... placatur(?) pro
mediante magis ... [illegible]
... receperunt Ihesum magi
signantes in se incipientes
conuerti ad dominum presen-
tes. Audiunt cum gaudio
... capitulo ... De hoc
prophetice scriptum est ...
dominum quia dominus deus est et
... odisti omnia que fe-
cisti et ... ma-
gnus ... offensis ... ab
placatur. Unde scriptum est in
... ita ... est dissimu-
lans peccata hominum propter
penitentiam. Et ... fiducia-
liter dicit Ihesum venient
ad te qui detrahebant
tibi et adorabunt vesti-
gia pedum tuorum. Sic ve-
rus David Semei detra-
ctori ii Regum xix capitulo et xx
... qui cum ... re-
pro ... contra ... pro
petiit omnem iniuriam re-
mittit. De facili placa-
tur. Ita tamen si ad regnum suum
de quo electus fuerat per
penitentiam redeat. Magnum
et eternum gaudium pro modi-
co ... quia pu-
er est. Unde ... unde ...
fili ... negligencie ... tuis
purga te cum paucis
parum enim dat et multum
accipit qui in modica
... prima in eternum

... Christo gaudebat. Inve-
niunt ... eiusmodi sunt in-
veniant puerum cum ma-
ria matre eius. De hoc
... habes ...
... quia ... habes
filium an filium habes
... filius ... audit
... et ... in-
... filio ... et ...
Nulla potest esse repulsa
ubi tot concurrunt caritatis
insignia. De puero ...
sedente in sinu matris
sedere quia in excelso thro-
no dicit ... Ambrosius
scriptum illud Pauli ad
Hebreos iiii capitulo. Accedamus
ad thronum gratie eius cum
fiducia. In in presepio quia
gratie eius ... inve-
niunt puerum cum Maria
matre eius. Ibi ... mi-
sericors ... filium dat
homo ... salutis
documentum. ... facit
gratie et ... signum
... enim sunt in ... tribus(?)
... deficit spiritualis
gaudii nec adhuc spiritu-
ale gaudium gustant
pro quibus dicit mater ad fi-
lium Iohannis ii a b. Vinum
non habent. ... pro te spiritua-
le ... da ... gau-
dium spirituale. ... est
in ... palombus que
loquitur in psalmo xxxi a Sa-
te ... mentibus
et ... qui ama-
ro animo sunt ut bibat
et ... suas ...
et dolores suos ... xx ca-
pitulo ... quia do-
... eius quia vini ...

ebre desidat. dit enim mi-
stris. quodcumque dixerit vobis
scilicet filius meus, servate et
facite. Et sic mater primo do-
ctrix est discipulis christi. hoc
est aut quod dicit ibi. Im-
plete ydrias aqua id est
perficite deflete peccata et sic
doctrine et gratie signum. Na
aque mutatio in vinum est
legis in gratiam. vite ve-
teris in novam. fletus et
tristicie in gaudium consolationis
De primo novus primitiva
ecclesiam in lege veteri di-
citur v. g. Nemo bibens
vetus scilicet vinum statim volt
novum. dicit enim quod vetus
melius est. de 2o dicit
ibidem. Nemo bibit vinum
novum gratie in utribus ve-
teribus corrupte vite. De 3o
dicit idem Joh. xvi c. Tristicia
vestra vertetur in gaudium et
gaudium vestrum nemo tollet a
vobis. Hoc gaudium quod con-
stanter vos dicit Joh. ii c.
Servasti bonum vinum usque
adhuc. de quo augustinus dicit
sic. Domine si tam
dulce est flere de te quam
dulce erit gaudere de te
Joh. iii c. Transeuntes
quam de hoc mundo ad patriam
si habuerint in ripa flu-
minis archam cum propicia-
torio i. puerum cum maria
matre transibunt feliciter
Nam de omni luto primo
miserie vel adhereat eis
transibunt quam sicco vestigio
sicut sicut olim in figura
huius transitus iordanem
filii israel sicco vestigio
transierunt. Hic latro hic
xxiii c. in cruce transit
quam invenit ibi puerum

cum maria matre eius
puer ubique erat i. crate
et stabat iuxta crucem
maria mater eius Joh.
xix c. Intrantes aut
regnum in domum glorie dei
invenit ibi puerum cum
maria matre eius id est
deum dei filium regnantem
cum patre et spiritu sancto in
quem desiderant angeli
prospicere. Et videntes ibi
bonum mirabilis dei salomon
in regno in c. ulis. tum
regem filium sui quem a-
dorat multitudo angelorum
gavisi sunt gaudio magno
valde. Et dicent. Ecce
deus iste quem stella du-
ce cognovimus quesivimus
invenimus videmus etc.

Apertis thezauris su-
is obtulerunt ei
munera aurum thus
mirram etc. Math. ii c. Le-
gerant magi non in le-
ge moysi sed in libro vi-
te quem scripserat deus per
illuminationem stelle in cor-
dibus eorum non debere hominem
in conspectu dei sui
apparere vacuum et portant
sibi thezauros muneribus
refertos sacris misteriis
decoratos in via tempus
et diligentissime custoditos
Justi erat vita isti lege
eodem non fruitur in terra
sed in ope. Et ideo complet
thezauris eorum dominus su-
is qui dicit in persona domin-
i. Tu vias iusticie ambulo
et in mediis semitarum iu-
dicii ut ditem diligentes
me et thezauros eorum
repleam. O mira rara secretos

dine pietatis dignacio
dat sctis deus dona sua
ut in gracia gracione ad
ipm ea referentes pcipi
ant aplico Eccl i c
Et sic omnia plena itat
mac ut iam plenant
Et de hmo mais plos
budie Joh i b omnes ac
cepimus graciam p gra ma
re deus est a quo bona
cuncta pcedunt In ipso
qz ut ait aplus Colo
ij b sunt omnes thesauri
diuiciarum sapie et sciencie
absconditi Qui gctes
acceperunt pmo graz in
donis naturalibus ij Cor xi a
terna graciam no in vacu
um recipiatis sicut ille
qui talentum dni sui fo
dit in terram Math xx
v c Naturalibus donis con
ferens gracie phat gra
graciam in donis gre acce
perunt Gall ij g Sbat
qz graciam no abiecteris
peccando sz negociatis in
ea fidelit Luc xix c
p hac gra graciam glie sunt
adepti Et sic vere e qd
dit sapiens Nil deus in
nobis pter sua dona co
nat Pulcris qz muste
riis dona gcium sunt or
nata In aius naqz primum
qne adolarit confiteri re
gem cui desiderant in h
mac casto subiici In tpi
re sacerdotem qm scripsm i
de sacrificatus erat pri
orig sacrifici optat pticia
pes effici In mirra mo
ritum qd gaudent
sibi vitaz donari Ne at
excidat a fide tar pila

studet in se habere anci
sapie ut dnm quem fides
cognoscit in cordibus et sp
omnia diligat Thus orio
dulcore ut odorem sine
intermissione ad eum pue
niant in quem spectat
In mirra demis mortifi
ficatoz ut sponsi deo vi
uant ut vero deo in
terest primus Sd hec bca
gentilitas ante sapientie
in predicacione tempus vas
lens in studio bone fa
me iniuras confessionis
de proximo inuicia tra
lere in Reg x c Non
vltra allati in iesim
talia aromata sicut ea que
attulit regina sabba
reb salomoni p quaz fe
lix etiam gencium despo
que in terris magis b
uet a finibus terre audire
sapiaz vel salomonis
Et pr qui ait lxxxiij
audiam quid loquatur
in me dns deus Sa
pientes magi in via re
rando suos gens regum
celorum emunt in hac vi
ta vane glie pdictes
amittunt Aggei i D
Ales effici illi qui co
gitat mercedes et mittit e
as in sacculum ptusum
Nobilis enim est tecanus
nec salutis et ne pdat
in hac via premissi
custodia custodiendus e
Intus siquidem conscia a
mor dei Iannas summ
custodiat timor pcti
regula mandatorum mo
ribus morum apponat
discipline Anima co
net plata humili
exhibita vita obedire

De p(ri)mo dic(it) Salom(on) in p(ro)u(er)b(iis)
iiij c(apitulo) Om(n)i custodia cu-
stodi cor tuu(m) q(uia) ex ipso
vita p(ro)cedit. De 2o eccl(es)i(astic)i
i c(apitulo) Timor d(omi)ni expellit
pec(ca)t(u)m. De 3o Eccl(es)i(astic)i x c(apitulo)
Rex in dissipat se(m)per x
reglaz no(n) s(er)uat mor-
debit eu(m) coluber. De q(ua)r-
to dic(it) idez p(ro)u(er)b(iorum) xxi c(apitulo) Vir
obediens loq(ue)t(ur) obediat(ur)
victorias. Et s(an)c(tu)s Gregori(us) obe-
dia sola v(ir)tus est que
fid(e)l(ite)r me(ri)tu(m) obtinet s(ine) q(ua)
i(n)fidelis (con)uincit(ur) c(on)uinat(ur) c(um)
sit fidelis esse videat(ur)
n(e)c tacet in usitato q(uod) p(er) q(uattuo)r
vias v(e)n(er)u(n)t s(un)t in regi-
onez suaz. Regio n(ost)ra pa-
disus e(st) a qua in p(ri)mis
parentib(us) recessimus peccan-
do et n(un)c est ut illuc
penitendo p(er) d(omi)n(u)m (vi)maz re-
u(er)tamur. Solus princeps
ih(esu)s x(ristu)s ut ait Eze(chiel) xl-
iiij. a. p(er) porta(m) morta(li)e
ingressus et exiuit mori-
e(n)s peccando. Un(de) ipse in
p(ro)ximo mo(riturus) ait Joh(annes)
xiiij c(apitulo) Venit princeps
mu(n)di hui(us) i(d est) d(omi)n(u)s et
in me no(n) h(ab)et q(ui)cq(ui)d(em)
p(ri)us ante ho(min)e(s) q(ui) nasce-
re ingredit(ur) hunc m(un)du(m)
p(er) viaz porte aq(ui)lonis
i(d est) pecc(at)i p(er) viaz porte me-
ridiane que d(omi)n(u)m (vi)maz
signat egredit(ur). Un(de) apoc-
alipsi xiiij c(apitulo) Beati mortui
qui in d(omi)no mori(untu)r. Sic
fecit i(nte)r (in)tel(lectu)s (con)iugib(us) fu-
erit sponsa qua(m) tanta
dignatio(n)e altissim(us) de fi-
liis q(ui) s(un)t in t(er)ra di-
lexit in sp(irit)u. Redemit i(n)
sanguine Rex magna fu-
it cum desp(er)ib(us) et ethio-

pissa moisi sanctificatu(m)
Nu(meri) xii. a. A(c)t(us) xxix in
raab Jos(ue) ii a. Incestu-
osa in thamar Gen(esis)
xxxviij c(apitulo). Paup(er)cula
et desolata in ruth
Ruth i. a. d. Adultata
in bersabee ij Reg(um) xi b.
alienigena i(d est) filia fa-
onis iij Reg(um) iii a. Ca-
dem ab ipso d(omi)no ih(es)u x(rist)o
in mulie(re) chananea ca-
nibus co(m)parata Math(ei) xv
c. Et ne inuentis inde
summe potestez summe sa-
pientez summe bonitatis q(ua)
voluit q(uia) bonus hic
xviij c(apitulo). Scimus q(uod) p(ec)cato-
rib(us) no(n) est i(us) s(ed) p(ro)-
xim(is) g(ratia). Et potuit q(uia)
omnip(oten)s Gen(esis) xvii a. et
Tho(bie) xiii b. Et sc(ivi)t eth(iopissam)
op(er)issaz sic voluit spo(n)-
sam indecore indanb(us)
s(ed) regine castaz inq(ui)n-
atam sine testio(n)ib(us)
s(ed) laudabilez pauperculaz
et desolataz s(ed) fecit tele-
stibus diuiciis locupletez
adulteraz purgatus (con)ga-
l(er)em s(ed) digna (con)iugio
alienigenaz celesti collo-
cauit in solio. Et tandem
filius qui ipsam sponsauit
beatificavit in hereditate
celeste filios co(n)nuntiauit
Et hic totu(m) lauacro rege-
nerationis et renouationis
sp(iritu)s s(an)c(t)i. baptismo vz de-
dicauit ad laudez et gloriaz
ip(s)ius i pe(tr)i i b. qui re-
generat nos in spem viua(m)
in hereditatez immarcescibilez
et incontaminatam et inmarcessibi-
tam. q(ue) in s(an)c(t)o sigilli
aperit(ur) q(uo)d ipse donauit
tractatum est Incipit
tractatus s(an)c(t)i sigilli c(apitulum) i

Secundu sigillu
apertu est in ba
ptismo xpi mat
iii c. Nam ibi tri
tas maifestata e pat
in voce filius in carne
spus sctus in colube spe
Joh. xiiii c. Et hec secta
tubes eius deinceps domi
due vivit conse cogitio
qm et amor vita eterna
est Cantu cum illi pfide
pit et amore inheremq
bus vivimus sumq qm bn
vbi vd ab hiis recedimq
desistimq sumq qm isthes
Anchi at cu pps laus
adhere bonum est ponere
dno deo meo spes meas
vitale at bapt im sac
mentu vbi in scriptis p
figuratu sit sctis et quo
in xpo cpletu et quo
oibus gentibus sit in sa
lutem traditu in libro vi
te qui cplevit poslt in
venire

Primo enim in aquis
Paccept a dno ut
vincat satan omnes
qui vellet ad regnum celoru
vbi est vera vita pvenit
donec xps suscipet in se
baptism. Hic nam angeli
adhuc aquid vincat sub
celo dixit deus Gen. i c.
pducat aque reptile
anime vivent et volucres
sup terram sb firmamento
celi. Omnes enim in aquis
baptismi vita gratie a dno
accepimus. Sumq qm i mo
du reptilium infimi in fi
de aquis adhuc dediti
voluptatibus. At vbi de b
inde in virtutes pficimus

penate efficimur volu
cres de aquis corporaliter
ad xpm in aera nos le
vantes. Ad cuius rei si
gnum Math. iii c. baptis
ihc confestim ascendit de
aqua. Math. iiii c. et ff
petrus et andreas Jacobus
et Johes reptilia erant
quia vbi sub aqua qm
pisciculi quos ceperunt
Nam pmittebant terra i
mare quare ut de glo
riosis hiis ichrates
At vbi relicte oibus
secuti sunt ihm facte
sunt aves tam alte ad
celestia elevati ut vix
illuces eos Ysa lx c
dicit Qui sunt isti q
ut nubes volat et qsi
colube ad fenestras su
as alte volat petrus
cu de sampe hoie que
que homines esse et im
pii ut semper ostende
nebat dixit Math. xvi
c. Tu es xps filius dei
vivi. Pre alius vo
lavit Johes cu dixit
Joh. i c. In pricipio erat
verbum et verbum erat apud
deum et deus erat verbum
vbi aut angelus de pa
radiso alonus volasset
totum mundum capere non
posset. Paulus premus
contemplatus usque ad ter
ciu celum evolavit phil
iii c. Nostra conversacio
est in celis. Et quo
niam aves qualitercumque
alte volet sicut impos
sibile pax est quamdiu
sunt sb firmamento celi

Nam teste Salomone Eccles.
ix c. Sicut aves laqueo
et pisces hamo, sic homines
capiuntur tempore malo cum
eis extemplo supervenerit.
Primus cecidit legimus quod
Petrus cecidit Math. xxvi g.
Iohannes etiam credit recta sin-
done nuda aufugit Mar.
xiiii f. Eccles. xxvii e. et
iii Reg. xi a b c. Sapien-
tissimus Salomon delicijs cap-
tus. Origenes doctissimus heresi
irretitus. Unde apostolus sicut
dominus Ier. ix f. ait Non
glorietur sapiens in sapientia su-
a, non glorietur fortis in forti-
tudine sua, nec dives
in divitiis suis, sed in hoc
glorietur qui gloriatur scire et
nosse me. Ut sic sit sat
me fide novit et calca-
vit et aque tribulacionem
in qua in puteo vivunt
quamvis reposui cum electis.
De qua dicit psalmus lxviii°
Salvum me fac deus quoniam
intraverunt aque usque ad
animam meam. In hac autem
omnes submergentur si non
erunt in navicula cum
Christo que est fides et fi-
ducia in adiutorio al-
tissimi. De qua cum exiret
Petrus credens se super
aquas posse ambulare in-
venit tribulacionem suam pre-
sumens dicens ad ipsum Luc.
xxii d. Domine tecum paratus
sum in carcerem et in mor-
tem ire, mersus est dum
negat Math. xxvi f. Sed
clamabis ad dominum ma-
nu habet. Sic gaudebit illorum
sapiens qui hic laborant
... ad dominum per primam
venerint. Unde dicit Eccles.
v c. Ne tardes converti ad
dominum, subito enim adve-
niet ira illius et disper-
det te. Alii cum paulo
ii Cor. xi f. Nocte et
die sub aquis in profundo
maris fui. Quando in
placuit et qui mortuus
est vivit et mortuus
mori est in purgatorio
detinetur et hii salvi
erunt sic tamen quasi per ignem
i Cor. iii c. Alii cum Egi-
ptijs Exo. xv c. quasi
plumbum in aquis ve-
hementibus submerguntur
Primi mox sinam ... ...
Math. xxv g. Ibunt in
supplicium eternum. De hiis
ergo aquis psalmus lxviii
ait omnibus Non me de-
mergat tempestas aque
Ne timeas aquas hic de-
lingua neque absorbeat
me profundum ut per hanc
vitam in purgatorio ma-
neam, neque urgeat super
me puteus os suum
ut de inferno numquam eva-
dam. Benedictus sit crea-
tor aquarum qui ma-
gnus salutaribus nobis
vitam tribuit et de aquis
omni tribulacionem nobis per
suam unam habuit.
In diluvio quod sacrame-
tum baptismi figuratum est
quod ideo fecit deus ut si-
mul esset vicius et ergo
sentibus mistico sacramento
tempus penitencie in diebus
Noe cum fabricaretur archa
in qua pauci id est octo

anime salui facti sunt quasi
et nunc filios forte saluos
fecit baptisma .i. pe. iii. c.
Non carnis depositio
sordium sed consciencie bone
interrogacio in deum. Et at
tunc saluum fecit quos [illegible]
pagina scriptum est quod fon
tes abissi magne rupti
sunt et cataracte celi aper
te sunt Gen. vii. c. Et
ita perierunt vicia et octo
anime saluabantur. Abissus
magna est xpus ps. xxxv
Nam sapiencie eius non est numerus
Cuius fontes sunt vulnera
que dum clauis et lancea
rumperentur emanare ho
minibus graciam inundantem. Vnde
Ysa. xii. c. Haurietis aquas
de fontibus saluatoris id est
vulneribus. Cataracte quasi
celi .i. meatus aquarum oc
culti fundentes se desuper ut
in baptismo saluentur electi
pluuia graciarum. Vnde psalmo
lxvii. pluuiam voluntariam
segregabis hereditati tue deus
Gen. viii. c. Ibi promittit
deus se vltra hominibus
non irasci quia filio suo
homini et in eo hominibus
dixit in baptismo Mat. iii. et
Luce iii. c. Tu es filius
meus dilectus in te complacui
michi. Ibi in signum pacis olive
Gen. viii. d. columba ra
mum virentis olive attu
lit. Sic in xpum spiritus sanctus
in specie columbe descendit
Ibi benedixit deus homini in
signum eterne benediccionis et
suam ibi imaginem in ho
mine recognouit dicens Gen.
ix. b. ad imaginem quippe

dei factus est homo. Ibi sal
uator fecit arcum et dixit
ut ipsum in signum pacis
semper aspiciat consulens
baptizatus ut xpum suo
sanguine rubeum morte
ceruleum oculis mentis
semper aspiciat et per eum
ad deum supplicatorias sa
gittas et amorum spicula di
rigant. Vnde et tractatur
arcus illius in celum dirigitur
corda leuis .i. flexibili
cuius nerua delicata. Pro
ximorum autem gracia dei
plena est terra. De quo
arcu per baptismum saluator
dicit Eccl. xliii. c. Vide
arcum et benedic qui fecit
illum. Visis itaque ex pre
dilunii sacramentis. Vide
ndum est quanta sit ama
ritudo peccatorum que fe
cerunt omnis dulcedinis
deum cui proprium est mi
sereri semper et parcere ad tan
tam produxit doloris ut
ita dolorum amaritudinem
ut omnes tam longeui
seculi homines preter pectum sex
octo deleuit. Deutrono.
xxxii. d. Gens absque
consilio et sine prudencia
vtinam saperet et intelligeret
et istam amaritudinem ma
nifestaret. Dicit enim Job vi. b.
Numquid potest gustare quod
gustatum affert mortem
Ibi tamen factum quod pecca
toribus dixit christus Math.
xxii. b. Multi enim sunt
vocati pauci vero
electi. Vel [illegible] va
nitatis. Vbi tanta ama
ritudo [illegible] ut
tantum per dulci [illegible]

qui magna dr cu illa dt
tedine nō gustabit. Ve q
quit ysa. v. c. qui dicit
bon malu et malu bon
ponētes amaru in dulce
et dulce in amaru ponē
tes tenebras in luce et lu
cem in tenebras. In mō at
octonalo filios iaz errō
designat qui ut saluent
a diluuio in pfundo misi
et cerpa et amas stringe
tes studet esse humiles ti
mentes deu nullu inutes
in voluntate petim. Math. v. a
qm bti paupes spu qm
ipoz est regnu celoz. Ro
m. c. Nulli malu p ma
lo reddēt pvidentes bona
non tm cora deo s; cora
oibus hominibus. Scda ma
thei. v. a. bti mites qm
ipi possidebunt tram. Sua
et alioz deflet mala ge
mentes se esse in hoc exilio
a dno peregrinos. Tercia ma
thei. v. a. bti q lugent
qm ipi consolabunt. Cupi
unt omes iordinatos
corrigi et omi zelo iusti
ciaz exiber. Quarta math.
v. a. bti q esuriunt et sici
unt iusticiaz qm ipi sa
turabunt. Miserent sui vi
tates pecta pximorum diger
eu tamqz corpus cibus p
ciaz ueilla exibentes mi
serent sup dno et misericus
ristiri. Quinta bti miseri
cordes qm ipi miaz conse
quent. Mundant corda su
a pura et frequenti confessi
one ꝑdula et deuota
oratione assidua septnarij

scitatj et quis celestiu
contemplacon. Sexta bti
mudo corde qm ipsi
deu videbunt. Huic pa
cem gerentes intra cu cor
de foris cu proximo ad
pacē tendentes supra
que excepit omes sensum.
Septima bti pacifici qm
ipi filij dei vocabunt.
Reputat omnia gaude
tes in tribulacon expe
ctat si qm digni ha
beant pro noe ihu xo
contumeliaz pati. Octava
math. v. a. bti q psse
cucom paciunt ppe iu
sticiaz qm ipoz est re
gnu celoz. Isti sunt
in octonalo nūo desi
gnati qui soli alijs
oibus in pfundo misi
submersis octo resurrecti
onis gliaz consequent.

Sacramentu est ba
ptismi in instu
malis zubri de
signatu est. Exo. x. iiij. e.
Ubi filij israel a tenebris
pharaonis et iusu in egre
ssione liberati qm egi
ptus interpretat i. tene
bras tristicie spūs li
bertatez. Ubi em dominus
spūs ibi libertas. Et he
ant gliosa turpis no
ster agni ingratiate
ubi xpi sanguis effu
sione pficit. i. Cor. v. c.
Etiam pascha nrm immo
latu est xps. Ubi vigi
ciis viaz pat qm pplo
dr salute instat tu
multi egipciis omibus

Exo. xiiii de r(ubr)o p(er)tis p(er) ita
intemptus. Naz baptiz(a)ti
qui eu(m) cu(m) cordis (con)punct(i)o(n)e
et fide no(n) ficta p(ro)p(ter) pla-
citu(m) et gemitu(m) p(er) modu(m)
no(n) requirit. Vn(de) petrus ecc(lesi)e
p(r)incipes actu(um) ii c. ait pen(i)-
tenci(am) et baptizet(ur) vnusq(ui)sq(ue)
v(est)r(u)m ut deleant(ur) pecc(at)a v(est)ra.
Exo. xvi a. post transitu(m) ma-
ris rubri sequit(ur) temptacio
multe et (con)templacio in deserto.
Job vii a. Naz milicia est
vita ho(min)is sup(er) t(er)ram. ps.
lxxiii. Et s(ecundu)m multitud(in)em do-
lor(um) d(omi)ne (con)solac(i)o(n)es letifi-
cat a(n)i(m)am eu(m) phat(ur). Vnde et
hoc in se p(ri)nceps et p(ri)ncip(ali)ter
ter m(anifes)tat ihc xpc. Math. iiii.
a. Iesus statim p(ost) bapti(s)mu(m)
ductus est in desertu(m) ut te(m)-
ptaret(ur) a dyabolo. Tamen no(n) e(st)
s(ed) nobis ex(e)mpl(um) dedit. Math.
iiii c. Accesserunt angeli et
ministrabant ei. Vnde et eo
in eo tam s(ed) p(ost)q(uam) s(unt) me-
liores venerit illius sanctissi(mi)
capitis. Sic s(ed) cu(m) gaudio mi-
strare. Erunt nam q(uia) ad
baptis(mum) ve(ni)re accedunt q(ua)liter
aut no(n) ter(r)enda vero sit i(n)
infancia recipiu(n)t baptisma
ut sicut adulti in(ve)nit id
recipere(n)t. S(ed) tam(en) s(ecundu)m reg(u)laz
oportet venire t(er)ram. Ho-
r(um) diu(er)sitas p(er) temptacio(n)es in
deserto figuralit(er) i(n)ve(n)it(ur). Num(eri)
xi g. Naz gulosi sepulti
clauduntur (con)cupisc(enti)e. Num(eri) xvi
e. Dathan et Abiron terra absorbet a-
variciae. Deut(eronomium) xxv f. Ama-
lech i(d est) dya(bolu)s extima castra
i(d est) p(ec)c(at)ores necat. Num(eri) xi a.
Murmurmatores et dissidentes
creatur(is) dei ignis in-

flammat. Exo. xxxii ef.
Facientes vitulu(m) reamit
Moyses i(d est) xp(istu)s p(ro)pterea de
terreste merito (con)stanc-
ter inficet occidit. Num(eri)
xv f. Colligentem ligna
sabbato i(d est) die sacto vel in
q(ue)cu(m)q(ue) clamitem in(n)ota(n)te
pecc(at)a p(re)cipit lapidari.
i(d est) Lev(iticus) x c. Elevet et hinis
sp(iritu)a in sua (con)tristabant
illius vnita q(uam) deflecta
p(ro)phetat q(uod) t(er)ra faciunt.
Laudibus de (con)i(un)ctibus x(risti)pus
dic(it) in ps. lxxiii. Sup(er)
dolorem vulneru(m) meoru(m)
addiderunt. Electus aut(em)
sunt puta qui (con)ficere
(con)templa(n)ta i(d est) voluntates
s(an)c(t)a (con)fessione. Hiis omne
delectamentu(m) dat(ur) manna.
Exo. xvi p(ro)l(ogus). Alma te(m)p(ta)-
tionem haurierit de xp(ist)o
pecc(at)a. Deut(eronomium) viii b. Com-
edunt vite p(re)cepta de
i(n) nocte et ostendunt hab-
xvi c. Hi qui a serpentibus
leduntur igni. Num(eri) xxi b.
in serpentes palo pendentes
hoc est in xpm crucifixum
fide et deuocione aspici-
unt et audiunt videre
et intelligunt diuina mira-
cula. Exo. xiii g. Colu(m)-
pna nubis et ignis
i(d est) xps dominus et homo precedit
eos donec in regno beator(um)
inde s(an)c(t)a p(ro)p(ter) sig(n)ant s(an)c(t)o-
ria. Letare electori dona
dei quibus emittet. i. Cor.
x. b. Tamen no(n) in o(mn)ibus
qui mare transierunt no(n)
est beneplacitu(m) deo. Naz
hii q(ui) m(ori)et(ur) cadu(n)t p(ro)strata

fuit in deserto Num xiiii c
hinc inde peccatis mor
tem precinam meruerunt
Duo autem scilicet Josue et caleph
de quibus Num ibidem xiiii c
qui de terra intrare te
rram promissionis sunt ingressi
merentes sufficienter et pe
nitentes. Tamen soli de
omni hominum multitudine terram
intrabunt vineam eius
quibus et ego opto et cre
do videre bona domini in ter
ra viventium. et hec
per ut supra teste biblio summa
ihesum christi Math. xxii c.
Multi enim sunt vocati
pauci vero electi

Multa erant iuxta legem
baptismata iudeo
rum exceptio baptismi
ydraulica sacramentum. Unde
refertur in lege dicitur
Tam ethnici et filii indigna
polluti sunt non ingredientur
in sancta nisi lotus fuerit
aqua emundatus. hic significatur
te spiritu sancto qui regnum
celorum nullus intrabit nisi
a sordibus peccatorum aqua
baptismatis absoluatur
Unde dicitur in evangelio Joh
iii c. Nisi quis renatus
fuerit ex aqua et spiritu sancto
non potest intrare in regnum
dei. Tamen lege erant sacerdoti
i. e. tactis lauabat par
tes aqua et pecora offe
rebant domino in odorem
suauitatis. Unde et christus primum
et omnibus sacrificiis unice
consummatus prius baptiza
batur in aqua iordanis
Math. iii c. Et postea se
super lignum crucis in igne
caritatis deo patri in salutis

urae sacrificium offerebat
i. pe. ii c. Unde ysa. liii c.
Oblatus est quia ipse vo
luit. Nullus ergo sacrificium
deo placere poterit nisi baptismi
consecratus sacrificium. Sacer
dotes erant iuxta legem Exo
xxx c. templum domini non
intrabant nisi in labro e
neo prius lauarentur. Tamen
hec est baptismi sacramentum
figurabat. Unde quod de christo
dicitur in apoc. i c. Dile
xit nos et lauit nos
a peccatis nostris in sanguine
suo et fecit nos regnum
et sacerdotes et peragrabimus
in secula seculorum. Doctrine
tu hic magnum perstat sci
mus sumus potius quibus
alia reuelat in sancta dominis
non celat. ysa. i c. dicitur
llauamini et mundi esto
te. Utrumque aqua baptismi et
que sole inducant perfecte
quod omnia iudeorum bapti
smata non egerunt. Nam
beatus ysaias ea aliis pro
phetis dixit de iudeos
nos omnibus iustitie iure
sed legales uel pauci
inuestigate tecum iii c
anime et tempore vestro dicit
Jmmunde laua a mali
cia cor tuum ut salua
fias et hec est aquis
baptismi. Cor enim a ma
licia lauare et animam
saluam facere omnia iude
orum baptismata non va
lebant. Hebreo. vii c. Ne
lex enim neminem ad per
fectum adduxit. Tamen eodem
sensu dicit Ezech. xxxvi c.
Effundam super vos aquam

mdaz et mdabunt aba
bus insipiantis verus Et
idem in alio loco Ezech
xlvii a vidit aquas redun
dantes a latere dextro templi
et sanabat et vivificabat
omnia ad que pervenerunt a
que iste Zacharias quoque
dicit xiii a Erit fons pa
tens domui david in ablu
cionem peccatoris et menstruate
Et ergo et talis testimoniis
confirmatum felix qui suscepit
fide et sancta conversacione termi
nat baptismatis sacramentum Sic
namque dixit ihesus discipulis
suis Math ultimo Euntes
docete omnes gentes bapti
zantes eos in nomine patris et
filii et spiritus sancti Docentes e
os servare omnia quecumque ma
davi vobis Non enim in
adultis sufficit sacramentum ba
ptismi sine observancia ma
datorum vnde Jacobi ii f fides
sine operibus bonis est mortua
In cuius rei figuram archa
federis per quam eciam est fi
delis quilibet designatur non
solum intus sed eciam foris or
nata fuit de auro purissimo
Exodi xxv b auro intus
fides est auro extra opera
caritatis

In transitu quoque Jordanis in
terram promissionis que designat
ecclesiam baptismi sacramentum
prefiguratum est ubi archa
federis per ministerium sacerdotum
aquis imposita Josue
iii et iiii designat baptismum
a iohanne in iordane per quem
quodcumque ministro in sacramento
baptismi transeunt electi in te
rram promissionis atque
ione receptacionis felicis

eterne Ipse enim solus est ut
Math iii f ait Johannes
qui baptizat in spiritu sancto
Iste est terra ut in deutero
xi d dicitur montuosa de celo
expectans pluviam quam
dominus deus tuus immisit et
oculi eius in ea sunt Iste
est terra que est vere fluens
lacte et melle Numeri xiii f
quia ibi est vera lactis dulcedo
et idem ut dicitur ab hominibus
adoratur Effluunt quoque in ea
lac doctrine simplicibus refi
ciens parvulos et mel
doctrine solidioris exercens
et quoque instans mirum
beatos vnde super Cantica
iii f dicitur sponse Mel et
lac sub lingua tua Josue
iii et iiii ubi aque prius ascen
dentes instar montis pilos
sicut cumulos qui a acceptam
gratiam sacramenti ascendunt de
virtute in virtutem donec vi
deatur ab ipsis deus deorum
in Syon psalmus lxxxiii aque
vero in mare mortuum de
scendentes Josue iii et iiii illos
significant qui post gratiam baptismi
de vicio in vicium defluen
tes ad dampnacionem tandem
pervenerunt sepulturam Josue
iiii a Duodecim quoque signat
illi lapides de fundo flu
vii in signum a de profundo in
ortu in terram sanctam deporta
tati malos at lapides
de terra sancta in profundum ma
lorum deiecti significant dicente
domino de vtrisque Math xxv g
Ibunt hii in supplicium eter
num iusti vero in vitam eter
nam Math iii d et hoc
fuit cum ibi erat ventilabrum
in manu sua per mdabunt

aream suam et congregabit tri-
ticum in horreum suum pale-
as autem comburet igni in-
extinguibili. Libet etiam
hic nominare iordanis et cetero
aquarum allicere quod delectat
eximio deo in hoc loco se-
cundum misericordiam. De monte
enim libano per quem cum
inthronizatur dno emanat
fontes ior et dan in una
et medicum. ior enim in-
terpretatur fons gentis corde
fidentis in dulcedinem. Dan
medicum. Iam et ablu-
tos in peccatis manentes
in medico medicabis. Isti
fontes confluentes in unum
unum constituunt flumen
quod sola virtute tam salutem
perfecte ipsum abluit. Karitatem
qua cor animam et medicum
fatebor tibi domine. Hunc
quoque virtute fluminis populus x
amnis ipse iordanis ap-
pellatus est. Job attesta-
te quia in figura leviathan
de quo dicit Job xl. b.
absorbebit fluvium et non
mirabitur et habet fiduci-
am quod iordanis influat
in os eius. Iterum iordanis
interpretatur humilis descensio
hac misericordia humiliens
quod populus ille est vere popu-
lus xpianus qui huc descen-
dit per humilitatem cum xpo
ut in futuro per ipsum in
perpetuum clarificetur. Unde ipse
xpus in ewangelio luce xiiii. d.
Qui se humiliat exalta-
bitur. Elizeus in flumine na-
aman iiii Reg v. d. sicut
lepra abluens testatur
per fidem in baptismo re-
missionem peccatorum. Helizeus
in eodem flumine iiii Reg

vi. b. ferrum ad lignum
revocavit lapsi hominis
per gratiam sumit reparatorem
lignum homo scilicet re-
cens omnia virtutis ferrum
igitur in iordane ad lignum
revertitur cum homo per
gratiam quam in primo pa-
rente perdidit reparatur.
Helias quoque in flumine
iordanis iiii Reg
ii. b. et ascendit in
celum virtute baptismi
significavit. Hinc namque etiam
sicut pallio sanctissime
caritatis aquas tetigit
et eo suo quoque discipulo he-
lizeo qui vocat se imi-
tatores sanctorum salutem
tenere viam sanctam. Unde
dicit apostolus Ephe. v. a. imi-
tatores dei estote sicut filii
carissimi et ambulate in
dilectione sicut et xpus dile-
xit vos. Eodem in pallio
iiii Reg ii. c. in flumine
Elizeus pertransivit. Et cetera
quoniam non in virtute sua
sed in virtute xpi baptismus
esse fateatur. Hic enim
est populus ut ait Mathei
iii. f. Johannes qui baptizat
in spiritu sancto et igne. Illa
enim in baptismo peccata
cuncta per spiritum sanctum rela-
xat idem post modum si in
culpa relapsus fuerit
omnia per ignem penitentie ta-
men purgat. Hic est
duplex medicina optimi
medici cui nullus lan-
guor insanabilis occurrit
prima per spiritum sanctum in ba-
ptismo lite sanavit et
totum sanat hominem secunda
per ignem penitentie venit

in confessione contritionem dim
ittat in satisfactione et tan
fit vel in purgatorio pur
gatum hominem plene restitui
patitur. De prima Sapie
xvi. a. dr. O quam suauis
est dne spiritus tuus in nobis
De secundo dicit alius in psalmo
lxv. Transiuimus per ignem et
aquam et eduxisti nos in
refrigerium. Benedictus itaque
verus helias ihesus xpc beni
gnus humani generis suscita
tor qui pallio carnis
assumpte in via nobis que
ducat per aquas baptismi ad
celestia iter fecit ut mi
gra. ii. d. transeant liberati
et redempti per dnm veniant
in Syon cum gaudio et leti
tia sempiterna super capita eo
rum. hoc quoque pallio ornati ut
digni habeantur qui dno
capti sicut dicit apostolus gal.
iii. c. Omnes qui in xpo estis
baptizati xpm induistis hoc
quoque pallio si humiliss qui
eiectus est Math. xxii. b.
ligatis manibus et pedibus
in tenebras exteriores in
summi regis conuiuio rema
sisset

Hec est etiam in qua erebus
spressi baptismi prec
innatiandi sacrum
compleat sicut in se ihc xpc
et per ea aliis est largitus
sacrum est enim eum baptiza
ri ab suis propheta Math. iii f.
venit ihc a galilea ad
Johem in iordane ut ba
ptizaretur ab eo ad baptis
mum itaque inter alios venit a ga
lilea venit cum amicorum
turma. vel inter alios

vel deuotorum ipsi deo
acceptabiles faciens sic
in denariis dabimus et
ab eo cum ex debito offe
rimus acceptas cuiuslibet ta
li valoris apponimus ut
ipse cum omnibus aliis acce
ptentur. Et ideo ut ait
Je. in tractatu in a. Inde
visus est et cum hominibus
conuersatus est. Ipse etiam solus
est in quo benedicentur
omnes tribus terre Gen.
xxvi a. A galilea vel
parentes priam quod est regnas
dotes quod est vicinum. Si
cum qui regnum celo
rum tamen in baptismo spe
ranti spem caput concedit
possidere. Carnalis enim a
mor huius modi a eorum
regnum celestis frequenter
minuit et excludit
Vnde dominus in euangelio ait
Math. x. f. Qui amat
patrem et matrem plus quam
me non est me dignus
Et Jaco. iiii. b. Amicus huius
modi inimicus dei constituitur
Propter hoc enim abraham Gen.
xii. a. de terra sua et co
gnatione et domo patris
egreditur. Gen. xxvi. Isaac
in terra aliena peregrinatur
Gen. xxxii f. Jacob egressus
de terra sua. Regni celestis
cognoscit misterium. Exo.
iii. a. Moises relinquens
egiptum amicus dei efficitur
et in rubo incarnatorem xpi
cognoscit vnde le patrum
turma quod hinc amicos
docent verum natale esse
debere qui dnm et omnes
pompas eius renunciet
et in via mandatorum
dei possit et nouit am
bulare. Hec enim etatis
apta est scilicet plenitu

et doctrine. Actuum i. Ex-
iuit enim cepit Jhesus facere et
docere. Sion enim Judee pre-
ceptorum est pugnare cum dyabolo
inseparabiliter adherere doc-
trinis predicando viam salutis
ostendere et a via doctrine
mistice opere declinare. De
primo pugnatio contra
dyabolum. Dicit Saul ad David
i Regum i. Ad pugnandum non
poteris pugnare contra goliam
et non poteris resistere ei
quia puer es. Hic autem bel-
lator est ab adolescentia
sua. De medicite vias
iustitie dicit Salomon Ecclesiastici ij.
Fili accedens ad servitutem
dei sta in iustitia et timore
et prepara animam tuam ad
temptationem. Genesis xli f. Jo-
seph sapientia angelorum Egi-
pto prefuit. Ezechielis i a.
Ezechieli anno tricesimo
mistica revelantur. Et ipse
Jhesus erat incipiens quasi a-
norum xxx. Ecclesiastici
autem bonum quibus doctrine
perhibit si sue doctrine
opere consentit. Jeremie
xxij d. Et non obediavit
a via doctrine me congrega-
tur et dimoveas demorabitur.

Aut certe apostoli sunt
celi enarrant in E-
clamant celum ut prodi-
mentum vivendi prestabant
preciosum hominibus vita patris
et ex hiis premissa probas
demoris. De primo Ysa-
ie lix a. Non est abbreviata
manus domini ut salvare
nequeat neque aggravata
auris eius ut non exau-
diet sed iniquitates vestre
diviserunt inter vos et deum
et peccata vestra absconderunt
faciem a vobis. De secun-
do dicitur Ysaie lxiiij c. Ecce
tu es iratus domine nos

vero quod sumus. Et sequitur lapi-
de stringuis in terminum ecla-
scalis nostris. Et Job xiii c.
Contra folium quod vento rapi-
tur ostendis potentiam tuam et sti-
pulam siccam persequeris. De
tertio est vox illa Jeremie lamentationum
Ysaie xxvi c. Domine possede-
runt nos domini absque te pro-
pter quos demones iuvenit. Hic
quia precesserunt in aliis secut
culpam. Deinde inde est mistica
implevit penam. Quia quo
tertior hostes in carcere et
dimisit peccatum constringat vin-
culis. Perierunt quasi gehennam.
De primo dicit Psalmus l. Ecce in
iniquitatibus conceptus sum et in
peccatis concepit me mater mea.
De secundo idem Psalmus xxxvij. Non
est sanitas in carne mea
a facie ire tue non est pax
ossibus meis a facie peccatorum
meorum. De tertio lamentando
dicit Jeremias Trenorum iii a. Con-
edificavit adversum me in
gyro ut non egrediar. Aggra-
vavit compedem meum. Et idem
Trenorum iii a. In tenebrosis
collocavit me quasi mortuos
sempiternos. Homo clausit
celi tres vectes apposuit.
Scilicet in hoc superbiam cum
de stellis nos apprehendit. Ana-
niam cum siciam vult movet
conserunt. Similiter cum regnum
vectium corripiunt. De primo
dicit dominus Jeremie xlviij c. Au-
divimus moab superbiam
superba est valde sublimitatem superbia
eius et arrogantia cordis
eius plus quam ferre de. Et
aliquid quam Ecclesiastici x b. Quid
superbit terra et cinis. De secundo
Ecclesiastici x m f. Avaro nil
est scelestius. Hic enim venalem
habet animam suam. De tertio de
ideo hi crudelis animo tue co-
rruptas suas dabunt te

in gaudium nuncius tuus. Con-
stat itaque deus pater filium suum
qui hos ventos contraheret
et celum hominibus apperiret
Ieremie ipse pro te ora. xlix. c. Ante
propter vos misi in babilone
et detraxi vectes universos
et caldeos i. demones in
navibus i. in cordibus hominum
gloriantes. Primum vectem detra-
xit scilicet humilitas. Secundum contra
gloriam paupertas. Tertium pena-
litates et mortis acerbi-
tas. In hiis tribus tamquam reus
pro homine satisfecit patri. Tamquam
magni consilii angelus con-
suluit homini tamquam pro-
curator corrigit potentiam
nuncia. Ammonet dulcis con-
siliarius providus adiutor
fortis. Satisfaciens patri dicit
Ysaia xlvi. c. Ego feci
ego feram ego portabo
et salvabo. Consulens homi-
ni dicit pro se Treni. iii. c. Re-
cordare paupertatis mee et
transgressionis absinthii et
fellis. De 3o Iohannis
xii. c. Nunc iudicium est
mundi. nunc princeps huius
mundi i. dyabolus eicietur foras.
Et itaque qui celos cre-
dit in baptismo aperti sunt
celi. et omnes qui crediderunt
et baptizati fuerunt intro-
duit. et hec orat totus xpm
a deo. Pater clarifica filium
tuum ut omne quod dedisti ei
det eis vitam eternam

Descendit spiritus sanctus cor-
porali specie sicut columba
in ipsum Math. iii. c. Sicut
apertum celi ita et hec do-
num et hec non sibi sed no-
bis accepit. Nam hora
nunquam fuit in qua spiritus

non esset plena sancto spiritu.
Luce xi. a. Ipse enim est
ille flos virge in quo
requiescit spiritus sanctus. In aliis
omnibus recens hospes
exulator non quiescit.
In quibusdam enim descendit
et non manet qui vero
post acceptam baptismi gratiam
peccatis consentiunt. Ut ait ii.
Petri ii. Ut canis reversus
ad vomitum et sicut sus
lota in volutabro suo.
Talibus melius esset vi-
am veritatis non agnovisse
quam post agnitam retror-
sum. Tales sunt hiis qui
post susceptum manna murmura-
verunt Numeri xxi. b. cibum de celo
datum post acceptam legem
iuncte redierunt corpore
in egiptum quam amica te-
nuerunt captivitatem. In aliis
descendit spiritus sanctus et ma-
net sed non requiescit
qui in gratia quam acce-
perunt perseverantes ipsam
tamen frequenter aut infirmitate
aut ignorantia inquietant.
Dicit enim in Proverbiis xx. c. Quis
potest dicere mundum
sum a peccato purum est
cor meum. Proverbiis xxix. c.
Septies enim in die ca-
dit iustus nec tamen desi-
nit esse iustus. Talibus
dicit ihesus Luce xxii. c.
Vos estis qui permansistis
mecum in temptationibus
meis et ego dispono
vobis sicut disposuit
mihi pater meus regnum.
Dignitas probabilis est
ex hoc probatur quanti
est in aqua baptismi qui-
dam descendit in pe-

fundu q(uonia)m lapse(r)unt cor-
pori in mar(e) rubro Exo.
xv. b. Alii nu(n)q(uam) pluba-
ti ambulat sup(er) aquas
s(ed) q(ui)q(ue) mergunt(ur) s(ed) ad-
mo(dum) cogunt(ur) ut petro
Math. xiiii. f. Opus e(ni)m
admirat(ur) i(n) fine(m) mira(bili)
Ro. viii. d. Christus aut(em)
ambulat sup(er) aq(ua)s nil
pl(ur)ibus hui(us). Sicut p(er) petrus
h(oc) fit. nec i(n)ue(n)t(us) est
dolus in ore ei(us). i. pe-
ii. f. Et ideo requiescit
in eo (et) q(ui)escat sp(iritu)s
d(omi)ni. Ysa. xi. a. Vn(de) et
ipse deus q(uo)d Johannes
misit baptizare. Joh.
i. c. dixit ei Sup(er) quem
videris sp(iritu)m descendentem
et manentem sup(er) eum
hic est q(ui) baptizat i(n) sp(irit)u
s(an)cto. Columba que aut(em)
est cantica simplex et p(re)
aliis fecto(s)a. Venit q(uonia)m
vncto que ibi visibil(ite)r
apparuit sup(er) capit(e) (christ)i
xp(ist)m membro illius capit(is)
electis o(mn)ib(us) asp(er)git ut
ce(n)tit cantici c(a)r(i)t(atis) i(n) sp(irit)u-
al(ibus) d(omi)ni. S(ed) ...ib(us) i(n) ad(o)re
dei secto(s)e in an(i)stolam
xxiiii. De p(ri)mo d(icit) ih(esu)s
Math. x. c. Estote p(ru)de(n)tes
sic(ut) s(er)pe(n)tes. De 2° ma(n)-
datu h(abe)t(ur) etia(m) Math.
xxii. f. Diliges d(omi)n(u)m de-
um tuu(m) ex toto corde
tuo et ex tota a(n)i(m)a tua
et ex tota me(n)te tua.
Sic(ut) simplicitas columba
nulli malu(m) o(mn)ib(us) ho(m)i(n)i(bus)
q(uae)rit. Multu(m) q(uonia)m i(n) filiis
s(an)cte columba fructificat
etia(m). Vn(de) Ysa. liiii. a.
Multi filii deserte.

ec(c)l(esi)e de gestib(us) mag(istr)i
q(ua)m eius que h(abe)t virt(utem)
i(n) synagoge que colu(n)t
vitam d(omi)ni. Invenit q(uonia)m
etia(m) p(er) vii p(ro)p(r)ietates co-
lu(m)be q(ue) ad salute(m) sunt
vincto columbina. et vz
in foraminib(us) petre. i. in
vulnerib(us) xp(ist)i meditado
se h(ab)it(a)t ut sit tuta. Vn(de)
Can. ii. c. Columba mea
in foraminib(us) petre in
cavernis macerie. Sup(er)
flue(n)ta sepe(n)te(s) residet
timeat i(n)sidias h(ab)ita(n)s
Vn(de) aut(em) Can. v. c. Ocu-
li tui columbe que lote
sunt lacte. et resident
iuxta flue(n)ta plenissima
cognitione(m) veritat(is). et a-
mo(r)e virtut(is) h(abe)nt dna(m) sup(er)
aliis pugnet ut vin-
cat. Dicit Apoc. ii. b. Ede
d(e) ligno vite q(uo)d est i(n)
paradiso dei. ffelle carat
invidie et sic rostro dete-
ctolo nullu(m) ledit. Vn(de)
ait ih(esu)s Joh. xv. c. Hoc
mando vobis ut diligat(is)
i(n)vice(m). Catanis gemat
p(ro) i(n)colatu miserie dicit
in ps(almo) cxix. Heu m(ihi) q(ui)a
i(n)colat(us) meus prolongat(us)
est. Joh. xii. d. Granu(m)
frumenti q(uo)d cadens i(n) terra(m)
mortuu(m) fuit. P(re) o(mn)ib(us)
eligat d(omin)us i(n) Cant(icis).
v. c. Dilectus meus candid(us)
et rubicund(us). electus ex
milib(us). Deo sup(er) o(mn)e
sacrificiu(m) filios multos
genuit. Vn(de) ait ih(esu)s disc(ipu)lis
suis Joh. xv. b. Tu h(oc)
clarificat(us) e(st) p(ate)r meus
ut fructu(m) plurimu(m) affe-

ratis et efficaciam in
discipli. Plenus itaque
spiritu sancto ihesus accepit
nobis spiritum sanctum sic vn-
ctus in capite ut in ps.
cxxxii. quod descendit in
barbam id est in primitiuos sanctos
barbam aaron id est eos qui
non a semetipsis sed a domino
consecuti sunt ecclesie princi-
patum inde in horam re-
stimcti id est in eos qui sa-
cerdotes in extremis temporibus
sunt futuri

Vox de celo facta est
Math. iii. c. Hic est
filius meus dilectus in quo
michi bene complacui ipsum
audite. Haec vox vere
celestis est et plena
gaudio. In ea namque deus
homini placatus ondit-
filius hominis filius dei no-
minatur. Inquit hominibus
eterne salutis spondetur
quantum offendat superbia
primi hominis sed plus pla-
cauit deum in baptismo
humilitas saluatoris Eccli.
x. c. Initium enim omnis peccati
superbia est. Et hoc caput
draconis contriuit saluator
non solus suis manibus sed
sed etiam sub aqua in iorda-
nis flumine innodatus. Vnde
audire meruit non sibi
sed membris suis In te com-
placuit michi Eccli. l. c. Hic
est sacerdos magnus qui
in diebus suis placuit
deo et inuentus est iustus Eccli.
xliiii. c. et in tempore iracundie
factus est reconciliacio. Hic

est de quo olim in
figura dixit ihesus Regum
xiii. c. Inueni dauid
filium iesse virum secundum cor meum
qui faciet omnes volunta-
tes meas. Ve illi qui non
huic capiti vnitur
per graciam. Est membrum vel
qui iam vnitus abscin-
ditur per peccatum Math. xx-
vi. c. Bonum erat illi si
natus non fuisset. Nam
ira dei manet super
illum. Econtrario psalmus
lxxii. ait Michi autem
adherere deo bonum est
et ponere in domino deo
spem meam. Sicut primum
gaudium est quod filius
hominis odiosus id est adam
in christo ihesu dilectus
filius nominatur Ephe. i. c.
Gracia enim vna filii
vere est Joh. i. c. Quotquot
enim receperunt eum dedit
eis potestatem filios dei
fieri. Vbi summa no-
bilitas summus amor
summe diuicie hominibus
conceduntur. Nobilitatem hanc
agatha intelligens su-
ma ingenuitas
ista est in qua seruitus
christi comprobatur. Pri. xxxi c.
Nobilis est in portis
vir eius quando sederit
cum senatoribus terre. Et
si summe deo regnare
est quid erit in con-
spectu eius cum sanctis
gaudere. Et hos vnigenitus
pater filios reuelis tam
stabilibus sed dilexit
quam dilexit qui etiam
proprio suo filio non

pepat sz p nobis oibus
tradidit illum Ro viii c
Cuius dimicatus audi qz
sequitur quo non cum illo oia
nobis donavit Nobis de
re te pr in e Et non po
terat te i filius eternam
p terram desiderabilez here
ditate proclam preez vo
bis vie et p me ing
di no cessabis Cum eum
p viaz mandatoz eius
p ipm cessante igredi
ab eo sr necessitem potest
appellas Qm cius qui
elegimos sunt dit ihc Ioh
viii c Vos ex pre dyabo
estis de celo itaqz lo
quens dns non de monte
terribili et firmate et
testificans de dilecto filio
suo dixit apertum ibi celo
dibus volentibus intelle
ipm audite Math v
sup m g Non moysen
q ipedimentus lingue e
Exo iiii b Non ysaiaz
qui polluta labia hgt
ysa vi c Non demqz
ieremiaz Ie i b qz puer
est et nesciat loqui Sz
p oibus et in oibus ipm
audite tanqm ingeniu
tanqz mediatu tanqz me
dici Tanqz mgr docz
utilia tanqm medicus
ipotuit sinamia tanqz
mediatus clamat et pe
tit bona mea dt mgr
Math xi g discite a
me qz mitis sum et hu
milis corde Medicus
ipendit thuc p f volnu
tus sanciati oleu pie
tatis et precepti z vi
num casti timoris dei
Mediatus dit Ipor mg
Ecce ego sto ad hostium et
pulso dns Ysa xxviii c
Ihe et vasis mea vesti
cie lassud laboribus psso
nibus et hr mea vestitur
et noluit audire Exo
xx d Moyses descendes
de monte dans populo sacraz
vite figuram gessit media
toris Regum iii e Helizeus
Iemineb sine pueri ipi
qz sanans gessit typum me
dici in Reg xvii c Elie
lias p pane clamans
ad viduam psona hebat
mediatoris ergo ut eudiat
si nos qs diligit arguit
et castigat Medicus sibi
obedientes sanat et leti
ficat Mediatus ipm ex
audiens eternis bonis
beatificat de primo Io c xxxi c
Castigasti me et erudi
tus sum tanqm iuvenclus
idomitus de zo lectus aut
ps xxix Dne clamavi
ad te et sanasti me de
zo consulit Ecclas vii ff
de negligentia tua pecca
te cum paucis ecclesiastice apte
dicat da clamanti me
dico primum ut recipias
magistrum da medico
dno qd adhuc vincit tuis
ut recipias remissionem
peccatorum et gratiam eterne be
atitudinis Hinc itaqz me
dicus Math iii g in ba
ptismo nos si no pbra a
pre lumen mediatur ap
tum celi tristioz eterne
spes sancti et qz in ipo et
p ipm et cum ipso simus
fili dilecti sit tu ipm
et precepi vox celica audias

Operatur autem vitale
sacramentum baptismi omnibus
gentibus traditum sit in salutem
In Ewo° math. vlt° q[uidem]
dixit ihesus discipulis suis
Ite docete omnes gentes
baptizantes eos in nomine
patris et filii et spiritus sancti
docentes eos servare omnia
quecumque mandavi vobis
Vbi ante baptismum et post ba-
ptismum homines sunt docen-
di. Ante baptismum ut erro-
res suos et peccata origi-
nalia cognoscant et de his
contriti toto corde ad
dominum convertantur. Dicit ipse
dominus per prophetam ait. Zach.
i. a. Convertimini ad me
et ego convertar ad vos
Petrus quoque crucifixoribus
Christi ait Act. ii. f. Peni-
tentiam et baptizetur unus-
quisque vestrum ut deleantur
peccata vestra. Item ut se in
peccatis primi parentis natos
et dampnatos cognoscant
et si peccatum non habeant
actuale ut possent libera-
ri nisi per gratiam salvatoris.
Item in Ewo° ait Joh. iii.
a. Nisi quis renatus fuerit
ex aqua et spiritu sancto non
potest intrare in regnum dei.
Item hoc in pro. Gen. i. a.
Spiritus domini ferebatur super
aquas. patet se onde[?]
[illegible] infundi. quod post mortem
in fide Christi in aqua ba-
ptismi susceperunt sacramentum
vel et fidem Christi in sim-
bolum apostolorum qui bapti-
zandi sunt docendi sunt corde
credere et ore confiteri Ro. x. b.

Corde enim creditur ad
iustitiam, ore autem fit con-
fessio ad salutem. Mar.
xvi. f. Iterum qui crediderit
et baptizatus fuerit salvus erit
qui non crediderit conde-
mnabitur. Sic et post
docendi sunt homines cum
baptismum. post baptismum vero pro bap^m
docendi sunt ut vestem
candidam et mortem non
maculent vitiis et pin-
guescant peccata et vim-
cat in operibus se exercitat
virtutis. Hec omnia bene
Simon docet Ysa. i. d.
vbi ait Lavamini et
mundi estote auferte ma-
lum cogitationum vestrarum
ab oculis meis. quiescite
agere perverse. discite bene-
facere. Hec omnia Christus
qui hec per prophetam do-
cuit opere demonstravit
baptizatus in aqua in
nullo alio nisi in aqua
sua docuit baptizari.
habitans in deserto vite
munditiam docuit custo-
dire. Item nisi homines
habitans corde et munditia
vitiis servat. Gen. iii.
b c. Adam qui solus in pa-
radiso stetit cum deo post
peccatum fere sine caritate
cecidit. i. Reg. xv. e
Saul et salomon misera-
biliter homines mandatum
domini spreverunt. Petrus for-
tis cum domino cum misse

stantes et tales fuerunt
se dum cum in manu eius
negat matth. xxvi. quod
vir bene se morientes
rorque inter homines sem
ning ho redit. Et quidam
pugnanti quo salua
ret visum est fuge
homines et tace et salua
eris pugnas cum draco
ne et vincens audit
tas vir a quem militia
est vita hominis super
terram iob vii a. Et
quod nemo coronabitur nisi
qui legitime certauit. Et
clamat in apoc. ii. b.
vincenti dabo edere de
ligno vite quod est in
paradiso dei mei. In cuius
rei signum victores ve
niunt cum draco. et
accesserunt angeli et mi
nistrabant ei matth. iiii. b.
Tercia fuit et sancta do
cuit opera caritatis pau
peribus predicat diuites
arguit esurientes cibo
pascit egrotos curauit
mortuos suscitauit
tandem corpus suum et san
guinem in sacramento fide
libus ministrat et in in
dicium caritatis qua ma
iorem nemo vincit hanc
ostendit mori dignatus est
ut vita in ipso perpetua
maneat. Sicut multa tra
ctantes in pace et felicia
vestigia hec electorum
sunt exercitia hec vite
celestis preludia ad re
gnum perducunt et illud
vestigia omnibus insit

tas xxiiii d. Securitas est
pes meus. David qui ait
ps. lxxx. Memor fui
dei et delectatus sum et ex
citatus sum et defecit spiritus
meus. Tercia est ii. Reg.
vi. e. quod operibus caritatis
quem cum summis saltibus david
tute et virtute coram ar
cha ludit et in oculis
suis vilior fieret ut
ipsum dominus in perpetuum ex
altaret. Sicut est ecclesiastici
Tercia xxiii. quod in syon qui
in medio tantum cantat
in virtute caritatis
Paruuli dicit quod in
pediunto etate vel
fidei sunt abiles
nec doctrine regnandi
in baptismo in fide catholica
et penitentia. Et hec hac
periodus fit quod cum venit ihesus
ad ipsum paruulos accede
re permittit an et doctrinam
noui et veteris testamenti
Si enim paruulus nullo suo
merito ex adam generatur
in seruitute peccati multo
potius per christum regnabit
in baptismo in spiritus libertate
ii. Cor. iii. quod vbi enim
spiritus domini ibi libertas
Et apostolus ait i. Cor. xv. c.
Sicut in adam omnes mo
riuntur ita et in christo omnes
viuificabuntur vita gratie
in presenti et glorie in futuro
Tercia quod per incarnationem o
sculum nodum reconciliatur
hominum in paruulis in remedium

o[ri]ginalis pcti crucifixo
sacr[a]m[en]tu[m] i[n]stituit Eccl[es]ia illi[us]
g[ra]. Tam s[an]c[t]a homo p[ro] lama
cra cognacio[n]e q[uo]d ide[m] ip[s]e
ad salute[m] o[mn]i[u]m i[n]stituit
n[ost]ros p[ar]vulos no[n] indulg[et]
Caro e[ni]m et s[an]g[uis] n[on] e[st] Mat
xv c. Ite[m] filia chananee
Math. xv. b d e f g. et ip[s]a
a demonib[us] obsessa q[ue]da[m]
et[iam] mortui no[n] sua s[ed]
alio[rum] fide aut s[an]c[t]itate
aut vita[m] a d[omi]no acce
peru[n]t. Cu[m] t[amen] mag[is] igit[ur]
p[ar]vuli i[n] fide eccl[es]ie salua
bu[n]tur. cui m[u]lt[u]m re[n]i[m]us q[ue]
olim chananee d[i]c[it]o O mu[lie]r
magna e[st] fides tua fiat
tibi sic[ut] vis. Ceteri q[uoque] s[an]c[t]i
et n[ost]ri t[em]p[or]is b[ea]t[us] Bernard[us]
d[omi]nic[us] fra[n]cisc[us] anthoni[us]
hedwigis s[an]c[t]a q[uoque] Elizabeth
i[n] i[n]fa[n]cia bap[tis]ati su[n]t et co[n]
[con]fi[r]mata et glorificat[i] ap[u]t d[eu]m
in celis p[ro] m[u]lta i[n]nocentia
claru[er]u[n]t. Negat itaq[ue]
v[er]ba heretici q[ui] p[u]tant s[an]c[t]a
d[omi]n[i] in s[an]c[t]ita[te] i[n]nocentib[us] non
negabu[n]t. Ex o[r]e i[n]fa[n]tiu[m]
dauid p[ro]p[he]t[a] d[icit] i[n]fantiu[m] et
lactanciu[m] p[er]fecisti laudem
Et quo[modo] re[n]i[m]us si cu[m] ba
ptizati esse[n]t d[e] corp[or]ib[us]
i[n]fantes in celu[m] s[an]c[t]i cu[m]
angelis laudat d[eu]m. Sal
nantur itaq[ue] i[n] fide eccl[es]ie
p[ar]vuli et p[ar]uti et non
solu[m] car[n]alu[m] s[ed] et[iam] sp[irit]ualem
Vn[de] int[er] baptizatu[m] et ba
ptizatu[m] int[er] leuatu[m] et
leuatu[m] tanta sit cognacio
sp[irit]u[a]l[is] p[ar]vul[us] q[ui] int[er] leuates
de sacro fonte p[ar]ue[ro]r[um] et

et p[ar]e[n]tes eius[dem] ut
ne[c] ei q[ui] se baptizat
aut qui se leuat. Ca
d[omi]n[u]m de p[ar]u[u]lis co[n]iu[n]g[i]
poss[u]nt vt[ri]q[ue] n[ost]r[o] co
pulati. Alii at p[ar]ue[ri]
p[re]ter hunc licite copu
lantur. Baptizans q[uoque]
p[ar]vul[um] et leuans alius
p[ar]vulos co[m]patr[um] suorum
sine an[te] g[e]nit[o]s sine
p[ost] licite co[n]iu[n]gu[n]tur.
Ite[m] si vnus co[n]iugu[m] le
uauit q[ue]m d[e] fonte
alt[er] co[n]iuge sic[ut] sibi q[ui]
ad leuatu[m] et p[ar]e[n]tes
ei[us] co[m]patrinitate[m] acq[ui]rit
q[uia] vir et mul[ier] in lib[er]
fe[cun]do sibi g[e]n[er]at acc[e]ssio
nes. Vn[de] alt[er] p[ar]u[u]lu[m]
leuati sp[irit]u[a]li[ter] a lege
matrimonij p[ost] morte[m]
no[n] p[ot]est co[n]iungi alt[er]i co
niugio leuantes. Ha[n]c
itaq[ue] cognacio[n]e[m] sp[irit]ua
lis est. Dicat igit[ur] he
reticus ihc dicat p[ri]us
Math. xix c. Sinite
p[ar]vulos ad me venire
et nolite eos p[ro]hibe[re]
talium e[ni]m est regnum
celo[rum].

Est aut[em] t[ri]plex ba
ptisma s[cilicet] sp[irit]us sa
[n]g[ui]nis et aque et hec
i Joh. v. c. tres sunt
qui testimoniu[m] dant i[n]
celo et in t[er]ra sp[iritu]s
sang[ui]s et aqua et hec
unu[m] sunt. In sp[irit]u suf
ficie[n]t baptis[m]u[m] suscep[it]
Cornelius d[e] q[u]o act[uum]
x. a. g. Et q[uo]d su[n]t eo e
xcant sup[er] q[ui]b[us] no[n] d[ubiu]m

abluitos loquitur petro
tradit spiritus sancti. Et hic
baptisma quo mortalis
actualis aut venialis
alia exclusissz. Item
in libro ... xxiiii. f
omnibus qui plena sunt
de sanguinem suum fun-
dunt pro xpo non valentes
aque attingere sacramentum
sufficiens sit in suo e
pro omnibus in xpi sanguine
baptizati. Omnibus aliis
audiant cum Nicodemo
et teneant firmiter illud
quod ait Ioh. iii. a. Nisi
quis renatus fuerit ex a-
qua et spiritu sancto non
potest introire in regnum dei.
Aque enim baptismus in-
quantum sacramentum est corporale
vel naturale foris offertur
compositum ex forma et ma-
teria, ex institucione
sanctificatus, ex sanctificatione
continens aqua invisibilem
et spiritualem graciam. Ele-
mento itaque impotente in-
nocentes subiciunt humilia-
tes nos ... quod idem dei
gracia primum nobis parentibus
meruit superbia. Intu-
graviter aqua ad divi-
na sua forma quod in
nobis operatur reparatur.
Sicut enim solis corporibus
ita vitalis animam abluit
ardorem refrigerat ardentem
refrigerat concupiscentiam ignem
gehenne et flammeum
gladium extinguit ad
paradisum feliciter siuunt qui de
... animam re-
dimat et hoc totum nulla
sui virtute sed ex divina
institucione omni modis

omnibus obediendum est. Unde
ait apostolus ad Hebr. xii. c.
patres carnis habuimus et re-
verebamur eos. Non multo
magis patri spirituum obtemperabimus
et vivemus. Precepit itaque
salvator bis et divina institu-
tione instruxit, dicat qui
baptizat, Math. ult. c.:
Ego te baptizo in nomine
patris et filii et spiritus sancti,
et per hanc invocationem ut
ait Aug. accedat verbum
ad elementum et fiat sacramentum,
in quo vere sanctificatur homo
et percipit invisibilem et spiri-
tualem graciam, quam non dat
ex se sed tamen in se continet
sacramentum. Iter autem bapti-
zandus ingreditur ut in similitudine
mortis vite prius ...
moriatur. De qua vita
ait i Joh. ii. b. Omne quod
in mundo est concupiscentia car-
nis est et concupiscentia oculorum
et superbia vite. Hanc
mortem imitandam in tem-
pore ... ostendit apostolus
Rom. vi. a. Quod
enim mortuus peccato mor-
tuus est semel; quod autem vivit
vivit deo. Et idem
ait Ro. vi. a. Qui enim
per mortem sumus quomodo
adhuc vivemus in illis?
Nemo enim sic ad actualem ...
... moriatur mortuus
sic ad peccatum mortuus quale
... baptizatum incognitum
est. Item ... ait
Non ... in ipso pecca-
to omnibus vinces. ...
... vita quam vitam vita-
lem dum a se peccato ex-
cludit et sic mortua ad
mortem festinat eternam

peccatori itaque Salomon aut
Ecclesiastes ix. c. Non est racio
non est opus non est sciencia
apud inferos quo tu properas.
Immersio itaque in aquam mortem
Christi in nobis et sepulturam
similiter ostendit. Elevacio
autem de sacro fonte resur-
reccionem in vitam gracie repre-
sentat. Unde apostolus ad Ro-
manos vi. a. Quicumque baptisati
sumus in Christo Ihesu in morte
ipsius baptisati sumus. Con-
sepulti enim sumus cum illo
per baptismum in mortem ut
quomodo surrexit Christus a mor-
tuis ita et nos in novitate
vite ambulemus. Licet de
baptismo Christi quantumcumque modo
dicta sufficiant, sed quia
passio Christi et baptismi
et omnium consummatrix exstitit
sacramentorum, de ipsa tamen
preciosissima refeccione
anime in apercione tercii si-
gilli consequenter agendum est.

Tractatus tercii sigilli

Tercii apercio sigilli
aliquid de passione
domini quod ipse donavit
qui pro nobis pati dignatus
est declarabit. Sed quod tamen
sermo tepidus devocione sciencia
modicus de tante bonitatis
loquitur abysso, presertim cum in
ea sit vera liberacio et liber-
tas vera mentis iocunditas
thesaurus quoque tocius salutis.
Unica namque super omnia que
magnificat deus facere no-
biscum, tamquam caritatis in-
dicium sancta nostre consolacionis
eluxit. immensque humana-
ni et omnis hominis sedula

redemptoris deus hominum
tam digna satisfaccione
placatur. Iohannis xv. c. Ma-
iorem enim hac dileccionem
nemo habet ut animam
suam ponat quis pro amicis
suis. Pulcima quoque sancta
docendi sunt ut verbis
suadeas opere similiter
humilitatem ostendens di-
cat credentibus et incredulis
Matthei xi. g. Discite a
me quia mitis sum et
humilis corde. Humi-
lis celestibus nichilominus
regalibus armis vin-
citur inimicus et quicquid
adversus dei scienciam se ex-
tollit. Non enim fortitudine
aut potestate domina, sed
in pera et baculo in
humilitate armis assum-
pte et virtute dei frequens
David de adversariis tri-
umphat. i. Regum xvii. c.
Humilitas quoque caritate
suffulta super de sacri-
ficium placat deum. His
quatuor rotis currus in plau-
stro novo in quibus que
fert in homine assumpto
et sustulit ac in excitu
scelorum inducitur archa
dei ut in Christo Ihesu
cuncta nobis adversan-
cia superes. In omnibus
enim nobis reparabilem
sua caritatem ostendit.
Hominum consulunt vicari-
am placat deum
verus hominum conditor
et animarum. Erat igitur ad
quatuor loca sponsa Christi.
In ortu, Iohannis xviii. a.
In domo Caiphe, Matthei

xxvi c. Unde ffidem
Math xxvii b. ad litem
Math. xxvii c. Et d'lins
que i corpe sua nel
i mebz suis mistiab
quoz brut veim et figas
gerbat apli. passa est.
Cam. i. f. fasciculus mirre
sbi qeget et coronat
faciet qm dr xpm et huic
cuspem ingit int' vbera
commorari. Ubet em lo-
ca in qmib vbz pede
infixu sz et affectu clau-
do ponire stilo desidi
est. ut Bnente me py
se xpo. liceat talis passe-
sium ppnem ad oculma
tota auem pnenire.
Legit Joh xviii a. Egressus
ihc trans torrentez cedron
vbi erat ortus. Joh. Mat
xxvi d. cepit qestare et
mestus esse. Item Marc.
xiiii d. cepit pauere et te-
dere. Et luc xxii c. factus
est in agonia plixius
orabat et factus est sudor
eius sicut gutte sanguinis de-
currentes in terram. Math
xxvi d. Judas ipm osculo
tradidit. Ipi mag iniece-
runt in eu et ligauerut
Uhec in se passus est i or-
to. Bzni aut vexaban-
tur a scorpionea et tam
relicto eo omnes fugie-
runt. Mar. xiiii e. Ado-
lescens relicta sindone
nudus auffugit. Uhec
arcta plena omni sua-
uitatis dulcedine. libet
plus qtere ut in sapo-
rem vite rapiant qui
non erant stipe mel de
petra. oleu qz de saxo
durissimo

Passio dni nri ihu
xpi lux pausa ce-
litez. gla i bello
stantium. robur infirma-
rum medicina volutatez
pax bestem. gaudium ce-
lestium. solacium i sperorum
refectio morum. nobilitas
humani generis. spes desperan-
tez. vitas psequeti apliorum
scta sanatum martirum.
et om fides et paciencia
sctoz. In hac Gen in ra
abel plus placuit deo
et inuetus e iustus. hac
in oblacon Noe Gen.
viii f. odoratus e dns
celesti bndicoe huano
gnn bndixit. hac in vi-
gemti oblacon ppheauit
et reddidit abraham Gen.
xxii p totum et semius se-
pium et fbe hereditatis
pmissioz accepit. Jilius
Joseph q' mutato noie
saluatorem mudi signaz
et non sortis xxxta ar-
genteos vendit. Gen xxxvii
f. tuca exbori no vita
adi sangne tentata ta-
dem int duos vecs fer-
retur. Gen xl. a sic xpc
int duos nat3 cruafix
cnuisis qui credens corde
et ore et ope sbs signa
tis pmiciauis dni pass-
ones in virga &c. et in
sangne agni imaculati
plagat egiptu. Exo xiiii
c d g. libauit ppliu he-
braius mal sed pruin he-
tabile sed desti tu aquas
amaras dulces reddidit

Exo. xvii c. de petra sa-
lutis fluenta produxit. Num.
xx c. stans Ezechias coram
domino pro certo a populo idem
deo ardebat. Num. xxi b. c. ser-
pens in palo suspensus
eneus sanat plagas su-
spectis igniti. Pontifex Aa-
ron domino sub ritu oblationum
ministro in [illegible] san-
guinis aspersione incensione
oblationum Levitici xiiii c. d.
et Levitici xxi c. et tunc
[illegible] arrepto thu-
ribulo Aaron obtulit igni
Num. xvi c. stans inter
vivos et mortuos. [illegible]
[illegible] pontificum pro-
phetat. Josue pugna et
[illegible] Gedeon i. [illegible]
lagenule Judic. vii c.
Sampson in leonibus et pa-
[illegible] cum [illegible]
[illegible] Judic. xiiii c.
gloriam nobis pugna Ju-
dic. xvi c. et salutacionem
nobis victoriam ministravit
i Reg. xvi. David nomine
et virtute [illegible]
[illegible] pastores. i Reg. xvii
c. In Saule perimit [illegible]
in pretium carnis. i Reg. xix
b. [illegible] ipsum i. [illegible]
[illegible] i Reg. xix c. late-
[illegible] ipsum a rege [illegible]
que [illegible] in pre-
ce [illegible] in lecto [illegible] cum
[illegible] latuit [illegible] ibi
statua. i Reg. xxi c. de
pilis caprarum [illegible] pelli-
[illegible] stans coram rege
[illegible] qui [illegible] pro [illegible]
[illegible] simulat [illegible] David

[illegible] tradere ipsum vo-
lebant. i Reg. xxiii c. sa-
pienter declinat [illegible]
ii Reg. xv f. tanquam a
filio ipse genuit et a
populo quem redemit a civitate
regni sui flens et dis-
calciatus exiit. ii Reg.
xvi. Hic [illegible] Semei
[illegible] suspirat. ii Reg.
xviii c. et pro filio in-
[illegible] [illegible] suo [illegible]
te [illegible] pallio tar-
mis [illegible] capite la-
mentatur. Salomon rex
pacificus iii Reg. viii a.
domino templum [illegible] suum in
[illegible] [illegible] [illegible]
dedicat. Stans in [illegible]
[illegible] [illegible] v. c.
[illegible] populo [illegible]
[illegible] et lacrimis [illegible]
[illegible] [illegible] in Reg.
xvii c. Helias et E-
lizeus [illegible] super
mortuos [illegible]
et [illegible] se [illegible]
[illegible] illum iii Reg. iiii e.
Item [illegible] in [illegible] ma-
nibus [illegible] in
[illegible] [illegible] mortuum
suscitat. [illegible] et
alia in [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
aliud est [illegible] sa-
lutis [illegible] [illegible] in-
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fide et
testimoniis [illegible] [illegible]

Amator enim hominum deus
ut ipsos ad amorem sui
actionibus provocaret et hiis
qui spernebant adventum sui
in carne et qui peccatoribus
ardoris caritate studuit in-
notescere caritatis. Unde
Bernardus: Disce o christiane a Christo
quomodo diligas Christum et
quid maxime ad eius
amorem ipsum provocavit
et possit quemlibet provocare.
Christus super omnia ama-
bilem reddit te in ihesu
bone calix quem bibisti
opus nostre redempcionis
libet itaque inclinare magis
et allicit suavius et strin-
git vehemencius et affi-
cit dulcius. Hoc ardore
excitati sunt omnes et at-
tracti quamvis ab illa
torum ardore celi pas-
toris passiones Christi sepi-
ores provenerunt

Primum igitur circa pas-
sionem Christi occurrit quod
Christus passus est a dul-
cissimis primum hunc et fine
a legisperitis et principibus
sacerdotum. Hos habuit in
sectibus suis scismaticis obstina-
tos, in dictis explicatores,
in testimoniis mendaces, in
iudicio oppressores, in morte
illusores. Sic itaque de-
cessit omnium patriarcharum
filius homo Christus: occiditur
a Caym, opprimitur ab Isma-
hel, exulat ab Esau, a
fratribus et a senioribus et
a seniolibus et pessimis
venditur in Egiptum. Sicut
enim in omnibus quos le-
serunt aut simplicitatem
aut sanctitatem aut obedienciam
filialem aut mansuetudinem
aut veritatem persecuti sunt.
Castigasti Christum / et ex omni-
bus conspiratoribus succe-
dunt. Math. xxiii: Implete
mensuram patrum
vestrorum et omnis in ipso.
Et ipsum in omnibus ut ve-
niat super eos omnis san-
guis iustus qui effusus est
a sanguine Abel iusti ad
ultimorum sanguinem electorum.
Isti sunt primogeniti Egip-
ti Exo. xii c. quos extermina-
tor angelus non transibit.
Sic dicit Laurentius in c.
Ubi sunt principes gencium
qui in avibus celi ludunt?
Irrisores scilicet religiosi et
sancti quos derident et domi-
nantur super bestias terre
id est pauperes quos opprimunt
et affligunt. Qui thezauri-
sant aurum et argentum
exterminati sunt et ad in-
feros descenderunt et alii
in locum eorum surrexerunt.
Altitudinis et magnitudinis
sedes. Hec consideranda
est quantum humane racionis
humane impediat scientia
quantum prius adversetur pietas
iniqua et quantum ipso
dilecta sit humana natura.
Dignitas enim honorum et
affluencia divitiarum su-
perbie nutrices a deo exce-
cant principes sacerdo-
tum ut minus cognoscant
quod deus erat in Christo. Quod
si cognoscunt humiles il-
lorum crassitudinem ante
oculos non habentes. Un-
de dicit ipse ait Math. xi:
Confiteor tibi domine

pr celi et terre qz abscon-
disti hec a sapientibus et
prudentibus et revelasti par-
vulis. Et Ysa. i. a. ait
Cognovit bos possessorem
suum et asinus presepe
domini sui. Israel autem me
non cognovit et populus meus
non intellexit. Ipsi namque
ad summi regis imperatoris
invitati licet xiiii ter ele-
gerunt in hoc mundo carere
xpi conspectu pro locis
Et ideo ne perdant locum
Joh. xi. f. a quo habent
dignitates et gradus a qua
diviciias habuerunt occide-
runt xpm. Prelatis ingredis
temporibus multos in populo et
magis in clero. Cumque in-
sanie imitatores relinque-
res qui ut diviciias obtine-
ant et honores cum multis
deligunt. Reverum ut ait
apostolus Ebre. vi. c. Rerum cruci-
figentes filium dei et ostentui
habentes. De quibus clamabat
ad patrem in psalmo lxviii. Super
dolorem vulnerum meorum ad-
diderunt. Plus enim quam san-
guinem proprium dolet disper-
dicionem animarum. Rursum quoniam ad-
versantur prelatis multi prelatia in
eo quod ait Iacobus et apostolus
ii Thi. iii. c. Omnes qui
volunt in xpo pie vivere
persecucionem pacientur. Et ideo
quod ait Jaco. ii. b. Cantores
reddes mansuetos tibi. Non-
ne divites per potenciam op-
primunt vos. Et ipsi trahunt
vos ad iudicia. Nonne
ipsi blasphemant nomen

bonum quod invocatum est
super nos. Enim per et
prelatis magis quam summi re-
gis filio non pepercit
Ideo sunt quasi cum moyse
a domino rogaz prelatis
accepta pecunia miseri
cordiam Exo. iiii. a. Per
prelatem virga tenuit et
versus est in colubrum ver-
sa est quia in modum serpentis
veneno inficiat pios
ferat, persidos in ipsum
mordeat in celum. Ideo
argumentis ait Sapientie
vi. a. Audite reges
et intelligite discite iu-
dices finium terre quoniam
data est a domino potestas
vobis et virtus ab al-
tissimo qui interrogabit
opera vestra et scrutabitur
cogitaciones quoniam cum
essetis ministri regni
illius non recte iudi-
castis neque custodistis
legem iusticie neque secundum
voluntatem dei ambulastis
horrende et cito appa-
rebit vobis quoniam du-
rissimum iudicium in hiis
qui presunt fiet. Exi-
guo enim et humili misericordia
conceditur potentes autem
potenter tormenta pacientur.
Rursum quoniam xpus humanam
naturam dilexit sponsam
per ipsam quoniam ipsam in alte-
rius difficiles non fi-
deles principium. Non
inde terrent opstinati
non faciunt blasphe-
miam. Non dura pla-

gellato nec mortis acci
tudo. sic omnia que obic
cit nunquam obstacula ardo
rem quin ad amplexus dni
sponse sue remittat am
plexus. Hic est verus Jacob
Gen. xxix. c. quem nullus la
bor difficilis. nulla antiq
diuturnitas temporis diminuit
rachelis quia dilexit
poterat amplexibus. Hic
est verus david. i. Reg.
i. a. d. quem non feritas
golie non philistinorum
insidie nullus labor quem
rex impossibilem potavit de
terrere quin filiam regis id est
ecclesiam feliciter sibi federe
copulat. Hanc igitur
amavit Sap. viii. a. et
exquisivi a iuventute mea
et quesivi in sponsam as
sumere. Hodie quidem ut ar
doris eius ipso appareat ma
gnitudo transivit obstacula quod
ei obiecit adversarius que
sunt simoniacorum versutie
consiliatorum blasphemie
superbie sacerdotum latri
na se[n]sualium et nos omnes
quoniam qui passiones sue
sustinet inimicos per quorum
manus maluit tran
sire quam salute negligere
electorum. De quo in Cantica
ii. c. dicit sponsa. Ecce
iste venit saliens in mon
tibus et colles transiliens. In
de salute letificat sub
ditorum. et transiliens col
les id est pravos prelatos
quos transilit in sua
malicia obstinatos.
Superant itaque pluribus

et fratres in spiritu conveniant
sponsam tam diligit sponsus sa
naz et eius salutem pro
plesticulis[?] ministros non de
sinit operari. pro ? lectione ?
Egressus est cum discipulis
suis trans torrentem
cedron ubi erat ortus.
Ioh. xviii. a. Hic pro tol
lerantiam passionum via sanctorum
ostenditur ad beatam mercedem
laboris. torrentis enim tu
rbidus et inundans sed transiens
cito et ad nichilum deve
niens. presentis vite tribulacionem
figurat et laborem in quo verus
Ezechias absconditur in Reg.
xviii. a. ne deus appareat.
quem Jacob i. sanctus homo trans
iens Gen. xxxii. c. f. vi
sione dni satiatur. De eius
sic ait apostolus ii. Cor. iiii.
quod in presenti est leve et mo
mentaneum tribulacionis sup
modum in sublimi eternum
pondus glorie operatur in nobis.
Egressus itaque est de celo
et de illa habitacione sua ubi
pax vera eternaliter. Ubi pax e
ius eternaliter. ubi pax sine
fine possidetur. Item egressus
de loco cene et de loco ubi
ab eius cena magna et
sine dilatione promittit angelis
et hominibus preparavit. Hoc
egressu docet sanctos et in
bet ab hiis vite delecta
tionibus egredi dicens in omnibus
Ioh. xii. d. Si quis mihi mini
strat me sequatur. Nam
et filii israel egressi de ter
ra nostra et carnis comprehensis
mana receperunt. quod

pertepbis in hoc modo pa-
nis Sap. xvi b. oblectat
iustos cordis palato sa-
nis mellite fonte simile
Exo. xvi f. g. in celo sepe
dat omne delectamentum
Sap. xvi f. et omnis odem
saporis suavitatem. Ad hoc
enim venit ihesus christus et mor-
tem sustinuit ut in ipso
pector veram nostram gratiam
scilicet gloriam quod valeat i-
venire. Sic ergo sustinuit
cum discipulis suis torren-
tem cedron aperte demon-
strans quod non valet eius
esse discipulus qui in hac
vite sustinere sibi non
compatitur ut in eternum va-
leat gregem. Unde ipse
Christus ait Luce ix c
Si quis vult venire post
me abneget semetipsum
et tollat crucem suam quotidie
et sequatur me. Augustinus. Be-
ne sustinent qui cum ihesu sus-
pirant. Nam idem ibi ait
Ihesus bonus comes in via
dulcis enim cum colloquio
sapiens in consilio et po-
tens in auxilio. Exemplum
quod sicut ihesu sustinet pre-
ciat et scriptum sunt quod
pluvium in aquis vehemen-
tibus Exo. xiiii f. et xv b.
Non enim pati sed in christo
et pro christo pati facit martires
gloriosos. Nam ut ait Iob
xxxviii a. circo loco e
in quo complectitur. Cui lo-
cus iste est suavitatis
[illegible] et cena. Ubi
terrens cum fundat ri-

vas Christus mistica
dicit obstacula cedunt
radicatis fortius cedros
exaltat. Sic vite pre-
grissima comitat [illegible]
ratos deinde diffidentes
et valentudines cum similibus
dedit ad istos radi-
catos in virtute et fun-
datos exaltat et dirat
sanctos. Torrens iste cedro
i. cedrorum appellatur pro-
pter quas exaltatos ad ce-
lestia sanctos accipimus.
Nam quod christus de torrente
in via bibit sed eius
nos sibi si sanctos perficit.
Constat enim quod bonus
medicus passos acer-
tudine ne liat infirmi
bene et eterne sanitas cer-
titudine abhorrent. Pro-
sustinere convenit corpus
omni amicitate et dele-
ctus sicut gaudia pa-
radisi ut quae dicit sustinere
difficultas delectet et
utilitas et premii magni-
tudo. In hoc cedro super
omnes sanctos stans christus
Cant. ii a. Sicut malum
inter ligna silvarum di-
latata caritate vernans
flore fructu dulcedine
clamat laborantibus in
hoc modo Eccl. xxiiii e
Transite ad me omnes
qui concupiscitis me.
Et in ipso Math. xi g.
Venite ad me omnes qui
laboratis et onerati estis
et ego reficiam vos.
Item orta cedat adam
et deliciosa in conspectu

dni paradiso effectus est aut
peccatis desertum et horridum
delictis a dno solitudo
venit xpus et in orto passi
e ponere ut ait ysa li
a desertum in delicias et
solitudinem in ortum dni
sustinuit ergo passiones terres
tres ut hunc reduceret in
ortum. Item in orto pati
cepit ut dnaret qui hoies
in paradiso vicerat i orto
ab hoie vinceretur. Item
in orto pati cepit et in
orto sepultus fuerit ut
qui in orto emulacionem et
pugnam qui est presens
ecclia vincit in orto ce
lorum absque omni emula
cione quiescat Apoc ii
b dicit ihs Qui vicerit
dabo ei edere de ligno
vite quod est in paradiso
dei mei

Cepit ihs pavere et
tedere Mar xiiii c
Contristari et mestus esse
Math xxvi d Hec pas
siones ani non naturales
sunt sed amoris Dilige
bat enim dna ancillam
anima carnem utpote que
eam nunquam inquietat in
subditis sibi obediens sunt
i pe ii f Tercia peccati
non fecit nec invente e do
lus in ore eius Non
sicut Agar Gen xvi b
dnam suam anam plus in
quietat et ideo non su
stinuisset nisi ex volunta
te propria cogente spiritu sancto
et ab ea anxius separari
Cum eius volit mori
perfectus nemo Tertio peccati

hominis primo in anima cepit
et carne consumatum est Vnde
aduenit ait Iob xxxvi c
ab inferioribus egreditur tempe
stas et xpus per passionem dolo
peccati primum passionibus anime
satisfecit et peccata molientis
carne totum hominem fecit
sanum Non enim a turba
mine sua sinceritas com
pescit nisi moderate esset
sua anima plenius a capti
uitate sue laqueis absol
natur vnde et Iob dormit
xpus plenus anima qui in cor
pore sustinens passionem
Et Ysa ait lii a Solue
vincula colli tui capti
na filia syon Hijs ergo
passionibus insultans ho
minis anima per hoiem assu
ptam vissime demerat
Vnde de filio ait Ps in
psalmo xxx Infirmata e in
paupertate vtus mea Et
est vere david ii Reg
xv in g qui hac insulte
cum quondam palio coop
to capite consultamentum dele
dens lugebat filium a
hoiem a dna ad intentionem
dms fili mi quis mi
det ut ego moriar pro te
Semel ergo idem dixit ihs
Math xxvi d Tristis
est anima mea usque ad
mortem cum dicat expecta
vit tempus cum tedio expe
cto et tristis fui donec
pro homine sustineat mor
tem Hac ergo insulte
plus in adimunt mirans
Tristiciam nam et me
stus fuit ut sua esset a

toti homini delectum gau-
dium. Ex parte tocius hominis
dicebat ad patrem in psalmo
xciii. Secundum multitudinem
dolorum meorum in corde
meo consolaciones tue le-
tificaverunt animam meam.
Quamquam ipse unde gaudet
in celo quia miserias vi-
te miseris et inferni
suppliciis ẽstabat. Tre
ẽstabatur et mestus erat
ut ubi nostra pro peccatis de-
ficiat non ita ut oportet
tenditur temperans sui
doloribus ut deo fiat ac-
ceptabilis adimitur
Quamquam ipse ut ait auctor
in d. Michee e duos
esse sunt qui unum habuit
cum emolumentum precedit
sine ut si tendit unus
ab alto suffulciatur re-
pellit homini sine christo
quia si tendit non habet
sublevantem. Christus quidem
passionibus omnibus miseriam
hominis in proprio mor-
tuo. Semitur cum mor-
ti vicinus si se ipsum co-
gnoscit ipse dolores
nimios et angustias
habet secundum huius vite
paravit ad gestum mor-
tis inexperte. Ecce quia
quippe primi parentis cul-
pam cadit in hanc
miseriam. Mestus est quia non
sic debuit contingere es-
se. Homo enim natus
de muliere Job xiiii brevi
vivens tempore repletur
multis miseriis. Et hoc
in se ... Ihesus
et cepit in se pati

has passiones ut nos
qui sumus eius membra
quando passioni eius deest
reliquum suppleamus. Unde
apostolus et multis affli-
ctus miseriis ait Paulus
ad Col. i f. Suppleo ea
que desunt passionum
christi. Et membris suis
compacientibus christus ait Tri-
stis est. Et vos nunc quidem
tristiciam habetis. Item at
in hora mortis et
iterum in die iudicii
videbo vos et gaude-
bit cor vestrum et gaudium
vestrum nemo tollet
a vobis. nota de oracione

Factus Ihesus in agonia
prolixius orabat. Luce
xxii. Considerans
anime et corporis vali-
dissimum remedium est o-
racio. Unde Jacobi v. Tristatur ali-
quis in vobis oret equo animo
et psallat. Et sic christus
contristatus hominem placat
patrem, confortavit angelum,
vicit mortem. Religiosus
cum timiter a ...
discipulis ... xxii d.
quod aquila provocat ad
volandum in altum pul-
los suos Deuteronomii xxxii. Re-
dempti cum oracione cor
ab omni quod extra constat
abrumpe et patrem tuum in
silencio ora. Sic nos
filios quasi congregata in
tibi acie multi et oro
Domino hosti cedit suppli-
cium. Hominem superat. De
passione. Est enim de cor-
de ardenti sumus ardor
venusti ... fugat de-
mones de corde contrito

et humiliato prelimus pre-
cinctus in sinu suo sanans
h orrez de ara cordis i-
censum odoris suavissimi
placans prez. Unde ps g
cxl. dirigatur igitur oro
mea sicut incensum in con-
spectu tuo. Nemo aut
unquam sic placat prez
aut placare potuit sicut
ihs sacerdos magnus sicut
dominus dicit. Item ut ait
aplus hebr. xv. c. In die-
bus carnis sue i. hic in-
firmus preces supplicacio-
nes ad deum obtulit qui
possit salvum eum facere
a morte cum omnibus me-
ritis suis cum clamore
valido et lacrimis exau-
ditus est pro sua reverencia
ve modo in mea oracionibus
sine ab ore sua cum
pro electis ordet exclusit
dns ad prez Ioh. xvii c.
Ego pro eis rogo non pro
mundo. Orabat ergo prolixius
in agone oracionis dul-
cedine invitat angelum
sicut scriptum est luce xxii
c. apparuit ei angelus
de celo confortans eum
Cetus confortacione non
indigens utpote agelorum
et hominum fortitudo vo-
luit tamen hoc fieri ut o-
rantes devote angelos
sibi adesse non dubi-
tent qui eos consolatos in
deo sua consolacione le-
tificent devocione letifi-
catos adiuvent. ut
hiis morte contra inimicos

et morte pugnantes confor-
tent sicut danieli cum me-
roe thobie angeli af-
fuit Thob. xii. d. devo-
cionem et super omnibus in deo
spem exultatem matam
virgine angelus salutat
luce i c. Pugnantem Iosue
contra adversarios et in hora
mortis tunc christo sunt
angeli confortat Iosue v. f.
Utinam non sibi sed nobis
consolatorem accepit ihs. In
agone enim christi mors et
vita duello mirabili
conflixerunt. dicebat mors
veniam in regnum meum
sicut celi plane venturi. nec
cessarum est hoc dare famu-
lie mee omnibus carne
mea. Vita vero meum in eternum
nunc ago negocium meum
consolatur. Sunt vita separa-
tas morte et deridebat
oree xiii. f. O mors ero
mors tua. morsus tuus
ero inferne. In eo enim quod
nocte quilibet ea in quo
ius non habens vitam quid
his militum. Ingressus man-
datorum dei vobis servare
Ioh. xiiii. g. Ego autem sicut
mandatum dedit michi pater sic
facio. Mors vendit in re-
gno meo militas vedde
quod debes. Ihesus audiens dum
vita xpi ad summum in-
dicem deum patrem conversus
ait dne tu es qui vite
et mortis habes potestatem
i Reg. ii b. et Thob. xiii a.
deducis ad inferos et re-
ducis. luce xxiii. e. Pater

transfer calicem hunc a me
pt nec in n(un)c meis sic
hunc usq(ue) b(ea)tis s(er)uitoribus
mors impia d(ic)itur
Eccl(esiastic)i ysa xli c. vnde fr
Noli timere vermis iacob
ysa liiii c. In puncto ad
modicum dereliqui te et
p(ro) o(mn)ib(us) gustes mortem
Et in miseracionibus multis
congregabo te v(n)iv(er)sitatis te
die tua cu(m) o(mn)ib(us) t(ibi) ad
herentibus incredulis tu(n)c
cu(m) s(an)c(t)is o(mn)ib(us) vmeb(is) in
p(er)petuum dicens mors i
Cor(inthios) xv c. Ubi e(st) mors
victoria tua ubi est
mors stimulus tuus. Nec
insili p(ro)ximacia fora
dabis ysa xlv a. Haz
ego an(te) te ibo et glo
riosos t(er)re humiliabo por
tas (er)eas conteram et dabo t(ibi)
thesauros absconditos i(d est)
a(n)i(m)as s(an)c(t)or(um) i(n) inferno re
clusas Et arcana
secretor(um) reuelabo i(d est) om(n)i(um)
elector(um) a(n)i(m)as ex o(mn)ib(us)
g(e)n(er)ib(us) quor(um) salus adhuc
s(an)c(t)is et a(n)gelis est o
culta Hec (com)plata in
xp(ist)o o(mn)i vita exultat
ps xviii ut gigas ad
curredam patris via(m) Et
ad p(at)rem dix(it) hic xpe
fiat voluntas tua

ET f(a)c(tu)s e(st) sudor eius
tamq(ua)m gutte sanguinis
decurrentis in terram. Luc(e) x
o. Cena or(o) vinis i(n) parte
xpi d(e) corpore ip(s)ius san
guinis emanat i(n) s(an)c(t)i ne
mo(r) plurimum Ber(nardus) n(ota)

f(uit) d(e) loco volupt(at)is in
p(ar)ad(is)o exiuerunt in mor(tem)
ablucio(n)em et v(er)me(n)dand(um)
peccator(um). Confessionem nam(que) et
ope(ra)c(i)o(n)e(m) et despera
tione ho(min)es inclinat
p(er) (con)fessione(m) itaq(ue) in b(ea)g(ra)ns
inacan xpc sudoris fu
dit s(an)guinem ut h(oc) adu(er)
ta in(ter)ius (con)gratulet vinc
ana et foras effluc(n)e
tes (con)tionib(us) lacrime q(ue)
ac sudor ipsam ind(ui)
tam ondat. De qua
cecias Tren ii f. Effunde
sic aqua cor tuum. Ipsa
namq(ue) (con)t(r)icio cordis
cordis apit et malum
q(uo)d intus (con)tinat p(er) lacri
mas q(uia) p(er) sudorem salut(em)
effundit. Hic magdalena
eluit viii q(ue) latinus ind
ta e(st) petrus luc xxii q(ui)
negator diluit. Eze
chias quas(i) ysa xxxviii
a. & iiii Reg xx a. ad
pietatem suor(um) peccator(um) qui
but ipsum dimisit et d(omi)n(u)m
ipsum lacrimando (con)strinxit
flagellatus q(ue) uit fudit
sanguinem Joh xix a. for
tius lavaret exteriora p(ec)c(at)a
ipso ope(re) inq(ui)nat(a). De cor
de e(n)im exeunt cogitaciones
male homicidia fornicaciones
adulteria et h(ec) s(unt) q(ue) co(n)
q(ui)nat ho(min)em Talibus in
dec(us) e(st) flagellatus ih(es)us
sanguinis fudit lavaret ut
videant et intelligant que
tes p(ro) p(ec)c(at)is p(ro)p(ri)is vel hic
vel in futuro moveant
flagella si tam dira
p(ro) p(ec)c(at)is alienis xpc sustinet

Dicit enim xpc (?) xix q. Parata
sunt derisoribus flagella sine
medicina et malorum percucientes
stultorum corporibus. Adhuc autem
preciosus sanguinis sui lavacrum
fudit xpc pro clamore suorum
vulnerum. Joh. xx f. peccati con-
suetudine qui luto inveterato
assimilatur. De hominibus talibus a
quatriduanis faciebus suas suspe-
ctam et noluit renovare
illum cum lazarus Joh. xi c. non
tamen quatriduanis sed et quadrage-
nis et sexagenis iam fetent.
Verumtamen si ad fontem vite
accessissent penitendo in eorum
vulnerum suorum et salutis
lavacrum non negabitur. Unde
ipse autem qui eiusmodi est dicit per
prophetam Jere. iii a. Fornicata
es cum amatoribus multis tamen ad
me revertere suscipiam te. No-
lenti autem reverti dicit per alium
prophetam Eze. xxiiii d. Abhomina-
bilis est immundicia tua quia
mundare te volui et non es
mundata sed neque mundaberis
donec quiescere faciam indignationem
meam in te. Preciosissimi autem
sui sanguinis lavacrum fudit
mortuus et lancea perfossus
Joh. xix f. desperatis in operibus
mortuis est spes omnibus pe-
riculis. Cui nature qui eiusmodi
est ut ait apostolus Ro. xv c.
Vel inde sol cum adhuc esset
dies. Verumtamen non dicit hominibus
Ubi peccatum peccatum gaude-
bat consilia sed non perpetra-
re vulnerem dum recordabitur
Nam ipse voluntatem est ipse ini-
quitates nostras. Verumtamen enim
tam morte digni qui non
xpi morte pavent. Tales sunt

xiii c. ait Et si occi-
derit me in eo sperabo.
Igitur sine contemptu sine contri-
tione inundato sine opere
sine confessione dicit apostolus
i b. Verumtamen dilexit nos et
lavit nos a peccatis nostris
in sanguine suo. Joh. xiii a.
Si non lavero te non
habebis partem mecum. Tertio
sanguineo xpi in sudore
tamen convalescentium huma-
nitatibus excitatos nostra
corporibus dampnatos humane
ingratitudinis. Tamen enim
totam nostram assumpsit natu-
ram ut ait apostolus infir-
mitates nostras ipse portat.
Iste sudor autem tam vali-
do fuit tristicia et corpus re-
parat nostra infirmitas et
tandem pro morte eius mor-
tem evasit etiam. Ex-
citat quoque nostrum corpus-
ut per nostra labores salute
quod eterna usque ad su-
dorem sanguinis laboravit.
Unde dicit pro vi b. Usquequo
piger dormis paululum
dormies et paulu-
lum dormitabis paulu-
lum conseres manus et dor-
mies et veniet quasi via-
tor egestas et paupe-
ries quasi vir armatus. Con-
gere quoque et dampnate ac
preceptis labores sudoris
sui dicit per prophetam Ezechielem Eze.
xxiiii c. Isto labore
sudatum est et non recessit
a te nimia rubigo tua
Cum hic melius finisset
per ignem et per xpi sudorem

ab infirmi[ta]te et morte
pecunia emasse
Iudas suus dampnatus sce
leribus multorum in eccl[es]ia
exprimit peccatum dampna
torum. Ioh. xii. a. Dicit eo n[on]
q[uia] fur erat et loculos
habebat et ea que mit
tebantur portabat eos i[n]
innuit q[uod] de officiis quam
tatis sibi prelatorum arrogat
fructus recipit et suam ne
cessitatem aedificat quorum in
clausura et clausuris
recipit hec plura mul
tis horum nectunt dampna
tionem in actibus apostolorum
v. a. Ananie et Zaphire
mors dicitur Dicit eo
q[uia] dignat militem
in ministerium sepulture et
denotat rime vivit
xpm Ioh. xii. a. Illos
exprimit q[ui] omnibus conuersantibus
pollant actibus sed
ut sine satisfaciant
an[im]ae dignat[ur]. Sic
homines iniusti sunt contra
ecclesiam devoti nec prophetiam
Ajach. in c. Ibi non de
dimt in ore eorum prophetiam
sanctificant super eos plu
rimas de propheta Ecce v. e.
vero q[uia] iustificant ipsum
p[ro] muneribus et iustitiam
iusti auferent ab eo. Ex
xiiii. f. mortificabant animas
q[ue] non moriuntur et vivi
ficabant animas q[ue] non vi
vunt. Eliu[m] q[ue] ante Ihesus
et pulsus indicat dispositionem
de iudicium non credet
dicit tribus in credo ait
ille Math. xxiii. b. Ve

vobis scribe et pharisei
q[ui] comeditis domos vidu
arum simulantes longas
orationes, facietis q[uod] maius
iudicium sumitis. Tertio eos
q[ui] accedunt ad iudicium
dixit ei Math. xxvi. b. Quid
vultis mihi dare et ego eum
vobis tradam. Exprimit
symoniacos q[ui] totiens
tradunt xpm quotiens pa
cunia aut alia dona
de prece a[ut] pro timore hu
mano vel amore illicite
largiuntur horum dampnacio[ne]
quasi peccatum leprae in q[uo]
v. g. Simo etiam perit
anathemate Actuum viii. d.
significat Elia[m] sunt vende
ntes et ementes in templo
Ioh. ii. d. Hi iam eicit
d[omi]n[u]s in medio condempnatos
Imo q[ue] liber xxii. b. q[ui]
ad mensam x[risti] signato cor
de accessit, omnes ad cenam
xpi indigne accedentes
expressit et exprimit et
maxime ipsos sacerdotes
quorum ad omne peccatum sum
maliter conuenerunt quam
tant pacis. Ita absque du
bitatione colligit quod de Iu
da scriptum e[st] Ioh. xiii. E[t]
post buccellam introit
in eum sathanas. Et de quibus
vel e[st] vel p[ro] primam vide
ant quod de Iuda dixit
ihesus Math. xxvi. c. Melius
erat illi si non fuisset natus
homo. Dixit illi Ioh. xiii. E[t]
quod facis fac citius. Ergo
sumentes corpus ad corpus
xpi accedens hic sibi iudi
cium manducat et bibit

rit ad omne quod iniqui agit
sit pronior et in malis suo
simi...... j Cor xi ff
Testantur hoc hec plurimi
ordines, sacerdotes et monachi,
predicatores, moniales et alii,
qui sepius communicantes indigne
sicut iam a deo indicati
alii condempnati sunt, ut ciconibus
saxa ad mollitiem. Quamvis
ipsi ad velum primam consultant
Tremebundus dixit ihesus Math xxi
c. Publicani et meretrices a
sacramento humiliter abstinentes
precedent vos in regnum dei
Terre invencietur j c. Qui dux
eorum fuit qui comprehenderunt ihesum
principes in ecclesia episcopi simi-
liter et prelatos de quibus dicit
ihesus Math xx c. Sciatis quia
et duces eorum. De talibus
apostatis dixerunt filii israel
in deserto Numeri xiiii a. Constitu-
amus nobis ducem et re-
vertamur in egiptum. Tales sunt
hodie contra illa Math xx-
vi c. cum gladiis et fustibus.
Tremebundus hoc supra consules
Ysa i f. Pupillo non iudi-
cat et causa vidue non
ingreditur ad eos. In eo autem
qui dedit eis signum dicens
Math xxvi c. Quemcumque
osculatus fuero ipse est tenete
eum et ducite caute, indi-
ficat fallaces. Tremi communi-
osculantes accedentes in presbi-
teratus ut Judas oculis tactis
ydolatris unitas qui con-
temnunt dicunt caute
Simplicem vitam loquacem conubi-
tata primam putant dubiis de
malis permittentes ne mali
eorum evadant mille actibus
dederunt hunc. Tremebundus pro
tempore ihesum dicit ihesus Luce
xix g. Et quidem in hac die
tua que ad pacem tibi, nunc autem
abscondita sunt ab oculis tuis.
Dicit hoc autem qui accedentes oscula-
tus est eum Math xxvi c.
adulatores exprimunt et in-
primis sacerdotes simul ut aut
ypocrita pacem cum ore suo
loquitur et occulte ponit ei
insidias Jeremias ix. Credunt
proximo negant fidem,
consistunt scorpionis osculo
fraudulentes. Tremenda enim
in altari osculantur sacerdotes
altare ministri patenam
euangelium. Tremenda quam ... sunt
suspecta. Et post hoc omnia
Math xxvii a. Abiens
laqueo se suspendit. Omnibus
imitatoribus suis immi-
nens eterne dampnationis la-
queum terminus. Prosa xo
Tremenda plurimum super peccatores
laqueus. Licet omnia passi
est a iuda xpistus ihesus, osten-
dens illius sceleribus plures
ubi esse scelerius iniquos.

De illi manus tetre-
runt in ihesum et hi
conprehenderunt eum Ioh xviii c.
Sicut ... Jonas in mare
mittitur et a pisce post modum
in morte deglutitur, inspi
ad vetrem misericordie in ... ethne
omnibus gentibus evomitur ad
salutem. Hunc mira et
notanda dignatio vera in-
stituit redemptio ad sa-
lutem sua conformat di-
gnationem suam exprimit et
loquens per prophetam. Jeremias xii c.

Reliqui domum meam i(d est) iude-
os, de qua iam a se alie-
nata dicebat eisdem: Re-
linquetur vobis domus
vestra deserta. Dimisi here-
ditatem meam, i(d est) apostolos, qui
ibi relicto eo omnes fuge-
runt, de quorum hic relictione
sponsus ad patrem ait ps(almo)
xv. Tu es qui restitues
hereditatem meam mihi. Dedi
dilectam animam in manus ini-
micorum. Quod magne dilectionis
indicium est. Ioh. xv c.
Maiorem enim hac dilectionem
nemo habet ut animam suam
quis ponat pro amicis suis.
Una digitos pretium me-
mole hominis imprimens.
Ecclesiasticus ait xxix c. Gratiam
fideiussoris tui ne obli-
viscaris, dedit enim pro te
animam suam. Intuitu autem
vere redemptoris quedam in
pacto emptoris adimple-
tum est, ubi vicarius domini
ait Ihesus turbe querenti,
illi dixerunt Ioh. xviii c.
Ihesum nazarenum. Et ait
illis: Si me queritis, non
alios, sed hic meos habetis,
sinite hos abire, id est
apostolos, et in eis omnes electos,
quos detinetis captivos.
Ultime est quod qui negavit
ter, promovit petrus exul-
tat in celo dupliciter. Matheus
xv de muliere chana-
nea pro magna fide quic-
quid petiit impetrat. Cha-
nanea. Vere autem illi qui
ut in spiritu non fuit dixit pacti
debitum obligatus est. Iuste
tamen vere salutis posuit

Ioh(annes) i Ioh. iii c. Ille Christus
animam suam posuit et nos
debemus pro fratribus animas pone-
re. Tercio dicitur quod clavis re-
tile est, sed multa est plus
vim parvis petro committe-
retur. Ipsius christi ter
ipsum de dilectione requisivit
acsi aperte diceret Ioh. xxi c.
Si non diligis me plus his,
tuos plus his, bina plus his,
teipsum pro te intimetas,
pasce oves meas. Omnibus
bonis pastoribus in fratribus suis
ait rex Ioseph Gen.
xliii a. Non videbitis
faciem meam nisi fratrem minimum
vobiscum adduxeritis fratrem
vestrum minimum. Ille qui
in libro regum qui captivum
in bello sit custodiendus
susceptum iii Reg. xx c.
Erit anima tua pro anima
illius, aut talentum argen-
ti appendes. Docet nos quod
omnis qui curam quem Christus
in bello cepit passionis
in curam suscepit, si cla-
psus fuerit peccato, animam
suam dabit pro anima illius
aut appendet argenti ta-
lentum, i(d est) illum se docuisse
monuisse ut debuit de-
clarabit. Unde Paulus Act. xx
ait: Innocens ego sum
a sanguine omnium vestrum, quia
non omnem voluntatem dei annun-
ciarem vobis. Libet vincula
eius quorum hic sum habe-
nitas argentula trium
libet enim a capitulis co-
pedibus et vinclis Petri
nos liberant timor pene
et amor et vite prepositi

nos alligat absoluit re-
im ligat inuicem vinculis
vtilibus ligatus sampson a
sinibus ato absoluitur Iudic
xvi b c Licet aut abiciens
et i sinum dilude desiderans
agens in desideriis curas cor-
dis liget ab adversariis et
secretis timor illiq et amor
quod p nobis teneri volunt et
ligant vincula sectorum sicut ipsi
ligati i vadum spiritus posuiont
libertatem

Nec tempore passionis est ista
Cui sinibus at ut dictum
est perfecte castitatem sopno-
lentiam Math xxvi f qui re-
licto eo omnes fugerunt
Didicerunt enim i principio per
experientiam quod audierant a
dno et primus nullus teneant
alius p similiter Ioh xii d
Qui amat animam suam perdet
eam Et amor enim teli-
gio domini ihesu et sermones
dulces quod non sapientes
neque fortes disceperunt cum
audirent qui tam gestum huic
amor gestati sunt valde
Impletum est eis quod i ps
xx b c scriptum est Sicut tinea
vestimento et vermis ligno
sic tristicia nocet cordi Ex-
inde iacuerunt i sopnolentia
pigritie et teporis peccato
enim ut i pu xix d dignit
inmittit sopores Inde qui ele-
phantes pauidi et per san-
guinem vue moderato aspexerant
ad bellum salutis accincti im-
pati cum vere adversitas cum
dno non stetisset Et sicut
est quod ait apostolus ii Cor vii
d Tristicia seculi mortem operatur

Math xxvi d Ceperunt con-
tristari et mesti esse corpus
gravati castitatem Tunc in
festo repentino negligen-
tium [illegible] exsufflat
de sua virtute gracias
Tum enim putet bellum
amat vitam tam desiderium
vite ethne languescunt
et cum vere adversitas cum
dno stare non possunt Sicut
sampson ligatur dormiens
Iudic xvi b e dormien-
tem ysboseth occiderunt
latrones ii Reg iiii d
Saul dormiens hastam
et ciphum aque i Reg
xxvi b c x timorem domini
quorum lacrimas perdidit
Iudith xiii b Dormiente
holoferne iudith necat
illum et eorum pigricie Mars
ipse a dormitante osten-
dit [illegible] de quibus et
in quibus multa et similiter
patiuntur Tu [illegible] talibus
ipse ait Mar xiii c d
quod [illegible] vigilate quod dico
apostolis vobis dico omnibus
vos precor Et hac cum
apostolorum infirmitate phariseorum
complevit vera infirmitas
qui ergo nobis in ipso
spe unde salutis dat
fiducia qui infirmitatem
tam benigne sustinet
sustinuit et confortat etiam
nobis sic et illis vel
[illegible] q ut ait apostolus
i Cor i f factus est nobis
sapientia a deo et iusticia
et sanctificatio et redemptio
Ebr vi b Non enim

accept persona cuiusquam
qui est creator omnium qui
pusillum et magnum fecit
ipse et equaliter est illi cu-
ra de omnibus. Unum tamen ca-
ueamus inter insultus
et ad imminentem eorum te-
ntationem sicut et illis et nobis
Math. xxvi d. Sedete hic
d. i vita presenti. uicte in
de quiete donec vadam
illuc et orem. Abiit
enim ad patrem in celum
ut ipse sit sedentibus nobis
pellat quam tot tribulationes
pellimur et surgunt tempta-
tiones. Ps. xxxiii. Multe
tribulationes iustorum
addit quia Confitete h
ubi patria nobis in celis
est. Cor. x. q. Ut faci-
et cum voluntate deum re-
portet promissionem. Item
quia temptatio. Math. xxv.
d. Nescitis diem neque ho-
ram vel unde veniat
temptatio aut quo vadat.
Joh. iii. f. Vigilate me-
cum. Ps. cxxvi. Frustra
nisi dominus custodierit civitatem
frustra vigilat qui custo-
dit eam. Item quia propria
virtute temptationem vince-
re non valet. Math. xxvi
d. Orate ne intretis in tem-
ptationem. Spiritus quidem promptus
est, caro autem infirma. Quod
apparuit in ipsis apostolis
ut nemo de virtute sua
confidat. Nam omnes me-
te dixissent et de Luce
xxii d. paratus sum te-
cum in carcerem et in mor-
tem ire. Enim tam

uet ad instantes. Math. xxvi
f. Relicto eo fugerunt. Ps.
lxxvii. Filii Effraim in-
tendentes et mittentes arcum
conversi sunt in die belli. Tunc
igitur stabit regula de sancto vero
corde tamen fecisse se dicere
Ille. Mar. xiiii f. Qui
amictus erat sindone super
nudo corpore quia de castitate
glorians tamen ab omnibus aliis
virtutibus denudatus. Petrus
quoque viii et abiecta sindone
nudus profugiens multos
significat qui unius legendo
corporis castitate abiecta iam
vero conversi sunt post Sathanam
significantes a deo castitate et
aliis virtutibus denudati.
Petrus iii. Mar. xiiii f. Sunt
etiam principes sine corporibus
intus missi i claustrale
aliud dominum sunt secuti. Tales
fugit tempus quod professione
virtutis palam fuerat exul-
tatus. Huius omnibus monendum
ut nemo de sua virtute
confidat sed qui gloriatur in domino
glorietur.

Ecce duo gladii hic.
Luce xxii d. Dominus ex-
cumi dicens hoc ihesus qui
si potuisset rogare patrem. Math. xx-
vi e. misisset ei plusquam
xii legiones angelorum ad
defendendum se gladiis non
egebat. Nam uno intu-
ens verbo dicens. Joh. x-
viii. Ego sum, ceciderunt
ad terram omnes quod cum apostoli de-
mitebant providentes quod tem-
pori suo multo quod sit cleri-
cus quod in hoc mundo tribula-
tiones sustinent et pressuras.

ad pacem eorum clementiam
duos hic gladios i spiritualem
et secularem ecclesie voluit potestate
Unum gladium posuit manu
petri alterum manu augusti
Omnis igitur qui ab hiis acce-
pit gladium dum iudicii
gladio peribit. Et hic ac bina
potestate Iudicum iii c. Aioth
iudex vir ambidexter est
cum manu una temporalia al-
tera spiritualia fideliter admi-
nistrat. Ideo quia raro fit preter
in eo qui in omni malicia fi-
a iudei et heretici pacem
sunt consumitur augmentis
et pedibus depravantur pau-
peres zami libertas iniustu
del i similitudine redigitur usu-
ra et dolus i medio plus
quam miseria administra-
tur et religio de medio
eicitur simonia et omnis
iudicia i cathedra exal-
tatur. Libertas et hiis similia
cum videt i spiritu mathia-
tias deploravit ait Mach-
h a. Ve michi ut quid natus
sum videre contritionem filie
populi mei i ecclesie que filia
est synagoge et sedere illic
cum datur in manu inimicorum
Sancta eius i manibus extraneorum
facta sunt templum eius ut ho-
mo ignobilis. Omnis gloria eius
multiplicata est ignominia
eius. Et hoc totum ideo quia
corporis christi manu dextera
propter peccata populi i sinistra
vise sunt. Iob xxxiiii ff.
Item propter peccata populi deus
regnare facit ypocritam i Reg
xiii. Item duo gladii
consignati sunt i duobus

gladiis Saul et Iona-
the qui soli erant i exer-
citu filiorum israel i Reg
xiii a. Per quos tamen victo-
riam dedit deus populo tre-
pidis salus in eciam sunt
hii per potentes ad facien-
dam vindictam i nationibus
increpaciones in populis nunc
duo gladii concordent
Ps. cxlix c. Separat enim quod
admirat a fide quod cum
tali sina dicit at iacob
gle cupiditas gaudie
nulle sociato de carnis
amore que plerique spi-
ritu adiisat. Et hos se-
quitur gladios contra se i-
vicem opponens ambos
a deo hebetat ut nec
iste nec ille iam vale-
at homini vicia resecare
probat hic terra repleta s[ordibus]
dominibus sodomitis pla-
giariis homicidiis adul-
teriis hereticis usurariis
simoniacis clericis monachis
monialibus in omni pene
malicia manifesta. Ie-
re vi c. A minore enim usque
ad minimum omnes avari-
cie student. Sunt quidam
qui petrus sed zelo dispari
arripuit gladium san-
guinem effundentes pungen-
tes sepius quam predicantes
et ideo non edificant sed de-
struunt potius domum dei
Sic enim dictum est ad david
i paralip xxviii a. Non
tu edificabis domum quia
vir sanguinum es. Audi-
ant quod ihesus dixerit
ad petrum Math xxvi c
Converte gladium i locum

sum. Locum enim huius gla-
dii magis imperatoris et pe-
tentis aut eum ingerit
iniquitas persequitur gladio
vel sui corporis vi e. Ty-
mulus rei figuram moyses
orando Exo. xvii. et Jo-
sue gladio feriendo im-
cos etiam percussi sunt.
Itaque hii duo gladii sunt
a loca tenentes cum superna
concordia tuendam ecclesiam
fideliter et defendunt. Mat.
xvi. de parte misericordie non
prevalebunt adversus eam.

29 lectio primus x

Veni sponsa Christi in
domum Caiphe et
quere sponsum tuum Math.
xxvi. capitulo. Ibi enim mul-
ta audies et videbis
que fasciculo tui cordis
apponas. Venit ad atrium
ipsius accedens a remotis.
Ibi enim scribe et pharisei
convenerant unitque adversus
dominum et adversus Christum eius
psalmo ii. Ibi audies falsorum
mendacia testium, veneno-
sos insultus blasphemancium
et omnium in ipsum invectivas
maledictum. Videbis etiam
in ea facie Christi tui sputis
tis illitam, alapis concus-
sam, oculos velatos, blas-
phemancium colaphos
percussum. Ipsum respicere
etiam ipsum quod ex hoc accep-
tatum. Tunc omnia pla-
cent suavius et dulce-
dine. Hinc quibus dicit mit-
te in scrutatorium dominum et hec
considerata sunt multis gene pa-
cienta

Accesserunt ergo in domum
principis sacerdotum ubi
omnes scribe et seniores con-
venerant. Hec est domus
Judic. xvi. et in qua assi-
stentis in aliquibus quod sponte
sophie a deo recedunt il-
ludit sampson ut sol regis
eorum qui cognoscunt et diligunt
veritatem. Quoniam tamen in dicte mo-
riens dominus in hac domo
columpnas in sacerdotales
et regna commovit dirigere.
Hec est domus in qua rex Ba-
bilonis in coram fuit et quos iudices
alios prelatos collatos in suburbia
in bestiarum conmunitatem. Dan. iiii. f.
Hec domus principis sacerdotum
est ubi scribe et plurimi mar-
tirum non invenit sunt societates
ad bella per humiliori doctissimi
sunt. Dan. iii. c. de quibus dicit
Ysa. x. a. Ve qui condunt leges
iniquas et scribentes iniusticiam
scripserunt ut essent vidue preda
eorum et viris faciunt de-
dulcem pupilli ipsi mei. Ibi seni-
ores Babilonis Dan. xiii. a.
a quibus egreditur iniquitas de
quibus Jer. xxiii. c. a prophetis
iherusalem egressa est pollucio
super omnem terram. Ibi tercius pon-
tifex Caiphas qui in [illegible]
investigator sagax de eo in-
veniens pugnat sum in eius
officii et malicie successores
suum [illegible] et [illegible]
quos per potestatem opprimunt
et [illegible] quas corpus
diligentissimi investigatores [illegible]
Item dicas cum [illegible]
tibi in occultis ut [illegible]
mortem [illegible] Zacharias
aut eorum [illegible] capiant

in sermone hunc decipiat a
dulacio istum primissi illa
quant illum nimis presbiteri
genibus poterit explicare ore
quam vomentes sunt. sunt in
generalis sermonis in iudicio ne
invocatum precata in consilio sed
precepta premium ut hui
sedes non viciis sed minus
evacuent/ sunt exinde
et suspecti ideo ut divine
voluntati sed ut sue analogie
satisfaciat. Exemplum in ewangelio
de the Luce xviii. De vobis
scribe et pharisei ypocrite qui
habetis claves scientie ut ipsi
intrabitis nec alios intrare
permittitis. In hac domo
scribe omnes et seductores quere
nunt hic olim in Regum
x. d. in phanobaal. quere
sunt experientiates homines in
primi et preciosa conversione
consenti sunt. Ecclesia divini
iudicii gladio interfectis
Dicunt quod statua in ipsum
plasti de phanobaal i. de
voluptate et superbia hominis
vite et sequuntur labiales i se
sida malicie commendare
precio usque in hodiernam diem.
De quo plato dicit divus Ze
lle. Ecce ego ad te mons
pestifer qui corrumpis universam
terram. Legitur enim Caiphas auctor
pari eum fuisse. Cum omnibus officiis
suis et malicie successores
in cuius domo illudit Christus
negat Petrus ignibus ancille
accedit. Ancilla hostiaria
dicitur. Sicut enim ibi vitas
in medio consimilis diversis
ut vinat cuiusque vitatem
significat. Luce xxii c. Et marce
usque ad unum omnibus ama
ritie studet. Amor caritas

hostio pro quod intrat ad
ecclesie dignitates. Plerique
divina caritate dicantur
hic est qui iuxta sermonem
Salomonis clavis, i. scita certa
prestitutione non potest enim
et ancilla i. amor car
nis hodie sunt sine do
mine i. caritatis. Sicut ho
stiarii ut in libro. in Re
gum d. legitur domini se
commisse negligent hu
iusmodi latrunculi qui dormi
entes regis filium occiderunt
Ideo enim custodes eraci
sed latrones dicunt prec
ros et magistri nos pastores
omnibus quam qui ut possunt et
non possunt delicias af
fluant non possidere
caritatis ad ecclesie dignitates
pro hanc sunt hostiarias
medici. Io. xviii c.
Petrus autem introivit sed
ostendit quod si quisque de
genus quempiam amor
carnis promovet vel de
mulcat nepotulos
et promoveat plerique qui
dicunt posse et ad Ep
nat. De hostiatoribus
in hac domo. Stant si Christi
simplex et iustus in ea
sunt colaphizat ministri
scribe corporaliter defectio
nibus et multis sic Christe
corporaliter lacessere. Sine
enim gratia Christi ad re
hal in Cor. Ecce ant
que societas lucis ad
tenebras. Exemplum in domo
principis in iustitia stabit
ubi Petrus cecidit cog
noscens et diligens vide
re in apice sunt si
dicit et Ecce consilium

the dat. Exite inquit
de ca pte mei et ne p-
ticipes sitis delictor eius
et plagis eius non accipiatis plagas
eius. In hac domo. Joh.
xviii b. et ligatu duxe-
runt eos. Domino servite
libati i domini eterne gle
hispanus

Multi falsi testimonii
dixerunt contra ihesum
math. xxvi f. venerunt
morti qd auribus hau-
seat plus hec cor rupit
Rectius ut a fine clamans
clamans respondit xpc me-
dacia testium et clamo-
res blasphemancium audi-
endo. Anagoge. Ho hac
passione xpi sanatur i
auditu ne debes quid
se contingat. Eccli. xxviii g.
Sepi aures tuas spinis
lingua xxxvi d. Ne amplius
audiat sagmeticx penam
sustinet qr passiones dacione
i auditu aperit aures
lingue ihesus et in eis pre-
dicat, in ore clamo-
rem et vocem de celo loque-
tem audiat qui ante
ad dne g. plura salutis
sordis celi omnes ecia-
dixit ihesus marc. vii. b.
Effeta qd est adaperire
auribus qui passionem ihesus
ut auditu meo dabis
gaudium et leticia psalmus
l. Quod sit cum d. agens
veniam peccatorum loqui cordi
eius. Confide fili remittuntur
peccata. Math. ix a. Vel
sic gravem confundo dicat
ps. xxxiiii. Dic anime mee
salus tua ego
sum vel cum indicas

dicit eius. Math. xxv. f.
venite benedicti patris mei p-
cipite regnum. Ethica qr tal-
ti sufficient et pertinuit falsum
testimonium contra ihesum. Sed non e-
convenientes testimonium eorum
Mar. xiiii. Mentita est
iniquitas sibi. Dicit et alius te-
stes contra deum eo magis mi-
ti quos se fecit filio nomine eciamo
mentiuntur alios. Item si qui
verbis asserunt deum esse vel si-
sunt aut negant de operibus
ipse conquestus in Job. xvi c. dicens
Surgit mecum testimonium dat
contra me Rugna duplicate
sua cor sedat cum quid in
oe quod in ope ondeteris
facie dnm x fetaz etiam
inimicus hoc est. Unde
ipse Ezechielis propheta lii b. Ait
propter vos nomen meum blas-
phematur tota die inter gen-
tes. Surge qr peccata sunt ge-
contra xiii. i ranos multa
dant testimonia et convincunt
eos in die novissimo reos
morti. Duo aut testes
qui ut i enio scriptum est Math.
xxvi f. pro aliis novissime
surrexerunt. Simoniaz non
igrecient sunt et usuram
in psalmis psalm. xiiii i fine
michi pro decimis perceperunt
Item duo testes imprimis
surgentes et fures potestates
aliquid apponentes ipsum qui
i singularitate omnia debent in-
dicare sedendo infamiaz
et blasphemiaz ihesu xpi. Celestes
fortasse surgere convulerunt
mota eius corporis cordiaca
mente in eo dum cordia-
cessit in indicat. Ostendes

etiam in se pontifex vesti-
menta carnalis et sacerdotal
mistice vero prophetat futuram
carnis que scissa fuerat sine di-
gnitatis et malicie successi-
tur a quolibet vel in puti
per tempus nuprime velatas de-
cantationibus conspui alapis con-
di cedi illudi a consu-
arius velari ab hostibus vera
mortis ab oculis presentialiter
inditum corpus positis de
malum hoc ut applicatur quod
dictum est per Zachariam prophetam xiii
c. dicitur a pluribus velum con-
scissa est pollutio super omnem
terram

Et velaverunt faciem eius
Marci xiiii c. hic in facto
absconderunt sibi solem vim ut
sic in tenebris obstinatis et
ignorantie remanerent apostoli
Isaias facies omni eius sit sol
lucens in virtute sua vin
gratiosa illa vox in Psa-
lmo x d. corde est palpavimus
parietem i x' tenebris
et quasi absque oculis sic attrecta-
vimus impegimus in meridie
sicut in tenebris in ipsum offendimus
qui illuminat omnem hominem ve-
nientem in hunc mundum Et io-
in caliginosis hec mortem ut
sic positi sumus In hiis ca-
liginibus Simile in a Luce d.
Mecum x c. m quod hec continebat
in te thesaurus salutis et pri-
ncipationis x xpi c. m quod omnis
principalis per peccatum nostris ante
eorum oculos nobis velata sunt
Numquam cum non figura non in
re cognoverunt v. Cor v. c. quod
omnis erat in Christo mundum re-

conciliantes sibi Baruch
iii c. Et quia non habuit
suam faciem propter suam
superbiam Nec ... sic sunt
salutis mysterio passio est
Licet in oculis suis ille
xpc Ecce in c. Genesis
am primi parentes quoniam
de precepto vidit lignum
quod pulchrum est et visu a-
spectu quod delectabile hac
passione caecabat Nobis
sed oculos hac passione
venit et adimit pro-
xvi ne videant va-
nitatem vel hoc
susceptum i facie ut in
sancto cum Jacob Genesis x-
xxii c. facie ad faciem
dominum videat Item velud
oculorum suscipit ut oculi
nostri eius sunt super apti
super dominum in Regum viii
c. quae sumus nobis die
ac nocte Vin de tua
dicatur devotionem xi c. Non est
terra bona sic terra egipti
sed terra montuosa e
de celo expectans pluvi-
am quam dominus deus tuus
invisit et oculi eius in
ea sunt super Ilium oculis
videns vidit afflictionem
populi sui Exodi iii c. et
descendit liberare eum huius
oculis illius vidit hominem
sedentem in theolonio Mathei
ix c. et liberavit eum de
igne avaritie Respexit
Petrum Luce xxii c. et
flevit amare vidit et
alios homines et visitavit
in pace Job xxiii Hos
enim absconditis ab vnis

emissis altum illuminat
sic xpc a domo Iacob
pro obstinacione sue pecun
abscondit faciem suam et sic
e contrario hinc xviii. xxi
de ipso ysa. xlix. b. et
prebui te in lucem gen
cium ut sis salus mea usque
ad extremum terre. Sunt etiam
inter xpianos quamplures
iudeis similes nec horum
improbitate se verecunde simo
niaci et omnes qui mali
ciam cordibus suis quamdam
exteriori facto inseruere
quod deus non videat fal
lacias. de quibus dicitur ysa.
xxix. c. Ve qui profundi
estis corde ut a domino
abscondatis consilium quorum
sunt in tenebris opera et
dicunt quis videt nos. Et
in ps. xciii. dicunt
Non videbit dominus nec in
telliget deus iacob.
Intelligite et sapite quia omnia
nuda et aperta sunt oculis
eius ad quem nobis ser
mo in die iudicii ha
bendus est

Negat petrus coram
omnibus. Ut math. xxvi.
g. Negacio petri omni re
cessit ab eo et propinquitatem
celorum. Nam peccatum pec
cati confitentis imputatur.
Videndum est in hoc petri
excessu quinque vicia sunt que
dicit ysa. xxiiii. c. formido
et fovea et laqueus super
te qui habitator es terre
..... tacius dator
que terra est et in tenebris
ibit. Insipiens enim formi
danit molestias corporis
et ex hoc cadit in foveam
negacionis et nisi eum miser
dia respexisset teneretur in
laqueo eterne dampnacionis.
Unde autem accidit. Quia ex
timore malorum et societates
tas ad ignem stans calefaciens
se formidat ... malum hoc an
cilla prima occasio peccatum
nis est. quia eius consensit pa
rit peccatum. et hec glo
sa circa c. Ioh. xviii c.
Nam sepe homo a partu
hostem infernale. petrus
nam Iaco. i. c. cum consum
matum fuerit generat mor
tem. alia ancilla mun
ta dicitur Iacobus in a sapien
cia est que cum petri
in concilio ad hunc ulti
ma fuit. Ex ... qualibus
probabit scilicet laborare et
illi et tamen ex illis es.
quibus ... amor in ...
... ascendit. timor
torquet et possidet. do
lor affligit .... in
pedibus. vel tamen ex illis
es. math. xxvi g. Nam
et loquela tua manifestum
te facit. Vox enim philoso
phica vox tua. ysa. xxix. a. et
de humo inuscitat eloquium
tuum. Eciam quia de
terra est de terra loquitur. De
societate malorum quod dicitur
a calore calefactus ... ad
ignem invidiam amoris
stabat ubi ... ve
sunt ... superfluitas
epulacionis splendor vestium

gla cqnoz stat molli
cies tormitu mdi lectaz
tapetes et alia multa q
qt carnas isflamat dyas
apponet folles adulato
res sz et ffmd laudatores
Omia enj hec ingenit ar
dere ps ix cerm laudat
peccator in desiderio aie sue
et iniquus bndicit Ecd e cu
illis petre Que enj conue
tio xpi ad belial ij Cor vi
c. Ault q societas huic adere
bzas Temidaz d astantibus
dixit petro Ioh xviii c. No
ne ego te vidi in orto cum
illo q d. vidi te in etia o
rantez duote et loquetez
cu xo quid i hac societate
facis es magne confusionis
Tactrinia enj filiorum israel
corpori detestant hic ignis
habet societas i atrio pon
tifice deemit ab hiis fuge
petre concupis sz cogitas et
dilige vitatez ut euadas i
gnem gehenne ffuge mlorum
colloquia contubn potes et copor
ia fecaz Ignis enj i simi
nnis in pera spes in ge
mis i domo petri femina
est. Petrus etiam princeps ca
dens p scias sine sthetat
excu q princeps ecclesiarum
sacerdotes et misericors marie
esset a dno p scias bessum
Iskant hc hodie senes et
sacerdotes multi i plateis
i i latitudine mdi liberis
gaudys tradati Tyn oclis
spitalibus habet videt omni
mathatia · i : ma y · a · zni
naz etiam medullitus deplo
raret.

Respexit dns petri et e
gressus flet amare
Luc xxii g Gratia in
reparacionem pec occurrint no
tanda gallus catu monet
dns oclis mne respiciens
petrus fouet egrediens z flet
amare · Int tria q inxta
vm dalo pul xxx g fe
licitel gdunt gallus sue
tuts lubos ex castus cor
de et corpe ptor d qno
dns dit ad Iob xxxviii f.
Qmis ded gallo sciam
alis intelligencia vel ex alis
btutu pmo scipm casti
get pdicacor catu peto
ri exsmda dapnacor no
tez peccatoribus viciniaz
fmi ffor luce noncet
initiat Talis gallus
fortissimos amonet petri
Sit scpm c. Luc xxii g.
gallus cantauit et recordatus
est petrus vbi thu In va
mi aut gallus catat h
oclis mne intus respiciat
illa peccatorem. Ihn nacz
ocli cogitacoes luce infu
dit peccatori ut sua cogno
scat iustiaz calorez cali
bent ut amor btutis
omnez amorez illicitu e
radicet de pmo d gloria
No pec in tebris remanie
que lux mdi i tnebris de
zo diat i. pe im c. p car
tas opit multitudinem peccatorum
Ocli nacz thu vocit fla
ma ignis arderes capor
te flama luces dat co
gnicoz veritatis Ipse ardes
dat homini quem respexit
ihus · btutis ardorem et
i hiis duobus ut d angelica
vera beatitudo e. In hc re spe
ctu ecclie d egressus petrus
est de malorum consorcia d
principes alo d hore cords

de caligine cecatus et in
ara cordis sui cum Helia
iii Reg. 18 descendit ignis domini
absumens satisfactio contri-
tionis cordis et humiliationis. Ambrosius
cepit effundere lacrimas
Luce 7 que in absconditis cor-
dis sui agnam crassam
in coena i. e. in fletu pro
peccatis obtulit. Que cum
satisfactio cordis sui super-
fundit, resilit in eo spiritus
gratie dei qui prius erat
in nubilo peccatorum et postea
exaltatus est sicut in eo ac-
cidit cepit deinceps extin-
ctus non esse. Nam sicut
sacerdos precepit Levitici ligna
honoris operum ad ignis
divini fomentum plurima
ministrat. Non hic ergo tan-
tum sed ad magnum ecclesie
statum pertinet illud ut
princeps ecclesie futura tan-
quam leviter cadet et surget
per modum ut dicitur in Eze-
chiel stat et cadit columpna
celi ut regula describit ti-
meat bonum et qui ce-
cidit ut qui peccando ce-
cidit si cum petro peni-
tentie surgat de venia
semper stat. Tantum enim
deo displicet super peccatores
tam sibi placet de venia
conversis. Et cadit prin-
ceps ecclesie ut condolere
possit hiis qui ignorant
et errant Hebreos 5 a. Qui
et ipse circumdatus est infir-
mitate. Unde vos israelite in
lege precipit Exodi 22 e
Peregrinum et advenam non
molestabis ut cum vero quod per-
egrinum adeo peregrinus exti-
tit et advena quasi

de terra aliena vel per peregrinationem
merito quod et in ipse peregrinus
fuisti in terra aliena.

Textus lectionis passionis v

[V]enit autem preses felix cum
sponsa sponsi tui quando
xpon a. Ibi autem angeli pollebis
in multis fastidium cordis sui. Tu
enim vidistis xpm bis a iudeis
reprobatum gentibus traditum vin-
ctum statim autem presidem princi-
pes ipsum in multis accusantes
pilatum nullum defendentem ad
herodem missum Luce 23 b c
et spretum in alba veste remissum
barrabam pro christo eligi et ipsum
ad mortem adiudicari suis
vestibus exutum Marci 15 b c
purpura deinde spoliatum induti fla-
gellis cedi spinis coronari
illusum a militibus castris ex-
euntem crucem suis humeris
baiulantem et simonem ipsum in
angaria adiuvantem Luce
23 d. Filie mulieres filie ie-
rusalem compaciebantur ei. Bene
omnia si de singulis gustaveris
mellis tibi dulcedinem in-
stabunt. Erunt quoque ex hoc Can-
tica 4 e favus distillans labia
tua mel et lac sub lingua
tua et odor vestimentorum tuorum
super omnia aromata. Et peccata que in
luce sunt committuntur minora
sunt quam peccata in nocte commissa.

Mane autem facto consilium ie-
cerunt omnes principes sacer-
dotum et seniores populi adversus
ihesum ut eum morti traderent
Mathei 27 a. Sic in nomine
christo bellum oritur. Nona quo-
dammodo passio inchoatur. Ista enim
nocte in christo seviunt eos sunt
quia a primi principes pectore usque ad
... illud quo lux vera est
in mundum ... suis sceleribus
affixerunt. Nam illis ut in

capitā dr̄ supposita erat
quib nox uel sideri lum
pide flāme i patriarcharū
omni prophetarū testimōa ꝛ
opa potuit illumiāre no
ctē illā horredā. Et
ita ut ait Ioh. i de origine
opus est ab origine mūdi
Ista aut mane ad mortē
xpi gremit illos cōsigne
rant. Mal. iiii b. q posti
tuerūt non eius ortus
ē ps' misē maiorib quo
damo petis sūt. Vt ait apls
Hebr. vi b. Rursū crucifige
tes filiū dī et ostētui hn
tes. Tenoꝝ peta q̄ non
in nocte ignorātie sꝫ i sole
luce cōmittūt maiora
petis ꝑcedenti sūt sicut
in ps̄ lxviii dicit ihesus
Sup dolorē vulneꝝ meoꝝ
addiderūt plus enī q̄ de
vulnib ꝑenis scarioꝝ mo
lestat petis. Sinoes enī
p modo sꝫ ait vetꝫ hoꝝ
que in paradiso petoꝝ suoꝝ
vinclis astrīxerūt credente
dnāo pissimo petꝝ hn ꝑ indā
traditorē illusit tradīt
affixerūt miseri vela
runt tenebre incēd ligni
mort tam alie quē cor
poris effuderūt. Vn adūc
homī dr̄ Si dedis aīē
tue cōcupiās tuas dabit
te i gaudiū inimicis tuis
Eccli. xviii g. Tenēe itaq i
nocte huius vite petis
illudūt mane sto i post
hāc vitā tradūt iudici
dēi sicut pilatus xpm ihm h
scripse recte absolue sꝫ
malefice timultu petoꝝ
accusaciū ipm cogete in
sticia cōdempnabt. Vn ipse
dicit Ysa. i f. Heu cōsola
bor sup hostib meis ꝛ
vindicabor de inimicis meis
Loꝝ quo malorū qui de ceto
i de huius mūdi delectacōe
traxerūt cōsensū petoꝝ
vinctis i minū tenebris
infidi q̄ i nocte et ve
i nocte horreda multis
affligūt supplicis. ma
ne aut sto dicā iudi
cii vinctū tradūt iusto
iudici mortē ppetuā
cōdempnādū de quo mac
dit morsēs sūt xvi a
Mane iudici vinctiꝫ t̄
dit Math. xxvii a. Ma
ne notū faciet dns q
ad se ptineāt vinctis
itaq hic mane tradit
iudici ut nos liberi a
petis xpm iudicē ꝑpetui
videāt. Mane iudici
vinctus tradit ut nos
petis victi hic cōrā ṡa
dote q̄ iudex est aīme
ꝑ xpm intercedit iudice
ia Itaꝫ sic ait apls i
Cor. xi g. Cū iudica
mi a dno corripimur ut
no cū hoc mūdo dāpnem
Tn eo aut q̄ iudici imo
laudē ꝑ mortē xpm tra
dūt fidelib siant igra
tes q̄ vn passioni xpus
sꝫ ab ipis suspens'cōte
tib i ppetuū ꝑmanet
Vn ipse dns Mala. i. c.
iudeos ꝛ ppriens et eli
gēs gētes ait Non est
m nos i vobis dicit dns
exercituū. Ab ortu enī so
lis usq ad occasū ma
gnū est nomē meū in

gentibus et in omni loco of-
fert et sacrificat nomini meo
oblacio munda. Nam agnus
in morte christi gerens morem
et naturam offerendo hanc
hostiam vite mundicia
pilatus exprimens coram populo
lavit manus suas dicens
Math. xxvii c. Innocens
ego sum a sanguine iusti
huius. Ihesus stetit ante presidem
Math. xxvii b. Innocens
ante Pilatum agnus ante lupum
Christus ante misterium. Et ipsi
sunt obedientes ut clavi
ad tentandum sic angustiati
prelatis tamen ipsis paciam
habent et obediant propter
xiii Ro. xiii a. Non enim
sic pilatus potestatem Joh.
xix b. nec in secretis ha-
bent nisi eis datum de
super similiter. Et ideo sicut
ait apostolus Ro. xiii a. Qui
potestati etiam inique resistit
dei ordinacioni resistit.

Pilatus nominis inter-
pretacio et cum quibus qualiter
egit cum Ihesu in passione
dominica nobis ad edifica-
cionem mistica representat.
Interpretatur enim malleator
malorum in terra ferens iudi-
ces et prelatos qui ut autem
ipse Ihesus de super quasi e-
binet ut malleando bonos
vasa glorie faciat pacien-
do malos ipsum iudicium
dei recipient et ut postre-
mo iudicium dominus ferent
recedant. Vas glorie Johannes
baptista edit et ceteri sancti
beati attendentes malos patiebantur
sicut apostoli gloriosi. Et ve-

nit aut clavis. Iordanus dicit mundi
cum ut super quasi quilibet singularis
malleator sed nesciens co-
nas fabricat preciosas. Cunctis
impingendo et ictibus sine recedendo
de eo dicit dominus per prophetam Naum
i d. Non consurget duplex tri-
bulacio et non puniet deus bis
in idipsum. De eo dicitur in libro
Sap. vi b. quod dicit horrende
et cito apparebit et iudicium du-
rissimum in hiis qui presunt fiet.
Iudicium enim ire dei est ut p-
resbiteros qui in alto prelatos eorum
resplendentes corruat et potius
aplica praeterea simus et alios dele-
ctus a domino propter mores districtus
iudicent. Tunc autem quod audi-
ens Pilatus Luce xxiii b. quod
Galileus esset Ihesus misit ipsum
ad Herodem eadem fecit quoniam
ve est singulum malleator.
Nam ab eo omnibus in capitulo in e-
tiam pie credunt vivere in Christo
Ihesu persecucionem paciuntur. Contra
autem ut consistat ad religiosos
seu ad studentes de viciis que-
piam tunc intrasse statim corpore
brachia iudicando publice mittit
ad Herodem per quem nobis adul-
patus consignatur. Nam Herodes
interpretatur pelliceus id est deceptor
et hoc multo desiderio signum sepit
ut vere sol sentiat in misto in te-
nebras conversi pecti. Et ideo multis
sermonibus Luce xxiii b. in verbis
detractionibus ut suggestionibus inter-
rogat mistica vera. Quem autem
cum nulla locucione cordis oris
aut operis vidit sic Ihesus qui
peccatum non fecit nec inventus est dolus
in ore eius. Indutus ve-
ste alba simplicitate sit et mo-
destia gestans ab Herode
et nec tamen ad Pilatum remittit

ut ipsum interficere non sinat
vinee malleator. Et sic dum
in xiii. et omnes parant conati
pani magis deserunt et dnas
amicitias conciunt hero
des prius et pilatus ad diversos
enim iudices et mores diversi
volunt ut zeus prius ut a
peccatis absolvatur. ad diversos
remitti iudices non veniunt.
Dicit hic Bernardus conspiciamus
naaman in iiii Regum v. c. diius
per et si rem grandem dixisset
tibi propheta utique facere debueras
quanto magis quod dixit tibi
descende per humilitatem et lavare
septies huius in eadem. Certe
si regnum celorum tale est ut
redimus et ignis tam hor
rendus est ut paveremus si mor
tem singulis diebus usque ad
consumationem seculi deberemus pati pa
rum esset ut liceret mortem
evadere eternam et in celo vitam
eternam perpetuam quam invenire.
Ideo autem quod liberare ihesum sa
to conare intebat et cu
pientem regalis et populi ipsum ad
mortem contra suam consciam
iudicabat. Vos figaliter ex
primit qui quicumque cognoscunt
mentem ipsius et dicunt suam
deserunt veritatem. De quibus in
ewangelio Iohannis xii. f. ex ulti de pri
ncipibus credebat in ihesum sed non
in manifesto confitebantur sed in
occulto. Dilexerunt enim ma
gis gloriam hominum quam gloriam dei.
De quibus tamen in iii Regum xviii.
c. dicit helias Usquequo clau
dicatis in duas partes si deus
est dominus sequimini eum si deus
est baal adhere illi. Cum
in dei cultu duplici corde
et pectore contradicunt beatam dei
ab viis. Talis erat saul
i. Regum xv. c. d. qui propter

preceptum mandatum domini
contempsit. Cum eum idolo cer
tis eum conspexit sua ino
bedientiam et regnum prop
ter hoc et vita propria
eum esse presidio non
valebat.

Per diem autem festum
consueverat dimit
tere eis unum ex
vinctis habat consuetudinem
in dictis pilatus sicut
gerebat corum qui presidebant in
terra sua et iudices
aliorum. Item in omni die
festo pasce hunc iterum
dimittere populo barra
bas an ihesum qui dicitur
christus. Barrabas dnas
est. Sedeus in celo.
hortaria in paradiso.
carceratus in inferno. Cum
ihesum relicto a populo in
fideli eligitur cum eterna
salute acceptata propter peccata
cordia eorum a demonibus
pessime possidentur.
Unde per prophetam Ier. ii. C.
querulosa voce ait ihesus
Duo mala fecit populus
meus me dereliquerunt
fontem aque vive et
foderunt sibi cisternas dis
sipatas que continere non
valent aquas. Omnis
homo quem vivit deo
autem vivit dnas. Deo
vivebat apostolus cum dice
bat Gal. ii. e. Vivo
ego iam non ego vivit
vero in me christus. dnas
vivit. sicut ait apostolus
ii. Cor. iiii. b. in quibus
deus huius mundi in dnas
excecat mentes infidelium
et quo captivi tenent

‡ Ecce quod dux eorum
in constantius et tollis
vius suus

ad ipius voluntatem. pila-
tus ergo non platus omnis
pontifex aut sacerdos qui
populo dimittit barrabam
non resistens vicijs homi-
num pro Insuper qui ma-
iores insanie est ihesum il-
lusum sub hiis petis
et negligencijs flagel-
latum tradit morti vo-
luti ecce non vtilitati
apostolo attestante qui ait. j.
Cor. xi. c. Item panem
hunc sumit indigne vitam
ihesum in excusse sacro
iudicium sibi manducat
et bibit. Tunc ergo qui e-
duxit ihesum foras populo
dicens Joh. xix. c. Ecce
rex vester. demone stat
qui secum quelibet de statu
sete consideracione corr-
pore huius habitacionis
eductum dicit ad hoc spe-
ctaculum demonibus quali-
tas. Ecce rex vester. qui
potestate de super data sette
ibi vobis et virtutibus
imperabat. Cui dicunt
Joh. xix. c. Tolle tolle
crucifige eum. Illum in digita
alteri ne. et in inferno
penarum incessanter. Ut tamen
Joh. in apocalipsi xviii. c. Quan-
tum se glorificat et in de-
licijs fuit tantum liceat
tormenti et luctus Tunc
ergo qui hec peccatores homi-
flagellatum in die iudicij
omnibus a parte foris eduit
Nam manifeste veniet
deus iure et non silebit ps.
xlix. Tunc dicet non solum
iudeis sed et omnibus qui per
tacdo in hoc mundo euntibus
dicebat vt sequitur. rursus

filium dei crucifigentes et oste-
tum habentes Ecce rex vester
virtus quem insultastis et cruci-
fixistis. Reges sunt de tali
hora a Tunc non dicent
tolle crucifige eum sed pla-
gent super eum omnes tribus
terre. Apoc. j. c. Contra suam
salutem amatores terrena
Et qui eum signa de operibus
propugnant ab hoc pilato
illum in mortem reciperet suam
ut aliqua gratia in anima
et corpore dampnabatur hoc
suam innuit evenit ipse
per prophetam ait Osee xiii. c.
O mors ero mors tua
Item ab homine deus homo
iudicatus est ut peccatum rex
ab homine sacerdote iudicatum
salutis accipiat et mor-
tis eterne suam non formidet
in die novissimo. Non enim
ut ait propheta Naum. j. c. Non
consurget duplex tribu-
latio neque punit deus bis
in idipsum. O felix iudicium
per quod homo reus absolutus
ad iudicium sue salutis in-
stanter etiam in die novissimo
a malis omnibus liberatur.

Tunc milites suscipi-
entes ihesum Math. xx-
vii. c. in pretorium convocant
totam cohortem Ecce ad dap-
nacionem illusorum flagella-
toris et mortis ihesum posi-
tum et phariseorum tradendum
tenens sancte populi puter
et simulacre cezaris iudicabit
pilatus milites obsequentes
vtique crudelissimi et sibi et ca-
rissimi supplicium intulerunt
magis tamen peccant longum
maiorem in populo obstinacionem

Vn ad pilatu dixit ihc
Ioh xix b Qui me trad
dit t maius pctm ht. hec
sunt tres tunice quas cotra
xerunt Ios caldei Iob j c
i scoces d'mones ffe digitu
sc illa iudices auari et v
tiosi ad omez maliciaz
milites obsequntes Itm
ad illusioz ihu totam cohor
tem cogregant ut cu pe vi
te supbiaz humilitez deri
dent voluntate iudaicis
consentiunt tales femnam
violentis violat et rapi
nis quo cu plurib ea
faciunt eo plures fcam
ad multu trahunt pctm
eu sim ut ait Isa iii c
sic sodoma pdicauerunt
nec absconderunt Isti forez
hntes d'mones illudentes
xpm suis vestimentis exu
unt et induunt clamide
coccinea math xxvii d
In cuius rei figuraz qr quilibet
homo vestimenti innocen
cie et inmortalit exutus e
Gen iii b. et indutus mi
seria et reatu vestis eius
coccinea pctm sicut Sic
Isa ait i c Si fuerint pc
cata vra vt coccinum
q nix dealbabunt Omnib
itaqz vestimentis i gla et
hore i passione xc exutus
coccineis i pcti similit
induitur ut in ea veste pa
ti satisfaciens hoiez rem
diat innocentia et decore
De qbus vestimentis i pria
huanam gtus glatus Isa
lxi ait f Gaudens gau
debo in dno et exultabit
aia mea in deo meo q
induit me vestimento sa
lutis et indumento leti

cie dedit me Gaudiu qz
illusioz iudeis xc scti
simus exibet delectacio
cu ligna venata ve
stimenta ab ipis innocentis
et sanctis detraherit et co
ccineo i pcto et iniusticia
induetes toti cohorti il
lusoris offerdit vn hij
detractores deo odibiles
apl9 attestat Ro i G
Iudaicus est ipe viri be
fidelius et multu decore
velut vestimentis homini
induitur sit applaudet
ei De glificacion fidelium
ait Isa lxi c lb nisi a
bus velut vestimentis
vesteris Pulcri pcessit
ornamentu ipi sunt ornatus
erat ter vim et aia vna
in dno Actuu iiii f hiis
vestimentis cotidie exuit
et induitur coccineo
cu d'mones et eoz satellites
hoies maligni a gre
gibus fidelium sectos et in
sanos hoies decenat loco
eoz vivos sanguine rubi
cos celebres credo depo
rans Tre iiii a ait ffi
lii syon incliti et amicti
auro primo quo reputati
sunt in vasa testea opus
manuu figuli pro cocti
sz solet nomine in sc
ptura scripture caritas desi
gnari Exo xxv a In
legalia tabernaculi vete
stia nil alios colores
pro quos designat virtutes
cocco bis tincto i gemina
caritate figurantur ut
adornat xpc qd i gratie
sang cu pompa huius

medi et pess oibz contra
cruciate totaz ad caritate
dictz a multis mox i
iugis diei et vniusa
cohorte malignoz it
tradet. vn eternam glam
videtes positi in tormentis
dicet ut in lib° Sap v c
scriptu est. Ehii sut quos
aliqn hmus in derisu et
in silentiz improperii nos
insensati vitaz illoru
estimabam insaniaz et fi
nez illoz sn hore ecce
quo mo computati sut
int filios dei

Et plectentes coronaz
de spinis posuerunt
sup caput eius Math xx
vii c. Per spinas pecca
peccata et tribulacoes pecca
tio designatur de spinis in
Gen i c. scriptu est. Cum
operatus fueris terram i terra
tua o homo no dabit
fructus suos i co placet
gaudia spiritualis sz spinas
et tribulos i peccoz acu
leos in consciencia germinabit
tibi. Hec suscepit xpc
ut a nobis ea tolleret
factus est pro nobis male
dictus. Vt ait aplus gal
iii c. Vt nos a maledicto
liberaret. Maledictus enim
oes ut ait lex q pendet
in ligno. Tulit ergo in
pectore legamina i peccatis
que spine i ignis preparati
sut fomentu. Vn Ysa
Ysa xxxiii c. Spine co
gregate igni comburentur.
Tulit aut spinas ut
in ipso tangeret in terra bo
na flores virtutum produ
cerent de quibus ipsi iaz
regnaturi in celis coronarentur
eterna. Vn Ysa iaz pon
tens iustos in Ysa xlix c
loquitur sponso suo hiis
oibus velut ornamento
vestieris et circumdabis tibi
quasi coronam. Non enim ex
hominibus habet amicos
sed tulisset et nisi inter fe
ret donec iustificet lon
ganimiter peccatores. Vn ipse
per ps lix ait. Effraim
fortitudo capitis mei ac
si aperte d. Quid nunc scilicet
in bonis sanctificat. scilicet
i pacie forti de capite
mei. In terra que tribulacones
et angustie quas in hiis
oibus omnes superavit spi
nis coronatur. Ihus sicut
qui divitiis et gloria quibus
supereminet auro et pre
ciosis lapidibus coronantur.
Vn de quodam qui plus
aliis fuit tribulacoes in
Ysa xxxi c. Dein c Co
nans coronabit te tribulacoe
Hec e vera beniamin
Gen xliii c. cuius pes in
commune tribulacoes et a
gustie aliorum pres fratres
ingigentes superfuit magis
passiones sensit aculeos
que tenuit terra super omnia
corpora generosu. Vn de tace
sua accipi potest quod in Sera
d. a. de dub. Speciosam et
delicatam assimilavi te
filie syon quia omnia mortes passi
i pe u f. Quia petra no
fecit ut inventus est dolus
in ore eius Ysa liii f. Terre
ergo passa est a spinis non
ab aliis. Vn ipse per Ysa
l a ait filios enutrivi
et exaltavi ipsi autem

deriserunt me. Iterum quia passus
est dignus videri coronam ho
ro r. Cum autem milites eos
retrorabat nos deo. Iterum ha
p multis ymmo pro omnibus passus
est et paucos fidelis obti
net. Unde Iesa xlix a con
gregatis autem vacuum labo
ravi frustra et vane forti
tudinem meam consumpsi. Unde
ergo o felix anima sponsi audies
tuas spinis Cant. xxxiiii f
in mente se habe tribula
tiones et angustias sponsi
tui. Ille sicut enim audiatis
Prover. iii a. Gratiosine sto
lam tuie moderate mala
tam Iesa xxxiii d. Tertio
aut illusoriam coronam simile
sceptrum scilicet arundinem quia
Math. xxvii d. Dederunt arun
dinem in dexteram eius. Ostendentes
quod illusorie digni
sunt qui palam omnibus spi
ritus peccatorum gestant pro gloria
et in sceptris dignitatis ostendit
sed apparent. Intus autem sicut
arundo a veritate sunt va
cui et vacue. Sic arundinem
Unde dixit paulus actus xx
iii a. Percutiet te deus paries
dealbate. Unde sicut cor quod volu
ptatis et luxurie radicatum
sit arundo quod dicitur alias per
ficiunt tactu a ventis quod
monet et fumum scilicet
faciunt et ianem. Ideo metus
Iesa lix b. Opera eorum opera
inutilia. Quartum tu arundinem
tibi maxime gestat ut precaven
do vicia scilicet venata por
tant aialia. Contra ut ait
apostolus Ro. xiii a. Principes
non sunt timori boni operis
sed mali. Tertio sunt regna fu
roris assur in manu domini
Iesa x b. Arundines ymmo

quia scilicet malum tenet
librus ut insilitu coronam
et destructorum coronam ba
bilonis servat. Nam ante te
tel prima acta dan v. f. mu
nonens ora et omnes de
licta appendens amore
illicitum quod recitat et sede
retur dividens obstinatos
Genu flexo ante eum
deriserunt Math. xx
vii d. Ave rex iudeorum
et expuentes in eum acce
perunt arundinem et percu
tiebat caput eius. Unde
in a. Inde canes vi
dete malos operarios vi
dete diu illusores flle
ctunt genu non gemina
cum scissis ut appareat
hominibus neque se hu
miliant. Intus autem con
dam gloriam pro superbiam se
exaltat. Sicut samarita
nis de quibus scriptum est
iiii Reg. xvii f. Cum metu
dominum diximus et cum suis ido
lis serviebat. Nos autem
genua flectimus cum intus
et exterius humiliati mente
deum et corpore adorando
Sic enim precepit dominus Exo
xxx b. ut archa i. homo
homo ut in eo deus in
habitet intus et exterius de
auraetur. Dicunt. Unde ame
Math. xxvii d. et dixit
ei apponunt ve diu sibi
ipsi illudunt et ad hoc
spectaculum undique co
hortem advocavit. Unde
ipse pro x. Tren. iii b.
aut factus sum in derisum
omni populo meo. Canticum
eorum tota die. Non enim
sine contemptione militum

np agunt non pugnant illu-
sores. Vnde ei qui eis imo
est dicit p[er] Ie. l. dns Ecce
ego ad te mons pestifer
qui plagas corrupisti uni-
versam terram et dabo te in
montem combustionis magnum
ut quanto plures eos ma-
lo corrumpis tanto apud
inferos cum pluribus et pro
meritis plurimum incendio
torqueris. Et nota q[uod] et re-
demptos apud inferos pro
quibus satis fiunt ne ad
ipsum descendant erit solli-
citus ne cum ipsis et pro
ipsis quos corrumpat ac-
cipiet penas distinctas
iudicatur. Unde regnat
rex iudeorum. Rex iste re-
gnum habet de hoc mundo et
aliud quod non est de hoc
mundo. In primo obprobrium
hominum est et abiectio ple-
bis ps. xxi. In alio a-
gelorum est laus et gaudium
vite celestis. In primo
pugnavit sicut et vincit.
dauid tenet imaginem
In 2o representat pacificum
salomonem. Pugnat itaque
et vincit cum psalmo. Illu-
sores enim spine flagel-
la irrisores sputa cla-
vi lancea in xo. In x-
ano vero detractores conui-
cia verba oblatores talia
tam carnibus quam spiritus
Contra sagitte sunt sine
ictu in pugna. Et ne
ora mittit castus milita-
ta fortis patientie clipeo
i. Cor. xiii. c. benignitatis
inimicus presidio roborata
ut ecce xpisti et virtute
... quem ledit plurimum

sum. clarum lugeat clarum
iniuriam insultus. Caritas enim
paciens et benigna est. Dimi-
cie huius regni spine sunt
in principes tribulacionum. Et nota
quod in hoc regno cum xpisto por-
tant regnum secum quod non est
de hoc mundo alias diuicias
possidebunt de quibus ysa. xxxii.
ait sedebit populus meus in pul-
critudine pacis et in tabernaculis
fiducie et in requie opulen-
ta. In hoc regno iste rex est
rex iudeorum non eorum qui se
iudeos aut xpianos dicunt
esse sed non sunt sed sunt ut
Joh. Apoc. ii. c. ait synaga-
goga sathane. Sed eorum qui intus
uno in cordibus confitentur quod
bonus quam in sola mea eius ps. xxxvii
Iudea enim confitens interpretatur.
Illusores isti adulatores xpisti
sunt et vani non sequentes ve-
ritatis prophetas falsos sed va-
nos designant. Electa falsis
enim doctrinis corrumpunt. sponte
ne qui sunt humiliati quoniam ab
hominibus gloriam querunt. Tortores
palmis faciem xpisti cedunt.
Falsi fratres sunt qui coram fa-
cere quibus se humiliat ad
altare diuine cedunt et in
recedentes verbis malis eum
corrumpunt et factis impiis et
fidelibus detestant. De quorum
multitudine in ps. xxxix. ait iste
multiplicati sunt super capil-
los capitis mei quod admittit
me gratis. Capilli xpisti sunt
pauperes et fideles qui sepa-
rati sunt et sunt respectu
multitudinis illusorum. Non ut
aut salomonis [illegible] sunt
est nudus

Accipiebat arundinem et
percuciebat caput eius
Math. xxvii d. Circa passionem
domini hic notandum occurrit quod
in capite suo Christus plures
et differentes sustinuit pe-
nas ostendens quod specialiter se
in capite corporis sui mistici
quod sacrum corpus est ecclesia effici(tur) et
significat maxime affligendum.
Secundo deplorans secundum Trenorum
i. facti sunt hostes eius
in capite i. ecclesie i. prelatis.
In primis namque capiti suo
Christus spinis laceratur et a-
rundine verberatur. Bernardus: Hic nupta
verum domini in crucis spinas
derisionis deridenciam et arun-
dine splendentes fortes et itaque
a divitibus variam dignitatem
videmus ecclesie suprema lacera-
ri divisionibus et affligi plu-
rimum ab hiis qui iam prophetias
et nephas in ecclesia recipiunt
dignitates. Contra nos leguntur expe-
dientes. Amos vi. a. Ve
vobis qui opulenti estis in
Syon et confiditis in monte
Samarie i. in altitudine digni-
tatum optimates capita
populorum pompatice ingredien-
tes in domum domini Israel. In
Christi quoque capite oculi vela-
bantur. Mar. xiiii c. g. Oculi
autem corporis mistici sunt
sacerdotes qui viam salutis
toti corpori debent monstrare.
Secundum Eccl. propheta i. prelatos
de populo nominantur. Peccatis velati
et ignorancia sunt obducti
ne divinalia intelligi
possint. Quod dicitur in evangelio
Math. xv c. Sinite eos ceci
sunt duces cecorum. Unde
et sunt nunc ceci sedentes iuxta
viam sicut propter dominum ecclesie
eius ut dictum est oculi sunt
obducti. Math. xxvii d.
Prophetiza nobis quis est qui te
percussit. Tamen eius plagas
plebis non videntes neque
curantes sudibus nec studiis
lucis nec curant curas
plurimi qui vigilant sa-
cerdotes. Osee ix. Expe-
ctavit eum cum malicia
eorum. Secundo ostendens dominus
per Je. x f. ait. Quia stul-
te egerunt pastores et do-
minum non quesierunt ideo non
intellexerunt et grex omnis
dispersus est. Tales oculos
in populo dei Heli sunt de
quibus scriptum est i Regum iii a
Oculi lucernam in templo
dei videre non poterant donec
extingueretur, significans in hoc
genus qui ad tempus
sacerdotum quanto neque scire
neque eorum bona opera que
domini in hac luce fiunt
prout agnus talis luce-
scunt. Tales sunt qui de
lucerna i. de Christo sine oculis
lucernas splendentes dicuntur
Baruch vi c. Quoniam enim nos
oculos ad videndum quem di-
splicet est alius vita illius
et in veritate sunt vie eius.
Ps. lxxviii. In cuius sacris
fecerunt caput Christi in felle
et aceto sustinuit pacien-
cius autem corporis mistici
quod est ecclesia sacerdotes sunt
populi et altaris ministri
propter toti corpori cibum
vite in sacro altaris con-
ficiunt et ministrant. Unde
primi filii domini per Zach.

xv q dicit Bi quitcis con-
btam te et si separamis p̄-
niosū a vili quasi os meū
erit. Et ysa xxxi a re-
belles inodorū incepab
ait Ve qui descendunt in e-
giptū auxilium in equis
sperantes et os dñi non
interrogauerunt. Ob tale enim
felle peti amaritat et ab-
sinthio toti corpi sfic-
erunt consimiles amaritudines
et dolores. Vnde p toto cor-
pore languens Ier. iiij c.
ait ventre meū doleo
vectem meū doleo. Econ-
trario cibo salutifero opti-
me ait ps. ciij. Benedic
anima mea dño et oīa
que intra me sunt no-
mini scō eius. Erat itaque
cōna ut dicat ad omni-
potentem medicum. cui ng
languor insanabilis ob-
sit. medicina oīm xpe
amonicatur. omnis amari-
tudo sobs lya. Repleat
os meū laude ut can-
tem gloriam tuam tota die
magnitudinem tuam. Iterum
caput hoc ministerii sic
et caput xpi recepit cola-
phis ante alapas credit
Math. xxvi q. dñi sunt
qui i clamorso ecclesie de-
linquunt qui zelo ab iniustis
percussi et alii qui i fame
tesi i confusionem plebis et
scandalum peccata manifeste
committere nō verentur.
Quotidie enim ut ait
apl's i Thi v. q. pecta
manifesta sunt precedentia
ad iudicium quosdam
aut subsequuntur. Sed aut
caput xpi in facie

conspuunt. inuit ip̄ ecclie prel-
atude que in celo olim ma-
xie videbat quia sordida con-
tempnunt ab iniustis ecclie et fe-
dat. vn Thre. i c. lyr c. ait
propter vos blasphemant non-
men meū gentes tota die.
Sed quia conclamus Ier. ab Tren.
iii b ait Egressus est a filia
syon omis decor eius. Eorū
itaque omne miserium sit capi-
te tam afflicto quod sus-
tinebit

Certe Deo mitit sponsa x̄ḡ
ad colligenda ligna
dno cū vidua sereptena
ut faciat panes ante tunc mul-
ti forent sed conplacet gaudii
spiritualis. Sed enim conplacens
aut dulcedinis nō inueniet
crux xpi dispensatur bn me-
ti quae celum letificat. pacifi-
cat terram. et claustra regat
inferorum. Crux xpi Gen. ii
c. arbor paradisi est. Apoc.
ii b. cuius fructus i firmiter
vincenti dabitur. Gen. xiiii q.
palus in loco fideli fixus
in quo oīs gloria domus dñi
suspendit. Ysa. xxii d. Vanitate
malus quod pictum spi. i in
quo stringitur. Exo. xxvi c.
Columpna domus dei que sue
ipsius innititur patris. Gen. xxii b.
Ara gna exigit abraham
lignum quod portauit Ysaac ti-
tulus que oleo sui sanguinis
vngit verus Jacob. Gen. xxviii
xi c. Fastigium lege quod ado-
rat Israel in extremo mortis
Exo. iiii d. Virga moysi que
terrificat egiptum. Exo. xiiii d.
per mare omnis amaritudinis e-
ducit dñs populum. Exo. xv ff.

aquas tribulacionis amaras vertit
in dulcedinem Num xx b aquas
consolacionis et gratie fundere facit
plures Num xxi b Populus in ser
pente eneo salutem prestans
languidis Exo xiii q Columpna
nubis et ignis qui ductus omnibus de
ducentis hominum fatigatis
Et quod ipse consolator est et dul
cedinis felix etiam si pura men
te et devota conspicitis in cruce
domini pendentis vocem In igitur
querentem xiii et baiulatam cru
cem suam, deridentes et eum
videntes et illudentes plagis etiam
mundi cruci affixum, discipulo
matrem et matri discipulum commen
dantem peccatoribus misericordia la
troni suscipientem sitientem acetum
nolle potare clamantem patri
committens spiritum inclinato capi
te in ligno pendentem mortuum
perforatum per modum militis la
tera et quod de latere eius in salu
tis nostre sacramentum exivit sanguis
et aqua, depositum de cruce ad
sepulcrum ponere et ei cum suis
mulieribus officia compassionis
impendere Tene omnia quo
amando pendendo imitando
fructus fidelis presentia, panes
subcinericios · 3 Reg xvii Cor i
mulieris aut consolacionis est et fi
lio tuo de lignis duobus col
lectis tu vidua facies panem
pecuna si tu fames paupertatis
in ydria habuerit consolacione et mi
sericordie oleum in lecthito et his
omnibus ignis affuerit caritatis
Et hos panes non sola co
medes quia totum semper habitabit
verus helias tuus cum grande
de delictis qui fuerit in te magis
patiens deficere aliunde Ex post
mitter Esto magis sto ad ho
stium et pulsa si quis

apperuit in cenaculo ei
et ipse mecum
Et baiulans sibi crucem
exivit in eum qui dicitur
calvarie locum Ioh xix c
Abel moriens Gen
iiii b a fratre occiditur in
agro exivit verus Isaac
Gen xxii b portans li
gna in monte passionis a
patre deducitur Iacob in ba
culo Gen xxxii c in cruce
sustentacionis patris transit
flumen Ioseph deductus ven
dendus in egiptum Gen xxx
vii Exiens itaque crucem
baiulat sibi dux inclitus
in nostre salutis prelio ferens
vexillum quo hostes tre
at suos, suos milites
animet pergens conflictorum
relinquit de primo libro
Exo iiii d qui in virga mo
ysi plurima in ceteri sunt signi
pesi de alter attende virum
apli animat et milites
et hortatur Hebr xiii d
Ihesus xpc magis ut per sa
guinem suum sanctificaret populum
extra portam passus est exeamus
ad eum extra castra impro
perium eius portantes No
ta simon cireneus in
angaria Math xxvii d
Et sic simon petrus qui
ad portandam crucem cum
domino promptum se obtulit
voluntate domine mecum
Luc xxii d Patet simi
liter in carcerem et in mortem
ire felix tu simon veni
ens de villa omnium ma
positorum mori et contristantes
ac delinquentes qui ad por
tandum cum xpo se tui im
properium et assumpsi signatos

cos h' de errore gentilitatis
ad fidem. aut de magis
peccatis ad xpi graciam conuertit
Sicut Cirenensis heres appel-
latus est ipso cognomine in-
iniens quod omnibus sui imi-
tatoribus non in angaria
sed in obediencia crucem hic non
Simon tulit et in veri-
su a villa i rusticitatis
abiectionem heredibus cum domino
in celestibus possederunt.
Erunt enim sicut ait apostolus
heredes Ro. viii c. heredes
quidem dei coheredes autem xpi
Qui hac villa recessit
moises. cum sicut ait apostolus
Hebr. xi c. fide grandis
factus negat se filium filie
pharaonis. Esse magis eligens
affligi cum populo dei quam
temporalis peccati habere iocunditatem
maiores diuicias estimans
thesauris egipciorum improperium
xpi. aspiciebat enim in
remuneratorem. Et Cirenensis
interpretatur heres appellatur
Omnibus namque modo intra
positis sine ac rusticitas
in peccato castra sunt inim-
nita cum domino consuetudine
derelinquendi. Erit ergo exercitus
xpus passus est pro nobis no-
bis relinquens exemplum ut
sequamini eius sancta vestigia
imitemur. Et hic est qui
Christo dixit ihesus Joh. xii c.
Si michi quis ministrat me se-
quatur. Et tercio quae delectat
cum xpo esse in bello se-
quatur ipsum in quo consta-
dit dominus, iudicium vincat
fiad subiacet mortis cor-
poris non timeat. Dominus
Vbi eum deuoti milites

primo prodit sua ubi suscepta
ipse se beatum dicens voluerat
intueri. Sicut quatuor hostes
per quatuor reges designantur Gen.
xiiii c. quos cum Abra-
ham cum vexillo nostre salutis
ad pugnam aggreditur. quorum
sine dubio omnibus vero electi
ab omni salutis obstaculo expe-
diti devoto animo conuitantur
Et nos ad hoc precontinuus apostolus
et electus se armans hebr.
xii c. Deponentes ait omne
pondus et circumstans nos peccatum
per pacientiam curramus ad propositum
nobis certamine aspicientes in
auctorem et consummatorem fidei
ihesum qui proposito sibi gaudio
sustinuit crucem confusione contempta
Piger autem sciendum quia delecta-
ciones sunt in dextera dei quae
mundi in medijs habens non se-
qui sed consequi ihesum xpum si les
Erat quidam heliam ait in
Reg. xviii c. vsque claudi-
in duas partes. ac si aperte di-
ceret vno pede assistis cupien-
tes esse cum xpo sine tedio
Nolentes autem ipsum imitari
cum sanctis et electis eius pede
altero claudicatis. Ex hijs sunt
qui sequuntur xm vsque ad cathe-
dram. In labore autem passio-
nem dimittit relinquunt. Sicut sunt
quidam prelati predicatores et medi-
ocres diliguntque temporalia quod autem
de commissis sibi populis saluent
vel quod pereant parum curant.
Sicut enim secundum evangelium Math.
vii. c. In die iudicij sunt
dicturi. Domine nonne in nomine
tuo prophetauimus et in nomine tuo
demonia ejecimus. et in nomine
tuo virtutes multas fecimus
Et confitebor illis quia dicens
Nunquam noui vos discedite a me

omnibus apparen[t] mihi hec. Et ibi
perigrinus sicut dictum est supra
v. lingua[m] confessio sempiterna
Noza erat qui tria, et vi-
ficavit eum Mar. xv d.
Omne nocet[ur] tria e a mulieribus
tigris sine sexta tua a mul-
tibus contingit. ihc solem vere
ascendisse d'imparant ad arbores
fuisse caritatis. Ma moclu
eam hac dilectionem nemo habet
Ioh. xv d. Exivit aut ta-
tam caritatem tue ihc ut ho-
mines sibi magne caritatis
constituet debitores. Certa consi-
deratio utiliud pro inde summo
regi dum a patre adscivit Jo-
seph Gen. xlvii e. dum omnes
emptos suo sanguine quatuor
spiritus dimisit patris i. omnia
genere dei ex quatuor coadiuuat ele-
mentis ut quidam dum patrem x ir-
remissibiles perdonat caritate
Cunq eburi qui humilis ad
xiii dies aut temp una da-
bilem te in reddet b bene ihc
calix patris que bibisti opera
mee redoperas. hec itaque mentes
meas et allicit suavius dul-
cius et afficit et stringit vehe-
mentius. Hec igitur Ysaac
Gen. xxii c. lignis et lingua
igne utique caritatis et ceteris vir-
tutes designus. Cum ignea tra-
missimit pro sto mite est ab e-
no provisa victima holocau-
sti xpi ihesus omnibus in lege
victimis et veteri sacrificiis
signatus. Hac in sacrificio Noe
odoratus est dominus Gen. viii ff
odorem suavitatis. et propter hanc
terre cum maledixerat. benedixit
propter hanc in oblacione filii a-
brahe dominus salutem omni gentium
repromisit et amplius quod
dicitur. defecit enim tempus et omni

lingue non sufficiunt in
omni generacione et generacione
bonitatem xpi et tenere misericordia
enarrare. In ligno vite
doma9 apud quod sunt ut p
lignum i ... misterium vim
tenet. Cum xpc in Cantico
tum c sponse sue erat
aut sub arbore malo su-
scitavi te ibi corrupta
est mater tua sub arbore li-
gni vite adam transgressor
Gen. in g p angelum est
prohibitus. Ascendit fructus
in lignum crucis in resurrectionis
voluntas floribus dan. in a
et apoc. xxii a. aspectu
delectabilis in foliis vero
que in libro dicta sunt
medicinalis in fructu mor-
tis omnibus sibi adherentibus
salutaris. Certum enim tale
lignum morte quod non xpi
morte sancte. Nunquid
aut propheta Ier. viii g. resi-
na non est in galaad
i. salutaris in eccia me-
dicina aut medicus non
est ibi. ac si d. ymo. Cur
aliquis in peccato moritur
cum in ecclesia medicina de-
medicus omnes cum nos
potest languor insanabilis
certe in omnes sanare volt
et pro sua sanguinis me-
dicina. Eradicens namque
peccati per ... xxx f. ait
Obedientiam acceptam est a
voluntatibus tuis malis te
de hoc quia dicit9 ait penitentiam
in peccatis quidem conscia
erat. sed non peccat qui
voluerit deum vero adaptor
Nempe volunatus est peter
mihi tuis meas. Felix ita-
que paradisi ortus deliciarum
dei etiam sanctis in quibus hec

sunt delicie esse cum filiis
hominum prov. viii c. Ubi secundum
omnia ligna silvarum super-
eminet lignum crucis ubi ori-
tur ad vitam eternam christo
est lignum vite. Huius enim
gusti mandatorem dominum quem
adam non sumpsit transgressores
transgressoribus enim ne i in-
dicam sibi attendat a domino
eiicitur ait Gen. iii c.
fidelibus ait Job x b ut
vitam habeant et habundancius
habeant per viam penitentie
ministra lignum vite. Sed
ait xx cena assignat do-
ctrina nobis e ut nos
iustitie timorem domini et amore
quod habentes clavus confixi
ab eo misericordiam quod nunc esse
exoptat et expectat recon-
ciliari. Hic enim figuram ha-
bentes demonum adversari-
orum iudeorum dicebant ad christum
Math. xxvii c. Si filius
dei est descendat nunc de cruce
Christus autem usque ad mor-
tem in cruce permansit vo-
lens imitatores suos
ut in precepti conveniant
usque ad mortem in iusticia
permaneant. Non enim qui in-
cepit iusticiam sed qui in
ea perseveraverit usque in
finem salvus erit.

Crucifixerunt eum et
cum eo duos latro-
nes unum a dextris et u-
num a sinistris Luce xx-
iii c. Ubi homo sic legitur
Marc. xvi d. propter maliciam
occidit animam suam latro
non ingenue et occisor
anime sue vocatur. Tales
sunt iudei et gentes quo-
rum hunc modo latrones
[illegible] ubi ait Rom.

iii c. Tamquam hominis iude-
os et gentes omnes sub peccato ce-
nsi quorum medius e inde distin-
guitur [illegible] Luce xxi. Sic serpens
erectus in palo in medio popu-
li [illegible]. Sic Aaron cum tho-
ribulo [illegible] stans inter
vivos et mortuos resistit
ire dei. Sic Joseph Gen. xxx-
ix et xl a in carcere cum
positus cum duobus unum ad gloriam
alterum destinavit ad gehennam.
Tres [illegible] status hominum
sicut Christus moritur pro nobis
qui peccatum non fecit. Latro a
dextris penitens cui Christus ipso
die ianuam aperuit paradisi
Luce xxiii f. Latro a sinis-
tris diffidens cum Christo moritur
et gehenne [illegible] suam maliciam
delinquit [illegible] per [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] stellarum [illegible]
[illegible] Joseph [illegible] in-
[illegible] latro
qui a dextris erat et gratiam con-
secutus est [illegible] penitentibus
imitanda [illegible]
corrigere student ubi dicit
[illegible] blasphemanti Luce
xxiii. Neque tu times deum
quod in eadem damnatione es. Re-
atum suum confessus est ubi ait
Et nos quidem iuste digna
recipimus [illegible] ante mortem
[illegible] Luce ait
[illegible] mali fecit. Sed non fecit
adam Gen. iii c. qui peccatum suum
in [illegible] mulier quam
dedisti mihi dedit mihi de ligno
et comedi. Malum hic excusa-
tionis in peccatis [illegible] suis
[illegible] delinquentes plena
fide [illegible] gratiam et [illegible]
et [illegible] qui dixit memento
mei domine dum veneris in regnum

tum Magna presius fides
pendente in cruce Christi sangui-
ne conspersum latronem ma(g)ni-
tam preciosam credere regem celi
et de ipso sperare graciam i(n) cunct-
is peccatorum et gloriam post hanc
vitam. Magna fides magnam
promeruit mercedem. dixit ei ihesus luc.
xxiii c. Amen dico tibi hodie
mecum eris in paradiso. In
hiis duobus fecit ihesus quod
olim dixerat amos iiii c.
pluviam super unam civitatem et super
aliam non pluviam. pars una com-
pluta est et pars altera que non
compluta est aruit. Certe apte
di(citur) unde sanguinis mei qui
vere pluvia est. secundas causas
dentes predictos impedi(vi) et
per impedam. aanthy. Magna
per se blasphemantes faciunt
(h)ac nobis liquet. Et quod amabat
latro paradisum possedit. Aqua
se blasphemus et infelix reci-
dit. Alterum consimilis generalitatis
pluvia salutaris hoc complet.
Inde(a) accessit (i)n suis blasphe-
miis non compluta. In cruce re-
ligiosi a dextris positi in humi-
litate et dilectione permanentes
bonum latronem imitantes complent sangui-
ne. blasphemi autem et sini-
stram localiter amplectentes relin-
quunt gehenne

Postquam autem crucifixerunt
eum diviserunt vestimen-
ta eius. Math. xxvii c. De
vestimentis suis dominus bis legitur
denudatus. In flagellatione et
in ascensione crucis et primo ea re-
dunt. 2° irreconpabiliter perdi-
dit. Nam ea ut scriptum est
milites diviserunt vestimenta.
Vestimenta hec scelos in cruce
vel venientes in cruce perit non
in agnone designant. quibus dominus
in hac vita christus spoliatur

a demonibus per vocatum
penam vendunt. quos
ideo in fine perdidit in
lectibus i(n) doloribus in per pec-
catum relinquit quod hunc ve-
stimenta illa sorte divi-
dunt cum inicuum quibus hec
eos in inferno punientes
accipit quos in hoc
mundo per peccatum seduxit.
Tunc enim fit Ysa. ix. a
aut exultant victores
capta preda quum dividunt
spolia. Secundo exutus est tunica
cum invicem texta incon-
sutilis caritas. Joh. xix.
c. scilicet que vel tota per peccatum
amittitur vel tota per in-
stancia possidetur. Secundo
Math. xxii. c. Hec est
vestis nupcialis que
aliam ornat ornatum cete-
ris corporis cronnio digna
facit. Christus est vestis
beati christi commendat nudi-
tas que nobis vestimen-
tum glorie meruit ad pau-
pertatem provocat et ad (t)e-
nendam viam salutis i(n)-
struit. Leviti(cus). Sic Jo-
seph Gen. xxxix. c.
ne cum meretrice iam fornicaretur
nicate ab ea abicit ve-
stimentum. I Reg. xviii. a
Jonathas de david
intimo glutinatur amore
omnia vestimenta et tu-
nica corporis exutus et hinc
Marc. xiiii. c. adolescens
amictus sindone ne ra-
piatur ab hostibus relicta
sindone nudus aufugit.
Commendat itaque nobis
in christi nuditate dominus
in deo voluntaria pau-
pertas. que primo gradus

est in statu religionis esse
de emptum. Unde ait ihesus
Luce xiiij c. Nisi quis
renunciaverit omnibus que
possidet non potest meus
esse discipulus. Hec autem humi
liter facere ad sequendum
ad statum illum quis rete
habet sed et amore summi
post christum. Audiat illum
dicentem illum. Amen dico
vobis quod vos qui secuti
estis me Math. xix c. Et
reliquistis omnia centuplum
accipietis et vitam eternam
possidebitis, id est inchoatam
spe contemplacionis de qua sunt
omnes divicias plusquam
centies gaudebitis in hac
vita et post hanc vitam
eternam possidebitis. Tra
hat ergo ad statum illum tam
promissio premii quos
ad hanc ex comminacione non
compellit. Perdat iste pau
corum soliditatem numos et
voluntates propter possessiones
vite presentis et eterne conse
quentur. Dicit de ore de con
solacionibus se scandaliat, con
sequentibus pacem et quam
sic ardet cum in statu po
situs omnia sufficit pacienter
ps. cxix. Pacem cum hiis
qui oderunt pacem eram
pacificus. Et plus eorum re
sanant qui suas do
lent paciencias. Et ad sua
excitat omnibus et preci
pue in statu positus ait
Paulus Hebr. x c. Paciencia
vobis necessaria est ut vo
luntatem dei facientes re
portetis promissionem. Tercius
gradus est obediencia quam
docuit christus cum clamans

voce magna pater inquit
in manus tuas commendo spiritum
meum Luce xxiij c. Magna
vox religiosi professio obediencie
que in celo placat deum, ab
anima expellit peccatum, bella
indicat demonibus, occidit veterem
hominem, novum suscitat. Unde
iudicum c. libro quod eos sinunt
non habent spiritum quod reclinato ca
pite id est humiliata mente deo
spiritum et placito eius in hac
re est vivens tradidit. In
evangelio dicit ihesus Math. v. Beati
pauperes spiritu quoniam ipsorum est
regnum celorum. Unde ligatis
in statu manibus et pedibus
incessanter ambulant ut contingat
operantes. Unde sic vos anima
perceptoris. Unde quod summum est
exemplo christi ad amicos et ini
micos ex caritate visibilibus se con
cedunt omnibus affabiles id est omnibus
delectabiles et summum est in eis
pati omnibus ad salutem, hunc
summum caritatis gradum qui in
statu religionis non attigerit
sanctum eius dulcissimi gustu
atque in aliis ascendere non
gustabit

Felix anima que cum omnibus
sanctis potest comprehendere que
in statu dominum sit longitudo, lati
tudo, sublimitas et profundum
Ephes. iii c. Longitudo enim e
ternitatis presentis cristum quod
sustinuit semper et nunc sustinet
in nostra paciencia. Vasa vere
dona bonitate eius quedam illorum
in vasa glorie transformentur. Ypo
crita igitur Ysa. xxx d. Expec
tat deus ut misereatur vestri et
ideo exaltabitur parcens vobis
Nam sunt ab inicio mundi omnis
perdidisset ut me potest inimicos
amicos iam aut nullos

aut paucos possidet / Sed
cum peccaverint ut ait apostolus
Ro. iii. c. et egent gratia dei. bea-
titudo ad omnes se extendens
omnibus se exhibens tractatus est
quia eos quos in peccatis dum
sustulit desideratos cupide be-
nignissime suscepit reverten-
tes impletos quod per zecharias dicit
in i. c. convertimini filii reverten-
tes et sanabo conversiones ve-
stras Oze. xiiii. Item nos probat
pater Luc. xv. c. ostendens fi-
lio prodigo revertenti enim
caritatis gemine brachiis
duplicatos. Item omnem rede-
unti dimittit culpam et in-
super dona gratie impertit. Tales
enim initiale Luce vii. g. que
in civitate peccatrix fuerat plus
dilexit. Item caritate paulo
ardentior i. Cor. xv. a. quia re-
cedens a peccato plus omnibus la-
boravit. Sublimitas ad cele-
stia nos reducens spes nostre
salutis est que omnem a nobis
tam corporis quam anime aufert
infirmitatem et spiritualem largitur
pulchritudinem excellentissimi ho-
noris reges constituit perpetuitatem
iocundissime laudis infundit.
Tunc omnia que in prelibatis po-
sita erant cum fide et devotione
intuenti titulus manifestat
Math. xxvii. c. Ihesus nazarenus
rex iudeorum. Ihesus enim salvat
Nazarenus ornat. rex largitur
gloriam. Iudeorum laudem confessorum
apponit. Hec sunt gemine co-
rone in corona regni pro qua
certat amonens Corinthios pa-
ulus i. Cor. ix. g. Omnis qui in
agone contendit ab omnibus se
abstinet et illi quidem ut incor-
ruptibilem coronam accipiant
nos autem incorruptam. Huic

titulo sublimi mundi et
omnes homines mundi invidi-
atores qui celestia non
sperantes bonis suis no-
cuerunt omni desiderio in-
herere. Pilatus autem i. mundi
omnium malleator pessima
gentium et subito tristitia e-
rexit magna fit et
appetitum celestia prodiit
et sic statuens titulum
velint nolint mundi
amatores dicit Ioh. xix. d.
Quod scripsi scripsi. Pro-
fundis tantis tanto minus
scimus quis potest explici-
tare quantum in secreto sol-
nis dei celatur. Humanus
intellectus non valet. Tenuis
enim investigat homo cur
adhuc in uteris vel quare
Iacob dilectus sit. Esau
reprobatus Mal. i. a. et
alia multa dei opera. apostolus
Ro. xi. f. admirans ait.
O altitudo divitiarum
sapientie et scientie dei quam
incomprehensibilia sunt iudicia
eius et investigabiles vie
eius. Ithas itaque di-
vinis rebus ut vere
in semper omnibus comprehendit
qui se in peccatis diu
expectatum cernebat.
Et peccator qui ex caritate
Christi attractus est et mi-
sericordie susceptus gratias
agit fiducia in sublimitatem
erigitur. Profunda dei
iudicia expavescens
que non investigat re-
vereatur. Sic enim cuiusque
ait iudicia dei quamque
occulta quamquam mani-
festa sunt iusta

Pater ignosce illis
quia nesciunt quid fa-
ciunt. Luce xxiii c.
Septe aut verba locutus
legitur ihesus xpistus quia septe
cordis in cithara dauid
pparata omne pruit in cor-
de hominis cui dulcius re-
sonent. Nam demonium miti-
gat. Primum verbum est pater
ignosce illis. Hec enim cor-
da sonans dulciter placuit
patri ad plura resonant ho-
mines ad primam attinet
patrem. Maxime enim pro illis
(hoc) sonabat aput patrem ut
ait apostolus Hebreorum v. a
quibus resistunt et errant
Quod significat idem apostolus i thi-
i. d. ignoras sentiens simul
quia respirans feci in mare
dulce. Secundum verbum est quod
ad latronem dixit ihesus luce
xxiii f. Amen dico tibi
hodie mecum eris in paradiso.
Hec corda secunda sonabat
dulciter diuine bonitatis
personat largitatem que
latroni deus sponsum facit
morienti homini paradi-
sum aput peccatum re-
fidenciam scelus remissionem
respondit. Et huius corde
sonus tenuit nouissimum
et fuit primum. Tercium verbum
est Joh. xix e. Mulier ecce
filius tuus et alia que sequuntur.
Hec corda nobis xpistum
sonat dignacionem paruum
suorum solliciti nos specialem
discipuli dilectorum. Et pro-
ne namque apparuit quia mi-
cabis vere erat filius virgo
In sequi nos mollitiem
vide lectore Nonum in quo
[illegible] xxxi d. facit dulcis

sunt tam multa laudabit
vere quoniam secundum vitam suam. In
altis canit hoc per inspiracionem
sui spiritus ait apostolus i thim
v b. Si quis suorum et maxime
domesticorum curam non habet
fidem negat et est infideli
detior. Postmo ondit quantum
discipulus dilexit castitatem quia hoc
virginem virginem commendat
et in hoc instruens ut custodia
virginum et castorum non nisi pro-
bitis in castitate hominibus
committatur. Quartum verbum est Math.
xxvii e Deus meus ut quid
me dereliquisti. Hec corda so-
nans continet mea, nisi terrore
et terore aliorum nobis reparat la-
scinam. Nam si inocens de
filius ipse peccatum sit delictum
est dennis videat omnis qui
peccat ad quantam miseriam
de peccatis suis ipsum optat
derelinqui. Dereliquit enim pater
filium ne nos derelinqueret
et nos instrueret ut pro eius
amore omnia que impediunt
et nobis bona derelinquimus.
Quintum verbum est Joh. xix f
Sitio. Quinta cordarum tangens
beneficiis dulce unde sonu-
it dicens xpistus oblitus suarum
miseriarum siciebat nostram salutem.
Quinta scilicet cum felle potata
omnibus humanis ut dignam posset
gustare dulcedinem febrem
sanat omnem acredinem
nobis reparat a sensibus et fide-
libus omnem illicitam elimi-
nat voluptatem. Hinc est quod
multi cum dauid gustauerunt
Quam magna multitudo diuine
dulcedinis ps xxx. Alii vi-
rentis stingellis in acceto.
Sexta enim d. [illegible] in deli-
ciis bucellarum auditus

Alin cu Johes bapta medi
cessissent delicias ut dma
rebus dulce ne sentientur
Sextu vm est Joh xix ff
Consummatu est vz opus
redemptois humane vel vem
mdacio spus ad spm est
q' perpetraz dit dns Ysa
v b. Quid vltra debui
face et no feci de 2o dicit
Je n c Ego plantaui te vi
neaz meaz electaz quo q
uisa es in amaritudinez vitis
aliene · hec corda nobis in
sonat in ope bono pse et
sapiencie an morte consumi
consummatus b Septimu vm est
Luc xxiii f Pr in manus
tuas commendo spm meu
Que corda sonat nobis x
veraz cu hominibus caritatis
vnioz tutissimaz magna post
huius vite transitu securitaz
optimaz et maximaz homini cons
tracz Non enim in exitu a
nime sue timuit sic qui
an dixit confidenter Joh xiiii
q Venit princeps mudi huius
et in me non habet quicquam
Sz spm suu dicibus bsibus spi
ritibus vnitu et spiritalibus
pta moriens commendat luc
xxiii f Ulime est qz aia
laetus securus egredit aia
Stephani excussa lapidibus
ad xii actis vii q quez
vidit cu leticia dormie Au
dictis moriens iussit ad deu
p viaz salutis recedit Mar
tiny astanti demoni super hac
ad xii letus pnit dicens
Quid hic astas vz attinge
rint ad deu in pace comod
da sibi ingressus Que noia gau
diu exprimens Ysa lv f aut
Cum leticia egrediemini et cu

pace deducemini montes
et colles i mansiones et
incedet angeli coram
nobis exsilient et oia
ligna regionis i. scti ab
hac vita ad celestia tra
platati plaudent manibus
Renarrabile de adventu
sociorum gaudium exprime
tes Tercia qz securitas sit
in manus pris spm come
dat innuit Sapiens sapiens
vbi ait Sap iii a Iustoru
aie in manu dei sunt
Joh x f de qua nemo
est qui rapiat Nemo
qui consistere in qua sit
omi ppbacoi requies
et securitas sempiterna
vn ipse dns p Ysa xxxii
q dit Sedebit ppls meus
in pulcritudine pacis et in
tabernaculis fiducie et in
requie opulenta Felix ergo
que dicta est commendacio
spus illa xpi. Velut
leonez constituit nt viuat
ut absque omni impedimento
salutis moriens patri
possit spm commendare
Manet qz cu septez cor
dis affectu anima
mea Ysa xxvi f Bene
canite frequenta canticu
ut memoria tui sit Ysa e
xliii q Redit eni aput
deu bm memoria sic cor
de ore ope cu humilitate
et devocione memor fuit
dni

Et hiis dictis expi
rauit Sed morte
dni ca considranda
occurrunt quod circa horam
nonaz qd clamans voce
magna qd inclinato capite
expirauit pa mediez homo
redit paradisum cui circa
horaz nonaz regimus

celorum nemini cedat fede-
cius reserauit. apoc. iii. b
Item hic clavem david
claudit et nemo aperit
aperit et nemo claudit.
hora nona sol a suo
fulgore descendens innuit
ardorem dei iram per mor-
tem christi hominibus mitigatam
unde ps. lxxxiiii. Mitiga-
sti omnem iram tuam in hac
vita abstulisti. hora
nona hora descendit
in qua piscis assus id est
christus passus electis apponitur
in cibum deliciarum tradi-
tum caritatis eximie con-
dimento. luc. ult. et obtulerunt
ei partem piscis assi et de fa-
vo in quo fecit ioseph mor-
tem timentes vite eterne
fiducia sunt adepti. hora
hora filius reguli Ioh. iiii
et heri hora septima significans
morti febre depressum
corporis sanitatem. hora namque
septima reliquit eum febris
hec est felix hora in qua
christus moriens simul cum
ipso nostra vetustas le-
gis carnalitas peccatum et
auctor peccati dyabolus mo-
riuntur. Cum christo namque
ut ait paulus Ro. vi. quia
vetus homo noster crucifixus est
ut destruatur corpus peccati
et ultra non serviamus pecca-
to per mortem quam christi. sicut
dicit Ysa. lxvi. a. Qui im-
molat bovem sicut qui
interficit virum et qui
offert pecus quasi qui excere-
bret canem. sicut quasi
pa nec dum mediatur hu-
mana. Ioh. xii. c. Nunc prin-
ceps huius mundi eicietur
est foras. Clamans quod
Math. xxvii. f. voce

magna ihesus in morte vo-
luit et nunc vult ut au-
diat celum et attendat terra
et expavescat infernus morte
eius. Item clamans voce ma-
gna tamquam filius dilectus pa-
trem inclinat ad misericordiam tam-
quam leo rugiens filios mor-
tuos suscitat hodie. vero in
morte deus apparens infernus
de medio eliminat dyabo-
lum. licet ora testatur per
Ysa. xlix. c. dicens ad filium
deus pater. dedi te in fedus popu-
li mei ut suscitares terram et
possideres hereditates dissipatas
et diceres hiis qui vincti sunt
exite et clamans revelavit
Hebr. v. c. summus et spiritualis pon-
tifex super domum dei. Hebr.
v. c. qui in diebus carnis sue
preces supplicationes
que ad deum obtulit cum cla-
more valido et lacrimis ex-
auditus est pro sua reverentia
valuit namque et valet iste cla-
mor mortis christi. In celis
placare patrem. In tenebris con-
vertere splendorem. Math. xxvii. ff.
i. quando splendidum in hoc
mundo in similitudine gentium mo-
vere terram i. ad penitentiam corda
petrosa monere, petras scin-
dere i. ad mollitiem penitentie in-
duratos, monumenta aperire. Unde
clamans et scindens corda petrosa
facere contritos. Item mundi cum
tam morti degentium qui non
morte christi sanantur. clarior
itaque sole est per superbiam. ter-
restior terra per avaritiam. fe-
tidior sepulchro per luxuriam et sepulto
per luxuriam et in omnibus lapis
saxis durior per obstinationem
qui ad clamorem non conteruntur

Ihesu xpi. Illos ut S v a ait
posuit cor suu ut adama
tem et silicem et noluerunt re
cipere. Huius pius xpi clamor
videtur rauc(us) quia non sonat
eis per organa veritatis i. pre
dicatores vel predicatores que
sunt planta. Zach. vii c.
Et sunt que sunt eorum contra
voluntatem per hijs ait ad pres
sura ps. lxviii. laboravi
clamans rauce facte sunt fa
uces mee. Isti velut lapi
des duri clamorem xpi ut
eadem suscipiunt dicentes et i
libro Iob xxi c. Recede a
nobis sententiam viarum tuarum no
lumus. Attendat hoc quimodo
est et consuescat de eo quod
in prov. xxi c. scriptum est. Qui
obturat aures suas ne au
diat clamorem pauperis i. cri
sti et ipse clamabit et non
audietur. Ibi ebr. xii b. Alii
velut terra recepta imbrem
sanguinis xpi et molentis
clamorem suscipiunt. Sed nullum
fructum bonum referentes qui
non susceperunt imbrem san
guinis xpi operiunt et clamo
ribus nulla fructu voce au
diunt et hos ipsos dicere pos
sumus latrones. De quorum per
dicione plangit de sua morte
vere dicit dolens Iob xvi
f. Terra ne operies sanguinem
meum nec inveniet in te lo
cum latendi clamor meus.
Et omni die per organum sancti
spiritus clamat eis cotidie in
cibus matutinis. ps. xciiii.
Hodie si vocem eius audi
eritis nolite obdurare corda vestra
Quoniam cum in veritate ad xpm
clamant hodie vocem non au
dit ipsi eras fortassis ad

supplicandum rapiet pro
rem audiet nichil.
Inclinato capite tradidit
spiritum Ioh. xix f. Primo homo
per superbiam caput elevat
et ideo adhuc ut ait Iob
xi d. Vir vanus in superbia
erigitur et sic pullum
onagri se liberum natum
putat. Xpus autem et pa
tissans patri et consulens
homini et exhibens adhuc
sermonem humilitatis usque ad
mortem caput inclinat.
utriusque viam scilicet primi de
scendentis ad miseriam et
alterius ad gloriam ascendentis
ostendit Salomon in prov. xvi
d. dicens et ibidem xviii d.
ante ruinam exaltabitur
cor. Item xv. Et gloriam pre
cedit humilitas. Gen.
iii b. Primus homo celum
respiciat dicens eritis sicut
dii. Et ideo adhuc homines
genere suo in gradu a deo
positi sunt non contenti sunt
militibus milites baro
nibus barones principibus
principes regibus reges
diis vel certe demonibus
per phas et nephas equipa
rari cupiunt. Superbia eo
rum ad deum ait ps. lxx
iii. Eorum qui te oderunt ascen
dit semper. Xpus autem inclina
to capite terram respiciat
non dedignatus fieri similis
in terra mortuis et se
pultis. Et ad ipsi consi
derationem inducens superbie
hominem dicit Gen. iii e. Ter
ra es et in terram ibis.
Elevat caput mulier et
vidit lignum quod pulcrum
esset visu aspectuque de
lectabile et ideo adhuc

cuius aspectu homines sedu-
cti in nitore auri et ve-
stium splendore et pretiosi
venustate corporum turpi-
ter inciderunt oculos. Christus
autem pauper et nudus sa-
guine perfusus pallore confu-
sus caput reclinat ab
hiis omnibus mundanis re-
vocans dicit per prophetam audi
sponsa sine. Obliviscere
populum tuum extra scilicet mun-
dum et mundi concupiscentiam
Cui enim hominibus placere
cupiunt sunt et domum patris
tui superbiam vel saniam
dicat. Quia Luce xvi
c. Quod altum est hominibus
abhominatio est apud deum
Psalmo Et concupiscet rex
decorem tuum. Tercio reclinat
caput non solum respirat
sed clamans tremens prestito
ut scilicet nobis morte sua
homines non apostatas an-
gelos liberat. Non enim
ut ait apostolus hebreorum ii
c. angelos apprehendit
sed semen abrahe. Dexte-
ra ii c. Libera est terra quam
deus dedit conspectus et
omnia in ea sunt prope
Commendat ergo insipida
nimia christianis. Qui enim
ut scilicet a hominibus de-
mortuis surrexio traxit.
Christus enim ut ait apostolus
Ro. vi c. resurgens ex
mortuis iam non mo-
ritur. Iterum reclinat caput
sinistra descendens. Dextra
innuens iam facto separaturus
omnes ad dexteram et edos
ad sinistram Mathei xxv c.
In die iudicii colloca-
batur. Vocat enim primum in me
que ad dexteram sunt nomi-
nans. Que autem a sinistris
sunt abscondi non possunt

Inclinat scilicet ad aquilonem
caput tamquam sol verus reli-
quens unum emisperium alteri
illuminat. Dum a iudeis abscedit
per mortem suam ecclesie gentium
dat salutem. Unde Ysaia xlix
c. pater ad filium ait parum est
ut sis mihi servus et ad
suscitandas tribus Iacob et fe-
ces israel convertendas. Dedi te
in lucem gentium ut sis salus
mea usque ad extremum terre
Quarto reclinat caput ecclesie que
stat in sua. et re tota. i. mere
dum iuxta crucem astitit stimu-
lamine(?) interius et exterius re-
galiatus(?) pectori. Exhibuit duo
ad preces immare(?) a pectore cum
filio prodigo revertatur. Verum
quod dolens Ioseph reclinat aut
ffacie meam regemisco. In-
gemuit enim usque ad morte
de filiis peccatoribus iudeorum
et scandalo discipulorum et pro mu-
titudine perditorum. Pro hiis omnibus
regemiscens ait in Ysaia filii
os enutrivi et exaltavi ipsi
autem spreverunt me. Sic itaque i-
clinato capite Luce xxiii c.
expiravit. Ut se salvator cum
morte sua mortem vincat. Dicit
ipse per prophetam ait O mors
ero mors tua. Iohannes
xix c. Tradidit spiritum ut rede-
mptor de quo consulens redemptor
Ecclesiastici xxix c. ait. Gratiam fi-
deiussoris tui ne obliviscaris
dedit enim pro te animam suam. Unde
Mathei xxvii c. emisit spiritum
tamquam omnibus tribulationibus et an-
gustie redemptor. Respice verum
Noe Genesis viii c. qui de ar-
cha corporis sui passionum fluc-
tibus agitata emisit colum-
bam i. animam que rediens
ramum olive i. signum pacis
perpetue reportaret

Vulnus militis lancea
latus aperuit et continuo
exivit sanguis et aqua Joh.
xix c. Libet paulisper cel
latoris ipsius vulnera. Ex hiis
namque multi varii que curant ha
verunt consolacionis divino humiliter
pie et devote hauritorum
liber Job. iiij b. Neque enim
in quod hauriat hec enim hec
cisto non sunt et profunda altera
est abyssus magna / exceptus e
cuius sapiencie non est finis.
cuius fontes Ecclesiastici vii c. ide
vulnera dilectissimi genere corpori
sunt qui in homine omnia conti
gerat vicia et gracia que per
arecham designantur per multos
bene emulaciones elevetur in sublime
Nam si gracia suis crevere cumu
lat. unde bene aque per diversos
conflictus fiat celestibus penitentie
Unde de istis in libro Sapiencie
in b. scriptum est In paucis
vexati in multis bene disponentur
ad quos fontes invitans omnes
gentes Ysa. xii. c. ait / hauri
etis aquas in gaudio de fontibus
salvatoris / Sunt et hec enim
non sunt consumpti medicinis
cum nullus occurrit languor in sa
nabilis cuius pixides vulnera
sunt plene unguentis optimis
que in hac eternis dolentibus a
perte sunt ad curam pie et
corporum sanitatem. Et hac ut
ait Ecclesiastici xxxviii. a. medi
cinam creavit altissimus quam
terra in terra et non alias
cum insula est posita inter
mare / Terra enim domini plena
est terra psalmo xxiiii. Insulis
plenis insula. celum gloria ple
num est et locus sepultura / Sed
hic formosa flore preciosus
odore fructu dulcior pre omnibus
Can. ii. a. Sicut malus inter

ligna silvarum sicut ma
lus in concupiscenciis multis et hic
floruit et per florem nobis
salutis fructum promittit
et ebrius sepulchrum / Sed
cuius ille. sicut in Joh. in
c. dicitur praesior est cunctis
operibus et omnia que de
siderantur huic non valent
comparari / Can. ii. a. Sub
umbra itaque dilecti con
sedi anima mea. et de vul
neratissimis floribus vulnere
eius fac tibi cum admiratione
sponse coronam exultacionis
sicut de pugna huius
vite redeuntibus ad portam
ingredi cum sanctis et fide
libus in capitulum conducis
Est enim ibi deus coronatum
ut ait Ysa. xxviii b. Co
rona glorie residua populi sui
et sertum exultacionis de
pugna redeuntibus ad por
tam Intrim de huius flori
bus apes humiles fide
lium affectores in receptaculum
cordis sui congerant
mellis dulcedinem infini
me habent saniter / Sponsa
sa de hiis sic conscientie
ornat lectulum et iocundum
sponso cum ipso facit man
sionem. Ecclesiastici xi. a. Prerogativis
in volatilibus apis / Quod
adhuc clamat in psalmo xxx
Quam magna multitudo dul
cedinis tue domine / Luce xx
iii. f. In hac sanatus lac
paradisi ad illa ipsa domine
Can. i. c. Lectulus noster
floridus clamat sponsa
veni domine / Can. ii. c.
Hic est columba tuta sed
in foraminibus petre in cani
nis marie. Est ad hu
nor sicut mixta petre consolum
sit per medium amoris

afferunt. Jere xlviij c. nidificabis
in summo ore foraminis i. in late-
re crucifixi. Compunctionibus foramina
manuum ut pro beneficiis suis
agat gratias, in aspectibus pe-
dum foramina ut ibi pre-
terita mala plorant illuc vn-
g. et precaveant peccatorum recidivam
delinquentes. Relinquite civi-
tates civitates et habitate
in petra habitatores moab
et estote sicut columba nidifi-
cans in summo oris foraminis
hoc est foraminum vulneris
vel lateris crucifixi, per quod spo-
sa in tactus salutis sensit
percussisse mistica gratia. Can-
tica v c. Dilectus inquiens meus
misit manum suam per foramen
et venter meus intremuit
ad tactum eius, per hoc namque
foramen operatur salutis
ecclesie vel sacra xpc emi-
sit ut in sanguine redemptorum
in aqua salutis lavacrum
habemus et ita sicut ex latere
Gen. ij. c. de dormientis adam
processit latere, Sic de mor-
tuo in cruce xpo. Joh. xix
f. salvatorum occasione vere
ecclesia et nove plebis multi-
tudine fundatur. Felix itaque
miles qui clausum tot sceleribus
et generibus thesaurum nobis in
xpo thesaurum salutis aperuit
ut iam liceat homini intra-
re in sanctuarium dei et videre
quia vere xpc est dominus dives
in omnibus qui invocant illum
Ro. x. c. Respondit enim illo
qui aperit domum clausam una
domus. Clavus petrus
et lancea reseravit humano
generi patescit. Et tu filius
fidelis explicas te ab hu-
ius mundi negociis et militans
ad bonam militiam poteris
hunc aperire thesaurum si lan-
ceam devocionis habueris

fide firmam, spe prudentiam
petratam cordis domine cari-
tatis. Tu in moyse sta
Exo. xxxiij. c. in foramine
petre et videbis ubi sicut
moysi altissimus omne bonum.
Et tu peccator divino reatu
seclus a peccato quid times
Ysa. ij. c. Ingredere in petram
considerans in xpo bonitatem et mala
et abscondere in fossa humo
i. in vulneribus ihesu xpi. Ne-
pe vulneratus est. Ysa. liij. c.
propter iniquitates nostras. Et ab-
si in ea preparaveris qui sedent
a facie domini perversis

Stabat iuxta crucem
ihesu mater eius etc. Joh.
xix. c. Stabat mater iuxta crucem
mater eius iuxta eum loca-
cum conformitas vicini tam
nostro ingenue caritatis. Sta-
bat igitur mater iuxta crucem ihesu mater
eius vicina loco. Non enim
nisi vicina fuisset poterat
audivisse. Mulier ecce filius
tuus. vicina actu per compassio-
nem. Stabat mater iuxta crucem ihesu
mater eius Et hoc est quod
predixit ei sanctus Simeon. Luc.
ij. c. Et tuam ipsius animam
pertransibit gladius. Rebus
ergo pauperculis sibi modi-
ca [illegible] et omni
[illegible] pulcre. Sta-
bat mater iuxta crucem ihesu mater eius
Sic stans mater iuxta crucem dixit
apostolus Gal. vi. c. Nemo
mihi molestus sit ego enim
stigmata domini nostri ihesu xpi
in corpore meo porto. Ste-
tit hoc vicinatus crucis loco
non animo puta milites
crucifigentes iudei blasphemantes
quorum speciem tenent qui vici-
niores sunt deo quam morti. La-
icus in celo psallunt. In
altari ipsum corpus xpi in
sacro conficiunt. Virginis

aut ipsum et operibus blas-
phemantes de quibus per
prophetam dicit ihesus Ysa. xxix e
populus hic labiis me honorat
Mathei xv b Cor autem eorum
longe est a me / Tercio
xii a. q. notat eos dicit
ad ihesum prope es tu domine
ori eorum et longe a reni-
bus eorum / Alii tamen xpi
non loco sed animo appropinquant
De quibus econtra Luce xx
iii f Stabant autem a lon-
ge noti eius / Tercio ge-
rebat imaginem beata cecilia
que desuper decantata te-
gebat vestibus subtus cili-
cio domabat membra / Octavo
Sebastianus qui sub clami-
de terreni imperii xpi in se-
creto militem abscondebat
bat quos adiuit in tribu-
lacioni prope esse aliquas
animas et utiles apparen-
tes intus adherentes deo
medullitus fecit plurima
ut lego / De quibus ps xliiii
Astitit regina a
dextris tuis in vestitu deau-
rato et alii qui licet illi
non loco nec animo appro-
pinquant in quorum consilio non
veniet anima mea / Semper
omnibus autem hii qui loco
et animo a te domine non
recedunt puta viri reli-
giosi in hoc mundo nil ha-
bentes ii Cor vi d et in
xpo omnia possidentes /
Sed stabat iuxta crucem ihesu
mater eius et soror matris
eius maria Cleophe et
maria magdalena ubi tres
mulieres ordines salvandorum
In beata virgine virginitas
In maria cleophe coniugati
In maria magdalena continentes
qui nubunt solis in die no-

vissimo dicit ihesus Luce
xxii c Vos estis qui per-
mansistis mecum in tempta-
cionibus meis / et ego di-
spono vobis sicut dispo-
suit mihi pater meus regnum
ut edatis et bibatis super
mensam meam in regno
meo / Tercio autem fuit in
carne prior in corde
ardencior cum stetit virgini
or credens quod in celis
esset in sapientia vel e dicitur
incorrupta prius deo fiat
In tali cum ihesum qui stabat
iuxta crucem ihesu venerabilem
mirabilem et impassibilem
nobis qui viri dicimur
et non sumus / Quia licet ibi
notantur femine et viri omnes
discipuli vero quos dilige-
bat ihesus / Tercio prophetia
[illegible] est omnes instant-
iam elongati iam a deo
per maiores partes viris in la-
bore et exempla in labo-
ribus plurimis in carcere
[illegible] plures iam [illegible]
corpore et [illegible] videmus [illegible]
ximas [illegible] / Infirma
enim mundi ut ait apostolus
i Cor i elegit deus
ut confundat fortia et
non est acceptor personarum
apud deum Ro. ii c Beatus
et apud te domine ubi
omnium saluti agitur ut et pec-
catores in te domine
fiduciam habeant invenit
Centurio magis est Math.
xxvii f Centurio visis
hiis que fiebant dicebat
vere filius dei erat iste / Et
alii complures provincie
pectora sua revertebantur
Luce xxiii f Tam enim

in xpo scissa nube car-
nis vero sol paulatim
emicuit et factum per
mortem sacri corporis a-
labastrum odoris effu-
sus fragrantiam, et inde in
fine crevit, ut confessus
est centurio: vere iste
et in odore divine vite
erat ad deum, peccatores
et iudeos attrahentur.
Joseph in cathedra sinda-
nis mundam involvit
corpus ihesu. Mar. xv
c. Corpus laborans in
cruce et in sepulcro re-
quiem consecutum. Labora-
tores in miseria huius vite
laborantes in propria carne
In pectore quoque laborantes
et per laborem variam inve-
nientes requiem significat.
Miseria enim huius vite re-
quies est in insuperabiles cir-
ca nos desuper inimi-
cos per angelos malos
de subtus a carne mortis
illicitos et molestos
a dextris dispositos in pro-
speris, a sinistris depressi-
ones et victas mo-
lestias in adversis. Hec autem
comparatur sicut ait Ezech.
in c. dedit dominus filius
hominis ut descendamus in
ea. Ab hac autem anima
deponimur cum per verum Jo-
seph, Ro. x c. qui dives
est in omnes qui invocant
illum, in eterna requie
collocatur. Hec requies
monumentum est in quo
beatorum spiritus a miseriis extra
et a malis omnibus ab-
sconduntur. Unde ps. xxx.
ait: Abscondes eos in
abscondito faciei tue a conturbatione hominum.

Extra hoc monumentum Joh. xx
c. stans maria plorat et ab
ipso omnium salvatore men-
tis consolationem et laborem similiter
priorum quia est huius desuper
in omnibus scilicet timorem di-
stricti iudicis de subtus
defectus omnis carnis a
dextris beatum inter affli-
ctorum miseria a sinistris cru-
ciatum per peccatorum ruina. In
hac autem stabat paulus
cum desuper timens ait. i
Cor. iiii. a. Nichil michi conscius
sum, sed non in hoc iustificatus
non sum; qui autem iudicat
me dominus est. De subtus ge-
mens dixit Ro. vii c. In-
felix ego homo, quis me
liberabit de corpore mortis
huius. ii Cor. xi f. Cru-
ciatus a sinistris dixit: quis scanda-
lizatur et ego non uror? Cru-
ciatus a dextris dixit: quis infirmatur
et ego non infirmor?
Unde Joseph verus ascendens
in celum sanctis hominibus ce-
lestis et de hac pie actibus
tollens eam collocat in re-
gione secure et iocunde
contemplationis. Quam sepulturam
suadet dominus per Ysa. xxvi
c. ait: Vade populus meus
intra in cubicula tua, ab-
scondere ad modicum ad mo-
mentum, claude ostia tua
super te donec pertranseat indig-
natio mea. Unde fiet ait hu-
iusmodi sepultura et redditur a
ruinibus peccatorum si ponat in
sepulcro religiosorum cum virtutibus
castitatis et bonorum actibus
Sic mos est in divitibus vel
confratribus sepelire. Sic olim
sunt sepulti patres sancti in
spelunca duplici, ubi invicem
semper simul viri locabantur.

Christe sequitur quod in vita
contemplatiua sepulti ut dictum
est in claustro debent conseruari
corpore et mente in celestibus
habitacionibus et ut ait apostolus
Hebreorum iiii. relinquitur sabbati-
smus populo dei. In terra est in-
stabilis sufficiencia. Psalmus
a dyabolo peccatorum de super tri-
bus dei iratum de subtus ex-
pectatis eternum supplicium a dex-
tris circumdatum in fabulis homi-
num / a sinistris malorum in-
sidias et laqueos multa. Hec
Crux enim lateris est. Tamen
ut in Sapientia xvi c. dicitur parum
mediocrem omnem animam spe-
lunce Christo dixere sepulcrum
oculis eligat ipse quod velit
primam sed gehennam. Sepul-
crum concedit in orto suo hoc
est in ecclesia. Vera Joseph di-
ues in una Genesis ... ex-
odi x c. ... qui vos dat illud
lectum sepulcrum magnus ille
Joseph dei pater in petra in
Christo ... in ... vul-
neribus eius petrarum refugium
et latibulum parat. Ysa-
ya xvi. dicit deus pater ad fi-
lium habitabunt apud te pro-
fugi mei Moab esto lati-
bulum eorum a facie vastatoris.
Et tamen petram Ysa ii c. i. hanc
petram ingredere absconde in
fossa humo i. in cauernis ...
clauis et lancea perforata.
Et si nos velles ingredi ...
in sepulcrum ... tibi dyabo-
lus ... angelis ... cum
io Math. xxv. ... de quo scri-
ptum est Luc. xxiii f. Mortuus
est dominus et sepultus ... in-
... hec et alia ... me-
dicata i. sepulta domini inu-
entus ... Et in orto

sepulcrum eius gloriosum
Joseph mentis sui doctrinam
Judeam voluit corpus
Jhesu Marci xv. b. contem-
platur ... de virgine natum
in terra absconditum in terre
redemimus et precium glo-
riosum et sacro eucaristie
nobis datum ... inse-
ruit per quos ... i.
... et quid in hac ...
... nobis
... manifestam
Regesat namque in orto ...
... designat et in
hoc orto in monumento no-
uo i. in corde hominis ...
... et virtutibus innouato
de hoc orto dicit sponsa in
Cant. vi. a. dilectus meus
descendit ... de terra in or-
tum suum ... quem ipse
plantat in creatione ... per ...
... suo sanguine di-
ligens ... arboribus
per ... sanctas animas intel-
ligimus et fideles ... insi-
nuat in hoc orto ...
... est ... ecclesiam
... non ...
... in hoc orto monumentum
... gratia spiritus sancti renouat
petre i. firmitas ... undique
seruat. Illum cadauer per
quod peccatum intelligimus in-
... Non enim ...
... dolorem voluntas sue
dolorem habet ... corpus
Christi in corde humiliter ...
... ii. Cor.
vi. f. ... ad ...
... ad tenebras ...
... et spiritualem ...
... faciunt Joseph ...
... et ... nobilis di-
... dominus ... ha-
bundans in bono ope-
re ... quod sonat
excelsum ... cum paulo

diuitias in celis est. phil.
in q. Et Nicodemus prin-
ceps a xpo instructus Joh.
xix. qui propter vilitatem despe-
rationis a pharisatu mali-
gnam sepulture portans
mirre et aloes libras ce-
tum iuxta duplicem amaritudinem
vnam vnde expulsiuam
vz aloe que vanum re-
sistit et omnes confessores in-
dicat. Alia plena operis
satisfactione vz mirra que
carnem consolidat longa peni-
tencie consuetudine dissolutam.
Vnde in Canticis v. c. spon-
sa dicit Manus mee distil-
lauerunt mirram primam.
Isti duo contra gemmam
effectum signant predicato-
res qui regimen domus portant
in cordibus electorum. Dicitur
regum p. ca. xxxiiii c. de
duobus qui Israhel reduxerunt ma-
nifestat lapsum et hic mem-
refugium. Isti duo mo-
rentes et penitentes in tribus
tenuerunt duo hec reddere si-
gnat et ideo Joseph bisso
in cadauer involuit cor-
pus sacro exibuit. Et
Nicodemus de ipsis amari-
tudinis attulit libras
centum plene de commis-
sis et omissis prime amari-
tudinem inqualitatem acti-
ua que et contemplatiuam
Isti duo sunt Joseph
multis lacrimis et labori-
bus indicem iuditer perpe-
tuat commisse. princeps
Nicodemus in actiua ipse
et ipse alius portat amari-
tudine cor repletum cu-
ius timore cum paulo ne
quid negligat foris
pugnans a pelo sursum nos
... Joseph bonus in ex-

terioribus mediis reponi et in se-
pulcro patet ipse. Nicodemus
autem ecce se non negligens
ipsum qui cum multa fatiga-
cionibus et laboribus amaritudine
in corde collocat. Ecce hii
duo dispares studio et labore
in vno tamen sepulcro dominum col-
locant. Nam vna est caritas
per quam solum in obsequium e-
lectorum sacri corporis quod per pas-
sionis sue labores refulget
et gessit de terre namque ut
dictum est descendit dilectus
in ortum suum ut pascat illos
vtique omnes iusti fide xpi in-
tegra et operibus caritatis. Omnes
itaque Joseph a consciencie mun-
de et sola dimos in multis
bonis operibus habeas ex sin-
donem albissime castitatis
tibi esse Nicodemi portas la-
boris et prime libras centum
nos reddere in te ihesum insi-
nuasionem et spacio caritatis
Ihesum autem si habuisti redd-
esset in te ihesum. Et nunc ipsa
hora qui simus vocatis sab-
bati dedicatum. Quia autem xxviii
a vespera autem huius sabbati
in finis anime quasi in duo die-
scent nos tercescit simul
peccatorum pessima. Sed lucescit
in lucem incipit in prima sabbati
in dignissima celestis lucis
bonorum. de qua reddit in optimi
sigilli apertione quod omnium bo-
norum largitor donauit est
dicendum

Tractatus quartus sigilli v.

Quarti apercio sigilli
xpi nobis et nobis
in xpo conuenit ex mor-
tuis. Nam ut ait apostolus i.
Cor. xv. Si xpus resurrexit
a mortuis et nos resurgemus
Primus autem quinta decima gau-
dii est quod dominus percipiens e-
species plaga gaudii suscitet

domus filiorum israel non ledens
eos. Exo. xi. d. et xii. b. c. eo
quod postes eorum invenit agni
sanguine consignatos. Unde quod
domino operante beneficium manet
integrum. Exo. xiii. d. e. Hebr.
ix. e. phase quod est pascha i. tran-
situs domini nominatur. Et quia no-
cte illa cum agno pascali
azima comedebat. Exo. xii.
ad festum azimorum dies et quan-
doque ponitur pro eodem. Unde Marci
xiiii. a. Erat autem pascha
et azima post biduum. Unde
liquet constat in cena domini domi-
nicam vel iudeorum fuisse
azima et errare scismati-
cos grecos in abiectionem similiter
et vitantes corpus christi confici-
unt de fermento. Erat namque per-
incantas in figura quod in veritate
complevit in cena. Dixit in
Exo. xii. b. ubi. Nocte illa
comedent carnes assas igni
igni et azimos panes cum
lactucis agrestibus. Huic at-
tendentes vere veritate pul-
chram apponentes quia cum
christus surrexit a mortuis et
in eo omnes quod vere de israel
est a servitute diaboli dimissi
ma libertatem et verum conse-
cuti est libertatem quinimo autem
huius gaudii resurrectionem domini
et mariam piel appellans. Haec
namque in nobis omne gau-
dium et vite presentis et future
et efficit et effigiat. pascha
itaque et azima et resurrectio
domini in manibus sunt christi tres pa-
nes et ibi unus frangendi
semper sunt sapores in the-
dulcedinis in libro vite quod
geunt quisque valeat invenire.
Ut si vis parcere tibi
comede pascha Marci
xiiii. b. agnum dicit pascha-
lem et azima cum lactucis
agrestibus. Omnibus omnid dus

sectam etiam nomine tri-
plici designatam. Item in-
venit in sinu Marci
xiiii. b. ecce invenietis
sumantu adusque quam
ne parte nisi preva-
lebunt. Et occurret vobis
homo. ibi est lage-
nam aque portans propria
nomine pasca festum re-
generationis lavacri faciet
et omnes a postibus i. men-
tibus fidelium sanguinem
abluat vetustatem. Non
enim per sanguinem hircorum
aut vitulorum sed per agnum
paschalem festum vocabatur.
Et aut Exo. iiii. d. dicit
quod sponsus sit in vita
in velum si abluit dominus
sordes filiarum syon et
sanguinem eius lavit de
medio eius. Et nos supple-
cantes etiam pro postes. l.
aut libera me de sangui-
nibus deus deus meus
salutis mee. Unus enim
sanguis ihesu christi quod illo-
rum sanguis valuit
per apostolum Hebr. ix. d.
consistens indicat et sanctifi-
cat inquinatos. Nomine
sed domus designat etiam
ubi dicit sequimini eum in
domum unius agnus comedi-
batur in qua intrat. Hec
est domus in qua verus ille
agnus comeditur cuius san-
guine postes i. corda fide-
lium et corpora sed cogi-
tationes et opera sine interi-
us in gratiam et exterius
in eternam gloriam consecrantur
Abel in sanguine signatus
Gen. iiii. b. placuit deo
et inventus est iustus. Ra-
ab meretrix Ios. ii. c. et

v f . extu filij recliniq
ant illos sanguine consi
ta . euasit morte et ge
nationib sacre adepta e
dignitate mat j b . Omnes
fidem q p fidez inherere
in hanc graz in qua
stamq et caritate cofirma
do felicit meruit exiti
vtroq posse hic sangui
ne sunt signati . Hinc do
mus limen theo xx d
i fidez etne illius cecidia
ne ab extimatore peat
sz intus enim sciis et fide
libq phase facies conp
let . Hinc domus pp
sacias dentes c qui
testitat fat vnanimes
in domo ps lxviij Vt
hitabiles in ea et sit cor
vnum et aia vna i dno
actus iiij f . Ita ut in
ea omnes vni obediant
omnes vnum cantant et cu
mis studio dispal ode
place contendant vnaz
cognit ps xxvj pero a
dno et hic pr faciliat
nouu pasca scaris ce
cenaculu grande strati
mar xiiij b vbi ingre
dientes locat quamui
multos capiat et vni
mens opeez oibq strati
sterat caritas fuit . Hic ol
im Salos fuit ecclia
sq quod sibi fecit de lignis
libani cant iij f . sancti
sp graciam dalbens . Colu
pnas ibi huius argentias
stas vz aplos vita in
tegros vel sonates . Haz
ibi ut scptu est mat
xxvj recubuit cu xij
Ubi vulneratorum amicu
xpe sq qui et dis . Can

ve e . Hanc capiunt eius aurez
optimi . Hic duq tez auro
archam Jos iiij c et xxij f
i petrus ihm recubens Iohs
ancm quod ibi hausit mdo
pq mod de divinite ebulie
formarat . Lucesi pprenium
ibi sedens ascende incipiens
petrus ait luc xxij d . dne
tecu paratus sum et in carcerez
et in morte ire . Similis et
omnes dicebat mat xxvj c
et adue omnes dicere deut
qui cu ipsis volunt cuqs
tona martirii ad aucaz
beatorum regem pmeme . Simi
ant in hoc sacelo x colu
pna esse nd fit i p graz
pdicatores fidelia fusteta
tor et palma martirii no
attinge studeat opibq caut
Haz media ibi cenate co
strauit pe silias ubi in
apicitoris itaqz in fide cun
ieiunent confirmatos semit
in domo vnanimiter et pa
cis agne branbu . pfcti at
in cenaclo supiori i ingre
placeri et desiderio etiaz
et legis et grc cu dno c
pulis delectantur pfruend
tem ut ait aplus hebr x
d cst sola virtutibus
In hoc cenaclo venalis
agnus cu laude maxima
fine accipit et agnus q
tollit pecca mudi Iluc xxij
b in vel et pectine sacrifi
ciu hunc fuit felix p
sus sacrificiu quod bonu sep
placat dim . spoliat vel
in bram insudit vna o
dore suauissimo replet cena
Hanc em cande sz in claru
stabit vini quod ad agnu
illu dixit deus mar i bc
Tu es filius meus dilectus
in te complacuit michi

Applica qz carnib agni inf
initatez et no viciliis / hui
agni ventre gsidant aut sach
tur ix d. Tn xd in sanguine
testamenti tui eduxisti vin
ctos de lacu in quo no erat
aqua. Adhuc qz huius agni
sacrificiu no cessat aias de
purgatorio liberare. Huius
qz sacrificii una dies plena
est xtc ps lxxxiii. Melior est dies una
et lecticia sempiterna. Huius
agni caput et pedes simul
remanentes in visceribus huius
corporis preceptu legis / Caput
comedunt Exo. xii. b. Illi fi
de illi ope in homie ihu
diuinitate et potestate diligenter
tes / i. cor. ii. c. Si eni ihm
dnm cognovissent nunq
illi eu crucifixissent mortu
Et ut ipi zozapa et peris ex
tinxerunt ad lapides agni car
nes licet xi b. in veteri fer
mento malicie et nequicie ac
ceptabili / Anima eni ad corpus
ex cuius sancta phase in
cinis conficit domo congrua
fructi Exo. xii. c. i. Peti ma
lis vicentu sunt pibit de
populo suo. Ut ait i. Cor
v. c. Expurgate vetus fer
mentu ut sitis nova conspersio. Agni no
stri sic ut comedunt
incremeta in ihu agna
medant sapie disseracione
Cognosce eni ihm esse deu
et vim homie, denegat vis
ze apostatica plz qui sapiencie
cult sete fidei multitudinis
sancti sciencia stulti az cinemus ex
plicat. Ysa xxxiii c. ait. Po
puli iprudentes no vide
bis . i. m. in regno celorum
pplz alti simonis ita ut
no possis intelligere disertitu
dinem lingue eius in qo nulla
e sapia. Vos aut filij isrl
videntes dni me. Si impi
corde agnu sicu thassid

agni comedunt gsistetes xm
dni vim et honorem conceptu
de spu sco et natu de
virgine et cord linguae fili
spus in dce in nobis vite
tenet fidelibus ecclesia
Et ut fidei inl despitezm
legis preceptu Exo. xii. b.
capit agni comedunt d
ii. Lex xpi qua osistent
fide aspicientes esse pro
pes. Comedunt pedes ve
stigia humanitatis xpi in qbus
ad salute nos precessit
ipius admirabilis inimitabes
Intestina comedunt in o
ibus festis x. et dentibus q
intus latuit ista eiusmodi
cogitatae et gsplacentib
diligenti studio coltans
presentates illis ut vix
de eo remaneat usqz ma
ne. Sic huius eni vite
siue sanguine spiritu hu
manus ipse et corpe nu
ctus xpi ut ab ipso illu
minata demu in stia re
sentat. Est eni lignum
vite apphenderit xiii dei
scienciez et de sapiaz ipi
in d. et qui tenuerit eaz
beatus / i. Cor. i. c. Hunc fi
dei taz prelac ut digni
tato quemo habeant addunt
opa caritatis et gsfulgent
flores castitatis angelus
Exo. xii. b. ne tangetis. i.
digne sacra corpus xpi
accessaz tui oza peant z
ne in templo cordibus sui pro
nubilitatez dignioni / peccata
to arcam dei. Inepta da
gon colloct et ita de
flamis fuit philistei iam
dei iudiciu no evadant
i. Cor. xi. f. Caui eni in
digne sumit iudicium s
manducat et bibit. Exo.
xii. b. Baculos tenet in
manibus gsistetes sent

ait apls hebr. xi d. pe
grinos et hospites super ter
ram. Baculus sustentatoris
nr̄e est xp̄c. baculus cum
dincq amor mundi. [?]
nouus ysa. x d. ait Non
adiciet et residuum ponit
inniti super asserem
q percussit eum. sed innitetur
super dno deo suo. Exo.
xii b. Calciamenta habentes
in pedibus scz affectus suos
sctorum quibus immittere et
doctrinis ut sic valeant inni
miti super aspidem et ba
siliscum ambulare et draco
nem valeat conculcare. Sic
pati festinanter comedunt
quod tempus est quo cibum
quamvis quesierint
non valeat invenire. Hec
enim dicebat q ipse hunc vi
te manna per colligi i
sabbato quesitum Exo. xvi
e. cum de tabernaculo huius
habitatores eximerit et po
sui [?] Hic agnus
ab agnoscendo dicitur quia
agnoscit patrem. unde ipse ait
Math. xi g. Nemo no
vit patrem nisi filius. A
gnoscit pendens in cruce ma
trem cui dixit Joh. xix. Ec
ce filius tuus. Ag
noscit se et agnoscit omnem
electorum congregationem. Unde
apls ait firmum fundamentum
dei stat. Novit
dns qui sunt eius. Et in ps.
x c. Novit iustus animas
iumentorum suorum. Et ipse
agnus in euangelio Joh. x dicit
ait Cognosco meas et co
gnoscunt me mee. Hic est
agnus qui tollit peccata mun
di Joh. i d. tollit peccata ut
per caritatem suam indulgentias
dimittat. tollit penam

ut per virtutes suas adiuto
rium sapiunt. tollit fatuitatem
ut illius conspectibus dona sua
que omne desiderium superant
appetamus. Hic est agnus
qui offertur in igne sacrifi
cii in mactatione [illegible]
[?] in diuersorum fidelium
in vespere passionis et mortis
[?] in ara omnium fide
lium immolatur. Cuius michi
cum nobis nasci contingit re
demptionem perfecit.

Pascha nostrum ymolatus
est xpc. i Cor. v d. his
verbis paulus ostendit
quod in alio loco testatur dicens
ii Cor. v f. Vetera transie
runt et ecce facta sunt omnia
nova. Novus agnus no
mine [?] agnus vetus
redemit veteribus agnus
novus ad salutem datus
est et corpore monitus
Hec est lex phase. Omnis
alienigena non vescetur
ex ea fide vero xp̄o sui ope
[?] omnibus aliis
[?] velut alienigenis
dicit ille Joh. viii f. Vos
ex patre dyabolo estis. Hunc
emptionis emptum vero san
guine xp̄i et pascha suum sing
[?] [?] et sic
[?] ex eo [?] si pro primaz
[?] non sunt. i Cor.
xi f. Qui manducat indigne
[?] manducat et bibit. Cu
[?] dns ait [?]
[?] a. et aufer [?]
cordium [?]
et [?] Novo
agno scilicet apponunt azi
ma nova scilicet sinceritatis
i Cor. v d. in [?]
et veritatis in facta operacione
[?] igitur apls in
azimis sinceritatis et veritatis
Gen. iiii b. Sic abel agni

iniq̃ comedit et eius figura iniq̃
obtulit appones azima vite
vz mortem et lactucas agre-
stes. dum in agro ab impio ca-
im mortis amaritudinem est perpes-
sus. Imitantur autem eum omnes scti pha-
se facientes in azimis et la-
ctucis agrestibus. Nam in agro
huius mundi ut ait apls ii
ad thim iii c. omnes qui pie vo-
lunt viuere in xpo persecucionem
paciuntur. Exemplum abel corrige-
no possit quem caim malicia
no exercuit. Petrus toto mentis
affectu comedit agnum azima
apposuit lactucas agrestes
sumit quando ei dixit Luc xx
ii c. Domine paratus sum tecum
in mortem et in carcerem ire
Sz ab hora eius amaritudinem
non gustauit. Nam timens
mortis amaritudinem xiiii quas
sepe confessus fuerat abnegabat
Imitantur autem eum qui paces
pe et festis boni sunt homines
cum autem consurgit emulacio
bonis hominibus existens de
sub pelle vulpis filii effrem
intendentes et mittentes arcum con-
uersi sunt in tempore belli. Petrus per
respectum domini mentis in agro
cordis sui lactucas agre-
stes cum quibus agnum ne exp-
taret cum acerbitatibus manducat
cadit. Nam sic scriptum est luc
xxii c. Fleuit amare hanc
lacticam hindat dauid in
agro cordis sui cum dicebat
ps. xxxvii. Tota die con-
status ingrediebar. Super omnes
autem infelix iudas agnum co-
medit sine azimis. Nam
consilia fucata iniquitatis
meditatus est in cubili suo
ps. xxxv. Astitit omni vie non
bone. Deum amare vilis et
pecunie modice sanguinem tra-
didit mortem. lactucas ha-
buit et vere agrestes et in-
sania plenas. Nam prima

ductus abiens laqueo
se suspendit Mat. xxvii
a. Tercio indicant sibi ti-
meant qui sine azimis
carnes agni consilia co-
medunt fucata. Et
ideo clamat aplus omni-
bus ad salutem consilium impendens
Expurgate vetus fer-
mentum ut sitis noua con-
sparsio. Pasca nostrum immolatus
est xpus. I Cor v c.
Pascha confert humi-
litati. Verum quod sicut olim
filios israel in egipto chon-
sumere prius filium et me-
ram cum carne vitulum sub-
inim israel maloz oriu-
exclusam transiliit eos qui
habitaculum sui corporis san-
guine xpi videt inscri-
ptum hic ipse paulo an-
te testatur dicit Ioh. xiiii c.
Venit enim princeps mundi
huius et in me non habet
quidquam. Sed nec etiam in aliquo
habitura est quicquam cum tran-
sierit ab hac vita qui
fide et caritate huius a-
gni sanguine tincti et ex-
tus fuerint consignati.
Et sic pascha nostrum immo-
latus est xpus. Transiuit
enim xpus per passionis et mor-
tis amaritudinem. Sic olim
filii israel Exo. xiiii c. per
mare rubrum ad sinceris
liberis et omnimode felicitatis
gloriam ut in die magne
festiuitatis futuris in corpore
et anima transeant liberati
redempti a domino et veniant
in sion cum gaudiis et leticia
sempiterna super capita eorum
Isa. xxxv. c. Et ideo inter
per mare rubrum baptismi xpi
sanguine asperaci dei fidelis
transeunt ad gloriam peccatores
per mare lacrimarum adimit

xpi sanguine transeunt ad ma-
Et ita Romana pasca nrm
imolatus est xps. Beatus igi(tur)
in rippa hic moraliter de
letus et de sapia clamans
dicens ihc xps Eccl. xxiiii
c. Transite ad me omnes
qui concupiscitis me. Unde e(t)
xxiii Josias iiii Reg. xx
iii a e f. et Esdre i a. q
diu neglectum phase no
mi conveniens legatos per
omnes civitates sibi propin
quas destinavit non cessant
ut veniant in ierlm. Hoc
est ad pacem et unitatem sce
ecclie qui innumeris temporibus
diu noluimus mandatis dni
obedire. Ad hoc phase o
homo si transieris cum egip
ciis exterminabit te angelus
Si non transieris in mari
amaritudinis semper sub
mergeris cum hostibus in de
serto pane celi non vesceris
et ad montem ethice habitacionis
non pertinges. Secundum necessarium pre
cinctus est quod tercia filius
israel phase legitur celebra
tum in egipto Exo. xii. Se
cundum signum eos qui simul
transire idolatria de viciis
ad virtutes et de virtute su
per ad virtutem. In deserto
Num. xxxiii a. Cum enim vir
corporis defunctus sine messe
fixus de hac vita statim
transit ad celestem sine me
diacione cum vero ora in pur
gatorio ablunt et sic transit
Et hoc tunc sic fecit phase
celebrabitur de populo suo per
tuam (?) in celo sup
plicio lecturus. In terra
promissionis Josue v. d. et in
Reg. xxiii a f. que fluit lac
et mel. phase christus facimus
enim in corpore et anima

ad angelorum consorcium transe
untes. de divite siml et
humanitate xpi eternum gau
dium consequimur. Ubi consistit trans
situs quod in Isa. xxvi c
scriptum est. Omnia opera nostra
operatus es in nobis dne.
Et sic pasca nrm imolatum
est xps i Cor. v. d. Ibi
agnus nr delicatus fortibus
nutritus delicacior futuris.
ibi fecit phase in azimis
quomodo sinceritatis et ueri
tatis summe veritatis i evolu
Joh. x. b. Egredientur in
ad humanitatem et ... contempla
cione et ingredientur ad di
vinitatis celestem pulchritudinem et a
morem et pascua invenient
Amaritudo lactu
cari agrestium ibi erit ...
versa in dulcedinem. Nam
in gaudio sine angustia
dicitur sibi pasca ibi per
petuum celebrantes. Pro his leti
cetati sumus pro diebus
quibus nos humiliasti an
nis in malo. Tanto enim
magis in eo quod delectatio
ni domus pascit spiritus
azimis et cum labore con
situm est. Hec de figuris
in hac salutis sacra
tuflat pro panes dicta
sufficiant et ad vere omni
gaudii plenam resurrectionem
per dnm ihm xpm perdu
cat ipse qui surrexit a
mortuis feliciter depre
cor. Resurrectio dni le
tificat celos. Elevat infe
ros. Vivificat sanctos in
mundo. Pacificat tribula
tos. Instorum institut vita
ucam, conservat primam mor
tem obstruit glam mortem
amaram bibit dulce fit

De quibus singulis aliquid
ad laudem eius qui resur-
gens a mortuis unum fecit
nobis sermonibus et secundo

Christus resurrexit a mor-
tuis primicie dormien-
tium. I Cor. xv. c. Sunt enim
in corpore mortui homines ma-
nentes sine corporibus geni-
ti et positi in infernis dor-
mitaverunt omnes et dormi-
erunt plures mancipatus fra-
tris Joseph qui prostrati in
morte mancipium quem g-
enuit Gen. xxxvii b. quos
qui et ipsos possit et vel-
let exigere adorabat hunc
mancipium toto mentis affe-
ctu amplectens sponsa in
Canticis I f. ait fasciculus
mirre dilectus meus michi inter
ubera mea co. Romanis enim hic
ordo expressat ut qui de-
lectatione dormientes in morte ad
vitam perveniret quia exigi-
late in resurrectione susci-
piat et portet se in cor-
de. Sunt autem Christus primi-
cie dormientium in duo-
bus et primicie resurrectionis eius
nobis ordine virtute
et dignitate ordine quia
nemo ante ipsum sed ipse
primus omnium resurrexit, pro-
pter hoc elevatus est nubes
Act. x c. x cum Christus resur-
rexit et post ... vel alii
[illegible] sunt de suorum ma-
sionibus sepulcrorum. Virtute
quia primus erat quia nemo
sua virtute sed Christus propria
virtute resurrexit. Quia enim
ut ait apostolus II Cor. xiii
d. Christus mortuus est ex in-
firmitate scilicet carnis, surre-
xit autem ex virtute divinitatis
humana vel figuram gerebat
Sampson Judicum xvi b.

qui inter medios hostes
circumdatus ligatus propria virtu-
te surrexit. Dignitate quia sur-
rexit primus gloria ipse ita
ut nullus resurgentium ante
angelorum dicere posset. Dicebat
per resurrectionem Malachias vel ipse
Data est michi omnis potestas
in celo et in terra. Hic est
verus Joseph Gen. xli. b. c.
qui de carcere mortis et
inferni eductus mutata ve-
ste corruptionis in gloriam in-
corruptionis non solum in
Egypto sed etiam in celo et in
terra omnibus dominus est con-
stitutus. Hic est ut dicit
Apocalypsis I b. primogenitus mor-
tuorum et princeps regum
terre. Humana Joseph vesti-
um mutationem libet intueri
et vestitum in angustiam
in gaudium et gloriam resur-
gentis et laudem vanitatis
eterne insultus nostre. Quia
ex nobis portans vestem ... ho-
minis carnem mortalem non ha-
bens deformis grossus pon-
derosus et corruptibilis est
et hominis ut ait propheta
Zach. iii b. Jhesus indutus
erat vestibus sordidis co-
ram deo pater ad angelos
dixit et ad apostolos Auferte
ablata conditione ab illo
vestimenta sordida et in-
duite illum mutatoriis
id est indutum orbis perditate
Ille namque cum in statu
mortalis vite non erat
species neque decor. Ista in
ea a deo surrexit splendida
ut non solum terram sed celum
illuminet sua claritate. Ipse
namque est ut ait I Pe. I d.
in quem desiderant angeli
prospicere etiam omnia lucentes

De illuminacione ecclesie ait propheta
Malachias iiii c. Vobis ti-
mentibus nomen meum orietur
sol iusticie. Certe non superi-
orem quam dici aut co-
gitari potest fulgeat sple-
dor glorie eius. Moysi adhuc
mortali Exo. xxxiiii. quis sple-
dorem contulit et in corpore
suo adhuc in insilute posito
Mathei xvii a. futurae beati-
tudinis gloriam figuravit. Sed
verus Joseph Gen. xlv. qui
quamvis in passione fratribus suis
non consulerit. Ergo diem ad
eorum perfectum gaudium non-
nisi tunc in sua facie est
revelasse, et quam nisi serui-
ordo claritatem vultus eius
spectare non poterant. Sed sicut
Moyses texit splendorem
corporis sui velo quo vo-
luit. Sic et discipulis pe-
rum Luce xxiiii c. manu
fie ondit sese oculati
in scriptis autem factorum Joh.
xx. ubi nunc appareat vol-
unt deus per nobis licet o-
culis facie revelata et
quam sine omni gloria sue
detrimento ad emulendam
suorum fidem in ea qua
volunt effigie appareant.
quod nunc ad salutem omnium
electorum sub specie panis
et vini absque gloria sue
diminucione ab infidelibus
non creditur prius esse. Sic
olim Exo. iii a. deus in
specie ignis in rubo mo-
ysi apparuit. ita deus in
Christo. presertim in sacris appare
eciam credentibus et probi
observantibus. Ecce sicut
nunc sacrelli in Christo in
maiorem ac stabilitatem

mutata est. quia ondit
Christus in se quando clauso
valde magno lapide
de monumento surrexit et
post iuncta ubi Ante et
ad discipulos clausis ia-
nuis intravit. celum ci-
stallinum absque omni ob-
staculo penetravit Joh. xx. c.
Et hoc sicut credi possit
eius primos discipulos
ut mactibus legitur v. c.
Cum adhuc essent mortales
de carcere clauso eduxit
Et petrum de clauso carcere
et vinculis liberavit Actuum
xii. b. ponderositas nostra
Christo in leviorem venustatem
agilitatem mutata est quod
ondit cum in celum in corpore
videntibus coram discipulis
elevatus est Actuum i. c.
Helias autem iiii Regum
ii c. quia mortalis adhuc
pondus habuit. curribus ani-
malibus ferebatur. Corruptibilis
penetrans in omni bene-
ficiam et nunc solidatem
apostolus nisi alius ait Rom.
vi c. Christus resurgens ex
mortuis iam non moritur
anima quod quae in nunc
infinitis indicium est
erat usque ad mortem
assumpta accepit et con-
similitudinem gaudium. ita ut
ex omnibus ad plenum dicat
Psalmus xxix. Conscidisti
saccum meum et precinxisti
quam cum anima eadem hostem
iii a. saccum adhuc portans
excelsum, palacium summi
regis non ingrederetur. Sed
et autem corporis cum nunc
non Christo penitus et con-
fuso. sacco nobis per Christum
mutabitur in gloriam pariter
et decorem. Amaps. Ecce xx post

Sicut christus resurrexit et
nos resurgemus v-
na resurrectione. dupla
nobis vertitur contulit quia
una die et duabus noc-
tibus in sepulchro iacens
una morte sua cuius te-
bre fuerunt sicut in dictis di-
cis nobis mortes abstu-
lit et in dictis bina dissolutas
commutat. Per ipsum enim et
in ipso ira dei nobis in
gratiam et miseria in gloriam
commutata est. Unde in apocalipsis
xx c. Beatus et sanctus qui
habet partem in resurrectione prima
hic non ledetur a morte
secunda. Prima mors peccatum
est dampnum consummate
culpe fetorem et omnia
mala faciens in anima
spiritualis que solet in-
ferre mors corporis
operari. Unde de anima sic
mortua dicit propheta Trenorum
i. Egressus est a filia Sy-
on omnis decor eius.
Resurrectio prima est iu-
stificatio a peccato. Unde ad
mortuam animam in peccato
ait apostolus ad Ephesios v c. Sur-
ge qui dormis et
exurge a mortuis et
illuminabit te christus. In hac
vero vita anime deus
per peccatum amissa reditur
anime omnes tenebras illius
illuminans ita ut et ipsa
membra corporis peccato sub-
dita. Et sic quodammodo mor-
tua ad vitam gratie va-
leant resuscitari. Unde apostolus
Ro vi c. sic resuscitatos
per fidem ait: Non exhibe-
atis membra vestra arma
iniquitatis peccato, sed exhibete
vos deo tamquam ex mor-
tuis viventes. Tercia in

in fine. Prima homo-
anima et in corpore condam (?)
remansit. Hec est que eius-
modi est si hic resurre-
xit in anima quidam sine
signa future beatitudinis
Ita ut sit splendidus castitate
subtilis in veritate, agi-
litate sicut agilis in operatione
bona, solidus in constantia
mentis et perseverantia. Non
enim qui cepit opus bonum
sed qui in eo perseveraverit
usque in finem hic salvus
erit Mathei x c. Secundam
vero eam testantur scripture
predicat renovationem sua
per singulos annos creature
occidens sol cottidie et
renascens eam demonstrat
homo nocte condormiens
dormiens cottidie et re-
surgens. Circa eam si timet
mergere pugnat fides per-
mittit mortem, spes, ca-
ritas hanc attingit. Pari-
ter eam credere aut
vix sperare gravatur. Quam
eam prius laboribus ante
certe omnibus que possidet
non mutat. Sunt namque
ut ait apostolus ad Ephesios iiii
c. qui desperantes semet-
ipsos tradiderunt impudicitie
cum et ipsi resurgentes
iusti fulgebunt sicut
sol. Illorum ut ait Ysa-
iam l. unusquisque ad proxi-
mum suum stupebit, facies
combuste vultus eorum. Iusti
vero venientes leniantur oc-
current obviam christo in aera
1 Thessalonicenses iiii c. Illi ligatis
manibus et pedibus mit-
tentur in tenebras exteriores
in carcerem sempiternum. Iusti
vero sublimabuntur ad celos

omnes ad deum pertrahebat
Hebr. iiii f. Illi peccato-
rum vinculis cathenati
de igne perpetuo non eva-
dent. Eum iusti beata ga-
udebunt iocunditate ita ut
mori de incepto numquam
possint. Apoc. xxi. b. Illorum
mors semper vivet in pena
Istorum vita semper vige-
bat in gaudiis et requie
de certe racionis mortalis
leuius aliud magnus Joseph
alius princeps Egipti. Alia
alius pistor magister cocorum
Joseph in dominum et in omnium
salvatorem constituitur. Gen.
xli. b. c. per alios duos
duplex ordo designatur
resurgencium. De quibus in
evangelio dicit ihesus Math. xx-
v. g. Ibunt hii in supplici-
um eternum. Iusti autem in
vitam eternam

Vidit Maria duos
angelos sedentes
in albis. Joh. xx. b. Sedes
in urbe sol iusticie per-
lustrans. Enim celos decen-
tiam reclarit sue leticie
decoravit. Angeli namque
tunc sancti ihesus eius et te-
stes apparentes in albis
sollempnitatem sue re-
surrectionis leticie exprimebat
Gaudebat propter resurrectionem
sui glorificacionem per numerum
ne sue reparacionem pro-
hominum salvacionem. Legimus
eciam David ii. Reg. xv-
c. a filio suo x. ab ini-
mico populo nostro ad mor-
tem dilectus cum de vita
morte et omnibus inimicis
suis ad regnum suum de-
ductus est ii. Reg. xix.
c. a mortuis resurge-
bat magnum vero gaudium

attulit israhelitis. Sic
populo celesti urbis leticia
magna convenit cum
verus rex pacificus conceptis
a suis fidelibus et abiectus
in crucem sive vindictam
ubi a patre est constitutus
Eum psalmus viii. dixit. Psal.
Exurge gloria mea. Ecce
cum angelis et hominibus gau-
dium. Omnibus fidelibus pro
via xlvi g. dicit. Psal.
voce exultacionis annunci-
ate auditum facite. Effec-
tum illud usque ad extrema terre
redemit dominus servum suum
Jacob. Hic enim eciam gemi-
nitabat natum patrem
nos ad hunc vite mi-
seriam cum conito gaudio
intrabat a mortuis
resurgentem qui in se et
suam et nostram relevat
miseriam. Gaudent ergo an-
geli resurgente domino per sue
reparacionem ruine. Prodest
enim domino ut ait Apostolus
Hebr. xi g. pre suis no-
bis consummarentur. Clamabat
eciam angelorum que in-
ceptorum superborum et carn-
consumacionem in deo cepit
quodammodo imperfecta sunt
et erit donec per electos
omnes in die iudicii re-
paretur. De qua laude
dominus loquitur ad Job
xxxviii. a. Ubi eras
cum me laudarent astra
matutina et iubilarent
omnes filii dei. Hanc ruinam
reparare in ruine filii sui
et omnium sanctorum promisit deus
loquens per prophetam Amos
ix. c. Suscitabo inquit
tabernaculum David i. corpus
xpi quod cecidit scilicet in
morte et reedificabo.

aptinabat ei q i vestra et
omni electorum peccata et ea
que conuincant exstanabo
ruinam vero angelorum qua
ut dictum est in electis ho-
minibus reparauit Luc. xv.
Gaudent quidem de hominis sal-
uatione pro qua laborant
consilio auxilio et oratione
et omni operis famulatu
tanto diligencius quanto
cognoscunt deum quod sic
deus dilexit mundum Joh.
iii c. ut filium suum vni-
genitum daret. Faciunt autem
hoc ut ymago dei in om-
nibus reparetur ne labor christi
frustretur et ut in laude
dei in celis eorum societas
augeatur ipse enim sciebat
est Luc. xv. c. Gaudium
est angelis dei super vno
peccatore penitentiam agente ima-
go enim dei que in peccatore
destruitur in penitente per
christi graciam reparatur. Unde
ipse in ewangelio ait Math.
xi c. Venite ad me
omnes qui laboratis scilicet in
miseriis et onerati estis
peccatis et ego reficiam vos
Dolent quidem pro peccatoribus
in Ysa. xliii c. dicit dominus
In vanum laboraui sine
causa et vane fortitudinem
meam consumpsi. Et ideo me
laborauit ne mihi i peccatum
coronat. Sic raphael
Tobie v c. in quibus in-
struxit et saluatum de-
duxit et diligenter custo-
diuit thobiam vt pecca-
tores de peccatis exeant sic
angeli in sancta loth de
Sodomis eduxit Gen.
xix c. Sic peccatores adhuc
se quantum volunt hominibus
nocent vt in Josue

v c. angelus armatus visus
est qui exercitum domini protege-
bat. Tercius eorum finis d
thezaurus quem pro nobis in ce-
lo cum magna consumitur et la-
bore multo et precio magno
obtinuimus non gaudent ab-
sente precio non dolere
thezaurum eius ut ait Aug.
ipse ihesus consumit in cruce
dilexit in spem redemit
in cruce. Et apostolus i Cor.
vi quos redemit dicit Empti
estis precio magno. Et ideo
ne labor et cruce dignaci-
onis sue in hominibus
frustretur angeli ut dictum
est pro hominibus qui patiuntur
continuo laborat.
Quartus est quod eius socios in
laude dei. Sic ait Aug.
Ne dedignentur vere socios
in palacio quos terra di-
gnanter visitat in sterqui-
linio. Constituit enim dominus
fortitudines in celis et choros
angelorum iuxta numerum filiorum
dei Deut. xxxii c. ut sit
... chorus ut ab
omni impedimento liberi et
vero gaudio repleti deo
deseruiant alta.

Quam ubi autem quoniam
in sublime ... illud
superbis tante infelix est
... delictum. Cum rex
glorie christus ut ait apostolus Col.
ii c. expolians principatus
et potestates traduxit confi-
denter palam triumphans illos
in semetipso. Sic huius re-
gnum passum. Inde quam
a nocte portas glorie se-
ras quod confregit et absoluit
et in morte ... spi-
ritus ascendit turbata
sunt inferna ... captiuorum

libatori xpo redemptori conspera-
tis ... princeps sui peccata
confitetur. Ibi natus [illegible] Jere-
mie xx c. qui sedebat in tenebris
vidit lucem magnam. Magis
[illegible] que sentiebat ibi tunc in-
terim [illegible] et letitia [illegible]
et damnatos in perpetuam ce-
citatem et luctum perpetuum
dereliquit. Et hec cum vere
abraham Gen. xiiii c. no-
cte mortis sue super ho-
stes suos irruit et capti-
vos abinde triumpho no-
bili liberavit. Unde propheta
[illegible] Zach. ix c. laudans
ait: Tu vero in sanguine
testamenti tui eduxisti vi-
nctos de lacu in quo non
erat aqua. Ideo cantu
super omnia letabundi ibi-
dem [illegible] Ysa. lv c. ait: Cum
letitia exibitis et in pace
deducemini. Secunda putas
fuit letitia in tenebris tam
horrendis diu desperatam et
longo tedio expectatam vi-
dere lumine. Quod sunt ibi
carcerem ibi puteum vident
non iam [illegible] sed placa-
tum. Ita ut cum [illegible] in-
hererent [illegible] redemptori
dicit enim ad eum [illegible] Ysa. xl-
ix c. dicit dominus: Dedi te in
fedus populi ut diceres hiis
qui vincti sunt exite et
hiis qui in tenebris sunt
revelamini. Secundum mixta [illegible]
[illegible] nec
dolori in xpo est letitia
anime que post dolorem ine-
stimabilem [illegible] et gau-
dium redemptoris. Angeli ha-
bent et [illegible] quos
aput inferos delinquit pre-
[illegible] que eos [illegible] sa-
lutem [illegible] consolatos sine

peccata desperationem [illegible]
[illegible] et solito [illegible]
hospitiis sui [illegible]
in libro Sap. v c. dicitur:
Videntes impii scilicet dissolu-
[illegible] et turbabuntur timore
horribili et mirabuntur in
subitatione insperate salutis
dicentes intra se penitentiam a-
gentes et pre angustia spiritus
gementes: Hii sunt quos
aliquando habuimus in derisum
et in similitudinem improperii.
Nos insensati vitam eorum
estimabamus insaniam et fi-
nem illorum sine honore.
Ecce quomodo computati sunt
inter filios dei et inter sanctos
sors illorum est. Item si-
cut [illegible]
[illegible] affligit [illegible]
[illegible] turbabit eam plurimum
[illegible] auferatur. Et ipsi
videntes sic conturbati sunt
ammirati sunt, commoti sunt,
tremor apprehendit eos. Ps.
xlvii. Principes tenebrarum
qui cum fortis armatus cu-
stodiunt atrium suum Luce
xi c. putabat in pace omnia
possidere. Cum supervenit
unde fortior et vasa eius
diripuit et spolia eius au-
fert [illegible] turbabantur
et maiorem [illegible] li-
[illegible] super [illegible]
[illegible]
In naribus autem leviathan
Job xl c. ibi [illegible]
[illegible] e-
[illegible] valentem in [illegible]
[illegible]
[illegible] ligatum [illegible]
[illegible] ducat armilla
[illegible] maxilla
eius perforata est ut [illegible]

ore pestifere persuasiones ra-
puerat per prime foramen
conscientie amittat. Tercio
nota unum quod dicitur infer-
num vel quod post vim descen-
dat in infernum viventes
secundum psalmum et dicitur de christo
in simbolo descendit ad
inferna. Tunc olim autem
adventum christi fuerunt quatuor
Matheus xxv f. Primus qui
paratus est dyabolo et ange-
lis eius et omnibus hominibus
qui in illa aut sine fide
que ipsis sufficit aut cum
peccatis mortalibus inpeniten-
tes finaliter descendunt in
quo nulla unquam fuit
nec erit redemptio. Secundus
puerorum cum originali sine sacramentis
aut gentilium fidelium aut
iudeorum aut sanctorum ad-
ulti non sunt. Sed nec ibi
ulla est redemptio. Tercius
purgatorii a quo olim
ante christi adventum post sa-
tisfactionem penarum ascendebant
ad limbum locum maiorem
refrigerii et quietis et hunc
locum penitus christus cum penitus
penitus absolvit. Purgato-
rium in die iudicii abla-
tum. In quibus locis qualis
pena aut status animarum
fuit vel nunc sit dicat
qui nomine divino placet
qui dicit ego me confiteor pe-
nitus ignorare. Ceteras autem
et dicta cum psalmista hanc mi-
chi adherere deo bonum est.

Maria magdalene et
maria iacobi et sa-
lome emerunt aromata ut ve-
nientes ungerent ihesum Mar. xvi a. A-
mor primus ihesu christi ex-
terne in scriptis istis
volentibus personas munivit
ut emerent aromata
laborem indixit quod prece

niret unguenta excussit
sompnum quia valde mane
venit ad monumentum. Ob-
sequendi domino excitavit
desiderium ut venientes un-
gerent ihesum. Et in 2m conclud-
Luce xxiiii c. pede personas
i. dimicans [illegible] [illegible]
amicum domini vel ihesum. Et
2m capitulum ii Thess iiii b.
[illegible] in omnibus laborem
pietatis assiduo ministeri-
um imple ut sic sanctis
voluntibus et b apparat
qui a mortuis resurrexit
relinquit mathos pecun-
as. Luce v c. et Actuum
invenit apostola plus omni-
bus laboravit Paulus
i. Cor. xv b. et diversa sa-
lutatis parit ungenta
Mane surrexit Samuel
et venit domum. Desiderat
Simeon Luce ii d. vi-
dere christum et puerulum vidit
et cognovit altissimum.
Quintum autem per prefectio operi
crescit amor. Et ideo cre-
scens indicat se et sua
dat opera pietatis. Pietas
enim ut ait apostolus i. Thi-
mo iiii d. ad omnia utilis est
promissionem habens vite que
nunc est et future. Ama-
bat nimis [illegible] mor-
tuam et illi pietatis offi-
cia impendentes visionem per-
et allocutionem meruerunt
angelorum Luce xxiiii a.
Et quibus ut plus gaude-
rent et in amore proficerent
audierunt de vita ihesu
per quorum complacentes perita
et doctrinam ipsum ihesum non
iam mortuum sed viventem
videre et cognoscere meru-
erunt. Luc. dicit quod exemplo
hunc in pectus adhuc sunt

hiis quodammodo mortuus
est hic. amenit lit. inspi-
ris ihm xpi. et excitat
se per homines prius opera
pietatis et per doctrinam et con-
solacionem angelorum et sanctorum
predicatorum in albis et in
sancta conversacione apparentium
efficiant ad vitam que
est ex mortuis. ut cog-
noscant et diligant pre omni-
bus ihm xpm. ii Cor.
iiii. c. Deus enim qui de
tenebris fecit lumen splen-
descere illuminat in cordibus
nostris. ut iam illuminatus di-
cat apostolus Ephe. v c. Eratis
aliquando tenebre. nunc autem lux
in domino. Per tres speciales sa-
cratas mulieres tres tunc venerunt
salvatoris in terra prius
non ingredientes intelligi-
mus quomodo se recognoscunt
angeli. habens ad videndum
cum ipsis enim qui surrexit
a mortuis quomodo prius ca-
ritatis officiis obsequebantur.
Enim ipse dominus in celo. Mat.
xviii c. ait angeli eorum semper
vident faciem patris mei
qui in celis est. ut vi-
in eius contemplacione intelli-
gant quid vel quid ministrare
debeant ad gloriam patris et gloriam
salvatoris. Omnes enim ut
ait apostolus Hebre. i c. admi-
nistratorii spiritus sunt in mi-
nisterium missi propter eos qui here-
ditatem capiunt salutis. Cito
autem surgens ihesus apparuit
primo Marie Magdalene
Mar. xvi c. de qua eie-
cerat septem demonia. fidu-
ciam prestat et gaudium his
qui ad dominum de peccatis cor-
de integro conversi sunt. Non
enim Mat. ix c. opus est

sanis medicus sed male
habentibus. Propterea inter hec ma-
iori cura relevant ma-
pnes obsequiis insultanti-
bus tribus. Propterea Ysa. lxvi c.
ait dominus. Quomodo si cui bla-
diatur mater sua ita ego
consolabor vos. Cum primo
mulieri et postea eciam viris
apparuit ihesus. Per hoc innui-
tur in mulieribus commu-
tatis ordine sexus et si non
sermonibus dicit viris de-
que maximam vobis illatam
est propter mortem sumite
periculum vite. Mulier enim
in paradiso gustum necis
obtulit. et nunc viris
gaudia nove et eterne vi-
te nunciat. Apparuit quippe
mulieribus primis quia viris
virorum arguit desidiam
nam semper surgentibus ma-
ne et diu querentibus
ipsum timore prius et in cre-
dulitate tenebantur. Nam
clausi latitabant ianuis
Luce xxiiii a. b. et nuncia
salutis nove visa sunt
sicut deliramenta eis. Hoc
tamen in hoc facto liquet quod non
est personarum acceptio apud
ipsum Col. iii c. Nam absque
sexuum discrecione distinctione
et ordinis dignitatis quod aut
accedentibus. et querit de nocte
cunque querunt ihm xpm.
Stetit ihesus in medio
discipulorum suorum et
dixit eis pax vobis. Ioh.
xx c. Stabis ihesus inter
discipulos merore prius et
timore deiectos sed ad gloriam
sue inmortalitatis erexit. et
nos vanitati et corrupcioni
iudicat subiacere. hic n-
loco est ubi infra ad la-
garon iacet. Erit autem

sp stat int electos qui ut
ait Job v c. Elevat hu-
miles in sublime et meren-
tes erigit sospitate. Stans
aut in medio. Sap. xv c.
mediatorem se apud deum
et homines indicat et quia
se omnibus habere equaliter de-
monstrat et inter demones
et electos suos ne ipsos
perimat se se medium inter-
posuit. In primo habes
electum quod [illegible] Moy-
sen qui ut ait iam
de stat in confractione ante
deum ps. cv. De 2o Gen.
xl. c. viii Joseph fratres
dispersos suos congregavit
In libro complementum nubis
et ignis Exo xiiii q. a ve-
nit deum et liberetur israel
egyptios persequentes et dominus
spiritum medium protexit
Veniens aut ad discipulos
[illegible] eis et dona dedit
sine quibus in hac vita
non [illegible] est hominibus.
Et primo pacem dicens eis
Luc. xxiiii f. pax vobis.
Et cum audissent eius manus
et pedes Joh. xx c. iterum
dixit eis pax vobis ut
vos habeant pacem electi
in presenti gratia et pacem
eius [illegible] expectent in
vita eterna. Columba etiam
Gen. viii b. emissa de
archa [illegible] corporis et
anima redeuns ad archam
ramum olive in signum pa-
cis attulit quia deo per
Christum reconciliati sumus
quia [illegible] [illegible]
vivimus quia [illegible]
[illegible] gaudemus quia in
vita eterna habitus omnia
exultamus ubi iam re ga-
visi sunt discipuli viso

domino Joh. xx. Pacem ut
ait Salomon Eccles. xi c. Dulce
est lumen et delectabile o-
culis videre solem. Item
aperuit illis sensum ut
intelligerent scripturas Luc.
xxiiii q. Et int maxima
dona dei nos primo putab
Sap. xv c. cum dixit ad
deum Invocavi spiritum sapientie
et veni et comedi illos et
factum est mihi verbum tuum in
gaudium et leticiam. Et
David ps. cxviii In via
mandatorum testimoniorum tuorum
delectatus sum sicut in omnibus
divitiis. Et iterum Quam dul-
cia faucibus meis eloquia
tua super mel ori meo.
Sicut enim ambulanti in te-
nebris lumen esurienti pa-
nis pugnanti gladius
[illegible] sic [illegible] omnia u-
tilis est sacra scriptura. Est
enim lumen sicut dixit David
ps. cxviii. Lucerna pedi-
bus meis et lumen semitis
meis. Sap. xvi e. panis
habens omne delectamentum
gladius quo prostravit ho-
stem ihesus cum nobis cum ipso
in bello spirituali dimicabat
Tertio ut testatur Joh. xx c.
insufflavit in eos et dixit
Accipite spiritum sanctum. Hoc
dono quasi vehiculum in quo
dona int cum quo bona
omnia pariter possidentur
Sap. vii c. Et ne rece-
pta [illegible] domini pusille
timoris aut dubietatis
sedata haberent digna in-
sufflat in eos ut ab eis
[illegible] peccati contagio mundaret.
Postremo dixit Quorum re-
miseritis peccata remittuntur
eis et quorum retinueritis

contenta erunt. Sic domus
magnum est ubi homo
sit habeat domum iudicii
ut hoc aperit fratribus suis
fragilitates suae et quas
peccati praecipue iudicium
veniat gratiam una domus
aperta aut iudicium domini
cum curatoribus eccl. Si
si aut dona providentia
quibus habeat ut vel pa
tris auctor sit pius et pos
sessor et dotem habeat et
intelligentiam scripturarum sit
qui exsufflatus a cupidi
ditate diviciarum pius et honor
et si praesumptionem caritatis
dei habeat et primum cum
magno suo periculo sup
homines accipiat potestatem
Est enim qui leo in domo
dei subvertens domesticos
Cum quis tali ceco quem
ducat cadit in foveam.
Videt quod sic iudas vili
pretio vendit et caritatis
expers qui ista sit quia
non quae ihesu christi. Et sic
acceptor personarum et sibi et
aliis in periculo. Laqui
guntur per loca iam pharisei
erat. Ista lex e dozen
it in plateis vultis et
insidia a longe stetit
quia non est ista iudi
cium et caritas non po
terunt inveniri. Itaque ecce
christi prelatus tamquam praecone
sit medius inter deum et
subiectum et populum tamquam
sol resplendens in templo
dei quantum omnibus impen
dat sollicitudinis et doc
trinam cum adulpalos
sit si ipsi sint valida

quinquagesima perfecto mise
patientia spiritualis et
corporalis sanat exemplis
praedicando quamquam sit doc
to insudat intelligere ac
de scripturis sanctis sine
quibus haec vita non agi
tur sufficit bene negligen
tiae caritati nil proficit
et dona quae gratis acce
pit Matth. x. d. gratis
quibus expedit studeat
impertiri
S urges itaque ihesu
christe dominus noster cum
sit c... nobis prodi
cat ut surgamus et prae
mo de morte animae corrigi
mur per modos diligentissime
contritione. Itaque sic alt apostolus
fidelis est qui promi
sit. Surges mane re
surrectionem animae praedicat
maturandam. Unde ipse
ait Cant. ii. d. Surge
propera amica mea, Sur
gens vero die tertia dominus
nobis per iunxe praedicat quod
utile erat per se omnia
quae placuerint deo sunt
quia hostiam vult offer
re. Ideo vis a demonis
liberari nos per duos dies
surges aut die octavo
innuit quod sex dies sunt
in quibus operari oportet
in die septimo corpus in
sepulcro anima in celo quiescere.
Die octavo dies
quando de gratia ista est de
ab omni corruptione cor
et anime tibi adl. Ecce xij
a. Ibi facies quod temptas
non fuit proibit de proposito
suo. Surges quod novus

homo nominibus vite nobis
predicat et largitur. Unde
apostolus Ro. vi. d. Quomodo
mortuus christus surrexit a mor-
tuis ita et nos in novitate
vite ambulemus. Surgens christus
a mortuis iam non mo-
ritur et omnes qui iam de
prima gaudent vivere iam
non indigent vicibus ut in
vivere 2a vita pie et se-
pitha lecta presenat. Joh.
xxi a b. Apparuit christus et lo-
quebatur hominibus comedit
cum illis absque omni ex(?)cle
sue defunctis ut in libris
se custodire et inmaculatos
servare manifestat quia per
confessionem iam a mortuis
surrexerunt. Jac. i g. Reli-
gio munda et inmaculata
hec est visitare pupil-
los et viduas in tribu-
latione eorum et inmaculatum
se custodire ab hoc seculo.
i Mach. vi d e. Ele-
azarus cum stetisset besti-
am sub ipso inclinavit se super
eam quia erat moriente be-
stia moriens peremit. Mal-
lem omnes bestias besti-
alia vicia qui nunc cum
bestiis in bestiam commu-
tat. Joh. xx e. Vulnera
sua ab omni sanguine vul-
nere vidit permisit et ta-
ngi ut nos a vulneribus
nostris sani in loco vitro in-
actis nostra non occultemus
vulnera et domini per correctionem
tangit equaliter tollamus.
Omnis vitam presentis ani-
mo corrigitur correctione
letatur. Unde Je. xxxi c ait
Castigasti me domine et e-
ruditus sum ut iuvenculus
indomitus. Ad eundem

igitur vehementem in multis
argumentis apparuit homi-
nibus et in factis dictis
quibus suis doctrinam non mo-
dicam hinc dedit. quos
quidem necesse est quod de con-
templativi et seculi pro-
pter instanti utiliter ho-
minibus apparere. Sepe na-
que hominibus non se appa-
rent doctores predicatores
prelatos esse sanctis qualibus
Eze i d. que ibant scilicet
ad hominum salutem et re-
vertebantur ad sinum vite
interiorem. Tu sit nemo
fulgur coruscatus de-
lectis blando. Intellige quod
lacus inspiciendo
veritate predicator omnibus
coruscando. Elegebat per
vehementem mulieribus sed non
multum doctus conveniens
fulgebat caste mulier
colloquia. Nam sic Grego-
rius c ait. Colloquium mulie-
ris sic ignis exardescit
vim et ipse nec ullum ti-
mens periculum sed nos in ly-
mpharis tante cum plurimis
cum sola se tanquam habe-
bat. Illius quod natis ore
vens dicebat Math. xxviii f
d. Venite. Ipsi Joh. xx d
quod orationis affectibus se
dit astr quod plorabat
quem quibus ab illius se ta-
ngi permisit. Nam ut se-
ptimum Math. xxviii f
d. Accesserunt et tenuerunt
pedes eius. Ipsi quoque solus
cum sola fuit dixit. Joh.
xx d. Noli me tangere
tria enim omnibus dicebat
quos expe servitablem v-
tilitatis enim eius solos
cum solis quibus necesse

est q̄ venit. Quod si di-
xisset amon filius dauid. rex
... no molestasset
sororem suam thamar. et
absoloni ... fratri suo
decepisset. Et si hoc dicerent
omnes filii dei cum venerunt
et locuti ad filias hominum
non tot et talium luges
ruinam. qui de celo in
claustrum. de religione in sec-
ulum. de prudentia castit-
atis in ... ...
... discipulis ut dictum
est apparuit sepius. visus
est quidam. vesteba fre-
quentius et familiariter loque-
batur. Ex hiis omnibus han-
c partem que est in quo han-
nat hic in quos doct-
na inebriat salutis. Ipse
non sinat in eternum

Apparuit autem ipsa die
resurrectionis quinquies ut
... ...
tificarent quinque sensus quos
... eius passio ... curat
... ipse ... ab eis
... dixit eis Ioh.
xvi. c. vos quidem nunc
tristiciam habetis. iterum autem
videbo vos et gaudebit
cor vestrum. Felix esset a ...
... dominum et faciem eius
desiderans toto corde.
Nam in ... stabile sicut
ipse est qui desiderat ... me-
bit gaudium gaudium ...
... itaque mane prima
sabbati apparuit Mar. xvi.
... plus male magdalene
... dicitur eius vision ...
et cognitione ... ...
... dicere ...
... xvi. ...
doloris mei et ... apparuit

...ς ut ... ...
... que accesserunt et te-
nuerunt pedes eius Math. xx-
viii. c. ut ... ...
omnium diffunderet ad apostolos
... gaudium ... de-
stinat. Dei enim verbum et
dei sapientia ihesus quinque ...
reficit ... panes ...
in mensa ... consolator
prosinat. ... ix. a. mi-
sit ancillas suas ut ad
... ... exultatione
... discipulos ...
Tertio apparuit discipulis du-
obus euntibus in Emaus
Luce. xxiiii. ... qui
... et ... ...
et ... crudelitate
agnitione non cognoverunt.
... hospitalitatis ... gratiam
exhibentes cognoverunt eum in
fractione panis. ... ...
... in pauperes ...
nos. et ... ... ait
apostolus qui laborant in
verbo et expositione scripture
cognitionem ... ... et a-
more. Tertio cum audie-
runt ista a discipulis quod resur-
rexit dominus ... et ... ...
... ubi vel qualiter
... sit penitus ignorat.
Quarto omnes ... die
illo clausis ianuis ...
ad apostolos ... Ioh. xx. c.
ne timore ... ...
... sicut expedi-
...m. Gen. xiiii. c.
... abraham in ...
liberatus ... super ...
... ut sit in hac ...
... sic ... fi-
... et ... ...
illius ... sacerdos
in missa quinquies salu-
tat ... dicens dominus vobiscum

quater visus ad prelim-
In p(re)paracio(n)e vero cu(m) dicit
dominus vobiscum ad prelim-
ino datur. quod petri
apparicio signat. Ilenita
autem secreto prelim salutat
Mariam magdalene gen(er)is
firmi que prima omni
hominum venis gaudium
initiat. Ab hac die
usque ad ascensionem eius
iterum quinquies apparuit per
dies octo cum thomam
et in thoma nobis q(ui)
eius faciem non vidimus
ab omni dubietate volunt
sanos fecit. Quia vi-
disti me Ioh. xx. q(uod) m(a)g(is)
eius credidisti beati q(ui) non
viderunt et crediderunt. Se-
ptimo et per dies (pl)ures
thomo manifestat se iterum
illius ad mare tiberiadis
Ioh. xxi. a ubi stans in
littore se perdidit eccl(es)ie di-
scipulos in captura pisci-
um i(d est) ariam in mari
huius mundi laborantes
vocavit ad eterne iocun-
ditatis convivium. ubi pr-
imas i(d est) angelos ardente
tes caritate receperunt et
pisces assum(en)t i(d est) xiii pis-
sum supponit oculis
contemplantes ne tamen illud
prefati convivium ubi pe-
tenus suos coloves suos
et quilibet predicator su-
os apponet pisces. Sed
hoc providere pro nobis
dic(it) ait apl(u)s hebr. xi
q(uod) ne sine nobis consu-
marentur. Felices autem
piscatores qui predicatores
et confessores recte a sinistra
spaliu(m) auctores qui mittunt
ad dextera eternorum (gaudi)is

delicijs de sinu suo q(ui)
piscari gaudium in h(a)c
vita preme(n)t. Octavo
apparuit discipulis i(n) galilea
in monte Math. xxviii. f.
ubi iussit docere omnes
gentes et baptizare i(n) no(m)i(n)e
patris et filii et sp(iritu)s s(an)c(t)i
ubi est magnam fiduciam
dans hominibus. Ecce in-
quit ego vobiscum sum
omnibus diebus usque ad co(n)-
summacionem seculi. Actus i. a
Nono apparuit eis quando come-
scens precepit eis ab ie-
rosolimis ne discederent sed
expectarent. Decimo appa-
ruit eis quando eos foras
eduxit in bethania. Luce
xxiiii. c. et videntibus
illis elevatus est et nu-
bes suscepit eum ab oculis
eorum. De quo in quinti si-
gilli aperic(i)o(n)e ad gloriam et
laudem ipsius qui virtute i(n)
se super omnes celos ele-
vavit iram quod ipse
donavit est dicendum

De aperc(i)o(n)e q(ui)nti sigilli dicitur

Ideo in unc ad montem
dei contemplas vegeni
ascendatur in celum
ubi super omnia creata p(er)-
fect hominis dignitatem. ho-
nasque est qui dixit Mat.
xxviii. Data est m(ih)i o(mn)is
potestas omnis in celo et in
terra. homo est Quem
gloria et honore coronavit
vidit ps. viii. Et subiecta
s(ub) omnia testatur. Homo
est in quo angeli lectari
sunt gloriam. mihi gratiam pec-
catores veniam sed habent.
Et ipse hoc ps. xviii

Assumto celo confessio eius
et ortu eius ad finem
eius. Descendit enim de celis
a patre missus ad homines
ascendit ad celos homo
ad patrem tamen agens. hebr.
ij c. Mediator dei
et hominum homo ihesus xpus
Sed si infirma eius et ea
que vobis et nobiscum in
carne egit non sufficiunt
intuere et eloquium quomodo
facta eius eloquium celestia
Maneat adhuc itaque populus
Israel in pede montis
Exo xix de incarnatione
xpi et passionibus eius veri-
ginia incarnatione. Illi vero in
monte motem superne con-
templationis ascendant quod
potuit dicere cum apostolo phil.
iij d. Nostra conversatio
in celis est. Et innuit
nobis quos discipulos
reliquerit cum ipsis cum
corpore manens et quo mente
celo abierit et ibi quod agit
et hominibus ibi quid con-
ficiat ut et nos cum ipsis
collaudemus eum a quo tanta
salutis beneficia iam accepimus
et maiora de manu eius
que expectemus. Itaque ascen-
sio domini genus humanum no-
bilitat mentem ad cele-
stia elevat a terrenis e-
donat et angelis associ-
at celum aperit et viam
qua homo sequatur demonstrat
Itaque qui in libro vite
humiliter conspicit et devote per-
gam a quo bona cuncta
procedunt poterit invenire

Descensio domini genus humanum
celificat

Ascendo ad patrem
meum et patrem vestrum
Ioh. xx d. Ecce quanta
homini nobilitas quam pre-
clara hereditas quam grandis
amor omnium in hijs verbis
demonstrat, ubi quando frater
Christi patris filius et homo
inhonoratus hereditas per-
ta restituitur benigni patris
amor filius non negatur
Nunc pater filio suo ad sum-
me beatitudinis sue dex-
tram collocato dicit luce
xv. quod fili tu semper mecum
es et omnia mea tua
sunt. Dicit quoque per te homo in
filio per gratiam adoptato
Et non ponam te in filiis
eternam tibi tam desi-
derabilem hereditatem paratam
patrem vocabis me et post
me ingredi non cessabis
Iste pater in dilecto filio
suo genus humanum susce-
pit abiectum scilicet. Sic
pater unum ancium denarium
suscepit suo vitio re-
probati. Unde ad patrem ait
filius per prophetam psalm. Te-
nuisti manum dexteram
meam et in voluntate tua
deduxisti me et cum gloria
suscepisti me. Et ad fi-
lium pater inquit ps. lxxj.
In te benedicentur omnes
tribus terre. Ille filius
in labore sue peregrinationis
prosperum glat dicens ad
patrem Gen xxxij c. In
baculo meo transivi Jor-
danem istum et nunc cum
duabus turmis regredior
per quas mea et gentes
in uno tectos celi primitias

no in eo genere designat
illum per decem viros de-
signati sunt de quibus Zach.
viii. c. dicit apprehendent
fimbriam vestimenti viri
Iudei i. Christi vz. ad
gloriam sue patrie obtinendam.
Item in eius fide et devotione
vestimentum humanitatis sue
tenuit ad patriam eius pa-
triam secum sublimabit.
Hanc hominis in Christo no-
bilitatem considerans Leo papa
dicit Agnosce o christiane
nobilitatem tuam et divine
factus consors nature noli in
veterem vilitatem recidere
memento cuius capitis et
cuius corporis sis membrum.
Reminiscere quod erutus es de
potestate tenebrarum translatus
in dei lumine et regnum. Pre-
cium tuum sanguis Christi est quia
in veritate te iudicabit qui
in misericordia te redemit. Ascen-
dens ergo in celum Christus induit
in possessionem hereditatis amis-
se. Terram sicut olim Iosue
vel filiis israel dividet
in funiculo distribucionis pro-
porcione i. secundum mensuram cu-
iuslibet caritatis que si magna
fuerit magna erit hereditas
si modica talis erit si in-
ferius vel nulla fuerit in
novissimo benedictione ca-
rebit. Hec est cui dixit
David ps. xv. Tu es qui
restitues hereditatem meam mihi. Cuius
hereditatis qui intrabunt in eo
possessionem vel in eo dicit
funes ceciderunt mihi in
preclaris etenim hereditas
mea preclara est mihi.
Hec est civitas qui in
Apoc. xxi. a Iohanne v.

cuius templum est gra-
predicandi dat caritatem
vice pilei i. sophie intel-
ligenciam pro qua mores
hominum corrigat et emendet
et dicit ei Surge ab omni
torpore vel ocio contem-
placionis et predicationis. Me-
tire templum i. quemlibet prelatum
et altare i. in tem-
plo altaris ministros eccle-
sie et adorantes in eo
i. religiosos qui pro celis
vacant sine intermissione
i. horis et temporibus constitutis.
Atrium autem quod foris tem-
plum est i. omnes reprobos
eice i. eiciendos predica
manifeste. Noster itaque
angelus sic hereditatem in ce-
lo distribuet sic hic a pre-
dicatoribus recepte sepcia
fuit cuiuslibet mensuram. Unde
ait Ezech. xxxvi. d. Da-
mascenus dne sustinentibus
terre hec est vir ut dicitur
in Ezech. xl. a. et ecce vir a
lamus in manu predicatoris si-
militer mensorum in quo
superne civitatis edificium
qui intrabunt omnis ibi primo
remecietur. Unde ipse in
ewangelio ait Luce vi. f. Eadem
mensura qua mensi fueritis
remecietur vobis. Habes
itaque salutis tue divi-
tias ut nil iam nos de-
lectet in infimis Christo ascen-
dente in celum collocamur
in celis. Narrat ut ait Ce-
lonis primo viii f. Baculus
pecunie secum tulit. Sam-
uel iste Christi est hereditas
in quo ... Luce xix. b.

Zacheus bonorum suorum collo-
cat dimidium. Paulus sum-
mulat de posita omnibus sua
sua quadam thesaurum. Unde
paulus ait Coll. iii. Vi-
ta vestra abscondita est cum
xpo in deo. Cum autem appa-
ruerit xpc vita vestra tunc
et vos apparebitis cum ipso
in gloria. Et ipse ihc xpc
lucas sextus Math. vi. c. ait
Thesaurizate vobis thesau-
ros in celo. Ea itaque ca-
ritate qua missus est a
patre venit ad homines, missus
ab hominibus ad patrem ascen-
dit, ut simul secum amo-
rem in quo sibi equaliter
tua est de omnibus hominibus
se inclinet. Unde ipse ait

Ascensio domini vitam adolescentia declarat

Exivi a patre et veni
in mundum. Iterum relin-
quo mundum et vado ad
patrem. Joh. xvi. f. Exivit a
patre unigenitus dei filius in-
carnationis descendens patrem et venit in
mundum quia modo invisibili deserit
sed in modo tamen apparuit corporali
et ivit ad patrem in modo sed
permanens presentia spirituali
Unde ipse recessurus a discipulis
suis ait Math. xxviii. c.
Ecce ego vobiscum sum omnibus
diebus usque ad consummationem seculi.
Similiter est cum dolentes Tob.
ix. c. consolatur cum sic veti-
us valeat aegrotus et manum
ponet in ambobus. Similiter in
duobus latronibus prefiguratus est
legalibus Levit. xvi. b. de f-
quorum uno oblatione spirita-
li in altari ut unanimes
prout ipse ostendit. Alia pars
nostra in carne sua scripta

descendens in deserto viditatis
eius desinatur. Similiter est hic
iosue Abdexe Judic. iii. c.
una dextera levit in bello
sectos protegens, alta in ce-
lestibus sectos benedictione
commoda benedicens. Hic est
David verus ma spectans levit
in sectis in pugna despic-
ientibus affectu in patria. Hic
est dilectus ille candidus
et rubicundus Cant. v. c.
Nam si rubeus cum sectis in
pugna, candore renova-
tus vivat in patria. Exivit
a patre propter gloriam patris, propter
salutem hominis, propter exter-
minationem adversarie potestatis
Ego inquit Joh. viii. f.
gloriam meam non quero sed
honorifico patrem meum. Venit
enim filius querere Luc. xix.
b. et salvum facere quod perierat
Secundo ibi ipse ait Joh.
xii. e. princeps huius mundi
eiicietur foras. Ascensio
domini a fletu clericat

De hiis autem ubi de
incarnatione agitur aliqua
dicta sunt. Sed nunc aste-
rentem in celum premittens
nunc modulo prosequamur
Nam sicut egressus eius a
patre ita regressus eius ad
patrem salus hominis est. Sicut
ipse ait hominibus quibus di-
xerit Joh. xvi. b. Expe-
dit vobis ut ego vadam
Sunt autem expediens pro
multa. Et primo ut accipet
regnum. Anglus mona-
zet quam hominem iter pa-
tefacet in celum. De primo
ipse ait Luc. xix. b. Ho-
mo quidam nobilis abiit

in regionem longinquam accipe-
re regnum et reverti. Hoc iste
ihesus est nobilis progenie quia
ex stirpe David natus i. a. No-
bilis virtute quia dominus virtutum
est et rex glorie ps. xxiii. No-
bilis dignitate habet Apoc. xix
c. habet in vestimento et in fe-
more suo scriptum rex regum
et dominus dominantium. Nobilis
pulcritudine quia speciosus forma
pre filiis hominum ps. xliiii.
Nobilis largitate Jac. i. b.
[illegible]ma dat omnibus affluenter
et non improperat. Nobilis
ministrorum multitudine ordine
et dignitate quia non solum
omnes angeli sed et omnes
populi tribus et lingue sem-
piterne serviunt ei. Licet ergo abiit
in regionem longinquam i. in
celum quod longe est a
nobis, longius a peccatoribus,
longissime a dampnatis, pro
interpositum [?] humane istius
pietatis [?] quo per mortem dun-
cto statim patet in celum in-
situs. In quorum persona spon-
sa ait in Cant. ii d. En
ipse stat post parietem nostrum
quibus intrabunt numquam pec-
catores in celum quod lapidibus
constratum. De quibus dicitur
in Ezech. xliii b c. Num-
quam intrabit nisi me et vos
De dampnatis in ipso dicit
Abraham Luce xvi g. Inter
vos et nos chaos ma-
gnum firmatum est. In celum
itaque abiit ihesus accipere re-
gnum sibi sicut homo quod
possedit ut deus et possidet
in eternitatem. Regnum paci-
ficum regnum securum
regnum quietum regnum omni
bono repletum. De quo dominus
per Ysa. xxxii c. loquens
ait sedebit populus meus
in pulcritudine pacis et in
requie opulenta. In quod
regnum ascendens angelis
gaudium fecit et hominibus
terrenos [?] inveniens ps. ait
xlvi [?]

Ascensio domini angelis sociat [?]

Ascendit dominus in iubi-
latione angelorum regis
et hominum. Iubilant angeli
de novi regis visione, de
adventu nove familie, de
gratia hominum societate. Sumit
ipse ihesus in cenaculo [?] sumit [?]
ubi ait Luce xiiii d. Ho-
mo quidam fecit cenam magnam
nam [?] dixit [?] seniorum [?] quam
ab eterno creator creature ra-
tionali preparavit. Hic dominus
quamvis magna fecit mel-
li i. dulci gaudio de ce-
de altitudine apposuit lac
humanitatis sive favus [?] terram [?]
unicornis lac et mel quia
omnibus de mundo [?] per suam
gratiam libatur et de celo
hinc mittitur ad patriam ce-
li credentibus repromissit.
Hec est gaudium angelorum
in pace sunt celestis pa-
tria [?] vere Jacob quod tuae
ne cum [?] hic suppliciis [?] in
celis eterna civitate quietis
et vite angelice quam ra-
cheli fecerat [?] tenaciter [?] li-
gavit [?] coniungitur. Unde mox
in Apoc. xix c. Johannes
qui ad cenam agni in-
peciorum [?] vocati sunt. Luce
[illegible] in primis dominus in
crastino se recepturum asserit
dominus fidelibus suis. Vos
similes hominibus expectantibus
dominum suum cum veniat a
nuptiis Luce xii e.

Iter sit d'noui regis
letam adueĩn sic om
ca tē et gaud nouaz
cu aplectit familiaz
dultes ei q̄d dad in pa
lip. j. le. xx c. Deprimit
sili ysel pax pax tibi
pax tuis adiutoribus
tuis sic uicini q̄s quo
cat pmis pastor ut tuaz
b' ꝯsulent. q̄m om
niaz tuentur in celum
finis hiuidis exportat
luc. xv. b. Gaudet q
d' spaciete hom̄ pter
glaz regis sui q̄ ut
ait Salo. pu. xiiii. q
Gla regis in multi ne
ppli. Et pre cor letitiaz
ꝯsumatam. Deo hec ut
ait apls hieb. xi. q ab
eterno prouidente ne sine
nobis ꝯsumarent. Cosua
bimꝰ aut i gerno et lau
de dī cū associati oīb
ꝯsumabit nūs eletor
ut una pte choro ho
im pte alta choro an
glorum q̄ stans choro cum
chor voce ꝯsona deca
tent alla terna iubila
tem venit dns dicens
ad Job xxxviii. a. Vbi
eras q̄n me laudabat
astra matutina et iubi
lacint oīs filij dī Iubi
lant inuitu hoīes in a
scensione xpi ut ait ap'
hieb. x. d. hūtes fidu
ciaz i introitu sctorum i san
guine xpi q̄ma innouauit
nobis viam nouam et vi
uentem. i. ad pcetua vita
ducentem p velame i car
nem suam Vad cum p'

velud e. q̄d ideo i mar
te scissum est a summo usq
deorsum. Itaz a planta
pedis usq ad verticem
nō est in eo sanitas
ut nobis liceret in alne
vite securitem intrare
Sermo. dos vias patefecit
Notas vias ignotas
sectis et gradientibus
patefecit xps hoībus va
ut ait pphia anch. v.
q' ascendit iter pandens
an eos. Hec via caritas
est que sola ducit ad
regnum pectum. De qua
dicit aplus i. Cor. xii. q.
hius quos ad regnum ce
lorum pducit pastor
adhuc excellentiorem viaz
vobis demonstro. Eminens
vitam caritatem. Vn pape
quoque ait i. Cor. xiii. q.
Si linguis hoīm loquar
et angelorum. caritatem aūt
nō habeam. factus sum ue
lut es sonans aut cimba
lum tinniens. q.d. alius
predicans pdesse pots mihi
nihil. Itaz hec via ut fa
cile cognoscat et i ea sua
mus ambulet et ab ea ulla
tenus oberret. pgrinus
dilecta est Cognoscere eā
voluit q̄ dicebat ps
xxiiii. vias tuas dne
demonstra m. et semitas tuas
qm possim ad regnum
pvenire. Ambulare in ea
ambulauit q̄ dicit ps
cxviii. In via testimonio
delectat' sum sicut i oībus
diuitijs. Ab ea q̄ nō
i a uc vita volens

p vestigiu phire dicit spo-
so Trahe me post te curre-
mus meis sodalibus qui facti
venatici te humilibus currere
sequitus dulcedine tui san-
guinis incitati currimus in
odorem unguentorum tuorum. Ipse
qui sacerdos est in hac via
legimus orat ut ambula-
tis in ea absque ullo errore
Nam qui oberrant a via
docuerunt ait Salomon ie-
gigantes in demonibus com-
morabitur. Hii sunt ut ait A-
mos ii c. qui conterunt
super pulverem terre capita
pauperum et viam humilium
declinant. Ab hac via ob-
erraverunt qui descendit ab
ihrlm in iericho luce x
f. et incidit in latrones
Hic est ascensus pontificis
ad consummationem salutis
Lay in fi. Ubi xpc est
in dextera dei sedens. Et
ut dictum est ascendens
in celum hodie facit et
angelos iubilare. Ascen-
dit deus cum citaratibus

Abeuntes qui sacerd-
otes hebr. x. d. ma-
gnum super domum dei et
pontifices magni qui pe-
netravit celos ihm xpm
quod ait apostolus Iubilant
Sacerdotes iste hic extinxit
altare sacrificiorum nullum al-
tare thimiamatis sine
incensi. In primo corpus
suum sed obtulit et in-
struxit sacrificat. In al-
tero pontifex sine cruoris
incensum pro nobis interpel-
lat. Non enim ut ait
apostolus Hebr. ix f. in manu-
factis sancta introivit exem-
plaria verorum sed in ipsum
celum ut appareat nunc

vultui dei pro nobis. Vel
ait pro hominibus interpellans
efficax pontifex in pro-
prium sacrificium transmittit
Sed in spiritu hebr. ix. c.
Nam oratores sine insigni-
primus in celum intulit
primo ut liberis precem ad
iniuriam procuraret qui privile-
gio creaturis dei pro nobis ad
precem lxxiii. Respice domine
in testamentum tuum et ea pau-
perum ne obliviscaris in finem. Hoc
est quod surgit et ne ira-
scatur homini tenera prece
dicit deus pro moysen Exo.
xxxii. c. aut dimitte
homini noxam peccati aut
dele me de libro in quo
me scripsisti. Hic est quod
in celis sit pro hominibus
qui hic vel vident a pro-
ximis interponit hic ipse
in cruce ait Ioh. xvii. c.
Ego pro eis rogo non pro
mundo rogo ... nomine
suis eos quos michi amorem
peccata faciunt nec ab eis
eos summat resipiscunt. Hinc
ait danus fiducia hominis
a patre venienti ait Ber-
nardus accessum habes ad
deum o homo. Cum precem
habes filium filius ostendit
patri vulnera et latus. Re-
spondit filio pater et vult
et nulla fit esse repulsa
ubi tot caritatis occurrunt
insignia. Ideo citatibus qui
nobilis triumphator celesti
corporis sui undique i bel-
lo sumpto ad laudem sua
et gaudium celos procat
angelorum. Unde ipsi de eo
suave decantant quod dicit
psalmus lxxxviii. En hodie dimisisti

sit velnatu supbu teo
lium sit p v'gines desig
ti que in cchoris et iubilo
occent diuidi .i. Reg. xviij
a. de qui omi adusario e
inimpliati. Q2o si citacaby
sctos ad dno cez puocat
et adorem. Nam ipe in
celis ponit sit malus
int ligna silnaz flori
volncez suoz duote et
similit aucciby tenana
bles ispirat dulcede q
pgustauit ait ps. xxx
Qm magna multitudo
dulcedis tue dne quam
abscon. si te. Eterna non
guslabit ut ait angy
stinus palatii iscecti se
bre pcti. Ipe aut angy
ab lsat sebze iaz admo
sany dgustams. lsat dul
cedicz ait. dne dncs me
ex me in quedaz dosta
tu affectu. nescio in qu
dam dulcedinez que si p
ficiat in me et si hec
no est vita etna, nescio
quid sit vita etna. Ecce
tiatilby suis tentatis et
afflictis in bello spitali
magna de qsolade p
stat sidnciaz in qo bel
lo pimus ipe in acie ba
iulas o' cruce dit im
tatolby suis Ioh. xij. c.
Qui in imitat me se
quat. Et ibi ut ait be
dns Bernot. milles no
sentit sua vbi benigni
dncs volna tuet. Et
ideo dim ppls bellatores
hortatores ondimit clesta
tibi i corde pannds sang
neg vre ypi vz passoz
et adicent eos in pplnd
tento medena volncez
suoz sup oia pctoriby
dat sidnciaz miaz cta
nedi. Vn aut Bug pet
cami pctm qnde pctat
confita. Sz non pctat
q volncez dni recorda
bor. Nepe volneatus est
ppe scelera nra. Ysa. liij.
O qto ncabiles extimut
ut cas in die indicii
ouiy oclis repntet ut
in pte dextra videat
oibs cao salutad dei
Ysa. xl. b. Et in sinistra
vidant repbi in que
pupngunt apoc .i. b. bus
sex de cansis potissx nr
ihc p pcmm pgnncz
etimit scl in sita etna
redemcon recenta et lo
iubilemus

Ascen.o dni celum aperit

P Recessor qz p nobis
ingrediens Miche.
ij. c. Et mi i eius
ait Ioh. xiiij. a. vado
parare vobis locu. tam
nobis efficiat iubiladi
tpus. sz iste ingentu p
cessit imitatores suos p
se curre iminit. ingre
diens in celu hostium
vententiby patesit. zad
locu ab etno pparatum
quolz adimnados p graz
sz q' quilz merent ing
dnt. Propter iste bra
num ad qd pq cu omb
festinazet et ardenti desi
deio currut in celo in
vet. De quo paulus ait
hebr. xij. a. deponentes
oine podus et cutstas
nos pctm currams ad ppo
situ nobis certamie aspici
entes i auctorez et qsumatorem

filii dei qui proposito
sibi gaudio sustinuit crucem
Brandium itaque bravium
est ad quod Christus per vias vel
de difficiles pervenitur
omnes ardenter currunt. Et ut
ait Ber(nardus) Currunt autem arde-
ntius quanto velocius et perfecti-
us. Sic in helia dominatum
est in Reg. xviii. quod
qui pedes currendi regem
in currum et equis currentem
ad currum precurrit. Depo-
suerat enim pondus omne
scelus nullius deprimens
et penitus honerem veluti
carcer constans et ideo
percurrit animus eius sti-
mulo agitante. Cum admi-
ttit paulus in hoc cursu
ait ii Cor. v. c. Cari-
tas Christi urget nos. Item
festinavit iste omnis electorum
in celum quo ipsi vehe-
sunt velut sindes sindos per-
cedit dominus nec parvis
expensis quod ipsis immo-
lata sui corporis hostia
sed vitulo saginato. Ceteris
tamen tauris et altilibus
in sanctis suis omnimode be-
nedictis convivium spectant
de quo Ysa(ias) ait xxv. c.
Faciet dominus in monte hoc
in altitudine celorum convi-
vium pinguium medulla-
torum convivium vindemie
defecate. Huius convivii
potus est gratiarum actio et
vox laudis. Nos quoque in-
quantum plurimi repelli ab hoc
convivio in die iudicii ex-
cludentur. Tollatur inquit
Ysa(ias) xxvi. c. impius ne
videat gloriam dei. Timens
recedent ab eius expensis

convivium Christi vivit et omnium
sanctorum sanguis effusus. Re-ga-
udio electorum. Crucis quia
licet potuit unus de infe-
ni cetere potuit liberari
Eccl(esiastici) xxxiiii c. Qui effu-
dit sanguinem et qui calum-
pniam intendit mercenario
fratres sunt. Cum enim pa-
uperes illum suo defraudet
precio cogunt cum eius cru-
cifixoribus perire. Laborem
itaque suum ponens olim
apostolus ait Jacobi v. Ecce
vir bonus est in oculis ve-
stris reddite in mercedem
Item fecit ipse in arce sui
ad ascendentis celum aperuit
hostium. Studiaret innumer-
abiles in alto ponens ut ob
quod ingrediunt hunc vi-
deant. Hostium inquit Job
xxxi. c. meum viatori pa-
tuit et foris non mansit
peregrinus. Et quam longe est
hinc hostiales aperit et
ingredient dimittens alii nec
contemplando et concedit hu-
militer excellentiam ad-
iuvando et pascua inve-
niet de quibus dicitur pascua
a electorum sunt prius volun-
tas dei sed dum fit sine con-
spiratione sine mensura
in eius visione saciatur.
Et hec pascua olim sancti
de quibus ait apostolus heb.
xi. c. habitabat in casulis
non acceptis repromissionibus
sed longe eas aspicientes
et salutantes et confitentes
quod peregrini et hospites
sunt super terram. Expecta-
bat enim fundamenta habentem

omnitez omnis artifex et co-
ditor dominus. Primus virtutis
hostium est gratia salvatoris
sine ipse salvator qui dicit
in ewangelio Ioh. x c. Ego sum
hostium. Secundus gratia peccatoris
confessio claudi et paditur
penitencia. Super istis hostia-
rius est. quoniam est testante
scriptura remissio omnium pecco-
rum in hoc hostium apperit.
Tercium caritas dominus deum de
filium carne sumere et deus
subiecit cogit ut christus gratiam
sumit hostium appareat cum
per hac vitam cum sigil-
lo crucis per xiii ad eterna
gloriam introducit. Sed quo
sigillo quis recipit quantum
unus pulsantibus excludet
Prima in capitulo dicto c.
superius discipulis esse-
ceptet fratris. non intrabit
in recepto sedito petus

Ascendit parare locum

In eo quod ait vado pa-
re vobis locum Ioh. xiiii
a. cum nobis efficit in-
telligi dei est cum locum pre-
tis iniste et est locus pre-
destinatus eterne de primo
in ewangelio ii a. consuli datur
ad sententie de scala in iusticia
et timore. et sexta anima
sua ad celestem. Et hec
intelligere que locum iste amitti
potest id venturum omni et divino
adiutorio tentationibus resi-
stat. Unde in apocalipsi iii d
tene quod habes ne alter ac-
cipiat coronam tuam. Et ewangelio
x c. qui sibi paratur habitus
ascendit super te locum tuum
ne dimiseris. de eo dicitur

dominus per ysaiam lvi c. Qui
custodierunt sabbata mea
ut a peccatis recesserunt
et tenuerunt fedus meum
quod mecum in baptismo
pepigerunt et elegerunt
que volui quia facientes
in malis voluntatem dabo
eis in domo mea et
in muris meis locum. Hec
est domus eternitatis immo-
vi incomparabili aeternitate in qua
ut ipse ihesus in ewangelio ait
Ioh. xiiii a. Mansiones
multe sunt. Ubi singuli
locum habent ab eterno sibi
prout diversitate meritorum per dei
gratiam preparatum. Hunc locum
dominus ut dictum est preparavit
ab eterno et ascendentes
in celum semper patri. Sicut
ut ait apostolus Ro. viii c.
Quos prescivit predestinavit
conformes fieri imaginis
filii sui. Hos adiuvit
per gratiam ut illuc quo
ascendens in celum precessit
filius et ipsi possent per
adiutorium pervenire. Unde
ipse dominus vado parare
vobis locum. Et postea ait
Ioh. xiiii a. Et iterum ve-
niam ad vos et accipiam
vos ad meipsum ut ubi
ego sum et vos sitis. Hic
locus unus est in accepcione
substantialis premii in corpore
et anima glorificatione
in qua ut in ewangelio dicitur
Math. xx b. Laborantes
in vinea denarium
singuli acceperunt. Unde et
maiores multe in premio
accidentali quam pro multa
qualitate in celis gloria dei

gradarum vicinus et fami
liaris appropinquat. Stella
enim a stella ut ait apostolus
i Cor. xv c. differt in cla
ritate sic et differentia
mortuorum. Similiter et locus
putei inferni est virgo et i
nitium fidei. Nam iustus
ex fide vivit Ro. i c. Quan
tus charitatis et operationis mu
ltiplicitatis. Nam ut ait apostolus
i Cor. xii a. Divisiones gra
tiarum sunt idem autem dominus
et divisiones operationum sunt
idem autem deus qui operatur
omnia in omnibus. In loco
isto stant qui de filiis
ire in filios istius sunt muta
ti. Sicut dicit glossa Ozee i
c. Et erit in loco ubi di
ctum est eis non populus meus
vos dicetur eis filii dei
viventis. Et hic locus fre
te capricorni est appellat
tum forte loci quod mo
ses tu ab egiptiis ad te
rram deserti minabatur o
ves id est cogitationes et desideria
cordis sui religiosus me
ditationibus dans extra dominum
sibi de rubo ardente au
divit Exo iii c. Secundo
calcamenta de pedibus suis
id est opera mortua de co
gitationibus sive affectionibus
tuis eiciat. Locus enim
in quo stas terra sancta est.
Non enim decet nec sanctos
desiderare mente vel corpore
mortuis operibus inquinari.
Nam solite impinit apostolus
Ephe v c. Communicare mor
tuis operibus. Angelus enim
Ezech xxviii c. commemo
rat lapides ignitos
preciosa stetisse circumstat
est decenta est in eo ming
tas in extremum in religione
prius inemendabiliter est de
iectus. Unde ad custodiam hu
militatis dixit ihesus discipulis
suis Luce x c. Videbam sa
thanam sicut fulgur de ce
lo cadentem. Ac si aperte diceret
Si non manseritis in humilitate
quibuslibet bona feceritis
celum non poteritis intrare.
In loco septimo erat dili
de quibus scriptum est Actuum
ii a. Quod erant omnes pariter
in eodem loco. Non tam cor
pore sed et animo in comu
nitatis sanctorum arcentu
despicientes terrena orone
persenantes celestibus thia
tos dona et virtutes ex al
to accipere meruerunt. Hic
est locus putei inferni in quo
scriptum est in medio lignum est
vite huius qui apprehendunt
eum et qui tenent eum
beati. Hic est locus campe
stris in quo stans ihesus
laboribus plurimis tur
bas docens. Locus altissimus
regni celestis est in quem
ascendens cum in pace quo
modo sedissent ihesu accesse
runt et accedunt semper ad ei
dem in eius pace sempiterna
pena perseverantes.

Nobilandi que nobis est
christum teste iohe i io
ii a. Et si peccaverimus
sed tamen ex peccato corde re
dimus advocatum habemus
apud patrem ihesum christum iustum
et ipse est primus pro pec
catis. Advocatus iste fi
delis et efficax, quia a
gentis sine exactione existimo.

romb9 et testib9 postu-
lat apt prez. Tristem
pellib9 sui sacci corpus
est sepcta nec alimento
sz flagell. slanis. latere
inscripta et dnib9 apposi-
one ut nil deesset. sigil-
lata. lh at ipse coram
pre dat p ps lxxiij Re-
spice dne i testamtu tuu
th c in moyses elects
ex milib9 q̄ sic gfractus
stat an dm. ps cv. ut
auertat iraz sua a nob
pomb9 q̃z vterib9 et se
armanib9 hoib9 p ysa
lxiiij c ait. Tu dne pr
nr. nos vo lutu. fictor
nr et opa manuu tu-
aru omb9 nos. ps lxx-
viij. Ppe glaz q̃ nois
tui liba nos. ne ddn-
tat ad incitulu adusa-
rius qd scripsi Terz ad
imaginez di fcm e ho
Gen. i c. Ne q̃ tuaz
i hoie qualcz imonis
imaginez. Naz si non
saluas i imagie ptu-
sit ho. Tu ps ij. post-
sio tua et hereditas tua
est ho. Salua q̃ nos q̃
volut nos tua ut tua
pde et hedatz tua de-
ce. Nec des nos in ob-
probrium qr non tm he-
stez xiiij f. Ther z hib
stha p gla prius in se-
ptimis sectis aduoty ur
eminebat. ppe at alle-
yat dne Exo xxxij. Et
dimitte hoim noxaz
hacant dele me de
lib° i quo me scripsisti

Naz et ego ho sum
et si no respicis domi
xen respice i facie xi
tui ps lxxxiij. Tu pm
laboris mei salg hois
e vt q̃ logie pacias
gna tulisti. No mee
at apt te inutes mee
nazi tui Clem xix c
Et si manet ut non
saluetz hoiez tu vaczm
laboram Tsa xlix A
vanc et frustra forti-
tudinez mea q̃sumpsi/Di-
xisti d hoie q̃ erat in
padiso Gen ij c. No
est bom hoiez ec solum
i celo mit collocato
bom ne erit i esse solu
bre igr d latte hoib
docientz fabricauit ad-
iutoriu sile sibi Gen ij c
Tu d vrte qua d la-
te docientz i fre effe-
cisti solacium si i celo
sile opac. Naz q̃ vi-
litas in sanguine meo
dn in celo hoies sori-
os glie et gaudij mei
no Tsa. Tobi xv. Dedi-
sti eu i maginem supimis
aglos sz gra z gano
magnatos / mge z insig
ut inmitato dls axe v-
tar hoies rz gs et in
corpe et i aia plut im-
gres plantine gaudi
ct erit ut ait Salon
pu xiiij. g. Gla regis
i multitudine ppli. he ppe
di filig ppe hoies esse
fcus ppe hoie at vit do-
lentz vtit ut pote q
p nob ipe Tob dolos

voluntate e[st]. Ista luna
e[st] s[upe]r angelos magis d[ic]ta
ad petram. Iob xxxi. Ille
natus d[e] iustitie s[upe]r v. c.
v. m. m. Et ubi multa
iusticie ibi magne fuere
locum habent per me ergo qui
magnas iustitias hominum
s[u]n[t] coget. Ps. xciiii. Re-
iustitie iustificacionum tuarum
d[omi]ne et mirum tuarum ge
a s[e]c[u]lo sunt. Beati qui ad
consilium p[ro]babilit[er] caritate
et astuciam hominum con-
tulit figuratur et ig-
norantiam nec ignorat. Bene
te ergo qui est ubique sunt
scripture. Iob xxv. Q[uonia]m beati
eternis hominibus dis-
zens quos creasti assi-
rios pro hec d[omi]nus et iniqui-
tatis a te d[omi]ne consolari
d[e] secreta admirationem dispe-
nsacionis ubique [illegible] tuo
admirabile ubique digitat
nova vitam et caritate
tue Bap. xviii. c. i. mini-
scriptam et lacrimis. Ipse
sunt ibi. Item et hiis si-
milia in penna de locuti
sunt sancti dei homines. Et et
testes sapientum gracie sunt fi-
lios hominum ut fiducia
habeamus in die iudicii in-
me tacuit. Ista testis sunt
ut ait i Ioh. v c. Tres [sunt qui]
testimonium dant in celo. Pater
ad salutem hominum filium
mittens verbum de regione
eterne sumens spiritus sanctus
in bonam super omnes manare [illegible]
gratie supponens. Et hii
tres unum sunt. Insuper hu-
mane restauratione beneficia
angeli obsequentes. Angeli etiam

eius predicatores apostoli predica-
tores, martires suo sanguine at-
testantes. Omnibus hiis omnibus p[re]-
dicat [illegible] enim vos estis testes
mei. Et d[omi]nus Augustinus dici-
tur sit glori[fica]ti adiunctum in
celis. Et qui est electus homo
hic eius obediencie consilio
bene ve manifesto in petris
huius et insuper. Et omnium sanctorum
testimonio tibi valet ut ea
concernentes confundimus con[tra]ri-
ant et in die iudicii dist-
inctius iudicabitur. De quibus di-
citur per prophetam Osee vii. ff.
ve eis quia recesserunt a me.

Causam quare in iubilacione huius
in c[apitulo] quod ascendere in altum
capitulum dicit capitulum Iosephi
in b. c. viii. c. in hiis quo
forme d[e] infimo claustro li-
beratos in gloriam scilicet dixit sine
in hiis quas in carne vincebat
et gratiam et primum sui corpo-
ris d[e] magno peccati dulcissimo
liberavit. Senex corda a terra
abstrahi desideriis ascendens in
altum scilicet dixit. Cum paulus
scandens [illegible] ignis [illegible]
in celis est. Phil. iii. c. Primo
admirantes dicunt angeli
Isa. lxiii. a. Quis est iste qui
venit de Edom tinctis vestibus
de Bosra. Iste formosus in stola
sua gradiens in multitudine forti-
tudinis sue venit de Edom in
[illegible] celestium [illegible]
celestium [illegible] Nam Edom
secundum interpretationem vestes suas
tinxerunt in passione sua reddi-
[illegible] et adorari
[illegible] ut enim ea
[illegible] cuius [illegible]
dicunt. Bosra enim interpretatur
munita. Formosus in stola

sua sedes in ierusalem ste ei
dictum est Job xl a. Cir-
cunda te decore et speciosis in-
duere vestimentis Gradiebatur
in multitudine fortitudinis sue
quando in nubes ascendens in al-
tum captivam duxit captivita-
tem. Jsaie lxiii b. Decebat enim re-
gem celi ad solium glorie sue
venientem cum exultatione et quod
in corporibus glorificatus esset sibi
similibus vestimentis Unde ut ait
Salomon prov. xiiii g. Gloria regis
in multitudine populi. Deinde itum
admirantes per angelos dicunt
quis est iste. Certa gloria
quanta dignum laude quis
deus faciens hec omnia cum ad
solium ascenderet. Jeremie
xiiii g. et rogat clementiam
exaltabat deus solium glorie
sue recordare et ne dissipes
fedus tuum nobiscum. Ysa. quarto
vi a. vidi dominum se-
dentem super solium excelsum
et elevatum. Et ex hoc sequitur
quod dicit propheta plena erat
omnis terra maiestate eius id est di-
vinitatis gloria quia ante
homines celabat et ea que
sub ipso erant scilicet res crea-
ta sibi dudum abscondita re-
plebat templum. Secundum quod
ut dictum est captivam duxit
captivitatem que in celis po-
sita multis seculis inimica
et peccatori languit invenita
Jtem ut absolute dulcedine
sue exhibebat presentie electo-
rum suavitatem terram cadu-
cam et super omnia opera re-
demptoris equalis hominibus concupiscen-
tie celestis traxit ad se
corda fidelium et ascendens
in altum eorum desideria secum
duxit. Ezechiel et in celis posuit
celeste gazophilacium in quod
quicquid scilicet terrenis data sibi de-
super gratiam totum mittere con-
tendebat. Preterea in illud mi-
sit Christus in g. nauci et
zelana id est lacrimas et unge-
tum preciosa luce xix a. mi-
sit in id mala magdalena.
Zacheus in illud suas mi-
sit divitias Math. ix. b. et
Mc. ii. c. et luce v. f. Mathei
in id pecunias posuit theo-
lonarias et que plus omnibus
est luce xxi a vidua in
cetera primitias in te ascen-
dentis deo delicta misit
in illud duo minuta totum
victum suum exiguum corporis
et animi quod habebat et hoc
a deo plus omnibus commendatur
Et ad eam plenius videtur
quod in evangelio dicitur Mathi
vi c. Ubi est thesaurus tuus
ibi et cor tuum Igitur omnis
thesaurus fidelium in Christo
est quem nec consumit in terra
ubi tinea demolitur et ubi
fures effodiunt et furantur
sed ascendens asportavit in ce-
lum Nam ut in prov. vii f.
dicit Sarculum pecunie secum
tulit in die plene lune
id est in die iudicii reversurus in
apto bene sacculo vel quod
in eo deposuit reddet pe-
na peccati in quantum sua dixit
Job xiiii f. Signasti quasi in
sacculo delicta mea. Etiam
misit sicut in prov. xi g. apostolos
misit lignum vite Et pre-
terea providens ait in E-
zechiele iusto quando bonum quam fru-
ctum ad invenienda suam re-
dunt vel ipsis in malum
quam retribuerit manum suam
veniet illi Nos ergo ascendentes

in celum toto mentis affectu
ac cordis desideriis ne tunc
dampnetur cum spiritibus sed cum beatis
eterne vite consorcium primam
mittentes sursum corda elevamus
ad dominum. Non sic illius spiritus
apostoli qui de corpore suo ab ipso
fine per morte sine in celum
ascenderunt ut unum quidem verbum
audire aut intelligere potuit
unum cum de verbis corpore suo dicentis
eis Joh. xvi c. Modicum et
iam non videbitis me et iterum
modicum et videbitis me
quia vado ad patrem. dixerunt
inter se Quid est hoc quod dicit
nobis modicum. Nescimus
quid loquitur. Et propterea dixit
eis Joh. xvi c.

Vado ad eum qui me
misit sed quia hec locu-
tus sum vobis tristicia im-
plevit cor vestrum. In hiis
verbis audiatur dicente christo nos
cari[illegible] digressio. humane hic
exaltacio. utilis doctrine instruc-
tio. exemplis apostolorum affectu
in christum pertinet ut sanctum
In hoc tractatu ut ait Johannes
i. Jo. iiii c. apparuit caritas
dei quia filium suum unigeni-
tum misit in mundum ut vivamus
per ipsum. Exaltatur ergo in christo
humana ita quod christus est qui
ad dominum vadit iunctum appari-
ens deo ut et dominus sit ipse
ut dicere possit Math. xx-
viii c. Data est michi omnis
potestas in celo et in terra
In hoc ergo datur intelligendo ut
illuc perveniat humilitas
cuius hunc processit celsi-
tudo pastoris. Nunc admi-
ramur Salomon ait Eccl. x
c. Quid est hoc ut seipsum
possit et honorem suum [illegible]

columba Noe Gen. viii
c. instar quidem significans
que dum non invenit in
requiem mundi fluctu ubi pes
sui affectus quiesceret dicere
poterat. Vado ad eum qui
misit me sed non sic cor-
vus in quibus hoc corvinus
qui cadaveribus insidentibus in
hoc mundo non revertitur ad
[illegible]. Et qui humiliati
sunt sic dicit psalmista Ozee
x c. fratri sunt absque
[illegible] sic ea que dixerit
Eliazar servus vetus [illegible]
abrahe Gen. xxiiii c. pro
sponsa domini filii consummatis
predicatoribus quibus scilicet dicit
hominem prospere facto negocio
postea dicere sic christus. Vado ad
eum qui misit me. Predica-
tores namque misit christus ut
in caritate et in humilitate
sicut ipse a patre missus est
super omnia mentibus [illegible]
amare dicens eis Joh. xx
c. Sicut misit me pater et
ego mitto vos in mundum
Non igitur sic mittam dad
~~[illegible]~~ barbas in signum
[illegible] amittat in regno
c. ut discooperte nalibus
eorum appareat tepido in ali-
quo. Ne ab hac vita rece-
dentes dimiciantur in inferno
aut vendantur in peccatoribus sed
statim redeant ad intellectum
Et magis primos predicatores
hic aliis omnibus incipi-
sit aquila provocans ad vola-
dum pullos suos primo ab
ardore terrenorum abstraxit dominus
Math. iiii c. Venite post me
in via sed scitum pauperes
et in deo consummatam humi-
litatem et in deo [illegible]

eternam laborum et eternam in
deo iudicem faciam et in
deo regem consolatorem et in
deo consolatorem et quod hijs
sibi alius fecimet ante.
Et faciam vos piscatores
hominum scilicet non mercatores
non hostes non temporalium com-
modorum. Dicit namque Ber-
nardus circa ponere quod iste
sit denarius testatur Ro-
manorum viii. Qui ipse filio suo
non pepercit sed pro omnibus ho-
minibus tradidit illum. Inde a-
quidem dicitur eos caelestem
amorem principium quod omne
domat. Christus Matth. x. Qui
amat patrem aut matrem plus
quam me non est me dignus
alias quod dicitur eos qui
amat igitur Joh. xii. Qui
amat animam suam scilicet plus quam me
perdet eam. Dicit itaque et
omnia que desiderantur in hoc
mundo scilicet Christus in
[illegible] qui omnia reliqu-
erant propter ipsum et omnem
amorem in ipsum congessis-
sent quoniam cum sit caelestia
[illegible] affectu [illegible] suo
ab ipsis non immixto consolar-
entur. Vera illa que in
Cant. i. a dicta sunt Melio-
ra sunt ubera tua i. consola-
tiones parvae vino i. omni
gaudio temporali. Erat enim ipsis
ut ait Bernardus Dicit mel in
ore melos in aure iubilus
in corde. Dicit cum ipsis erat
bonus comes in via, dulcis
in colloquio, prudens in consilio,
potens in auxilio et ideo
sunt laeti quod magistrum
salutis [illegible] amorem cele-
stem in [illegible] solus [illegible]

fide scilicet invisibilium, sponsi
eorum carpere non valebat.
Omnis namque ut ait apostolus
Hebr. v. qui lactis est par-
ticeps expers est sermonis iu-
stitiae, parvulus est enim. Erat
itaque fide modici, spe
infirmi, erronei caritate.
Unde apostolis dixit illis Christus
Joh. xiv. Si diligeretis
me gauderetis utique quia
vado ad patrem. [illegible] ubi
xiii ut vos diligeretis sicut
[illegible] Et statim dixit
eis Joh. xvi. Expedit
vobis ut ego vadam. Ut
[illegible] ablacta-
ti a lacte consolationis a visi-
bilibus ad fidem et amorem
invisibilium et ad spem pos-
sent ascendere eorum. Quae
enim videntur ut ait apostolus
i. Cor. iiii. temporalia sunt,
que vero non videntur eterna
sunt. Et ideo caritate ibi
et visibilibus [illegible] extra
omne id quod in parti diligitur
ut ait Lucas xxiii. Quod
[illegible] eos non traxit eos
violentia beneficiis. Unde
est quod homines et familia domini
nostri Christi [illegible] in Bethania
[illegible] domum obedire [illegible]
deceptos non suis affectibus
obedient. Et ut in actibus
[illegible] scriptum est videntibus illis
elevatus est et nubes sus-
cepit eum ab oculis eorum.
Elevatis manibus suis
benedixit eis et factum
est [illegible] Luc. xxiiii. Quod
[illegible] sacrificans benedicens
elevat manus [illegible] pon-
tifex et sacerdos [illegible] dux

sit in celo. Sic olim mo-
yses Exo. xvii c. elevatis
manibus orat ut in bello
spirituali sicut vicit populus
Sacerdos quoque in arce elevatis
manibus stet et consulit offert
se insufficialit ut corpus sui
iustitiae quia in cruce deo sit
acceptabile immo elevatis
manibus benedicit ut similiter
populus omni benedictione spiritua-
li et gratia sit repletus. Mag-
is utique confessor elevat in
celo dicens. Cum sancti per fidem
vicerunt regna Hebr. xi c.
Cum per se dicitur unus mille
deute. xxxii c. et duo fuga-
rent decem milia. Cum vero
porte inferi adversus ecclesiam
prevalebunt. Tunc paulus deo
nostro gratias. ii. Cor. ii c. qui
semper triumphat nos in Christo et
odorem notitiae sue spargit per
nos in omni loco. At nunc
in senio ecclesie refrigescente in
hominibus caritate, lassas vide-
tur manus a continuo remisisse
Ecclesie quoque duces et boni
rectores qui pro nobis dolent
Job. i. d. i. supplicas et beati
a sibi suis a barbaris et a
statu temporibus et a fide a
omnibus et heretici abigitur
Erit enim populus ait Ysa. iii c.
quod legere eorum et adversarios
eorum contra dominum ut provocarent
oculos maiestatis eius. Ubi
est nunc aaron et hur Exo. i a.
i. caritas in actis et aliud
eminentie vite sue ad deum
suspendere orationis in contemplatione
qui manus sustentent Quan-
das mihi duas. Ut enim moyses
et aaron interpretantur mon-
tanus. Nam actum quod per opera

nunc cremius adducunt legis
opera sua nunc rapiunt alie-
num in religionem a Cho-
re dathan et abiron vivi
absorpti sunt Num. xvi c. Nam
ut ait Ysa. vi c. A maiore
usque ad minimum omnes stu-
dent avaritie. Et hoc est
quod homines bone vite tedio
fatigati. lapides sub manibus
moysi i. hominibus duobus et
a caritate confidere supponere-
bant. Ysa. quoque preter
hominis confessus elevat tamen
manus in modum celorum ad
dominum sicut moyses ut vin-
cat saltem in paucis qui
ubique i multi ne superat
Multi enim sunt vocati pau-
ci vero electi pro paucis
utique orat. per eum semet-
ipsum sacrificat quod pro tribus
officio in cruce. Ysa. xxvi c.
dicit Ecce pro omnibus rogo Ec-
cle. sacrificio meipsum. Ysa.
xxii c. Pontifex iste tempore
passionis nomina filiorum Israel
Exo. xxviii c. i. omnium electorum
in pectore suo portat ut
oculis dei ingerat eorum me-
moria habeatur. Unde et
moysi dicitur Exo. xxx
iii c. Novi te ex nomine.
Ysa. eius quoque luce xvi c. de
divite et paupere mendicorum
facies. dives non ha-
bent et pauperem lazarum
nominavit. Non enim in pectore
pontificis sunt nomina divitum
qui vocarunt nomina sua in
terris suis sed pauperum. Quibus
dit ihesus luce x c. Gaude-
te quod nomina vestra scripta sunt
in celis. Quorum at nomina

ubi sunt et quiescunt non so-
mno. Sed tunc apparebit omni-
um tempore salvatoris vespertini
hoc est in die iudicii vo-
cati electi ad eternam gloriam
ordinandi. Ut ait illa glo-
riosa sui dilecti heantur
recessisset ibi. Luce xxiiii
c. Elevatis manibus benedi-
xit eis. Et benedictionem omni-
genam dedit illis. Esaie l-
xiii c. Illi sunt semen
cetui premitur quos dominus
ut in magna messe ce-
cidit benedixit. Dominus eis
dixit xxi c. Item in orbe u-
niversum. Et predicate evangelium
omni creature. Et eos ymenes
Esaia lxi c. ait dominus omnis
qui viderit eos cognoscet illos
quia isti sunt semen cui
benedixit dominus Esaia i c. Et
nisi dominus exercituum reliquisset
nobis semen quasi sodoma
fuissemus et quasi gomorra simi-
les essemus. Et factum est cum be-
nediceret eis recessit ab eis
et ferebatur in celum. Luce xx-
iiii c. Et in alio loco dicit
lucas videntibus illis ele-
vatus est. Et actuum i c. dicit
assumptus est in celum. Ecce
tria beata scilicet elevatus est
sedebat et assumptus est in celum
cui suis ministracionibus ha-
bet unus quisque quod decet
distinctam naturam nos intra-
pletes elevemini a vicius
hic dicit Esaia lii c. Elevare
elevare consurge celum. Sol-
ne vincula colli tui cap-
tiva filia syon. Esaia liii a. expli-
cetis virtutibus et sanctis sociorum
desideriis et operibus caritatis.

et quia hic suspendium elegit
anima mea cessit at om-
ab hac vita recedunt assu-
muntur in celum. Et urbis sicut a-
mantis paulus ii Cor v a
ait Scimus si terrestris domus
nostra huius habitacionis dissolvitur
quod edificacionem habemus a deo
domum non manufactam eternam
in celis. Elevemini ergo a vi-
ciis sectantes pusillum sanctis
desideriis ut tamen in celum
assumamini.

Sic veniet quemadmodum
vidistis eum euntem in
celum. Actuum i c. Hoc est testimonium
angelorum de quibus dicitur
qui erant duo et viri et qui
in albis vestibus apparebant
In duobus caritatis in vele
sapiens accipe et utentes
in vestibus albis scilicet quin-
que fulgore. Et qui sic
apparent hominibus prius eis
dexteram et celi gaudium nu-
nciant. Ve enim soli quia non
habet caritatem quia cum ceci-
derit non habet sublevantem. In-
nuitur quod docet scilicet caritas
non permittit. Eccl iiii ff
a consimile doctor sicut qui
vestes imperiales non habent
e electus hic ait testimonium
Mathei xxiiii c. Sic veniet
quemadmodum vidistis eum
euntem in celum. Venit dominus
in celum in nube benedictus
manibus elevatis. Sic veni-
et super nubes cum restituet
Dan vii d. dicit Ecce
venit in nubibus filius ho-
minis. Venit hec nubes ele-
ctos dividet ac reprobos
sicut olim Exo xiiii d. columpna

nubis et ignis inter filios
israel et egiptios dividebat
Thessalonicenses se consolans paulus
i thess. iiii c° ait Rapiemur
in nubibus obviam christo in aera
et sic semper cum domino erimus. De re-
probis autem dicit ps. xvii. de
nube omnes qui te deligunt
accedent in celum a te se-
dent in ea. Sed omnes appre-
ssos grandinibus et pennis
cruciatos levari non possunt
in aera. Sed isti pondere
peccatorum depressi deorsum cum ele-
ctis surgere non possunt neque con-
gruis evolare. De hac
nube dicitur i Apoc. x. de Christo
septem tonitrua locuta voces
suas. cum iratus iudex obi-
ciet impiis omnia opera mise-
ricordie que facere neglexerunt et
in speculo tonitruo dicet eis
Ite maledicti in ignem eternum
Contra recessionem huius nubis
consolabit electos. Nam in illa
die ut Ysa. xlix c. dicit non
cadet super illos sol i. fer-
vens et vehemens ira dei
neque ullus estus tribulacionis
quia ipse salvator eorum teget eos
Tamquam sicut in nube abiit sic
in nube veniet. Et bene di-
citur Elevabit quia manus
super reprobos ut ait ps. Cito
elevat manum super reprobos
ut confringat eos in despectu. E-
levabit manum super damna-
dos ut se credant in ipso
contento quando manum aliquis
elevat. Sic fecit feram
Et dominus forcius feriet. qui
manum suam in celum erexit
ad thronum altissimi elevat
levabo me potens. deut. xxx
in flammi ignis manum meam ad celum
et dicam vivo ego in eter-
num. Si acuero ut fulgur gla-
dium meum et arripuerit iu-
dicium manus mea reddam
ulcionem hostibus meis et c.
De hac percussione dicit ysa.
xxvii. c. visitabit dominus
in gladio suo duro et c. Ideo
ait quod nulli parcens
vel gignens quem effugere
nullus potest. Et fortiter quia
omnem iniquam potenciam
superabit. Visitabit inquit
super leviathan serpentem
i. super dyabolum et adheren-
tes sibi vel membra sua. Et bene-
dicet populo suo in pace
dominus eis. Secunde benedictio
Tercio magnis consiliis angelicis
benedicet iacob i. toti cor-
pori electorum dominus. Gen. xxx
ii. c. Non vocaberis
Iacob sed ysrael. Et non iam
acsi aperte diceret. Non
amplius invenientur mala anno
luctabis sed eris vir vi-
dens deum quia oculo ad o-
culum videbis eum. Qui in-
carnabitur te salvavit et morte
sua te redemit. Tunc re-
poteris dicere Iacob vidi
deum facie ad faciem et
salva facta est anima mea
In nube itaque et ele-
vatis manibus et benedicens
sic abiit rediturus Et ibunt
impii in supplicium eternum
iusti autem in vitam eternam
Math. xxv c.
Nunc ad ea que dicta
sunt accessorie dicta ut
sic facta sunt redeuntes
aliquid ad expositorem ve-
nit que dicit concupiscencia flores

dect'cat. fimo q' asceslos
ipe resubentibus appenit
dr xvi c trimmeto q' p
quaia assacet huis qui
pa pont exhibens nego
ciis nitu ad resurrect me
cu' sicut ad mesam co
lestis sine scriptur in
scto spu' ons resurrectus
fuit pos xxii q' ait pa
si in conspectu meo mensa
ptas adursus eos q' tribulat
me Corrubit inristu scdet
ille et in meo cor ipse
assisto dni sos eis alaz
ipsitus et gaudia sempa
lia ministrado dicit enim
i exso luc xxii c quis
maior e qui ministrat
an q' recubit. nemo q'
recubit. Ego aut i medio
vrm sic sit q' ministrat
Cui filiis fuit hic omnis
delictis et ipse conces fit
sit in aper iii o testat
di. Ego sto ad hostium et
pulso et cetera Miphiboseth
hic i libro ii Reg ix c le
i sigura hc extolleb q'
nim dixt Collat sibi a
patrics possessos alls
ter nectu auctorat in
Reg xix c x nidy ola
dne sua fit auferat
dummo fui regdet vera dad
firmi egis gemino i tpe
Ito Cum oblactao sup
cordis gemini dicit aut dicy
xxx d Concesseris ille cu
despalis cordis cor dnda
am i ecpat inr xxi c sic
ipse i Ezechiele pmisit
xxxvi c ab eis cor la
pideu donabo eccenai

ut scriptus in cor cor
dibus carne vite nos sic
indes dnos i remet
si molles et dociles
reddet ad suscipien
dos i fide infirmos mi
tes et misericordes sua
gra spect Cor nigrit
nomi et spm nomi
ponam in medio vri ad
hc ens gressus eu clerus
dnda cor i recepat
qd sit cu hm q' simo
religios i vigilat stu
dio q' cord dnda
in se et ad aeos cordis
do frescam se acusat
Moyses et Samuel pre
ldis placuit dno sa
lue cat mitissim ille
nia snety Roboaz et
regnu et ppln pdidit
in Reg xv. 6. q' dning
iste scuta aurea pdat
sui in Reg xiii c i ca
ratana et parasita ad
ppln rursa pdidit. Et e
rea aurea sz dna et cla
mosa qd ppin c subox
pcedens et regnu sui
et ppln minuit et confudit
Incipit qd illt se dnda
mgz ut si nihil e ming
fecabs compunpat sz nihil re
letta q' sua graz cums
evanescat. p'ea h' conduct
eos foras cum ite i bethu
maz inde i motez do
cens sic aqla. provocat
ad volandu pullos suos
glaz vite consolata et fo
ra que ipsa sunt imitate
frige et ad domum obedire
qd sonat bethania festinat

dicebat fratribus suis. Et renim d.
Relinquite civitates et habita-
te in petra habitatores mo-
ab et estote quasi columba nidi-
ficans in summo ore foraminis
divisa columbarum foramina
divisi sunt in religione perfe-
cti ubi in petra id est in xo
quedam columbe ut tute sint
alte quedam alius nidi-
ficat. summum autem foramine
obediencia est in quo qui nidi-
ficat tutissime habitabit per
omnia facta salutis nostre et
verba que in terra gesta sunt
que patrum religiosorum ornat
in summo foramine id est morte.
dicencia xpe columbam in macz
sua habitet cum ultimum dixit
verbum Luce xxiii F. pater
in manus tuas commendo spiritum
meum. Et ideo obedientes
tuta sunt. Septa sunt autem
hec ad maiorem doctrinam
ut nos cum xpo in bethania
maneamus exeuntes et in obediencia
permanentes cum christi sumus
tuti simus. Inde itur in
montem id est in excelentissimam
que omnibus premittit virtutibus
caritatem de qua apostolus
I Cor. xii. c. Adhuc excel-
lenciorem viam vobis de-
monstro. Ad hunc montem
qui non pervenit remittet
oret elemosina det sed
quamlibet aliud faciat in terram
cum domino non ascendet. Unde
apostolus I Cor. xiii a. Si
habuero omnem fidem et omnem
sciam et si tradidero corpus
meum ita ut ardeam caritatem
autem non habeam nichil prodest.
Non enim in celum sed de
monte ascendit. Exemplum
de exodo xxxiiii a b Moises

fecit et aaron in monte ingr
in nunc viciorum mortui sunt
ut in celum cum xpo ascendere
mererent. Ibi precepit ihesus
apostolis suis ab Ierosolimis
ne discederent Luce xxiiii
g. i. a pace ultima et summa
dicebat eis Sedete in civita-
te in illa sanguinaria de
qua tos non dum cum edu-
xit. sed in summa civitate v.
in regni sancti ad bella
inimicorum regis potentissimi.
Ubi inquam sit corpus ha-
bitantes monte hesternis do-
nec induamini virtute ex
alto id est repleamini spiritu sancto
de quo postquam in aprire
sexti sigilli ad laudem et
gloriam eiusdem spiritus sancti quod
ipse donavit est dicendum

Tractatus sexti sigilli

Sexto die fecit deus
hominem de limo terre
secundum finem et sex nostre reparan-
tionis operibus quasi sex diebus
que illuminant omnes homines
venientem in hunc mundum in-
carnationem videlicet et baptismo passione
resurrectione et ascensione et et
spiritus sancti missione. Liberavit
deus hominem perditum et re-
fecit et ut bene vivere possent
inspiravit ei id est toti corpori
ecclesie xpc caput et auctor
est spiraculum vite id est spiritum sanctum
ut quasi sint omnia membra cor-
poris quodlibet in suo officio ad
vitam sufficientiam. Ita omnes
electos quemlibet in suo ordine
ad vitam vivificat sempiter-
nam et sic membrorum absciscum
a corpore aut decem. anima

net vivificat. ut vegetat. sic xpc eos qui per fidem ad corpus suum misticum non recedunt. aut inde per peccatum mortale abscisa sunt per spūs sui graciam non attingit. Itaque spūs scī vita vitae est. quae qui non habent mortui sunt. a vita gratiae et eterna gloria separati. Et haec vita ut ait Iohannes est lux hominum et lux in tenebris lucet et tenebrae eam non comprehenderunt. In natura etenim et forma lucis homines divine percipiunt. sed lucem gratiae ipsius, que quia libere venit et non venit quando vult comprehendere possunt. Sexto vero dicitur sine in sexto sigilli apertione de adventu spūs scī super apostolos et agentium Paulo ait attestante. Nemo scit hominum quid sit in homine nisi spūs scī qui est in homine. i. Cor. ii. c. Ita quae sunt spūs dei nisi per spūm dei. Quis scit aut poterit enarrare. Carnalis aut homo non percipit ea quae spūs dei sunt. Ro. viii. c. Ergo aut plus quam paulus secularis sunt remanebant pectore. Veniat ergo benignus spūs sapientiae in cor meum replens id gratia sua et dans cogitare de se et sentire quae in libro vitae legentes et legentibus edificet et delectet.

Spūs dni replevit orbem terrarum. Sap. i. c. testante in eodem veritate Ioh. iiii. c. Deus est vita dulcis et lux hominum teste xpo et optima magistrorum dignitas dextere dei parientis pignus salutis eterne et gratiae mediator. hospicium dominus deus adiutor pauperum dator laborum. et unctio salutaris et omnipotens. qui verum fundens in celo et in terra omnia in omnibus ipse est. Itaque spūs dei tum in terra gloriosus humane cor ianuis et varia in animis a bonis fructibus et vacua a gratia dei. replet earum nullo alio sed se ipso. Nil enim replet animas re(dictis) in animis et varia omnis aia vacuus deo. Unde paulus ad hungaros dixit. Ro. ii. a. Estimas tu homo ianuis qui iudicas et eadem facis. quod tu effugies iudicium dei. plenus dei scī peccatis. dum spiritu nobis ordines esse virtutum tempore at a deo vacuum iam positi in misericordia sumus nobis terrenis predicant. quia vani homines sunt in quibus non est sapientia dei sola. Sicut in libro Sap. xiii. a. scriptum est. Et ne longe dicte quod querendo pertinet spūs scī graciam. inde qui replet orbem terrarum. Ita ut non sit qui se abscondat a calore eius. Ps. xviii. Pacem olei. iii. Reg. xvii. c. gratiae spiritualis habebat in domo sua mulier quae scilicet facit enim quod sum nostrum in iudicio dnus. Et ideo non (...) clericos. mittit per orbem terrae filios scilicet (...) predicatores qui vivificant repletivo

vndiq3 et apporte vasa
sa · iiij · Reg · iiij · a · a vi
ris vacua ut oleo i. sp̄s
sci gr̄a repleant. Et ne
dubites d' ꝯpstu ad d'fu-
ma ꝯfessione dn̄ nō in
te stetit oleū in gr̄a sp̄s
scī ꝯsecunda · vnde q̄d
nullū vas plenū in pnc
reddebat · s3 modica īfusio
paulati crescit donec q̄d
vas zm mesure capacit
insi3 ad sūmū sci sp̄us
oleo repletꝰ · Vnicuiq3 n
dat gr̄a zm mensurā do-
nacōis xp̄i · Ephe · iiij · b · Et
nota q̄ nō in defectu o-
lei s3 vasorū stetit oleum
Certa gr̄a sp̄s sci ominbꝰ ꝯ
sto est nullū sp̄ni nullam
ꝯdicōz abiciens a ꝯtute
s3 si vas sibi tu̅i cordis
subtraxis oleū lete nō
habebis · Itaq3 ut ait apos
thebrꝰ x · c · nō simꝰ sub-
tractōis filii in pdicōm
s3 dī filii i. acq̄sicōz salutis
Itaq3 sp̄s dn̄i · olim cepi
mē anustum i. modica · sit
replet orbē terrarū · ꝯpus
enim roc celi acta i. orbe
terrarū sicca manente ge-
deoris vellus ꝯfusū est
Iudic · vi · c · Cuiq3 īfusi-
onis b̄tris tota i. concha
i. in xm̄ expsa e · Itaq3
finis legis xp̄c · Nuc at
vellere i. modica sicca ma-
nete et stillas · sp̄s dn̄i
repleuit orbē terrarū
Et ipletū est q̄d dicit Iohel
ij · c · Nolite timere aia-
lia regionis · q̄r ꝯmanent

speciosa deserti i. de genti
litate pcti ad lucē gr̄e
pducunt · Et hic vbo quia
ut dicit Ꝑſcetur lignū i.
crux dn̄ica attulit fructū
suū · Tercii fructus salgē
oīm electorū · Terci i. sp̄us
sci dulcedo et vinea i.
honesta i. ecclia · fructu sco
repleta dederunt odorem
suū · Tercii odor fuga e
venatorū aīalium et ho-
mi recōnō mīshorū · de
quo odore dr̄ cantic · in
Cant · iiij · e · spōsa suaius
odor vnguētorum tuorū s
omnia aromata · Cuiq3 h-
bite odoris sic in libro
Sap · ix · c · dicit · Sanati
sunt q̄cumq3 dn̄o ab inicio
placuerunt · Non enim herbe
Sap · xvi · c · aut malagma
sanat eos · s3 tuus sermo
dn̄e q̄ sanat oīa · Vnde
est q̄ ꝑ sp̄m sctm plena
iam mīs sancte recepta
est q̄d ꝯtinet oīa · Sap · i · c
Eccasi · Eccti · l · b · vas so-
lidū auri oīni lapide p-
cioso i. domus sci sp̄us z
virtutibus adornatū · h homo
s3 sicut3 lit̄ vocis in pdi-
cacōm · ꝯfessionē et lau-
de dī · pdicatōz namq3
scribit pctorū ꝯfessio · q̄rum
in baptismo remissōe per
sp̄m sctm accepta laudis
deo ab hominibꝰ et angelis
e secuta · Nam luc · xv · b
gaudiū e angelis dī sup
vno pctore pniam agente

Nuto magr ia die
d' tibij mulibq actr ro
gralta die d' qnq mi
libq actr mi a. et ab io
die act v. b. cstitdie
angeba in dno tocend
sinb. exultabit. Vnde
bn adnetq spus scti ano
iubileo assimilat' sicut
scptu est

Dum cplant' di
es pethecostes.
cant omnes apli
pit in eod loco act
ii a. bi nix gram a
dno gplie scitz diem
accipiat Ezech xl c.
panlo p quinquaginta anns
qui vetiby addnxnnt
anni iubileu a die pa
sce usq ad diez adnetq
spus scti. quo nobis vera
illuxit iubileq dies ha
bebimus quinquagta. In q 1
vera libtas hom red
dit' Clement xxv. b. ve
dita p pctm possessio r 2
stitnit. pdicato tubis
elagentibq i tota mdo gra: 3
tiolu inonat. o q em
qs supar' ait n pc n f libtas
cig et sm cffrat. Ec
clio p pctm supati Joh
viii c. sm factq e pcti
In omq vei fia olim
filij isel Ecc. i. d. d' luto
pcti p igne compie et
pereudi cosnene coro
dnati. latib facado ci
dudebat scipob in ve
bibq tabnacloq et sic

ethaom a dno a fmbite
dnrsia smiebat vemt
iubilq veit spus sctq
et ve rstitnit hoiez b
blati vbi eni n Cor
iii c. spus dni ibi lib
tas. vera q hois possio 2o passio
dns est et celi amici
tas padisi. In malbus
eni t siipbis ut in Job
xxviii a. d. abscodit lu
cem i dnj. Nai i Joh
i. c. dns lux est et ami
cic dec a dico suo qi
possio eig sit. et q ad
eam possit ascende. Ehat
possessioz vbitu paupte
oppssus ho p modica d
lectacoj pcti vedidt. et
egestate unsa sit filig
pdiqq luc xv. c in hc
exilio pmchat. ve spus
scti q est ut ait paulq
Eph. i. d. pignq hedit
nre. et hom rstitnit ola
adeo ut iaz bincebq de:
nni. nil desit. i Cor i. b
vn ad emnd spm sctm
Ps. xv ait Tu es q re
stitnes hedutate meam
m. lhc vtiqz gann i ea 3o tuba
tuba inciaut. hc vtiqz p
dicacon vocet declant
bic cisq tubis dns p pa
xhom q. dit In voce ex
tacoib amiciate. auditu
facte e'ste id usqz ad
extima tre Drate vdeit
dns fui sm iacob. hec
sut tube aegetee sm x
a. a flatu scti spus cofotate

clangebat vbi miserebatur sic
gratiarum exemplo. Item sicut
in moyses omnibus greci in
veritate fidei augmentat quo-
niam. Primus ad pugnam
Item iob vij c. milicia
est vita hominis super terram
Inde ad iudicium ut apoc
ij c. qui vicerit non ledetur
a morte secunda. Inde ad e-
pulas vbi cum ipsis predi-
catoribus sunt auditum luc
xxij c. Vos estis qui perma-
sistis mecum in temptacionibus
meis. et ego dispono
vobis sicut disposuit mi-
hi pater meus regnum ut edatis
... vite eterne debriabis
quando bibitur vinum quando
dacet quando ad eas cum
omni hinc audi gaudio. Sed et
cum vite pristine dispendio
festinaret [illegible] decet dedisset
spo sicut per sui adiacentem
dulcedinem persuasit. In
cius namque ad [illegible] inter
illa fortis d' quia dicit Salom
prov. xxxj c. gustavit
et vidit quia bona est
negociatio eius. Item nam
ditata inter pacta inter
letificata fortis ditari
piscium epulas [illegible]
gaudere in hoc modo sperant
reputat. Item in vobis [illegible]
paulus [illegible] vj c. dum
tes que cadunt in laqueum
diaboli induti purpura luc
xvj c. et bisso et epula-
batur quotidie splendide inf-
ni clamavit sepultus. Gau-
dium hinc mundi videtur

in lamentum. Risus enim
ut ait Salom prov xiiij
c. dolore miscebitur et
extrema gaudij luctus
occupat. Ve bibis huius
mundi vesania inflati
quorum ut ait Ysa. i ff
argentum versum est in scoriam
Item vinum sonus non facit
dulcedinem sed horrorem
predicatio non quescit de
peccatum sed displicet vij [illegible]
c. [illegible] ait Item stulte
egerunt pastores sed in
peccatis et deum non quesierunt
in oratione et operibus [illegible]
ideo non intellexerunt in
scripturis et grex meus
dispersus est. Discipuli autem
in apoc viij c. per vij
angelos tubicines desi-
gnati vbi predicatoribus in
quorum cum pace et gaudio
vnanimes habitantes in
domo dei cum orationibus perse-
verantes medullitus confi-
tentes deo accepit in
ara ab angelo magni
consilij sepcies tubis in se-
ptiformi gratia predicandi
preparaverunt se ut tuba cane-
rent sui verbi modo ali-
[illegible] iubileo vel enim
[illegible] ysa xxvj a. sepcies
est predicaverunt annum ac-
ceptabilem domino et diem
vltionis deo nostro. vult [illegible]
dus per annum miseri et per
[illegible] magis [illegible] vlcionis [illegible]
de die vna et sic dies
annum fecerunt [illegible] non d
ait [illegible] superexaltat

mediow. Hic e(st) annus
d' quo dicit Abac. iii. c.
In medio annorum vivifi-
ca illud i. gr(ati)a s'natum
ssint enim anni ire d'
in quo genus humanum
fuit mortuum. Annus
gl(ori)e in quo fuit vivi-
ficatum. Annus gl(ori)e i. q'
vincet omni gaudio ple-
num d' quo dicit ps. lx-
iiii. Benedices coro-
ne inefabili gl(ori)e anni be-
nignitatis tue. In medio
itaque annorum h(oc) est in
iubileo v(er)a nobis lib(er)-
tas donata e(st). amissa
possessio restituta. tube
ire ad spm i. virtute
fidei qua omnes sancto spi-
ritu insufflate. q(ui)bus sic
dum in terra ita dic d'
celo insufflat et dixit
Joh. xx. c. Accipite spi-
ritum sanctum quorum remi-
seritis peccata remittuntur
eis

Dum complerentur dies
penth. actu ii. a.
Testamentum novum i. veteri
signatum i. scriptis sanctis
promissum i. adventu spi(ritus)
sancti adimpletum. tanto ma-
ior veneratione dignum e(st)
ampliori celebritate adim-
pletum e(st) quanto a loco
digniori datum. s'namque
consumatum. tabulis nobi-
lioribus impressum. melio-
ribus promissis perlatum
maioribus caritatis indiciis
consumatum est et pmact
in eternum. Prima enim ab is-

immolationem agni die
quinquagesima data est lex
misterio durabat q' a
die paschae usque ad die quin-
quagesimo. i. dum complerentur
dies penth. spiritus sanctus
super apostolos venire dignatus
est. Hoc testamentum novum te-
stis Jeremias iudicat (?)
Jer. xxxi. c. dicens vel ecce
sit dies. Ecce dies ve-
niunt dicit dominus et feriam
domui Juda et Israel fedus
novum. non secundum pactum
quod pepigi cum patribus eorum
in deserto quod irritum fece-
runt. Sed hoc e(st) pactum
quod feriam cum eis dabo
leges meas i. visceribus
eorum superscribam eas. vel ad
hanc promissionem respicit v(er)-
bum apostoli dicentis Heb. c.
viii. d. Novum veterauit
prius et quod antiquatur
et senescit prope interitum
est. Sed lex vetus respectu
nove vetus erat quia in-
cepit. Intelligit autem non secundum
literam in ea vivificat
spiritus. Sed secundum literam occidit.
Litera enim ii. Cor. iii. c. oc-
cidit spiritus autem vivificat. Et
ideo secundum quod in lege veteri
scriptum est Levitici xx. c. q(ui) e(st)
terni tetigit mortuum
i. mortua lege servandi
inmundus erit. Lex enim ut
ait apostolus Rom. vii. d. spiri-
tualis est. Et ideo spiritualiter
observanda. Tamquam per spiritum
ammisse a patre filius sic
a filio et patre procedens
spiritus sanctus. Non vero ignis

Mathei v. b. legem solue-
re adimplere. Timeant
itaque iudei et cum ipsis in-
[illegible] [illegible] dicitur moysi
Exo. xx. c. x. [illegible] bona ex-
[illegible] loquere tu nobis
non loquatur nobis dominus
qui iubet homines omnia re-
linquere atque ad ethica fe-
stinare ne forte moriamur.
Tn cum ad religionem ad
viam salutis eterne inuita-
tus dicit: piger leo est in
via et leena et [illegible] est
in via dei precepta [illegible]
[illegible] sunt olim et
adhuc sunt leones [illegible]
pede [illegible] a quo [illegible]
[illegible] et [illegible] a qua
[illegible] venit occidunt
in se [illegible]. sic illi autem
occidunt carnales voluptates.
Leo [illegible] timet omnem
ventum. Tn aut [illegible]
iam [illegible] salutis eterne
in [illegible] accepisti [illegible]
[illegible] d. si diliges dominum
deum tuum ex toto corde tuo
et ex tota anima tua et ex
omni mente tua. quoniam
ipse donauit quod hic ma-
dat. [illegible] a [illegible] x-
[illegible] v. b. Non facias
sculptile non conflatile
idola que sunt domus al-
[illegible] facere [illegible]
[illegible] [illegible] supplementaber
[illegible] vana [illegible] et [illegible]
[illegible] que docuit homines
[illegible] et [illegible] vel ad
[illegible] Non facias sculptile
neque conflatile sic [illegible]

de iudeis tum in monte dixit
tum moyse deus eorum salutare
dedit [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] deum vitulum conflant
Exo. xxxii. a. Et tu non
in sculptis deus que iussit
[illegible] petiuit [illegible]
tunc in [illegible] [illegible]
salutis [illegible] dei [illegible]
nati [illegible] et deus est aut
in [illegible] passi [illegible] ad [illegible]
[illegible] imagines facias
aut sculptile non adorabis
eos neque coles [illegible] sunt
impii iudei qui vitulum
adorantes dixerunt hii
sunt dii tui israel de qua
[illegible] plenius [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ubi deus [illegible] ma-
dat [illegible] Non tu hic
inprimere [illegible] iude-
nam vitulo [illegible] [illegible]
in hoc festo [illegible] et
odibiles [illegible] [illegible]
[illegible] Exo. xxxii. c. [illegible]
[illegible] moises in [illegible]
mortis [illegible] et [illegible]
[illegible] ira dei [illegible]
omnes sine iudei sunt
sine [illegible] facientes et
[illegible] Hic dicit [illegible]
xxi d. de [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible]
religiosos in choris [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aut [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] spiritum gratie
[illegible] [illegible] [illegible]
ipse spiritus sanctus [illegible] de
[illegible] viii a. [illegible] sanat

cos velleo duelata e in
gratis effciam i dimitti pec
cato et omia q sunt i cho
reis et vanitatibus aliuqus
tes a societate sancti spiritus se
excludunt. Iterum si diligis
filium dei vigeamus quem dicit
Ioh. xv. b. Sine me nihil
potestis facere. Nos assumus
non dei tui in vanum. ut
blasphemes in precio
nomen suum et ab eius
auxilio et sanctorum consortio
te excludas. Tamen enim
mat assitores sue testes
et cooperatores dum z scos
advocat q si fallit os
sancti consentiunt in se e falla
cis onde. Unde p psalmum
xlix dicit dominus. Existima
sti inique quod ero tui similis.
Item si diligis spiritum
sanctum qui patris amore
et filii qui per gratie sue
infusionem dedit in visibilibus
bus i intus in alia lege
nova dei vz dilectionem et
proximi in quibus ut ait
ihesus Matth. xxii. c. lex pe
det et prophete. Tercio sanctifi
caris sabbatum Exo. xx. b.
intus vacans in deo qui
escens ut non mala cogi
tacione que in te e sanctum
dei spiritum non contristes. Noli
te ut ait apostolus Ephe. iiii
contristare spiritum sanctum dei
qui in vobis e Secundus enim
est intus vacare mente in
deo hec est quam foris cessa
re ab opere nocivo. Nam
opi malo re et vbique
abstinendum est. Deos itaque

legem non solvens sed adim
plens. et sicut dicit Ysa. xlii
e. Magnificabit eam et extol
lens totam legem z in spe
ab alieniabus intus posuit
nos in amore spiritus sancti intus
deinceps sacrificium intus
offerimus holocaustum
Nam sicut Ysa. i. Sacrificium deo
spiritus contribulatus et oblacio
pinguis devocio mentis
Nam z in exteriorum obserua
cionem dicit Ysa. lxvi
a. qui imolabit bovem
q qui occidit virum. quemadmodum
mactat pecus qui q ex
cerebrat carne secundum in
premissione legis nove Ier.
xxxi a. Et in cordibus
eorum superscribam eam. Et hec
corda electorum sunt de
quibus scriptum est

Dum complerentur dies
penthecostes erant o. d.
pariter in eodem loco Actuum ii a.
Non sine salutis nostre mi
sterio. lex prima confracta e
sit et abiecta. Nam ille
qui sancti sunt qui colunt
eam et qui confidunt in ea.
Ille autem 2a in archa fe
deris i in ecclesia deo per sa
guinem filii eius indissolubili
caritatis federe copulata ut
in eternum cordium duo ibi per
maneat collocata e Unde
per Ysa. liiii. d. dicit ihesus
sicut in diebus Noe cui
iuravi ne inducerem aquas
ultra super terram. Sic iura
vi ut non irascar tibi
neque increpem te. Montes
enim i. superbi inde

contonebit et collbe i
fili nominis Rami ministe
prima aut inca no zote
dot a te / seq pars inte
ne gmonebit / Cma naz
e archa qua beseleel i
vrn pris filius sz de li
gnis sethim albis et i
pnebilibq in vnu dr co
posuit leuitacion quam
aduiciens spes setey cal
tate dr et xxiiii inta
et extinis deandit d omy
collacon prima dr dun
cplent fide uno cal
tate dies penth sz sa
ad vrn inbilu ptine
tes p quos ut in bapa
dr capiebat i corr mptu
legis lmac 2o dal Na
pit dit ps xxiiii dies
dici culetat vni Cent
omis pit in cos loco
fide modicos ymo ra
ros discipulos x actis
n a. Cu relicto cu ost
xxvi e omis fugiet
ymo dubitet. Cu aut
appacuis eis ihs post
vriqz staz onde in
se vitaz cem pq morte
qua vix a nume ac
diderit q dixit actis
i b. dne si in tpe hec
restitues regnu israel
Et aly llut xxiiii Sp
Nos sperabamq q ipse re
depturus eet israel ad laz
hoc putaret Cum in
hat vitaz noua z in
tpe bcaz sup celos i se
vm acceder et sperar
i spectivi pmaslia vdaz

ipsoz o ctis tisfduxiss
tut pimi fide cplet
Naz sic scriptu e Ince
xxiiii g. redisi sut in
iclm cu gaud magno
et erat in orone psone
rates actis i. d e No
cui oarent in quo ora
bat se accedent acceptis
Eligentes cz carthiaz
in illis diebq in locum
apostate pditoris actis
i g. uno cplett sunt
omez in se impfitoz
qua vndenarii sz cut
intis excedentes / Nam
cum anglos in celo ca
dentibq apostatis noluit
dns in ordine suo imp
fectos relinque neqz ob
fectos sin sui pfectione
intu statuit qsumare
deo p nobis ut ait apos
thebe xi g. pindete ut
no sin nobis qsumarent
Cadent q. ps xc a la
te x mille i inltu q
fortis ora relinqrent
intq sibi supbiaz reti
netes. qui debent se
stetisset glios cu dno
indicare Et decez mi
lia a dextis eius id e
plurimi d plebe danorz
hui cu baptisaent dec
gent cu omibq x ptez
dextaz et inde sunt ab
ducti gentibs cediunt
dns cu no delinquet scos
suos in ectu consnabit
ps xxxvi. Pt inde tot
xvii e tue qs dedisti

in custodiam et nemo
ex eis periit nisi filius perdi-
tionis. Et nos cum pater
restituet in die iudicii
ut ait Luc. xxxiii d. cu-
m terra iuda venerint
omnes ad ... mani-
manus. Caritate reple-
ti sunt quia iam ab opprio-
briorum vitiis ... ut
prius diligenter perfecte
didicerunt in hoc mun-
do ... anime vel ... po-
tius appetitum possidere
sciebant et hoc ... vi-
xerunt et ex ... nobis ...
... ... quod est
... in hoc mundo ...
in hoc ... dubio ...
videmus. Bone etiam
voluntatis sacrificium deo
... plene ... voluit
... cupiditates ex to-
to deserat. Ymo ipsi ...
haberent putabant quod quod
erat et ... in
celo sentiebant ... ipsis
recognoscebant imaginem
dei et similitudinem dei bonam
... gaudebat in se
et in omnibus hominibus hono-
rabant. Iram ... et invi-
diam ... ... fugi-
ebant et ... se et sua
corporis impedientes. Quo-
... ... fa-
cient aut ... ...
violarent aut aliqua
... vel ... ... corporis
mouerent. Nemo enim
plus alium quam sibi ...
Caritate itaque repleti sunt

dies vel solis illumina-
cionis. Que enim caritas
sit cetera dona dei ut perma-
nent sicut in ipsis per
adventum spiritus sancti confirma-
da. Teste enim hoc Math.
xiii c. dabitur ei et qui non
habet id quod habet auferetur ab
eo. Habent gratiam expectan-
tes erant pariter in eodem
loco ... ... et
religiosos ... ...
ut sint pariter locorum ...
... ... cor
unum et anima una in ...
actuum iiii c. Nam eodem
in loco homines esse pariter
et non ... ... aliud
... si ... ...
et lupi ... et cor-
vi simul ... in uno
loco ... se mordentes
... se lacerantes
quibus ... ...
... aliis magis ...
... in ... se di-
... ... ca-
nonicos sine episcopos et
non sunt. Sed sunt ut ait
Joh. Apoc. ii c. ... syna-
goga sathanas. Unde ... festum
est. ... ... ait apostolus
Gal. v c. ... ...
tes ... ... Qui
illorum ... ...
... ...
... aut canonicis
excellens beneficium ...
... ...
... ...
at ... loco ... ...
si in ... ubi ...
studium ... ... magis

in igne e illuminato cordium
cadunt prosternentes in oratione
vel gementes aliud nisi
deum. et loco et animo erat
pariter.

Et factus est repente de
celo sonus tamquam ad-
venientis spiritus vehementis
et replevit totam domum ubi erant
sedentes. Act. ii. a. De adventu
spiritus sancti hic sunt hec nota
quod repente et de celo. et
cum sono venit. In signum virtutis
magna liberalitatis fragili-
tatis consolacionis et fidei xanne
confirmacionis demonstrat. In hoc
enim quod repente venit vehe-
menter probat se esse bonum. et quod
nichil diligit ad nos
venit et quod humiliter a se elon-
gatis peccatoribus fiducia venie
tribuit ubique presens spiritus
sanctus. veniens ad sedentes dicitur
[illegible] apparet per gratiam qua
sentiunt in mente gustum
dulcedinis et sonus quem
mittit per gratiam [illegible]
De primo dicit paulus Rom.
viii. c. Ipse spiritus dat testi-
monium spiritui nostro quod sumus
filii dei. Hoc autem testimonium
senciebat augustinus. Domine intro-
duxisti me intra me in quam-
dam [illegible] affectum. Ne-
scio in quam dulcedinem
que si perficiatur in me sci-
licet non est vita eterna
nescio quid sit vita eter-
na. Cum gordas psalmus
xxx. Tam magna ait
multitudo dulcedinis tue domine
quam absconditam eternam non gu-
stabit [illegible] pallatum infe-
ctum febre peccati. Sic ibi pre-
sentitur angelus. Rex enim

in solio consul in templo
sponsus cum sponsa in tha-
lamo. sponsus spiritus sanctus in corde
humano. Damnat ma-
la. docet bona [illegible]
bile spirat [illegible]
[illegible] dulcius [illegible]
[illegible] admirare fortis
de gratia [illegible] ad proxi-
mos dicit paulus i. Cor.
xii. a. Unicuique datur mani-
festatio spiritus ad utilitatem
[illegible] est gratia predicacionis
[illegible] et [illegible] quia
quam [illegible] [illegible]
aut [illegible] magis inde
de iudicium [illegible]
[illegible] sunt qui in die iudi-
cii ad deum dicturi sunt
Mat. vii. c. domine nonne in
nomine tuo prophetavimus et in
nomine tuo demonia eiecimus
et virtutes multas fecimus
quibus dominus respondebit Nu-
mquam novi vos. discedite a
me operarii iniquitatis.
In eo quod repente venit
[illegible] quod diligit eum
ad quem venit. Eius ce-
lerem ad hominem velocita-
tem exprimit [illegible]
ubi dominus ad beatum Job
xxxix. de f. Tamquam aquila in
spiritu sancto [illegible] in sanctissime
[illegible] in [illegible]
[illegible] in angelis in celo
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] qui ad gratiam [illegible]
se habilitat et cum videt
statim adest. [illegible] Ne-
scit enim tarda [illegible] volumina
spiritus sancti gratia. Sicut aquila
[illegible] i. [illegible] xxiii

f. in celum et repente
rapuit paulum repente
actuum ix. a in exod. ii simi
in celum etiam introdu
xit. Tantum autem diligat
ad que vel ex hoc probatur
Joh. iii. c. Quod pro homine
dei filius carnem sumere
et crucem subire coegit vn
de in sua Jacobi. Gen.
xxxii c. dicitur si fortis
fuisti ad angelum i. filium
dei quanto magis contra ho
mines praevalebis. Caritas
enim que ad tantum affec
et indigna coegit filium
dei. homo cum sit pulvis
Gen. xviii f. Job xxxiiii
c. et cineris resistere non
debet. Sed heu quibus
in impiis malis adiu
bet Stephanus in actibus vii
f. loquitur dicens vos semper spiritui
sancto resistitis. Et Job xxiiii
d. ipsi fuerunt rebelles lu
mini et ignoraverunt
semitas eius. Veniens ergo
repente contritionis elonga
to a se dat fiduciam pecca
tori. Istam post ruinam re
levat. Cui sermo eius est
namque lux obstinati cor
dis ubique alliciens pecca
tores si bone voluntatis
est modico apparatur. vnde
la stati quare sic infudit
radios et pellit omnes
tenebras peccatorum. Ista in spiritu
sanctus expressa verborum est
sed de se sive quibus se ibi
contestatur paulus ii. Cor.
iiii. c. deus mundi qui dixit
de tenebris lucem splendescere
illuxit in cordibus nostris
ad illuminationem scientie sue

claritatis dei. Ipse ergo spiritus
sanctus ne ad peccatores venire
cedat. Secundo dicitur in apoc.
iii. c. Ego sto ad hostium
et pulso. pulsat enim co
gitatione de quibusdam et de
sideria inspirat. pulsat
cum flagella per multa ad
memoriam revocat. pul
sat cum homines in peccatis
corruptos lacrimis et o
pertum. et tunc deum prestat
per hunc omnibus. Bernardus ait
Tenuis est animus bonis
spiritibus. dubitas non dum
spiritum adesse. Sed si quis
in apperit amoris cla
ve. Et tollat male vo
luntatis repagulum. cenabo
cum illo et ipse mecum.
ut ipse vult de peccatis do
loris intus mansionem. et ego in mansionem
pie comportatis ad iudicium
salutis contritionem faciam.
Ecce fiunt contritionem in corde
marie magdalene celebra
tio. ait xxvi. a. Ecce ma
thei in domo consiliatorum
deo fecit. Sed ne putes
quod primum videat in vita
immundorum confessorum pecca
torum in donum et domum
in celo gaudium angelorum.
Ecce ergo contritionem desiderans
in anima spiritus sanctus. Cant.
v. b. ait aperi mihi soror
mea. columba mea et for
mosa mea. Tercio ut
ad peccatores veniat spiritus sanctus
declarat Ezechiel propheta
ait xxxvii. dicit

Quatuor ventis ve
nit et insuffla super

interfectos istos. Ezech. xxx-
vii c. Interfecti sunt omnes
peccatores hic super quos ut ait
ps. xxxvi. Gladium suum
evaginaverunt peccatores, i. de-
mones et ossibus aridis
sic in spiritu vidit Ezechiel
capitulo, i. longitudinis latitu-
dinem impleverunt, ternos ex
nulla caritatis interna co-
herentes abhorrentes a deo
videt et peccatores in inferno
viventes. ps. cxl. cum dixit
dissipata sunt ossa nostra
secus infernum. Cum hii non de-
sperent per spiritum sanctum resurrexe-
runt ut iteratur et Ysaias
nam ait xxvi c. Vivent
mortui domine, interfecti re-
surgent. Et Ezech. xxxvii c.
A quatuor ventis veni spiritus
et insuffla super interfectos
istos et reviviscent. A ve-
nto itaque qui est ab oriente
venit spiritus iusticie contem-
platur cum in primo pente-
costem in baptismo ordina-
vit eum carnalis eis morte
naturali ut inter eos per omnes
iusticia compleret, cum dicit
per spiritum sanctum in moderatos
et zeli adheserunt ei. A
meridie venit eis ventus
spiritus ut in via possint am-
bulare iusticie veritatis sue
et gracie spiritus lumine amisso.
Non enim sufficit in baptismo
recepisse graciam nisi ipsam in
nobis vivi hii qui sufficient
cumque iusticiam consummen-
tur, sic ait apostolus Rom. x.
quod sanctos spiritus operibus interna
et lumine eius adveniens
in corda apostolorum spiritus sanctus
fortis in igne apparuit
cet. ii. a tormentis qui
in illo vero reddendus est
ubi aecclesia non manifestatur
operibus caritatis. Nam Gregorius
per hanc dilectionem quibus
est operis venit ab occasu
cum eorum mortis ad oculos
nostros mentis adducit fide-
libus ut eo magis humi-
liantur et timeant quanto
magis cum videant appro-
pinquare diem. Et hic timor
domini sanctus emittit peccatum
dicente Salomone Eccli. i c.
Timor domini expellit pec-
catum et in eternum non
peccabis. Contemnit mundi
dicit Ieronimus in prologo biblie
facile contempnit omnia qui
se semper cogitat moriturum.
Similiter spiritus sanctus facit
hospicium, sic dicit dubi-
um Gen. xviii a. Tunc quem
mittit recessit spiritus meus
a supra locum et celi
et luceterum sermonem inde
hic inspiratus Abraham
Gen. xviii a. sedebat in foribus
domus sue contra diem
sic semper assidebant sanctos
sui spiritus adventus et in
celesti vita socios et ga-
nes videt angelos et re-
cepit. Filii Israel consideran-
tes Exodi xxxiii c. vocat
Moysi ad tabernaculum
dum ingredi ad petram sta-
bant in hostiis papilionum
suorum contra spiritum eius
exitum innuentes. A vento
quoque qui ab aquilone est venit
eis Luce x c. cum castrum
angeli de celo homines
Gen. iii c. de paradiso. dicit

vtra

ci

medie

3 aquilon

dei iudicium Gen. vii c. in
diluvio, ceteros in Sodomis
Gen. xix c. Peccatores in
desperatione cum incentivis oculos
fidelibus adducit ut ce-
teris dissipat in omnibus dictis
aut factis aut etiam cogita-
tionibus suis. Ro. xi c. Noli
altum sapere sed time. Tercium
cum homo Eccl. xxviii c. qui
pie est pavidus. Et Job ix
verebar omnia opera mea
sciens quod non parceres delin-
quenti. Quintum cum pa-
tiuntur ait Ysa. xxxiii
b. sapientia et scientia ti-
mor domini ipse thezaurus est eius.
Venit ventus ab aquilone me-
lius quoniam spiritus in alios
de magnis audit peccato-
ribus aliis ad dominum fidu-
ciam accedendi. Unde dicitur hic
hunc ait Ps. xxxiii Ac-
cedite ad eum et illumi-
namini et facies vestre in die
novissimo non confunden-
tur. Medicus cum vinum desper-
sit aliis sanat cognitio
alios ad se trahit. Sic
ipsi scilicet accedetes iuxta
illud vii c. mariam ma-
gdalenam, Matheum ydo-
latriam Act. ix b. tunicam
superbia Act. ix a. pa-
nitus paulum. Alios ad
ad se cum sanat peccatores.
Conveniunt igitur sponsa
Cant. i a. in penam tibi
in odore unguentorum tuorum
recurrit ait ipsa scilicet
gratiam sufficientem super
alios peccatores, dat eis
sub uno castus fratre
vinculo convenire unius
moris in domo Ps. lxviii.

Convenite igitur propheta
Sophonie iii a. scilicet corpora
et quantum amore generis
non aabolet aliquam pietat
missio tamen pulchrum
potentum dicitur hoc nam-
olim cumulant ossa mea
quam scriptum est sicut dicitur
n. d. Erant omnes pre
in eorum locis. At nunc
nemus carites sine di-
ruptis dissipata sunt
ossa mea Ps. xl c. i. plan-
ctum nescium. Nam ut ait
idem Ps. cv. Effusa est con-
tentio super principes et errare
fecit eos in invio. Nam
si ambularent in via domi-
ni errarent. Clericis vero
nos ut dictum est super esse
facit cruces, ut sunt sicut
ait apostolus Eph. iiii c. et i
pe. in b. viri regni
sacerdotes, humiles fructi-
catores. Non sic hii de
quibus dicit propheta Zach. vii
c. qui posuerunt cor suum ut
adamantem et silicem contra
dei et proximi mandata de
et salutem proximi non cu-
rantes. Sic divites Luce
xvi c. qui micas panis
negat Lazaro. et ideo se-
pultus in inferno. Inde sup-
plicat eos ante comparatores
bone ut gentes ut sunt
ut ait apostolus Phil. ii d.
simplices filii dei in medio
nationis prave et perverse
inter quos lucent sicut
luminaria firmamento. Ut enim
dicit ihesus Luce ait vobis
luceat lux vestra coram ho-
minibus ut videant opera vestra
bona et glorificent patrem vestrum qui in celis est.
Talibus ossibus a quatuor

veniens venit spiritus sanctus vel
veritatis hec que sunt Ioh. x. b.
ut vitam consumerent in bono quod
habent per gratiam et in eo ad
vitam perveniant spiritualem.
Non solum itaque repente
sed et de celo venit spiritus sanctus
de quo dicitur est
Factus est repente de
celo sonus. Act. ii. a.
Dignior est nova lex
lege veteri quia hec de celo
data est, illa de monte Sy
nai, ut habetur Exo. xix
a et Levit. xxvi g. Factus
est repente de celo sonus
de Syon namque. Ysa. ii. b. i.
de sponsa vel omnibus in
ter plena sese exivit spe
cialis mandat vel lex
scilicet nova et verbum domini
i predicacio vitam de Ierusalem
vel aut de celo ut in ce
lo regnaturi ostenderet datorem
nove legis que in ea
posita precepta vel mor
tui(?) conceperunt. In celo
itaque sedens qui per spiritum sanctum
de consilio initus nos ad
monet cuius verbi contempne
re mandata eius non obe
dire quam plenum sit periculo
testatur in corpore dampnati
et in anima. Qui de monte
Synay Exo. xx c. loquitur
mandata vite ne ipsis
fiet sermo loquens(?) ... tempe-
gunt. Heb. xii ut ait Iob xxi
e posito ... in celis
dixerunt domino deo recede
a nobis scientiam viarum tuarum
nolumus. Si enim ut ait
apostolus Hebre. xii f. Illi non
effugerunt recusantes eum
qui super terram loquebatur mul
to magis nos qui de celo
loquentem nobis avertimus.
Factus de celo non ut celestem
conversacionem homines in terra
imitarentur optimus edoceret ma
gister. Sicut olim Moysi dicit
dominus Exo. xxv g. Omnia
facies secundum exemplar quod tibi
in monte in celo ostensum
est i. quod ab eterno cum patre
et filio cognovisti perit et fe
cisti ut vere homines in terra
mediocriter sunt suo modo
sicut angeli. Non enim ut
ait apostolus i Thessal. iiii c
vocavit nos deus in immundi
ciam sed in sanctificacionem laude
dei die ac nocte suo mo
do sicut in celo angeli continuetur.
Continua occupacio quam fecerunt(?)
quo ad salutem suam tene
antur imposuit spiritus sanctus
sicut dicit per Ysa. lx c.
Laude vita ... ha...
te ne intrabis. Item sive
maiores sunt sive mino
res omnes cantant gloriam Deo
Sicut Paulus docet dicens Col.
iii c. Omnia quecumque facitis
in verbo aut in opere omnia
in nomine domini Ihesu facite
ut in omnibus honorificetur deus
i Pe. iiii d. Item ut omnes
maxime ut hii ad quos
pertinet sicut angeli salutem
super omnia curant procurent
quare curant namque de celis
ad terram descendit deus
et angeli ut ait apostolus
Hebre. i g. Omnes admini
stratorii spiritus sunt in mini
sterium missi propter eos qui
hereditatem capiunt. Ordo
itaque celi est deum in omnibus
et super omnia diligere ab eius
laude numquam cessare, quem
diligit diligere et quem
odit persequi et odisse pa
cem habere continuam bonis
omnibus ... et
in omnibus honorem dei

de celo

conuerte ex caritate obe-
dientie maioribus ex amore
nos leuiter voluntatem deum mi-
noribus intimare. dono dei
esse contentum, indigentibus
necessaria ex caritate erroga-
bus subministrare. sicut celi
ordinem agnoscere potest nosse
et in celis plantare est im-
possibile nisi deus ostenderit
dicit loquens ad beatum Iob
xxxviii c. Numquid nosti
ordinem celi aut pones
eius rationem in terra. Sicut
ordinem celi dignitatis dei
qui venit in terra de-
monstrat per tabernaculum Exo-
xxvi c. et eius representa-
tionem per templum Salomonis et eius e-
dificia in Regum vi et a ci-
vitate signis habetur ubi
de dignitate suavissime se
presentat et ordinatur in cor-
dibus electorum. De celo i-
taque venit ut celestem
vitam quam sustinuit
celebrem in hominibus conspe-
ctam de celo venit ut stella
sue dulcedinis indicat.
Et celestis enim magna
multitudo dulcedinis esset
in celo. et illuc mundus
electorum trahet ut consideret
patrem omnibus et omni
plenum dulcedine fontem
vite valeat invenire. hic
stelle dulcedinem degustans
et ideo concupiscens gaudium huius
mundi respuebat dicebat
David dicit psalmo xli. Sitivit
anima mea ad deum fontem
vivum. Dicit cum stella re-
spectu malis. sic est in
hac vita. Summe senior
venturus. Sicut stella

in cordibus electorum omnem
huius dulcedinem vincat dulcedinem
mundi merendo compellit penitentiam
pro statu confessionis huius mundi
et laboris sua dulcedine
redimens in deliciis commu-
tavit. Unde est actuum v. quod
apostoli ibant gaudentes a
conspectu concilii quoniam digni habiti
sunt pro nomine Ihesu contume-
liam pati. Vocat etiam eum sono
suis sonitus facientibus in cymbalis
sonum predicatoris. Nam ut
ait psalmo xviii. In omnem terram
exivit sonus eorum. Sicut
sonum secutus est sonus con-
fessionis. Nam ut scriptum est
actuum ii c. Hiis auditis com-
puncti sunt corde et dixerunt
quid faciemus viri fratres.
Sicut sonum desiderat sponsus
sponse ad sponsam dicit Canticorum
ii c. Sonet vox tua in auri-
bus meis. Sed hic exponens
dicit Glosa Ambrosii. quod dicit in con-
fessionibus tuis ut iustificeris
sicut sonum secutus est sonus
laudis. Nam in conversione
peccatoris non solum hominibus
sed est gaudium in angelis
Luce xv c. Nam facta
per contritionem donatur dum per
pectum ... alabastro et
unguento Mathei xiiii ... per quam
confessorum effusio. tanta domus
plena est odore unguenti Iohannis xii. sic domus sancta
ecclesia et celestis impleta est
ex odore unguenti hic gaudium
effundit suis suis in conversione
peccatorum. Glosa in Psalmos tam
presentis gaudiis totius
in orbe terrarum mundus exultat

vehemens
est arguens

Quod autem sanctus est spiritus
iste tamquam sonus ad-
venientis spiritus vehe-
mentis. Unde qui impleti
erant spiritu sancto quod dico
predicat ihc Joh xvi b
Ille arguet mundum de
peccato quod habet et de iusticia
quam non habet et de iudicio
quod non timet. Arguet
autem mundum tamquam vir
bonus uxorem stultam que
sui amore decepta peccatum
diligit quod acerbum est. Hic
dicit dominus Jere xii c Effra-
im in amaritudinibus suis pro-
vocat me. Sic olim
stulti filii israel Num xi
a b. Cibum suavissimum et
habentem omne delectamentum
manducantes cepas por-
ros et alia affectabant. 2
Peccatum quod secundum est istum
ut est sterzi greff te-
stante ystia johne i ff
quod ait Tempus est iam
ita in stele suo sed ex-
ponitur Beeg ait Tunc
ita in sterte coepit esse
e hores in suis lignine
2 vitam finire. Tertio fallax
est quia eos decipit sicut
venatores aut aucupes
animas qui auriclas ienn-
tes capiunt et occidunt
Unum in terra sic decepi
dicit quas Tren iii ff
venatione ceperunt me
quasi avem. Et eccles ix c
Sicut aves laqueo et pisces
hamo sic homines capiun-
tur tempore malo. Cum verum peccatum
velut escula proponitur quod
3 capiant. Tres dapnosum
est quia aufferet dominum homi-

ti omnes operibus et pro possessor
se acitate anglorum. Anima
sicut et gemorum cere et
suum bonum operatum est in-
nat et occidit. Tertio mor-
tiferum est venenum vii Tob
vi b. Cauris gustatum est pro-
quod gustatum affert mor-
tem. Unde quod arguit qui
preferat a carnem dulcissimo
sedu palamo fallacem
ei quod est ipsa veritas da-
mnosum sine voli mor-
tem vite precere. Sic autem
arguens dicit per Je ii c
Duo mala fecit populus
meus me dereliquerunt fontem
aque vive et foderunt
sibi cisternas veteres et dissi-
patas que continere non
valent aquas. Arguit
quod de iusticia que homines
in bono inchoat quia
bona prima voluntas que
fundamentum omnis boni est
in homine. Hic dicit Isa liiii
f Tu iusticia fundaberis
Et hec ut ait Sap xv
2 xi b. Justicia a morte li-
berat. Alia quod iusticia ho-
minem in bono perficit
que est exercitium in bonis
operibus Et hec ut ait Sa-
piens iusticia deducit ad eter-
nam perfectionem. Tertio arguit iusticiam
quod non habet operat in deo
dicit xxi c. ficulnee cui
quia fructus non invenit ma-
ledixit dominus. Et alteri de
qua dixit luc xiii b.
succidite eam ut quid etiam
terram occupat. Et argu-
ens omnes qui huiusmodi sunt
dicit mt vii c. Omnis ar-
bor que non facit fructum

bonum creaderet et regnare
mitteret. Non ergo sibi sen-
sta blandiantur qui con-
pates vix a malis et bonis
sunt opere negligentes. Est
et iusta confirmans que
in fide et dilectione perse-
verancia est. sit de ista
sufficiente. De tercio iudice ad
precium dicit ysa. venit de
cantoribus facere tua iusti-
cia tua. et gloria domini col-
liget te. Arguit quoque 3
iudices de iudicio iniurios
exteriori et superiori, sum
...mus est. de quo ait quodam
iudicium dicit psalmus lxxxi. Us-
quequo iudicatis iniquitatem
et facies peccatorum non vir-
tutum sumitis. Arguit eciam
eos iudex qui furem faci-
ens et latronem accipit et
salvat et iustos opprimit
et honestos. Talis iudex
fuit achab in Reg. xxi
de iusto naboth primus
et xiii quod in ortu peccatorum
clarice abiat. Arguit achab
ingens cum rege. Similiter
in Reg. xx f. i. de malo
et relinquens que ...
... debuisset. De hoc
... iudicio arguit qui
sua que magis se fal-
sos attemnat. Aliorum
mala que preposita sunt et
quamquam illa magnificat per-
et condempnat. Tales ar-
guens dicit per psalmus xciii
semper lux erat corde
qui in in. i. ma si mili-
tare mea. Quoniam iudicium 2
correctus est. de quo arguit
iudex qui quamquam ... granda

quamquam minime. quamquam sa-
nos homines sine timore
iusti salutat. et opprimit
iniquitatem. Arguens illud de
sap. vi. a. Audite reges
et intelligite. ancillas precepte
quoniam data est vobis a domino pla-
cet vobis. et ibi nacio in
dominus interrogabit omnia opera
vestra et cogitaciones vestras
scrutabitur. quoniam cum essetis mi-
nistri regni illius non recte
iudicastis. neque custodistis
legem iusticie. neque secundum
voluntatem dei ambulastis. hor-
rende et cito apparebit vo-
bis iudicium durissimum in
his qui presunt fiet. Exiguo 3
indicium diversum est quamquam
dominus reddet unicuique secundum
opera sua. psalmus lxi. de hoc
arguit iudex qui non timet
cum iam angelum in celo
habet in paradiso et ab in-
ferno iniuste ... pro peccato
et dubia cordis non ut
iudicatus erit cum dominus.
Ysa. xxxiiii. b. Inebriatus
est in celo gladius meus
malos vero angelos sen-
cido et ecce super ydume-
am descendit et super omnes
quos eterna diligit. Nam
dominus tua rubra meum 2
Arguit itaque iudicium suum
sanctum ut corrigit non corre-
ctum. aut dato iusti libel-
lo repudii derelinquit in
die iudicii et condempnat
dicit ergo propheta Ezech. xx-
iii. De abhominabilibus iudica-
tua quoniam iudicavi te volui
et non es iudicata. sed neque
iudicaberis donec quiescere
faciam indignacionem meam in te

veidens qz sps sctus ad
magnm cane fidi fua:
mtn testis expi sicut
ipse ait
Dum venit paclitus
qme ego mittam
vobis a pre spm vlt
ille testimonium phibebit
d' me Joh xv c paclitus
oslat mentes spus vlt
ostemit igzates testis x'
eroris aegnit ifideles
mentibus ipe x Joh lx
v c de teno si cui bla:
diat mr sua ita ego o:
solabor vos et i vrlh i
osolabimi Non om n
babiloe i i confusa gtia
bing inda s3 in iehn i i
pacifica cohitate sctoz
sps sct osolato ivenit
Qui debita e em osa:
lato dina et nd datur
admittetbq denaz llr
est pims pr q' meriti a:
xe i aie vro spso per
amois desidnu coplate
ad itugim insins dolo:
rem sez p pete mgit
supis gemitz vz et fre:
qnes suspiri p elinus
Sps em ut ait aps Ro
viii e' postulat p nobis
gemitibus ienarrabilibus
Secundo fuit vnitz vitate
i homibus qd vitatis qd
no docuit sps vitatis
docuit nag patriarchas
fidez pphas psagii vita:
tez aplos igne replet
eloq Sctis oibus ipe d'
pb xxxiii venite filii au:
dite me timorez dni do:
cebo vos Tpe e d' quo

ihs ait Joh xvi c
Cu venit sps vitatis
docebit vos vitate Ois
aut vitas osistit i vi:
ta bona doctria sana
et indicii vitate Tunc
scd distes ceperunt a spu
sco psb exxvii ait Boni:
tatez et disciplinaz et
sciaz doce me Vt ina
bonitate sim bonus teti
dena ostenctis i indicis
dons suc rebodites Est
qz testis x ad nob sic
x est testis homi ad dm
testat qz vnnt xc Sz
hc domi qd homines
igzates Joh xvi c ag
ostendit sciaz piscatoribus
et ydiots o im lignas
dicit i a b dedit facundi:
am mortuos ad vitaz
suscitat Scds paupes
rentibq et gaudis iter
dicat mortis ut xpm
putabat psidi no oditi
ble em pr Joh v e b
vitaz i semetipo sic et
filio dedit vitaz hre i
semetipo Testa qz q i e
e dus qne psidi cugz
puz hoies iudicabant
impietes i eu sic pla
hoies in pnos ipinge
lapides quos no curat
ipe em pampe et hui:
litate fuit sic dit ysa vsa b
lapis offensiois et petra
scadali in qne adue m:
ti sic hic pssia supbiaz
exertati offendit quants
ipse ledit Dn ysa ibis
vm d offendent mgnt

plurimi et se dedit sed
peccando et cadet in mor-
te et incurrit priorem in-
imicus petrus et capiet
in carcere infernali. Iste
est lapis primus malorum
reputacione. 2m quod autem
daniel vi c. Venit in
modo(?) magnum quem
spiritus sanctus testatus est esse
eum, eo quod hec domus non
posset mitti nisi dominus
Testatur quod sanctus dominus Christus quod in-
... in prima corpora-
li vel ignem. misit tamen
adsit eis amor et gracia
spiritualis. Ipse namque spiritus
sanctus qui in cordibus eorum
procedit est amor et patris
et filii. Quamquam hec autem
testatus est ne surrepat
... oblivio et infama
modo ut dicat illud
ad modum dei ascendere
hinc illum. nescimus quod
accidit et sic inde adu-
lacione seu vanitatis cum pla-
ce quilibet. Tibi namque
... Osee ii c. dicit Ihesus
Ego dedi eis frumentum
vinum et oleum argentum
quoque et aurum multiplicavi
eis et ipsi fecerunt sibi in-
de idola ut interirent. Ore-
... Efficitur itaque me-
... quos ... pa-
... efficitur quoniam dicitur
obedientes quos omnem
veritatem docet spiritus sanctus
Efficitur ... et bona que
in fide Christi eius spiritus sanctus
testimonium reddit. Nam
ut ait Ioh. iii c. dicit illud
quod vidit et audivit hoc
testificatur et testimonium

eius nemo accipit. Ve-
rum exercitatus accipit. Com-
mendat eius testimonium spiritus sanctus
in signis et virtutibus que
per ipsum facta sunt et facta
sunt cognita in se. Et discipulos
ista facta ut predicatores
verbo probarunt quod deus
verax est. Dicit Christus. Iohannes
dixit Ioh. xvi c. Cum
autem venerit ... misit vobis spiri-
tum veritatis cum autem venerit
ille docebit vos omnem
veritatem et que ventura
sunt nos solum autem sed et
que sunt ... ad fidem
... et salutem anime
... vobis. Misit itaque
amorem suum dicit ... pat-
... et ...
... dissolutus.
Testatur ... dominus ...
... quos ... in
... et semper ... dilige-
... et proximos sicut semet
ipsos amavit. Et in his
duobus mandatis totam le-
gem dicit pendere et prophetas Math.
xxii c. Hoc est verum ... adimple-
... autem ...
bit ... hoc domum re-
... suaviter ... usque
... sed in
igne ... in caritas ...
...

Si diligitis me man-
data mea servate
Ioh. xiiii c. ... di-
... caritatis ... ante
... bonorum operum ...
te. Nam ut ... xx c. dicit
... et sola
abscondita ... in
... de quo et ipse

Unde Luce xii c ait Ignem
veni mittere in terram et quid
volo nisi ut ardeat. Hic ignis
in diversis locis testamenti veteris pre-
figuratus. In rubo de celo mis-
sus ardebat per decorem in pat-
riarchis ardebat per [illegible] et lu-
cebat in apostolis et prophetis.
Unde et de Johanne qui utriusque gratie
precursor fuit et utroque offi-
cio functus est dixit Christus Jo-
v c Ille erat lucerna ardens
et lucens. Verum enim tripliciter mi-
sterio putandum est quia antiquis
patribus in igne apparuit
sicut Exo iii a in rubo Mo-
ysi populo isti in monte
sacrificat Synai Exo xix a. In igne
ut fertur approbat sacrificium
Abel Gen iiii a et omnia
fere sacrificia antiquorum in igne
oblata et sanctificata sunt
Et in ea ex caritate illius
[illegible] sacrificium placuit
omnibus placabile [illegible] in a b.
Sic vero ille ignis affuit pla-
cebit deo sacrificium Juda et
Jerusalem sicut dies seculi et sicut
anni antiqui. Hic est ignis
quem in ara cordis huma-
ni dominus immisit celitus quod
ut ardeat super beneficiis gratie
ipsius qui summus sacerdos est
et nostrorum sacerdotum ministro
et est [illegible] Hic est qui
inclinat alta inclinat id est ad humi-
litatis viam incedere provocat
elatos. Quod patet in Paulo Act
ix a qui olim adhuc spi-
rans minarum et cedis in
discipulos domini et nunc dicat
i Cor xv b Ego sum minimus
apostolorum qui non sum dignus
vocari apostolus quia persequebar
ecclesiam dei. Abraham quoque
[illegible] sic loquitur ait
ad dominum meum Gen xviii
c cum sim pulvis et cinis.

[illegible] mollia et fragilia ut
consolidat [illegible] consolidat. Quod patet
in Petro et aliis apostolis Act ii
xxvi c qui velud cera [illegible] fu-
gierunt ante passionem hic con-
solidati Act v c Ibant
gaudentes a conspectu conci-
lii etc. Hic est consolidans so-
lidat ecclesiam. Ps lxvii
Confirma hoc deus quod
operatus es in nobis. Ter-
desiccat tio [illegible] desiccat quod patet in
Magdalena Luce vii f que
[illegible] effluxat ut dicere-
tur in omnibus peccatrix [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible]
et gaudio spirituali laudat
dominum plurima [illegible] Quarto
illuminat tenebras illuminat Johannis iiii a
quod patet in samaritana et il-
luminatione [illegible] de
Paulo [illegible] v c Eratis
aliquando tenebre nunc autem lux
in domino ut filii lucis ambu-
late. Item dura ut sunt me-
talla mollit [illegible] et purgat
mollit quod patet in apostolis Act xvi c
[illegible] Christus duritiam cordis
exprobrat. Cum [illegible] hoc
igne mollitum fuit et pur-
gatum toto mundo caritate vi-
sibilis [illegible] ait
apostolus ii Cor xii f [illegible]
[illegible] Ego libentissime in-
pendam et superimpendar pro
animabus vestris. Item frigida
calefacit calefacit quod patet in [illegible]
hoc igne calefacti ait Ps
xxxviii Concaluit cor me-
um intra me. Item [illegible]
sursum tendit sursum tendere quod patet in omnibus
sanctis [illegible] Paulus
ait Phil iii c Nostra conversatio
in celis est. [illegible] est
[illegible] ait Ps [illegible] dominus
descendat [illegible] a [illegible]
[illegible] ignem veniens [illegible]

mus hec pt si eni sorus
ondat p obstinatiaz ma-
dator. Cunt eni cu mulis
hunt aut ritu pdidit
madata dni pstigeto
sed in sacdotibg samma-
rie et sacdotibg ictm
manifestu est. Sacdotes
enim in Reg. xviii c. sa-
marie et baal ignez q
celi missus celitus no ha-
bebat. Sz cu dathan et
abiron Nu. xvi c. i igne
alieno sua sacrificia offe-
rentes cu igne suo et sa-
crificiis perierunt. Per quos pol-
lutis designantur qui bona
quelibet faciente sine cari-
tatis sacrificia offerentes adore
spalium uel honoris cu ipsis
perierunt in eternum. Ex hiis
patet qd p renatis huius-
modi sunt dicti discordiis
continue meditari gerebant
regna et totum mundum igne
spirant alieno pro quibus iam
totus mundus ut ait i Io.
v c. in maligno positus
est. Sacdotes ictm p quos
omnis clerus designatur qui
iaciunt desuper capite i b
a petis suis i sanguine
suo et sex dei peccore
gum et sacdotes ignez
hebant missum celitus
sz ducti i babilone ca-
ptivi ppter peta sua igne
illum quem hii nobis spus
sctus sit gram amisimus.
Penitentes aut per eius modi
in nobis signantes redu-
cti a petis et quientes i
unde renovant aqua hii
crassati dimutas sz qui
ctoris lacrimas quaz fu-
dimt super aciem cordis

sacrificii. Et adulterus sa-
cerdotibus resurgit sol i gra-
tia qui prius erat in nubilo
ignez celi et pretium
reparant de quo dicitur
sistate dicit dominus.
Si quis diligit me
sermonez meum servabit
Ioh. xiiii c. Qui no
diligit me sermonez meum
no servat. Sicut ph alaz
multis quoque modis ab inicio
nisi hiis loquutus est deus
hominibus unum sermonez
madatum qui caritatis. Istum
sermonez qui servat totum ser-
vat. Hunc breviter compen-
dio nobis a spiritu sancto dictat
omnibus magistrorum. Cuna ut
ait apostolus Ro. xiii c. ple-
nitudo legis est caritas.
Illum sermonez nobis absque
verbis spiritum sanctum missus lo-
cutus est ihc sponse sue
per spiritum sanctum sicut promisit
per prophetam Oze ii c. dicens
Ego lactabo eam et ducam
eam in solitudinem et ibi loquar
ad cor eius. Ablactat dominus
et nunc ablactat apostolos cum
amore suo cor eorum cordibus
inspiratus omnem amorem illi-
citum acsi clauus clauo
retundat ab ipsis euacuat
ut possint celestem apprehe-
dere disciplinaz. Sicut enim ait
Ysa. xxviii c. Quem docebit
scientiam et quem intelligere fa-
ciet auditum. Ablactatos a
lacte avulsos ab ubelibus
Tunc tamen ut ait apostolus la-
ctis id est amoris illiciti aduis
est particeps expers est sermonis
iustitie. Sic aut dilig. dedi-
cata est ipso lacto anima et

non dum admittendus ad ce-
nam. Ablactata autem sponso
sponsa sua xpo dicat in soli-
tudinem ductus sed quiete
ubi solum sola desiderat so-
li placeat sola. Et absque
impedimento amplexibus eius
amplexibus potiatur. Unde
ipsa in Cant. viii. c. ait
sponso Quis michi det ut
inveniam te fratrem meum
foris et deosculer te et ne-
mo deinceps me despi-
ciat. Tali solitudine
caruit discipuli act. ii. c. qui
erant omnes pariter in eodem
tempore in eodem loco propter
amorem et ab omni mundano
destituti solacio et e-
dictum solacium accipere me-
ruerunt. Osee ii. c. dicitur: Ducam
in solitudinem et loquar ad cor eius.
Quod autem loquitur in cordi-
bus hominum dicit. Sicut ait
Joh. apoc. ii. c. Nescio no-
men quod accipit. Et dicit
pater quod loquitur est Ysa. xx-
iiii. c. Secretum meum michi
secretum meum michi. Unde verbis
que dicta apostolos et alios
fideles tunc gesta sunt
loquela eius lingwa deo declarat
Apparuerunt namque act. ii. a.
illis dispertite lingwe tam-
quam ignis sedit super sin-
gulos eorum loquens spiritus
ardentes calide fervent et
loquentes sine quibus ad
scripturam negligit ad non
parum ut nil prodesse possit
predicator. Loquebantur va-
riis linguis quia non soli
diversis gentibus sed etiam calide
dulciter ambo locuti sunt. Sic
paulus qui ait i. Cor. ix. c.
Omnibus omnia factus sum ut
omnes lucri facerem.

Petrus piscator qui antea nec
orare sciunt iam de altissimis
dispensat loquelam in se secreta
spiritus declamant. Ille autem
regnum dei in sermone tantum
esse videtur sed in virtute
quoniam faciebat mirabilia
quibus resistere aut contra-
dicere omnes eorum adversarii
nequiverunt. Sed in his omnibus
sponsa x non contenta Can.
i. a. osculetur me inquit
osculo oris sui. Os patris
xpo osculum vero spiritus
sancti amor patris et filii
ambos caritate et inestima-
bili caritate ita uniens ut
sint unum Joh. x. c. Ille
inquit osculo osculetur me
qui os cordis mei uniat
ori spiritum meum suo coniun-
gat spiritum ut inter ceteros
eum habeat ipsum quod in o-
mnibus et super omnia diligat
ei sunt et proximus victo
caritatis indissolubili uniat et
Hac unione orauit ante
passionem suam ihesus et im-
petravit patrem suam
eum dixit Joh. xvii. c. Ego
pro eis sanctifico meipsum.
Et omnes unum sint sicut tu pater
in me et ego in te. Ut
et ipsi in nobis unum sint
Cum autem hec unio non in-
ter domum spiritum sanctum habeatur
subsequenter dicit Joh. xvii.
c. Ego claritatem quam dedisti
michi spiritum sanctum vel gratie in-
gratum homo accepit a pre-
dedi eis ut sint unum
sicut et nos unum sumus. Uni-
tate autem gratie non nature
quia pater et filius et spiritus
sanctus unum sunt. Hac unione

hoc osculum accepit sponsa
tota vz ecclesia ut sicut p
aiaz vnaz omnia corporis
membra sub vno vivi-
ficantur et coniunguntur capite
Ita per spiritum sanctum electi co-
vivificati x° et coniuncti
vitam habent et viuidam
habent. j Cor. xij. b c d e
Conexiones se peccatores in vi-
tam se vivantes ut si
paciatur vnum membrum co-
paciantur et reliqua et si
congaudeat vnum membrum
reliqua simul congaudent
Et sicut membrum de corpore
abscisum et ab anima separa-
tum mortuum est et vitam
non habet quam in corpore Ita ut
ait paulus Ro. Rom. 8. Si quis
non habet spiritum x° hic non
est eius corporis scilicet membrum
Hymnorum itaque perditur causa
vitae impressio beneficiis x
conservatur vnanimibus voca-
tur per gratiam sponsi sed nulli
datur. si quis diligit illum
et suam salutem conservat
Eterna ut ait illic Joh.
xij. c. Erant omnes docibi-
les dei Eterni autem non dili-
git sponsus contumaciter ut per
tot. non conservat et ab ini-
cio usque nunc Vnde ait
Ecclesiastes j. f. Perversi difficile
corriguntur et stultorum infinitus
est numerus Vocat autem ad hunc
qui diligit sponsitam non
per filium et per se sic
promittens illic ad eum ingit
Joh. xiiij. c. Veniemus et
mansionem apud eum faciemus
Corpus eternum sanctum. Amor pa-
tris et filij adueniens
dat velle bonum Filius
dei potentis et sapientia dat
scire quod sit bonum

Pater omnipotens dat posse per-
ficere quod vult et facit bonum
et perfectum et benum facit ho-
minem. Vnus amicus dulcis
consolans fidelis adiutor
fortis vnus et pius deus
benedictus in omnibus dominus
saluus amicus. In poten-
tiaque et ingratia et
nos ad malum promo-
uent ad bonum. Vnde sunt
ferentur quibus omne in perfectum
sum dei dispositione scilicet inuc-
dium vobis potuit repara-
re. et sic in Christo per-
fectum est

Sic deus dilexit mun-
dum ut filium suum vnige-
nitum daret Joh. iij° c.
vtique daret in medicum
quod per omnes malos quasi
sane nobis exiuit
de quibus agitur supra
dictum est. celestem muniti
foederibus victorum. Hec vic-
tio ata servauit ecclesiam totum
mundum servat. Cito servat
parcium de quo scriptum est
Act. ix. a. quod subito circum-
fulsit eum lux de celo. Et
hanc lucem reddit super se
que in celo offendat
sed se in ipso quasi incur-
ruat ad dexteram angelos
et omnes sanctos in celo et
in terra offensos et sinistros
demones quos parauit
ipsis sue anime nuncios Re-
cto se quid comisit mali
in malicie dei quod neglexerat
causa se quia operatur eum pa-
tri per nomen ihesu x°. Et hac
victore sine lucem dicat
j. Joh. ij. c. Vnctio docet
vos de omnibus. Beatus

inquit david ps. xciij. Beatus ho-
mo quem tu erudieris domine et
de lege tua i. de caritate que
te regit in omnibus docueris
eum. Hec unctio suavis-
sima sanavit magdalenam Luce
vij. c. cui dimissa sunt
peccata multa quoniam dilexit
multum. Tercio consideratur in con-
solacionem omnium penitentium per
Ysa. liiij. c. Hec unctio
lenitivi in puncto ad modi-
cum dereliqui te et in misera-
cionibus tuis congregabo te. Et
rursus. In momento indi-
gnacionis mee abscondi fa-
ciem meam parumper a te et
in misericordia sempiterna misertus
sum tibi. Quarto peccator conscien-
cie [illegible] malis de-
lectacionibus excitatus adulte-
riis tuis hac suavis-
sima unctione que te sa-
nat sancti. Hoc collirio
unge oculos tuos ut vi-
deas ut per eius deliciis
remoueas tristicias et
omnem dolorem illa tamen
expellat a te suavissimus
amor dei. Sed si non
feceris, absterget te pollens
omnis maledictionis cum
dolore maximo et te relin-
quet peccatis excecatum.
Mors unguentum nimium
corrosivum. De morte igitur
sapiens Eccli. xli. a. O mors
quam amara est memoria tua
homini quieto non autem in doloribus
senio laboranti. Unde de
sectis ait Job iij. f. Qui
expectant mortem et non venit, quasi effo-
dientes thesaurum gaudent
vehementer cum invenerint
sepulcrum. Hoc est unguentum
quod descendit de capite
i. xpo cuius caput est

omnium electorum in barbam
i. in primitivos sanctos qui
carnaliter tenuerant perfec-
cionem ut scriptum est quod nemo
erat in eis qui aliquid
proprium possideret et capi-
ti i. xpo secuti sunt
facies eius i. caritatem ho-
norabiliter ostendebat. De
hac barba unguentum
hoc descendebat in vesti-
mentum i. in eos qui primo
per precepta conversi sunt per
predicacionibus apostolorum post
et cetera. Hoc vestimentum
sponsa que recedentes [illegible]
consolans inducitur ait per
Ysa. xlix. c. His omnibus
velut ornamento vestieris
ut ait et peccatores et qui
in fine seculi sunt futuri
in quos gracia non descendet
unguenti hoc ut scriptum
est usque ad horam de-
fluxit vestimenti. Oleum
igitur sponsa Cant. i. a.
effusum nomen tuum. ideo
adolescentule dilexerunt
te. Vos igitur peccatores re-
linquite peccatum et ad [illegible]
[illegible] in [illegible] est salus
effusum est non tollet
[illegible] ad Ro. x. c. quod
omnis [illegible] invocaverit salvus
erit. Totum corpus hominem
sanat. Hoc unguentum quis
[illegible] ut [illegible]
[illegible] est remissio omnium
peccatorum. Tercium peccator ut
se [illegible] committat et de sa-
nitate non diffidat.
dicit per Jere. xxx. c. Obdu-
cam cicatricem tibi et a
vulneribus tuis sanabo te
[illegible] inquit Dominus.

Sed tibi me committo qui sal-
uare me velit, nouit et
possit. Et ut de voluntate sua
abigas audi apostolum dicentem
I Thim. ii b. Qui vult omnes
homines saluos fieri et ad ag-
nicionem veritatis venire. Et cui
ipse pelt voluntati eius resistit
primum contra voluntatem indubie.
Et ut de sua medicina secu-
rus sis audi apostolum dicentem
Hebr. v. d. qui ex hiis que pas-
sus est didicit ut misericors
fieret. De potencia eius dicit Augustinus
Omnipotenti medico nullus lan-
guor insanabilis occurrit. Cer-
tum itaque dilexit medicum qui
talem medicinam dedit. Medo cu-
iuscumque spiritus sancti omnem la-
guorem et infirmitatem ab eg-
ris ut dictum est curat. Auari-
ciam timor domini superbiam pi-
etatis invidiam. Sciencia fugat
iram. Donum fortitudinis mentem
accidie. Consilium auariciam
intellectus decet gulam. Sa-
piencia id est sapor intus celestis
dulcedinis omnem carnis ex-
cludit delectacionem. Huic me-
dico si sanari volumus obe-
diendum est ut abstineamus ab
hiis que nobis prohibet
et que precipit ac consulit
faciamus. Nam ut ait Augustinus
frui rebus intemperate contra
huius medici consilium eo
obedit. Hic medicus ut ait
dominus in introitu regni celestis pro
cui similiter sanitatem ... in-
firmioribus suis medicum no-
bis remittit dicens postremis

Ego sum hostium Joh.
x. b. Domus celestis
et eterne felicitatis

terrenis perfecta dignitatis
notitia est. Sicut Christus ait
ad patrem. Hec est vita
eterna ut cognoscant te
verum deum et quem misisti
Ihesum Christum. Huius domus
hostium Christus est. Sicut ipse ait
Nemo venit ad patrem
nisi per me, id est ad perfecte di-
uinitatis cognicionem. Hoc
hostium ipse primo peccata
primi hominis clausum erat
sed reudit, per eum sicut
qui amicus meus nocte
tres panes id est spiritus aue
consolacionem petens ut vere
deus ipse sciet plena luce
rationali. Quoda humanitas
concupiscibili irascibili sing-
ulari. Ostium meum clausum
est et pueri mei id est angeli
mecum sunt mecum sunt
in cubili certe mihi
non possum surgere et dare
tibi. Clausum itaque perpetuum
hostio portat o starimus
ut hiidus loquitur
mo singularis cuius offi-
cium est aperire et claude-
re. Ostiarius se prehabuit.
Ille cum aperuit ostium
Tres dum sic non potuit
impotentia nec sic contra-
rat amor Dei. Cogit enim
patrem mittere filium, cogit
filium ut pro nobis et morte
quos amauit liberaret.
Vnde per ipsa personam dicit
filius dicens misit me et
sicut eius tamen ad pa-
trem dixit Joh. xiiii. Sicut
mandatum dedit mihi pater
sic facio. Surgite eamus
hinc. Sed ostiarius

sic amor pris et filii z
spiritus sancti cuius beatitudo o
stium confessabile audibile
capibile nobis fecit. Et ut
cognoscatur ab omnibus rubi
cunt sanguine ornat
clauis subposit flagel
lis et albedine morte
ne et rubedine nunc mi
serie decorauit. Vnde
ostium cuius ondebat de
sponsa Can. v. c. dilectus
meus candidus et rubicun
dus. Sed hoc ostium quintuum
confessabile tunc iudei et
nunc iudaica raritas co
re spalm excecati sicut
olim sodomite impii
Gen. xix. c. ostium veri
loth nequibant hodie non
nouerunt. Vnde vox in
Ysa. lix. c. sonat ubi di
citur palpauimus quasi ceci
parietem et circa et quasi
absque oculis sic attrecta
uimus. Quibus similes sunt
qui licet in sacro canone
et textu mutuo gustant
ore et hoc ostium licet quasi
non attingunt. Excecauit
enim Isaias. vi. eos malicia
eorum. Paulus quasi ad eos diffi
cultate ad eum dicit. hoc
ostium venustum clamans
dicit hebreis iiii. c. propter illa
nites nolite timere ad
eamus cum fiducia sim
gite eis. Et ut omnibus a
dubitent se ondet ipse xpc
Luc. ii. a. Non in domo
sed in via nasci in via
voluit crucifigi Luc xx
iii. c. Et de hoc ductoribus
populi sui per Ysaias
lvii. c. ipse ait. Viam fa
cite populo meo declinate a
via auferte offendicula
planum facite iter. Vnde
contra illos est qui tot constitu
cionibus et statutis obligatio
nibus et preceptis impediunt
populum quam expediant iter
dei. Deus igitur Eccles vii
c. fecit homines rectos et ipse
se infinitis immiscuit questionibus
capibile quasi nobis nunc o
stium est quod nobis clausum
id peccauimus et latro spe
rauit patefecit. Quod videt
Johannes in apoc. iiii. a. et
alius cum gaudio mirabatur
vidi igitur ostium apertum
in celo. Verum eius ostium
auaricie et gule quibus ob
struitur quasi possidebit hoc ostium
clausit pacis prima
quibus admirandis cibus
clauditur regni dei humi
litate paupertate et morte
xpi decorauit conuersacionibus. Ita
ut nunc hec vestigia
imitantibus cum de hac vi
ta exierit sit apertum et
quasi vero recipiens habet attu
lerit signa huic ostialis
aperit et misericordia in dom
ibus simitorum et eternas
in hereditas et conteplacionis
et pascua inueniet. Unde
per Ysa. xlvi. d. dicit dominus
ipse vos nisi sit filius in
babilone i. in mundi mit
tibus conspicio circulis et de
traxi vectes vincula seu ce
ralacos i. demones in ma
nibus i. humanis cordibus

glantes. Ad hoc ostium ut
cum peccatoribus aperiatur pena-
nitenciam pulsat dei gra-
tia et omnibus secundum vota ipsius
peccatores vere cordis contricione
confessione satisfactionis ope-
rum dicitur xi. Pulsate et ape-
rietur vobis. Est itaque christus
ostium omnium non cedrorum ta-
cti non palacij non fatu-
arum virginum sed prudentum que
et slaa in die iudicii ma-
lorum sunt derisa et bonorum.
De quo ait Apoc. i. ipse
sapiens exclusis malis bonis
hostium laetissime patefecit.
De quarum divisione in septi-
ma apertione sigilli ubi de die
iudicii tractabitur. Quod ipse
iudex vivorum et mortuorum
donandus est dicendum.

Sub cap^m sequentium

De die iudicii de igne
iudicii de tuba mor-
tuos excitante de resurge-
ntium diversitate de aduentu
iudicis. De hiis qui perso-
nas in iudicio cum deo
iudicabunt. De hiis qui
ponentur in iudicio. De vo-
catione electorum ad regnum
celum. De repulsione ma-
lorum in suppliciu eternum.
De vita eterna de dampna-
cione eterna. In vi c. septimum sigilli

In septimi apertione sigilli
quia in opere dei septime
finis tocius operis est et
requies post laborem. Nam
ut ait apostolus i. Cor. ix. c.
Qui arat in spe arare
de fructu percipiendi. De
die namque iudicii hic
agetur in qua bonis
bona. malis mala
omnibus secundum merita permittet
divinitas conspicata ut co-
fidant fabricatores ex-
rorum qui iudicium puta-
verunt et secundum tradi-
derunt et quidem. Bibunt et hij
qui animas insensibiles
garrunt et ineileres
impune se putantes
omnia mala facere ne co-
mittunt. Ysa. namque ait
xxxiii. c. De gloria scelerum
peccatum non videbit impe-
dito ibi peccatum altius
motus ita ut non possis
intelligere dissertitudinem lin-
gue eius in quo nulla
est sapiencia ubi in sapiencia
stultum pharizeorum peccatum
reprehendit. In die itaque
iudicii hec nominanda sunt
de igne. tuba. resurrectio
mortuorum. adventus in
dicis. ordo sui dispar
in senter anglorum secundum co-
iudicibus totalis christi iu-
riam cum reprobis vela
sectos. librorum apertio. dis-
cussio meritorum. gratissima
beatorum vocatio. plaus
sine terminus pene dampna-
cio reproborum. hec simul c.
de. scripture ad exortare
corbeum hominat. contemptum
mundi addant. penam spe
confortat. exultat de corde
peccatum. virtutes augent. mor-
tem non timere facit. ad-
ducit desiderium eternorum. Eterna
apte ea que dicenda sunt libri
in libro vite legere et pre-
singula diligenter ut hos

mihi quod dicti sunt sancti
prope licitat et cum beatis
occurrere iudici venienti

De die iudicii tractatus fini

Ecce dies domini veniet
crudelis et indignationis
plenus et ire furoris quod
Ysa. xiij c. Dies domini propter
incertitudinem furi, propter ipsius
inexpugnabilitatem effugium lapso,
propter omnimodam manifestationem oc-
cultorum lumini, propter ipsam diem con-
temptoribus tempestati, propter bonorum
omnium in sanctis lucidam
anticipationi tempori comparatur.
De primo dicit apostolus j Thess.
v a. Dies domini sicut fur
in nocte ita veniet.
Contra quem vigilandum est
quia ut ait in evangelio dominus
fur non venit nisi ut fu-
retur et mactet et perdat.
Assimilatur enim incautis bene-
ficium in primis diligentibus sic dicit
in evangelio luce capitulo xvij f.
Sicut cecidit in diebus Noe
quia diluvium comedentes et
bibentes nubentes et nup-
tui tradentes usque ad illum
diem quo intravit archam
Noe et non cognoverunt do-
nec venit diluvium et tulit
omnes. Ita erit adventus fi-
lii hominis impios omni
felicitate dormientes inve-
niet quia iudicii et irae in-
scii propter peccata portantes
iudicium quasi mactandi. Unde
de impiis ad Ier. xij. a. dicitur
Congrega eos sicut gregem
ad victimam. Ad hoc devo-
tatos dum sunt mactati
in apocalypsi xix c. omnes aves
celi i. viri religiosi quorum
vitam estimaverunt insaniam

et bestie terre i. pauperes quorum
iniuste rapiunt alimoniam
saturantur. Et ut ait Ysa.
lxvi g. Exibunt ad spectacu-
lum visionis omni carni. Et ma-
ps l. hoc letabitur iustus
cum viderit vindictam. Iacta-
tos perdit dies ista. Sic dicitur
Job xiiij b. Hoc iudicatus
est assumptus. Ubi quesitus est
et nescitur enim ait ps xxxvi
et non est inventus locus eius
in terra non invenitur. Et Ma-
Ysa. xxiiij f. commotione commo-
vebitur terra. Vanitatem in aere
quia aer commovebitur turbine et
tempestate celi replicabitur
sicut liber negatores omne
refugium peccatori. Quia quem
locus non est ubi nisi. Tunc
non consistunt enim peccatores quia
ibi vite tempore sunt et hic
ibi non redolent apparuerunt
flagitio quod in evangelio luce
dicitur xxi f. Comparat illum
diem dicens attendite ne
graventur corda vestra in cra-
pula et ebrietate et curis
huius seculi ne veniat super
vos repentina dies illa
tanquam laqueus enim veniet
super omnes qui sedent super fa-
ciem omnis terre. Unde
laqueus dicitur involvit ita
ut effugium non sit ...
Non enim ut ait Job xxx-
iiij d. Erit tenebre et um-
bre mortis ut abscondantur
qui operantur iniquitatem.
Unde autem laqueus iste veniet
super iniquos dicit ait paulus
j Thess. v a. Cum dixerint
pax et securitas tunc re-
pentinus eis superveniet in-
teritus sicut dolor in utero
habentis et non effugient.

Tercio quarto pprima dad ps
cxxxviii. Tuo sepultis
a spu suo et gras a fa-
cie fugia [con]fortado aut
Ysa. xxvi. c. et fornicat
laqueus supte qui habita-
tores eis terre [con]fundant nam
peccatores morte qua eu
pp[ro]luerint clauderunt in
fouea sepulc. inde eu
exierunt letabunt laeto
die ia. Tertio inimica
ne aut diuis effigie ipse
est apparere ioclabile
pro sit filii dei uo ser-
uo. xix. c. liberati a pecca-
tis sunt at filii dei qui timet
cum gaudio dicendus est ps
cxxiii. laqueus contritus e
et nos liberati sumus quarto
omni cordium manifesta-
tio creatur dies ia. Nunc
et singule uidebo ubi
in Gen. xlvii. c. scriptum e
quod fratres Joseph i. omnes
electi habebat munda i. omnia
opera bona que offerunt
Joseph quem ingredere
in uidere cum fratribus suis
preciosa terra lectiug. Tertio
et singule uidebo lectore
in f. dicima munda et
apta sunt oculis eius. Tertio
hac quam luce etiam cogno-
scet sponsum suum cum sua
leticia dicit in cuius perpetua
dictum est ad Thob xi. f. Cum
singulis uideo consurgent
ad uesperam in flere
et sum te conspectu putauimus
oculis i. desperatos
confusionis ut leuiasti. Sed
utrumque in die ia sicut
dicit propheta Felix mens

illuc ut plus vita nostra
respectu huius inuicem aspicere
et eius nomis altius
consciaz sed nemo cor suum
quibus nosse potest. Nam ut
ait propheta Jer. xvii. c. Prauum
et inscrutabile cor hominis et in-
scrutabile et quis cognoscet
id. propheta temeratiorum medi-
tatis occultorum Paulus amo-
net Ad Cor. i. c. iiii. Nolite
ante tempus iudicare
quoadusque ueniat dominus qui
et illuminabit abscondita tenebrarum et opera
corporum peccata abscondita et
manifestabit consilia cordium
omnia bona facta iudicorum
cor cordibus consilia sancti
spiritu inspirata. In hac ergo
luce cognoscent iusti dominum
cum nunc abscondit faciem
suam a domo Jacob quem
uidebimus dicitur in Ysa. xx
v. c. Ecce dominus noster expe-
ctauimus eum et saluabit
nos. Tertio et iusti Sap.
v. a. uidentes eum turbabuntur
timore horribili dicentes Ecce
v. c. Ubi nobis quia peccauimus
Tertio olim quibus tempestas
in die ia dicitur scriptum est

Ecce nomen domini uenit
de longinquo ardens
furor eius et quibus ad portan-
dum Ysa. xxx. f. Et tempestas
hec exprimit in ps. xlix.
ubi dicitur de iudice ueniente
In circuitu eius tempestas ua-
lida. hac tempestate si di-
ximus pluuiam scriptum est
in ps. x. pluet super pec-
catores laqueos. Et in Job xx. Et
pluat super eos ferre bella
In Ezech. xxxviii. et plu-
et super eos lapides grandes

// uoce lacrimabili

Prima plurima peccatores in-
vertit hyeme niccianus ab
effugiis. Secunda ut erubescat
et confundatur omne in eis
exspectat peccatum. Tertia ut
mittant in secundum ut per
conscientiam peccato infligat eis
singulare tormentum. Tertium
primus ut ait Iob xx. c.
Eluet omnia que fecit nec
tamen consumetur. Quarto vero
tu hanc diximus tempesta-
tem dictum sit per Ysaiam
lvii. c. Impii in insulo
sonetis et instabiles ab om-
ni ore gratie accepti cre-
dimus qui solum immisit
et iniquitates nostre qui ve-
tus abstulerunt nos. Se-
cundum eam diximus dicit
Iob xx c. Qui timet pru-
inam irruet super eum nix
et qui timet levem in pri-
mi tribulationem et modicam mun-
di et super eum eterna dampnatio
que impios ab omni cari-
tatis calore infrigidat et
sic nix eterna fordidos fa-
ciet et nudos. et ne celi
gaudia videant inferno
congregat in eternum. Quartam
autem tempestatem secundum Ysaiam
xxix c. ait de immissa cor-
pora dampnatorum. Erit quod re-
pente confestim a domino exer-
cituum visitabitur in tonitruo
per inmoderabiles mortuorum
notatur per tubam excitatio
et in commotione terre ubi mo-
lesta eorum in carne notatur
visio et voce magna clamoris
ubi peccatorum notatur exprobatio
et tempestas ubi sine notatur
speculatio et flamme ignis devo-
rantis ubi eterna notatur
dampnatio. Quinta autem predicta
verba Ysaie ad literam accipias
a tonitruo licet commotione
venti terremotu magna tempe-
state ignis intollerabili ar-
dore peccatores affligent.
Ecce sicut in Sap. v. c. legitur
Omnis creatura armabitur
in ulcionem inimicorum et pu-
gnabit per iudicem orbis ter-
rarum contra insensatos. Et
sic est consuetudo dominorum
ut habeant aliquos qui sua
pro eis loquantur verba. Dicit
in pers. secunda ex hortatu
Tertium grando nix glacies
spiritus procellarum que faciunt
verbum eius. Ipse hanc tranquillitatem
tam omnibus tempestate
cum peccatoribus percussa e
qui recte de legimus ut
de pace cum deo interna
et salute licet cogitatione
cordis amoremque propheta
Sophonias ii. c. Congregamini
igitur in veritate sed fide
et quiete in vinculo caritatis
caritatis. antequam pariat iussio
quasi pulverem transeuntem diem
dei quando pulvere sce-
lerum suorum excecat impios
et fugientes relinquit in
eternum dampnatos. Orate
igitur ihesus ait xxiiii c.
ne fuga vestra fiat hie-
me vel sabbato. In yeme
impiorum timens tempe-
statem in sabbato contem-
plationem sanctis electorum.
Ubi enim ut ait Ysaias lxvi
c. et reliqua sabbatum
sine propheta dei. hoc est
hoc gaudium ut est de eterna
continuatione hoc comparatur
quod tunc omnium laborum colli-
gent fructum per quem

collatoꝝ om̄ vindēata
sequit' gaudiosa. Ternaꝝ
collatoꝝ nimis neglige-
tes in terra viii. c. dicit
sic. Transiit messis finita
e vindimia. et nos sal-
uati non sumus. Ubi ut
dicit scriptura Ezech. xxxiiii
c. et Zach. viii. c. terra
i. corpus in te fossa sepulta
assignata. sanguine repleta
bissinis coloribus cum
pilosis eius i. volucres as-
persa atque bonum gignet
germen suum. Tercia ut i
Sap. iii. c. dicitur. Bonorum
laborum gloriosus est fructus
et pomis i. operibus plurimis
primis arbores i. anime
sancti replebuntur. Precedet
igitur adventum dei ignis
sicut in psalmo xlix legitur.
Ignis ante ipsum precedet
et inflammabit inimicos eius
Et ibi. Ignis in conspectu
eius exardescet. Et Paulus
i. Cor. iii. c. ait. Quia in igne
dies revelabitur. Ignis enim
ad erit facie terre i. vi-
ginti probabit opera et il-
luminabit abscondita tene-
brarum. Terram adequabit.
Unde sicut dicit legislator
Exo. xxxii. c. Non solum
aurum et argentum in quo
confidunt homines non solum
domos eorum aut civitates
cum omnibus que in hoc seculo
diligimus sed et montes fun-
damenta conviet. Ut
ignis cum virtute dei for-
tassis ut quidam opinantur
renovabit faciem terre
fiat ei iudicium post

incendium pulsatur. Ita ut
et hii qui perhendi (?) con-
sortium demeruerunt habeant
consolationem celi extra i. foraz
pulverem mutabuntur.
Creatura namque ut ait apostolus
Ro. viii. c. ingemiscit
et parturit usque adhuc
revelationem filiorum dei ex-
pectans. Et dominus per Ysaiam
lxv. c. Ecce ego creo ce-
los novos et terram no-
vam. que ego facio fa-
ciam coram me et non
erunt in memoria priora
Illa namque nonnisi tunc
stabilietur Iohannes in apoc.
xxi. c. Civitas igitur est
flatus (?) ut vitro mundo
et auro mundo. Tercio Sophonia
iii. c. In igne zeli domini de-
vorabitur omnis terra. Impius
et peccator ubi parebit. quo
stabit cum iudice supra se
videt iratum. sub se
infernum chaos apertum. a
dextris peccata accusancia a
sinistris demonia consimilia
ad infernum trahencia. Ipse
iuste dampnatus sine con-
sciencia testimonium perhibere
cum se totum videt arde-
lante cit impossibile appa-
ret cum intollerabile. Ignis
igitur iste ut ait apostolus i. Cor.
iii. c. uniuscuiusque probabit
opera. et qui super fundamentum
fidei plane edificavit ligna
genim fenum stipulam. Ioma (?)
peccata et consuetudinem faci-
entes aut quidam bona fa-
cientes opera de quibus vitu-
dere hic possunt si non ne-
gligencia affuat et incendium

patient. Nam ut ait ysa-
ias lix. b. Tele aranearum
tele eorum et opera eorum opera
inutilia. Opera autem salubri-
a erunt sic sunt que per
ignem. Tales enim nec an-
im purgatorio nec tunc in
iudicio per ignem salua-
buntur. Sed tribulacionum nam Ezechielis
... capitulo i. f. ait dominus
Convertam manum meam
ad te et excoquam ad
purum scoriam tuam et au-
feram omne stannum tuum.
Qui autem superedificaverunt
argentum scilicet predicacionibus
aurum i. opera caritatis. la-
pides preciosos i. virtutes
diversas succedere sic convenit
eterna ibi ut Sap. x. ff
Reddit deus mercedem
laborum sanctorum suorum. Ignis
enim ille sic ardore tormentis
eorum purgat inquinamenta
Sic huius caritatis illumina-
bit abscondita tenebrarum
et manifestabit consilia cor-
dium. I. Cor. iiii. b. Anima
enim sic existens f. munda et
apta ibi erit omnibus ...
et tunc laus erit unicui-
que a deo ... modis
omnibus et ... ibi
per dolorem intus cordis et
per confessionem et satisfactionem ex-
terius. Caritas operit multitudinem
peccatorum ut non vadat ea
ad vindictam dominus neque
ad accusandum demon neque
sibi ad exprobrandum. Si peccatores
I. Cor. xi. g. ... iudicaremus se
iudicaremur ibi non iudicabimur.
Si ... et ... satisfactionem
... in ... dies ...
... sic ... ibi
in e. super omnes excelsum

et superbum et super omnem
arrogantem et humiliabitur
et super omne quod dixi ...
... est. In die illa ...
qui dormiunt primo mor-
tis ... aut paulus I. Cor.
xv. g. Tuba novissima
cantabit **De tuba mortuos resuscitante**
Canet enim tuba et
mortui resurgent
incorrupti. Hec est tuba ul-
tima vocis ... filiorum
israel est in qua ...
... omnes ...
... inducantur. Dignum
est enim ut quos ...
... ad clangorem
tubarum i. ... predicacionem ...
... per sex dies i. omni
tempore ... vite ad salu-
tem suam excitare non po-
tuit hec tuba ad recipien-
dum ... tormentum. Sic enim
per ... xliii. d. dicit dominus ...
psalmi ... sum ut pa-
tientes loquar. Et ...
i. e. inspiratione predicatione
... remulatione ...
et remisisti ... manus
meas in die ... patris
vos ... ad salutem et
non fuit qui ... as-
piceret. despexistis omne
consilium meum et increpaciones
meas neglexistis ego quoque
in interitu vestro ridebo ...
Hec tuba ... ad bel-
lum ... vocat ad ...
... ad bellum vocat ...
... Sic enim ut in
Sap. v. f. dicitur pugnabit
cum illo orbis terrarum et deus arma-
bit creaturam. Hec est ut
ibidem dicitur ... in armis
in qua ... omnipotentem
... videre cum bellator

Et pugnabit contra eam hab
yom de gladio oris sui. Sic
sunt xvi reges abrahe ad
versarii Gen xiiii d. Sic
quos cum expeditus vna
cum suis ab omni corru
pcione innuet et de eis
potencie triumphabit. Sic
sunt capti Gen xii. Et
quinque regna capita pplorum
superbi contra deum et elati
quos magnum consilium an
gelus ex christus cum ?? fa
cere ?? ad ?. Pote
tes eum hab ?? b. potes
territa pacietur licet ?
per reges designati sunt quos
magnus Iosue dux perduxit
sepulcri eductos ad omni
scelerum suorum spectaculum indi
gnacione sue pedibus conul
cabit. ?? Ysa xxviii a. pe
dibus conculcabitur corona super
bie ebriorum effraim i po
tentum et diuitum in hoc
mundo. Omnibus me hos sa
piens ad terram conuenire bella
turus quia mox consilium eius
?? ?? ?? et ?? cognou
erit actus suos et videns
quod non possit cum mille
i cum humana persone occurre
re tanto regi qui veniet
cum decem milibus aduersus
eum. Videns autem se coram
eo stare non posse prin
cipes sibi eminencie ?? ?
nati ? ?? ?? ?
actorum ?? Adhuc lon
ge est rex mittit lega
tos ea que pacis sunt
si sit in bello illo hor
ro a furore omnipotentis de
valeat liberari. Vocat
quia tuba hec peccatores ad co

uiuium quod rex assuerus
? sedens cum principibus
et pplis suis vii diebus
i omni ?? in presencia ce
lebrabit. ?? incipit
Ysa xxv d. dominus in monte
hoc i. in regno celesti
altitudine conuiuium pinguium
? medullatorum et vi
ndemie defecate. Hunc
vindemia ?? cum deus iam
? sed vinum leticie
spirituali ?? mixtum
est. Dum corpora eorum in hac
de puluere reddimunt
Cum autem ea resurrexit glo
ria et absterget deus omnem
lacrimam ab oculis eorum
apoc xxi b. ?? vinum
? e ?? ?? bibet
sicut ?? ?? peccatores
peccatorum ?. Nam ut
ait ps lxxiiii ?? eius
i pena impiis infligenda
non exinanita quam
bibet omnes peccatores terre
contra securum notatur Iob
xxi d. de furore omnipotentis
potentis bibet. Clamet itaque
tuba sicut paulus ait et
mortui resurgent incorrupti. Et
aut resurrexerunt magna
diu ?? et indicitur expe
ctacio temporalibus. Vnde
?? paulus ait de resurreccione diffinite
Omnes quidem resurgemus
sed non omnes immuta
bimur i Cor xv f. Resur
rectio omnibus ?? ?? erat
?? ?? statuit sibi te
poribus moriens quodammodo
et renascens. Testatur scriptura
d. Gen i a. Et in primo factum
est vespere et mane i mors
humani corporis et mane

rerum dies vivi· per quem
eorum sic ibi scriptum est non se-
quere ·ps· hominem dicat ad xiii
addere omnibus eos veniet
in die scilicet iudicii ad mor-
tem sive ad vitam perpetuam
iudicanda. Ibi ut ait ysa-
ias lii· c· videbunt omnes caro
salutare dei· xiii vero qui
aliis ibi primum· aliis e-
tiam supplicium irrogabit
Quinto vero desiderat nam
hominibus si fidem patriarcharum
dicta prophetarum apostolorum te-
stimonia omnium sanctorum spe
de carnis resurrectione non hu-
manae· omnes enim re-
surgemus· Sed sicut vita
dissimilis ita erit resurrectio
mortuorum· probat hoc duo
reges utique ambo de ce-
tere Babilonis educti al-
ter in decessu et morte
eorum summo rege suis con-
cedentibus· alter in summi re-
gis regno et aucium· Nos
autem apostolus i· Cor· xv· c· in
mutabimur animalibus se de-
centibus de corruptione in in-
corruptionem de morte in
vitam de labore in requi-
em de miseria in gloriam
sempiternam· perficiat hoc et
Ioseph Gen· xli· b· c·
ductus de carcere quasi mu-
tata veste et tonso ca-
pite sceredebte sedens pri-
us presidibus gloriam et adeptus
est et Mardocheus· Hester
vi· c· signatum gentis electe
sacco corruptionis deposito
in horrorem et dolorem
suis adversariis cultu regio

decoratus est· Sic glorificatos
sanctos et electos dei· Sap·
v· a· impii in subitatione
insperate salutis dicentes
intra se penitentiam agentes
ipsis ibi nunc valitum
et pro angustia spiritus ge-
mentes· Hii sunt quos
aliquando habuimus in derisum
et in similitudinem improperii
Nos insensati vitam ipsorum
estimabamus insaniam et
finem illorum· ecce quomodo
putati sunt inter filios
dei· et inter sanctos sors
illorum est· Ergo nos erra-
vimus a via veritatis et
sol iustitie non est ortus
nobis· hoc et c· in sancto
ut ait ps· lxxvi· mu-
tatio dextere excelsi· Ne-
sic impii non sic imu-
tabuntur· Nam per decorem
omnibus Iohel· ii· b· vultus
eorum redigentur in ollam
et facies eorum ut nigredo
olle· Et sic dicitur Thren·
iiii· b· denigrata est super car-
bones facies· facies
robuste vultus eorum pro
sensibilitate marcebit omnis
non talis sicut nunc sed hi-
deam penalis corporis sui
in qua claudentur in
carcere sempiterno· quos
non poterunt celare
per agilitate terra eos deso-
rbuit paupertas ut sancti
in summa leticia occurrent
in nubibus christo obviam
in aerem· ipsi in terra perma-
neant sicut per fossi pon-
deribus peccatoribus· Ante mu-
niti ·ps· xxiiii· c· oc·

nim te dehinguit confidere
receptis ante in ea ste-
bentes possidere mac-
bit omnis sapiencia et veritas
insinuitatis. Nam in absterget
deus omnem lacrimam ab
oculis eorum et omnem causam
doloris et fletus. Omnis ut
ait Job xx f. dolor irrui-
et super eos. Ad quorum so-
cietatem accedentibus dicit legis-
lator Deutr. xxxii d. Gens
absque consilio est quod non
habet in se ut ascendit
non accipe et ideo sine
peccata velim sapient et
intelligent ac nomissa
prudenter. Hec resurge-
rent dilexitatis in evangelio
dicit iii c. paleis et tri-
ticis et omnibus fratribus quod
virginibus dicit xxv a f. et sa-
pientibus comparata. Et hos qui
habent intelligenciam vias que
ad dexteram sunt eligere et
eas que ad sinistram ducunt
docet declinare. Fili igitur
Salomon Eccl. xv f. appo-
suit tibi ignem et aquam ad
quod volueris extende manum
tuam. Itaque sive cum hiis
sive cum illis omnes ut
ait apostolus Ro. xiiii c. sta-
bimus ante tribunal Christi ut
referat unusquisque propria
corporis prout gessit sive
bonum sive malum. Et ideo adveni-
ens iudex diffinitus ut
dictum est difficilis appare-
bit. Cuius aspectu hor-
rentes reprobi dicent mon-
tibus Luce xxiii d. et apoc.
vi g. cadite super nos

et collibus operite a facie
ire sedentis in throno
Sed cum aut secundum ut ait Ysa.
xxxiii e. regem in decore
suo videbunt oculi eorum
quod scriptum est in hest. [illegible]
f. Valde mirabilis es domine
et facies tua plena
graciarum. De omni adventu
in evangelio scriptum est. **De adventu iudicis**

Ecce sponsus venit
exite obviam ei
Mt. xxv a. Electus per ex-
cogitare gaudium quod hoc
verbum electis innuit. Ecce spon-
sus venit. Et quis ex-
plicabit flocheu et verecundiam
impiorum quam hoc verbum
eis importat. Exite ob-
viam ei. Levate inquit
Luce xxi f. capita vestra
capita vestra. Ecce appro-
pinquat redemcio vestra. Amos
iiii f. ... de nuptiis pa-
ratis [illegible] sepulcrorum qui-
bus a... com altare et
precium in arcum quod
inspicias peccatum anathe-
ma. Itaque sponsus spon-
sam suam et contra contemp-
tores mandatorum suorum et
violatores sponse sue op-
pressores lanfat furor eius
de utroque de Salomon Prov.
vi g. zelus et furor viri
non parcet in die vindicte nec
acquiescet cuiusquam precibus
nec accipiet pro redempcione
dona plurima. Sic olim
venit Exo. xiiii g. in co-
lumpna nubis et ignis in
columpna sui signans
rectitudinem iudicii. In nu-
be lene blandimentum et con-
solacionem. Sed in igne

tremendi et formidetur da-
mnatorum. Veniet autem
dominus potens cum ira ut
ait Iob ix c. Nemo re-
sistere potest ut possit eos
potentes qui suos affli-
xerunt pauperes iudicare.
Exiguo enim ut scriptum est
Sap. vi c. conceditur miseri-
cordia, potentes autem potenter tormen-
ta patientur. Unde signanter
David ps. lxxxix. Nomine
potestatem ire tue. Veniet
quoque sapiens nam ut ait
apostolus hebr. iiii c. Omnia
nuda et aperta sunt ocu-
lis eius. Ita ut sint exe-
crabiles omnes operarii
iniquitatis. Sic enim apparebit
coram eo liberis conscientiis
singulorum. Ipse per Ysaiam ait
lxv c. Scriptum est coram
me non tacebo sed reddam
et retribuam unicuique
secundum opus suum consimi-
torum. Veniet quoque dives
hic omnia et habundans
et de magna dextera dabit
sanctis omnibus affluenter
et non improperabit. Et de
manu sinistra retribuet
habundanter et facientibus
superbiam. Nemo itaque
violentiis aut argumen-
torum versutiis sive cavillationum
minutiis iudicium eius
sit in veris consuevit
fieri iudicium estimet eo-
rependum. Ibi erit ut ait
Ysa. xxx c. A voce domini
pavebit assur virga per-
cussus. Cessabunt loquele ibi
cum Tullio digitum ori
suo ponet cum timore
pre et timore ejulatus

ultime sine expectabunt
sed et aurum et argentum
eorum ut ait propheta Eze-
chiel vii c. non valebit libe-
rare eos. Itaque spes eius
iste que diu sitiet divisorum
idem inanes in se ha-
bebit. Tunc cum in inopiis se-
veritatem in vultu, aspe-
ritatem in verbo. Sic namque
severus apparebit malis
qui dicturi sunt Luc. xx-
iii c. et Apoc. vi c. Mon-
tibus cadite super nos
et collibus operite nos a
facie sedentis in throno.
Unde dicitur Ysa. ii c.
In petra absconde in
fossa humo a facie for-
midinis domini et a gloria
maiestatis eius cum surre-
xerit percutere terram. Tunc vi-
dentibus asperitatem videntibus a
qua sanctorum se gaudet
ps. xc cum dicit ipse libera-
vit me de laqueo ve-
nantium et a verbo aspero.
Est enim verbum asperum tunc
dicetur impiis: Surgite
mortui et venite ad
iudicium. Asperius autem
disputabit cum eis iu-
dex Johel iii a. super mul-
titudine transgressionum. Aspe-
rius tunc dicet eis Matt.
xxv c. Ite maledicti in
ignem eternum. Felix itaque
et beatus qui ibi ab auditu
malo non timebit. Tunc
potens ostendet [illegible]
sicut ait Ysa. xxvii a.
visitabit in gladio suo
dominus qui nullis [illegible]
flecti potest et confundi qui
nullus effugiet et fac-
tum nulla resistencia [illegible]

super leviathan vniuersi
rex cunctorum malorum. Nam
leviathan additamentum
eorum dicitur. E contrario appare-
bit sanctis iocundus suave bla-
dus voce ope benignus
Tunc namque vere Joseph
Gen xlv c. loturi suave
vocaverit ad fratres suos ter-
ni. ait Gen xxxiii. c. vi-
derem in deo te sic vide-
bunt. Tremebundis eis ait voce
blandus dicens eis Pax
vobis nolite timere ego
sum Joseph frater vester Gen
xlv a. pro salute enim vestra
misit me dominus ante vos
ope etiam benignus erit Apoc
xxi b. cum absterget deus
omnem lacrimam ab oculis
sanctorum suorum. Tunc quis de
beatis dolens felicitatis lacrime
gnabis pro anime salva-
tionis absterget. Veniet autem
sessus iste sine iudex cum
omnibus angelis suis et
sedebit nunc h orationis
sancti dicit apostolus De hiis qui cum domino erit

Dominus ad iudicium
veniet cum principibus
suis et cum senibus
populi sui Ysa iii d. Et pri-
ores hos intellige possumus
angelos qui assistent domino in
iudicio et ministrabunt ei.
Per senes sanctos qui ut in
evangelio legitur Mat xix c. sede-
bunt super sedes xii iu-
dicantes ibi xii. Ministerium
angelorum in iudicio erit
multiplex. Per tubam
namque ut dictum est excita-
bunt mortuos. Ista dicitur
ut ait apostolus i Thess iiii
c. in iussu et in voce

archangeli et in tuba
dei descendet de celo. Dividet
bonos a malis sicut
in evangelio ait xiii f. quod sic
dictum est. Exibunt angeli
et separabunt malos de medio
iustorum. Dicitur quod dampna-
tis similia mittet dominus
sicut ipse in evangelio ait xiii
f. mittet angelos suos et
colligent de regno eius
omnia scandala que messes
zizaniarum que ad combu-
rendum igne inextinguibili
in fasciculos colligabuntur
xiii d. ut sicut fiant in
pena qui hic in culpa si-
miles exstiterunt. Volunt
etiam quidam quod in iudicio
palam omnibus representabunt
insignia passionis ut videant
aut dilecti de cruce gaudeant
aut amplius et reprobi
qui in corpore penituerint confite-
ri nolunt ostendunt hec ubi
Ysa xl b. dicitur de domino
ad iudicium veniente. Ecce
merces eius cum eo et opus
ipsius coram ipso. Beati qui
quamvis magni illius iudicii
assessores et domine confor-
mes omnia voluntati eius
sicut ait apostolus i Cor vi a
cum domino iudicabunt. Sta-
bunt enim sic sancti et Sap
v a. iusti in magna
constantia adversus eos qui
se angustiaverunt et abstulerunt
quomodo sicut eius in Apoc
xviii b. dictum est. Reddi-
te ei sicut reddidit vobis
sicut miserunt vobis mi-
scete ei duplum. Quantum
se glorificavit et in deliciis

sunt tibi date et tormentum et
luctus. Tunc uere signatum
Iosue x. d. Iosue nomine in
nomine et re figurans impios
reges inuentos speluncis cum edu-
ctos de suorum latibulis spe-
luncis subicit pedibus fili-
orum israel et colla eorum con-
culcabunt sanctorum sub pedibus
conculcari. Temporibus in hoc regnum
dixit propheta Malach. iiii. d. Egre-
diemini in terrore uestro et sa-
lietis uestigiis uestris et salietis
sicut vituli de armento leta-
bundi renouati exultabitis et
conculcabitis impios cum fue-
rint sicut cinis sub planta pe-
dum uestrorum. Calcabit quod bona
v. a. adiuuet illos qui abs-
tulerunt labores illorum. Eun-
tes namque ps. cxxv. ibant
sancti et flebant mittentes
inde semina sua predicacio-
nis et uenient cum exsultacione con-
uersionem ad mortem ad corporum
et salutem fidelium labora-
bant et laboribus plurimis ut
ait apostolus Hebr. xi. g. Circu-
ierunt in melotis in pellibus
caprinis egentes angustiati
et afflicti quibus dignus
non erat mundus intrabant ut
crescat dominus inmissis sancta
hos labores diuersis machina-
cionibus sanctis abstulerunt impii
et cum ipsis apostate angeli
in penis et morte predica-
toribus. Unde et sancti non solum
impios sed et apostatas an-
gelos in districto illo iudi-
cio iudicabunt. Nonne
inquit apostolus I Cor. vi. a. et
angelos iudicabimus abstu-
lerunt enim impii labores
eorum quos laborauerunt in

in presidium temporale. Naz sic
scriptum est Ysa. lix. e. Qui re-
cessit a malo patuit prede.
Apostolus quoque Hebr. x. f. in lau-
dem sic sanctorum dixit. Ra-
pinam bonorum uestrorum cum
gaudio suscepistis quod sciretis
uos habere meliorem et ma-
nentem substantiam. Erit itaque
se sic per zelum in medio
zelantes sancti phinees et
per xpi sui contecha me-
mentes. Unde qui inquit
Ysa. lxv. d. Lusistis et uo-
luistis caput et acuistis
linguam. Tunc hoc zelo sanctos
inuidentes percussit regi phinees
Exo. ii. c. Finees fornica-
tores ulciscens placat dominum
Num. xxv. d. Helias prophe-
tas Baal percussit. Dauid
posteri aduersarios sui in-
terfecit in. Reg. xviii. g. et ab-
inuicem usque in illum finem.
Ps. cxlix. ad faciendam ui-
dictam in nacionibus increpa-
ciones in populis. Iudicium a
domino acceperunt. Et ut plus
erubescat confundantur qui
diuinam offenderunt et summam
maiestatem. Regina au-
stri surget in iudicio
cum illis quia cum possent
an forcius illas audire
et discere sapienciam uolunt
latam uenit a finibus terre
cum uiam regni celestis
illi diligencius querere de-
buissent. Audite sapienciam
Salomonis uiri minime
ad modicum prophete uerbum
agentes penitenciam et a domino
ueniam percipientes sur-
get in iudicio cum illos

qui a criminalibus quidam
de morte iudicio de peccati
et iusto iudicio agere penitentiam
voluit. Christus namque auctore
sancti potestate cum boni iudi-
ces creature angeli iusto
impios condempnabunt quia
non mala que fecerunt sed
bona que obmiserunt expro-
brabit Christus sicut in evangelio
scriptum est

Esurivi et non dedi-
stis michi manducare.
omnibus hominibus vitalis et im-
mense misericordie Iudicium vi-
dit cognoscunt in operibus et super-
bia obediendo deo et eius
scripturis credendo testimonio
proximo sicut ... vel contra fieri
in veritatibus consulendo. Tri-
bunis in extremo suo sicut ait
ps. xxx. vel statim recipiet
omnis secundum naturam iudex
dan. vii. d. et apoc. xx. c. et
et aperient libri in conscientie
singulorum. Omnis quoque aperiet
liber vite id est Christus non solum
... sed et redemptoribus et
certa merita beneficia manife-
stabit preter quam vita eternam
sibique declaravit ut ad lu-
vitatis misterie apostoli fecerunt
ipsum veniens contra dominum iudicet
vera in omnibus deo et ali-
cui aliorum secundum in suppe plus
obedivit quomodo per beneficiis
patris cum ibi mentibus
patebunt insignia virtuti-
tudinem reddidit aut gratias
egerit quomodo vita eternam
desideravit vinginesque. Ubi
impii sicut scriptum est Sapie-
ntie v. veniet in conturbatione
cogitationum suarum timidi

et traducent eos ex adverso ini-
quitates illorum. Ubi quoque primo
penitus inobediencie deo dictum est
Gen. iii. c. dicitur vero homini
in vetustate peccati ad hoc iudi-
cium venienti. Quia obedisti
voci uxoris tue plagis meis
in vetustate caritati tue ma-
ledictus eris iudicio pro con-
dempnatus. Et sicut ait Iob
xv. b. Os tuum condempnabit te
et non ego. Videat nunc quoque
quod cum in omnibus magis obe-
diat a quo eum non penitet
quibus supplicii et hunc et sing-
ulis sive dicatur sive deus.
Et illa tunc sententia a iusto
iudice confirmabitur in eodem
federe ut tunc quoque dixit apostolus
Ro. vi. g. liberati a peccato
servi autem facti deo habetis fru-
ctum vestrum in sanctificationem finem
vero vitam eternam. Quid ac-
tum sunt ibi reges et pon-
tifices in superbia eterna aut
sectis quibus erunt laqueis per-
plexi mittitis operibus suis
et aliorum priorum malis. Ubi
peccatum homicidii assentes
cum per eterna sententia eorum con-
demnet superbiam et omnium
secretorum humilitatis sicut in testimo-
nium illos. Confessores maxime pal-
matoribus geminis et auro
nitentes et distillantes mo-
nitio ... cestimali
tradentes. Pedes cla-
vis confossi velociter ad
malum pedes calcaneum mane-
tibus et superbia intuentes
et omnia membra per parentibus
et morte afflicta membra
impiorum arma iniquitatis
facta peccato ibi subibit in repulsam

ffeliciter ibi semper modo qui
humilitate pacientia in dilectione
et innocentia conformes imagini
dei filii apparent Et nobis dicit
Iohannes i Ioh iii a karis-
simi nunc apparuit quod erimus
Scimus autem quoniam cum apparuerit
similes ei erimus quoniam vide-
bimus eum sicuti est Erunt
namque ibi christo similes in gloria
qui hic ei similes in humilitate
et innocentia extiterunt Ille vero
quomodo in illo iudicio per
ystoriam exponitur aperientur
libri omnium consciencia[rum] simul
quoniam aperietur liber vite ut con-
stant omnibus quod ad vitam
nemo veniet qui viam man-
datorum dei in [illegible] et
viam eminenciorem in con-
siliis [illegible] qui [illegible] elegit
non servat De primo quidam
in evangelio dicit ista Mat xix
Si vis ad vitam ingredi
serva mandata dei De via
consiliorum idem dicit Amen di-
co vobis quod vos qui reliqui-
stis omnia Et quod consilium est
non preceptum et sicut estis
me in humilitate paupertate
pacientia [illegible] sedentibus
[illegible]
z vi c p Ibi sua consci-
encia [illegible]
[illegible] quod dicit
Augustinus [illegible] sunt volunt-
ate [illegible] Et sicut
dicitur in [illegible] xxi c Terra ab-
errantes a via [illegible]
[illegible] commo-
rabitur Sermo quem locutus
sum iudicabit illum Ioh xii g
fidei [illegible] non admixta et
opere non impletus ille iu-

dicabit eos in novissimo
die Ille loquitur per prophetam
Scribam eis multiplices
leges meas que velut
[illegible] et in nichilum re-
putate sunt In [illegible] dicit ille
Ioh v g Est moyses qui
accusat vos [illegible] z Be-
nedictus Augustinus ffranciscus
et ceteri sanctorum ordinum in-
stitutores accusabunt suos qui
leges suas quas voverunt
deo contempserunt Ibi ceteri
[illegible] in sua
videbunt regula [illegible]
dam [illegible] sunt non re sed
nomine canonici appellati
Scrutabor igitur dicit Sophonias
i c Iherusalem in lucernis In
dicia namque septem omnes
cogitaciones [illegible] et
opera de quibus [illegible]
[illegible] pedibus [illegible]
[illegible] Si autem dicat
quis homo sum qui dicit
septenaria [illegible] non potui
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
hac [illegible]
Iohannes ille Ioh v ff
Ille erat igitur lucerna
ardens et lucens Si autem
[illegible] suis [illegible] suis
ad excusandum excusaciones
in peccatis dicat Nobilis
sum [illegible] [illegible]
[illegible] non valui obiciet ei
[illegible] a christo [illegible]
eorum dicit [illegible] Apoc
xxii c Ego [illegible] nobi-
litate et nominis humi-
litate [illegible] lucidus

quod sub lumine suo illuc
portet sive ad laudem
sive ad confusionem misero-
rum. Comestor: Sicut lucerna vo-
cantur in prima et gloriam
in secundo. Omnes ibi dampna-
ti potant principa-
liter in laude misero-
rum, quia ea scienter impleverunt,
et in confusione malorum
pro cetera, quia ea facere
neglexerunt. Ibi pronunciat opera
caritatis dictos per bonis.

De vocatione sanctorum ad regnum Sermo

Venite benedicti patris
mei, percipite regnum
quod vobis paratum est ab
origine mundi. Matthei xxv. In
Sermoni enim et dedistis in
mandicare et cetera. Quo
beata sunt super omnia que
agunt homines in carne opera
caritatis. ~~Hebr. xiii a~~ Pla-
cuit enim quidam ut scilicet Abra-
ham et Loth ut ait apostolus
Hebr. xiii a. placuit deo
angelis hospitio receptis.
Thobias ieiuniorum et elemosi-
narum illuminatio a nuptio Thob.
xi e. Cornelius centurio
ab angelo baptismi gratiam est
sortitus. Act. x a. et Tha-
bita ad vitam pristinam est su-
scitata. Act. ix g. Hec in
iudicio sanctos ut ait Petrus
ponet in laude et gloriam et
honorem. Sed cum ad regnum
preparatum sunt coram sanctis an-
gelis vocabuntur a domino
sicut exogitatur post hoc
cum vocatur ab eius ad iab
enim et cum domini consilium
in loco venisse multis
precedentibus in hoc modo dicens
dominus sanctos suos Benedicti etc.

xxv. f. Venite benedicti patris
mei. Sed antequam quidam verba
sponsus dicit Cant. iii. g. Re-
grediuntur filie Iherusalem que olim
egresse fuistis a viris cepisse
de terris caris cepisse nunc
de captivitate dicis corrupcio
Egredimini magis de corporis
damnatorum et videte regem
Salomonem enim illum verum nobis
hic solum expectastis pacificum
videte eum in diademate quo
coronat eum mater sua in huma-
nitate regnantem quia in sua
damnationem hic impii contem-
pserunt. Videte magnum cum
in hac die solleniter et
leticie in die desponsationis
et leticia cordis. Sicut enim cor
est exogitare leticiam cum
dicet eis rex id est Venite
benedicti patris mei quasi d. Omni-
um diu venistis post me
statim imitatione. Venite
nunc ad me cum servitatis
modo exultatione et iam
per impiorum sublatione ne
videant gloriam dei. Venite
hereditatem iram meam in perpe-
tuum possessuri. Huic hono-
rem spectans ait psalmista. Lux mea
ad eum auditum meum da-
bis gaudium et leticiam. Ve-
nite benedicti patris mei
non hic modo primum benedicti
di sed a patre suo ab in-
nocentia benedicti et hic benedictio-
ne que hic perficietur be-
nedictione glorie que hic glori-
ficabitur benedictione sortiuntur
que hic coram cunctis in
laude ponet. Ibi enim
non solum pro eo quod dederunt
ex rebus cumulo. Secundum quod

et pie mentis sacrificio dare
noluerint laudabunt omnes
recti corde. Itaque sicut ait Grego-
rius. Nunquam est vacua manus
a munere si archa cordis
repleta fuerit bona volunta-
te. Unicuique enim homini dixit luce
vi. d. Omni petenti te tribue.
Non dantis affectum plus
quam datum se indicat appro-
bare. Ubi surgebunt divites
huius mundi qui opes in vestitu
vanitatis sparsisse dinoscuntur
ubi calicem frigide aque
pro nomine xpi datum a summo
rege coram omnibus sanctis
laudari viderint. et mercede
perpetua non fraudari. Cer-
tam ibi vidua cum ce-
pro duobus minutis e iustitie
electrices habebit laudem
ubi magnates opum largito-
res. qui dant ex superfluo. cum
animo non sincero totaliter
plurima pauperibus compassione
perpetua consumere. Hii per fa-
tuas designati sunt virgines.
Mt xxv. a. que vasa cum
illuc magnates apportant
operum sed caritatis non placent
quia caritatis oleo non innatant
Sine caritate enim opus plenum
quod impossibile est placere deo.
Itaque ut quidam proprius Ecclesiastici
xxxiiii. f. ait. Qui offert de ra-
pina immolat quasi qui victimat
filium in conspectu patris. Alii
contra preceptum legis super sacri-
ficio favoris humani opera
sua sacrificia offerentes. Itaque
ut ait ihesus Mt vi a. rece-
perunt mercedem suam. quam
pro eis dampnandis Mt v. c. repre-
impleat omnibus deus dicentibus

Cum hominibus placere co-
nati sunt quoniam deus sprevit
illos. Non sic autem huius
hec beata proferebat vidua
sed et hiis qui multa inste
tu plura possent ceteris
sunt aliqua largiti. Itaque
hii peccatores dando ob-
tulerunt sacrificium. hec autem
totum dans obtulit holo-
caustum. Hii per sapientes
designantur virgines Mt xx-
v a. cum fulta caritate
omnium eo lucent opera. Et
ipsorum laudem quam non
timeant sed de qua gau-
deant in eternum. dicit ihesus
Mt xxv f. Esurivi et de-
distis mihi manducare. Et
Esurit nobis ihesus et sitit
cum naturam sed salutem de-
siderat. In membris autem
suis indigentibus querit
naturam. Et ideo ut dicitur Canticorum
vi a. d. dilectus descendit
alias in ortum suum aromatum
ut pascatur in ortis
fidelium et lilia colligat
in membris suis opera vir-
tutis. Unde perpendit
in vite ihesus ut a suis
castitatis sindone tectus pa-
uper nudo veritatis tu-
nica vestiat. Sic idem ipse
nutritur et solus hospes re-
cipitur in paupere infir-
mata in se mittit et in
suis corporalibus cum vi-
sitetur. Puer eius hii qui
rebus non habent exteriores
sic hii qui apostoli xiii dicit
relinquant fulgebunt sicut

et ibi laudat in operibus
caritatis cum vere exstanti
complem. mentis solatium
largitur cum perdisapi-
nas correpcio. solatores
colliguntur cum dehiscentibus
ise per xm peccata dimit-
tunt cum quos corrigere
non valet equanimiter
tollerant cum non tantum pa-
cificos sed etiam per inimicos
supplicat deum orant.
Hec opera spiritualia omnia
sunt quibus carne per-
dat spiritus. Unde per hunc con-
tulit sunt a iusto iu-
dice qui ponderator est spi-
rituum comendantur. Istos
cum summa leticia. verox
intrepide fratres suos agno-
scet verus Joseph. Gen.
de a. exclusis tamen primus
egipciis dicam vere et om-
nibus membris eius ne ex-
sunt agnicioni inimice
et eos excludet dicens sibi
iustus iudex. De reprobis
[illegible] malorum in igne eterni
Ite maledicti in ignem
eternum Mt. xxv f. In hac
discepcione cum impiis si-
ne tribulis sine placacione
dominus omnes effundet iram
furoris sui. Soph. iii c.
tamen ut quod ab inicio
usque ad hanc horam
in pectore tuo de furoris
ondit respectum maris
stille modice comparabitur
dum dam̄pnati illi inte-
audi creas tamen non
est vigintur. Magna ve-
lut mare contricio tua.

Et Ysa. xxx d. comparabitur
eam lagene figuli conte-
ritur contritione pena-
da ita ut non inveniatur
ex ea testa in spe ulla in
qua hauriat parum aque
consolacionis de fovea mise-
ricordie dei aut igniculus
de incendio divine et paterne
caritatis. Iudicium enim Jac.
ii c. sine misericordia fiet illos
cit qui in pauperes manum
non fecerunt. Unde et verba ia-
illa Mt. xxv g. Esurivi
et non dedistis michi manducare
tunc sequitur terribiliter ambo-
rum velut tonitrua insona-
bunt. Ibi enim ut scriptum est
Apoc. x b. septem tonitrua
voces suas loquuntur. Job
huius furoris respectu omnes
vite pena sed quasi mali
super filios hominum in puni-
cionis est deus modicam ut
quis inter ventos stillam
sermonis audit Job xxvi g.
cum fortitudinem non possimus tonitruum
magnitudinis eius quis poterit
intueri. hac terribiliter cum impiis
deum allocuturum considerantes
hoc veri filii israel dicunt
moysi a' cultu plato et in
de voluntate quam gratia im-
ponentes Exo. xx c. loquere
tu nobis et audiemus. Non
loquatur nobis dominus sic est
in die iudicii cum impiis
locuturus ne forte in perpetuum
moriamur, pro eo enim Psa.
xxx e. movebitur terra et contra
sustinere non potest. Movebit enim
in illud impios quod terra sunt

que in abu data e spec-
ti Gen iii d cu dixit eis
iudex ite i recedite a me
conspectu d' consortio sctorum
d' sal ual te et anima aglor
prim timebs ps xxxvi Ne
laltab igitur fuac tuaz a
me ne etnab cu impiis
tenebras in terram ffacieb e
sit sepatu est corpor i f sec
sol huius in dicite sua
cu ab impiis ibi aulil
exterioribus mox et etius te-
bris relinquitur Absolesinaz
q illius separatos a consortio
sctorum quinis post cuanac
Sicut inquit ibid mt xx-
iiii f duo in agro plati
uz vrzda scdntorum relinquit
tram pdicatores unus ex
collectis unus assumetur et
alt relinquetur Due in mo-
la i in gin tontu vite se-
cularis unus assumetur et
alt relinquetur hii at assu-
muntur ad gloriam illi a iu-
sto iudice et ab angelis q
omnes ab eis amodo ab-
rumpunt et possidunt sicut
solet fr [illegible] eius me-
dio relinquuntur Contra itaque
monebit tram viii illud
Itz qr no tm dolebunt de
tormento sic quot sunt de
sctorum consortio separandi plus
amonebit eaz cu impii bndi-
ctis maledicta hebat hic
quarta benedictionem sz semper
que ibi maledicto pessima
reputabit unum in vita pnti
bndictio dimisi secundo di-
cat Abraham luc xvi ff
fili recordare qr recepisti
bona in vita tua unde

iiios malis benedicebat
hic eos filii et nepo-
tes eorum hz hic modo cuius
et diuiciis exaltati et
hec benedictio plus male-
dictio est qr sicut dicit Ecclesia
stica xli b dictum q Con-
quenetur filii impii de
parentibus nequissimus Et
amor carnalis hominum in
odium mutabitur Sepultura
ffallius q venientes [illegible]
diuin [illegible] hic benedi-
ctionibus benedictionibus Nam
ab omni ore ppallentis
quotidie dns lmaiat
eis a dns quotidie sit a
sz dicta p david ps
cviii maledictio sem-
pna Maledicti inquit
hmi dectinat a mandatis
tuis Sicut itaque impiis ...
tu cu ipsis dr ite sz plus
tu dicit maledicti Sed
magis hiis cu dr in i-
gnem p que omnis pena
pt intelligi infernalis h'
ignis nō hominu sz sup-
biebus angelis pparatus
est Et inuisi sunt ho-
mines et fideles qui ipsorum
q iniqz deus noluit vo-
luntate pura laqueis inimi-
ctatus hii designati sunt
p ministros babilonis te-
tradis sctorum adversarios mo-
nachi quos posterius ministri
se laborare flama consu-
psit et ut redegissz ad
nichilum Naz eorum hec
sunt una ab hiis quas
i iustis in peccatum sunt
passuri plus isti qz dns
sibi ff sunt adversarii

Nam dius ut dictum est
non sit huic ignem sed
ipse enim sibi suis secli:
bus succedit. Unde primo
libro g dicit eis Omnes vos
accendentes ignem accin
cti flammis ablate in
lucem ignis vestri quem suc
cendistis vobis. hec eterna
est vera nullo moventur
tenebrarum et quoniam sustine
re potest quod est enim ubi
pelle spes aufertur corpo
ralis omnis. ubi ignis
illius civitas inuitatur
Unde sic in apoc xix c
dicitur Gladius utrinque acutus
acutus procedens ex ore
sedentis in filios dampna
torum corpora volvabitur
cum ut ulterius non habeant
mediantem hec distinctio
siva sic in dan vii c dicitur
Flumen igneum et rapidum
est procedens a facie se
dentis in throno. In igne
tormentorum accipe acerbita
tem in eo quod rapidum obstacu
li [illegible] in eo quod flumen
dura supplicii mitigare et
[illegible] Tam diu enim
ignis iste et rapidus ma
nebit flumen quam manet
facies agnia flumen. Unde
sic in ev[angelio] [illegible] xxv
c scriptum est Ibunt hii in
supplicium eternum iusti autem
in vitam eternam. Unde sic
in Ysaia scriptum est. De di
versis maioribus admirandis
Minabit rex assyri
orum Ysa xx c i dicat
quae est autem Job xli

g. rex super omnes filios su
perbie capiuntur sola iuda
ab omni gratia et dissolu
ta a dei via et proximis
sociorum desolationis naribus
Ita ut omnibus qui hic latuit
dibus eis appareat tempu
do ad summam corporis i
ad supplicium infernale vi
dens in hac processione
omnes alios sive summos
pontifices qui hic aut do
ctrine aut conceptis ne
gligentia aut ex contempta
bili perditionis causa sibi
exstiterunt quos sui plurimi
confessores fuerunt suffraganei
quod amore eorum aut timore
in eorum ipsis assistebant scelibus
et eorum iussi corrigi pote
rant ob mutam dd pace
tacuit famosa. Unus
abbates eorum comitantur pre
positi et decani. clerici quoque
et cum monachis monachi
cremine lugubre suo princi
pi decantantes quod in Ysaia
xiiii c scriptum est. Et in
veritate eos siccet nos in
illis fetus eos detrahere ad
inferos superbia tua. con
cidit cadaver tuum. Videbis quoque
monachos reges et princi
pes et potentes cum plebe
innumerabili dampnatorum in
hac sepim [illegible] et cum
ipsis cremine insipie. quod
in Bar v c scriptum est volu
tam inspoliabilem caritatis
Quid nobis profuit superbia
et divitiarum iactantia quod
contulit nobis transierunt hec
omnia tanquam umbra

Erravimus a via veritatis et sol iusticie non est ortus nobis.
Ubi sicut dicit Apocal. xij. b. scriptum est. Sunt tria pars stellarum quas
draco pertraxit in cauda, id est in
fine omnis malicie sue secum
trahit. Nam moventibus et potentibus cum Christo in gloriam assumptis
filii tui diffidentie quos regnum
× dampnabitur vere iste qui filius diffidentie
dei in baculo illo id est furoris
obstinacie dampnabiliter gerunt
erunt. Descendit illuc in conphasmo ut ait Ysa. xxxiiij.
c. Unicornes id est summi pontifices et thauri id est bicornes
episcopi cum potentibus id est regibus et
principibus huius mundi. huius
omnis potentie vere sunt iactancia nobilitatis et rerum opulencia quarum summa sunt valet
in hoc mundo vel ab aliis sublimatur. Non enim honor est
sed honoris nobilitas non deposuimus in hoc mundo pondere paupertatis. Vere possessiones sed
nova anime luxurie et potestatis dignitas. Tunc quatuor
id est stultus cum gloriantur aliud
constituunt infernalem. Cum hoc
enim fecerint in hoc mundo ut
ait Job xxi. c. Ducunt in
bonis dies suos et in puncto
ad inferna descendunt. Perdit
enim in peccato nobilitas in
morte annichilatur omnis opulencia in iudicio iniqua
gentilitas potencia et oblivionem
accipit luxuria in inferno
ita sicut scriptum est Exo. xiiij.
c. Submersit dominus currus eorum cum peccatoribus dicit quoniam
non sint nobiles vere ex
parte dominorum que sunt Ezech. viij. c.
et cum egredientur in morte mundi et rei nil secum pertinere peccata
portaverunt potestas quoniam Apoc.
xviij. b. potenter tormenta paciuntur. Et Ecci. xi. c. malicia unius hoc oblivionem
facit maxime luxurie
carnalis aut subitis sicut
a domino vobis secantur in
profundum. Sicut in Apoc.
xviij. f. quod sustulit lapidem grandem molarem
et misit in mare dicens
sic impetu mittetur babilon id est omnis concupiscencia in
die iudicii in lacum id est stagnum ignis et sulphuris
relapsis enim cum quibus ab aliis in mare precipitatur
tanto sonus maior percipit et subito petens
profundum ultimus non videtur
sic peccator cadens a culmine celi et scelus a sancti
tatibus bonis et cum diem
finalis indutus cum
ululatu magno descendit ad supplicium et clamor super se preceps infernali secus dirupto
comparacionem et a dormiendo
memoriam non inveniet. Oblivioni
tradatur igitur Job xxiiij. f.
enim viam quam dulcedo
eius vermis. Hec vero supplicium hoc penarum animabus
multiplices et eternas.
Nam ibi ut ait Jeremias xl.
viij. dolores ut premencium
valetate quoniam penarum que
investigari nequit. Potuit
Tremis valuit et eternaliter
de eternitate sufficiat omnibus
testimonium domini dicentis in
ewangelio de malorum separatione
in die iudicii et bonorum.
Sic enim ait Mathei xxv. g.
Ibunt hii in supplicium eternum
iusti vero in vitam eternam

De vita eterna

Hec est autem vita e-
terna ut cognoscant te
solum deum verum et quem
misisti ihesum xpistum. Ioh. x-
vii. a. Eternum patrem cum
eterno sibi filio quem cum
vero spiritu deus sine di-
minutate determinato et omni
augmento nostre salutis
humanum hominem misit in mun-
dum Ioh. iii. c. ut vitam a
per ipsum cum sancto spiritu
eo unum deum esse hic sancti
per fidem cognoscunt, post diem
autem iudicii ablato omni
velamine ut in ipso vitam
habeant et habundancius ha-
beant habebunt ipsum facie
ad faciem contemplari. Videmus
enim nunc sicut ait paulus
i. Cor. xiii. c. per speculum
in enigmate tunc autem
facie ad faciem. Tunc enim
cum summa leticia verus Io-
seph Gen. xlv. per totum
agnoscet fratres suos et
ducet ad conspectum summi
regis tradens sicut scriptum
est deo et patri regnum. Cum
transiens a specie summi [illegible]
in iudicio bonis apparebit
replebit eternam sanctis in co-
gnicionem divinitatis sue cum
patre et spiritu sancto vitam et
gloriam [illegible]. Tunc pro-
dens in figura Iacob Gen.
xxxii. c. Vidi inquit deum
facie ad faciem et salva facta e-
st anima mea. Non enim angeli
visionem cum quo luctabatur
Gen. xxxii. f. palam per-
cepta scriptum est Iacob animam
adhuc cum eius repleta
fuit illustracionibus et intus
caro per imaginem perhibebit

In illa autem visione ubi pater
et filius et spiritus sanctus solus
et verus deus plena visione
et revelata facie cognoscetur
dicit Iacob Gen. xlv. c. Suf-
ficit michi. Nam de nullo defectu
corporis ut anime nostre et
ipsum dum incepit consolari-
tibi enim ut scriptum est Apoc.
xxi. b. absterget deus omnem
lacrimam et omnem causam lac-
rimandi et dolendi ab oculis
sanctorum. Et hec cum beata et se-
pirna trinitatis hominis eterni-
tatem que ad ymaginem sua
creata est bona et perfecta Gen.
i. f. c. et Sap. ii. c. et Eccli.
xvii. per totum. Sed suo vicio de-
formata per omnia reparabit. Tre-
mentes per prophetam Amos
ix. e. Suscitabo inquit ta-
bernaculum david i. genus hu-
manum quod cecidit et re-
edificabo aperimentis eius id est
ruinas mentis et corporis re-
parabo. Dei eterni potentia
sabbati [illegible] in hac vi-
ta nulli unquam donatum est
dat vincere et repellere potenter
[illegible] facta illi
aggravata sanctorum Naum i. c. propheta
ait Celebra iuda festivitates
tuas quia non adiciet ultra
ut pertranseat in te belial. Be-
lial omnis interiit. Et Iohannes
in Apoc. xxi. b. Mors iam
non erit ultra neque luctus
neque clamor neque dolor
erit ultra quia prima abierunt.
Ysaias quoque xxxv. c. gaudium
et leticiam obtinebunt
et fugiet dolor et gemitus.
Dei quoque sapientia animam rationalem
in [illegible] voluntatem [illegible]

virtutis luce plene irradiabit
in nullo deinceps errans
dubitet in deo omnia plene
cognoscat. Unde Gregorius Nichil
nigitur in ratione agitur
quod in contemplacione tabis non
videatur. Et dicit Ephram
Ze. xxxi. c. Non docebit igitur
vir fratrem suo proximo ad
proximum suum. cognosce domi-
num maior enim usque ad mi-
nimum omnes cognoscent me
dicit dominus. Et paulus i. Cor
xiii. c. Nunc in parte cognosco
ex parte. tunc autem cognoscam
sicut et cognitus sum. Ac si
apostolus d. hic me et gracia nostra
suo modo deus cognoscit sic
ego meo modo deum et in deo
omnia plena virtutis luce
cognoscam. Tercio est bonitas
sine amor in eius anime con-
pisabilis in veneris huius
mundi delectabilibus multiplex
saciata. perfecto amoris
sui thezauro dictacionem bo-
nis replebitur omnibus ita
nullius egens sed habens
omnia et inundans dicat
cum Jacob Gen. xlv. c.
Sufficit mihi. Unde deus Gen
xv. ad Abraham igitur tunc
Abraham ego sum protector
tuus in huius vite certamine
et merces tua magna nimis
in celestia retribucione. Re-
pende et scholastici sunt inimicis
qui in inicio sunt dilu
...

vi tasabili. filius per sa-
pie hunc. lucosissima
virtus in vi condabili
sensissima bonitas simul
et amoris domini. locu-
dissima suavitas in vi
conpisabili. Unde qui s-
gustans dicit david psalmo
lxiii. Replebimur in
bonis domus tue. Con-
volvia corporis sunt fames
fames. frigus. et estus
de quibus dicit scriptura ...
...

laborabunt, volabunt et non deficient. Promissa autem immortalitas destruet mors, ita ut convivificati Christo secum dicant cum apostolo in jubilo exultationis: Ubi est mors stimulus tuus. I Cor. xv. O ubi est mors victoria tua. Licet omnia permittes humano generi, verax deus loquitur per prophetam Jer. xxx. c. Obducam cicatricem tibi et a vulneribus tuis sanabo te. In tempore iam sponsi forma pulchrior non solum pre filiis hominum sed et super milibus angelorum. De splendoribus sanctorum dicit igitur Math. xiij c. Justi fulgebunt sicut sol in regno patris mei. De gaudiis sensuum recommendatio

Vt autem gaudebunt sensus hominis qui hic in continua fuerunt arte custodia, etiam corporalibus non cecant. Ysa. xxxiij c. Oculi hominis videbunt regem in decore suo, ita ut in hoc sensu anima sanctificata dicat sponso suo Cant. i. c. Ecce tu pulcher es dilecte mi et decorus. Et in Hest. xv c. Valde mirabilis es domine et facies tua plena graciarum. Audita voce Christi ad eterna gaudia invitantis saciata dicet Cant. ii c. Vox dilecti mei. Delectabitur quoque ibi laude angelorum in jubilo sanctorum et precipue novo cantico regum si tu voces sonus in illo celesti gaudio beatorum. David tu exultemus nos fiat ibi sicut credentis saciari auditu loquitur confidenter ps. l. Auditui meo dabis gaudium et leticiam. Et odore saciata dicit ibi sponsa Cant. i c. Odor unguentorum tuorum super omnia aromata. Gustu saciatus dicit ibi David ps. xxx. Quam magna multitudo dulcedinis tue domine quam dedisti gustare diligentibus te et abscondisti populis in insidiis. Ibi homo comedet panem Sapiencie xvi c. habentem omne delectamentum et omnis saporis suavitatem. De quo in Evangelio Luc. xiiij c. dicit quidam: Beatus qui manducabit panem in regno celorum. Huius panis erit ibi fames in desiderio et societas sine fastidio. Tactus ibi suavitate et amenitate celestis saciabitur paradisi de quo Cant. v c. dicit sponsus: Veni in ortum meum soror mea sponsa. In hoc orto voluptatis quem ab initio plantavit altissimus, ut in eo poneret omnem hominem qui in agro huius vite pro sua et aliorum salute fideliter laboravit. Hec que dicta sunt de hominis restauracione quantum ad sensibile premium in se ex gracia dei accipit omnis homo. Est tamen aliud excellencius, sicut Paulus ait I Cor. xv. Stella differt a stella in claritate, sic et resurrectio mortuorum. Sunt autem et alia que ex accidenti dono in illa beata vita nos accepturos confidimus, de quibus in Evangelio aut

De duplici gaudio eterno

Gaudete et exultate
q[uonia]m merces v[est]ra mul-
ta e[st] in celis M[a]t[th]e[i] v
G. Gaudet d[e] evasi[one] p[er]icul[orum]
vite p[rese]ntis. Exultate d[e]
ineffabilib[us] i[n]ve[n]t[is] i[n] celo
bonis. D[e] p[ri]mo gaudentes
dicu[n]t in ps[alm]o lxxxix letati
sumus p[ro] diebus q[ui]bus nos
humiliasti. an[nis] q[ui]b[us] vidimus mala
De 2o exultantes dicu[n]t i[n] alio
loco ps[alm]o xlvii. Sicut audivimus
sic vidimus i[n] civitate d[omi]ni v[ir]-
tutu[m]. Gaudet itaq[ue] d[e] de-
structio[n]e hui[us] habitacio[n]is carc[er]e
q[ui]a[m] David se captivu[m] geme-
bat q[uando] dixit ps[alm]o cxli. Educ
d[e] carcere a[n]i[m]am meam ut co[n]-
fiteat[ur] no[m]i[n]i tuo domine.
Gaudet eti[am] d[e] penalitatu[m]
o[mn]i[u]m q[ua]s d[e] q[uo]tidia[n]a victor[ia]
solicitudine de qua p[ro] spiritu
sancto q[uo]d dixit David ps[alm]o
xxx. dirrupisti vincla mea te
Et Ysa[ias] xlv. c. Ideo consu[m]ent
nescientes amp[lius]. De quib[us]
agit[ur] sup[er]ius scriptu[m] e[st]. Ga-
udet eti[am] de superati[one] p[er] ex[per]i[ent]i[am]
te[m]ptacione. Unde lac[ri]mis q[ui]
animo no[n] timentes dicu[n]t
cu[m] gaudio ps[alm]o cxxiii. Anima
mea sic passer erep[ta] est
de laq[ueo] venanciu[m]. Gaudet q[uoque]
de cathenar[um] co[n]fractione
i[n] p[ro]missi[one] q[ui]b[us] videbatur peti[ti]s
que ni[s]i s[an]cta Petru[m] Actuu[m]
xii. B. i[n] quedam petere i[n] hui[us]
habitacionis carcere q[uo]ntu[m] ter[r]am
vinciebat. Gaudet eti[am] q[uia]
tavetur mortis acerrissim[us]
suscipiunt Unde olim filii Isr[ae]l
Exo. xiiii. c. liberati gaude-
bant supsito mari et hostib[us]
eor[um] adv[er]sariis superatis Unde
vox illa iubilacio[n]is et q[uasi]
exultacionis me[mor]a i[n] cor[dibus]

xv. c. Ubi e[st] mors sti-
mulus tuus. Videtes eti[am]
i[n]fideles et potentes nec eo
ad gratiar[um] actiones se cominc-
de gaudentes. Illud ps[alm]i
dicent ps[alm]o cxxv. Magni-
ficavit d[omin]us facere nobiscu[m]
facti sumus let[antes]. Dicit eni[m] sc[r]i[ptur]a
q[uod] a die iudicii cu[m] clam-
serit sup[er] impios ob sum-
pturos i[n]fidel[e]s. Secu[n]du[m] q[uo]d
absconditu[m] nu[n]c e[st] ut p[ro]p[ri]e
qui i[n] deo videt[ur] cuncta
et cognoscunt ut d[e] sua ma-
gna gaudeant salvacione
tormenta p[ro]p[ter] vid[ea]nt im-
pior[um]. Exultet secu[n]du[m] de ho-
nestis portantes gaudia
exultat de leticia i[n]enarr-
rabili. In celo a[u]t[em] inve-
niunt summam nobilitatem
q[uia] in benigna susceptione
et in celestis hereditatis per-
ceptione apparebit q[uan]ta ca-
ritate ab eterno sunt a deo
i[n] filios adoptati. Unde
similiter dei q[uia] celestem per
gratiam in e. et quis dicere
id fiet. Quo modo po-
na te i[n] filios et dona[bo] tibi
terram desiderabilem hereditatem
preclaram. Patrem vocabis me
et p[ost] me ingredi no[n] cessa-
bis. Ecce gaudium q[uo]d ipse
dignatus sit. Et q[uan]ta a-
plectendu[m] est videre i[n]-
quit Johannes i. c. iii. c.
qualem caritatem dedit nobis
d[eu]s ut filii dei nominem[ur]
et simus. Causa v[er]o nobili-
tas sine diviciis no[n] habet
est s[ed] omnib[us] ut ap[osto]lus
gaudeat i[n]veniant ibi in-
marcescibiles. Eterne vite
ignorabis d[e]licias. Habitat ibi
deus et in deo omnia q[ue]

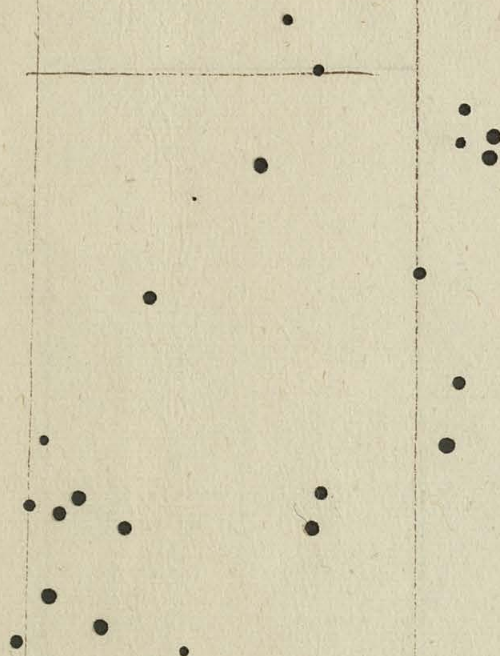
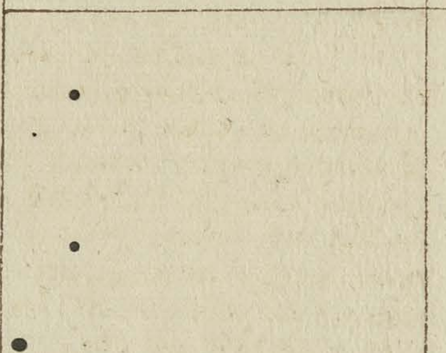
ut ait Salomon prov. iii c.
preciosior est cunctis opibus
et omnia que desiderantur
ei non valent comparari. Hec
autem quia sine pace pleni esse
est ibi pacis eterna securi-
tas. Ubi enim quod frustra
hic expectat videt. Secundum
ho ench. iii c. sed vite
sua in Christo consolatur Joh.
xv a. Ego sum vitis vera
Et sibi erit sicut speratur in
spiritum sanctum a quo ais me-
um est dulcedo. Et nova
est qui exhilarat. Et in-
cens ps. cxlvii ait Lau-
da ierusalem dominum lauda deum
tuum syon. Quoniam confortavit seras por-
tarum tuarum benedixit filiis tuis in te. Qui posuit
fines tuos pacem. Eterna ut in-
cu vite humane. Nec
medium unquam illaturus
hic potuit. Hec omnia esse
sine societate non essent
felicitatis cuius consorcium sanctorum
et omnis societas angelorum
Ubi namque apparebit quis
ut ait Paulus Ephes. iv c.
Christus sit verus vinum et quo
summum pastorem alie oves
ad pascua oves adducere
unum ovile fiant Joh. x
c. sub uno pastore gaudebunt.
Hanc veritatem commendat in
Cant. vi d. sponsus ait. Una
est columba mea. Quis
ostium audiat ubi et cena de-
scribit perfecta mea cui in
eterna bona non est de ce-
teris. Hec que predicta sunt
perfecit gaudiis et dan-
tur iocunda societas Christi
et per ipsum prime cognicionis
veritatis. Eterni ad hoc celeste
convivium veritatis prius et
perducti capitum simul. Quasi

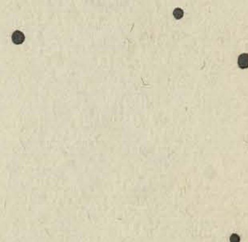
mensam ponens caritatis sua pre-
sentia et decore quasi quodam
ornatus mensali sereno vultu
alloquitur convivas. Cant. v b.
Comedite amici mei
et bibite et inebriamini karissimi ac
si aperte diceret me et mea omnia
et gloriam in me habitudinem
cognoscite perfecte. Et hec huius
mense felicia et bona preciosa
sectorum et gaudium de eius ci-
bis potu cibati hic potu i-
ebriati illius mense convive
miserie et paupertatis obliti
et in omnibus divitiis sibi
exultat leta iocunda li-
bertas in sacietate hominis fa-
stidium et saciari absque omni
molestia hominis desiderant
nec sine gemitu formida-
tis. Hec est cena magna
servicio vel ditatis quia prepa-
ratam ab eterno hoc est ipse
incarnatus sive virtutibus fecit
magna. De qua in Apoc. xix
c. Beati qui ad cenam in-
perantur agni vocati sunt
Ubi vere filii isti ad terram
fluentem lac et mel ve-
rissime introducti interpone
oves boni pastoris Joh.
x b. Ingredientur ad divinitatis
contemplacionem et egredientur ad
humanitatis amiracionem pariter
et amorem et pascua inve-
nient. Sexto et ultimo
est in hac beata vita gaudii
ebrietas. Sicut enim eterni est
dies sic et gaudium quod de ipso
est habetur in eternum. Hec et
xii que data sunt xii fer-
cula que possunt dici in illo
eterno convivio. Hec est xx-
iiii b. duodecim panes in
mensa propositionis in templo

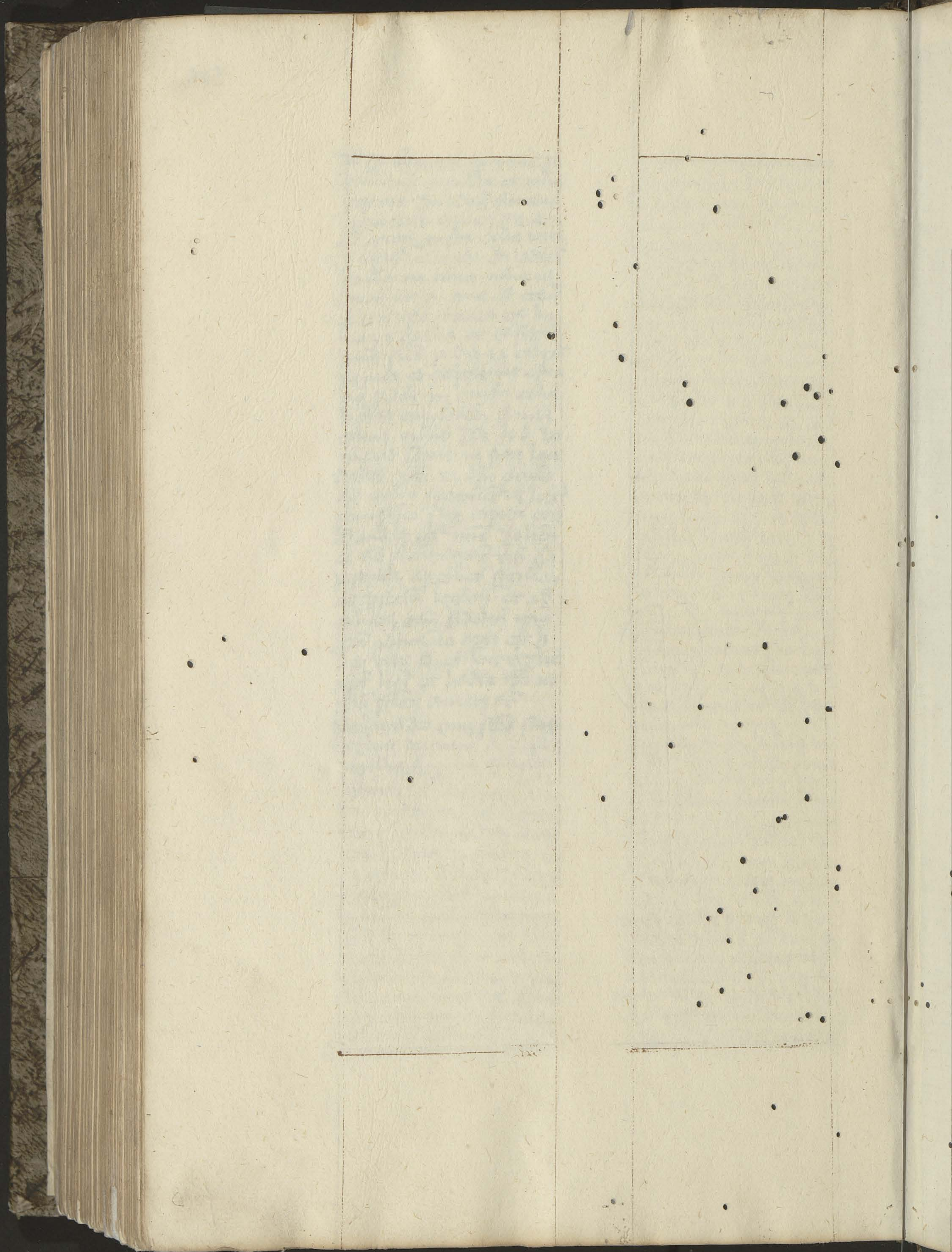
di sunt vicentes sunt novi in
quibus est iocunda et eterna
refectio. Duodecim fructus
ligni vite apoc. xxii. a.
de quorum gustu eterne vite
capiunt dulcedinem. Duodecim
stelle in corona mulieris
apoc. xii. a. que est ecclesia
sole i. xpo ornata et lu-
nam i. gratiam et visitatio-
nem sub pedibus i. calcat
penitus et contempsit ut eterna
vix possit in quibus eterna
habetur exultatio. Coronam
coronam novum templum h. d. Ve-
nient igitur in Syon lau-
dantes. ubi vz dominum oculis
ad oculum speculabuntur et leticia
sempiterna super capita eorum
Gaudium et letitiam obtinebunt
et non placeat apoc. v. h. gra-
tia per septem apertiones sigillorum
ad perfectam legem et ad
salutem omnium fidelium ipsius
gratia adiuvante apertus est li-
ber vite Thessal. xiii. c. Jhesus
Xpus heri et hodie ipse in
secula seculorum amen etc.

Sit laus deo omnibus sanctis simul

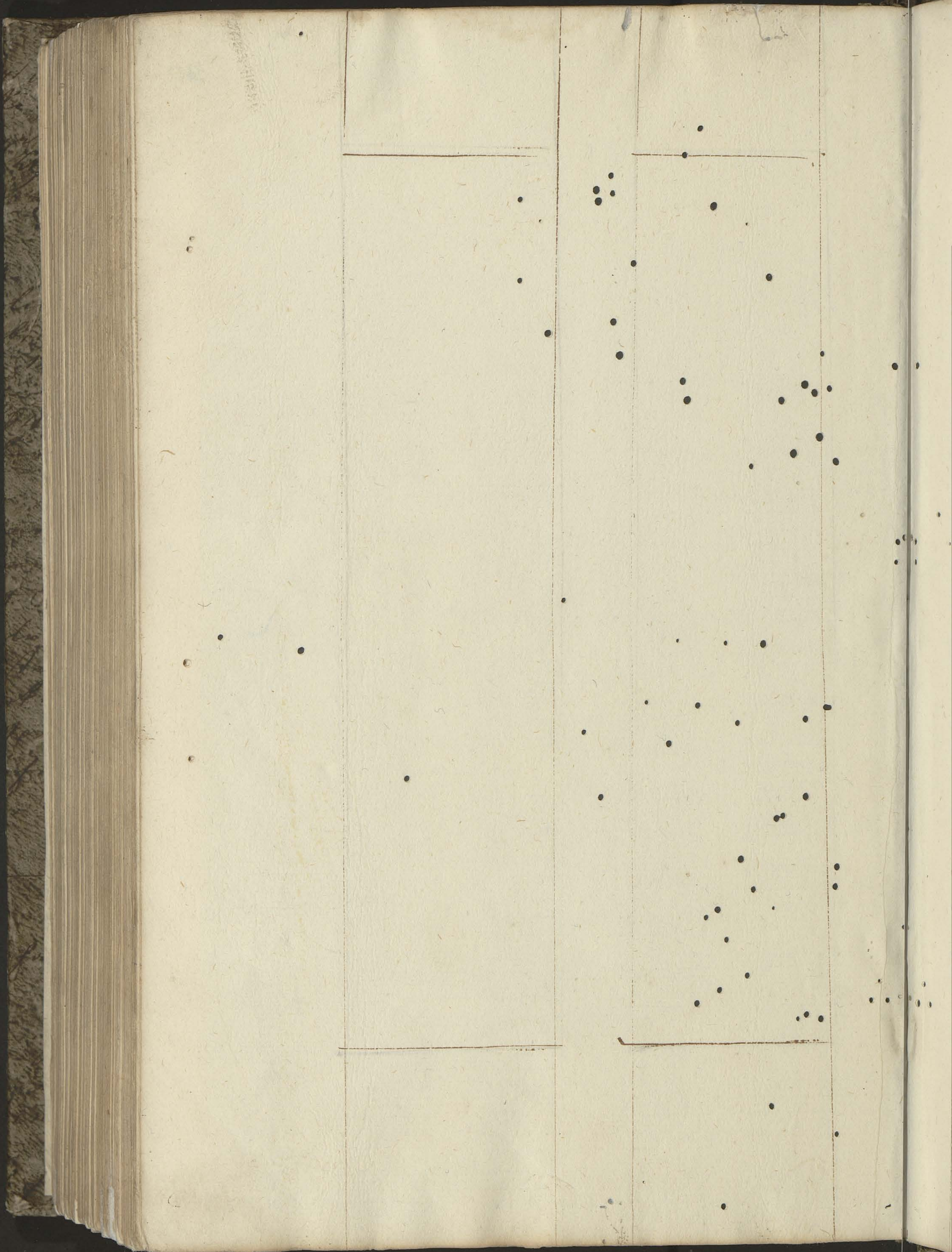
Explicit tractatus de septem
sigillis Hugonis doctoris
eximii

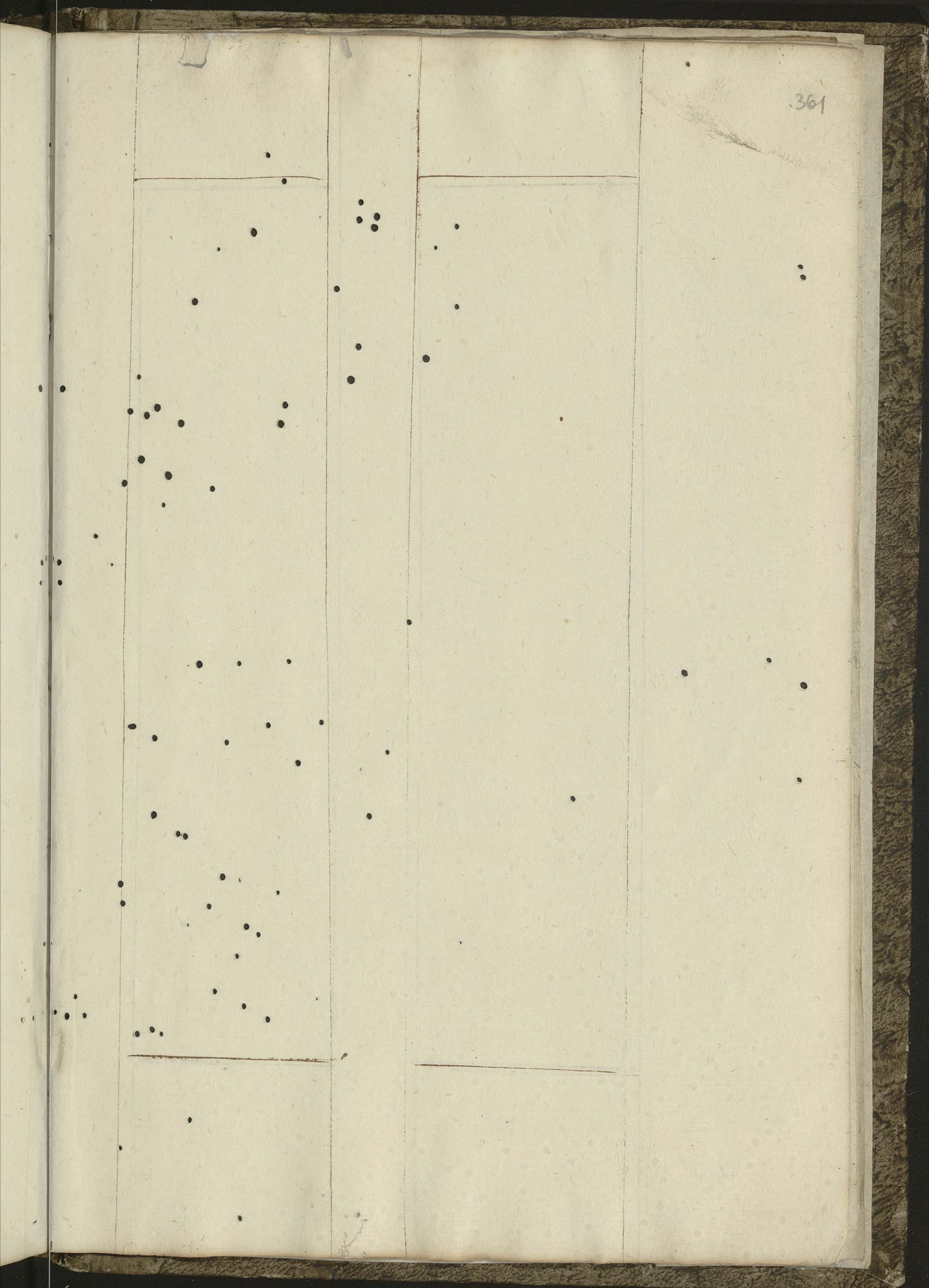

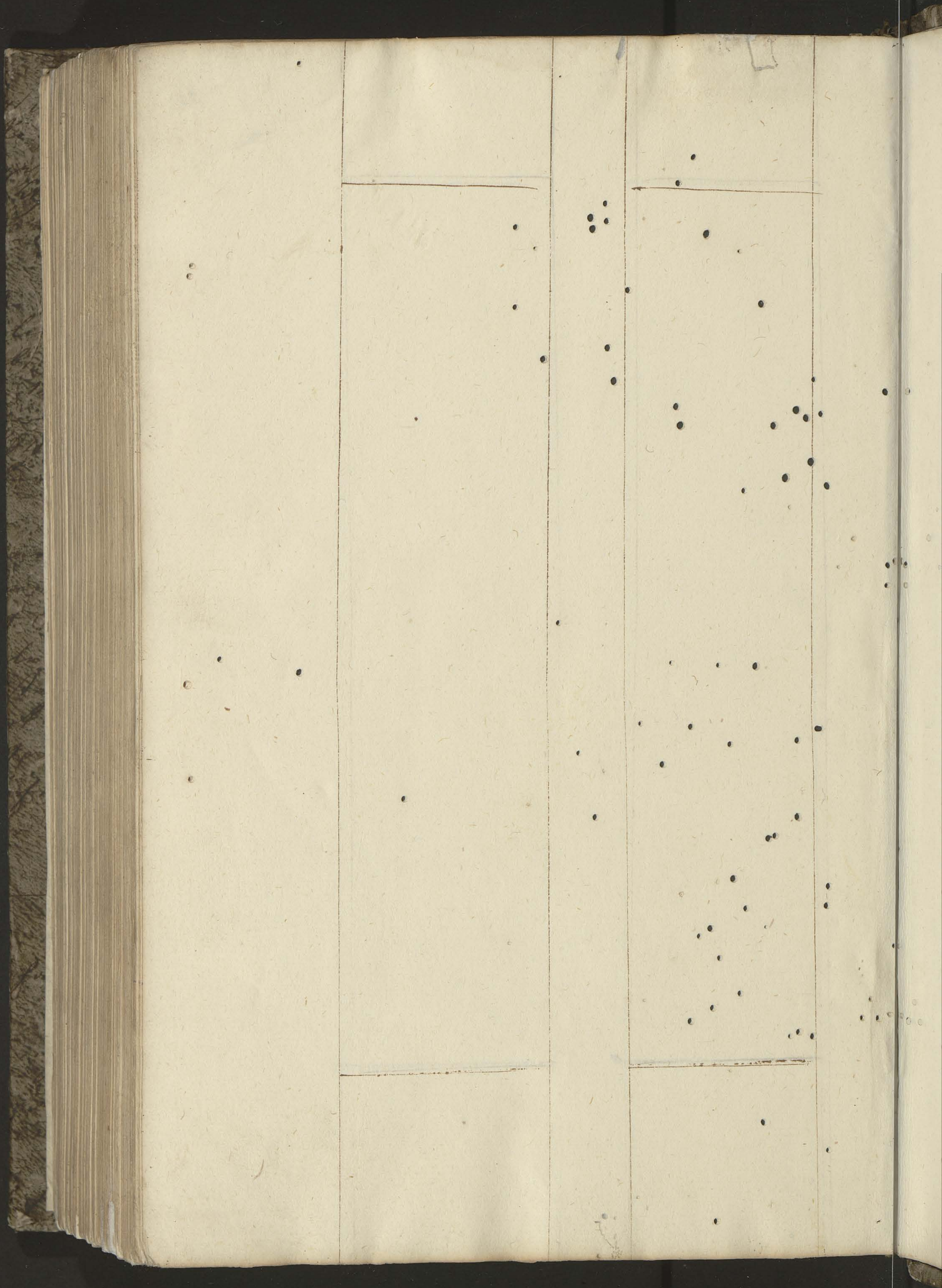

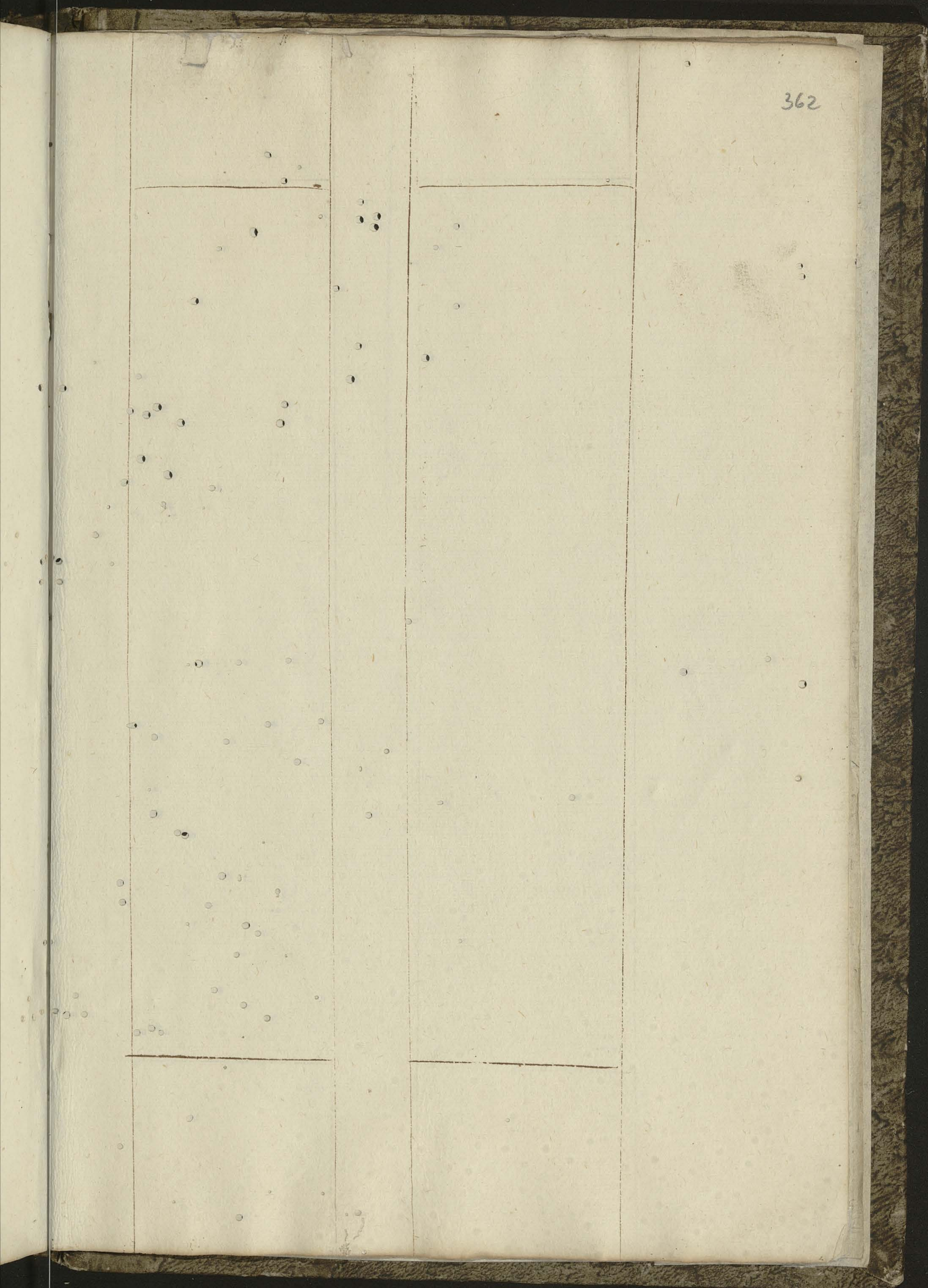

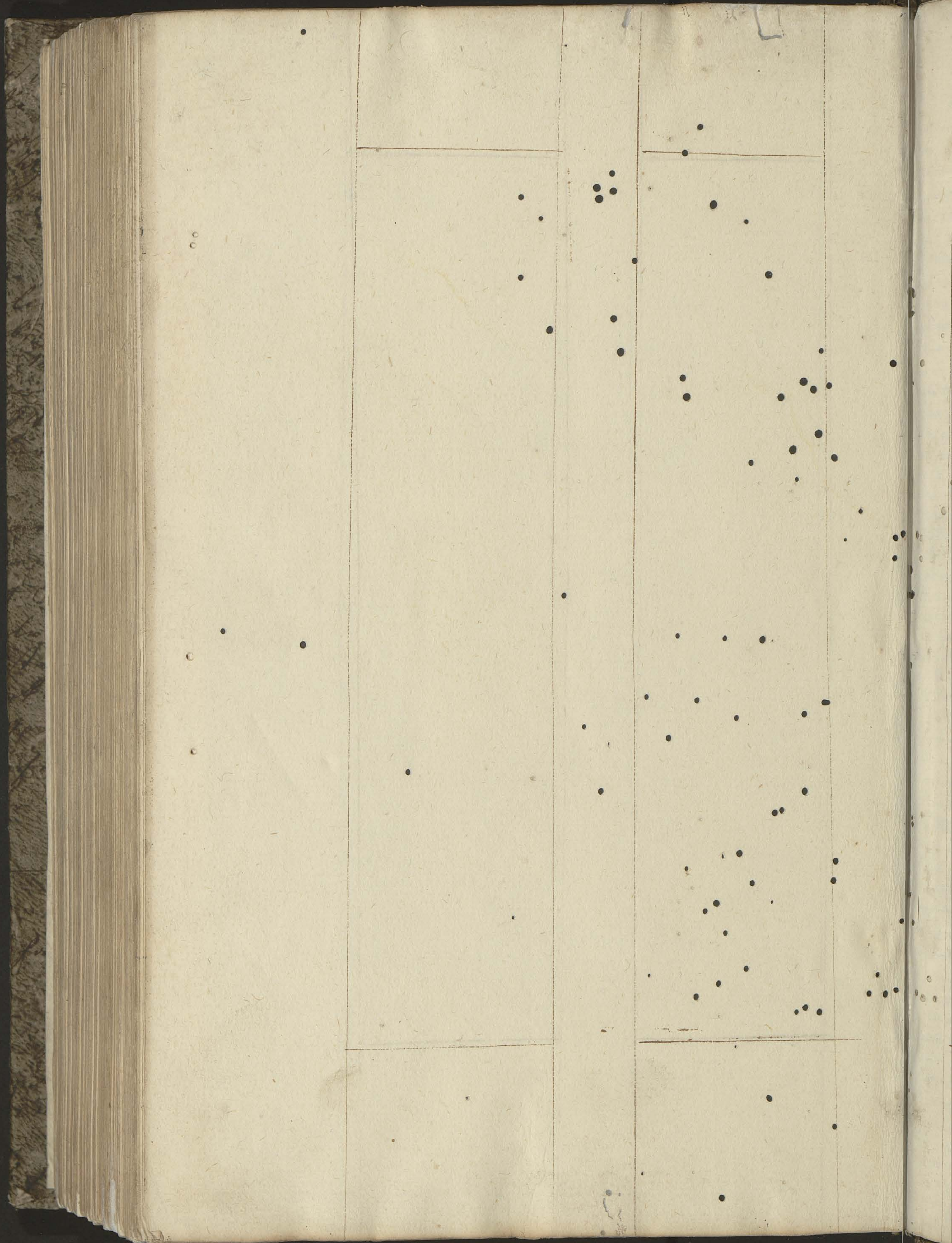

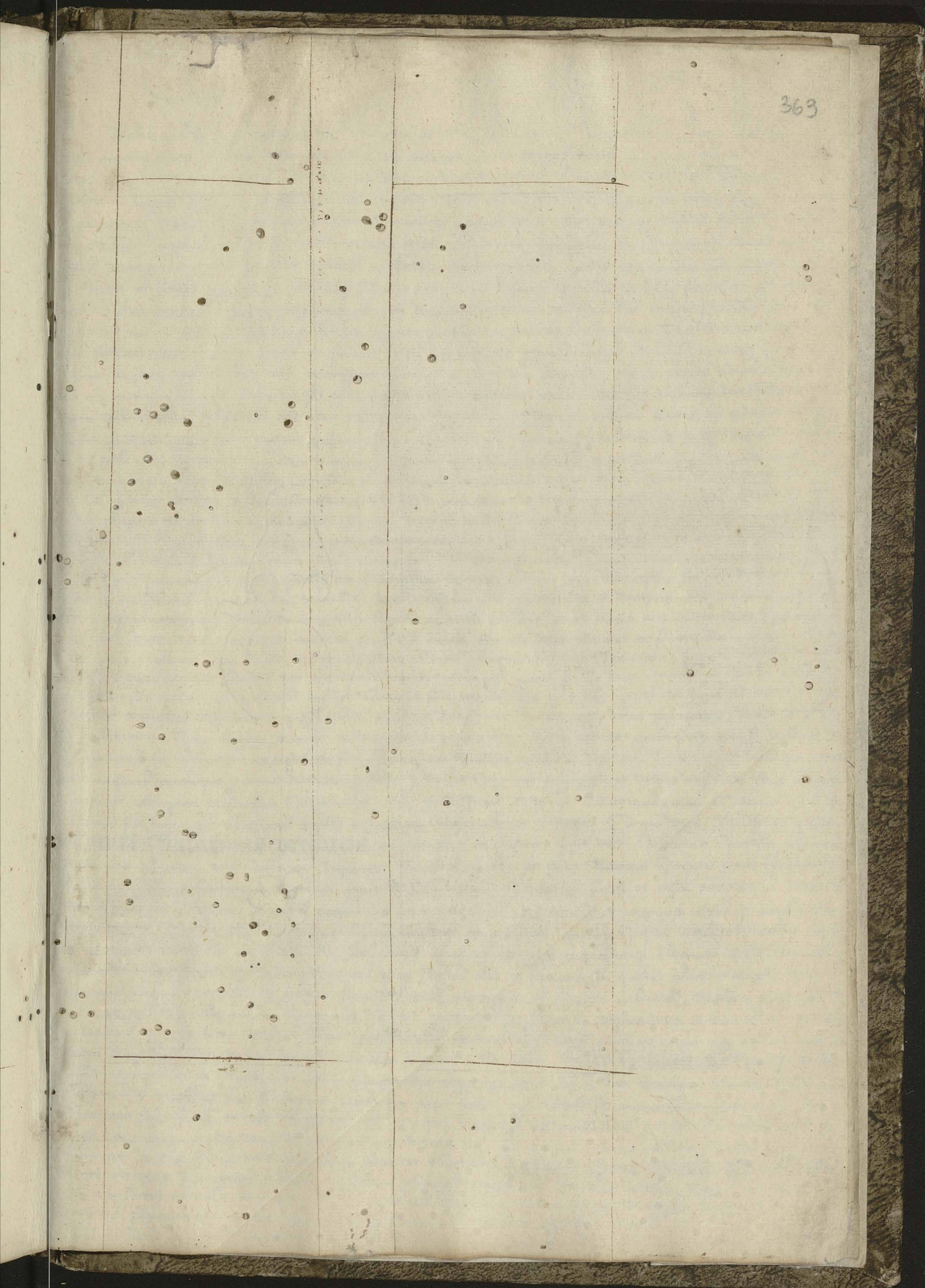

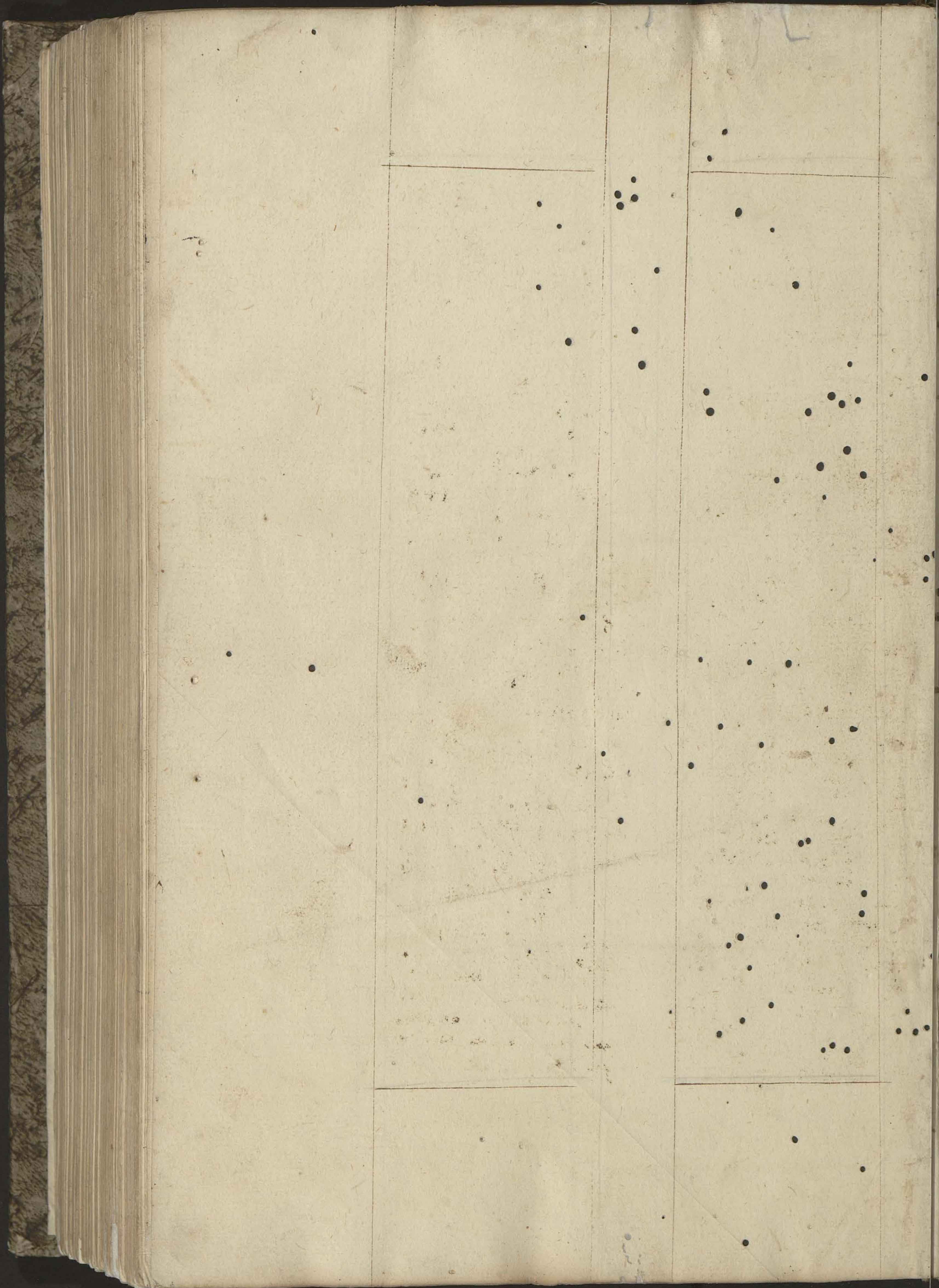

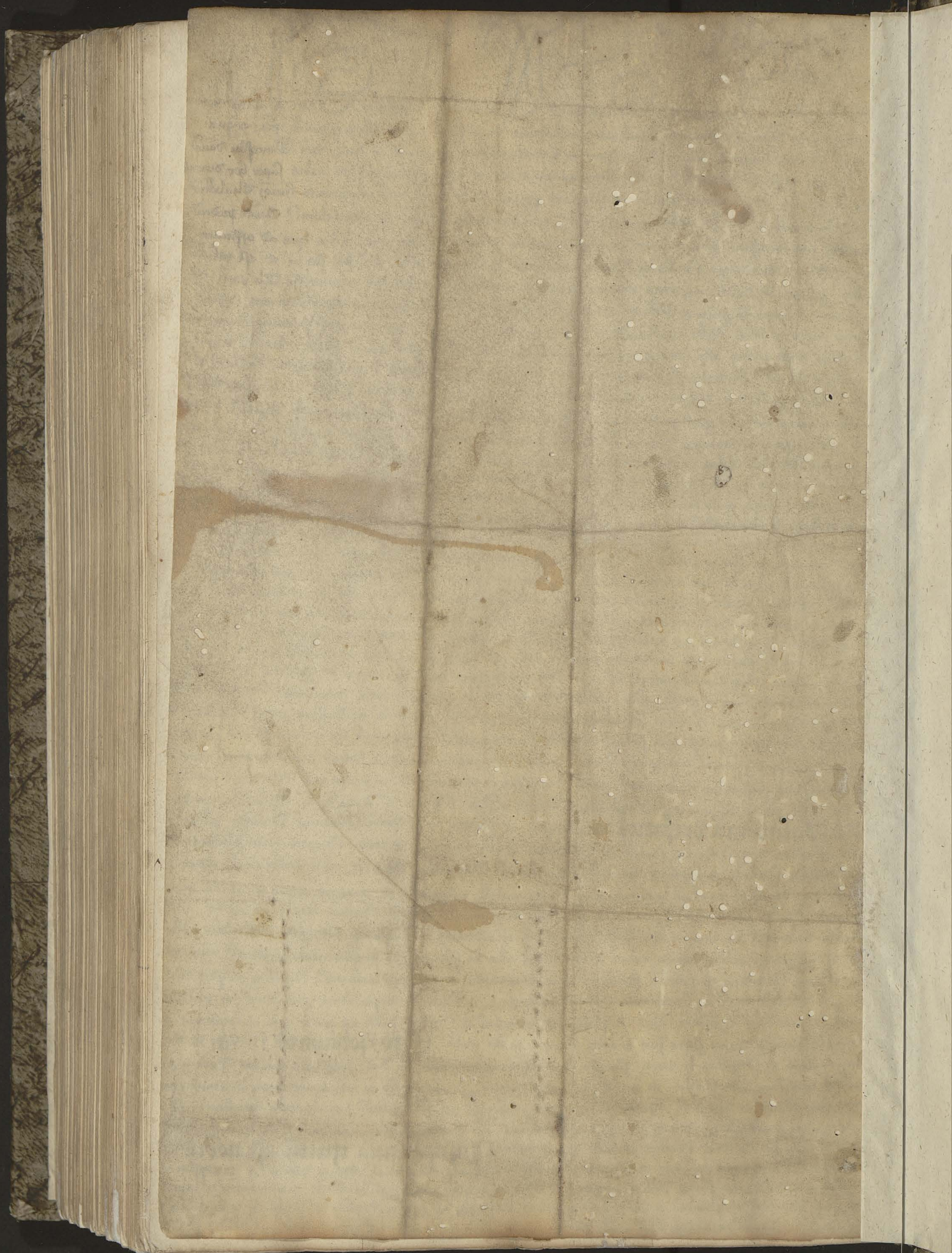

Nobili Stephano de Quatiys Aule Romano Sacri Palatij

[illegible] meritis tueque devocionis obsequiosa sedulitas nos inducat ut personam tuam illa prosequamur gracia ex qua
[illegible] speciali auctoritate imperiali sibi a serenissimo et excellentissimo principe et domino domino Wenceslao divina
officium viginti personas ydoneas per nos eligendas prius ab eis iuxta formam in sue nobis super hoc direct
probitatis et devocionis obtentu dono prosequamur benivolencie speciali ut in eodem numero computeris huius thabellio
auctoritate imperiali in hac parte nobis concessa gratiose concedimus Silvestrem te Michilonem auctoritate predicta
illud demumque tum necessarium fuerit prudenter et fideliter valeas exercere, quodque a te in hiis que ad officium
plenam et liberam concedimus facultatem. Tenor vero dictarum litterarum de verbo ad verbum sequitur et est talis
Palatinis Sacri gaudium et salutem prosperosque ad vota successus ac debitam diligenciam in commissis. Cum pium esse
humane nature discreto fragilitate hominum memorie labilitate pensata Iudicatus et Thabellionatus officia
morum futurorum manu publica fideliter conscribentur et sic iure ministerio premodum longum servaretur in evum. Cum itaque
auctoritate Cesarea iuxta potestatem olim serenissimi principis et domini domini Wenceslai divina favente clemencia Romanorum
[illegible] nec maliqua sui parte suspectus sed omni prorsus vicio et suspectione carens nobis super instituendis iudicibus
et ipsum dominum Johannem in iudicem ordinarium instituere ac thabelliones et notarium publicum creare et ordinare atque
thabelliones publicos creare necnon viginti personas tam masculinos quam feminas naturales filios eciam bastardi masculi
[illegible] de speciali gracia committere et concedere dignaretur. Quarum quidem litterarum patencium et potestatis super hoc nobis attributas
[illegible] Romani Sacri Lateranensis Palatij Comitibus nostri et Imperij sacri fidelibus dilectis graciam regiam et omne bonum. Animus
[illegible] circumspeccionis industria et morum honestate preditis honor impenditur et digna premiorum premia tribuuntur. Sane de nostre
[illegible] et meliori modo et forma quibus melius ordinamus decernimus et hoc Regio Romano statuimus edicto quod vos omnibus
[illegible] vel de iure dantes michilominus et concedentes vobis virtute presencium auctoritatis licenciam et potestatem expressam thabelliones
[illegible] abiles fore inveneritis super quo vestram consciencias oneramus. Necnon instituendi Judices ordinarios iuxta sacratissima

Ego N promitto et iuro quod fidelis ero serenissimo principi et domino domino Wenceslao digna Romanorum Regi
[illegible] ero in consilio ubi periculum eorum tractabitur bonum et salutem eorum promovebo et dampna eorum pro mea possibilitate
dicta testium conscribam fideliter et ea occulte servabo et nulli pandam donec deceant aut demandato Judicis
exercebo fideliter non attendendo munera odium vel amorem. Sic me deus adiuvet et sancta dei ewangelia
Augusto et Bohemie Regi domino meo graciosissimo et omnibus successoribus suis Romanorum Imperatoribus seu Regibus
officium Iudicatus exercebo fideliter non attendendo munera odium vel amorem sic me deus adiuvet et sancta dei ewangelia
[illegible] officia sua valeant ubique locorum valeat libere et sine impedimento quovis exercere et operationes eorum
Nothos Manseres Spurios et quoscumque alios exillicito dampnato et incestuoso coitu procreatos Natos tunc principum
[illegible] ad legittima iura reducere et omnem tollere maculam geniture. Ita quod officiis quibuscumque preesse valeant et
[illegible] agnatorum et cognatorum ex testamento seu ab intestato succedere valeant absque tamen legittimorum filiorum preiudicio
[illegible] censeant in aliquo penitus derogamus. Etiam si de hiis iure vel consuetudine deberet in presentibus fieri mencio
contrarium attemptare presumpserit indignacionem nostram gravissimam et penam quinquaginta Marcarum auri
presencium sub regie nostre maiestatis sigillo testimonio litterarum. Datum Prage Anno domini Millesimo quadrin[gentesimo]

Nos Comes Palatinus prefatus de industria et solercia ipsius domini Johannis Natussy plenius
recepto per nos ab eodem domino Johanne sacrosancte Romane Ecclesie et Sacri Romani Imperij nomine fidelitatis
et Iudicatus officijs fideliter et legaliter exercendis secundum formam Juramentorum supra et infra annotatorum eidem
Thabellionem et Notarium publicum creavimus ac tenore presencium instituimus et creamus necnon per anulum pen[nam]
eidem Johanni auctoritate predicta plenam et liberam facultatem et potestatem quecumque instrumenta atque prothocolla et sc[ripturas]
[illegible] recipiendi audiendi et examinandi Testamenta quecumque et codicillos et quascumque ultimas decedencium volun[tates]
intimandi et notificandi et insinuandi necnon quecumque instrumenta alia et scripturas seu quoscumque alios contractus tam
[illegible] alimenta decernendi et exhiberi faciendi necnon emancipari et adoptare volentibus auctoritatem prestandi et
[illegible] seu ipsa Thabellionatus et Iudicatus Officia quoquomodo de iure et consuetudine contemnunt ac ipsa
ordinarium et autenticum personam libere et fiducialiter recurrant et instrumentis publicis exnunc rite et legittime
memoratum dominum Johannem de quo supra fuit mencio sequitur in hec verba Ego Johannes Natussy de
Romanorum Imperatoribus et Regibus et eorum successoribus legittime intrantibus et domino Stephano Comiti Palatino
seu contractus quoscumque non scribam in papiro seu carta veteri aut abrasa sed in membrana pura et munda ac
et Iudicatus sine fraude et dolo nil addens vel minuens maliciose vel fraudulenter per quod alteri contrahencium seu
[illegible] servabo, nullique pandam donec deceant mandato Judicis aut alias exigente iusticia publicare. Causas insolubilium
odium vel amorem sic me deus adiuvet et sancta dei ewangelia. Insuper quia gratum est nobis di[gnum]
et eius industria circumspeccionis probitate et solercia plurimum confidentes eidem domino Johanni dedimus et concessimus
[illegible] seu in sacris ordinibus constituti aut coniugati vel bigami existant quas post diligentem examinacionem per ipsum
invenerit super quo suam conscienciam oneramus. Recepto quod postmodum ab eisdem viginti personis et earum qualibet
officio fideliter et legaliter exercendo secundum modum formam et tenorem Juramentorum superius annotatorum. In Nomine

IV

Wysiwolilesm | he myly panye

Ruta dolor lateris contra epati
piper et stomachi
genciana
valeriana
Epiforf
peponeς
peponeς
petrselinow
porrum
portulaca
pomum agresta
palapaczno barwyencze
Jabar conforta
scolopendria
ventositatibus raphanus
decoctio raphani saturum
lupini
Ciby
morsu corrupte
pastena wlna raphanus
diaplasma

De raphani tostum dein contra
cum melle suspiratus
intestinis scindat vlcera cum
melle comesta

...o potui
...missend
...misa solu...
...aud hn ...
...et illud ob
...eo peto ad
...et ... ad
...ld ad Reg

...nor
...enowicze

Distres vicar...
Ad stetum anime eccl...
Quia vero hic ...
ad nos legitime citatus partium ad ...
ipsi coram nobis assertato et ... contra

... Amen Sub Anno Natiuitatis dni

Amore dei ne
festinet
Bernardus

Jhu quadragenarie
Vt nos tenebras
Vexilla regis
Cultor dei me
Cultor dei memento
Festum nunc celebre
Jhu nostra redemptio
Beata nobis gaudia
O lux beata trinitas
Lauda
Volo
Pange lingua
O salutaris hostia
De stella
O natalis
Volo pr
ut ubi
O quam gloriosa
Gaude visceribus
Xpe sanctorum decus angelorum
Xpe redemptor omnium
Ave
Urbs beata

